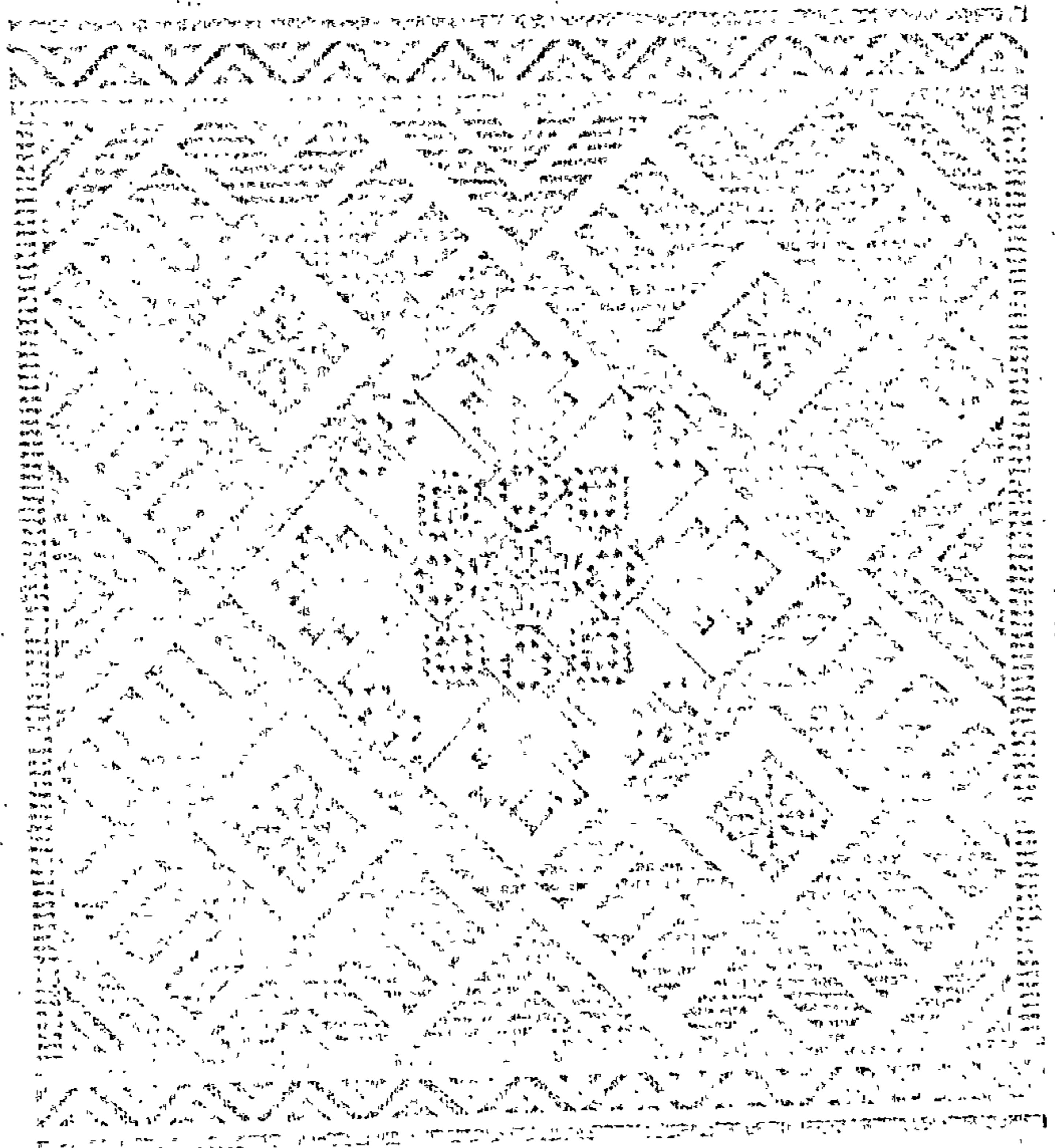

BUCHHEIM

3

1871

АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСКАЇ ССР
ІНСТЫТУТ МАСТАЦТВАЗНАўСТВА, ЭТНАГРАФІІ І ФАЛЬКЛОРУ

**БЕЛАРУСКАЯ
НАРОДНАЯ
ТВОРЧАСЦЬ**

МІНСК
«НАВУКА І ТЭХНІКА»
1985

АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСКАЙ ССР
ІНСТЫТУТ МАСТАЦТВАЗНАУСТВА, ЭТНАГРАФІІ І ФАЛЬКЛОРУ

ВЯСЕЛЛЕ ШЕСНІ

У шасці кнігах

КНІГА 4

МІНСК
«НАВУКА І ТЭХНІКА»
1985

Рэдакцыйная калегія:

В. К. Бандарчык, К. П. Кабашнікаў,
А. С. Фядосік (галоўны рэдактар),
Г. І. Цітовіч

Складальніца Л. А. Малаш

Музычны дадатак Э. Я. Мажэйка

Рэдактар тома А. С. Фядосік

Вяселле: Песні. У 6-ці кн. Кн. 4/[Склад. Л. А. Малаш;
В 99 Муз. дадат. Э. Я. Мажэйка; Рэд. А. С. Фядосік].— Мн.:
Навука і тэхніка, 1985.— 733 с., 8 л. нот. іл.— (Беларус.
нар. творчасць / АН БССР. Ін-т мастацтвазнаўства, этна-
графіі і фальклору).

У пер. 3 р. 50 к.

У чацвёртай кнізе змешчаны беларускія вясельныя песні, якія выконваюцца у час прыезду жаніха па нявесту, яднання маладых. Матэрыял раскласіфікаваны па функцыянальна-тэматычнаму прынцыпу. Кніга разлічана на фалькларыстаў, этнографістаў, мовазнаўцаў, а таксама выкладчыкаў, студэнтаў, журналістаў і ўсіх, хто цікавіцца на-
роднай творчасцю.

ББК 82.3Бел-6

4702120200—089
В—129—85
М316—85

© Выдавецтва
«Навука і тэхніка», 1985

ВЯСЕЛЛЕ У МАЛАДОЙ

Увесь цырыманіал беларускага традыцыйнага вяселля ўмоўна можна падзяліць на чатыры цыклы: 1) падрыхтоўчы (заручыны, суборная субота, каравай), 2) вячанне (царкоўнае), 3) вяселле ў маладой, 4) вяселле ў маладога, якія ў гэтым комплексе далёка не раўназначныя. Так, падрыхтоўчы цыкл меў фармальна-бытавое значэнне. Вячанне ўвайшло ў вясельны абрад толькі пасля прыняцця хрысціянства і аж да 70-х гадоў XX ст. лічылася фармальным, вымушаным актам.

Згодна з народным звычаем маладым не дазвалялася нават сустракацца пасля заручын аж да традыцыйнага шлюбу (яднання маладых). Бывала і так. Вячанне ўжо адбылося, але гэта яшчэ «не давала права маладым на сумеснае жыццё. Сапраўднае яднанне (грамадзянскі шлюб.— Л. М.) адбывалася толькі праз тыдзень або два пасля вясельнага (царкоўнага.— Л. М.) абраду»¹. Для прызнання шлюбнага саюза неабходна было абавязковае яго санкцыяніраванне з боку калектыву — абшчыны, роду і суседзяў пры дапамозе адпаведных рытуальных дзеянняў, песень, прыгавораў, якія лічыліся актам грамадзянскага зацвярджэння шлюбу і давалі маладым пэўныя прававыя, эканамічныя і рэлігійна-магічныя гарантыі. Таму цыкл уласнага вяселля ў маладой, у час якога адбываецца ў прысутнасці абодвух радоў яднанне маладых, лічыцца цэнтральным і займае галоўнае месца ва ўсім вясельным комплексе. Ён вылучаецца багаццем і разнастайнасцю паэтычных твораў, абрадавых дзеянняў, якія вызначаюцца сэнсавай насычанасцю і значнасцю. У параўнанні з іншымі цыкламі вяселля тут больш развіта замоўна-магічная частка абраду з яго складаным слоўным і прадметным нападуненнем. Многія яго кампаненты (рытуалы, звычаі, магічныя дзеянні і суправаджаючыя іх паэтычныя сродкі) з выразнымі рысамі мацярынскага права і культу продкаў адносяцца да перыяду першабытна-абшчыннага ладу. Пад уплывам наступных эпох шмат якія з іх мадыфікаваліся, а некаторыя дайшлі да нас у выглядзе перажыткаў і рэшткаў пэўных вераванняў і рытуалаў. Некаторыя з рэліктаў мінулых эпох лепш, чым у абрадах, захаваліся ў паэтычных творах вяселля, дзе нярэдка раскрываецца іх сэнс і сімволіка. Гэта тлумачыцца верай народа ў магічную сілу слова. З цягам часу са зменай грамадска-эканамічных фармацый і перасэнсаваннем не-

¹ Moszyński K. Polesie wschodnie. Materiały etnograficzne z wschodniej części b. powiatu mozyrskiego oraz z powiatu rzeczyckiego.— Warszawa, 1928, s. 201.

каторых вясельных абрадаў і ўзнікненнем новых пачалі трансфармавацца і суправаджаючыя іх песні. У песнях і абрадах гэтага цыкла перапляліся адгалоскі бытавога ўкладу і светапогляду продкаў беларусаў розных часоў. Як у песнях, так і абрадах цыкла вяселля ў маладой, які ўключае прыезд маладога па маладую і традыцыйны шлюб (яднанне маладых), даволі ярка бачны перажыткі дзвюх старажытных форм заключэння шлюбу — выкраданне і купля-продаж нявесты, а таксама больш позні спосаб уступлення ў шлюб — па дамоўленасці. Два першыя ўзыходзяць да эпохі родаплемяннога быту і звязаны са з'яўленнем парнай сям'і, што адзначаецца ў «Аповесці мінулых гадоў»². Хоць звычай выкрадання нявесты быў афіцыйна забаронены «Рускай праўдай» яшчэ ў XI ст., ён доўга існаваў ва ўсходніх славян. Выкраданне маладой, якое некалі з'яўлялася «драмай жыцця», у больш позні перыяд ператварылася ў традыцыйную абрадавую гульню. Відовішчнасць спектакля «выкрадання нявесты» і эмацыянальнасць суправаджаючых іх песень робяць вялікае ўражанне на прысутных. У песнях вельмі выразна, яркімі фарбамі, жыва перадаюцца асобныя карціны і моманты гэтага абраду, старажытныя бытавыя адносіны і інш. Як адзначае М. В. Доўнар-Запольскі, «звычай выкрадання да таго ўкараніўся, што ў далейшым быў абстаўлены рэлігійнымі цырымоніямі (гэта відаць з абрадаў вяселля), зрабіўся, такім чынам, набыткам рэлігіі і пачаў практыкавацца нават у тых выпадках, калі папярэдне адбылася дамоўленасць паміж жаніхом і бацькамі нявесты»³. У радзе песень гэтага цыкла малюецца вобразная гіпербалічная карціна нападу дружыны маладога на мірнае і спакойнае жыццё дома нявесты як ваеннае дзеянне або як стыхійнае разбурэнне. Дружына маладога выступае ў выглядзе хмары, буры, навальніцы, дзікай арды, татарскага нашествия, вайны, войска.

Ой, з неба, з неба стрэлкі ідуць
 Да маёй мамцы гук даюць,
 Ды мая мамка прадчувае,
 Куды гэта войска налягае.

Малады ідзе па нявесту не адзін, а з усёй сваёй раднёй-дружынай, «каб цесцяў двор зваяваць, сабе дзевачку азяць».

Ай, войны, войны суджанька,
 Сабраў усю радню на вайну.
 Пасталі разам пад садам,
 Пабралі мечы за плечы,
 Пабралі лукі ў рукі,
 Пусцілі стралу па двару,
 Разбілі сцяну камяну,
 Вывелі дзевачку маладу.

² Полное собрание русских летописей, издаваемых постоянною историко-археологической комиссией Академии наук СССР.—Л., 1926, с. 12—13.

³ Доўнар-Запольскі М. В. Исследования и статьи.—Киев, 1909, т. I, с. 363.

Паход за нявестай адбываецца ў першую чаргу дзеля інтарэсаў усяго роду, а не жаніха. Таму часта ў песнях гаворыцца: «Мы сабе дзевачку ўзялі (дасталі)», «мы забярэм, мы дабудзем сабе работніцу (араллю, ткалю, слугу)» і г. д.

У песнях з апісаннем нападу вылучаюцца два асноўныя матывы. Першы паказвае невядомасць, здзіўленне, неўразуменне і разгубленасць нявесты і яе роду (што гэта за «людзі» або «арда», «войска», «полк» набліжаюцца да іх хаты?) з прычыны нечаканага з'яўлення няпрошаных гасцей, што, зразумела, было абрадава-ўмоўным. У іншых песнях апісваецца падрыхтаванасць дома нявесты да абароны, дзе ўжо загадзя ведалі аб маючым адбыцця «нападзе». Таму вароты былі замкнёны на «нутраныя» («жалезныя», «залатыя» і інш.) замкі і «пастаўлены старажы». У гэтых песнях спяваецца аб тым, як маладому з дружынай даводзіцца пераадольваць горы, абаронныя збудаванні, валы, равы, напоўненыя вадой, якія напамінаюць старажытныя ўмацаванні вакол гарадзішчаў. У адказ на напад з другога боку варот дружына маладой ляскае косамі, сякерамі, піламі, распальвае агонь перад варотамі і г. д. У час прыезду пезда маладога ля варот адбываецца тэатралізаваная барацьба, у выніку якой дружка (сват) маладога пры дапамозе традыцыйных прыгавораў, дробных грошай, віна і іншых падарункаў пакарае старажоў, і яны адчыняюць вароты. Бывае і так, што дружына маладога выступае ў выглядзе мірных купцоў або заблудных падарожнікаў.

Уз'ехаўшы ў двор, дружына маладога павінна была пераадолець яшчэ адну перашкоду: узброеных вясельнікаў з боку нявесты. У песнях апавядаецца, што ў цесця на двары былі тры старажы: «першая старожа ў варот стаіць, другая старожа пасярод двара, трэцяя старожа ля ганачку». Але храбраму жаніху з дружынай не страшны ніякія перашкоды. Ён выхваляецца: «Крутую гару разаб'ём», «раскапаем» або: «Да канём пераскочу, да шырокую даліну стрэлкаю перакіну», «Ой, я ўеду, ой, вайду, сваю радзіну завяду». Не баяцца яны і старажоў: «Першую старожу канём саб'ём, другую старожу палазом сатром, а трэцюю старожу з сабой вазьмём». У песнях вельмі вобразна перадаецца дынаміка бою дружыны, якая ўжо ўвайшла ў двор: «Як вынуў малойчык меч, як цяў па замках — замкі прэч». Жаніх з дружынай ламае жалезныя вароты, дзверы, разбівае чаркі, разрывае «тонкія абрусы», сячэ каліну, топча сад і г. д. і, нарэшце, хапае маладую за руку, што са старажытных часоў азначала авалоданне ёю. У песнях з гэтым матывам даволі выразна гучаць супярэчлівыя ноты: з аднаго боку, уладарнае адчуванне жаніха-пераможцы і яго дружыны, а з другога — зняважанае пачуццё нявесты і яе сваякоў, яе гнеў за ўсё паламанае, патоптаную руту, мяту, парваныя абрусы, разагнаныя дзяўчат і г. д. Часам бацькі маладой, разумеючы безнадзейнасць супраціўлення, просяць жаніха «не біць усё і ламаць»:

Не ваюй, Цімошка, не ваюй,
Мы ж тваю дзевачку выдадзім,
За правую ручку выведзем.

Са зместу песень відаць, што абрад выкрадання з цягам часу перастае быць распаўсюджанай з'явай, шырэй пачынае ўжывацца звычай куплі нявесты. І калі ў першай частцы гэтых песень выступае ваяўнічы матыў, то нярэдка другая частка іх канчаецца тым, што бацькі дамаўляюцца аддаць маладую за пэўны выкуп. Такое ж раіць сястра маладога, калі той скардзіцца, што «татачка дароў просіць, Ніначку не выводзіць»:

Татачку дарыць дары,
Ніначку к сабе бяры.
Золатца ў ручачку,
Ніначку за ручачку.

У іншай песні маці ўгаворвае сына не ваяваць вайною, а прасіць цесця,
бо

Вайной не зваюеш —
Просьбаю перапросіш,
Настачку к сабе возьмеш.

А ў некаторых песнях малады сам адразу прапануе выкуп за нявесту і сучае — ён яе ў бацькоў «выкупіць, залатой вагой выважыць». У больш позніх песнях, якія адлюстроўваюць форму шлюбу па дамоўленасці, малады просіць пусціць яго ў хату без выкупу, каб узяць нявесту за жонку, бо тавар ужо «злюблены», «змоўлены». Бывае і так. У першай частцы песні маюцца карціны бою за маладую, а ў другой — яе маці добраахвотна выводзіць, а то і сама нявеста выходзіць да маладога, якога даўно чакае. Як бачым, калі першая частка ў гэтых песнях жыва пераносіць нас у часы жаніцьбы праз умыканне, то другая адпавядае ўжо сучасным звычаям.

У многіх песнях больш позняга паходжання першапачатковае значэнне «бою» (выкраданне маладой) зусім сціраецца, набываючы іншы змест — непрыстойныя паводзіны маладога.

Паціху, паволі, Іпаліцька,
Не ўгняві мае радні.
Да мая радзіна гняўліва,
А калі ўгнявіш — не ўпросіш.

У песнях, асабліва прысвечаных прыезду маладога, выразна праглядаецца, як са зменай формы заключэння шлюбу трансфармуецца абрад і яго тлумачэнне. У некаторых з іх першая частка яшчэ захоўвае элементы «выкрадання» маладой, але з яе не вынікае змест другой часткі, дзе вясельнікі і сама маладая навучаюць жаніха нормам паводзін. Гавораць, што ён не павінен нахабна і бесцырымона ўрывацца ў хату са сваёй дружнай, а павінен увайсці ціха, ветліва, зняць шапку, нізка пакланіцца маці, бацьку, нявесце і г. д. Ёсць і такія песні, у якіх жаніха ў маладой чакаюць з нецярплівасцю, а цешча выходзіць насустрэчу яму з мёдам, віном і г. д. і запрашае дадому. Нярэдка маладога сустракае і сама нявеста: бярэ яго каня, вядзе ў стайню, а самога, узяўшы за руку, вядзе ў хату і садзіць побач з сабой за стол.

«Бой» перад варотамі двара маладой паўней захаваўся ў песнях, чым у самім абрадзе, дзе ён выступае пераважна ў сімвалічнай форме, хаця ў некаторых мясцовасцях вясельнікі маладога ўрываюцца і сілай. Паколькі мэта дзеяння пры ўваходзе ў панадворак маладой вызначаецца сваёй канкрэтнасцю, змест звязаных з імі песень даволі аднастайны. Большай складанасцю вызначаюцца абрады і песні, якія выконваюцца, калі малады ўваходзіць у хату праз парог і садзіцца за стол да маладой. Яны характарызуюцца кантамінацыяй розных спосабаў заключэння шлюбу і варыянтнасцю выконваемых у гэты час абрадаў і песень. Гэта ў першую чаргу звязана з разнастайнасцю кампанентаў рытуалу традыцыйнага шлюбу — часу (да і пасля царкоўнага вячання) і месца, дзе ён адбываецца. У адных мясцовасцях маладых зводзяць на панадворку, у другіх — на ганку, на парозе, у сенях, пасярод хаты, за сталом і г. д. У некаторых мясцовасцях спачатку адбываецца рытуал яднання родаў маладых, а ўжо за тым — саміх маладых. Так, у паўднёва-ўсходніх рэгіёнах Беларусі свацці (маці) маладой і маладога, паставіўшы нагу на парог, цалуюцца і злепліваюць свечкі ў адну «да купы» так, каб яны гарэлі адным агнём.

Прыступі, сваха, да мяне,
І ў цябе дзіця, і ў мяне,
Да звядзём свечкі да ручкі,
Да звядзём дзеткі да паркі.

Часам свацці кладуць каравай маладога побач з караваем маладой («злучэнне караваяў») або абменьваюцца караваемі ці падымаюць («раўнуюць») караваі, стоячы на парозе, так, каб утварылася брама, праз якую і праходзіць дружнына маладога. Гэтыя маляўнічыя цырымоніі сімвалізуюць заключэнне саюза паміж двума родамі.

Вялікай варыянтнасцю вызначаецца і цырымонія уваходу ў хату маладой дружныны маладога. У адных мясцовасцях першым заходзіць жаніх, а дружнына застаецца на двары, у іншых — сват маладога або дружнына без жаніха, а бывае — цешча, брат ці нявеста сустракаюць маладога на панадворку або ганку і вядуць яго ў хату. Багатую і складаную сімваліку мае абрад сустрэчы цешчай зяця. Маці маладой, нягледзячы на просьбу сватоў з боку маладога, доўгі час не выходзіць з хаты. У час гэтага рытуалу выконваецца вялікая колькасць песень-просьб. У іх, у прыватнасці, спяваецца, што на зяця «мяцель мяце, на яго дробны дождж ідзе да уюжыца ўюжыць», да пад ім «коні стогнуць», «на зяцю сукні мокнуць», а «ў гардлівае цешчы»

Стаіць зяць у варотах,
У новенькіх чаботах,
Ой, стаіць ён ужо нядзелю.

Тут паказваецца вытрымка зяця, яго цярплінасць, здольнасць стойка пераносіць жыццёвыя нягоды, што вельмі цэнніцца ў народзе. У гэтай групе песень ваяўнічыя паводзіны маладога змяняюцца пакорлівасцю і ціхмянасцю яго і яго роду. Марудлівасць з боку цешчы першапачаткова была звязана

з торгам за маладую. У далейшым гэты рытуал пераасэнсоўваецца ў своеасаблівы народны этыкет, згодна з якім цешча выходзіць сустракаць зяця толькі пасля шматразовай просьбы. У гэты час выконваецца многа песень-дыялогаў жартоўнага зместу родам маладога па адзін бок дзвярэй, а родам маладой — па другі. Першыя саромяць цешчу, што яна доўга на выходзіць:

Ці хлебам жабруе,
Ці зяцем ганьбуе,
Ці кажуха не мае,
Ці чабот да дабывае,

а то і часам сват маладога пагражае, калі цешча не выйдзе «вітаці, то не захочам дачкі браці», завернуць сані ды паедуць дадому, а «вы будзеце даганяці, дачку ў воз саджаці».

Нарэшце дзверы хаты адчыняюцца, дружка маладога заходзіць у хату і застае цешчу на печы або на стаўбе, дзе яна прадзе або пляце лапці. У гэты час хор з боку маладой у сваіх песнях патрабуе, каб малады даў цешчы чаравікі за тое, што «цешча босая хадзіла, аб парогі ногі набіла, яна ж табе Хвенечку расціла». Акрамя чаравікаў для цешчы, малады прывозіў чаравікі і для маладой, часта даваў падарункі яе сёстрам і братам, але ніколі бацьку. Характэрна, што ў песнях род маладога звяртаецца з просьбай толькі да цешчы пусціць (сустрэць) зяця, а жаніх уручае выкуп за нявесту толькі маці. Гэта сведчыць аб тым, што, відаць, сустрэча маладога і купля нявесты ўзніклі ў перыяд матрыярхату. Пасля таго, як цешча атрымае чаравікі або грошы на чаравікі, хор выконвае песні, у якіх выражаецца з'едлівая насмешка над маці, што яна «за чабаты зяцю дачку аддала» або «прапіла Якавіха жываты на чырвоныя чабаты».

Чобаты, чобаты на кручку,
Да рабіце дзелечка за дачку.
Ой, тыя чобаты, што зяць даў,
За тыя чобаты дачку ўзяў.
Ой, чобаты, чобаты вы мае,
Нарабілі клопату вы мне.

Часам чаравікі для цешчы ў хату прыносіць дружка маладога, а сам малады застаецца на панадворку. Цешча абувае іх, апранае вывернуты кажух, бярэ ваду, жыта, хмель, гарэлку, хлеб, а часам і хлебную дзяжу і выходзіць сустракаць зяця. У гэты момант хор спявае: «Вынесь, цешча, дзежку пад зятнюю ножку». Яна тройчы абходзіць зяцеў воз, абсыпае яго зернем, дае зяцю вады або гарэлкі, якую ён двойчы вылівае праз плячо, а за трэцім разам выпівае. Цешча бярэ зяця за руку, і калі той цнатлівы, ён ставіць нагу на дзяжу, затым цешча вядзе яго ў хату і садзіць побач з дачкой, якая ўжо сядзіць за сталом. Перад маладой на стала стаіць упрыгожаная елчка, а сама маладая, схіліўшыся над сталом або караваем, на якім ён ляжыць, абедзвюма рукамі моцна трымаецца за стол, што сімвалізуе сувязь маладой з яе родам. Малады павінен адарваць яе ад стала і пацала-

ваць, што таксама мела сімвалічны сэнс — адлучэнне маладой ад яе роду. У песнях больш позняя перыяду апавядаецца, што цешча сама выходзіць насустрач маладому без выкліку.

Абрад абсыпання зернем, які выконваецца на двары цешчай, а ў хаце — дружынай маладога, з'яўляецца магічным дзеяннем, што пастуліруе ўрадлівасць, дзетараджэнне і багацце. Звычай сустракаць зяця ў вывернутым кажусе бярэ пачатак ад часоў татэмізму, які ў наш час зусім страціў свой першапачатковы сэнс і незразумелы яго выканаўцам. Старажытны традыцыйны абрад сустрэчы маладога бацькамі маладой трывала захоўваецца ў побыце беларусаў і ў нашы дні. Прычым ужо ў XIX ст. у абрадзе ўдзельнічае і бацька маладой, у той час як у песнях часцей спяваецца аб сустрэчы маладога толькі цешчай.

Як бачым, у складанай цырымоніі сустрэчы маладога змяшчаецца многа рытуалаў і песень, прысвечаных узліванню багам-продкам, магічнаму абсыпанню зернем або хмелем і г. д. Вывернуты кажух у час прыезду жаніха і яднання (зводзін) маладых прымяняецца вельмі шырока. Так, на Віцебшчыне, Навагрудчыне, Барысаўшчыне і Палессі малады, незалежна ад пары года, прыязджаў па маладую апрануты ў кажух і насунутую на вочы баранною шапку, а дружка ў такой жа шапцы нёс кажух або (пазней) вялікую чырвоную хустку для маладой. Значэнне і гэтага абраду ў XIX ст. было ўжо незразумелым, але яго працягвалі выконваць згодна з традыцыяй. У некаторых песнях, відаць, больш позняя паходжаньня, апрананне цешчай вывернутага кажуха набыло іншы сэнс — адпудзіць маладога.

Убралася цешча ў аўчыны
Да хацела зяця спужаць:
Не хацела дачкі аддаць.

У другой песні цешча называецца «забаўнай», што «яна ў воўка ўбіралася», каб спужаць зяця, а «зяць ваўка не баіцца — бліжэй к дачцы садзіцца». Часам у песнях гучыць нават пратэст і насмешкі над абрадавым народным уборам, як камедыйным. Калі малады заходзіць у кажусе і шапцы ў хату, спяваюць, што «мядзведнікі (або скамарохі) ідуць, мядзведзя вядуць», а ён вельмі «страшны»:

У яго вочы красны,
Як у чорта дзясны,
За крук бярэцца,
На кут дзярэцца.
Хоча паляцеці
Да там ля Мар'яначкі сесці.

Пад песню

Прыслаў свёкар адзяванне:
Ці куння шуба, ці баранья?
Калі ж куння, дык кінеш,
А калі баранья, дык прымеш

дзужка маладога, узяўшы кажух, які прызначаўся для маладой і сімвалізаваў продкаў яго роду, звяртаецца да абодвух радоў са словамі: «Жоначкі, благаславіце, мужоўе-паноўе і ўся круглая бяседа, благаславіце маладую адмеціць» і, тройчы махаючы ім над галавой маладой, пакрывае яе кажухом або садзіць на яго. Гэта дзеянне, акрамя магічнага, мела сацыяльна-прававое значэнне і сімвалізавала прыняцце маладой у род жаніха. Наогул факт пакрывання маладой кажухом (шапкай, хустай) маладога адзначаў авало-данне ёю, а пазней — яшчэ пажаданне багацця, плоднасці. У апошнія часы, калі рытуальнае значэнне гэтага абраду было зусім страчана, кажух або хустка маладога выступаюць як падарункі, і толькі шапка выкарыстоўваецца ў якасці сімвала валодання нявестай.

У час выканання абраду пакрывання свашкі спявалі, што маладая пшонку жне, а «з цёмнага лесу туча йдзе», што сімвалізавала набліжэнне дружыны маладога з кажухом. У параўнанні з песнямі больш ранняга паходжання, дзе маладая страшыцца гэтай «тучы», у пазнейшых маладая не толькі яе не баіцца, а лічыць, што кажух прынясе ёй нават шчасце.

Чаго ж я маю баяцца —
 Не дожджам мяне абальець,
 А добрай доляй абгарнець.
 Не ветрам мяне абвеіць,
 Якаўка шубанькай абкрыіць.

Вакол абраду «зводзін стракатым клубком перапляліся рэшткі звычайу родаплемянной эпохі, у XIX ст. ужо супярэчлівыя, пераблытаныя, якія здаюцца ў некаторых выпадках недарэчнымі і непатрэбнымі»⁴. Складанасці гэтага абраду адпавядае разнастайнасць яго назваў: звядзенне, яднанне, злучэнне, звядзенне ў купу, заручыны маладых і г. д. Вызначаецца ён і сваімі шматлікімі арэальнымі адрозненнямі.

Галоўнай асаблівасцю абраду яднання маладых была абавязковая прысутнасць абодвух радоў. Адзін род становіцца супроць другога, а малады — супроць маладой. Сват падводзіць маладога да маладой і прымушае іх моцна абняцца, што сімвалізуе само яднанне. Адначасова хор спявае традыцыйную для гэтага моманту песню:

Як табе, бяроза,
 Да з яварам сыйціся...
 Да як табе, дзевачка,
 Да із дзяцінкам сыйціся?
 — Да я ножкамі сыйдуся,
 Да я ручкамі сшчаплюся...

Або:

Хмель з аўсом сыпліцца,
 А Гананька з Васільком сыйдуцца.

⁴ Никольский Н. М. Происхождение и история белорусского свадебного обряда.— Мн., 1956, с. 70.

На Віцебшчыне і Смаленшчыне маладых ставілі на адну масніцу і спявалі:

Ягада з ягадай на бару раслі...
Магдуська з Пятруськам на вёсцы раслі.
Росшы яны, росшы яны, салучыліся,
Белымі рукамі сашчапіліся,
Залатымі пярсцёнкамі абмяняліся.

Большасць песень, якія выконваліся ў час яднання маладых, страцілі сваё класічнае заклінальнае прызначэнне і кароткую форму. У іх пераважнае месца пачынае займаць эстэтычная функцыя са значнай доляй лірызму. Некаторыя ж набылі форму кампазіцыйнага паралелізму, агульная мадэль якой заключаецца ў супастаўленні двух матываў — прыроды і чалавека, нярэдка з маналогамі і дыялогамі. Толькі ў некаторых песнях яднання яшчэ выразна праступае заклінальны матыв:

Уместа яны, умесцечка сухадзіліся,
Сыйшоўшыся, не разойдуцца —
Быдта гэта дзетанькі аднэй матанькі,
Аднэй матанькі, аднаго татанькі.

Нярэдка ў час звядзення маладых спяваюць песню «Каравай расцвітаець, а ягадка, а ягадка наспяваець» і інш. Папулярным матывам песень гэтага цыклу было апісанне шчаслівай жаніцьбы жаніха і нявесты, якія «мілаваліся», «цалаваліся», «абнімаліся», «як голуб з галубкай», «звіваліся», «як хмель», «як вінаград» і г. д. Мастацкая паралель «голуб», «вінаград» — жаніх, «галубка», «ягада» — дзяўчына і г. д. часта раскрываецца ў самім тэксце. Пры дапамозе разнастайных умоўна-паэтычных і сімвалічных эпітэтаў і вобразаў у гэтых песнях ствараецца непарыўнае яднанне маладых, іх каханне. Маладыя тройчы цалуюцца, а іх дружыны, узяўшыся за рукі, утвараюць непарыўны ланцуг, які сімвалізуе яднанне маладых і іх родаў, і ўсе разам садзяцца за стол. Яднанне маладых адбывалася пераважна ў доме маладой і ажыццяўлялася дзядзькам або старэйшым братам (сватам, або дружкам) маладой ці маладога з боку маці. Сувязь гэтага абраду з эпохай матрыярхату асабліва ярка праглядаецца на беларускім матэрыяле, дзе галоўнымі дзеючымі асобамі, якія кіравалі дзеяннем, былі родзічы па мацярынскай лініі. У песнях апісваецца архаічны (прымітыўны) спосаб выканання абраду яднання маладых: сумеснае сядзенне на покуце, узаемнае падаванне рук, абніманне, звязванне рук і саміх маладых, сумесная яда, піццё і інш. Адзін з варыянтаў абраду звядзення ў купу заключаецца ў падштурхоўванні маладога да маладой і трохразовым абкручванні іх ручніком. Пасля гэтага ім звязваюць рукі поясам або ручніком, саджаюць разам на покуць, пакрываюць наметкай або куском палатна. Часцей за ўсё пры яднанні маладых адбываецца некалькі аднолькавых (дублетных) рытуалаў злучэння, гэта, відаць, адбылося ў выніку наслання і ўзаемадзеяння абрадаў розных эпох і арэалаў, што нярэдка рабілася свядома ў мэтах больш трывалага замацавання таго ці іншага магічнага ўздзеяння на будучы лёс маладых. Выкананне ад-

полькавых, часам малазразумелых па свайму значэнню абрадаў тлумачыцца таксама няўхільным і дакладным захаваннем завешчанай продкамі традыцыі. Пэўную ролю ў такога роду дубліраванні адыграла і царкоўнае вячанне.

Складанасць і разнастайнасць цырыманіялу зводзіць, у які ўваходзілі шматлікія элементы розных храналагічных эрэзаў, выражаецца ў адрозненні яго асобных дзеянняў, паслядоўнасці іх выканання не толькі паміж цэлымі рэгіёнамі, але нават і суседнімі вёскамі. Але сэнс усіх абрадаў і песень, якія іх суправаджаюць, адзіны — яднанне маладых. Такая варыянтнасць назіраецца ўжо з уваходу дружыны маладога ў хату маладой. Фактычна з пераступання парога дома маладой і пачынаецца яднанне радоў і маладых. Акрамя вышэй адзначаных варыянтаў гэтага этапа вяселля, у аспекце разглядаемага тут цыкла варта спыніцца на асаблівасцях варыянта яднання за сталом, калі дружкі маладога ўрываюцца ў хату як заваёўнікі ў кажухах, «насунуўшы шапачкі на вочы». Сват маладога, ляскаючы бізуном, выганяе падружак маладой з-за стала, каб вызваліць месца каля маладой для жаніха і яго дружыны. Дзяўчаты не пускаюць сватоў маладога і спяваюць, што яны не баяцца яго нагайкі (пужкі), якая «пад лаўкаю ляжала, свінням мякіну мяшала».

Не ляскай, дружка, канчуком,
Лясні, дружка, галавою
Ды над нашаю маладою.
Ой, наша сцяна касцяна
Свату галаву расцяла.

Ва ўсіх песнях этапа з'ядзення маладых лясканне пугай (канчуком) набыло другаснае значэнне — пужаць і выганяць дзяўчат — у параўнанні з першапачатковым, калі лясканнем пугі адганялі злых духаў. Сяброўкі маладой звяртаюцца з песнямі да маладога, што ён «напрасна конікі перагнаў, напрасна дружынку стурбаваў», бо ўсё роўна яму таварышку «ні так не аддадуць, ні за грошы не прададуць». У дапамогу свату і маладому выступаюць іх свашкі (свацці). Дзяўчаты супраціўляюцца і пачынаюць спрэчку са свашкамі маладога ў форме песеннага дыялогу накшталт «песень-пераклічак». Абодва бакі не абмяжоўваюць сябе ў выбары з'едліва-іранічных і абразлівых выразаў. Сяброўкі нявесты, якія ў песнях пераважна называюцца сястрыцамі, заўзята таргуюцца за маладую, пакуль не атрымаюць пажаданага «выкупу» як ад маладога або свата, так і ад яго свашак. Сустракаемыя ў песнях элементы гэтага абраду адносяцца да эпохі матрыярхату, калі равесніцы аднаго роду і аднаго ўзросту складалі асобныя арганізацыі і называліся сёстрамі, а выкуп нявесты з дзявоцкай грамады азначаў пераход яе ў жаночую, г. зн. з адной узроставай групы ў другую.

Па старажытнай традыцыі роля сябровак маладой, якая, пачынаючы з заручын, асабліва актывізавалася, пасля выкупу нявесты заканчвалася. З гэтага моманту яны выключаліся з вясельнага дзеяння наогул і развіталіся з нявестай на ўсё жыццё. Пазней удзел «сясцёр» у вяселлі быў прадоўжан да моманту ад'езду маладой у дом жаніха, а з цягам часу іх роля яшчэ больш пашырылася: яны ехалі разам з маладой да жаніха і суправаджалі маладую

да каморы. У наш час моладзь адыгрывае першынствуючую ролю на працягу ўсяго вяселля.

Пакідаючы месца за сталом каля маладой, дзяўчаты не спыняюць абразлівых песень у адрас маладога і яго дружыны і просяць брата нявесты, які сядзіць каля яе і трымае яе за руку або стаіць за яе спіной з сякерай (нажом), каб ён не аддаваў сваёй сястры (яе касы). Яго называюць «татарынам», «татарчуком», «горшым за ката», які «сеў сабе над касою, як воўк над казою». У песнях, відаць, пазнейшага паходжання заклікаюць брата вучыцца «таргаваці, як сястру прадаваці», каб за яе «болей грошай узяці». Атрымаўшы выкуп, брат уступае маладую. Кожны з удзельнікаў вясельнага поезда маладога павінен таксама выкупіць сабе месца за сталом. Толькі пасля гэтага малады са сваёй дружынай займаюць месца за сталом, а радня нявесты з песнямі, у якіх выражаецца крыўда на маладую, пакідае застолле.

Ці не жалка табе, Маланка,
Што чужая радзіна абсела,
А свая радня вон пайшла?
Чужая радзіна мёд-віно п'ець,
А свая радня слёзкі льець.

Хор з боку маладой у гэты момант выконвае шмат ганебных песень у адрас маладога і яго дружыны, дзе прыніжаецца годнасць апошніх у параўнанні з маладой і яе родам. Нявесту яны называюць «пралесачкай», «сыраежачкай», «ваўняначкай», якую абселя «грыбы», «грыбішчы», «старыя казляцішчы», «чашчавікі», «старыя махавікі», «вараняты», «лапатнікі», «трапічнікі», якія

Па бару валяліся
Да да нас дабраліся.
Да ў бару чэрві вілі,
Да ў нас за сталом селі.

Свацці маладога і дружкі маладой складаюць два самастойныя хоры: у іх песнях, якія выконваюцца ў форме дыялогу, яскрава бачны антаганізм паміж радамі. Хор маладога ў адказ на кпіны хору маладой падсмейваецца з сябровак маладой (якія не здзелі ўсцерагчы сваю падружку; яны дарэмна гарачыліся, што нізашто яе не аддадуць; відаць, яны ёю не даражаць, што так лёгка яе ўступілі), абражаючы іх рознымі зняважлівымі словамі («сучкі брахлівыя», «гультайкі», «свінамяшалкі» і інш.). Гоняць дружак маладых, каб яны «менш брахалі», а лепш ішлі рыхтаваць сабе прыданае і чакалі жаніхоў. У некаторых песнях свацці маладога прапануюць прымірэнне і ўручаюць дружыне маладой падарункі (гасцінцы), якія раней азначалі выкуп. Такім чынам, спрэчка за маладую паміж радамі звычайна заканчваецца пагадненнем двух бакоў у выглядзе гаспадарчага абмену. Калектыў маладога набывае рабочую сілу, а род маладой губляе яе, таму і імкнецца атрымаць матэрыяльную кампенсацыю.

Бывае і так. Дружына маладога («чужына», «чужаземцы», «чужынцы»),

уварваўшыся ў хату і не знайшоўшы маладой, якая схавалася, паводзіць сябе, як заваёўнік. Шукаючы яе, яны ствараюць у хаце вэрхал. У адным выпадку яны знаходзяць маладую ў гурце дзяўчат, пакрытую намёткай ці кускам палатна. У іншым — сваякі маладой выводзяць да маладога адну з с. б. ровак нявесты, а часам і старую бабу. Робяць гэта тройчы, прыгаворваючы: «Вось ваша нявеста (суджаная, раджаная, дар, тавар)». Дружына маладога адказвае, што гэта не іх суджаная («не наш тавар», «не наша кветка»). Нарэшце, выводзяць саму нявесту, сват жаніха звязвае рукі маладых ручніком, тройчы абводзіць вакол стала і саджае іх на покуце на вывернуты кажух або падушку. На гэтым абрад яднання маладых часцей за ўсё не заканчваецца. Ён працягваецца яшчэ і за сталом выкананнем шэрагу рытуалаў: цалаванне маладых, перапіванне маладой, абмен падарункамі паміж радамі, спажыванне агульнай рытуальнай стравы, «налажэнне прызнакі» (прышыванне вяночка з галавы маладой да шапкі маладога і пакрыванне нявесты чырвонай хусткай і інш.). Сярод гэтых рытуалаў асабліва вылучаецца ўрачыстасцю і ўзнёсласцю перапіванне («прапіванне») маладой, якое зацвярджае і замацоўвае стварэнне новай сям'і. У гэты час адбываюцца саборніцтвы паміж танцорамі, спевакамі і музыкантамі. «У такім агульным віхры і «прапіваецца маладая», г. зн. пераходзіць у іншы, «маладзічын свет», зацвярджаецца «на людзях», «як баба»⁵.

Усе рытуалы абраду зводзяць дакладна і лаканічна перадаюцца пераважна ў кароткіх па форме і простых па зместу апавядальных песнях каменціруючага, кіруючага або заклінальнага характару, мэтай якіх з'яўляецца тлумачэнне выконваемых дзеянняў і абрадаў, накіраванне іх у належнае рэчышча і замацаванне шчаслівага шлюбу маладых у прысутнасці ўсяго роду. Абрад яднання суправаджаецца вялікай колькасцю песень, у якіх падкрэсліваецца кіруючая роля калектыву, яго адносіны да самога дзеяння. У іх таксама адлюстраваны этычныя нормы паводзяць у час вяселля. Нярэдка песні заканчваюцца традыцыйнымі формуламі-пажаданнямі тыпу: «За тым словам жывіце з богам», «Дай, божа, маладым добрую долю» і інш. Такого ж роду заклёны-пажаданні ў вялікай колькасці выказваюцца на працягу ўсяго абраду зводзяць і самастойна, па-за тэкстам песень. Так, напрыклад, у Барысаўскім павеце сват маладой у час выканання рытуалу яднання гаварыў: «На вяселле жыццё, на добрае здароўе, на доўгі век, на дзяцінае шчасце».

У цыкле зводзяць вылучаецца і група песень, у якіх выяўляюцца пачуцці маладых, асабліва нявесты, яе сябровак, бацькоў. У параўнанні з разгледжанымі вышэй песнямі яны больш развітыя: ім уласціва тонкая лірычнасць, глыбокая эмацыянальнасць, яны раскрываюць унутраны свет герояў, іх узаемаадносіны, перажыванні. Структурна гэтыя песні часта характарызуюцца разгорнутым псіхалагічным паралелізмам: сімвалічны малюнак прыроды адпавядае апісанню адносін паміж персанажамі або іх унутранага стану.

— Ой, рэчанька, рэчанька,
Ты ўчора цякла, быстра ішла.

⁵ Можейко З. Песенная культура Беларускага Полесья.— Мн., 1971, с. 74.

А сягодня цячэш, ціха ідзеш.
— Ой, як я буду цекці, быстра йсці?..
Што на мяне рэчанькі ўсе сашліся,
Што на мяне лозанькі ўсе схіліліся,
Што на мяне каліна скланілася,
Яна маю быстرونьку спыніла.

Далей ідзе зварот да дзяўчыны з пытаннем, чаму яна ўчора была вясёлая, а сёння хмурная, і адказ апошняй, што ўчора яна сядзела са сваёй раднёй, а сёння

Асела мяне ўся яго радня,
Аселі па правы бачок дзевяры,
Яго родныя браты,
А па левы бачок—
Яго родныя сястрыцы.

Вялікай паэтычнасцю вызначаюцца і песні, у якіх маладую параўноўваюць з буйна квітнеючай калінай, бярозай, ружай, пяшчотнай канпелькай, якой «вецер» («мароз») «абабіў» («атрос») «бухматае» («зялёнае», «буйнае») «лісце» («зерне»), «а сырую зямельку» («жоўты пясочак»), якая бестурботна красавалася ў сваіх бацькоў, жаніх «расплёў коскі па белых плячах, разліў слёзкі па румянаму ліцу» і г. д. У іншых песнях маладая, яе сяброўкі і маці параўноўваюцца, а часам атаясамліваюцца з сонцам, месяцам, зоркамі.

Ішла цешчанька зарою,
А зяць месяцам за ёю.

У той час, як у песнях пра нявесту вялікае месца займае яе душэўны стан і знешні выгляд, у песнях пра жаніха, наадварот, апісваюцца пераважна яго дзеянні. Малады выступае як галоўны воін сваёй дружыны і параўноўваецца з сокалам, собалем, каралём, панічом, які пераважна выступае як умелы купец, удалы стралок, кемлівы, хітры, спрытны, моцны, настойлівы ў сваіх імкненнях; конь у яго асаблівай прыгажосці, дастойны памочнік свайго гаспадара ва ўсіх яго пачынаннях. Яго можна пазнаць па таму, што «ён мёдам пахне», «віном дыша»; жаніх бравы сядзіць на кані і пяшчотна глядзіць на нявесту («галубку», «саколку»). У гэтых песнях малады паказан храбрым воінам, які ўз'язджае на гару і дабывае сабе нявесту, разбіваючы «сцяну камяну», ламаючы вароты і пераадольваючы іншыя перашкоды. Жаніх маюецца ў песнях як шчаслівы пераможца, а нявеста як пераможаная нявольніца. Жаніх трыумфуе, радуецца, «за столікам віно п'е, а маладая побач слёзы лье». Песня не толькі ўносіць горды выгляд жаніха, але і глыбока спачувае маладой.

Асабліва многа песень, у якіх узвялічваецца маладая, але яшчэ больш такіх, дзе малады ганьбіцца. Сярод іх масца група песень, дзе абодва матывы (зневажанне аднаго з маладых і велічанне другога) складаюць адзін сюжэт. Кантрастным супрацьпастаўленнем (параўнаннем) маладых дасягаецца камічнасць вобраза маладога: «Наша Марылька хараша, а ваш Пят-

рулька — парася»; «Наша маладая, як суравежка, а ваш малады, як галавешка».

Вельмі часта ў песнях высмейваецца скупасць, беднасць сватоў, якія «па шляху хадзілі, старцоў вадзілі да капейкі збіралі, дружак даравалі»; «сваты — галышы, не маюць грошы пры душы». У другой песні гаворыцца:

Па шуметнічку хадзілі,
У курэй лапак пазычалі,
У шуметнічку капалі,
Капеек шукалі,
За маладую грошы паклалі.

Спяваецца, што сваты такія бедныя, што не маюць нават на чым прыехаць па маладую: «Самі пяшком ішлі, маладога ў мяшку няслі». У вялікай групе песень асуджаюць, лаюць і высмейваюць свашак, якія спазніліся, бо «на сялу ўздушак (конікаў, сядзёлак, свашак) сабіралі», «караўкі сабіралі», «кажухі латалі ды маладога прыбіралі». Такое мноства песень аб спазненні дружыны маладога тлумачыцца народным павер'ем, згодна з якім маладая ў час чакання маладога не мела права ўстаць з застоля, пакуль малады не прыедзе і сам не выведзе яе. У адваротным выпадку яе чакала нешчаслівае замужжа. Дружына маладога ў песнях апраўдвае сваю затрымку неабходнасцю выканання ўсіх устаноўленых спрадвеку звычаяў (пакланенне вялікаму роду, абрадавае часанне, мыццё ў лазні, апрананне ўсяго новага і г. д.) або дрэннай і далёкай дарогай.

Насмешкам з боку маладой падвяргаюцца і разумовыя здольнасці сватоў жаніха, якія замест хаты ў хлеў заехалі дзе «з свіннёй (бараном) віталіся». Таксама карыкатурна паказваецца іх вонкавы выгляд. Яшчэ больш зневажаецца і з'едліва высмейваецца малады. Самай вялікай заганай жаніха лічыцца п'янства, фізічныя недахопы, няспраўнасць у працы, а таксама, калі ён стары або ўдавец.

Што будзеш, Манечка, замужам рабіці?
Да твай Пецечка не ўмее касіці,
Ні араць, ні пахаць.

Раяць маладой не глядзець на хлопца, «што красіў», а «папытацца ў яго, ці касіў», «ці клаў воз».

У народзе з даўніх часоў лічылася вельмі важным, каб маладыя падыходзілі адзін да аднаго («каб пара была дабраная») ва ўсіх адносінах (узростам, ростам, знешнасцю, гаспадарчымі навыкамі, працаздольнасцю, матэрыяльным і сацыяльным становішчам). З гэтым у абрадзе зводзін звязан так званы рытуал «раўнавання». Ён вельмі шырока адлюстраваны ў песнях, якія нярэдка пачынаюцца іменна з гэтага матыву. Калі малады шчодро адорвае дзяўчат і свашак маладой, яны спяваюць яму велічальныя песні, якіх у гэтым цыкле беларускага вяселля нямнога. Значна больш велічальных песень выконваецца для маладой, дзе яе вобраз ідэалізуецца. Ёй надаецца звышнатуральная сіла: «дзе маладая сядзіць, там не нада ні сонца, ні месяца», бо «ад золата грудзі ломяцца ёй, ад серабра іскры сыплюцца». Немалое значэнне

надавалася годнасці яе роду. Яе можна пазнаць «па пародзе», «яна татулькі багатага», «яна мамулькі разумнай», «роду вялікага» і г. д. У песнях вельмі выразна паказан народны ідэал прыгажосці маладой, якая, «як бель бялюсенька», «тонкая, высокая, белая, румяная, хораша прыбраная», «чарнабровая, чарнавокая» і г. д. Разам з паэтызацыяй характа маладой узвялічваецца і яе працавітасць, разважлівасць, сціпласць, розум, кемлівасць, пачцінасць у адносінах да старэйшых.

Вяселле ў маладой уключае абрад абмену падарункамі паміж дружынамі маладога і маладой, што абазначае яднанне абодвух радоў, «успамаганне» маладых і адорванне нявестай роду жаніха. Элементы ўсіх гэтых відаў дарэння праходзяць праз усё вяселле, пачынаючы з заручын. У час заручын маладая адорвае сватоў маладога ручнікамі, хусткамі, рукавамі, станам палатна і г. д., а яны ў сваю чаргу даюць ёй крыху грошай, хусткі, стужкі і інш. Падарункі ў выглядзе лёну, воўны, маткоў нітак, рукавоў і іншых рэчаў, якія ўваходзяць у склад прыданага маладой, яна атрымлівае ад сваякоў і суседзяў у час іх запрашэння на вяселле пасля заручын. Наогул дарэнне на працягу вяселля адбывалася шмат разоў: адорвалі маладую і маладога асобна кожнага ў іх дамах у суборную суботу, на каравай, перад ад'ездам да вячання, пасля вяртання з вячання таксама асобна або разам (у доме маладой), перад і пасля прыезду маладога па маладую, у канцы апошняга стала перад адпраўленнем маладой да маладога, у маладога пасля прыезду маладых, у час раздзелу каравая, у канцы вяселля і інш. Паколькі песні, выконваемыя ў час усіх момантаў дарэння, у асноўным блізкія па зместу і форме, яны згрупаваны ў адным раздзеле, а паколькі іх выкананне адбываецца ў асноўным у доме маладой і многія элементы іх сімвалізуюць яднанне маладых, яны змяшчаюцца ў гэтым томе.

Як абрад дарэння, так і суправаджаючыя яго песні займаюць у беларускім вяселлі значнае месца, што звязана з сацыяльным і эканамічным укладам жыцця беларускага сялянства, якое працяглы час захоўвала, аж да другой палавіны XIX ст., рэшткі радавога быту і сямейна-абшчыннай арганізацыі⁶. Таму, каб зразумець сапраўдны сэнс дароўных вясельных песень, «трэба ведаць норавы патрыярхальнай сям'і»⁷. Да такога роду перажыткаў радавога грамадства ў першую чаргу трэба аднесці звычай прыцягваць у рашэнне шлюбных спраў і правядзенне самага вяселля як мага большае кола сваякоў маладых. Прычым усе родзічы, «блізкія і далёкія», «бедныя і багатыя», «дальнія-прыезджыя», «старыя і малыя», «і тыя бабылкі, што не маюць кабылкі» з абодвух бакоў, а таксама іх суседзі павінны былі аказваць маладой пары пасільную эканамічную дапамогу. Усё гэта знайшло сваё адлюстраванне ў шматлікіх песнях дарэння.

Каб мой татачка добры быў,
Ён бы мне піва зварыў.

⁶ Никольский Н. М. Происхождение и история Белорусского свадебного обряда, с. 154 і 176.

⁷ Лафарг П. Очерки по истории культуры.— М.—Л., 1926, с. 75.

Усю радзіначку зазваў —
 Бедную і багатую.
 Багатых па рубельчыку,
 Бедных па чырвончыку.
 Багатых дзіваваліся,
 Адкуль у бедных грошы браліся:
 Ці трубачкі закладалі,
 Грошы-золата нажывалі?

У іх часта без усялякіх прыкрас малюецца рэальнае жыццё народа. Так, радня нявесты ад яе імя настойліва і груба патрабуе абавязковага дарэння. І гэта, згодна з існуючай традыцыяй і этыкетам, не лічыцца непрыстойным. А тых, хто адмаўляецца дарыць, публічна саромяць, пужаюць і праклінаюць:

Хто не будзе дараваць,
 Будзе ў дзеўках векаваць.

.

А што вы не падорыце,
 Тое вы пасорыце.

.

Калі ты дасі — няхай бог пасе,
 Калі ж не дасі — няхай воўк нясе.

Звычайна падарункі клалі на засланае ручніком века ад дзяжы (пазней — талерку), якое знаходзілася на стале перад маладымі і сваццяй, якая дапамагала ім. Адсюль устойлівы выраз «класці на века (на талерку)» азначаў дарыць. Нярэдка дарылі жывёлу, зерне, лён, воўну і розныя гаспадарчыя рэчы. У момант дарэння асоба, якая дарыла, выпіваючы чарку гарэлкі, называла тую рэч, якую дарыла («дарую пчолы» і г. д.), і выказвала добрае пажаданне маладым. У беларускім вяселлі маецца незлічоная колькасць такога роду пажаданняў, якія выказваюцца ў час дарэння як асобна, так і гуцаць у песнях.

Дарую ўсё, што загатавала,
 Каб мяне дачушка хоць добрым словам успамінала.
 Дарую пчолы, што на дубе,
 Штоб цалаваліся ў шчокі і губы.

Нярэдка здаралася і так. Хто-небудзь, паабяцаўшы ў прысутнасці вясельнай грамады падарыць маладым якую-небудзь рэч, не стрымліваў свайго слова. Каб такога не здарылася, у песнях загадзя выказваліся пагрозы, праклёны і г. д.: калі «не аддасце — ваўкі з'ядуць; па лясках пазбягае, а звяр'ё паз'ядае». А тым, хто дарыў, маладая жадала, каб гэты дар кампенсавалася «ў хлявочку — волікамі, у стаенцы — конікамі, у садочку — пчолкамі, а ў пасцелі жонкаю». Вялікае значэнне надавалася веры ў магічную сілу слова, якое таксама магло павялічыць багацце і дабрабыт будучай сям'і. Асабліва гэта тычылася бацькоў нявесты, якія абдорвалі маладых першымі. Пры гэтым хор спяваў:

Шчасце тваё, доля твая, Манечка.
Ідзець цябе татка з мамкай дарыці,
Хочуць табе шчасце-долю улажыці.

Канцоўка гэтай песні, відаць, больш позняя паходжання, бо, як справядліва адзначае Ф. Сяліцкі, тут ужо вера ў магічную сілу слова і атаясамліванне абрадавага вясельнага падарунка з доляй-шчасцем страчваецца. У песні бацькі адказваюць дачцэ:

— Ой, абдорым, маё дзіцятка, абдорым,
Ну мы табе шчасця-долі не ўложым⁸.

Прыехаўшы ў сям'ю маладога, маладая павінна абдорваць усю яго радню. Гэты рытуал узнік пазней, калі значэнне дароў маладога як выкуп нявесты рабілася ўжо незразумелым,— і «па аналогіі і пад уплывам новых поглядаў і адносін ён быў перанесен і на жаніха і яго родзічаў»⁹. Гэта патрабавала вялікай колькасці дароў ад маладой, якія павінны быць зроблены яе ўласнымі рукамі. Таму маладая пачынала іх рыхтаваць ужо з самага дзяцінства. Але і гэтага часу не хапала, бо часта дзяўчынак выдавалі замуж вельмі рана.

Не дзівіце, сваточкі,
Што кароткія платочки:
Наша княгінька мала
І ў поле ганяла,
Платкоў не наткала.

У некаторых песнях, якія апраўдваюць малую колькасць падарункаў з боку маладой, гучыць сацыяльны матыв:

Па прыгоню хадзіла,
І кудзеля не ўрадзіла.

Часта ў песнях маладая параўноўваецца з пчолкай, бо яна вельмі старанна рыхтуе гэтыя падарункі, па якасці якіх меркавалі аб яе працавітасці.

Добра дзевачка — дары добрыя:
Тонкія, бяленькія — тонка прала,
Густа ткала, бела бяліла,
Бела бяліла, племя дарыла.

І калі падарункі аказваліся добрымі, слава і пашана выражаліся не толькі маладой, але і ўсяму роду, бо ў іх падрыхтоўцы прымалі ўдзел яе маці, сёстры, блізкія.

⁸ Siclicki F. Białoruskie obrzędy i pieśni weselne ze wsi Mikulino b. gminy Dolhinów pow. Wilejskiego.— Acta Univ. Wratislaviensis, No 472. Slavica Wrat. XVIII. Wrocław, 1979, s. 132—133.

⁹ Охримович В. Значение малорусских свадебных обрядов и песен в истории эволюции семьи.— Этнографическое обозрение. М., 1891, кн. XI, № 4. с. 53.

У цэлай групе песень пры дапамозе прыёму псіхалагічнага паралелізму маладая параўноўваецца з вутачкай, якая «крача, па балоце лятаючы, к купіне прылягаючы», з кукуючай зязюлькай, якой ужо «не лятаці, вінаграду не кляваці», з зорачкай, працавітай пчолкай, якая «не дзень, не два ў вулле мёд насіла, за адзін ранак рассыціла». Падобна пчолцы маладая «не год, не два рабіла, а за адзін вечар раскаціла». Тым больш крыўдна ёй за тое, што яна «нікому не ўгадзіла: ані цёткам, ані дзядзькам, ані родным сястрыцам а ліхой свякроўцы». У адчаі яна абураецца, што «свату прусатаму аддала ўвесь пастаў,— каб яго конік з месца не ўстаў».

Песні, выконваемыя ў час прыезду поезда жаніха па нявесту і яднання маладых, сваім зместам ахопліваюць усе важнейшыя рытуалы і моманты данага цыкла вяселля. Яны захавалі шмат архаічных элементаў і вызначаюцца высокімі мастацкімі якасцямі. Вялікая колькасць архаічных рыс у гэтых песнях тлумачыцца вернасцю беларускага селяніна запаветам продкаў, якія прадугледжвалі непакіснасць і дакладнасць выканання ўсіх вясельных абрадаў і песень. І таму хоць семантыка многіх рэлігійна-магічных дзеянняў і іх моўнае суправаджэнне часта ўжо не ўсведамляюцца выканаўцамі, а складаныя рытуалы і песні набываюць у наш час характар ігры, свайго роду спектакля, яны выконваюцца сур'ёзна з падпарадкаваннем сіле старажытных традыцый. Побач з песнямі далёкага культурна-рэлігійнага мінулага, якія існуюць ужо на працягу многіх вякоў, у цыкл песень прыезду маладога па маладую і іх яднання ўваходзяць таксама песні, якія ўзніклі ў больш познія часы і раскрываюць карціны жыцця народа адпаведных гістарычных перыядаў.

Рыхтаваць кнігу да друку дапамагала Д. М. Чэчка.

Л. М. МАЛАШ

ПРЫЕЗД МАЛАДОГА
ПА МАЛАДУЮ

ВЯСЕЛЬНЫ ПОВЕЗД МАЛАДОГА КАЛЯ ВАРОТ І У ДВАРЫ

1

Проці сваняга двара
Да высокая гара,
Да ні сысці, ні з'ехаць,
Ні сакалом зляцець.
Трэба слесароў наняць,
Гэтую гару раскапаць,
Да дзевачку к сабе ўзяць,
Да з яе вяночак зняць.
Зняць руцвяны, налажыць ніцяны.

2

Проці сватняга двара
Да высокая гара —
Ні ўзыйсці, ні ўз'ехаць,
Ні сакалом ўзляцець.
Ды хоць даць-перадаць,
Трэба капачоў наняць —
У сватні двор уехаць,
К свату ў хату ўвайсці.
— Улякніцеся, ворагі,
Падаб'ём мы вас пад ногі.
Мала мы ў вас бывалі,
А нявесту ўсё ж забралі.

3

А ў горад, горад Канічы, *
Ні ўзыці на іх, ні ўз'ехаць,
Толькі сокалу ўзляцець,
На саколачку паглядзець.
А й сокал, сокал — Мішачка,
А й саколачка — Машачка.
А й сокал, сокал мяды п'ець,
А саколачка слёзкі льець.

Каля цесцева двара *
 Да каменная гара,
 Да шырока даліна,
 Цёмненькая хмара.
 Ох, я ж тую гару
 Да канём пераскочу,
 Да шыроку даліну
 Стрэлкаю перакіну.
 Цёмненькую хмару
 Хустаю размахаю,
 Я сваю дзевачку
 Між дружак пазнаю.
 А ў мае дзевачкі
 На плечках косачкі,
 Пад вачамі слёзачкі.

А па чым нам свата ўзнаць —
 Вяліка гара ля двара.
 Мы ж тую гару раскапаем
 І свайго свата спазнаем.
 — А сваточак наш, салавейка,
 Прымі ты нас харашэнька,
 Як прыедзеце вы да нас,
 Тады мы будзем частаваць вас.

А як мы свата спазнаем —
 Крутая гара ля двара,
 Зялёна пшаніца на дварэ,
 Глыбока крыніца ў хляве.
 Крутую гару разаб'ём,
 Зялёну пшаніцу распасём,
 Глыбоку крыніцу разап'ём.

А ў нашага сватачкі
 Крутая гара ля двара
 Да зялёны явар у варатах.

Будзем тую гару рыць-капаць,
А зялёны явар сеч-рубачь,
Вараныя коні ўзбягуць,
Маладую дзевачку звязуць.

8

У нашага свата дарагога
Ды зялёны явар пад вакном,
Ды крутая гара ў варотах:
Вараныя коні не ўзбягуць,
Маладога хлопчыка не ўзвязуць.
Як зачуче там дзевачка
Ды крутую гару скапае,
Зялёны явар зрубас:
Вараныя коні ўзбягуць,
Маладога хлопчыка ўзвязуць.

9

Каля цесцева двара 2
Там высокая гара.
К ёй не можна прыступіці, 2
Конічанька да напаіці.
І адкуль вышла малада Танечка,
Яна к гары прыступіла,
Конічанька напаіла.
Узяла коніка да за павады, 2
А Сяргейку да за ручаньку,
Павяла каня да стайнечкі,
А Сяргейку да светланькі.
Дала каню аўса і сена, 2
А сама на пасадзе села.
І дала каню ж аброку, 2
Сяргейка сеў каля боку.
Дала каню пшаніцы, 2
А самі селі да віно піці.

10

А ў нашага свата
Высокі горы на дварэ:
Нельга нам уступіці,

Да й стада коней упусціці,
Вароцечка адчыніці.
Вой, вышла-выбегла маладая Алёнка,
Вароцечка адчыніла,
Стада коней упусціла,
Стада коней варанесенькіх,
— Мае сваты маладзесенькі,
Ка мне, сваты, ка мне,
Да й не ка мне, к майму бацюхну.
У майго бацька двор шырокі,
На дварэ канава, у агародзе атава,
У атаве панапасваем,
У канаве панапойваем.

11

А ў нашага свата
Да высокая гара.
Ай, дайце-перадайце,
Гэту гару раскапайце.
Ай, далі-перадалі,
Гэту гару раскапалі,
Мы сваю перапёлку дасталі,
Што ў вас піла-ела,
Ад нас паляцела.
Дзе мы яе асачуем,
Там мы значуем.

12

У каго ў нас на дварэ два калодзесі? *
У Грышуткі на дварэ два калодзесі.
А хто ж тую вадзіцу папавынасіў?
Вынасіла Танечка на крутую гару,
Штоб к ей жа Генечка не ўзашоў, не ўз'ехаў.
Ажно наш Генечка абразуміўся,
Падкаваў коніка на чатыры нагі.
Тады наш Генечка і ўзышоў, і ўз'ехаў,
Да ўзяў Танечку за правую руку,
Пасадзіў Танечку ў павозачку
Да й павёз Танечку да новага дварца.

Ой, ў новым горадзе
 Дзевяцера ды вароцечак,
 Усе яны ды пазамыканыя.
 — Старажоўе, маё братоўе,
 Пусціце мяне ў горад:
 Там мая да зара ўпала,
 Зорачка ясненька.
 То не зара, ды мая маладая,
 То не зорачка ясненька,
 Ды мая Марыя маладзенька.

Маладзенькі Юзечка,
 Павярні каня ка мне.
 Павярні каня ка мне,
 Я табе слаўцо скажу,
 Што твой цесь небагаты,
 У кішэні ключы носіць,
 Варотцы замыкае,
 Нас на двор не пускае.
 А сваток-галубок,
 Адчыні новы дварок:
 Наша ластачка тут пала,
 Я з далёку пазнала,
 Хочам яе ўлавіці,
 У клетачку пасадзіці.
 Наша Зоечка тут стала,
 Хочам яе тут узяці
 Ды з Юзечкам павянчаці.

Куды ж мы прыехалі?
 Тут варотцы пазачыняны,
 На замочкі пазамыканы.
 — А малады наш браццейка,
 Ускінься на саколіка,
 Пераляці ты гэтыя вароты
 Да упадзь цесцю на ногі.
 — Цесцюхна мой, бацюхна,

Адчыні нам гэтыя вароты.
Твае вароты залатыя,
Пусці нас маладыя.

16

Ці на гэта нас сваток папрасіў?
У варотах агонь разлажыў
І медныя стоўбікі пастаўляў,
Высокія горачкі пакапаў.
Хоць кубак віна разлію,
У варотах агонь затушу,
А медныя стоўбікі завалю,
Высокія горачкі аб'еду,
Чыстае золата падвязу,
Белае серабро вывезу.
Чыстае золата — Іванечка,
Белае серабро — Манечка.

17

Нядоля твая, Кастуська,
Не жаласцівы твой цесценька.
У варотах агонь раскладаў,
Кастуську на двор не пускаў.
Уся дружна яго бязумна,
Адна свацейка разумна.
Па сваційках язджала,
Яна гэта дзіва відала.
Пад палой віно дзяржала,
Яркія агні залівала,
Кастуську на двор пускала.
Дзевачка мала спазнала,
Кастуську на двор пазвала,
Цешчухна пышна вон выйшла.

18

А знаці-та, знаці,
А ў каторай хаце.
Кругом агонь гарыць,
Варотцы пад замкамі,

У варотцах стораж стаіць.
Анютка выхадзіла,
Замочкі размыкала,
Варотцы расчыняла,
Сваточкаў упускала.
А сваты на двор,
А я, молада, за стол.
Іванька з дружынаю,
А я, молада, з баяркамі.

19

Неўварот хлопчык, неўварот,
Не увярнуў каня цесцю ў двор.
— Да калі хачу, то ўвярну,
Дубовае коллейка паламлю
Да такі дзевачку к сабе вазьму.

20

Ой, сяло, сяло Засінцы,
А ні ўехаці, ні ўйсці,
Ні сваю радзіну завесці.
Абазваўся малады Міколенька:
— Ой, я уеду, ой, вайду,
Сваю радзіну завяду.

21

Слаўная дзярэўня Забелле: *
Ні уехаць, ні ўехаць, ні ўвайсці,
Толькі сокалам улятаць,
Забельскіх дзевачак павідаць.
Усе імхі, балоты трасуцца,
У Забелле сваты нясуцца.

22

— Як табе, салавейка, ды на дуб узляцеці?
Ды на дуб узляцеці, ды на дубе стаці,
Да сіву зязюльку з высаты дастаці?
— Што ж вам, пташачкі, што ж вам да таго?

Я крылечкі размашу і на дуб узлячу.
І на дуб узлячу і на дубе стану,
Я сіву зязюлю з высаты дастану.
— Як табе, Ванечка, на двор уз'ехаць?
На двор уз'ехаць, ля ганачку стаці,
Маладую Галечку з каморы дастаці?
— Што ж вам, сватове, што ж вам да таго?
Я й конікі разжану і на двор уз'еду,
І на двор уз'еду, і на ганачку стану,
Маладую Галечку з каморы дастану.

23

Да прыляцеў салавейка к вішнёваму саду.
Сюды глянуў і туды глянуў — некуды ды ўляцець.
— Кругом мяне вішнёвы сад, пасярэдзіне вінаград.
Сюда глянуў, туды глянуў — некуды ды ўляцець.
— Я вішнёвы сад расхілю, а ў вінаград улячу,
Сюды глянуў і туды глянуў — ёсць куды ўляцець.
Да прыехаў хлопчычак к сямібітым варотам.
Сюды глянуў і туды глянуў — некуды ды ўляцець.
— Кругом мяне чужына, пасярэдзіне радзіна.
Сюда глянуў і туды глянуў — некуды ды ўляцець.
— Я чужыну ўпрашу, а ў радзіну ўеду.
Сюда глянуў і туды глянуў — ёсць куды ды ўехаць.

24

Салавей крылкамі кругом саду б'ецца,
Пытае ў зязюлькі, куды ў сад ляцець.
— Ой, знаць у нас, зязюлька, не лятала,
Што дарожкі ўказаць не згадала.
Прахіні ветачку, у сад ляці.
— Ой, знаць, Каролька, не язджалы,
Расхіні суседцы, у двор ідзі,
Разганяй дзевачак, ля яе сядзі.

25

Лятаў салавейка наўкола саду,
Пытаўся ў зязюлі, дзе ў садок ляцець.
— Ці ты, салавейка, ці ты сам не знаеш,

Што ты, салавейка, ў мяне пытаеш?
Падымі лісточак і ляці ў садочак.
Падымі галінку, сядзь на былінку.
Ездзіў малойчык наўкола падвор'я,
Пытаўся ў дзевачкі, дзе на двор уз'ехаць.
— Ці ты, малойчык, ці ты сам не знаеш?
Ці ты сам не знаеш, што ў мяне пытаеш?
Адчыні вароты, едзь на падвор'е,
Бяры мяне, маладу, едзь дадому.

26

Лятаў, лятаў сіз голуб каля шумніку,
Пытаў, пытаў у галубкі, куды ў сад ляцець.
— Глуп, ты глуп, сіз голуб, неразумен,
Паднімай хварасток і ляці ў садок,
Бяры сваю галубку, ляці ў барок.
Ездзіў, ездзіў каля цьсева двара Іванька,
Пытаў, пытаў у цёшчы, куды езд на двор.
— Глуп, ты глуп, зяцінька, неразумнік,
Ты ламі вярэі ўсё точанья,
Бяры сваю Ніначку за ручаньку.

27

А й лятаў салавей каля саду,
Пытаўся ў зязюлі, куды ў сад уляцець,
А зязюля салаўю адшчабятала:
— Ці ў цябе, салавей, лесавы розум.
Ляці, салавей, у садочак,
Адляпі лісточак, уключі ягаду
І ляці вон з саду.
Ай, ездзіў Іванька каля варот,
Не знаў куды на двор ехаць.
Пытаўся ў Ніначкі, куды на двор ехаць,
А Ніначка Іванечку адказала:
— У цябе, Іванька, малады розум,
Прыедзь к варотам, стукні ботам,
Самі табе варота адчыняцца.
Сама к табе Ніначка выйдзе.
Едзь на двор гарцууючы,
А з двара танцууючы.

Лятаў саколiк паверх садочку,
 Пазнаў зязюльку па галасочку, па шэрым пер'і.
 Пытаў зязюлі, дзе ў сад ляцеці.
 — Ой ты, саколiк, ой ты, дурненькі,
 Ой ты, дурненькі, неразумненькі,
 Ляці ў садочак, сарві лісточак,
 Сагни галiнку, сарві калiнку.
 Ехаў малойчык наўкол двору,
 Пытаў дзевачкі дарожкі да двору.
 — Ох ты, малойчык, ох ты, дзіўненькі,
 Ох ты, дзіўненькі, неразумненькі,
 Адчыні варотцы, едзь на падвор'е,
 Ідзі ў хатачку, знімі шапачку,
 Знімі шапачку, нізка скланіся,
 Нізка скланіся, за стол садзіся.

А лятаў салавей каля саду, *
 Пытаўся салавей у зязюлі, куды ў сад ляцець.
 — Ці ў цябе, салавей, пташшы розум?
 Падымі ветачку і ў сад ляці,
 А ў мяне ў саду пташак многа,
 Выбірай, салавей, каторую хочаш.
 — Не выберу, зязюля, апроч цябе.
 Ай, няма пер'ейка шарэй твайго,
 Ай, няма галоўкі сізэй твае.
 Ай, ездзіў Васечка каля двору,
 Пытаўся ў Валечкі, куды на двор ехаць.
 — Ці ў цябе, Васечка, малады розум?
 Адчыні вароты і на двор едзь,
 А ў мяне ў цераме дзевак многа,
 Выбірай, Васечка, каторую хочаш.
 — Не выберу, Валечка, апроч цябе.
 Ай, няма лічайка бялей твайго,
 Ай, няма галоўкі гладзей твае.

А лятаў салавей каля саду, [лятаў],
 Пытаўся ў зязюлі, куды ў сад ляцець.
 — Салавей, салавей, шэрыя крылля,

Што ты ў саду век не бываў,
Чырвопага ягаду век не кляваў?
Адварні лісточак, ляці ў садочак,
Адварні ветачку, ляці ў клетачку.
А ездзіў Якушка каля сцёвага двара,
Пытаўся ў цешчы, куды на двор ехаць.
— Якушка, малады розум,
Што ты ў цесця век не бываў,
За новым сталом ты не сіжываў,
Маладую Ганначку ты не відываў?
Адчыні вароты, уз'едзь на двор,
Адчыні дзверачкі, увайдзі ў сенечкі.

31

Лятаў салавей каля саду, *
Пытаўся ў зязюлі: «Куды ў сад?»
— Неразумна пташка салавей,
Падымі ветачку, ляці ў сад,
Сядзь сабе ля мяне на кляну,
Клюй сабе калінку са мною
Ды паляцім у палёт з табою.
А ездзіў Валерка каля двору,
Пытаўся ў Веркі: «Як у двор?»
— Неразумна дзіця Валерка,
Адчыні вароты і едзь у двор,
Пастаў коніка, а сам за стол,
Пі сабе мёд-віно са мною
Ды паедзем у паход з табою.
Не паедзем туды, адкуль бралі,
А паедзем туды, адкуль самі.

32

Лётаў, лётаў салавейка вокала саду,
Пытаўся ў зязюлі, як у сад ляцець.
— Дурненькі салавейка, неразумненькі,
Падымі ветачку і ляці ў сад,
Ляці ў сад і клюй вінаград,
Сарцавінай да адной ветачкі.
Клюй са мной адну ягаду,
Пей са мной адну песеньку.
Ездзіў мальчышка каля варот,

Пытаўся ў дзяўчонкі, куды на двор уз'язджаць.
— Дурны мальчышка, неразумненькі,
Аднімі вароты ды ўз'едзь на двор,
Уз'едзь на двор, з каня далоў,
З каня далоў, ды цясю здароў,
Цясю здароў, а к ей у цяром.
Сядзь са мной на адной лавачке,
Еш са мной адной лыжачкай,
Гавары са мной ў адно слоўца.

33

Лятаў салавей каля саду,
Пытаў у зязюлі, куды ў сад ляцець.
— Ты глуны салавей, неразумны,
Паднімі ветачку, ўляці ў садок,
Паднімі і другую,— ка мне ў гняздо.
Ехаў суджанька каля двара,
Пытаў у дзеванькі, куды ў двор ехаць.
— Ты глуны суджанька, малады розум,
Адчыні вароты, уз'едзь на двор,
Адчыні другія,— ка мне ў цяром.
Уз'ехаў суджанька, па двару паязджаець,
К вакошачку коніка падварачваець.
— Ці ехаць, дзеванька, ці ждаць цябе?
— Ты не едзь, суджанька, падажджы мяне.
Нешта мая мамухна рассярдзілась.
Не даець полага бялёвага,
Не даець скацерці крупчастыя.
— Ты хадзі, дзеванька, мы паедзем,
Пераспім цёмную ноч без полага,
Паабедаім святы дзень без скацеркі,
Нап'ёмся зеляна віна без кубачка.

34

Ехалі сваткове іграючы
І дарожанькі пытаючы.
Маладая дзеванька ў варот стаіць.
— Наша дзеванька, наша душачка,
Раскажы нам дарожаньку,
Дзе ехаці па дзеваньку?
— Вы це сваткове, бязумныя,

Бязумныя-неразумныя,
У майго баценька вінаград расце,
У саду вада цячэ.
Малады жаніх разумны быў,
Свайго коніка ўплаў пусціў,
Сам пераляцеў саколікам,
Сеў у цесценька за столікам.

35

Хадзілі конікі
Па дарожаньцы.
Хадзілі, хадзілі,
З дарогі зблудзілі,
Ой, ды прыблудзілі
Да новага двара.
— Чаго, канячэнькі,
Двара пытаеце?
— Мы не канячэнькі,
Мы твае сватове,
Ой, мы хочам
Двор заваяваці
І дзеваньку ўзяці.
— Ой, не ваюйце
Новенькага двара,
Лепей пытайцеся,
Дзе яе камора.
Камора яе
І ў скрыні пярына.
— Мы забярэм са скрыні пярыну,
Мы забярэм і саму дзяўчыну.

36

Блудзіла сватове
Сем міль па дуброве,
Да не ведала сяла
І сватняга двара.
Ой, выйшла-выйшла маладая дзевачка,
Хусцінкаю замахнула,
У свой двор да завярнула.
— Сюды, сваты, да сюды,
У майго бацькі двор шырокі,

37

Ёсць дзе стаці-пастаяці,
Конікам аброк даці.
Конікі панапайваці,
А вяселле панакармліваці.

37

Мы, свахі, блудзілі
Ды па полі хадзілі.
А па полі, па каменнейку,
А па лесе па карэннейку.
Прыблудзілі к сялу
Ды к сватняму двару.
Шырокае падвор'ейка
На семера да вароцейкаў,
Усе ж яны пазамыканы,
Заваламі пазавалены.
— Сюды, сюды, да мае свахны,
Тут наша зара ўпала.
Наша зара яснейшая,
Галечка краснейшая.

38

Ой, хадзілі сватове
Сем міль па дуброве,
Да па лесу, па карэннейку,
Да па полі, па каменнейку.
Прыблудзілі яны к сялу,
Да і к сватняму двару.
Ой, як выйшла, як выбегла
Маладая да дзяўчыначка,
Хусткаю замахнулася,
У свой дворык загукнулася:
— Сюды, сюды, да мяне, сваты,
Тут, тут майго бацькі двор,
За сям'ярыма да варотамі.
Усе ж яны пазачыняны,
На замкі пазамыканы.
— Як замкнуты, то адамкніце,
Як зачынены, то адчыніце,
Нам дзяўчыначку пакажыце.

Круглае, маленькае
 Мярчыцкае сяло.
 Няма дзе коням стаці,
 Свацейцы пагуляці.
 Ой, выйшла, выбегла
 Маладая дзеванька,
 Хусцінкаю махнула
 І сваціцу гукнула:
 — Ды сюды, свацця, ды сюды
 Да майго татачкі.
 А ў майго татачкі
 Сенажаці ў гародзе, L
 Яшчэ калодзеж у падвор'і.
 Там коні папасуцца,
 Яшчэ і вады нап'юцца:
 Травіцы шаўковай,
 Вадзіцы крынічнай.

40

Наехала казакоў сем палкоў,
 А паперадочку Зіноўка.
 А сталі ў полі пад шатром,
 А рубалі дубнік, маладнік,
 А стаўлялі Агапцы халаднік.

41

Штось у полі дымна, да дымна, 2
 Да баяраў не відна.
 Только едны відна, 2
 Да й тыя за гарой, 2
 Іванка з сястрой.
 Ой, ці тая сястра, 2
 Што свечачкі нясла?
 На парозе запаліла, 2
 За сталом патушыла.

42

На полі дымы дымяць,
 На дварэ шатры стаяць.
 Пад тымі шатрамі

Сцяпанька з сястрамі.
Ён радзіць парадачку:
— Сястрыцы родныя,
Парадзьце парадачку:
Татачка дароў просіць,
Ніначку не выводзіць.
— Брацейка наш родненькі,
Татачку дарыць дары,
Ніначку к сабе бяры.
Золатца ў ручачку,
Ніначку за ручачку.

43

Дымна поле, дымна,
Нічога не відна,
Толькі відзен адзін шацёр,
Да пад тым шатром
Мікітка з сястром.
— Ой, сястрыцы-парадніцы,
Ой, парайце вы мне.
Ой, парайце вы мне,
Як цесцю гадзіці?
— Ой, гадзі, братка, гадзі,
Да ў двор конікі вядзі,
Да за стол баяры садзі.

44

А сыночак Віталька,
Не ваюй ты вайною.
Не ваюй ты вайною,
Прасі цесця просьбаю.
Вайною не зваюеш,
Просьбаю перапросіш.
Просьбаю перапросіш,
Настачку к сабе возьмеш.

45

Выйшла маці за вароцечка
Ды спляснула ручанькамі:
— Чую, бачу вайна едзе

Двара майго ваяваць,
Засекі мае абіраць
І каморы грабаваць.

46

Ой, з неба, з неба стрэлкі йдуць,
Ды маёй мамцы гук надаюць,
Ды мая мамачка прадчувае,
Куды гэта войска налягае,
Ці па тое зярнятка залатое,
Ці па маё дзіцятка маладое?
Хай тое зярнятка ў скрыні ляжыць,
Хай маё дзіцятка паможа рабіць.
А ж тое зярнятка ў каласочку,
А маё дзіцятка ды ў вяночку.

47

У Барбарове варогі
Ой, на вароты наляглі,
Ой, сені-хату абнялі.
Ой, сені-хату абнялі,
Ой, шчэ й ад роду адбілі.
Ой, ад мацеры і ад атца.
Ой, ад мацеры і ад атца,
Ой, ад роду й ад радца.

48

Ай, умная-разумная Матрошка *
Паставіла старожачку на браду,
Сама села пад вішнямі ў саду.
— Сцеражы, мая старожачка, верненька:
Адкуль будзець ясны месяц усхадзіць,
Адтуль будзець Цімахвеечка ўз'язджаць.
З облык, з облык ясен месяц узыйшоў,
З варот, з варот Цімахвеечка ўз'ехаў.
Няверная старожачка сцерагла,
Напілася-наелася, спаць лягла.
Кабы мне родны брахненька сцярог,
Не піў бы, не еў бы, ён спаць не лёг,
Ён бы мяне вярнёшанька прысцярог.

А цёмная асенняя ночанька,
 А умная-разумная Насценька,
 Сама села за столікам піць-гуляць,
 Паставіла двух брацікаў вартаваць.
 — А вартуйце, мае брацікі, вартуйце,
 Каб не ўзыйшоў ясен месяц з зарою,
 Каб не ўз'ехаў молад Васенька з сястрою.
 Не ўпільнавалі мае браціткі зарыцы,
 Не будуць мець мае браціткі сястрыцы.
 А ўжо ўзыйшоў ясен месяц з зарою,
 А прыехаў мой міленькі з сястрою.

50

Ай, вумная-разумная Галінка
 Паставіла ды тры шатры ў полі:
 У адным шатры там музыкі йграюць,
 У другім шатры яе дзевачкі гуляюць,
 У трэцім шатры сама малада аддыхаець.

51

У каго ў нас на дварэ тры старажы?
 У Івана на дварэ тры старажы.
 Первая старожа ў варот стаіць,
 Другая старожа — сярод двору,
 Трэцяя старожа — ля ганачку.
 Первую старожу канём стапчу,
 Другую старожу палазом сатру,
 Трэцюю старожу з сабой вазьму.
 Выхадзі, цёшчынька, на ганачкі,
 Вынасі белы сыр на талерачкі,
 Красную мачынку на паперачкі.
 Белы сыр — Азар,
 Красная мачынка — Зеха.
 Наша Зеха — макаў цвет,
 А ваш Азар — стары дзед.

52

Не страляй, Ванечка,
 Саколіка ў полі,
 Стрэльні, стрэльні, Ванечка,

На цесцявым, на дварэ.
На цесцявым на дварэ
Тры старожкі стаяць:
Первая старожка
У варот стаіць,
Другая ж старожка —
Серадзі двора,
А трэцяя старожка
На ганачках стаіць.
А сама ўж цешчанька
Жджэць на пераходзе,
Дзержыць бел сахар,
Бел сахар на блюдзе,
Дзержыць зрэлы ягадкі,
Дзержыць на талерачке.
— Ах, да сакаціся,
Бел сахар з малінай,
Сыйдзісь, сыйдзісь, Іванька,
Сыйдзіць ты з Грыпінай.

53

Цімошка воін быў,
Ездзіць ён поле ваюя,
Другое ездзіць храбруя,
На трэця — Сцяпана двор.
Аж вароцікі замкнуты,
А старожанька заснула.
Выхваціў маладзец востры меч,
Начаў па замку — замок проч.
— Не ваюй, Цімошка, не ваюй,
Мы ж тваю дзеваньку выдадзім,
За первую ручку выведзім.

54

Ай, войны, войны суджанька,
Сабраў усю радню на вайну.
Пасталі радам пад садам,
Пабралі мечы за плечы,
Пабралі лучкі ў ручкі,
Пусцілі стралу па двару,
Разбілі сцяну камянну,

Вывялі дзевачку маладу
З-пад румянага вяночка,
З-пад дзявоцкага станочка.

55

— Ці не сорам табе, Андрэйка,
У полі стаяць без стрэлкі,
На цясцёвым дварэ без дзеўкі?
— Дайце мне стралу медзяну,
Я праб'ю сцяну камяну,
Вывяду Ганутку з цераму,
Пастаўлю з сабою ў раду:
Наперад пагляджу — прыгожанька,
А назад пагляджу — становенька.
Нямнога нада абраду:
Саян-сарафан па пяты,
Залатыя сярожкі ў вушкі,
Буйныя кралоўхны к шыюхны,
Казловыя чаравічкі на ножкі.

56

Да раду, сваты, да раду,
Станавіцця ў грамаду.
І станавіцця ў грамаду,
Бярыце раду ўсе адну.
Бярыце стралу медзяну,
І бярыце стралу медзяну.
Прабіце сцяну дзервяну,
І прабіце сцяну дзервяну,
Возьмем Манечку маладу,
Паставім сабе ў раду.
У раду, раду, ў радочку,
У пярловенькім вяночку.
І пярловенькім вяночку,
У дзявоцкім станочку.

57

Прыехалі сваты на двор,
Пусцілі стралу ў вакно.
— Страла мая, страла,

Па што ты прыйшла:
Чы па мёд, чы па гарэлку,
Чы па красну дзеўку?
— Ні па мёд, ні па гарэлку,
А па красну дзеўку,
У чужую старану аддаваць,
Будзе чужой мамачцы гадзіці,
Ад зары да зары рабіці.
Хмурыца на двары, хмурыцца,
Татулька і мамулька журыцца:
Гадала дачушку на долю,
А цяпер аддае ў няволю.

58

Ай, дзе ж мы сваю пазналі,
Там нашы конікі пасталі.
Цешчухна, цешчухна, адчыняй вароты.
Пасталі радком пад тынком,
Разабілі сцяну камяную,
Вазьмем Галечку маладую.

59

Пад'язджаем мы пад дамы, *
Пад высокія церамы.
Разаб'ем сцяну камяну,
Возьмем Анечку маладу.
Нашто сцяну псаваць,
Пойдзем мы дзвярэй шукаць.

60

Маладыя маршалачкі,
Набівайце стрэлачкі
Да прабівайце сцэначкі,
Да пабачым дзевачкі,
Ці харашо яна нараджона,
На пасадзе да пасаджона.
Нараджона, як панянюшка,
Пасаджана, як князенешка.

Сцеражыцеся, сяляне,
 Панаехалі мяшчане,
 Прабілі сцяну камяну,
 Узялі дзевачку маладу.
 Прабілі сцяну замкамі,
 Узялі дзевачку з вянкамі.

Што ж гэта да за госцейкі,
 Што сілаю на двор едуць?
 На двор едуць.
 Што сілаю на двор едуць,
 А сырое дуб'ё сякуць.
 Дуб'ё сякуць.
 А сырое дуб'ё сякуць,
 На двор вецце кладуць.
 Вецце кладуць.
 — А госцейкі, мае мілыя,
 Не сячыце на дварэ дуба.
 На дварэ дуба.
 Не сячыце на дварэ дуба,
 Не гнявіце майго бацюхна.
 Майго бацюхна.
 Не гнявіце майго бацюхна,
 Пагнявіце — не выпрасіце.
 Не выпрасіце.
 Пагнявіце — не выпрасіце,
 Мiane ў татулькі да не возьміце.
 Не возьміце.

Баяры збор малі
 Да на моры стралялі
 На белую лебядзіначку.
 Адкуль узяўся маладзенькі Васілька:
 — Стойце, баяры, не страляйце
 Да пораху не трайце.
 Не то ж лебядзіначка,
 Да мая Хадосечка.

У моры умывалася,
У каморы прыбіралася,
Бо яна мяне спадзявалася.

64

Пятухі-пявуны пазапрэжаны,
Парасяты-мышаняты пазамузданы,
Шэрыя кошкі ў прысцёжкі.
Чужыя зямляне самі на двор едуць,
Щэбень-агонь сыплюць,
Хусткамі раздымаюць,
Дзеўку адымаюць.

65

Недалёк салаўёў пералёт,*
Пераляцеў мох — ды ў гарох.
Недалёк Пецечкаў пераезд,
Пераехаў бор — к цёшчы ў двор.
Цёшчыны вароты зачынёны,
Залатым замочкам замкнёны.
Выхваціў Пецечка войстраю меч,
Як даў па замках — замкі прэч.
Вышла Танечка з высакосці,
Прамовіла словечка з гардосці:
— Не рысуй, Пецечка, не рысуй,
Залатых замочкаў нам не псуй.
Не ля цябе вароты стаўлёны,
Не ля цябе замочкі спраўлёны.
Стаўлёны вароты ля двара,
Павешаны замочкі ад вара.

66

Невялік журавоў пералёт,
Пераляцеў мох — ды ў гарох.
Невялік Ванечкаў пераезд,
Пераехаў бор — к цешчы ў двор.
Цешчыны вароты зачынёны,
Залатым замочкам замкнёны.
Як узяў Іванька востры меч,

Як сцяў па замках — замкі прэч.
А выйшла яго цешча да яго.
— Не сячы, не рубай, Ванечка,
Мы табе павіннасць выдадзім.
Мы табе дзевачку выведзем
Па цясовенькім ганачку,
У залаценькім пярснёчку.
А на белых плечках коска ляжыць,
А па румяным ліцу слёзка бяжыць.

67

Невялік журавоў пералёт,
Пераляцеўшы бор — ды і ў гарох.
Там яго жураўка хадзіла,
Адну нівачку брадзіла,
Ой, на другую ўсхадзіла.
Невялік Іпаліцькаў пераезд,
Пераехаўшы бор — к сцятку на двор.
Сцяткавы вароты замкнуты.
Ой, як выхваціў востры меч,
Як даў па замках — замкі прэч.
Выйшла яго Маланка да яго:
— Паціху, паволі, Іпаліцька,
Не ўгняві мае радні,
Да мая радзіна гняўліва.
А калі ўгнявіш — не ўпросіш,
Казловы боты адтопчыш,
Пакуль маю радзіну ўпросіш,
Саболлю шапачку стаскаеш,
А пакуль радзіну ўяднаеш.

68

Невялік сакалоў пералёт,
Пераляцеў поле — другое,
А на трэцяе — у авёс.
Невялік Аўдзейкін пераезд,
Пераехаў поле — другое,
А на трэцяе — к цешчы на двор.
На двор уз'ехаў — двор заззяў,
З каня злез — конь зарзаў,
У сеікі вайшоў — шапку зняў,

У хатку вайшоў — чалом даў.
— Ай, чалом, чалом, здароў, цешчанька,
Ці дома мая Кулінка?
— Ай, дома, дома, ў каморы,
Кубачкі наліваець,
Салодкім мядом супаўняець,
Любых госцікаў дажыдаець.

69

А з-пад цёмнага лесу туман высцілае,
З-пад таго туманочку конік выбягае,
Молад жанішок выязджае,
Сівых конікаў сядлае,
Яго дзевачка выбягае:
— Стойце, конікі, не ржыце,
Зямельку капытамі біце.
Выйшла яго цешча вітаці.
— Стойце, мае конікі, не ржыце,
Сцяткавы вароты замкнуты.
Як даў па замку — замкі проч,
Ускочыў у двор, як жаўнер,
Узяў дзевачку за каўнер:
— Стой, мая дзевачка, не дрыжы,
А як мая мамачка паглядзіць,
На галоўцы вянок заз'яе.

70

Гулянка наша Кацечка,
Па ўсіх вуліцах гуляла,
Усіх рабят гудзіла.
— Усе рабаты грыбаты,
Адзін мой Раманька лучшы ўсіх.
Уссеў на каня, як жаўнер,
Узяў Кацечку за каўнер.
— Сядзі, мая Кацечка, не дрыжы,
Пасаб'ю табе ўсе брыджы,
Не ў твая рукі папала,
Штоб ты стоячы драмала.
Не ў твая мужыкі-дуракі,
Што мяняюць коні без цаны,

Што б'юць жоначак без віны,
Без вялікай кручыны, не наскіпаўшы лучыны.
Не свяці, шэльма, вачамі — адвячай, шэльма, плячамі.

71

Шамбер Янка, шамбер,
Уз'ехаў на двор, як жаўнер,
Узяў сваю любку за каўнер:
— Пастой, любачка, не дрыжы,
Не ў тыя рукі папала —
Папала ў рукі праклятыя,
Дзе мяняюць конікаў без цаны,
Б'юць сваіх жоначак без віны.
— А ты, Янка, не будзь такі,
Памянай коніка за цаной,
Памуштруй сваю Ніначку з віной.
Не муштруй яе дубцамі,
Навучы яе слаўцамі,
Не муштруй яе вярхоўкай,
Не дурні яе галоўкі,
Не муштруй удзень,
Не страмі людзей;
Памуштруй яе ўначы,
Каб было куды ўцячы.

72

А ў нядзелечку на зарэ, *
А ў Іванькі на дварэ
Баяры вароты абнялі.
Прабілі сцяну камяну,
Вывелі Тамарку за руку,
А паставілі ў раду.
— Стой, наша Тамарка, не дрыжы,
А цяпер жа я твой, не чужы.
Не ў тыя ручанькі ўпала,
Каб ты стоючы дрыжала.
А ў тыя ручанькі ты ўпала,
Каб ты ціханька стаяла
І нам праўдачку казалася,
Ці забудзіш ты сваю старану.
— Калі добра будзіць — забуду.

Калі дрэнна будзіць — спамяну
Сваю родную старану,
Дзе радзілася і ўзрасла,
Адкуль мяне цёмна ноч увязла.
А не цёмна ноч — конь вараны,
А не конь вараны — князь малады,
А не князь малады — Іванька.

73

— Ойчанька мой родненькі,
Да якія ж гэтыя людзі,
Чаго ж яны наехалі?
Можа яны есці хочуць,
А можа яны піць хочуць,
А можа яны дарожанькі пытаюцца?
Калі яны есці хочуць,
Вынесь ім бохан хлеба,
Хоць майго караваю.
Можа яны піць хочуць,
Выкаць ім бочку піва,
Хоць майго перапою.
Калі яны пытаюцца дарожанькі,
Укажы ж ты ім дарожаньку
Пад новую карчоманьку.
У той карчомцы шынкарачка маладая
Сваю дачку замуж дае.
З пасагам багатшую,
Да на ліцо бялейшую,
Станам прыстайнейшую
І з моваю разнейшую.

74

Маманька родная,
Чужанін на дварэ.
А гэты чужанін —
Ён мне родны.
А яго ручанька
Жарчэй ад агня.
У яго ножанькі
Цяжалей ад камяня.

Лецеў сокал чэраз тры лесы,
 Чэраз тры лесы, чэраз чатыры.
 На пятым лесу паў на арэшша,
 Паў на арэшша, з лесам гаварыў.
 — Ой, лесу, лесу, чом ты не шуміш?
 Чэраз цябе, лесу, крылом не сегну,
 Крылом не сегну, пюрком не рушу.
 Ехаў Ясенько чэраз тры села,
 Чэраз тры села, чэраз чатыры.
 На пятым сале застанавіўся,
 Застанавіўся ў цесця на дварэ,
 У цесця на дварэ, на враным кане.
 — Ой, коню, коню, грай пада мною,
 Узвялічай мяне перад цесценькам,
 Перад цесценькам, як перад баценькам.

Ой, ляцеў сакол цэраз тры лясы,
 Цэраз тры лясы, цэраз чатыры,
 На пятым лесе сеў на гарэсе,
 Сеў на гарэсе, з лесам гаворыць:
 — Ой, лесу, лесу, тонкі, высокі,
 Які на табе лісток шырокі.
 Ехаў Міхалька цэраз тры сяле,
 Цэраз тры сяле, цэраз чатыры,
 У пятым сяле ў цесця на дварэ,
 У цесця на дварэ астанавіўся,
 У цесця на дварэ з цесцем гаворыць:
 — Ой, цесцю, цесцю, што двор нявесел?
 Як я прыехаў — весяленька стала.
 Стаяць дзявочкі ў тры радочкі —
 Адна хароша, другая хароша,
 Мая Алеська ўсіх найхарошша.

— Ой, заграй, маладзенькі,
 У цесця на дварэ,
 На вараным кане.
 — Не буду граці,

Ні пачынаці.
Конь палахлівы,
А цесць падзіўлівы.
Конь спалахнецца,
Вінаград разліецца,
Мне, маладому,
Дагана будзе,
А ёй, маладзенькай,
Няслава будзе.

78

Суджанка з канём на двор,
Ён з конічка не ссядае,
З стрэмя ножак не вымае
І з конічкам размаўляе:
— Конік мой вараненькі,
Я твой пан маладзенькі,
Усюды табою свет выездзіў,
Нідзе воды непагожыя,
Нідзе дзеўкі нехарошыя.
Анно ў майго цесцюхна
Ды калодзезь на дварэ,
Вядзёрка на тыне,
Вядзёрка кленавое,
Вясёлка шаўкавое.
Там вада да пагожая,
Яго дачка да харошая.

79

Конік мой да вараненькі,
Я на табе свет праездзіў,
Нідзе вады да не напіўся,
Нідзе з дзеўкі не падзівіўся.
А ў майго ў цесцяткі
Калодзезь пад акенцам,
Вядзерца на калочку.
У яго вады да напіўся,
З яго дачкі падзівіўся.
Яго вада да дарагая,
Яго дачка да залатая.
У яго вада крынічная,
У яго дачка атлічная.

Явар-дзерава да зелен быў,
 Паміж яго вулачкі цесныя
 Ехалі маладыя сцешнія.
 Наўпярод ехаў дзяцінка,
 Ураніў лучак з ручак
 І калінавую стрэлачку,
 Зялёнай руты кветачку.
 Злез дружчатка, падае,—
 Ён з яго ручанек не бярэ:
 — Няхай мой лучак паляжыць,
 Паколь мая дзевачка падбяжыць,
 Падасць мне лучак да ручак,
 Калінавую стрэлачку,
 Зялёнай руты кветачку.

81

Бродзе, бродзе глыбокі,
 На табе масточак высокі.
 Тудою ехаў хлапчычок,
 Ветрычак шапачку ізвеяў.
 І злезла дружачка, падае,
 А ён тае шапачкі не бярэ.
 — Няхай мая шапачка тут паляжыць,
 Пакуль мая дзеванька сюды прыбяжыць.
 Яна маю шапачку падойме
 І к свайму сэрданьку прыгорне.
 Як возьме ў ручаньку, дык лёганька,
 А як прыгорне к сэрданьку, дык міленька.

82

Да арэхаваея клетушка,
 А далёка ў бары зрублёна,
 Блізка дарогі саджона,
 Ой, туды ехаў Трахімка.
 Павеялі ветры з-за гор'я,
 Скінулі шапачку саболю.
 Кінуліся баяры паднімаць.
 — Да не кідайцеся, баяры, паднімаць.
 Ёсць у мяне дзевачка-служачка,

Яна майго каня увойме,
Яна маю шапачку падойме,
Белымі ручкамі атрасе
І на маю галоўку паднясе.
Яна маю шапачку акалоціць,
Яна маю галоўку пазалоціць.

83

Да іх вулачкі цёмны
Ехалі баяры пышны.
Пышней, гарадзей Якубка,
Пад ім конік, як арол,
На ім сукенка, як агонь,
Шапачка саболля.
Павеялі ветрыкі сы гор'я,
Скінулі шапачку саболлю.
Кінуліся баяры паднімаць,
Малады Якубка не даваць:
— Што вам, баяры, да таго,
Ёсць у мяне дзевачка для таго.
Паднімець шапачку, уздзенець
І са мной паедзець.

84

Цесныя вулачкі, цесныя,
Наехалі баяры пышныя,
На ніх шапачкі лісія,
На нашым суджаньку саболля.
Павеялі ветрыкі са ўзгор'я,
Збросілі шапачку саболлю.
— А баяры мае, баяры.
Прасіў мой бацюшка,
Прашу і я:
Падайце шапачку саболлю.
Калі б мая дзевачка тут была,
Яна б маяго коніка ўняла,
Саболлю б шапачку падала.

85

А з гары, з гары конь бяжыць,
А на тым коніку сядзелца,
А на тым сядзелцы Рыгорка,

А ў яго шапанька-яранька
І залатая кветанька.
Як узняліся ветранькі,
І скінулі шапаньку-яраньку
І залатую кветаньку.
Кінуліся баяры падымаць,
А ён ім дзенькаваць:
— Дзенькуй, вам, падружкі,
Падалі шапачку ў ручкі.

86

Да ехаў Іванька вельмі п'ян,
Хмель яго галовачку ж разабраў,
Скінулася шапачка, да не падняў.
Паднімалі дружачкі, да ён не ўзяў,
Паднімалі свахначкі — адказаў:
— Няхай мая шапачка тут паляжыць,
Пакуль мая Волечка прыбяжыць.
Яна маю шапачку падніме,
Яна мяне маладога абніме,
Яна мне на галоўку надзене.
— Насі, мой Віцечка, здарова,
Я на цябе маладога ні слова.

87

Як уехаў жаніх у варота, 2
Спала яго шапачка залота.
Выйшла яго цешчанька вітаці,
Стала яго шапачку здымаці.
— Не здымай, цешчанька,
Няхай паляжыць,
Пакуль твая дзевачка прыбяжыць.
Паляжала шапачка з гадзінку,
Пакуль прыйшла дзевачка з рынку.
Узяла тую шапачку, падняла,
Узяла яго за ручаньку, павяла.
А на ім шапачка — каўпачок,
Ды заплаціў жанішок пятачок,
А на ім шапачка — з бабра,
Ды заплаціў жанішок паўрубля.

— Не сядзі, дзевачка, не сядзі,
 Адчыні аконца, паглядзі,
 Чы ясен месяц на дварэ,
 Чы харош кавалер на кане.
 — І харош і прыгож, вельмі п'ян,
 Сам сабе шапачкі не уздзене.
 Кінуліся баяры паднімаць,
 А ён тым баярам шапачкі не даваць.
 «Ёсць у мяне мілая — падыйміць
 І на галоўку узложыць».

Сядзеў саколе на клёне,
 Папускаў крылейка да долу.
 Да яго пташачкі шчабечуць:
 — Падымі, саколе, крылейка.
 — Тады я крылейка падыму,
 Як з гэтага клёну паляту,
 За сабой зязюлю павяду.
 Сядзеў Міхале на кані,
 Папускаў сукенкі да зямлі.
 Да яго дзевачкі гавораць:
 — Падымі, Міхале, сукенкі.
 — Тады я сукенкі падыму,
 Як з гэтага падвор'я паеду
 І з сабою Верачку павязу.

А лятаў салавейка па лясу,
 А маркотненька салавеечку аднаму.
 — Каб была са мною шэрая зязюля,
 Лятаў бы я з ёю нізенька,
 Шчабятаяў бы з ёй шчырэнька,
 На адным сучочку седзячы,
 Адну з ёю ягадку клюючы,
 З аднаго лісточка ваду п'ючы.
 Да хадзіў Ванечка па двару,
 А яму да маркотненька аднаму.
 — А як бы са мной дзевачка,

Сядзеў бы я з ёй ціханька,
Гаварыў бы я з ёй шчыранька,
За адным столікам седзючы,
З адной чарачкі мядок п'ючы,
Адной лыжачкай з місачкі чэрпая,
З аднаго кусанька кусая.

91

А лятаў саколiк па ламу,
А зжудзілася яму аднаму.
— Каб жа мне перапёлка,
Лятаў ба я не столька:
На адным ба сучочку садзіўся,
Адной ба ягадкай наеўся,
З адной ба лісцінкі напіўся.
Ездзіў Ванюшка па двару,
А зжудзілася яму аднаму.
— Каб жа мне Мар'юшка,
Ездзіў ба я не столька:
За адным ба столікам садзіўся,
Адной ба ложачкай наеўся,
З адной ба чарачкі напіўся,
На адной ба пасцельцы лажыўся
І адным ба знізачком накрыўся.

92

Шчабятая салавей у бору,
А на калінінке седзячы,
Горку ягадку клюючы:
— Ай, каб жа ка мне зязюля,
А ўмеў бы я з ёй шчабятцаць,
На аднэй ветачке седзячы,
Адну калінку клюючы.
Плакаў Паўлюська за сталом:
— А калі ж бы ка мне Матрунка,
А ўмеў бы я з ёй гаварыць,
З аднэй ложачкі хлябая,
З аднаго кусочка кусая.
Не хацелася Матрункі,
Ай, ля Паўлюські сядзеці,
З-пад яго шапанькі глядзеці,

А для шапанькі саболля,
А выведзець Матрунку з застолля
І з таткінага падвор'я.

93

Што жа то за саколічак
На вароцечках сядзіць?
На саолку пільна глядзіць
З-пад правага крыльца,
З-пад залатога перца.
Што жа то за Януська
Да на коніку сядзіць?
Да на Ганначку пільна глядзіць
З-пад правае ручкі,
З-пад белага кажушка.

94

На гарэ дубочак
Пашумліваіць,
Белую бярозу
Да пагукваіць:
— Белая бяроза,
Хадзі сюда.
— Рада б я к табе ідзіць,
Пусціла карэнне
Па сырой зямлі,
Доўгае веццейка
Па за кусціку
Шырокае лісце
Па заполліку.
На дварэ Андрэйка
Да пахаджываў,
Сабе Аўдуську
Да пагуківаў:
— Прыхадзі, Аўдуська, ка мне.
— Рада б я к табе ідзіць,
Куння шубка
Плечкі ломіць,
Казловы чаравічкі
Ножкі ціснуць.

На гарэ дубочак пашумліваець, *
 Ён к сабе бярозу да падгукваець:
 — Ты хадзі, бяроза, са мной стаяць.
 — Як жа мне, дубочак, з табой стаяць?
 Сплялося карэнне з сырой зямлёй,
 Суччайка, лісцейка з цёмным лесам.
 — Мы з табой, бяроза, рызгадаем,
 Сырую зямельку раскапаем,
 Суччайка, лісцейка абламаем
 І будзем, бяроза, з табой стаяць.
 А ў саду Васенька пагуліваець,
 Ён к сабе Валечку падгаварываець:
 — Ты хадзі, Валечка, са мной гуляць.
 — Як жа мне, Васечка, з табой гуляць?
 Татанька з маманькай за руку дзяржаць,
 Сястрыцы-баяркі кружку стаяць.
 — Мы з табой, Валечка, разгадаем,
 Татаньку з маманькай уяднаем,
 Падружак-баярак распіхаем,
 Мы пайдзём, Валечка, з табой гуляць.

На гарэ дубок пашурхіваець,
 Белую бярозу пагукваець:
 — Белая бяроза, хадзі ка мне.
 — Рада б я, дубочак, пайсці к табе,
 Зраслося карэнне к сырой зямлі,
 Звілося веццейка з цёмным лесам.
 Ля двара Іванька ўсё паезджываець,
 Ён сваю Надзеньку ўсё пагуліваець:
 — Хадзі, хадзі, Надзенька, паедзем мы.
 — Рада б я, Іванька, пайсці к табе,
 Абсела радзінка вакол мяне:
 Родненькі братанька за касу дзяржыць,
 Роднецька сястрыца з боку сядзіць,
 Родная матухна ля мяне стаіць.
 — Душа мая, Надзечка, адпрасіся,
 Роднаму братухну адкланіся,
 Родную сястрычку з сабой вазьмі,
 Ад свае матухны адпрасіся.

Да вілася свадзьба
 Хмелем каля двара,
 А ветрам каля вакна.
 Шыбалі яблычкамі дзеваньцы ў акенечка.
 — Шыбайце, да не шыбайце,
 Не на вашай я волі,
 У бацюхны ў каморы,
 Як у месяца ў колі.
 — Як у месяца ў колі,
 То мы цябе выстралімо,
 Як у бацькі ў каморы,
 То мы цябе выпрасімо.
 Мы цябе выпрасімо,
 Мы цябе выважымо
 Залатою вагою, павязем з сабою.

Панаехалі сваты, *
 А ўсе Віцевы браты.
 Сталі коні выпрагаці,
 Сталі Ніну забаўляці.
 Ох, і Ніначка-душка,
 Ох, ідзе твая падушка?

А сакол ля акон лятае,
 Крылом акошка адчыняе
 І баярачак пытае:
 — А ці дома, дома Марфачка?
 Сказаў бы я ёй добрую весць,
 Што яе Арцёмка на дварэ ёсць.
 На вараным коніку гарцуе,
 Вострай шабелькай муштруе.
 Выходзіць к яму цешчанька:
 — Не ваюй, зяцёк, не ваюй,
 Вострую шабельку не тупі,
 Варанога коніка не мары,
 Будзе табе Марфачка аддадзена,
 За правую ручачку выведзена.

Ездзіў Васілька па сялу
 І вазіў сакола на руцэ.
 Вася на двор уз'язджаець,
 Сокал з рук злятаець
 І дзюбкай акно адкрываець.
 — Даю табе добру ізвесць,
 Што твой Васенька на дварэ ёсць.
 — А няхай твой Васенька добры здароў гуляець,
 Пакуль мяне маладу не маець.
 А як мяне маладу дабудзець,
 З дзеўкамі гуляць не будзець
 І свае танчыкі забудзець.

Па двару сокал лятаець, *
 Крыльшам ваконца адчыняець,
 А ў баярачак пытаець:
 — А ці дома, дома Ніначка,
 А сказаў бы я ёй добрую весць,
 Што яе Ванечка на двары ёсць.
 На вараным коніку гарцуець,
 З маладым свацікам талкуець.
 — А няхай здарова гуляець,
 Ён мяне ручкаю не манець,
 Ён маёй радзіны не знаець,
 Як мяне ручкаю спаймаець,
 Ён усю радзіну спазнаець.

Ляцела сарока — чы-чы-чы,
 Села ў дзевачкі на плячы.
 — Скажу табе, дзевачка, добру рэч,
 Што твой жанішка на дварэ ёсць.
 — А ё, ці няма на дварэ,
 Чаму мне ведама не дае?
 Чаму мяне, маладу, не пытае,
 Чаму маіх дружак не вітае?

Прыляцела ластаўка — чэ-чэ-чэ,
 Села сабе ў аконца, шчабеча:
 — Скажу табе, Марыська, я весці,
 Ужо твой Ясенька на дварэ,
 Пытаецца ў ойчанька аб табе.
 Яшчэ з коніка не ссядаў,
 Ужо свёкратку паклон даў:
 — Чы ў дома дзеванька Марыся-душа,
 Яна для мяне адна хараша.
 Сем вёсак у тыдзень аб'ездзіў,
 Да так не адной не злюбіў,
 Як тваю дочаньку Марыську
 У том касцёлку ў ляску.
 Яе чорныя вочы, белае ліцо,
 З валошачкі вянок,
 Жоўты паясок.
 Не разлучыць жа яе са мной ніхто,
 Як жоўты паясок.

Жарка была каліна.
 У лузе стаяла — шумела,
 Дарожкай ішла — звінела,
 У вулку ўвайшла — запела,
 Пад аконцам стала — гукнула,
 Маладу дзевачку клікнула:
 — Выйдзі, дзевачка, да мяне,
 Скажу радачку я табе, 2
 Што твой малойчык на дварэ,
 Што ён з коніка не ссядаў,
 Твайму татку ўклон даў, 2
 Аб цябе маладу запытаў:
 «Ці ў дому дзевачка, ці ў дому,
 Ці давала ручку другому?»
 У дому дзевачка, у дому не давала,
 Не давала ручку нікому, 2
 Табе аднаму, маладу.

Да ляцела сарока, чакеча,
 Села сабе на аконца, шчабеча:
 — Скажу табе, Адарка, добру весь,

Што ўжо твой Іванька на дварэ есь.
Да сялом ён ехаў, конь іржаў,
А ў двор заехаў, двор заззяў,
У сені вайшоў, шапку зняў,
Свайму цесцюхну ручку падаў.
— Да дзень добры, ці гараз?
Ці здарова Адарка мая ў вас?
— Да гараз, зацюхна, усё гараз,
Да здарова Адарка твая ў нас.

106

Да чакеча салавейка, чакеча,
Сеў-паў на акенца, шчабеча.
— Выйдзі, выйдзі, Валечка, весць скажу,
Што ў цябе на дварэ госці есць.
На двор уз'ехаў, двор заз'яў,
І з каня ссеў, зазвінеў.
А ў сені ўвайшоў, шапку зняў,
А ў хату ўвайшоў да віток даў.
— Вітком віты, цесцюхна, первы раз,
Ці здарова Валечка да мая ў вас?
Вітком віты, цесцюхна, другі раз.
— Да здарова Валечка твая ў нас.

107

А лятаў саколiк па сонцу,
А прылятае к ваконцу.
— Скажу табе, дзевачка, добрую весць,
Што твой суджанька на дварэ есць.
Яшчэ з коніка не ссядаў,
А ўжо цясцятку ручку даў,
На здароўе папытаў:
— Ці дужа здарова сямейка,
Ці вясёла мая дзевачка,
Ці гладка галоўку ўчасала,
Ці крэпка косачку звязала,
Ці харашо каснячкі ўшпіліла?
— Што табе, суджанька, да таго,
Ё ў мяне дружачкі да таго.
Гладзенька галоўку ўчасалі,
Крэпенька косачку звязалі,
Харашо каснічкі ўшпілялі.

Што доўга, што доўга сокал не ляціць?
 Сокал на забор — Іванька на двор.
 Па двару ходзе, сапожкі скрыпяць,
 У горніцу заедзе, богу моліцца,
 З цешчухнай, з матухнай здраствуецца.
 — Ці жыва-здарава, цёшча-матухна?
 — Жыва-здарава, очань хараша.
 — Як маецца мая Манечка-душа?

Ды з-пад вішанькі, з-пад цярэшанькі
 Выязджае малойчык на кані вараным.
 Каліну ломіць, галоўку клоніць,
 У свайго цясцяткі падвор'я просіць:
 — Пазволь, цясцятка, для коней падвор'я,
 Для коней падвор'я, для сватоў застоля.
 Я табе, цясцятка, шкоды не зраблю,
 Шкоды не зраблю — мёд-віно пап'ю.
 Мёд-віно пап'ю — шклянчкі паб'ю.
 Шклянчкі паб'ю, дзевачку вазьму.

А хто ж там у варотцах калатаецца?
 Павачка к цясчухне дазваляецца:
 — Цешчухна-матухна, пусці ў двор,
 Ужо мае конікі прытаміліся,
 Ужо мае сваточкі прымовіліся,
 Ужо мая сваціца прыпялася,
 Ужо мая дуданька праігралася,
 Ужо мяне Гапулька прыждалася.

А сваток мой, галубок,
 Адчыні дварок.
 Мы здалёку пазналі,
 Наша ластаўка пала.
 Судзі, божа, злавіці,

На куце пасадзіці,
Півам, віном напаіці,
Белым сырам накарміці.

112

Чырваней вішанькі ў садзе нету, * 2
Разумней Іванькі ў раду нету. 2
Расчасаў галаву ды павіў кудры, 2
А й надзеў адзежу па-нямецкаму, 2
Паехаў у зямлю ў турэцкую. 2
Прыехаў к варотам — стукнуў ботам: 2
— Адчыні, цешчухна, шчытовы вароты, 2
Ужо мае конікі перабегліся,
Ужо мае свашачкі перапеліся,
Ужо мае музыкі перайграліся,
Сам маладзец, сам маладзец перадумаўся.
Растаптаў боцікі танцуючы,
Распухліў шапачку ўкланяся,
Замараў хустачку ўцірася.

113

Ой, прыехаў Васілько
К цясовым да вароцечкам,
Стаў сабе да дзівуецца:
— Як мой цесць да будуецца,
Ці клёнам, ці арэшнічкам,
Ці белым да бярэзнічкам?

114

Першы сваток багаценькі,
Ён наперадзе едзець,
За парадачкам следзіць.
Яго людзі пераймаюць,
Яму браму зачыняюць.
А ён водачку выймае,
Водкай браму адчыняе.
Багатаму добра жыць,
Возіць водку, не папіць.

Зялён садок вішанькамі зацвітае,
 Тудыма едзе малады Антоська
 Да на сад паглядае.
 — Да каб я ўгледзеў сваю паненку,
 Да на ганку стоячы,
 Спытаў бы я яе, маладзенькай,
 Да ці ўмее рабіці.
 Ой, ест у саду тонка былінка
 Тым яе буду біці.
 Яна маладзенька да разумненька
 Усё тое ўчула.
 — Работку зраблю, былінку зламлю,
 А цябе не баюся.

Ляцелі галубяткі ўсё малыя,
 Цераз нашы сенцы новыя,
 Пыталіся ў Параскі, ці гатова.
 — Не гатова, галубяткі, не гатова,
 Я купіла маток шоўку, загубіла,
 Яшчэ хустачкі не пашыла.
 А буду я сястрыцы прасіці,
 Каб памагла хустачку пашыці,
 Маладому Васільку знасіці.

Цераз зялён сад біта дарожка.
 Там ляціць кося сівы-вараны,
 На ім Васечка сядзіць малады.
 Яго любачка пераймаючы,
 Яму варотцы адчыняючы:
 — Пастой, Васечка, не гані каня,
 Пусці ў садочак, няхай паходзіць:
 Яшчэ ж радзінка не сабралася,
 Я ж, маладзенька, не прыбралася.
 Няхай радзінку татачка збярэць,
 Мяне, маладзеньку, дзеўкі прыбярэць.

Уз'ехаў Іванька на двор
 У семдзсят коней.
 Нагаечкай ляснуў,
 На коніка свіснуў,
 На дзевачку гукнуў:
 — Ты, дзевачка мая,
 Ці сама ка мне выйдзеш?
 Ці матульку ка мне вышлеш?
 — Пагадзі, суджанька,
 Пагадзі хвіліначку:
 Збяру ўсю сваю радзіначку,
 І сама прыбяруся,
 Усяму роду пакланюся.

Падышоў, пад'ехаў хлопчык
 Усё пад тое кутнае аконца —
 Сядзіць яго дзевачка, як сонца.
 — А ці скоро, дзевачка, гатова?
 — Пастой, пастой, хлопчык,
 Пажджы гадзінку-другую.
 Хаця я па сянёх пахаджу,
 Роднай мамачцы дагаджу.
 — Добра табе, дзевачка, сказаці,
 Мне горача на дварэ стаяці,
 Варанья конікі трымаці.
 Варанья конікі не стаяць,
 Маладыя йзвозчыкі не ўдзяржаць.

Пад'ехаў Пятрушка пад акошка, пад акошка:
 — Ці саўсем, Аўдоцця, ці сабралася, ці сабралася?
 — Стой-пастой, Пятрушка, ва чыстым полі,
 ва чыстым полі.
 — Лацьвей табе, Аўдотка, за сталом сядзець,
 за сталом сядзець.
 Трудна мне, моладцу, ва чыстым полі стаяць,
 ва чыстым полі стаяць.
 Палазы к дарозе прымярзаюць, прымярзаюць,

Ветрыкі кудзёркі паддуваюць, паддуваюць.
Сапожкі ножанькі паціскаюць, паціскаюць.
Маладыя сваточки захрыпаюць, захрыпаюць.
— Не паложыце золатца — не пусціце моладца. 2

121

Пад'язджаў Ванечка пад акошачка:
— Ці саўсем, Манечка, сабралася?
— Едзь-паедзь, Ванечка, не стой, не стой,
Пад табой конічак не свой, не свой.
— Хоць не мой, хоць не мой — майго бацьюшкі.
У майго бацьюшкі каней многа:
Гнядыя, вараныя, пераменныя.
У ўздочке шлеечкі ўсё раменныя.
Харашо табе, Манечка, за сталом сядзець,
Худа мне, малайцу, у чыстым полі:
Пад каня ветрыкі паддуваюць,
З галавы шапаньку сарываюць.

122

Чаму нет Гануткі ў новай горанкі?
Едзіць Якушка, як сокал ляціць.
Хвост у каня, як у змяі,
Грыва ў каня ўся ў кольцах звіта.
— Калі спіць Ганутка — не будзіце яе,
Калі ў саду Ганутка, я й сам найду.
Як выйшла Ганутка ў сад — на каленях пала:
— Панок мой Іван, я ўсю ноч не спала,
Я шыла чахол на твайго каня варанога,
Для тваеі бадзёрасці,
Для маеі карысці і для радасці.

123

Ляцеў, ляцеў саколiчак цераз зелян сад, цераз зелян сад.
Як ударыў крыллейка аб сад-вінаград, аб сад-вінаград.
— Ці тут мая саколiчка, ці яе няма, ці яе няма?
Ці з другiмi сакаламi лятае, лятае?
— Калi б знала, саколiчак, што от будзеш мой, што от будзеш
мой,

Я б з другімі сакаламi не лятала, не лятала,
Да я б цябе, саколiчак, дажыдала, дажыдала.
Ехаў, ехаў Мiшачка цераз лес у двор, у двор.
Як ударыў конь капыццям аб высок цяром, аб высок цяром.
— Ці тут мая Валечка, ці яе няма, ці яе няма?
Ці з другімі хлопцамі гуляе, гуляе?
— Калі б знала, Мiшачка, што ты будзеш мой, што бы будзеш
мой,

Я б з другімі хлопцамі не гуляла, не гуляла,
Я б цябе, мой Мiшачка, дажыдала, дажыдала.

124

Хадзіў ясен месяц па небу,
Сабіраў усе зорачкі па небу,
Не аблічыў вячэрняй заранкі.
— Гдзе мая зараначка дзелася,
Ці яна ў тучачку ўвайшла,
Ці яна з месяцам узыйшла?
Хадзіў-пахадзіў Юзiк,
Прыглядаўся сваёй Франечкі маладой.
— А гдзе ж мая Франечка дзелася,
Ці яна з дзеўкамі гуляець,
Ці яна з малайцамі гуляець?
Калі ж яна з дзеўкамі гуляець,
Няхай сама сябе ўважаець,
Калі яна з малайцамі гуляець,
Няхай сваю дурнату кідаець.

125

Гніся-пагніся, каліновы мосце,
Быстра азярко, не трапячыся,
Там будуць ехаці гучныя сваты,
Гучныя сваты, маладога браты.
На двор з'язджаюць, конікамі граюць,
На парог ступаюць, добры вечар даюць.
— Ой, добры вечар, мой пане сваце,
Дзе та маладзенька, што нам узяці?
— Ой, няма, няма маладой удома,
Ой, пайшла маладая дай да дружачкі,
Віе вяночкі дай з хвіёлачкі,
А свайму маладому з зялёнай рутачкі.

Каля саду зялёнага
 Раным-рана, ранёшынька,¹
 Каля церама високага
 Пралятаіць ясен сокал,
 У зялёны сад заглядаіць:
 — Ці не тут,— пытаіць,— ці не тут галубушка?
 Яна тут была, гняздо віла
 Са цвяточкаў, са трусточкаў.
 Ёй пташачкі падмагалі,
 Па цвеціку гняздо клалі.
 Каля саду зялёнага,
 Каля церама високага
 Малады Іван праязджаіць,
 У высок церам заглядаіць,
 Вон ды Клаўдзенькі пытаіць:
 — Ці не тут мая Клаўдзенька?
 Яна тут была, вянок віла,
 Ёй дзевачкі падмагалі,
 Па цвеціку ў вянок клалі.

Ой, тонка, тонка сасонка.
 Да ці тым тоненька, што ў бару?
 Служыў Януська каралю,
 Выслужыў конічанька і сядзелка.
 Сядлае конічанька пры свячы
 Да паехаў к цесцю ўначы.
 Прыехаў да цесця, світае,
 Ён свае Ганначкі пытае:
 — Гдзе вы маю Ганначку падзелі?
 Чы ей вяночак улажылі,
 Ці вы яе ў таночак пусцілі?
 — Мы ж ей вяночак улажылі,
 Мы ж яе ў таночак пусцілі.

На рэчушке селязенюшка паплыываіць,
 Ён сваю вуціцу да папытываіць:
 — Гдзе ж мая сера вуціца да падзелася 'т мяне?

¹ Прыпеў «Раным-рана, ранёшынька» паўтараецца пасля кожнага радка.

Када яна ў траснік пайшла, вараціце яе,
Када ж яна ў гняздзе сядзіць, не ганяйце вы яе.
Па новым сеням да Васілечка, ён пахаджываіць,
Ён сваю Анютачку да паспрашываіць:
— А йдзе ж мая Анютачка падзявалася 'т мяне?
Када яна ў суседушкі, высылайце ж яе,
Када яна ў бяседушке, не займайце яе.

129

Ляціць саколiк над садочкам,
У садочак заглядае:
— Дзе ж тут зязюля ў рабым пер'ечку
Па садочку лятае?
Ездзіць Васілька па падворачку,
У сені заглядае:
— Дзе ж тут Аніська ў сінняй сукенцы
Па сеням пахаджае?
Спыніце, спыніце каня варанога,
Конь капытамі крэша,
Дзе ж тут Аніська ў сінняй сукенцы,
Русу косу чэша?

130

Прыехаў Лёначка на сцёў двор,
Стукнуў ножкаю аб забор:
— Да ці дома Галечка, ці нету,
Чаму яна не дае прывету?
— Бо я ж цябе, Лёначка, не люблю,
Я ж табе і прывету не даю.
Каб жа я цябе, маладзенькага, любіла,
Я б к табе з прыветам хадзіла.

131

Іваначка пад цешчын двор пад'язджае,
Шабелькамі вароцечка адчыняе.
— Ці тут мая Ганначка, ці нямае,
Ці з іншымі красівейшымі дзесь гуляе.
А я яе на гулянне не пушчу,
А я сй правую ножку ўкарачу.

Заглянула да Іванка пад канец стала.
— Не ідзі, не ідзі, Іванка, бо я не твая.
Ой, едзь сабе да і пашукай такую, як я.
— Аб'ездзіў я два сялы, аб'яздзіў я тры,
Не найшоў красівейшае, як Ганначка мая.

132

Ой, уляцеў салавейка ў вішнеў сад,
Да ўдарыўся крылечкамі аб вінаград:
— Чы тут мая заўзуленька, чы няма е,
Чы з другімі салаўямі лятае?
— Ой, цыт, салавейка, не гукай,
Тут твая заўзулька, не злякай.
Уехаў Данілка ў цесцяў двор,
Да ўдарыўся чабатком аб парог.
— Чы тут мая Ганначка, чы няма е,
Чы з другімі малойцамі гуляе?
— Ой, цыт, Данілка, не гукай,
Тут твая Ганначка, не злякай.

133

Ой, баром, баром, барамі,
Была дарожанька каўрамі.
— Добры вечар, цешчанька, я не спаў,
Чы гараз дзеваньку я застаў?
— Здароў, здароў, зяцейка, хоць не спаў,
А гараз дзеваньку ты застаў.

134

А ніхто не чуў, не ведаў, *
Как Паўлік на двор заехаў.
Падкінуў санкі пад ганкі,
А сам ён пайшоў у ізбу.
— Здарова, цешча, здарова,
Гдзе ж мая Валечка, Валечка?
— Тваей Валечкі дома нет,
Твая Валечка пайшла за вадой.
Не так за вадой, как за бядой.
На белы камень ступіла,
Новы вядзерца пабіла.

Выйдзі, донечка, на двор,
 Наехала сватоў повен двор,
 Расцялі хвартух сямі пол.
 Не праехаць, не прайсці,
 Некуды табе і ўцякці.
 Бяжы, донечка, у зялёны сад,
 Там ты свайго вяночка даносіш,
 Там ты свайго калечка даносіш.

Палятала два салавейкі
 Па вішнёвым садзе,
 Селі-палі
 Да зашчабяталі,
 Пабудзілі маладу Уллянку
 З белага ложа.
 — Устань, устань, малада Уллянка,
 З белага ложа,
 Ужо твой малады
 На двор уз'язджаіць,
 З коніка ссядаіць.
 — Я маладога здаўна палюбіла,
 Сахарам карміла,
 Віном напіла,
 З двара правадзіла,
 Хусту даравала.

Прыляцеў саколiк у двор.
 Сеў жа ён на аконачку,
 Сеў жа ён на аконачку, на аконачку,
 Спусціўшы галовачку.
 — Маладая Манечка,
 Прывітай саколiка,
 Прывітай саколiка, саколiка,
 Выйдзі на падвор'ейка.
 Увядзі у хатачку,
 Пасадзі за столікам,
 Пасадзі за столікам, за столікам,
 Пачастуй віном-мёдам.

— Устань, мая дзіцятка, доўга спіш,
Наехала свадзьбы повен двор.

— Матка мая старая,
Гэта свадзьба не мая.
Як будзе мая ехаці,
То будзе дуброва шумеці,
Да бітая дарога звінеці,
Да будуць музыкі граці,
Будзе свашанька спяваці.

Стой, не стой, вербачка, раскідайся,
Не сядзі, Валечка, сабірайся.
А ўжо твой Віцечка ля варот стаіць,
Прытаміў коніка гарцуючы,
А стаптаў боцікі танцуючы,
А сцёр-змяў хустачку кланючы,
Да свае Валечкі заязджаючы.
— Не жалей жа, Валечка, майго коніка,
То не твой конік — бацькі майго,
Не твае боцікі — брата майго,
Не твая хустачка — сястры мае.

Буйныя ветры з-пад зары веюць,
Любыя госці на падвор'е едуць.
— Выйдзі, мамачка, пераймі госці.
Варанога каня за шаўковы повад,
Маладога суджаньку за белую ручку.
— Еш, мой зяцю, хаця не гардзіся,
Бяры маё дзіцятка, хаця не сварыся.
— Добрая будзе — сварыцца не буду,
А благая будзе — біцца буду.

Ды ўдарылі злыя марозы з-пад зары,
Замарозілі майго брацетку на кані.

— Выйдзі, выйдзі, братовачка, пераймі,
Вынясі, вынясі кубачак віна і мёду на далоні,
Сагрэй, сагрэй майго браццетку на кані,
Ударылі ж нам злыя марозы з-пад зары.

142

З сіняга возера гусі лятуць,
А з чыстага поля сваты едуць.
— Выйдзі, Ніначка, пераймі сватоў:
Варанога коніка — за абротачку,
Маладога Ванечку — за ручачку.
Варанога коніка — на стаенку,
Маладога Ванечку — за столічак.
Вараному коніку — сена-броку,
Маладому Ванечку — віна-мёду.

143

Не гніся, не ламіся, калінка,
Невяліка пад Барыскам дружынка —
Семсот казакоў апроч палякоў.
Па-польску мовяць, дзевачку манюць да яго:
— А выйдзі, выйдзі, душа дзевачка, з церама,
А вынесь кубачак мёду, два віна,
А частуй мілых госцікаў ты сама.

144

Прыехалі два казачкі к нам на двор,
А як далі дзве стралы ў наш пакой.
А як пачула наша Манечка ў цераме.
— А выйдзі, выйдзі, Манечка, з церама,
А вынесь, вынесь кубачак мёду і два віна.
А вітай, вітай старшага свата ўпярод,
А пастаноў жа свайго Іваньку пасярод.

145

Стукнулі-грукнулі ў вароты,
Прыехалі госцікі ва двор.
— Выхадзі-ка, маладая,

Сустракай свайго раджанага, суджанага.
— А я ж цябе не ждала, не чакала,
Скацёрцю стол не ўбрала.

146

А ўз'ехаў Лявонька сакалом на двор.
— Вітай мяне, Евачка, зеляным віном.
— Рада б я вітаці — не магу ўстаці:
Казловы чаравічкі ножкі ціснуць,
Залаты пярсцёнак пальчык ломіць,
Пярловы вяночак галоўку клоніць.

147

Да прыехаў Іванька
Да на вараненькім коніку,
На маляваным возіку.
— Верачка мая, сонейка,
Ці сама ка мне выйдзі, 2
Да ці дружачкі вышлі.
— Іванька, князь маладзенькі,
Я й сама к табе не выйду, 2
Я а ні дружак не вышлю.
Выйдзе к табе ды старая маці,
З кубачкам, з паўнюсенькім 2
Да з віном зелянюсенькім.
Памаленьку ступаці,
Штоб віна не разліці, 2
Зяцюхна не ўгнавіці.

148

Стаіць Рыпіна
На пярэклеці.
Ляціць, ляціць Іванька
Сакалом на двор:
— Вітай, вітай, Грыпіна,
Свайго сокала.
— Рада б я вітала,
Да не можна мне:
Будзіць цябе вітаці

Мая матушка,
Будзіць цябе садзіці
За цісовы стол.

149

Прыехаў сваток жарчэй калінкі,
Жарчэй калінкі, чырваней малінкі.
— Выйдзі, Кацярынка, выйдзі паглядзі,
Ці сама паглядзі, ці татульку скажы.
— Сама не выйду, татульку не скажу,
Ой, божа, божа, татульку не скажу.
Прыехаў Грышачка жарчэй калінкі,
Жарчэй калінкі, чырваней малінкі.
— Выйдзі, Кацярынка, выйдзі паглядзі,
Выйдзі паглядзі, ці дзевачкам скажы.
— Дзевачкам не скажу, я й сама пагляджу,
Ой, божа, божа, я й сама пагляджу.

150

Стаіць Мішачка ў варотах,
На ім шапачка ў златах.
Злата пяро па кані лягло,
Усё казацкая збруя.
Яго цёшча выходзя,
Зялёны кубак вынося:
— Проша, зяця, на маё падвор'е,
На маё вялікае.
— Адступіся, матушка,
Мой кося быстра йграе,
Кубачкі разбівае.

*Далей паўтараецца, што цесць выходзіць.
Нарэшце:*

Стаіць Мішачка ў варотах,
На ім шапачка ў златах.
Злата пяро на кані лягло.
Усё казацкая збруя.
Яго Ніначка выходзя,
Зялёны кубак вынося:
— Прашу, Мішачка, на маё падвор'е,

На маё вялікае.
— Прыступ, прыступ, Ніначка,
Прыступ, душачка,
Мой кося ігру іграе, кубачкі выпівае.

151

І а ў гародзе гардоўнічак шырокі, *
І молад Іванька, любы гасцёк далёкі.
Ён на коніку саколікам лятаець
І к цесцю на двор і разам з сонейкам ўз'язджаець.
І яго цешча салодкім віном вітаець,
А сам молад з канём назад ступаець.
— І да я ж таго вітаннейка не прыму,
І да я сваіх вараных коней не ўніму.
І няхай выходзіць мая Манечка к нам сюда,
І няхай выносіць кубачак мёду, два віна,
Ды я ж яе вітаннейка прыніму,
Ды я сваіх вараных коней уніму.

152

Едзе Цімошка ў варота,
На ём шапка залота.
На ём шапачка як макаўка,
Ля варот зазвінела.
Яго цешчанька выходзіць,
Мёд-гарэлачку выносіць
І яго с конікам вітае,
А ён назад адступае.
— Назад, коню, назад, вараны,
Не тая дарожанька,
Не тая размованька.

153

Прыехаў Іванька к варотам,
Яго конічак пад злотам.
Масціце масты з калінавай трасты,
Сцяліце пасцелю з белыя паперы.
— І дзе майму каню стаці,
І дзе майму вараному?

Майму коніку стайніца,
Мне, молайцу, святліца.
Выйшла мамухна вітаці,
Стаў назад канём ступаці.
— Ты адступ, адступ, мой конічанька,
Тут мая дружыначка.

154

Пад'ехаў Колечка пад варотцы,
Конік грае, сядло ззяе,
А ён з каня не злязае.
Выйшаў цесцейка, вітае,
Ён на вітанне не гляне.
— Ты, коніку, іграй пада мною,
Да паміж чужыною.
А выйшла Любачка, вітае,
Ён яе за ручку хватае.
— Грай, коніку, пада мною,
Да паміж радзінаю.

155

Адкуль узойдзіць ясны месяц? З-пад зары.
Адкуль уз'едзець малады Кастуська? З-пад гары.
Да ўзыйшоў ясны месяц з зарою,
Ды ўз'ехаў малады Кастуська з сястрою.
Цёшчухна пышна на двор да яго не выйшла,
Мартынька мілая яго не ўзнала — не выйшла.
Ды выслала шклянку мёду, дзве віна.
— Выпі, выпі, малады Кастуська, усё да дна
І каб цябе пахмеллейка не брала,
І каб цябе малада Мартынька ўзнала.

156

Ударылі лютыя марозы на дварэ,
Замарозілі маладую дзяцінку на кане,
Да выхадзіла яго дзевачка з церама,
Вынасіла кубачак віна, мёду два:
— Напейся, развесяліся.
Ты сам маленькі, твой конь старэнькі,

Дык ты і замёрз.

— Не журыся, дзевачка, не праўда твая:
Я сам малады, конь мой вараны —
Я не замёрз.

157

Сівы селязён да падплывае,
Да на наш двор да зазірае. 2
— Маладая Алёначка, выйдзі на вулачку.
Да й пастаў да талерачку, 2
Да й пасып на талерачку пшонца жменечку.
Да й палажы жуковінку.
Да няхай селязён пшаніцу дзяўбе,
Іванка пярсценька здойме.

158

Выйдзі, дзевачка, паглядзі,
Адкуль сонейка ўзыходзіць.
Узыходзіць сонейка з-пад гары,
Да прыехаў хлопчык на кані.
Ля двара ехаў — конь заржаў,
У двор уехаў — двор заз'зяў.
Ды ў сені ўвайшоў — шапку зняў,
Ды сваю цешчухну прывітаў,
Свае дзевачкі папытаў:
— Дзень добры, дзень добры, цешча мая,
Ці здарова дзевачка ў вас мая?
— Ды здарова, здарова, як зіма,
Ды вясёла, вясёла, як вясна,
Ды рабочая, рабочая, як лета,
Ды багатая, багатая, як восень.

159

А ў дзевачкі на дварэ
Стаіць яблыня на гарэ.
А ўсе яблычкі паабсыпаліся,
Ёсць каму падабраць,
Усе госцейкі пазбіраліся,
Ёсць каму частаваць.

— Не сядзі, дзевачка, не сядзі,
Адчыні ваконца, паглядзі:
Адкуль месячык узыйдзе,
Адкуль жанішка прыедзе.
Узыйшоў месячык з-пад зары,
Прыехаў жанішка з-пад гары.
Узыйшоў месячык з зоркай,
Прыехаў жанішка з сёстрай.

160

Не сядзі, дзевачка, не сядзі,
Адчыні вакенца, паглядзі:
Шэсцера коней ля ганка,
Прыехаў па цябе каханак.
У цябе косачка кавана.
Наехалі кавалі з чужой стараны:
Яны тваю косачку раскуюць,
Яны цябе, маладзеньку, забяруць.

161

Разумнае дзіця Колечка,
Здалёку ехаў, каня ўняў,
К варотам прыехаў, шапку зняў.
Цераз коніка ручку падаў,
Пра здароўечка папытаў:
— Ці жыва-здарава, цешча мая?
Ці вялікая вырасла дзеўка мая?
А яму цёшчухна — ні слоўца,
Перад ім Ганначка, як сонца.

162

Ой, рано, рано па зарэ
Прыедзе малады на каню.
Яшчэ з коніка не ссядаў,
А ўжо маладой ручку даў.
— Чы жыва, здарава, Ганулька?
Я еду малады да торгу,
Што кажаш купіці, то куплю.

— Купі мне сады з вішнямі,
Купі мне сяло з дзеўкамі,
Купі мне места з сцёнжкамі.

163

Не сядзі, дзеванька, бокам,
Мы прыехалі ненарокам.
Сядзь сабе правесенька,
Глянь сабе яснасьць,
Прасунься і к акеначку,
Паглядзі ў абаленачку:
Чы ўсе баяры на дварэ?
Чы харош жанішок на кане?
Шчэ з коніка не ссядаў,
Да ўжо дзеванькі запытаў:
— Чы ўжо дзеванька радзена,
Тай на пасадзе садзена?
— Ой, радзена дзеванька, радзена,
Тай на пасадзе садзена.

164

Як зарзалі вараныя коні за дваром,
Забрашчалі кубкі-стаканы за сталом.
— Выйдзі, выйдзі, Волечка, да новы двор паглядзеці,
Ці харошы малады Іванька на кані.
Ідзі к мору да белаі пены набяры,
Да Іваначку белыя ручкі разатры.
— Ой, не трэба, малада Волечка, не нада,
Я сам малады, мой конь вараны, мне добра,
Кажух мой новы, каўнер бабровы,
Мне цёпла.

165

Прыехаў Ванечка
Не абы з якой радзіны:
З музыкамі-ігракамі,
З хлопцамі-гулякамі,
А з дзеўкамі-пяюлямі,

А з сёстрамі-пышуллямі,
А з храбрымі братамі,
З маладымі сватамі.

166

— Да не сядзі, Волечка, не сядзі,
Да адчыні ваконечка, паглядзі,
Да ці ясен месячык на зары,
Да ці харош наш Колечка на кані?
— Ясен, ясен месячык на зары,
Харош, харош мой Колечка на кані.
Харош, харош наш Колечка, шчэ й вялік,
Прывёз, прывёз ён Волечцы чаравік.
Прывёз, прывёз наш Колечка шчэ й двое,
Насі, насі, здаровенька абое.

167

— Не сядзі, дзеванька, не сядзі,
Прыскоч к акенцу, паглядзі,
Чы ясен месяц на зары,
Чы харошы хлопчык на кані.
— Ой, харош, харош, чарнабрыў,
Калі мне яго бог судзіў.
Яшчэ хлопчычак з каня не злязаў,
Правую ручаньку ў акно даў.
Старшую дружачку прывітаў.
Сваё міленькае кальцо зняў.
— На табе, браціку, падаркі
Для мае мілае каханкі.
— Ой, выйдзі, мамачка, паглядзі,
Што мы табе прывязлі.

168

— Не сядзі, Галечка, не сядзі,
Адчыні акенца, паглядзі,
Ці высок месячык на небе,
Ці далёк міленькі на кані.
— Месячык на небе нізенька,
На кані міленькі блізенька.

Месячык на небе — круг залаты,
Міленькі на кані — князь малады.
Месячык на небе меніцца,
Міленькі на кані жэніцца.

169

Ой, хвоя, хвоя, ты ў бару расла, шумела,
А з корня ўпала, звінела,
А ў сені ўвайшла, зазрэла,
А ў хату ўвайшла, савяла.
Усіх дружачак сазвала:
— Сядзіце, дружачкі, са мною,
Бо прыдзе мілы з другою.
— Не сядзі, Галечка,
Ды адкрыў акенца, паглядзі,
Ці ясны месяц на зарэ,
Ці харош мілы на кане.
— Ой, харош, харош чарнабрыў.
Такога мне бог прысудзіў.

170

Радчаначкі — добры людзе,
Выйдзіце, падзівіцеся 2
На коніка вараненькага, 2
На Іванька маладзенькага.
На коніку да грыва мае,
На Іваньку да шуба зьяе.

171

Выйдзі, дзевачка, з хаты,
Мы прывезлі да кавалера,
Харошага, як жаўнера.
Пад ім конічак грае,
Як саколiк лятае.
Пярчаткі шаўковыя,
Чаравічкі казловыя,
Падвязкі з атласу,
Нам стаяць няма часу.

Ай, бел снег, 2
 Ай, бел, бел, бялюсенькі,
 Прыехаў зяць к цёшчы маладзюсенькі,
 Каб яго цёшчанька пахваліла,
 Каб яго Людачка палюбіла.

Па вуліцы, па шумнай раз'езд раз'язджаець,
 Маладая Зося ў вакно паглядаець:
 — Ці мой, ці не мой коніка абучаець,
 Пад ім воран конь, як сокал лятаець,
 На ім рубашка, як бела бумажка,
 На ім пояс, як жар разгараець,
 На ім боты — нямецкай работы.

Ехаў малойчык з крутых гор.
 Пад ім конічак, як арол,
 Пры баку шабелька, як агонь,
 Ля шыі хустачка, як сонца.
 Глянула дзевачка ў ваконца:
 — А вітайце ж яго, вітайце,
 Вы ў яго праўду пытайце:
 Хто ж яму коніка гадаваў,
 Хто ж яму шабельку шараваў,
 Хто ж яму хустачку вышываў,
 Хто яго ў дарогу выпраўляў?
 — Гадаваў коніка татулька,
 Шараваў шабельку братулька,
 Вышывала хустачку сястрыца,
 Выпраўляла ў дарогу мамачка.

Прыехаў Ляксеяка к варотам *,
 Яго конічак пад злотам,
 Яго ручнічок пад бокам.
 Пытайце ў яго, пытайце,

Хто яму коніка гадаваў,
Хто яму вазочак маляваў,
Хто яму ручнічок вышываў?
Гадаваў коніка бацюшка,
Маляваў вазочак брахненька,
Вышывала ручнічок сястрыца
Пры цёмнай ночы, пры свячы,
Пры жаркім сонцы ў аконцы.

176

Да па вішару галачкі ляталі,
Яны сваё пер'я збівалі,
Па крылачкам галачкі тужылі.
Адлёт мае крылачкі чыстыя,
Мае перачкі сізыя.
Па цераму Усціння хадзіла,
Яна свайго татку будзіла:
— Устань, татачка, годзе спаці,
Ідзі к вакошку выглядаці,
Ці высок месяц на зары,
Ці харош-прыгож Івана на кані?
Ці хараша Усціння ў цераме?
Выйшла яго маці:— Куды, сыноч, сабраўся?
— У дарогу часную, па Усцінню маладую.

177

Ой, наш суджанька, як паня,
А не сорам жа нам хоць да караля.
Пад ім конічак, як гром,
На ім суканькі, як агонь.
На ём шапачка сямі сабалёў.
А не бацька яму тое спраўляў,
Царэвіч яму дараваў,
Каб ён на вайну выязджаў,
Свайго цясцятку зваяваў,
Сваю дзевачку з сабой узяў.
Зваяваў цясцятку з дваром,
Узяў дзевачку з дабром.

178

Ды ўзышоў месяц над ізбой,
Ды ўзвёў зараначку за сабой.

Ды не знаць месяца за звёздамі,
Толькі знаць месяца па заранцы.
Уз'ехаў Колечка к цесцю на двор,
Ды ўвёз свашачак за сабой,
Ды не знаць Колечку за свашкамі,
Толькі знаць Колечку па шапачцы.
На ім шапачка, як жар гарыць,
За ім сваточки, як мак цвітуць.

179

Не цвіла каліна, не цвіла,
На дарожку ўзыйшла — зацвіла,
Пад вароты прыйшла — гукнула,
Пад акенца прыйшла — стукнула:
— Выйдзі, Манечка, паглядзі
І каліне дарожаньку пакажы.
— Не успею, каліна, не успею,
Па двару хаджу, мак сею.
Зарадзі, божа, чорны мак,
Зацвіці цветам шаўковым,
Паспей макаўкаю залатою.

180

Ой, звонка, звонка сасонка,
Да званчэйшая каліна.
І ў лузе стаяла — шумела,
А й мостам ішла — грымела,
У полі стаяла — пяяла,
А ў сяло ўвайшла — зайграла
І к варотам прыйшла — стукнула,
Пад акенцам стала — гукнула:
— А ці дома, дома дзеўчына?
Адчыні маладому вароты.
— Не смею, жанішка, не смею,
Па двару хаджу, мак сею.
Узыйдзі, узыйдзі, чоран мак,
Узыйдзі ўсходам зялёным,
Зацвіці цветам чырвоным,
Залатой макаўкай узрасці.
А зялёненькі ўсход — братулькі,
Чырвоны цвяток — сястрыцы,
Залатая макаўка — жанішка.

Харошае дзерава каліна,
 Па дарозе ішла — грымела,
 Па балоту ішла — шумела,
 К і двару прыйшла — зайграла:
 — Адтвары, Мар'ечка, вароты.
 — Некалі, каліна, некалі,
 Капаю, капаю чарназём,
 Пасею, пасею чоран мак.
 Зарадзіўся мак: чырвоң цвет.
 Чырвоны цвяток — Ванечка,
 Залатая макаўка — Мар'ечка.

Лужком-беражком рэчка йшла,
 Цымбалы ў Зосі на дварэ зайгралі,
 Зосю на двор вызывалі:
 — Выйдзі, Зося, к нам на двор,
 Пакажы дарожку ў шчыры бор.
 — Не пайду, сваточкі, к вам на двор,
 Не пакажу дарожку ў шчыры бор.
 Пакуль вінаград засею,
 Баравыя васількі запашу,
 Тагды вам дарожку пакажу.

Калінка наша лугавая,
 У лузе стаяла — шумела,
 Ай, борам ішла — лялела,
 На поле выйшла — заззяла,
 А ў сяло выйшадшы — гуляла.
 Пад вароты прыйшла — запела.
 — Ці дома, дзевачка?
 Адчыні каліне вароты. 2
 — Некалі, каліна, некалі:
 У садзе вінаград пераспеў,
 Трэба мой вінаград пашчыпаць,
 Шоўкам пучочкі павязаць,
 Свайму маладому адсылаць.
 А прыбывай, жанішка, да мяне,

Зныла маё падвор'е без цябе.
Сызыя галубы не гудуць,
Чырвона ружа не цвіце.
Зялёная рутачка ў пук пайшла.
Як жа мой жанішка прыбыло,
Усё ж маё падвор'е загуло.
Сінія васількі зацвілі,
Сызыя галубы загулі,
Чырвона ружа зацвіла,
Зялёна рутачка зацвіла.
Ідзі ж, мая радзіна, ад мяне,
Сядзе мой жанішка ля мяне.
Ад радзіначкі тошна мне,
Ад жанішка ўцешна мне.

184

Шумлівае дзерава каліна,
Да павярху лесу ішла — шумела,
На дарогу ішла — гримела,
К варотам прыйшла — стукнула.
На двор узыйшла — зацвіла,
Пад акенца прыйшла — гаварыла:
— Ой, ці дома, дзевачка, ой, ці не?
Ой, павіла вяночкі, а ці не?
Ой, укажы дарогу каліне.
— Не маю часу казаці,
Паспеў вінаград саджаці,
Гібкія лавачкі масцілі,
Пышныя дружачкі садзілі.
Наехала казачкоў семдзсят,
Пусцілі конікаў у вішнёвы сад.
Адкуль узяўся хлопчычак,
Ён тыя конікі палаваў,
Гібкія лавачкі паламаў,
Пышныя дружачкі разagnaў,
Ён свае сватачкі пасаджаў.

185

Шумліва каліна-дзерава,
Ой, борам ішла — шумела,
На поле ўзыйшла — заззяла,

У сяло ўвайшла — заграла,
К варотам падыйшла — стукнула,
К вакну падыйшла — гукнула:
— А ці дома, дома дзевачка?
Укажы-ка мне дарогу.
— Некалі каліну вадзіці,
А паспеў вінаград садзіці.
Пасаджу вінаград паміж град,
А сама малада — на пасад.
Наехаў суджанька сам-дзесят,
Пусціў коніка ў вішнёвы сад,
А вішнік-цярэшнік патаптаў,
Садаваю каліну паз'ядаў,
А сваю дзевачку з сабой узяў.

186

Тонкае дзераўцо клянінка,
У ляску стаяла — шумела,
Дарогай ішла — звінела,
К варотам прыйшла — гаварыла:
— Выйдзі-выхадзі, Сахвейка,
Пакажы клянінцы дарожку.
— Некалі, клянінка, некалі,
Загадаў Грыгорка работу:
Баравыя васількі садзіць,
Чырвоную рожу шчыпаць,
Гібкі лавачкі масціць,
Цісовыя столікі станавіць,
Віном кубачкі наліваць.
Прыехаў Грыгорка сам-дзесят,
Пусціў конікаў у зелен сад.
Конь тыя васількі пасарваў,
Чырвоную рожу сашчыпаў,
Гібкі лавачкі патаптаў,
Цісовыя столічкі павалаў,
З віном кубачкі паабярнуў,
Красную Сахвейку к сабе ўзяў.

187

Звонкае дзераўца каліна,
На бару стаяла — шумела,
Дарожкай ішла — гручэла,

К варотцам ішла — стукала,
Маладую Верачку гукала.
— Адчыні, Верачка, дзверцы, адчыні.
— Не адчыню, калінка, не адчыню.
Загадаў мужанёк работу:
Сад-вінаград садзіць,
З крыніцы ваду браць, паліваць,
Каб мой сад-вінаград зелен быў,
Каб мой Іванька весел быў.
Да зялёны сад-вінаград, зялёны,
Да вясёлы мой Іванька, вясёлы.

188

Лугавая каліна лугам ішла — шумела,
Па дарозе ішла — стагнала.
К варотам прыйшла — стукнула,
Пад акошка прыйшла — гукнула.
— Ці дома дзевачка?
Хадзі мяне, каліну, правядзі.
— Некалі каліну вадзіці,
Паспеў вінаград садзіці,
Загадаў мне хлопчык тры дзелы:
Першае дзела — сад садзіць,
Другое дзела — паліваць,
Трэцяе дзела — даглядаць.

189

А ў лузе каліна гаварыла:
— Чаму ж ты ка мне, Ганначка, не хадзіла?
Чаму ж мяне, каліну, не ламала?
Чаму ж мяне ў венічкі не вязала?
Ганначка каліне адказала:
— Некалі к каліне хадзіці,
Некалі каліну ламаці,
Некалі ў венічкі вязаці.
Загадаў Юрачка работу:
На гарэ вінаград капаці,
У зялёным саду саджаці,
З крыніцы вадзіцай паліваці.
Каб сад-вінаград зелен быў,

Каб мой Юрачка весел быў.
Каб сад-вінаград пазелянеў,
Каб мой Юрачка пабагацеў.

190

Прыляталі сакалы
З чужой дальняй стараны.
Селі-палі сакалы
На высокі на цяром.
— Выхадзі-ка, Аленушка,
Узнай свайго сакала.
— А мой сакол знакамён,
На ём шапка з сабалём,
На шапачке вяночак,
На вяночку цвяточак,
На цвяточку пташка.
Сядзяць пташкі дробныя,
Сядзяць пташкі дробныя,
Пяюць песні громкія.

191

Што за панове, што за сватове на дварэ, на дварэ?
Па-польску мовяць, дзеваньку просяць да сябе, да сябе:
— Ай, выйдзі, выйдзі, маладая дзеўка, з церама, з церама.
А вынесь, вынесь кубачак мёду, два віна, два віна.
А спазнай, спазнай, маладая дзеўка, каторы твой,
каторы твой. 2
А ці той, што ў валёнцы, на кабылёнцы — ці той твой,
ці той твой?
Ці што ў сінім, на коні сівым — ці той твой, ці той твой?
Ці што ў ватласе, ў жоўтым паясе — ці той твой,
ці той твой?
Ці што ў вяночку, ды на жарабочку — ці той твой,
ці той твой?
— А што ў валёнцы, на кабылёнцы — старшы сват, старшы сват.
А што ў сінім, на коні сівым — свёкар мой, свёкар мой.
А што ў ватласе, ў жоўтым паясе — дзевер мой, дзевер мой.
А што ў вяночку, на жарабочку — мілы мой, мілы мой.
А што ля печы, у лапіках плечы — свякроў мая, свякроў мая.
А што з люлькай, завуць Надунькай — нявестка мая,
нявестка мая.
Што ў канцы стала, ройлам галава — залоўка мая, залоўка мая.

93

Наехала гасцей поўны двор, поўны двор.

— Выбірай, Марынка, каторы твой, каторы твой:

Ці што ў снім, на каню сівым — ці то твой, ці то твой?

Ці што ў атласе, у жоўтым пасе — ці то твой, ці то твой?

Ці пышна ўбраны, а конь буланы — ці то твой, ці то твой?

Ці конь вараненькі, сам маладзенькі — ці то твой, ці то твой?

— Ды што ў снім, на каню сівым — то сват мой, то сват мой.

А што ў атласе, у жоўтым пасе — то дзевер мой, то дзевер мой.

Пышна ўбраны, а конь буланы — то свёкар мой, то свёкар мой.

Конь вараненькі, сам маладзенькі — то мілы мой, то мілы мой.

Мы не татары, мы не баяры на дварэ,

А мы сватоўе, мы мужоўе на дварэ.

Па дварэ ходзім, братоўку просім да сябе:

— Выйдзі, выйдзі, братовачка, к нам на двор,

Спазнай, спазнай, братовачка, хто твой.

— Што конь касаты, а сам вусаты — не мой.

Што конь званком, а сам з вянком — той мой.

Прыехалі тры малойчыкі на наш двор.

— Выйдзі, паглядзі, млада дзеванька, ці ёсць твой.

Выйшла, паглядзела млада дзеванька, пазнала,

Прышла яна сваёй матачцы сказала:

— А што ў снім, на кані сівым — сваточак.

А што ў атласе, у ядвабным пасе — маршалак.

А што на куце, як ружа цвіце — то той мой.

Спадабаўся ён усёй дружыне маёй і мне самой.

Наехала сем казачэнькаў на наш двор,

— Скажы, скажы, млада дзевачка, каторы твой:

Чы што ў снім, на кані сівым,

Чы то твой, чы то твой?

Чы што ў зялёным, на кані вароным,

Чы то твой, чы то твой?
Чы што ў золаце сеў на покуце,
Чы то твой, чы то твой?
— Да што ў сінім, на кані сівым —
Дзядзька мой, дзядзька мой.
Да што ў зялёным, на кані вароным —
Дзевер мой, дзевер мой.
Да што ў атласе, залатым паясе —
Дык брат мой, дык брат мой.
Да што ў золаце, сеў на покуце —
Дык то мой, дык то мой.

196

Наехала семсот баяраў на наш двор.
— Пазнай, пазнай, дзеўка Галечка, каторы твой.
— Каторы каля грубы развесіў губы — то не мой.
Хто каля печы грэе плечы — то не мой.
Хто каля стала пляце пастала — то не мой.
Хто каля мяне, дай абняў мяне — ото мой!

197

Прыляцелі тры селезні на мой двор,
Да засела тры маладзені за мой стол.
— Пазнай, Гапачка-душачка, каторы твой.
— Што на покуце ў злоце — то то свёкар мой,
А што ў сярэдзінцы, у засчынцы — да то дзевер мой,
А што ў краечку, скрывіўшы шапачку — то то той.

198

Прыляцелі тры саколікі к нам на двор.
— Выйдзі, паглядзі, малада Маруська, каторы твой:
Ці што ў сінім, на кані сівым — ці той твой?
Ці што ў дзязе, у шэрай сярмязе — ці той твой?
Ці што ў чорным, на кані дворным — ці той твой?
— Ды што ў сінім, на кані сівым — сусед мой.
Ды што ў дзязе, у шэрай сярмязе — дзевер мой.
Ды што ў чорным, на кані дворным — дык той мой.

Наляцела сакалоў повен бор.
 — Выглядай, зязюля, каторы твой.
 — Сызыя скрыдалкі — то той мой,
 Ясныя вочкі — пэўна мой.
 Наехала сваточкаў поўны двор.
 — Выглядай, Цыцылька, каторы твой.
 — Казловы боцікі — то той мой,
 Шаўкова хустачка — пэўна мой.

Наляцела галубоў полан двор.
 — Пазнай, пазнай, галубушка, каторы твой.
 Наехала баяраў полан двор.
 — Пазнай, Аўдотка, каторы твой.
 — Проціў печы, лапленыя плечы — то не мой.
 На прыпечку, са скрыпачкай — скамарошка.
 На ўслончыку, у каворчыку — дзевер мой.
 На куце, у золаце — свёкар мой.
 На коніке, у чырвоніке — вот то мой.

Наляцела семсот галубоў на наш двор,
 Ды й засела пяць заручнікаў за наш стол.
 — Узнай-пазнай, малада дзевачка, каторы твой:
 Што проціў печы, лаплены плечы — ці той твой?
 Што ў запечку, лаплена шапачка — ці той твой?
 Што на слончыку, ды на кончыку — ці той твой?
 Што пад білам і з доўгім рылам — ці той твой?
 Ці што на куце, персцень на руцэ — ці той твой?
 — Што проціў печы, лаплены плечы — свёкар мой.
 Што ў запечку, лаплена шапачка — дзядзька мой.
 Што на слончыку, ды на кончыку — дзевер мой.
 Што пад білам і з доўгім рылам — музыка.
 Што на куце, персцень на руцэ — гэта мой.

Зазвінелі калакольчыкі на дварэ, *
 Зобраджалі міскі-талеркі на стале,
 Заплакала наша Раечка ў цераме.

— Выйдзі, выйдзі, наша Раечка, з церама,
Вынесь, вынесь кубак мёду і віна,
А вітай, вітай старшага свата на кані.
— Рада б вітаці, не магу знаці, каторы сват.
— А што ў сінім, конік сівы — гэта сват,
Што ў зеляненькім, конь вараненькі — яго брат,
Што ў атласе, конік пляшыць — Мішачка.

203

Прыехалі мы на мяцёны двор,
Вынесіце нам цясовы стол,
Вып'ем мы да па кубачку,
Прыехалі мы па галубачку.
Па галубачку да па сівеньку,
Па дзевачку да маладзеньку.
Дай, божа, маладым добрую долю.

204

Казалі сяло недалечка,
Цераз адно полечка.
Ехалі да чатыры мілі,
Конікі да патамілі,
Сукенкі да папылілі,
Грошыкі патрацілі,
Золата не бачылі.
Пакажыце тое золата,
Што казалі вельмі дорага.
Пакажыце тое дзіцятка,
Што казалі вельмі молада.
Мы ж яго ўглядаць будзем,
Да к свайму раўнаваць будзем.
Такое самлесенька
Да к нашаму раўнесенька.

205

Ехалі мы за тры мілі,
Свае коні патамілі,
Сукеначкі папылілі,
А грошы пратрацілі,

Маладой не бачылі.
Пакажыце тое золата,
Што казалі вельмі дорага.
Дваццаць тысяч — усе грошы,
Што яе Колік харошы.
Да харошы, харашэй усіх,
Кланяе галоўку ніжэй усіх
Да здымае шапачку вышэй усіх.

206

— Пакажыце сваё золата,
Да што ўчора яно куплена.
Да мы ж яго патаргуем,
Да і к свайму прыраўнуем.
— Наша бела да бялёсенька
Да к вашаму раўнёсенька.

207

Прыехалі да вас пад варота,
Пакажыце сваё злота.
Казалі, што вельмі дорага.
Вы ж яго не даражыце,
Вы ж яго нам пакажыце.
Якое з іх харашэйшае,
Тое будзе даражэйшае.
Мы ж яго ды таргаваць будзем,
Да к свайму раўнаваць будзем.
Аж яно такавусенька
Дай з нашым раўнавусенька.

208

Лявонька на двор едзіць, *
Вароты адчыняе, у акошка паглядае.
— Наташка, душа мая,
Адчыні акошачка трошачка-нямножачка,
Пакажы ліцо сваё белае румянае,
Белае румянае, ты маё каханае,
Малайцу нагледзіцца, сэрцайку нацешыцца.

Ой, і з'ехаўшы на цесценькаў двор,
 Адчынеце акенца, **
 Мы пабачымо, мы паглядзімо,
 Па што мы прыехалі:
 Ой, ці па тую чырвоную ружу,
 Што ў садочку зацвіла,
 Ой, ці па тую белу лілею,
 Што за столікам села?
 Ой, не па тую чырвоную ружу,
 Што ў садочку зацвіла,
 Ой, ды па тую белу лілею,
 Што за столікам села.

210

Адкрыў акеначка,
 Хай ускочыць сонечка.
 Няхай мы пабачымо,
 Па што мы прыехалі:
 Чы будзе што нам есці,
 Чы будзе нам што піці,
 Чы будзе нам што браці,
 Чы будзе за шчо дзенькаваці?

211

Прачыніце акошка, *
 Няхай ускочыць сонца,
 Няхай мы пабачым, па што мы прыехалі.
 Па вашу адданіцу, па хутку работніцу,
 Што летняга дзянёчка па сто коп пажынала,
 Зімовага дзянёчка па сто кросен ткала.

212

Ай, сват-сватушка,
Пусці нас у ізбу:
А на тваім зяцюшке
Усё сукно змякнець
І к стрэменькам ножанькі
Крэпка не прыліпнуць,
А к узданьке ручачкі
Вобе папрымёрзнуць.
Ай, сват-сватушка,
Пусці нас у ізбу:
Уж пад конікам ветры
Сталі падвяваць,
Уж коніка стала
Дрож пранімаць.

213

Ой, на хаце зелле,
А ў хаце вяселле,
На дварэ баяры,
Як мак зацвітаюць.
Ой, чыя ж то радзіна
Па-пад ваконню хадзіла?
Алешчына радзіна
Па-пад ваконню хадзіла,
Зубамі ляскацела, у хату хацела.
А Валеччына радзіна за сталом сядзела,
Мёд-гарэлку папівала
Да песеньку спявала.

214

Адчыніце да сені і хату,
Ідзе маршалачак багаты.
Яго ножкі пазяблі,

Яго ручкі, як граблі,
Яго зубкі ласкацелі —
Гарэлачкі захацелі.

215

Пусці, сваце, у хату
Да на печ пагрэціся, 3
На маладога надзівіціся. 3
Знаці рака,
Знаці рака, што ў пажары быў,
Знаці рака.
Дымам дыша,
Дымам дыша,
Пажарам пахне,
Пажарам пахне.
Знаці Іванка,
Знаці Іванка,
Што ў цесця быў,
Знаці Іванка.
Мёдам дыша,
Мёдам дыша,
А віном пахне,
А віном пахне,
Мёдам дыша.

216

Гэй, маршалак, дзе твая дружына?
Ці ў лесе, ці ў барэ,
Ці на бітай дарозе?
Гэй, маршалак, на кім да нас прыехаў?
Ты прыехаў на казе.
Твая каза шкадліва,
Усю капусту з'ела.
Гэй, маршалку, будзе табе работы:
Будзеш капусту садзіць,
Будзеш ваду насіць.

217

Чыкітала сарока на лазе, на лазе,
Ой, прыехаў сватка на казе, на казе.
— Стань ты, козанька, не бяжы, не бяжы,

Мне дарожку пакажы, пакажы.
— Ой, трымайся, сватка, за хвасток, за хвасток,
То й паедзем праз масток, праз масток.

218

А сватку наш, сватку,
Заві нас у хатку.
Ужо ж папамерзлі
На лютым марозе.
На лютым марозе
І ў даўгой дарозе.
Нашы зубкі сакочуць,
Гарэлачкі хочуць.
Чаравічанькі свішчуць,
Пагуляннейка ішчуць.
Чаравічанькі туп-туп,
Пагуляннейка тут-тут.

219

А былі ж мы ў дарозе *
Ды на лютым марозе.
Нашы зубкі сакочуць
Ды гарэлачкі хочуць.
Чаравічанькі свішчуць,
Пагуляннейка ішчуць.
Зубкам — гарэлачкі,
Чаравічкам — ды зямелечкі.
Мы харошыя дзеўкі,
Дайце нам гарэлкі.
Не дасце ж нам гарэлкі —
Пераб'ём усе талеркі.
Ай, дайце нам піва,
Мы надзелаем дзіва.

220

А свату ты наш, свату,
Пусці ты нас у хату.
Нашы зубкі трасуцца
І ў хату нясуцца.
Нашы вочкі палаюць

Ды ў печ паглядаюць,
Ці вялік гаршчок у вас кашы,
Ці ж наядуцца нашы.
А другі сват кажа: — Маўчы,
А то заставаць болей таўчы.

221

Пусці, пусці, свацейка, у хату,
Мы табе ніякія шкоды не ўчынім:
Сы вечара шумнае піва пап'ём,
Сы поўначы тваё дзіцятка павязём.
К беламу свету тваё дзіцятка мы заўём,
А к сняданнейку табе весцейкі прынясём.

222

А мы, свахі, з дарогі,	2
Памарозілі ногі.	
А мы свахі прылукі,	2
Памарозілі рукі.	
Ой, пусці, свацця, ў хату	2
Хаця ручкі пагрэць,	
Хаця ручкі пагрэці,	2
Маладую паглядзець.	
А не пусціш у хату,	2
То дай нашу дзеўку,	
То дай нашу дзеўку,	2
Да й нашу гарэлку.	
Да й за нашу пераходачку	2
Аддай нашу лябёдачку.	

223

Пусці, свацця, у хату,	
Да на печку пагрэціся,	2
На маладую падзівіціся:	
Чы хароша, чы ўбрана,	
Чы для нас спадабана,	
Чы хароша на лічанька	
Нашаму Іванічаньку.	

Прыбілася рыба к гату.
 — Пусці, сваце, у хату. 2
 Дай ручанькі пагрэці,
 Маладое паглядзеці,
 Ці хораша нараджана,
 На пасадзе да пасаджана.
 — Нараджана, як панятка, 2
 Пасаджана, як князятка,
 Пасаджана пад акенечкам, 2
 Накрыта палаценечкам.
 Пасаджана пад паліцаю, 2
 Нараджана маладзіцаю.

225

Ой, сваце, сваце, сватачку,
 Да пусці, сватачку, ў хатачку, 2
 Не будзем паліці лучыны,
 Да не будзем паліць лучыны,
 Будзем свяціці й ачыма.

226

Пусці, сватачка, у хатачку, *
 Да й сядзім жа мы ў запечку.
 Штоб ты, сватачка, не даждаў,
 Каб мы ў запечку сядзелі
 Ды тваю праўдачку глядзелі.
 Ай, сядзем жа мы на куце,
 Як золат персцень на руцэ.
 Будзем па куту паязджаць,
 Цэбрам гарэлку папіваць.
 Да калі не цабром, дык вядром,
 Ды калі ж не вядром — пляшачкай,
 А й не пляшчэчкай — чарачкай.

227

Пусці, сваце, у хату пагрэціся,
 Маладое падзівіціся.
 Добра табе, сваце, на печы ляжаці,

А нам трудненька на марозе стаяці.
На марозе да на северы
Памерзлі да пасінелі.

228

Пусці, свацця, ў хату,
Нас тут небагата:
Чацвёрта да пяцёра
Да ўсіх дзевяцёра,
А дзсятая сястра,
Што свечачкі нясла.
Пусці, свацця, ў хату
Хаця ручкі пагрэці,
Маладое паглядзеці.

229

Мы сягоння ўсю ночачку не спалі,
Прыехалі к сватняму двару — пасталі.
Нашы конікі белай іняю прыпалі,
А мы, сваточки, — усё драбнюсенькай расою,
А жанішка наш — хлапецкаю красою.

230

Мы ехалі чатыры мілі барамі,
А пятую — жалезнымі мастамі,
А шостую — свату на дварэ пасталі.
— А выйдзі, выйдзі, сваточак, сустрэць нас,
Да мы павязём тваю дачушку ўжо ад вас.
У вас была работніца —
У нас будзіць нягодніца.

231

Ды ўдарылі буйны дажджы на дварэ,
Ды замачылі нашых сваточкаў на вазе.
Да разлажыце сіні агенчык на дварэ,
Да пасушыце нашых сваточкаў на вазе.

Рана, рана,
 Люты марозы напалі,
 Змарозілі большага
 Свата на дварэ.
 — Выйдзі, выйдзі
 Ты, Машанька,
 З церама вон,
 Вынесі, вынесі
 Кунню шубу
 На плячах,
 Стакан мёду,
 Два віна.
 Сагрэй, сагрэй
 Большага свата
 На дварэ.

233

Я ж вам не старожка,
 Стаяці ў парожка.
 Найміце старожку
 Стаяці ў парожку,
 Да й войтаву дочку
 Выбіваці масточку.

234

Ай, даўно, даўно сваты на дварэ, *
 Ай, нету, нету сватам прывету.
 Сватам прывету, сваццям прыгляду.
 Ні гаспадар не йдзець, ні слугаў не шлець,
 Выслаў служачку — жоўту сучачку.

235

Каб я ведала, да мой браценька, што то так,
 Та й не ехала б да й за сванечку та й ніяк.
 Ой, напаладі снягі-марозы ў дарозе,
 Змарозілі мяне, сванечку, на возе.
 Пазамятала копічкам грыўкі на вочкі.

Ці мы тут доўга стаўшы?
 На нашы коні мяцель мяце,
 На нашы баяры дожджык ідзе.
 Ой, ідзе дожджык краплісты
 На нашы жупіцы квяцістыя.

І стучыць, і гручыць дарожанька за сялом,
 Па той дарожачцы едзець Ванечка сакалом.
 — А нядолечка, мой брацетка, нядоля.
 Пакалелі нашы ножачкі тут стоячы.
 А чаму ж яны нас у хатачку не завуць,
 А чаму ж яны дзевачку замуж не даюць?
 Ці яна там з малойцамі гуляець?
 Калі ж яна з малойцамі гуляець,
 Няхай свае думачкі кідаець.

— Чашнічку, мой браценьку,
 Завярні конікі назад,
 Бо тут нас не злюблена,
 Проціў нас не выйдзена
 З новымі дзежанькамі,
 З залатымі кубачкамі.
 — Сватачкі, мае сястрыцы,
 Як жа мне да завярнуці?
 Людзі скажуць, што і ўпіўся
 І з дарожанькі збіўся.

Гордага цесця маеш,
 Вароцейкі зачыняе,
 На надвор'е не пушчае.
 Да пад намі коні стогнуць,
 Да на нас сукні мокнуць.
 Сукні мокнуць дарагія,
 Коні стогнуць варанья,
 Сваты едуць маладыя.

У гордага цесця
 Стаіць зяць за варотамі.
 Што на зяця мяцець мяцеліца
 І дробная дажджэвіца.
 У адказ у хаце маладой свацці спяваюць:
 — Крыйся, зяцю, крыйся
 І кунамі, і бабрамі,
 І чорнымі сабалямі.
 І зноў дружнына маладога спявае:
 — Да ўжо ж я крыўся,
 Куны мае пазмакалі,
 А сабалі пазвісали,
 А свашачкі паасіпалі.
 Пусці, свату, у хату,
 Мы ж цябе не згубімо,
 Возьмем, каго любімо,
 Вып'ємо па кубачку,
 Возьмемо галубачку.

241

Стаіць зяць у варотах,
 У новенькіх чаботах.
 Ой, стаіць ён, ужо нядзелюе,
 Ніхто яго не ведае.
 На яго мяцель мяце,
 На яго дробны дождж ідзе,
 На яго коні варанья
 І на ўсе сваты маладыя.
 Або яго ўвядзіце,
 Або яго назад адравіце.

242

Стой, зяцю, за варотамі,
 Ужо на цябе да мяцель мяце,
 Дробны дожджык ідзе.
 Вона дзіця да разумнае,
 Крые коні шубанькаю,
 Сама сябе хусцінкаю,
 А свата шырынкаю.

У слаўнага цесценька стаіць зяценька перад вароты.
 — Знаць выце яго не любіце,
 Што выце яго не ўпусціце.
 — У нас нелюбаў не чуваці,
 Усе сыны ацецкія,
 На іх шапунькі шляхецкія.
 Свашкове, не стойце,
 Мураваньку тапчыце
 Ножкамі, астрожкамі
 І чырвонымі чаботкамі.

У гардлівае цешчы стаіць зяць за парогам, *
 А на яго вятры веюць,
 З крышы дажджы каплюць,
 У зяцелкі шапка змякнець.
 Папытайцеся ў яго,
 Ці любіць ён каго.
 А любіць ён, любіць
 Рыбку-краснакрылку,
 Дзевачку-чорнабрыўку.

Ой, у гордага цесця	2
Стаіць зяць за вароцьмі.	2
Стаіць ён нядзелюе, Ніхто яго не ведае. Даведалась дзеванька, Ад ветру заступае, Ад дожджу прыкрывае.	
Ад ветру — шубанькаю,	2
Ад дожджу — хустанькаю.	2

Чаго, цешча, да пабягаеш, **
 Чаму зяця да не вітаеш?
 Нясі, цешча, гарэлкі,

Нясі мёду да на талеркі,
Мы ж харошага роду,
П'ём гарэлку, як воду.

247

А сваціца-вутка, *
Варочайся крутка,
Твой зяць на парозе,
На лютым марозе.
Ножка аб ножку трэцца,
Ён хочаць пагрэцца.

248

Запалі, мамка, свечку,
Выйдзі на сустрэчку.
Сустрэць сваю чаду,
Чаду дарагую.
Чаду дарагую,
Зяцька маладога.

249

Ой, выйдзь, маці, з хаты
Свайго зяця вітаці.
Выйдзі, маці, з-за печы,
Вазьмі зяця за плечы.

250

Выйдзі, цешча, выйдзі,
Не будзе табе крыўды,
З пляшкаю поўненькаю
І доляю добранькаю.

251

Пышна цешча, пышна,
Проціў зяця не выйшла:
Ці хлебам жабруе,

Ці зяцем ганьбуе,
Ці кажуха не мае,
Ці чобат да дабывае.

А з хаты маладой адпявалі:

— Я ж зяцем да не ганьбую,
Я хлебам да не жабрую.

252

Пышная цешча, пышна,
Проціў зяця не выйшла:
Ці чобат не мае,
Ці кажуха дабывае?
Да чобаткі ў шаўца,
А кажушок ў краўца,
А кашулька ў швачачкі,
А намётачка і ў прачачкі.

253

Няма цешчы ўдома,
Пайшла цешча ў сяло
Кажуха дабываці,
Сваго заця вітаці,
Шчоб дачкі не аддаці.

254

Пышна цешча, пышна,
Проці зяця не выйшла.
Пакінь, цешча, пыхаваць,
Выйдзі зяця вітаць.
Ці кажуха не маеш,
Ці ты зяця не знаеш?
Мы кажуха пазычам,
Мы зяця ды ўкажам:
Наш зяць белалічанькі,
Пад ім конік певялічанькі.
Пад ім конік грае, грае,
Як сокал лятае.

Чаму, цешча, не выходзіш,
 Чаму зяця не вітаеш?
 Чы кажуха не маеш,
 Чы зяця не знаеш?
 Мы кажуха да пазычымо,
 Мы зяця ўкажамо:
 Наш зяць чарнабрывы,
 Пад ім конік сівы,
 І на ручках саколiк,
 А на ём шапка красна,
 Як зорачка ясна.

Ай, глуха цешча, не чуець,
 За варотамі зяць начуець.
 Цешчухна пышна — не выйшла,
 Надзечка мала — не знала.

Выйдзі, сваце, нас вітаці,
 Як не выйдзіце нас вітаці, 2
 Мы не будзем вашу дачку браці.
 Астанецца яна да восені,
 Прывязеце вы да калёсамі.
 Запражэце бугая ў сані,
 Прывязеце дачку самі.
 Запражэце да цялушачку,
 Прывязеце ды падушачку.

Выйдзі, сваце, выйдзі, **
 Свайго зяця вітаці.
 Як не выйдзеш вітаці,
 Не схочам дачкі браці.
 Завернемо сані
 Да паедземо самі.
 Вы будзеце даганяці,

Дачку ў воз саджаці.
А мы не схочамо
Да ў снег утопчамо.

259

Ой, знаці, знаці, што цесць багаты, *
Што не выходзіць зяця вітаці.
Ой, знаці, знаці, што зяць багаты,
З воза не ссядае, шапкі не знімае,
У руках не носіць, цесця не просіць.

260

Ой, знаці, знаці, што цесць багаты:
Не выходзіць з хаты зяця вітаці.
А наш Міхалка не вельмі пышны:
Узяў сваначку, у сені вайшоў.
У сені вайшоў, як месяц зыйшоў.
У хату ўваходзіць, як сонца ўсходзіць,
За стол сядзе, як зора ззяе.

261

Маладая Ганначка да каліну ломіць,
У свайго татачкі падвор'я просіць.
— Пусці, татачка, маладога на сваё падвор'е,
На падвор'е, за цісовае застолле.
Малады тваё падвор'е вазамі ўставіць,
Варанымі коньмі стайню ўставіць,
За цісовае застолле сватамі ўсадзіць,
Сырватовы абрусы мядамі салье,
Маладую Ганначку к сабе забярэ.

262

Як у ласкавай цешчушкі
За варотамі зяць гасціць. 2
На яго і дождж і снег,
Усялякая ўюжыца,
Лютая замяцеліца.

Ох, увідзела дзевіца	2
Са высокага церама,	2
Дзевіца Алёнушка.	2
— Ой, а мне, родна мамушка,	2
Упусці гасцей на двор,	2
Еты госці не частыя,	2
Ім нямнога места надабі:	2
Дзве канюшні новыя,	2
Дзве хаці цясовыя,	2
Чатыры сталы дубовыя.	2

263

Да прыехаў Колечка,	
Да на маляваным вазочку,	2
На вараненькім канёчку.	2
Прыпінае конічка	
К дубоваму калочку.	
Да й угледзіў Ніначку	
Й у вішнёвым садочку,	2
У руцвяным вяночку.	2
Ніначка па саду ходзіць,	2
Свайго бацюхну просіць:	
— Бацюхна мой родненькі,	
Адамкні каня варанога,	2
Развесялі зяця маладога.	
Трэба каня да й да стаенкі,	
Трэба зяця да хатанькі.	
Трэба каню аброк даці,	
Трэба зяця частаваці.	

264

У гордага цесця стаіць зяць за варотамі,
На яго дожджык ідзе, на яго драбнюсенькі,
На ём сукні мокнуць, пад нім конікі охнуць.
Выйшла-выбегла красна Анулька.
— Ойчанька, салавейка, што за госці маеш?
Чом на двор не спускаеш,
Чом застол не упрашаеш?
— Анулька, маё дзіцятка,
Малады розум маеш,

Што ўсяго не згадаеш.
Як я іх на двор спушчу,
Як я іх за стол папрашу,
Яны мёд-віно пап'юць,
Залатыя кубкі паб'юць
І цябе, маладзеньку, возьмуць.

265

Да ў гордага цесця
Стаіць зяць за варотачкамі,
Да на яго мяцель мяце,
Да на яго дробны дождж ідзе.
Манечцы да жаль стала,
Да бацюхну да ног упала.
— Да бацюхна, мой родненькі,
Успусці сватоў на двор.
— Дзіця маё да маладое,
Іх на двор успусціўшы,
Не паедуць не накіўшы.
Ім застоллейка даўшы,
Не паедуць цябе не ўзяўшы.

266

Наехала сватоў повен двор,
Выйдзі, паглядзі, маладая дзяўчына,
Ці ёсць мілы твой?
Выйшла дзяўчына з каморы,
Упала мамачцы на ногі.
Ды як малойца пазнала,
Свайго брацітку пазвала.
— Вядзі, брацітка, коней да стайні,
Прынясі коням гэтым аброку,
Бо гэтыя коні мае здалёку.
Прынясі коням гэтым сена,
Гэтыя коні з вяселля.

267

— А прыехалі, мая мамачка, па мяце,
А ўмей, умей, мая мамачка, адказаць:
— Пайшла дзевачка на вуліцу гуляць,

Не магу яе между дзевачак узнаць.
— А пазнаеш, мая цёшчанька, пазнаеш:
У маеі дзевачкі золат персцень на руцэ,
А ў маеі дзевачкі па плечах коска,
Па лічыку слёзка, пазнаеш,
У руках шырынка ад слёзак макрэнька, пазнаеш.

268

Я ж толькі на двор уз'ехаў,
А Марачка ў клець бяжыць,
А пад ёю зямля дражыць,
А на ей сукня шамрыць,
Каля боку да ключы бранчаць.
А клетачка адчынілася,
А Марачка схаранілася.
А чэраз сені кладка,
А тудою бегла цёшча,
Яна ж бегла, улякнулася,
Ля кладачкі спатыкнулася.
— Не лякайся, цешчанька,
Не сам та я ў полі,
Я ж прыехаў і з бяседаю.
Мо ты хлеба не маеш,
Ці кажуха дабываеш?
Запрагай жа, цешчанька,
Бугая ў сані
Да вязіце дочку самі.

269

Як паехаў Вовачка,
То й кара да зашумела. 2
Цешчухна злякнулася 2
І ў камору да схавалася.
Не злякайся, цешчухна,
Бо ненадоўга зяць едзе,
Семера да коней вядзе,
Да дзве-тры сястроначкі.
Яны йдуць, як павачкі,
Да й гудуць, як пчолачкі.
Яны йдуць памалюсеньку,
Да й гудуць паціхусеньку.

Да ўпалохалася цешча: 2
 Небагаты зяць едзе, 2
 Да багата баяр вязе:
 Да сто коней адборных,
 Да дзевяць браткоў родных,
 А дзсятая сястра 3
 Да дзве свечачкі нясе.
 Сядзіць яна ў абозе, 2
 Да на лютым марозе,
 Цвіце яна, як макаўка, 2
 А шчабеча, як ластаўка.

Цешча зяця злякалася,
 У клець за дзверы схавалася.
 — Пастой, цешча, не лякайся,
 У клець за дзверы не хавайся.
 Нямнога нас прыехала:
 Семсот сватоў без двух братоў
 І Ванечка-сямігодка
 Між намі, як кветачка,
 Дзе стане, там гуляе,
 Дзе сядзе, там спявае.

Цягніся, Дунай, цягніся,
 Я сваіх конікаў напаіў,
 Я сваю радзіначку ўжо сабраў.
 А лесам ехаў — лес шумеў,
 А сялом ехаў — людзі дзівіліся,
 А мастамі ехаў — масты ламіліся,
 На двор уз'ехаў — цесць улякнуўся.
 — Не пужайся, не улякайся, цесцю мой,
 Я сваіх конікаў напаіў,
 Я сваю радзіначку накарміў.
 Сем вядзёр горкае гарэлкі папілі,
 Сем пячэй сітнага хлеба паелі.

Цешча зяця злякалася,
 Да каморы схавалася.
 — Цешча, зяця не лякайся,
 Да каморы не хавайся.
 У хату ўступаю,
 Аўсом-хмелем асыпаю,
 Дзеваньку аглядаю:
 Чы харошыя ўборы,
 Чы нізкія паклоны,
 Чы харашо нараджона,
 Чы высока пасаджона.
 Нараджона па-баярску,
 Пасаджона па-гаспадарску.

274

Пышна, цешча, пышна,
 За вароты не выйшла,
 Зяця не страчала,
 На здароўі не пытала,
 Хацела зяця спужаці,
 А зяць цешчы не баіцца
 Ды ў дыбкі с цешчай станавіцца.

275

Выйшла маці да зяця вітаці,
 Да вывярнула кажушок,
 Да хоча спужаці.
 А зяць не баіцца
 Да блізка станавіцца.
 А зяць не дбае
 Да блізка ступае, 2
 Бо свой кажух мае,
 Да за столікам
 Сабе месца шукае.

276

Ой, знаці, знаці, што не родна маці.
 Вывернула кажух, хацела спужаці.
 — Я таго кажуха вельмі не баюся,
 Для сваей Надзі астанаўлюся.

— Ці з вялікае прычыны
 Увабралася цешча ў аўчыны?
 Да хацела зяця спужаць,
 Не хацела дачкі аддаць.
 — Як не будзеце аддаваці,
 Павязеце да места прадаваці.

Забаўна цешча, забаўна,
 А яна ў ваўкі ўбіралась.
 А хацела зяця спужаці,
 Не хацела дачкі аддаці.
 А зяць ваўка не баіцца —
 Пабліжэй к дачцы садзіцца.

Убралася цешча ў кажурынкі,
 Да ў бабровыя бабрынкі.
 Цешча, плача, не хоча аддаці,
 А зяць скача, хоча дачку ўзяці.
 Цешча зяця вітала,
 На здароўе пытала.
 — І якаў зяць п'ян?
 — Ні сякаў, ні такаў, унян,
 Як мясячык у хмары.

Тупу, тупу каля дзежачкі,
 Чы нараслі сыраежачкі?
 Не ўгадае цешча,
 Чы сыраежкі браці,
 Чы зяця прыймаці.

Да здароў будзь, зяцю.
 Як не знала,
 То й зяцем не звала,

Як цяпер пазнала,
То й зяцем назвала.
Да хадзі ж, зяцько, у хату!

282

Коціцца хмельнічык пад вароціткі,
Просіцца зяць у цёшчухны:
— Цёшчухна, мамухна, я твой зяць буду,
Я тваю дочаньку шанаваць буду,
Таўчы, малоць застаўляць не буду.
Таўча, мяля — апыліцца,
Дзяжу мяса — абарвецца,
Ваду нася — абліецца.

283

Цёшчухна-мамухна, я твой зяць буду, *
Я тваю дачушку навучаць буду.
То прутом, то кнучом, то нагайкаю,
Каб была Томачка ды хазяйкаю.
То прутом, то кнучом, то лазінкаю,
Каб была Томачка ды радзінкаю.

284

Ай, не будзь, Віцечка, пышным панам,
А злязай з коніка а ты скоранька,
А знімай шапачку а ты быстранька,
Кланяйся цёшчухне нізка ў ногі,
Каб на цябе цёшчухна ласкава была,
Каб табе Лідачку скоро аддала.

285

Матулька родненькая,
А куды ж ты ідзеш,
Што кажух надзяеш?
Ці ў млын па муку,
Ці ў Дунай па ваду?
Калі ў млын па муку,

Я муку прынясу.
 Калі ў Дунай па ваду,
 Я вады прынясу.
 Што гэта, матулька родненькая,
 За вайна прышла,
 Ці есці просяць,
 Ці піці просяць,
 Ці дарожкі пытаюць?
 Матулька родненькая,
 Калі есці просяць — накармі,
 Калі піці просяць — напаі,
 Калі дарожкі пытаюць — пакажы.
 Матулька родненькая,
 Куды ж ты ідзеш,
 Што кажух надзяеш?
 Ці не зяця вітаць?
 Матулька родненькая,
 І вітай, і пытай,
 Ці не п'яніца ён?
 Ці не разбойнік ён?
 Ці не катыржнік ён?
 Калі п'яніца —
 У дарожцы прап'ець,
 Калі разбойнік —
 У дарожцы заб'ець.
 Калі катыржнік —
 У карты праіграець.

286

— А чыя то чэшча слаўна,
 Што кужалем поле слала,
 А масты ўсе сувойцамі,
 А гаць гаціць чырвонцамі,
 А лес ўвешвае дарагім сукном?
 — Ехаціме мой зяцюхно,
 Каб у полі не ўпыліўса, 2
 А на масту не ўваліўса, 2
 А на гаці не ўтапіўса, 2
 А ў лесе не ўрасіўса.

287

Цесцю загадзей масты мосце,
 Сталеным гвоздзем гвоздзе:

Штоб і мост не скалыхнуўся,
Штоб і конь не спатыкнуўся,
Штоб і зяць не ўлякнуўся
Да й назад не вярнуўся,
Ад дзевачкі не адракнуўся.

288

Цешча зяця ждала,
Кунамі весь двор слала,
Кунамі, бабрамі, чорнымі сабалямі,
А калі б ей сіла, то б яшчэ пазалаціла.
З'ехалі госці з чужой валосці,
Бабры зашумелі, а золата зазвінела,
А дзевачка іспужалася
Да ў камору захавалася.

289

Цешча зяця паджыдала
Ды сытою двор палівала.
— Ці зяць будзе, ці не будзе,
Жаль мне сыты будзе.
Калі б знала, што зяць мой,
То б вынесла кажух свой.
Кажух новы, каўнер бабровы,
Мой зяць чарнабровы.

290

Ой, чэшча зяця да жадам жадала,
Жадам жадала да пытом пытала,
Па ўсіх гасцінцах старажы стаўляла.
Дый у зяця праўды да яна пытала:
— Ой, зяцю, зяцю, да дзіцятко маё,
Што ж табе міло — ці мёд, ці віно,
Ці новае падвор'е, ці белае застолле,
Ці табе міло дзіцятко маё?
— Да мне не міло ні мёд, ні віно?
Ні новае падвор'е, ні белае застолле,
Толькі мне міло да дзіцятко тваё.

Цешча зяця дажыдала,
 На двары агонь расклала,
 Каб было цяплюсенька,
 На зяця віднюсенька.
 Можа ён ног не мае
 Ды з возу не злязае.

Цешча зяцю жадам жадала,
 Па ўсіх дарогах старожы стаўляла.
 Гдзе зяцю ехаць, то сама стала,
 Белы цукар на талерках клала,
 А чырвоную вішню ў ручках дзяржала.
 — Ой, цешча, цешча, пані матка мая,
 Беленькі цукар — патраўка мая,
 А чырвоная вішня — дзеванька мая.

Выйдзі, мамачка, на ганчак, паглядзі,
 Ці харошанькі твой зяцік малады.
 Ці есць у яго за шапачкай кветачка,
 Ці есць у яго за шаферку дзевачка.
 Ці есць у яго пры кветачцы лісточак,
 Ці есць у яго за шафера браточак.
 За шапачкай ружовая кветачка,
 За шаферку харошая дзевачка.
 Пры кветачцы зялёны лісточак,
 За шафера родненькі браточак.

Выйшла маці ды зяця прымаці,
 Не так прымаці, як выглядаці:
 Ці вялікага стану, ці хораша ўбраны?
 Ці тонка, бела ды на ём кашуля?
 Каўнер бабровы, а зяць чорнабровы.
 Каўнер валністы, а зяць наравісты.
 Стаў пры парозе, як пень пры дарозе.
 Да ці яму не гадзіцца нам пакланіцца?

А стучыць-гручыць дарожачка за сямом,
 Там жа едзе малады чарнабровы.
 А пад'язджае пад цясцяткава падвор'е,
 А там расцвітае зялёнае явор'е.
 Уз'ехаў ён на зялёны явор з канём,
 А там жа выйшла яго цёшчухна із віном.
 — А будзем, будзем, маё дзіцятка, віно піць.
 А ўмей, умей поўны кубачкі наліваць,
 А ўмей, умей маю дзіцяцю шанаваць.

Ой, цешча ж зяця да жадам жадала,
 Па ўсіх дарогах старажы стаўляла.
 А сама яна старая, у варотах стаяла,
 У варотах стаяла да зяця выглядала:
 Каб не п'яніца, каб не разбойнік,
 Каб не скараці свайго дзіцяці,
 Каб не стаяла цёмна ночы пад акном,
 Каб не ўцірала гарачы слёзы рукавом.

Ой, цешча зяця жадам жадала,
 Жадам жадала.
 Па ўсіх дарожках старожы стаўляла.
 Старожы стаўляла.
 Дзе зяцю ехаць, там сама стала.
 Там сама стала.
 Да маці ў зяця праўды пытала.
 Праўды пытала:
 — Ці будзеш, зяцю, добры ў п'яне?
 Добры ў п'яне.
 Ці будзеш шанаваці майго дзіцяці?
 Майго дзіцяці.
 — Буду шанаваці твайго дзіцяці,
 Твайго дзіцяці.
 То дубіною, то лазіною.
 То лазіною.
 — Каб цябе, зяцю, у вір галавою.

У вір галавою.

— Хай цябе, цешча, разам з дачкою.

Разам з дачкою.

298

Ой, цёмна, цёмна на дварэ,

Стаіць мядочак у вядрэ,

А цешча зяця вітае,

У яго праўды пытае:

— Скажы, мой зяцю, праўду мне,

Ці п'еш гарэлку, ой, ці не?

А як уп'ешся, ці б'ешся

Ды дзе тады ты дзяешся?

— Ай, цешча, выбачай,

Ад мяне праўды не чакай,

Бо табе праўду сказаўшы,

Будзеш біць звязаўшы.

Хоць палавіну салгаўшы,

Будзеш цалаваць абняўшы.

Дзе гарэлачку чую,

Там ночачку начую.

А дзе гарэлачку і мядок,

Там і ночачку і дзянёк.

299

Да вітае чэшча, вітае,

Да павітаўшы, пытае:

— Які ты, зяцю, у хмелі?

— А я ў хмелі, як месяц на небі —

Як хмаранька найдзе —

То месячык пахмурнее,

Як хмаранька зойдзе —

То месячык паяснее.

300

Цешча зяця вітала,

Шчасця-долі пытала.

— Які зяцёк у п'яне?

— Ні сякі, ні такі, цешчухна,

Каждай карчомкі не мінаю,

У цэркаўцы не бываю.
Як хрысцілі — ўняслі,
Як жаніць будуць,
Мяне ўвядуць.

301

Сонца заходзіць, месяц зыходзіць,
Цешча да зяця з мёдам выходзіць:
— Ой, праступіце блізкі суседзі,
Няхай я пабачу сваяго зяця:
Чы ён піяка, чы ён гуляка?
— Ой, цешча, цешча, няродная маці,
Ой, як ты смела тое казаці.
Жэб я піяка, то ў карчме піў бы,
Жэб я гуляка, то музыкі наймаў бы,
З дзеўкамі гуляў бы.

302

Ой, ясна, ясна, гдзе сонца сходзіць,
Там цешчанька да зяця з векам выходзіць.
— Прыхіліцеся, буйны сваце,
Няхай агляжу свайго зяця,
Каб не запіўся, не зарыўся,
Ні з чужым людам не вымавіўся,
А на чужой старане не памыліўся.
— Ой, цешча, цешча, маценька мая,
Калі да спадобы, то ў ножкі пакланюся,
А як не да спадобы, то назад вярнуся.

303

Да выйшла цешча зяця вітаці,
Не так вітаці, а як выглядаці.
Ці весела п'яны, ці хораша ўбраны,
Ці не жаль дзіцяці за яго аддаці.
Хваліць цябе божа за нашага зяця.
Ён весела п'яны, хораша ўбраны,
Ды не жаль дзіцяці за яго аддаці.

Ай падыйдзі, наша сваціца, падыйдзі,
 Ай, паглядзі, наша сваціца, паглядзі,
 Ці харошага мы табе зяця прывязлі.
 А падыйдзі, наша сваціца, з ручніком,
 Мы пасадзілі тваю дачушку з панічком.
 А падыйдзі наша сваціца, з талеркай,
 А не будзіць твая дачушка паненкай.

Цешча зяця на перапой ждала,
 Сахарны пірог на блюдзе клала.
 Прыляцеў сакол, раскляваў сахар,
 А прыехаў зяць — нечым частаваць.
 Будзем салому пражчы ды бліны пячы,
 А сена смажыць ды бліны мазаць.
 Як будзіць у двор адхадзіць —
 Цесць палку пакажыць.

Ай, цешча зяця на вячэру ждала,
 Беленькі сахар на блюдзе клала.
 Прыляцеў сакол, рассыпаў сахар,
 Крыллейкам, пер'ейкам па сталу разнасіў.
 Ай, нечым цешчы зяця частаваць,
 Прыдзецца цешчы дачку й аддаваць.
 Прыехаў зяць, хоча ўзяць,
 Цешча плешча, не хоча аддаць.

Ай, цешча зяця
 На вячэру ждала:
 Салому таўкала,
 Атору крышыла,
 Пірагі чыніла;
 Пірагі пякла,
 Рэдзьку смажыла
 Дай мазала.

Цёшча зяця ў госці ждала,
 Цэлы год сахар і язюм сабірала.
 Цёшча для зяця да пірог пякла,
 Зяць сеў да й сам яго з'еў.
 — Як жа, зяцю, цябе не разарвала,
 Я ж сахар, язюм цэлы год сабірала.
 Як узяў зяць цёшчу за левую клёшчу,
 Цёшча для зяця да другі пірог пякла,
 Сахару, язюму аж на восем рублёў дала.

309

Чыя-то цешчухна
 Каля рэчачкі хадзіла? 2
 Уткі, цяцеркі лавіла, 2
 А любага зяця карміла? 2
 Пятрочкава цешчухна
 Каля рэчачкі хадзіла,
 Уткі, цяцеркі лавіла,
 А любезнага зяця карміла.

310

Зяць к цешчы на парог ідзе.
 Да раненько.¹
 Да на маслечка паслізнуўся,
 Да на сырнікі да й абап'ёрся,
 Да на піражочкі кажух падраў.
 — Гэта табе, цешча, да кажух ладзіць.
 Калі не паладзіш, дачку ўтраціш.
 — Я сама бачу, што не наладжу,
 Я сама бачу, што дачку ўтрачу.

311

Да выехаў Ванечка з дому п'ян,
 Хмель галовачку разабраў,
 А явар-дзерава паламаў,
 А Ванечка на каня зазлаваў.

¹ Рэфрэн «Да раненько» паўтараецца пасля кожнага радка.

Вышла яго цешчухна з церама
Да вынесла мёду й віна.
— Не злуй, зяцюхна, на каня,
Бо явар-дзерава зрасцецца,
Зялёная рутачка прымецца,
Тады тваё серданька ўнімецца.

312

— Матка наша старая,
Ці доўга нас ждала?
— А я ждала-паждала,
Усе стральцы панаймала
Да лася зваявала,
Да пасекла, да парубала,
Да ў катле згатавала,
Да зяця частавала.
— А цяпер ужо думай да гадай, цешчухна,
Чым табе зяця частаваць,
Ці сітнічкам і пшанічнічкам,
Ці ладачкі ў масле.
Сыр у масле беленек,
А зяць цешчы міленек.
Сыр у масле ладкі плешча,
Да частуй зяця, цешча.

313

— Ці багат ты, зяцюхна, ці багат,
Колькі маеш коней, жарабят?
— Ой, багат я, цешчухна, ой, багат,
Многа маю конікаў, жарабят.
— Колькі маеш, зяцюхна, мер аўса,
Ці шырока, зяцюхна, паласа?
— Многа маю, цешчухна, мер аўса,
Шырока на ўсё поле паласа.
І збажына ў гумнах, у палёх,
Усё гэта калгаснае, усё маё.

314

Пад парогам быстра рэчка,
А ў сенях балота.
У сенях балота,
А ў хаце золата.

Ой, як жа нам у хату ўступіці,
Золата ды й ухапіці.
Ой, як жа нам улезці,
Каля золата сесці.

315

Сваты хаты да не ведалі
Да ў двор да заехалі.
Да выпілі да па кубачку,
Прыехалі па галубачку.
Па галубку ды сівенькую,
Па Кацечку маладзенькую.

316

— Памалу, сваткове, на парог ступайце,
Парогі ж клянныя не растапчыце,
Віна зелянога нам не разліце,
Цесценька сваяго не разгнявіце.
— Як растопчамо то і сцэлімо,
Як разальємо то і збярэмо,
Як разгневімо, перапросімо
Пакорным словам, нізкім укланам.

317

Сціха, баяры, у двор ідзіце,
Пылам не пыліце,
Явора не ламіце.
Пылам не пыліце,
Штоб нашая пава
Пылам не прыпала.

318

Ціха, баяры, ідзіце
Ды харомы не паламіце.
Не вы нашы харомы будавалі,
Не вы нашу Анечку гадавалі.
Будавалі харомы начамі,
Гадавалі Анечку часамі.

319

Паціху, сваточки, ідзіце,
Цярому не абагніце,
Століка не паламіце,

Абрусікі не парвіце,
Кубкі не пабіце.
Кубачкі залатыя,
Усё мёдам налітыя.
Абрусы пячастыя,
Мы госці нячастыя.

320

Ды стуцаць санкі, стуцаць,
Срэбраныя дужачкі шумяць,
Залатыя званочки звіняць.

*У адказ сустракаючым спявае
свацця маладзёнца:*

— Не ўлякайцеся, цісовыя парогі,
Не саступлю я вам з дарогі,
Я ж тут нікога не знаю,
За сваім браціткам гуляю.

321

Прыступі, сваха, да мяне
І ў цябе свяча, і ў мяне,
У цябе дзіця і ў мяне.
Да звядом свечкі да ручкі,
Да звядом дзеткі да паркі.
Мір із мірам міраваліся,
Сваха з свахай цалаваліся
На сенечным парозе
Да на лютым марозе.

322

Да ляпецеся, свечы,
Да любіцеся, дзеці.
Штоб людзі дзіваваліся,
Маладыя цалаваліся.
І ў нас свяча, і ў вас свяча,
Да злепім да купы.
У вас Іванка, у нас Маруська,
Да звядзём да купы.

Наша ж поле ж шырэй,
 Наша поле ж шырэй, наша свечка ж вышэй,
 Наша ж гарыць ярчэй, наша Манечка краша.

Запалі, маці, свечу,
 Пастаў на стале.
 Во я стану, падзіўлюся,
 Во ці пара мне.
 Свяціла маці свечу,
 Свеча не гарыць.
 З кім хацела, з тым не села,
 Во сэрданька баліць.
 Свяці другу, прыгартайся,
 Дону ж мая,
 Да й к нелюбу.

Чый-то конь, ой, чый-то конь за горы й убягае? 2
 Капыцечкам, капыцечкам камяня разбівае. 2
 Крамяню, ой, крамяню, да задай жа нам агню,
 Запаліці, засвяціці ясненькую свечку.
 Чыя свеча, ой, чыя свеча ясненька гарэла? 2
 Хлопчыкава, ой, хлопчыкава ясненька гарэла.
 Дзеваччына, дзеваччына не гарыць, не патухне.
 Дзеваччыну, дзеваччыну сястрыцы сукалі.
 Як сукалі, як сукалі, жалненька плакалі.
 А хлопчыкаву, а хлопчыкаву суседзі сукалі,
 Як сукалі, як сукалі, весяленька спявалі.

Альховае, дубавае карэнне,
 Разводзіцца новая радня, пляменне,
 Да будзем мы гэта карэнне капаці,
 Да будзем мы новую радню ўважаці.

А мы думалі, што то месяц узышоў,
 А то Іванаў сват вайшоў.
 А мы думалі, што то зорка ўзышла,
 А то Іванава цешча выйшла.

— Іванька, мой родненькі,
 Не туды заехалі:
 Тут сені не крытыя,
 Тут лыжкі не мытыя,
 Тут хата не мецена,
 Зосечка расплецена.
 — Мы сені накрывемо
 Травою, саломаю,
 Мы лыжкі памыемо
 Ключавою вадою,
 Мы хату замяцемо
 Пшаніцаю, ячменем.

Вечар добры, добрыя людзі, чужыя,*
 Не дзівіцеся, што вялікая дружына.
 Мы прыехалі ні піць, ні есці, пасядзець,
 Мы хочам на сваю братовачку паглядзець.
 Мы прыехалі ні піць, ні есці, пагуляць,
 Мы хочам братовачку к сабе ўзяць.
 Калі вумная-разумная — будзе нам,
 Калі ж якая, абыякая — няхай вам.

А мы к вам прыехалі не жыта жаць,*
 А мы к вам прыехалі дзевак выбіраць.
 А мы к вам прыехалі не лён браць,
 А мы к вам прыехалі дзевак адбіраць.

Нех бэндзе пахвалёны,
 Ці жывы, ці здаровы?
 Ці здарова сям'я ваша 2
 І братовачка наша?
 Пусціце праляцеці,
 Братоўкі паглядзеці,
 Што там за княгіня,
 Ці будзець гаспадыня.
 Каб вы нас не абманілі,
 Братоўкі не абмянілі.
 Каб вы нас не ашукалі,
 Старой бабы не далі.
 Ці гаворыць яна з вамі,
 Ці паедзець яна з намі?
 Ці ўмее таўчы, малоць,
 Ці ўмее гарод палоць?

Хай будзе пахвалёны, 2
 У гэты дом свянцоны.
 Ганачкі маляванья 2
 І лавачкі пазлачоныя,
 Лавачкі пазлачоныя,
 Сваточкі прыглашоныя.
 Ды дай, божа, сесці,
 Ай, дай, божа, сесці
 У шчаслівенькім месці. 2
 Каб намётку даўгую, 2
 Братоўку ўдалую.

Запалеце лучынку,
 Пакажыце дзяўчынку,
 Ці харошага стану,
 Ці я да яе прыстану?

А я сяджу, сюды-туды зважаю,
 Пакуль сваю братовую пазнаю.
 — Выйдзі, выйдзі, мая братова, з каморы,

А пазаві майго брацетку ў размовы.
— А не пайду, а не пайду з каморы,
І не нада твайго брацеткі размовы.

335

Сяджу, гляджу, за белым сталом зважаю,
Ці я сваёй братовачкі не знаю,
Ці яна ў каморак замкнёна,
Ці на работу пашлёна?
Прашу, прашу, сваціца,
Калі ў каморы, нам адамкні,
Калі на работцы, адашлі.
Ці яна ў каморы белыя хусты качала?
Досыць, досыць, братоўка, хусты качаць,
Пара табе з маім браціткам сядаць.

336

Гляджу, гляджу, мой сваточак, зважаю,*
Не гневайся, мой сваточак, спытаю:
— Нідзе маёй братовачкі не відаць.
Да ці яна ў новай каморы замкнёна,
Да ці яна з малайцамі гуляець?
Няхай яна гэту гульню кідаець,
Няхай з намі адну думачку думаець.

337

Маманька родная,
Скамарохі ідуць 2
І мядзведзя вядуць.
А гэты мядзведзь,
Ён жа як глянецць,
Так маё сэрца ізвянецць.
Ён жа як раўнецць,
Маё сэрца ўлякнецць.

338

Мядзведнік ідзець, мядзведзя вядзець.
— А хадзіце, дзеці, мядзведзя глядзець.
А наш жа мядзведзь гудзець і равець,

Гудзець і равець і ў ізбу не йдзець.
Хоць мы на яго, хоць патукаем,
Хоць патукаем, хоць палюкаем.

339

Камары гудуць,
Мядзведзя вядуць.
У яго вочы красны,
Як ў чорта дзясны,
За крук бярэцца,
За кут дзяржыцца.
Хоча паляцеці
Да там ля Мар'яначкі сесці.

340

Дачакалася наша хатачка вяселля,
А прывязлі ў нашу хатачку мядзведзя.
Ой, пасадзілі таго мядзведзя на куце,
Мядзведзь гляне — народ вяне, баіцца.
Да каго будзіш, наша Валечка, туліцца.

341

Што-то за варона
Стаіць ля парога?
Крылы расставіла,
Рота разявіла,
Хоча паляцеці,
Ды ля Марусі сесці.

342

Ой, сватоўе-паноўе,
Чаму з намі не гукаеце,
Ці вы нас не знаеце?
Ці не знаеце майго татачкі?
А ў майго татачкі
Двор абтышнёны,
Варотцы кляновыя,
Шулейка дубовае.

Узышоў месяц з высот висока, з высот висока.
 Наехала сватоўя здалёк далёка, здалёк далёка.
 Па хаце ходзяць, з намі не гавораць, з намі не гавораць.
 — Сваточки нашы, гаварыце з намі, гаварыце з намі.
 Гаварыце з намі, па што прысланы, па што прысланы?
 — Мы прысланы па тую кветку, па тую кветку.
 Па тую кветку, што жне жыта ўлетку, што жне жыта ўлетку.

344

— Зяцю, зяцю, небывалы госцік,
 Ці ты прыехаў да нас у госці,
 Ці па той цвяток, што ў садзе расце,
 Ці па маю дачку, што ў мяне красуе?
 — Я такі цвяток у сваём садзе маю,
 Такой паненкі ва ўсём свеце не знаю.
 — Каб я знала, каб я ведала, што ты зяцем будзеш,
 Выслала б двор ды ўсё дыванамі,
 Выслала б сталы ды ўсё дукатамі.

345

Мы к вам да не так прыйшлі,
 Мы к вам да прыехалі
 Па чырвоную кветку,
 Да што бачылі ўлетку
 У свата ў агародзе.
 Як сонца — дык звяне,
 Як дожджык — дык адкрэпіць.
 Мы ж яе не шчыпалі,
 Мы ж яе гадалі,
 А цяпер сашчыкнём,
 Да й з сабою павязём.

346

А мы былі ўлетку, **
 Пасадзілі там кветку.
 А мы ж яе паязджаем
 Да хочам яе сарваць.
 А яна расцвітае,
 Да як зімой сонца сіяе.

Па што, сваты,
 Па што, сваты, ды вы прыехалі:
 Ці па боб, ці па гарох?
 Ці па боб,
 Ці па боб, ці па гарох,
 Ці па тую сачавіцу?
 Ці па тую,
 Ці па тую сачавіцу,
 Ці па нашу сястрыцу?
 Ці па нашу,
 Ці па нашу сястрыцу?
 Боб-гарох не малочан,
 Боб-гарох.
 Боб-гарох не малочан,
 Сачавіца ў капах стаіць.
 Сачавіца.
 Сачавіца ў капах стаіць,
 А сястрыца ў слязах сядзіць.
 А сястрыца,
 А сястрыца ў слязах сядзіць.
 Боб-гарох памалоцім,
 Сачавіцу развалочым,
 Сачавіцу,
 Сачавіцу развалочым,
 А сястрыцу к сабе возьмем.

Сваточки-паночки,
 Па што вы прыехалі:
 Ці па гарох, ці па чачавіцу,
 Ці па нашу маладзіцу?
 Наш гарох пакошаны,
 Чачавіца ў копах ляжыць,
 Маруська ў ганачку стаіць,
 Слёзачкі пралівае,
 Родную мамачку ўспамінае.
 — Мамачка, мая родная,
 Як ты мяне гадавала,
 Рана замуж аддавала.
 Не ўспела я пахадзіці,
 Не ўспела я пагуляці.

Усе дзевачкі, усе ходзяць,
Усе дзевачкі гуляюць,
А мне, маладзенькай,
Няма калі пагуляці,
Трэба дзеткі гадаваці.

349

Чаго, сваткі, прыехалі:
Ці па гарох, ці па чачавіцу,
Ці па старую бабу,
Ці па маладую дзявіцу?
У нас гарох не малочаны,
У нас чачавіца не калочана.
Калі са сваткамі не зладзім,
Старую бабу пасадзім.
Старую бабу ў каптуры,
А ты, сватка, не дуры,
Пастаў каня ля мяжы,
Сам па грошы пабяжы.
Пастаў каня з вазком,
Давай грошы з мяшком.

350

Да прыехалі сваткі.
Іх каням па тры гадкі,
Ім самім да па чатыры.
Сванечка-сямілетачка
Сядзіць за сталом, як кветачка.
— А сваточкі-паночки,
Павошта прыехалі?
Ці па гарох, ці па сачавіцу,
Ці па красную дзевачку?
— Мы ні па гарох, ні па сачавіцу,
Да па красную дзевачку.
— Наш гарох не малочаны,
Сачавіца ў капах стаіць,
А дзевачка ў стужках сядзіць.
— Мы гарох памалоцімо,
Сачавіцу ў гумно звязём,
А дзевачку к сабе вазьмём.

Да не павук павуцінне ўе, *
 Да дзяцінка да й у хату ідзе.
 Да боцікі да зарыпелі,
 А шубачка да зашамрэла,
 А шабелька зазвінела,
 А шапачка схіснулася,
 А дзевачка ўлякнулася.
 Не ўлякайся, дзевачка,
 Гэта ўсё бо патрэбнае:
 Боцікі для танчыкаў,
 А шубачка для гонару,
 А шабелька для абарону,
 А шапачка да для паклону.

Сумежна поле, сумежна,
 Яго межы залатыя.
 А маніўся мой міленькі
 Сокалам у поле ляцець,
 Селезнем у моры плысці,
 Панічом у хату зайсці.
 — А цесцік, мой татухна,
 А дзе твая дзетухна?
 — Мая дачка ў сад пайшла,
 А ў саду схавалася,
 Каб табе не асталася.
 — А я ў зелен сад пайду
 І тваю дачку знайду,
 І свячою высвечу,
 І на коніку вывезу.

Іграла сонейка, іграла,
 Да нямножка іграла,
 У хмарачку схавалася,
 Дожджыка збаялася.
 Гуляла дзевачка, гуляла,
 Да нямножка гуляла,
 У каморку схавалася,

Молайца збаялася.
— Хавайся-не хавайся,
Я цябе ў садзе найду,
У саду найду, за ручачку выведу,
За ручачку выведу,
Парма коньмі вывезу.

354

Як уз'ехаў я на цесцеў двор,
Тут вароты адкрыты,
Віна наліта.
Тут двор у цвяточку,
Тут і нявеста ў вяночку.

355

Як прыехалі к дворыку — двор заззяў,
А ўехалі ў двор — конь заржаў.
Цясовыя столікі засланы,
Дарагія госцікі сазваны,
Залатыя кубачкі наліты,
Да без цябе, Ванечка, не піты.
Як учула дзяўчыначка — злякнулася.
У каморачку замкнулася.
Галечка, не лякайся,
У каморачку не замыкайся,
У каморачку не замыкайся,
А з намі ў дарогу сабірайся.

356

Наехалі любыя госці на дварэ,
Замкнулася Мар'ечка ў цераме.
Прыйшла да яе матулька яе старэнька:
— Адамкніся, мая дачушка маладзенька.
Я намерыла тыя дарочки, каб аддаці,
А ў Іванькі такія мыселькі, каб узяці.

357

Ой, дзе ж наша та й дзеванька тут у вас, тут у вас?
Пакажыце, не таіце, яна ў вас, яна ў вас.
Чы ў полі за валамі,

Чы ў лесе за грыбамі, чы ў баб за плячамі?
Як у лесе, то судосіце,
Як у полі, то перайміце,
А як у баб за плячамі, то пакажыце.

358

Не запалай, дружка, лучыны,
Бо не найдзеш дзяўчыны.
Запалі, дружка, свечку
Та шукай па запечку.

359

Дай жа нам каліны,
Штоб мы яе палівалі,
А голубы дай абабралі.
Дай жа нам дзеванькі,
Штоб мы яе гадавалі,
На чужыне да й пакідалі.
Да й без роду, без радзіны, 2
Без роднае маманькі.

360

А мы ехалі, ехалі *
Чэраз дзевяць гарадоў,
У дзiesiąтым горадзе
Мы найшлі дзеўку красную.
На ёй шуба новая,
Падпаяска пярловая,
У касе лента шаўковая,
Па плячам каса разложана,
Па канцам касы серабра,
А ў срадзі ў касы золата.

361

Нядоля, мой брацетка, нядоля,
Адстаялі ўсе ранне на дварэ,
Пабілі коні сцены касцяны званочкам,
Пакуль вывялі нашу Хаўруську з вяночкам.

— Ці я табе не казала, мой братка, *
 Не йдзі ў хату ў беспарадку.
 Пастой на дварэ гадзіну,
 Выведуць табе чалядзіну.
 Пастой на дварэ другую,
 Выведуць табе маладую.

— Дзе ты, Ванечка, забарыўся,
 Ці ты ў лазенцы парыўся?
 Да ці да абедна лапці плёў,
 А пасля абедна абуваўся,
 К позняй вячэры сабраўся.
 — Не дораг мне твой абед,
 А дарага вячэра,
 З кім мая Любачка сядзела,
 Каму яна праўдачку казала?
 — Сядзела Любачка з Сашачкам,
 Яму праўдачку казала.

Цесцюхна на зяця сварыўся.
 — Чаго, чаго да, зяцю, спазніўся?
 — Спазніўся, цесцюхна, спазніўся,
 Позненька за столік садзіўся.
 Спазніўся, цесцюхна, спазніўся,
 А што ў мяне маманька старая, 2
 А што ў мяне сястрыца малая, 2
 Пакуль маю радзіначку сабрала,
 А ўжо ж цёмная ночанька настала, 2
 Светавая зорачка заззяла.

Грузліва дарога, грузліва, *
 Вараны конічак падбіўся, 2
 Іванька да цешчы спазніўся. 2
 Да яго цешчухна грозненька, 2
 Не пусця на двор позненька.

Вумнае дзіцятка Іванька,
У дарогу ехаў — каня гнаў,
К варотам прыехаў — каня ўняў,
А здароўейка папытаў:
— Ці жыва-здарова, цешча мая,
Ці вяліка вырасла Ганначка мая?
Да яму цёшчухна ні слоўца,
Перад ім Ганначка як сонца.

366

Не пазніся, Сашанька, позненька,*
Твая цешча грозненька,
Замкнець вароты ў тры замкі,
А ў тры замочкі нутраных,
А ў тры ключочки залатых.
Схапіў Сашанька востры меч,
Як цяў па замках — замкі прэч,
А ўсе тры замкі нутраных,
А ўсе тры ключы залатых.
На двор уз'ехаў — двор заззяў,
А ў сенкі ўвайшоў — шапку зняў.
— А здраствуй, здраствуй, цёшчанька,
Ці дома мая Танечка?
— Ай, дома, дома, Сашанька,
У новай каморы гуляець,
Цябе, малайца, дажыдаець.

367

— Не лякайся, цесцю,
Што твой зяць едзе,
Небагата баяр вязе —
Асьмёра-дзевяцера,
Да і ўсіх дзесяцера.
Не гневайся, цесцю,
Што зяць спазніўся.
— Да не быў жа я дома.
Быў жа я ў Прылуцы,
У караля ў навуцы.
Вучыў мяне каралесенька,
Штоб не ехаў ранесенька.

Хоць прыедзем позна,
То сваё возьмем,
Да ці рана, ці позна,
А сваё возьмем.

368

Ідзе Іван чэраз тры сялы,
Чэраз тры сялы, чэраз чатыры,
На пятым сяле ў цешчы на дварэ,
У цешчы на дварэ, з цешчаю гаворыць:
— Ой, зяцю, зяцю, дзе ты забавіўся?
Ужо я для цябе прыгатовілася,
Бочку мядочку салодзенькага
Для цябе, зяцю, малодзенькага.

369

Гудліва дарога настала,
Варанога каня стаміла,
Маладога Ванечку спазніла,
На яго Дунечка гнеўна была.
— Ты не гневайся, Дунечка,
Што я, моладзец, спазніўся:
Пакуль у банюшкі памыўся,
Усёй радне пакланіўся,
Меньшай сястрыцы забыўся,
Паўдарожанькі вараціўся:
Меньшай сястрыцы пакланіўся,
Тым я, моладзец, спазніўся!

370

— Спазніўся, зяцёчак, спазніўся.
— Спазніўся, цешчухна, спазніўся,
Толькі ў банюшкі памыўся.
Бяленек, цешчухна, бяленек,
Тваяму дзіцяці міленек.
Яшчо памыюсь, пабялею,
Твайму дзіцяці памілею.

— Чаго ты, міленькі, спазніўся, *
 На сваю Ніначку забыўся?
 — Не забыў, Ніначка, не забыў.
 Пакуль я рэчачку пераплыў,
 Перавознічку заплаціў:
 «Перавознічак, галубок,
 Перавязі мяне на той бок».

Цёмна ночанька, цёмна,
 Грудліва дарожка, грудліва,
 Маладога Лёначку спазніла.
 Не дарожанька яго спазніла,
 Спазніла ж яго радзіна,
 Пакуль радзіне пакланіўся,
 Роднаму татачку забыўся.
 С паўдарожанькі вярнуўся,
 Я свайму татку кланяўся,
 А казловы боты панасіў, 2
 Пакуль татаньку ўпрасіў.
 Лісеву шубачку папарваў, 2
 Пакуль баценьку ўяднаў.
 Кланяюся, татанька, я табе. 2

— Зяценька-баценька, дзе ты бавіўся?
 — Цёшчанька-маманька, пакуль справіўся,
 То сыціў, то мядзіў, то ў клець хадзіў.
 — Хто ж табе, Мікалайка, красачку ўшпіліў?
 — Ушпіліла красачку родная сястрыца.
 — Хто ж табе, Мікалайка, коніка асядлаў?
 — Асядлаў коніка родны братачка.

Чаго, сваты, забарыліся?
 Ці па бару валачыліся, 2
 Ці ў саломе начавалі? 2
 Мышы вушы пааб'ядалі 2
 Да і саломаю пазатыкалі.

— Дзе вы, свахі, завурыліся,
 Што к нам спазніліся?
 Ці ў жлукце кіпелі,
 Што к нам не паспелі?
 Ці ў рэчцы купаліся,
 Што к нам не папаліся?

— Дзе ж вы, сваты,
 Дзе ж вы, сваты, валачыліся,
 Па калені памачыліся?
 Ай, ці сена касілі,
 Ай, ці хлеба прасілі?
 — А дзе жыць будзем,
 — А дзе ж будзем начаваць,
 Да будзем сена купляці.
 Ой, за сена жменьку
 Дадзім жа капейку.

Дзе вы, свахі, валачыліся,	2
Што па пояс памачыліся?	
Ці ў лесе па карэннейку,	2
Ці ў полі па каменнейку,	2
Ці вы лапці барсалі,	2
Што к нам запаздалі?	

Дзе ты, сватка, спазніўся,
 Хіба твой конік стаміўся?
 Ехаў сватка па балоце, 2
 На купіне абуваўся,
 На маладых дзевак прыглядаўся.

Сваточкі лянiвыя, *
 Чаго ж вы спазніліся,
 Чаго ж вы спазніліся,

Ці ехаць не маніліся,
Ці калёс не мелі,
Ці ехаць не хацелі,
Ці за гарой стаялі,
Ці коні падымалі?

380

Апаздалі, сваты, апаздалі,
Па сялу ўздушак сабіралі.
Апаздалі, сваты, апаздалі,
Па сялу конікаў сабіралі.
Апаздалі, сваты, апаздалі,
Па сялу сядзёлак сабіралі.
Апаздалі, сваты, апаздалі,
Па сялу свашанак сабіралі.

381

Ці ты, сваце, п'яны,
Ці ты апантаны,
Ці ты з розуму сыйшоў,
Скуль ты гэтакі прыйшоў?
Дзе ты валачыўся,
Што ты гэтак упіўся?
Ці ў гарохах, ці ў пшаніцах,
Ці ў харошых маладзіцах?

382

Дзе ж вы, сваты, спазніліся?
Ці не ў бары астанавіліся,
Ці не кабыла ажарабілася?
Старша сваці бабай была,
Младша сваці кумой была,
Жарабяці мене дала.

383

За гарой сваты гаманілі, гаманілі,
Сівую кабылу павалілі, павалілі.
Кабыла зарзала, зарзала,
Сватам вочы заплявала, заплявала.

Дуракі мужыкі крутаўскія,
 Улезшы ў хату, богу моляцца,
 Богу моляцца, стаўбу клоняцца.
 Яны думаюць — на стаўбу ў нас поп з храстом,
 Ажно ў нас на стаўбу шэры кот з хвостом.

385

Глумны сваты, глумны,
 Заехалі ў гумны,
 Бараны бароняцца,
 Сваты богу моляцца.
 Мятцы зазвучалі,
 Свінню замячалі.

386

Дурны сваты, дурны,
 Заехалі ў гумны,
 А ў хлеў заблудзілі,
 Свінню заручылі.
 Яны думалі дзеўка,
 Ажно свіння-белка.

387

Ой, сватове-панове,
 Да чаго спазніліся?
 Ці сабак бараніліся?
 Ці двара не ведалі,
 Што ў хлеў заехалі?
 Да быку руку далі,
 Да свінню прывіталі,
 Да каза залілася,
 Пад плот павалілася.

388

Сваты хаты да й не ведалі,*
 Да ў хлеў заехалі.
 Бычку ручку далі,
 А кароўцы шапку знялі,

А з цялушкай прывіталіся,
А авечачцы пакланіліся.
Свіння тут падзівілася,
Са смеху пакацілася.
Адзін сват пытае:
— А дзе ж ваша маладая?
А жывёлы засмяліся:
— Не туды сваты папаліся.
На дварэ стаіць святліца,
Там жыве красная дзявіца.
Сватам сорам стала —
Заручыны йдуць нядбала.

389

Прыехалі сваты да не зная куды,
Ды ў хлеў завіталі, у цялушкі пыталі,
А з казою вітаюцца, аб здароўі пытаюцца.
Свіння ў казы пытаецца, чаго сваты вітаюцца.
Каза свінні пахвалілася, свіння з смеху павалілася.

390

Дурны сваты, дурны, *
За хлеў заблудзілі.
За хлеў заблудзілі,
Свінней паўзбудзілі,
Коней напужалі,
А коні заржалі.
Кароўкі-муроўкі
Свадзёбку ўзналі.

391

Прыехалі сваты з Літвы,
Пачапіўшыся па тры.
Па тры, па тры, па чатыры,
Ці не чэрці пачапілі?
А да свінні прывіталіся,
А з цялушкай абымаліся.

Сванечка не ведала,
 Да хлявоў заехала,
 З казлом павіталася,
 З баранам цалавалася.
 Не табе, сванька, дзеўкі ўпіваці,
 А табе, сваньку, за печ з катамі мардаваці.

Сваты хаты да не ведалі, 2
 У хлеў да заехалі,
 Да са свіннямі павіталіся
 Да здароўя папыталіся.
 Да не быць вам сватамі, 2
 Быць вам свінапасамі.
 На свінні да пугі віці,
 Не з нас маладых кпіці.

Дурні сваты, дурні,
 Пазаехалі ў гумны.
 Асеці абнімалі,
 Свінню цалавалі.
 Яны думалі паняты,
 Ажно парасяты.
 Яны думалі паненка,
 Ажно свіння-немка.

Вашы сваты дурні,
 Заехалі ў гумны,
 Асеці прывіталі,
 Шулы абнімалі,
 Думалі, што княгіня,
 Аж свіння ў мякіне,
 Думалі, што дзеўка з рабятамі,
 Ажно свіння з парасятамі.

Белы свет, белы.
 — Да ці лебедзя стрэлі,
 Ці на моры бяліліся,
 Што к нам спазніліся?
 — Да казалі, сяло недалёка,
 Ажно чатыры мілі.
 Едучы, мы конікі патамілі
 І з дарогі зблудзілі.

Да, сватове-панове,
 Чаго ж вы спазніліся?
 Ці вы ж нас забыліся,
 Ці вы дарогі не зналі,
 Ці вашы коні прысталі?

Ой, сватове, сватове,
 Дый чаго спазніліся?
 Ці па бару валачыліся,
 Ці караўкі збіралі,
 Ці кажухі латалі
 Ды маладога прыбіралі?

Дзе, баяры, забарыліся:
 Чы на моры патапіліся,
 Чы на мосту сталі,
 Чы на воўка брахалі?

Як узыйшоў ясны мясячык,
 Тады зорачкі ўсе ўзыйшлі
 Раннія і познія,

Малыя і вялікія.
Як прыехаў малойчык,
Тады дзевачкі ўсе прыйшлі:
Блізкія і далёкія,
Малыя і вялікія.

401

Сядзьце, сядзьце, маршалачкі, у нас.
Ці з добрым маладым
Вы прыехалі да нас?
Калі з добрым —
Дадзім вам мёду і гарэлкі,
Калі з п'яніцай —
Не аддадзім нашай паненкі.

402

Не відаць соўнушка запаморскага,
Толькі знаць па кружочку.
Не відаць Мар'юшкі за баяркамі,
Толькі знаць па вяночку.
А на ей вяночак, як жар гарыць,
А на ей платочак, як мак цвіцець.
Жар гарыць — разгараецца,
Мак цвіцець — расцвітаецца.
Хоць едзь, не едзь, Сцяфанька,
Табе Мар'юшку не 'ддадзём,
Болі заганы зададзём;
Першая загана — п'яніца...

403

А чаго ж ты, Ванечка, прыехаў?
Мы табе Ганначкі не дадзім.
Мы табе ганьбачкі тры дадзім:
Першая ганьбачка — сам стары,
Другая ганьбачка — конь чужы,
Трэцяя ганьбачка — п'яніца.
У цэркаўцы не бывае,
А карчомкі не мінае.

У карчомцы мёд-віно п'е,
Шклянкі паб'е.
Прыйдзе дамоў — цябе маладу паб'е,
А ты, маладая, заплачыш,
І за шкляначкі заплаціш.

404

Да напрасна Іванька конікі перагнаў, **
Напрасна дружынку стурбаваў,
Да мы за цябе Марыльку не аддадзім,
Да не гэткія панічы кахалі,
За гэткага нехарошага аддалі.
Да не гэткія панічы любілі,
Да за гэткага п'янчужачку ўбілі.

405

Там, па загор'ю сінія краскі цвіцелі, *
А за сталом мілыя госці паселі.
Ешце-піце, мілыя сваты, ды — дамоў,
Раздумаліся, сваёй Паўлінкі не дадзём.
Расплакаўся-разрыгаўся Міхаська,
Што дарэмна сівыя коні перагнаў,
Што дарэмна ўсю радзінку стурбаваў.

406

Да паехала ж Літва,
Цяпер будзе ў нас бітва.
Будуць біці, да ваяваці,
Да Валечку да забіраці.
Будзем біці да ваяваці,
Да Валечку не даваці.

407

Не ўгадала молада Гапка,
Адкуль Літва наехала.
На мой двор на мяцёны,
На мой род на вясёлы.
Яны мой двор засмяцілі,
Яны мой род засмуцілі.

ДРУЖЫНА МАЛАДОГА
ВЫКУПЛЯЕ МАЛАДУЮ У ДЗЯУЧАТ І ЯЕ РОДУ

408

Ой, мы браму ламалі	2
Й дарожку тапталі,	
І чырвонцы насілі,	2
Сабе места прасілі:	
Дайце нам да па заслонцу,	2
То мы дамо па чырвонцу.	
Дайце нам да па другому,	3
То мы дамо па залатому.	

409

Не баімся дружкі,
Не баімся твае пужкі.
Твая пужка — мяшалка,
Гаспадыня свінням мяшала,
Пад лаўку паклала.
Не быць табе дружком,
А быць табе свінапасам.
Вазьмі, дружка, пужку
Да й гані свінней ў лужку.

410

Не страшы ж мяне, сваце, не страшы
Сваею да нагайкаю.
Твая нагайка пад лаўкаю ляжала,
Свінням мякіну мяшала.

411

Не ляскай, дружку, канчуком,
Лясні, дружку, галавою 2
Ды над нашаю маладою.
Ой, наша сцяна касцяна,
Свату галаву расцяла.

Гэй, старшы сват ¹,
 Будзем цябе пытаці,
 Гэй, старшы сват,
 Чым нас будзеш вітаці?
 Гэй, старшы сват,
 Ды й ці півам, ці віном?
 Гэй, старшы сват,
 Ці золатам, серабром?
 Гэй, старшы сват.

Гэй, старшы сват,
 Да мы цябе не знаем,
 Гэй, старшы сват. ²
 Цяпер хочам пазнаці.
 Не крыўляй шапку на бачок,
 Пастаў шапку просценька,
 Мы золата насыпем.
 Табе золата згадзіцца:
 Будзеш сынкоў жаніці,
 Дачок замуж аддаваць.
 Сынкоў жаніць балазе,
 А дачушак у ці мне.
 Сынкi клетку напоўняць,
 А дачушкі спарожняць.

Наш дружка харошы,
 Хоча ён нас пазнаці, 2
 Каб нявесту ўзяці.

Не стой, сват, у парозе,
 Як пень пры дарозе,
 А ступай, сват, шырэй

¹ Кожны радок, акрамя першага і апошняга, паўтараецца.

² Рэфрэн «Гэй, старшы сват» паўтараецца ў пачатку і ў канцы кожнага радка.

Ды да стола бліжэй.
Будзем гарэлку піць
І будзем гаварыць,
Як маладую выкупіць.

416

На небе хмурно,
А пад парогам кально,
У сенях балота,
А за сталом золата.
А як жа нам даступіці
Золата выкупіці?

417

Ой, князю, князю Іванку,
Да ці ты ў Слуцку не бываў,
Не бываў,
Залатых кубачкаў не відаў?
Вазьмі кубачак у рукі, 2
Папытай Ленку ў дружкі.

418

Не сядзі, жанішок, не сядзі,
Да ідзі па садочку пахадзі,
Да назбірай вішняў у кішэню,
Дай цешчыцы са жменю.
Яна твае вішанькі пакаштэе,
Яна табе дочаньку даруе.

419

Да й учора Іванка пешкам быў.
А сягоння раненька прыехаў,
Прывёз гасцінцаў-арэхаў,
Да ты сядзі, ці не сядзі, Іванка,
Вымай арэшкі з кішэні,
Не давай дружачкам па жмені.
То дружочкі арэшкі пабяруць,
Яны табе Надзечку аддадуць.

Да прыехаў Мішачка, прыехаў,
 Да прывёз жа ён кішэньку арэхаў.
 Сяму-таму па арэшку прадае.
 А сваёй Танечцы так дае.
 — Наце вам, дзевачкі, арэхаў,
 Я па сваю Танечку прыехаў.
 А дзевачкі арэхаў не бяруць
 І свае Танечкі не аддаюць.

421

Чаго ж вы доўга, сваточкі, стаіце,
 За нашу сястру па капейцы даіце.
 Нашай сястры падарачак да долу,
 Едзьце, сваты, з капейкамі дадому.

422

Ідзіце, сваткове, да Шарашова,
 Бо ў Шарашове дзеўкі дзяшовы:
 За тры капейкі — чатыры дзеўкі,
 За коўшык грэчкі — чатыры дзявечкі.
 А ў Антопалі дзеўкі на кулі,
 А ў Кісялёўцах па сто чырвонцаў,
 А ў нашых Болатах па рублёў сорок.

423

З ранку дружкі дарагі былі,
 А пад вечар адпалі.
 Сем за цыбульку дасталі.

424

Хоць ты, дружка, вышы нас,
 Паклонішся ніжа нас.
 Не ломся, дружка, не ломся,
 Паніжы нам паклонься.

Наша нявеста дорага стоіць —
 Сто рубель — то ступень,
 Адна каса — сто рублей.

Адказ:

Курачка ваша — гняздзечка наша,
 Гняздзечка вы купіце.

426

Ой, хочам мы, хочам **
 Ад пана маладога,
 Ад пана маладога,
 Паўтара залатога.
 За нашу паненачку
 Золата талерачку.

427

Як бываў Пятрочак, дак не бываў,	2
Ён сваёй Евачцы не дзенькаваў.	2
Вярніся, Пятрочак, падзянькуй, Залатога чырвонца падаруй.	2
А наша Евачка не ўдава, А кладзі, Петрык, хоць і два.	

428

Не хадзі, сватка, не хадзі,
 Сараковачку палажы.
 Сараковачку залатую
 Да за дзеваньку маладую.

429

Да наш дзядзя харошы,
 Кладзе на талеркі поўна грошай.
 Да наш дзядзя крулёў зяць,
 Кладзе на талерку рублёў пяць.

Да наш дзядзя крулёў сын,
Кладзе на талерку рублёў сем.
Да наш дзядзя крулёў дзевяр,
Кладзе на талерку рублёў дзесяць.
Дзядзя кішэню выварачвае,
Залатое зерне выймае
Да сваіх дружак перапівае.

430

Не тупай, сваток, не тупай*,
Па калена землю вытапчаш,
Пакуль паненку выкупіш.
Не гніся, сваток, не гніся,
Кладзі чырвонца на міся.
Наша Маруська не ўдава,
Кладзі чырвонца, хоць і два,
Кладзі чырвонцы трыццаць два,
Ваш Віцечка не ўдавец,
Кладзі чырвонцаў хоць і шэсць.

431

Не гніся, дружка, не гніся,
Вот табе лавачка — садзіся,
Вот табе ложкачка — карміся.
Вот табе скорачка — падавіся,
Да наша серабро сyp на стол,
А сам выхадзі на прастор.

432

Не гніся, дружка, не гніся,
Кладзі чырвонца на місе.
Наша Тацянка не ўдава,
Кладзі чырвонца хоць една.
Не на гэта ж мы расцілі,
Каб за гэта пусцілі.
Не на гэта ж мы гадавалі,
Каб за гэта аддавалі.
Расцілі яе, як сонца,
Возьмем за яе тысёнца.

Не гніся, дружка, не гніся,
 Выкуп месцечка, садзіся.
 Не паложыш, дружка, залатога,
 Не пусцім за стол маладога.
 Не паложыш на стол чырванцоў,
 Не пасадзіш за стол малайцоў.
 На нашым стале чатыры вуглы,
 Кладзі, дружка, чатыры рублі.
 Мы ж цябе ў сорама увядзём,
 Узяўшы за хахол вои павядзём.

434

Не стой за плячыма,
 Не лупай вачыма.
 Стаў кварту гарэлкі,
 Да й пусцім да дзеўкі.

435

Не дасце вы нам залатога,
 Не пусцім за стол маладога.
 Пасадзім яго пад сталом,
 Абліём яго кісялём,
 Вытрым яго памялом.
 Дадзім заслонку глядзецца,
 Увесь народ смяецца.

436

Не жміся, дружка, не жміся,
 А не поўна чара, не поўна,
 Падсыпце ў чашу серабра,
 А штоб нашым дзевушкам
 Чэсць і хвала.

437

Да не стой, сватка, тута, 2
 Бо дадзім табе прута,
 Да стань у куточку,
 Бо знімем сарочку.

Дзе ты, сваце, забавіўся,
Ці ты дома грошы забыўся?
Пастаў конікі на мяжу,
Сам дадому па грошы пабяжы.
На мяжы конікі не стаяць,
Дома дзеньгі не ляжаць.
І век цябе, маё дзіцятка,
Дома не дзяржаць.

439

Гэй, старшы сват,
Ты не ўмееш людзеці¹,
Гэй, старшы сват,
Было ў хаце сядзеці,
Гэй, старшы сват,
Чорнай сажай смярдзеці,
Гэй, старшы сват.

440

— Ідзі, дружка, дадому
Мяшаці свінням палову.
— Ой, не пайду дахаты,
Бо нашы сваты багаты,
Павінны дружку скупляці
І чырвончыкі выкідаці.

441

Дружачкі, не даражыце,
Дарага не кажыце,
Бо нам дарога вялікая,
Трэба сані пакупіці,
Конікі пакарміці.
— Чаго ж, дзевачка, сахмурнела,

¹ Кожны радок, акрамя першага і апошняга, паўтараецца.

Мо твая галованька балела?
— Балела галованька цэлы дзень,
Не бачыла хлапчыну ўвесь тыдзень.

442

Як дзеўку ў нас браў, хваліўся,
А цяпер дык на нас забыўся.
Як дзеўку ў нас браў, дык пірагі пёк,
А цяпер ты ад нас з хаты ўцёк.

443

Казалі, намётку купілі,
Аж яны ёлачку злупілі.
Падпіразалі — парваўся,
Дружок совесці набраўся.

444

Казалі нам людзі,
Што сваты багатыя,
Аж яны скупаватыя.
Па шляху хадзілі,
Старцаў вадзілі
Да капейкі збіралі,
Дружак даравалі.
Не гніся, дружа, не гніся,
Па чырвонаму складзіся.

445

— Гаварылі, сваты багаты,
Да чорта яны багаты,
На дарозе старца разбілі,
Тым яны падружак дарылі.
— Брашыце, сучкі, брашыце,
Са стала вон выхадзіце.

Хваліліся нашы сваты, што багаты,
 Аж яны скупаватыя.
 Пры шляху стаялі,
 Разбілі вазніцу, 2
 Узялі шаляжыцу.

447

Галыш, сватка, галыш.
 Па гарэ козы ганяе,
 Да па шэлягу збірае,
 Нашу маладую выкупляе.

448

Верабей сваток, верабей,
 Па шуметнічках паскакаў,
 Усе капеечкі пазбіраў
 І дзевачкам аддаваў.

449

Казалі, што сваты багаты,
 Ажну сваты галышы,
 Не маюць грошы пры душы.
 Па шуметнічку хадзілі,
 У шуметнічку капалі,
 Капеечак шукалі,
 За маладую грошы паклалі.

450

Наш сват па вуліцы ходзіць,
 У застаў кажух носіць,
 Па грошу збірае,
 Маладую выкупляе.

Казалі, сваты багаты,
 Ажно сваты худакі.
 Да па ельнічку ездзілі,
 Па венічку вязалі,
 У нашым сяле прадавалі,
 Маладу дзевачку выкуплялі.
 Самі яны пяшком ішлі,
 Маладую ў мяшку няслі.

Зусім, зусім наш Андрушка абяднеў,
 Ён пры сабе чаркі барыша не мае,
 Толькі ў людзей напавер займае.
 Яго сусед араці, сеяці стараўся,
 У Андрушкі гарод папарам астаўся.
 Яго сусед араў і сеяў у полі,
 А наш Андрушка ляжыць у аборы.
 Толькі засеяў адзін загончык палыном,
 Цяжка будзе жыць табе, дзевачка, з гультаям.

Казалі, сваты багаты,*
 На шасцёрачка прыедзем.
 Самі пяшком папрыйшлі,
 Жаніха ў мяшку прыняслі
 Паджанішніка ў торбачцы.
 Вецер па полю пасвістаў,
 Дружка жанішка паабыскаў.

Думалі, сваты едуць,*
 Ажна яны пяшком ідуць,
 Маладога ў мяшку нясуць.
 Хто ідзець, пытаецца,
 Што ў мяшку балтаецца.
 Думалі, каты урчаць,
 Аж маладога ногі тырчаць.

Баяцца мяшка адкрыць,
Нечага ў людзі пусціць,
Як мяшок развязалі,
Усіх людзей напужалі.

455

А баяры пяшком ішлі,
Маладога ў мяшку няслі,
І ногі тырчалі,
І сабакі брахалі,
За мяшок хваталіся
Да латуны парваліся,
Да ўсю ноч не спалі,
Да латуны латалі, 2
На вяселле хваталіся.

456

Мы думалі, што сваты багатыя,
Ажно яны ўбогія,
А іх коні бязногія.
Яны самі пяшком ішлі,
Маладога ў мяшку няслі,
Ногі тарчалі,
Сабакі варчалі.
Вы, ногі, не тырчыце,
Вы, сабакі, не варчыце.

457

Сорам, маршалкі, сорам,
Сорам, маршалкі, сорам, да й мы кажам сорам.
Дай старыя кажуць сорам, да й малыя кажуць сорам,
Да й прыляцеў воран, да й той кажа сорам.

458

А ў свата, свата кароткая ножка,
Прынясіце сошку падперць свату пожку,
Падайце другую, каб падперць і тую,
Каб крэпенька стаў, нам гарэлкі даў.

Да ў нашага дружка
 Шалудзівая рука.
 Да з кішэні не выймае,
 Да нас, дружак, не вітае.
 Да мы дружкі-хвастушкі,
 Да нам трэба на стужкі.

А ў нашага дружка
 І ўпрам шалудзіва галава,
 Паршывая барада.
 Падружаньку ён прадаў
 І нічога сам не даў.
 Да падзі ж ты, шалудзіва галава,
 Паршывая барада.

Ды казалі, дружка вельмі харош,
 Сабачая морда, воўчы нос,
 Ухапіў свінку ды і панёс.
 Ухапіў свінку за спінку,
 А сіву кабылку за грыўку.
 Не еш, дружка, грушак
 Ды палічы колькі дружак
 Ад паліцы да паліцы,
 Ад покуцця да да запечка,
 Падлятае твая шапачка.

Сват кішэню верне,
 Знайшоў ячнае зерне,
 Палажыў на талерцы,
 Плача па гарэлцы.
 Не так па гарэлцы,
 Як па краснай дзеўцы.
 — Я на сее да не дзіўлюсь,
 Ад свата адварнусь.

І к свату плячыма,
На хату вачыма.
— Чы не сорам табе, стары сват,
Што твая княгіня сядзіць так?
— Я не панска дзяціна,
Што капейкі лічыла —
Я такі, як і вы, людзі, —
Паўзалатога будзе.

463

Не гніся, сватка, не гніся,
Ды з нас, дружачак, не смейся,
Бо мы, дружачкі, сярдзіты,
Будзеце ў нас біты.

464

Сватка, сватка,
Дзе твая гарэлка?
Нехарашо глядзець,
Пустая талерка.

465

Не пасовай талеркаю,
Не адбывай гарэлкаю,
Да сунь руку ў кішэню,
Да вынімай грошай жменю.

466

Скупы перапойніку,
Перапіў большую дружку
Чарачкай арэхаваю,
Да і тэю да не поўнаю.
Азьмі яе да й далі яе. 2

467

Гэта ж не серабро — медзь,
Садзісь на свінню — дамоў едзь.
Да бяры свінню за рабро,
Да выкідай нам серабро.

Ой табе, сваце, медзь, медзь,
Сядзь на качарзе, едзь, едзь,
Ды за гэтыя грошы
Купіш жонцы венік харошы.

Не кпі, сваце, не кпі,
Пайдзі да венік купі.
За твае, сваце, грошы
Будзе венік харошы.
Будзе сваха печ вымятаці,
Будзе свата сухваляці.

Ты, сватка, харошы,
Забірай свае грошы
Да ідзі ў крамніцу,
Купі жонцы спадніцу.

Вазьмі сабе гэта,
А купі мыла
Да падмый рыла,
Каб жонка любіла.
Да жонка любіла,
А дзеці не зналі,
Цябе бацькам не звалі.
Вазьмі сабе гэта,
Купі каню сена
Да дай яму есці,
Каб быў дуж маладых везці.

Не кпі, сватка, не кпі,
Ды пайдзі солі купі
Свірэпіцу пасаліці,

Сваіх дзетак накарміці.
Яны ў цябе чорныя, пузатыя
І, як жабы, лупатыя.

473

Да прымі, сватка, грошы,
Купі жонцы світку,
Хай яна прыбярэцца,
Да на свадзьбу прывалачэцца.

474

А не можа дружочак
Ды каля стала стаяць,
З дружкамі размаўляць.
— Ідзі, дружочак, у лаўку
Ды купі сабе мыла,
Ды памый сваё рыла,
Каб жонка любіла,
Каб дзеці пазналі
Ды бацькам назвалі.

475

Неўмываты дружок.
Купі, дружок, мыла,
Абмый сваё рыла,
Штоб цябе жонка любіла,
Беленька ўмывала,
Салодка цалавала.

476

Я думала, дружка харошы, 2
А ён капыланосы,
Трэба яму канпель даці, 2
Каб умеў дружак выкупыляці.

Да не бруснічкам быць,
 Не кабылкі лупіць.
 Не шкурачкі вырабляць,
 Не дружачак выкупляць.

Ай, сваце, мой сваце,
 Шкода табе дружком быці,
 Звіць табе лычную пугу
 Выганяць свінней з лугу.

Не дружкава дзела
 Дзеўку таргаваць,
 А дружкава дзела
 Варон выганяць.
 Шугі, вароны,
 З цесцявага агарода.

Не табе, сватка, не табе,
 Да дружачкі выкупляці.
 Да бяры пугу, ідзі каля луга,
 З лугу козы выганяці,
 Да каторы не ідзе,
 Сватка за хвост вядзе,
 Да каторы бяжыць,
 Сватка за хвост дзяржыць.

Не дружава дзела, не дружава дзела
 Ля столу стаяці, з баярамі размаўляці. 2
 А дружкава дзела, а дружкава дзела —
 Бяры пугу, ідзі к лугу
 Свінней частаваці, з сарокамі размаўляці. 2
 Сарокі ў бокі, сарокі ў бокі, вароны ў ладоні,
 Свінні падзівіліся, са смеху паваліліся. 2

Не такому маладзенькаму дружком быць,
 А такому маладзенькаму свінапасам быць.
 Узяўшы пугу каля лугу, свінней заганяць.
 А хто ў полі свішчыць —
 Дружок свінней ішчыць,
 Хто ў полі гамоніць —
 Дружок свінней гоніць.

Не спасобен дружок
 Ля стала стаяці,
 Дружак частаваці.
 Бяры пугу ды ідзі к лугу
 Сабак заганяці,
 Грошай зарабляці,
 Дружак частаваці.

За печ, дружкі, за печ,
 З катамі ваяваціся.
 Не тут вам, не тут вам
 З дружышчамі таргаваціся.

Адкуль гэта лапацьнікі панаехалі,
 За нашай Зехай да сапожніцай?
 Адкуль гэта мякіннікі панабраліся,
 За нашай Зехай да пірожніцай?
 Адкуль гэта трапатнікі панаехалі,
 За нашай Зехай рукадзельніцай?

Прыехалі сярмяжнікі
 Да нашага аксаміту.
 — А наш жа ты, аксаміце,
 Не давайся на падмову.

Наехалі сваты, як вараняты,
 Маладзенец, як пень гарэлы.
 Падмаладзяны, як слуп мураваны,
 А сваточкі, як галавешкі.
 А наша гаспадынька,
 Як пралесінка за сталом,
 Баярачкі, як пабялянкі каля яе.

Відаць, ты, сватка, у гасцёх не бываў,
 Усе капейкі пазбіраў.
 Дзякуй, сватка, за грошы,
 Каб табе выезд не харошы,
 Каб табе колы паламала
 Ды спіцамі вочы павымала.

Ой, казалі, бруснік харош: *
 Па яблыку вочы, з гарбуз нос,
 А чэрава — ледзьве ўнёс.
 У нашага ж бруснічка
 Залаценькая ручачка,
 Ён з кішэні выймае,
 Нас, дружак, вітае.
 — Ой, вы, дружкі, хвастушкі,
 Наце ж вам на стужкі.
 — Мы дружкі невялічкі,
 Дайце нам і на чаравічкі.

А свацейка талмачыў, талмачыў,
 Каб жа свету не бачыў, не бачыў,
 Каб жа й у двор не зайшоў, не зайшоў,
 Каб сваю жонку не найшоў, не найшоў,
 Каб цябе дзеці не зналі, не зналі,
 Сем гадоў бацькам не звалі, не звалі.

Бадай таму свату
 Тры леці хварэці,
 Што ён ходзіць заручае
 Усе чужыя дзеці...
 Ён сваіх не мае —
 Ён жалю не мае...

Дай бог табе, сватка,
 Выезд харошы,
 Каб ты не гнаўся
 На маладой грошы.
 Каб ты, сватка, дома
 Жонкі не пазнаў,
 Каб ты хоць адну ночку
 У суседкі паначаваў.
 Каб ты на вуліцы
 Колы паламаў,
 А на тыя спіцы
 Ногі папрабіваў,
 Калі ты нам мала, сватка,
 Гарэлкі даў.

А ў нашага бруснічка варанецькія конікі.
 Ён коніка сядлае, на месячык уз'язджае.
 На месячык уз'язджае нам канфеты купляе.
 Нам канфеты купляе, нас, дружак, вітае.

— Свахначка, да галубачка,
 Мы ж на цябе доўга ждалі,
 Масцілі мост калінаю
 Да гацілі гаць свізінаю,
 Каб сваха не ўтанула,

Каб пірага не замачыла,
Нас, дзевачак, не ўгнавіла.
— Да, дзевачкі мае, сястрыцы,
Мы ехалі каля гаці,
Забыліся пірага ўзяці.
Пабяжыце да нашым слядочкам,
Вазьміце піражок з мядком.
— Свахначка, галубачка,
Мы дзевачкі невядомыя,
Нам дарожкі незнакомыя.
Вярніцеся сваім слядком,
Прывязаце піражок з мядком.

495

Дзевачкі мае, сястрыцы,
Цёмна почка да нявідная,
Дарога нам да вялікая,
Тудэю мы да праязджалі,
Там каравай да пакінулі.
Катора з вас да лягчэйша,
Пабяжыце, прынясіце.
У сенях да па караваці,
Забыліся пірага ўзяці.
У нас нячорная зямліца,
Да не зарадзіла пшаніца,
Да на каравай, да на шышачкі,
На дробныя крошачкі.

496

— Сванечка маладая, *
Дай сыра, каравая,
Яшчэ й тую бутылачку
Із свашчыну цыцылачку.
— Дзевачкі-каравайначкі,
Нам дарога вяліка,
Мы не ехалі, да каціліся,
Нашы вазы ламіліся,
Мы майстроў прынаймалі
І гэта ўсё расчаставалі.
— Сванечка, маўчы, маўчы,
Заставім ваду таўчы

Жалезным таўкачом.
— Дзевачкі-каравайначкі,
Мы вады не баімося,
Падайце, нап'емося.
— Іванечка, не лай, не лай,
Нам наша аддай, аддай.
— Дзевачкі-каравайначкі,
Просім вас даход узяці,
Бо нам цяжка дзяржаці.

497

— Сванечка малада,
Шуціш, шуціш,
У хвартусе каравай круціш.
— Дзевачкі-сястроначкі,
Ехалі раніцою,
З'елі з Мікітою.
Перабег Мікалайчык,
Адабраў каравайчык.

498

— Свашачка наша, галубачка,
Ой, дай жа нам па шышачцы,
Пазалочанай, пазакручанай,
Хоць па адной, хоць па адной.
— Гарэлачку піла,
Шышак не зляпіла,
Дружкам не дарыла.
Зляпіла із сена
Ды й тую сама з'ела.

499

Дзяўчаты:

— Ой, скачымо-прыскочымо
Да сванечкі блізенька,
Пытацімо каравая часценька.
Ой, скачымо-прыскочымо
Да сванечкі йшчэ бліжэй,
Пытацімо каравая йшчэ часцей!

Сваха:

— Пытайцеся, дзевачкі,
Сватаўскага дружочка,
Ой, ці зволіць, ці пазволіць
Вам каравая даці,
Ой, ці скажа, ці прыкажа
Больш песень спяваці.

Дзяўчаты да дружка:

— Пазволь, дружочку, каравая даці,
Умеем, дзевачкі, хораша спяваці,
Не пашкадуйце каравая даці!

500

— Дайце, свахны, пірага,
Ці харош, ці бухон, ці мякіна,
Ці харош, ці бухон, ці мякіна,
Ці харошая мясіла,
Ці харошая мясіла,
Госпада бога прасіла?
Ці прыгожая саджала,
Госпада бога ўспамінала?
— А мы, свахі-пацярахі,
Па дарозе пірагі пагубілі,
Будзьце рэзвы, пабяжэце,
Па дарозе пірагі пабярэце.
— Мы ж беглі, не знайшлі
Да ізноў, свахны, к вам прыйшлі.
Дайце, свахны, пірага!

501

— Добры вечар, свацця, добры вечар.
Прышлі ў свацці да папытаці,
Ці ўрадліва зямліца,
Ці ўрадзіла пшаніца,
Ці напярэкла, свацця, пірагоў
Нам, дзевачкам, надзяліці?
— Дзевачкі, мае сястрычкі,
Не ўрадліва зямлічка,

178

Не ўрадзіла пшанічка,
Не напекла свацця пірагоў.
— Не хочаш, свацця, аддаваці,
Так вязі дамоў дзіцяці.
Не так дзіцяці малому,
Свайму дзеду старому.

502

Ой, пойдзем і паглядзім, *
У што наша свацця прыбрана,
Ай, ці ў шоўк, ці ў атлас,
Ці ў такія сітцы, як у нас.
— Добры вечар, сваціца,
Ці добрая зямліца,
Ці ўрадзіла пшаніца,
Ці спякла нам пірог?
А не спякла пірага,
Возьмем вала за рага,
Сіву кабылку за грыўку
Да павядзём на таржок,
Вытаргуем піражок.
Сядзіць свацця на ўллі,
Пад ёй пчолы загулі:
Адна пчолка піснула,—
Свацця пірог сціснула,
А другая загула —
Свацця пірог аддала.
Дзякуй, свацця, за пірог,
І харошы, і прыгожы, і мякенькі,
Толькі ганьба, што маленькі.
Возьмем пірог,
Самі пойдзем за парог,
Сядзем на пясочку
І будзем дзяліць па кусочку.
Тапаром білі — не разбілі,
Адскочыла скарына —
Там аўсяная мякіна.

503

— А падай, сваха, з кута пірага,
Ці харош, ці прыгож, ці смачан,
Ці на лапаце ён качан,

Ці ў печачцы ён печан?
— І харош, і прыгож, і смачан,
І на лапаце качан, і ў печачцы печан.
І харош, і прыгож, і пушмян,
Толькі той загань, што маленькі.

504

Прыехала сваха,
Прывезла бутэлечку,
Чырвоную гарэлачку.
— Мы далёка ехалі,
Бутэлечка пабілася,
Гарэлачка разлілася.
— Трэба, сваты, не ехаць,
Трэба было пяхком ісці,
Бутэлечку у руках нясці.
Наце вам пятачку,
Пашліце сабачку.
— Мы ганьбы не даём,
Мы пятачок вазьмём
І сабачку пашлём.

505

Старшая свашачка ехала лёдам, лёдам,
Вязла гарэлкі нам з мёдам, нам з мёдам.
А свашачка малада, малада,
У ёй фляшачка залата, залата.
А свашачка на парог, на парог,
За ёй золата, як гарох, як гарох.

506

Старшая свацця, не гніся,
Кладзі пірог на місе.
Не на місе, на талерцы,
Толькі не плач па гарэлцы.
А не хочаш аддаці,
Вязі свайму дзіцяці.
Не дзіцяці малому —
Свайму дзеду старому.

Сядзіць сватка на вуллі, *
 Каля яго пчолкі загулі.
 Адна пчолка пішчэла,
 Пірог з кармана ташчыла.
 — Да калі, сватка, не дасі,
 Пірог кішэнь адарве,
 Сватку ў сорам увядзе.

Эй, старшы сват,
 Кешом пірог точыцца
 І нам яго хочыцца.
 Калі не дасі,
 То й сам не з'ясі.
 Як ты будзеш ехаць,
 Твой пірог адбярुць
 І кішэні адарвуць
 Эй, старшы сват,
 Твой пірог смашненькі,
 Толькі кусок маленькі.

А Дар'ечка, свацейка.
 Добрае плацейка,
 А ў кішэні піражок —
 Невялікі — са грашок.
 Ён з кішэньчыка відаць,—
 Трэба свацейкам аддаць.

Кривая нага,
 Падай пірага.
 А не даш пірага,
 Мы і стол завалім
 І вас, маладых, падавім,
 Лыжкі паламаем,
 За акно закідаем.

Уступіла шэра гусачка
 На парог.
 На які парог?
 На хатні.
 Ухапілася бабка
 За пірог.
 За які пірог?
 За сватні.

Завялі, завялі маладзіцу
 Да ў новую святліцу.
 Дай, дзедзечка, караваю,
 Я табе дзеўку параю.
 Дай, дзедзечка, каўбасы,
 Завяду я цябе лабасы.
 А наш дзедзечка харош:
 Вароннія вочы, буслаў нос.

Не сядзі, сватка, ля сцяны,
 Нашы дзеўкі жартаўлівыя:
 У сцяне дзіркі круцілі,
 З тваёй кішэні, сватка,
 Піражок дастаць наравілі.
 Пад прыпечкам мышка піснула,
 Свацця пірог сціснула.
 Сват пірага не дае,
 Дамоў дзецям панясе.
 Не так дзіцяці,
 Як старой свацці.

Да сядзіць свацця бліз сцяны,
 А нашы хлопцы шутлівыя,
 У сцяне дзірку круцілі,
 Ды не так у сцяне,

Як у сваці ў сцягне.
А наша сваця моршчыца, моршчыца,
З-пад палы пірог тошчыца.

515

Пакоснічак Ванечка,
Не сядзі блізка сценкі,
Нашы дзеўкі круцелькі,
Круцяць дзіркі праз сценкі,
Круцяць дзіркі праз сценкі, 2
Сунуць рукі ў кішэнькі
Па салодкія цукеркі.

516

— Сванечка маладая,
Дай нам каравая,
Дай жа нам пакушаці,
З якой пшаніцы,
Чы няма кукуліцы.
Мы пшаніцу палолі,
Ручанькі калолі.
— Я й летам была мала,
Я й поле не арала,
Пшаніцы не сеяла,
Каравая не спякла
І для вас не прывязла.

517

Дзяўчаты ў снях спяваюць:

— Сванечка маладая,
Аддай нам каравая
І віна зялёнага,
І сыра белага.

Жанчына ў адказ:

— Дзевачкі-сястرونачкі,
Я ў лета мала была,
Дзікіх коз не даіла,

Сыр вам не ляпіла,
Пшаніцы вам не жала,
Пад капою ляжала.

518

Дзяўчаты:

Скакаў-плясаў белы сакалец на стале, *
Даскакаўся да сванечкі ў прыполле.
— Вымі, сванечка, каравайца з прыполля,
А, чашнічак, бутэлечку — з кішэні!

Сваха:

— Дзевачкі-кумпаначкі,
Па гарах не хадзіла,
Дзікіх коз не даіла,
Вам сыра не зляпіла!

Дзяўчаты:

— Дзякуем табе, сванечка, за каравай цэлы,
За каравай цэлы, за сырэц белы!

519

Сваточак мілы госць, мілы госць,
Казалі, сыра ў цябе ёсць, у цябе ёсць.
Цябе жонка навучыла, навучыла,
Каб ты даў бы паўсыра, паўсыра.

520

Дай нам, свашка, сыра,
Дасць табе бог сына
З ручкамі, з ножкамі,
З чорнымі вочкамі.

2

521

Скакаў-плясаў белы гарнастай па стале
Да прыплясаў і старшай сваціцы ў прыпале.
— Сваціца, галубіца ты мая,

Дай жа мне беллага сыра з прыпала.
— Я не маю беллага сыра ў прыпале,
Толькі маю два яблычкі вінныя. 2
Пакідаю свайму міламу з пахмелля,
Як прыедзе ў пятніцу з вяселля. 2
Дзякуй богу, што яблычкі схавала,
Майго мілага пахмелля не брала.

522

Скакаў-плясаў гарнастайка па сталу,
А ўваліўся ў Якушаву ў палу:
— Ай, Якуш аццкій сын, дай сыра,
Захацелася маладзюсенькі на сына.
— Няма ў мяне беллага сыра ў кішані,
Толькі ёсць два яблычкі садавых.
Ета маеі Ганулі з пахмелля,
Штоб не балела галованька з вяселля.

523

— Прыданачка-удалачка, дай сыра,
Ды захварэла галоўка на сына.
— Жонкі-лябёдачкі, не маю сыра,
Толькі маю два яблычкі ў кішэні,
Тыя трымаю я міламу з пахмелля.
Ай, баліць, баліць Івану галоўка,
Завець, завець яго жоначка дамоўкі,
Сцеліць яму мяккую пасцельку,
Кладзець у галоўку пухоўку,
А пад серадзінку пярынку.

524

Не шчупай, Іванька, па запазушшу:
Няма ў мяне пірагоў для цябе,
Толькі ёсь у мяне ды два яблычкі,
Калі будзеш добр для мяне, дык абое табе,
А не будзеш добр для мяне, дык ніводнага.

525

А казалі — сват багат,
Ажно сватко скупават,
А яго сваха драмліва,

Па дарозе пірагі пагубіла,
Каторыя на далоні мясіла,
А пад грудзьмі сушыла.

526

Прыехалі сваты скупыя,
І ў іх пірагі сухія.
Прайдзі, прайдзі, дробны дожджык,
Памачы сватам пірагі,
Каб яны сухі не былі,
Каб сваты скупы не былі.

527

А нашы сваточкі скупы:
Прывязлі пірагі сухі.
Ножыкам рэзалі — не ўрэзалі,
Тапаром секлі — не ўсеклі,
Зубамі грызлі — не ўгрызлі.

528

Прыехала сванька-клюкавешка,
Не прывезла нам ні гарэшка,
Толькі хлеба кусочак, кусочак,
І той ухваціў каточак, каточак.
Пайшоў каток варчачы, варчачы,
Пайшла сванька просячы, просячы.

529

Знаці сватку, знаці,
Што з багатай хаты.
Сырамі аклаліся,
Пірагамі падпёрліся.

— Я, свашка, лянiва,
У хлеў не хадзіла,
Кароў не даіла,
Я мухі баялася,
У халадку хавалася.

— Як ты лянiва,
Трэба на цябе дубiна,
Каб у хлеў хадзiла,
Кароўкi даiла,
Нам сыры ляпiла.

— Мае ногi ў нагавiцах,
А рукi ў рукавiцах,
Калi будзiце бiцi,
То не будзе балецi.

530

Гожа сваха, гожа,
Як чырвона рожа.
У Дунаi ручкi мыла,
Нам сыра рабiла.

531

Сядзiць свацця на куце,
Як сава на кусце.
Хто каля сваццi патрэцца,
Той гарэлкi нап'ецца.

532

А каб мы гэта зналi,
Дзе другая свацютка сядзiць,
Мы крэслечка падставiлi б,
Падушачку падлажылi б.
Падушачка пуховая,
Свацюхна вясёлая.

533

А наша сваха з Арэхава,
Чатырма коньмi прыехала,
А пятым вараненькiм
З Иванам маладзенькiм.

Ягорка-сваточак, Ягорка-сваточак,
 Дай сыру кусочак.
 А не дасі сыру, а не дасі сыру,
 Дадушы каня ўкрадзем,
 У горад павядзем, у горад павядзем,
 На баранкі прададзем.

Калі ты, сват, харошы, харошы,
 А дай ты нам пірага, пірага.
 А не дасі пірага, пірага,
 Тваю кабылу ўкрадзем, украдзем.
 Тваю кабылу ўкрадзем, украдзем,
 К кусту хвостом прывяжам, прывяжам.
 Будзеш пытаць — не скажам, не скажам,
 А будзеш шукаць — не знойдзеш, не знойдзеш.
 У кусце сарокі сакочуць, сакочуць,
 Сватнюю кабылу валочуць, валочуць.

Я на цябе, сватанька, паглядаю,
 Ці не ўкроіш ты мне короваю?
 Як ты мне караваю не дасі,
 Ты ў мяне нічога не прасі.
 Я цябе сярод вуліцы дажану,
 Я табе сорама й нараблю,
 Я тваго коніка й адпрагу.

Дайце, свахі, пірага, пірага,
 Возьмем вала да за рага.
 Возьмем вала да за рага, да за рага,
 Сіву кабылку за грыўку.
 Сіву кабылку за грыўку, за грыўку,
 А сваначку за чупрынку.
 Павядзём сваху на места, на места,
 Прамяняем сваху да на цеста.

Накажыце тому кривашу,
Каб прывёз нам барышоў.
Накажыце таму криваною,
Каб прывёз нам перапою.
Дзякуй свахам за пірог, за пірог,
І салён, і бялён, і мякенек.
І салён, і бялён, і мякенек,
Толька ганьба, што маленек.
На далоні мясіла, мясіла,
А пад цыцкаю сушыла.
А пад цыцкаю сушыла, сушыла,
Нам, дружачкам, дзяліла.

538

Падаймо свацці ў ногі,
Падаймо свацці ў ногі
За белы пірогі,
За белага сыра —
Нех ей бог дасць сына.

539

Дзякуй, сваха, за пірог,
Што твой пірог не дораг:
Тапаром секлі — не ўсеклі,
Абухом білі — не ўбілі.
Скарынка адскачыла,
Свасе галаву разбіла.

540

Дзенькую, сватоўя, за гасцінец.
Вы самі маладыя,
Вашы гасцінцы дарагія,
На новым рынку таргавалі,
Ля пяўчыцаў даравалі.
Дзенькую, сватоўя, за пірог,
А мы пойдзем за парог.

Дзякуй сватам за пірог —
 Кіслы, смачны, салоны,
 У віннай дзяжы квашоны,
 У залатой печы пячоны.

Сядзеў сватка на вуллі,
 А пад ім пчолы загулі.
 Адна пчолка загула,
 Дак свацця пірог нам дала.
 А ўсе пчолкі як загулі,
 Дак мы за пірог і пайшлі.
 Дзякуй свацці за пірог,
 А мы пойдзем за парог.
 Не абіжайся, свацця,
 Што мы дрэнныя песні пелі,
 Абы мы аб табе добрыя мыслі мелі.

Ой, дзякуй, свату, за пірог,
 Што пад'елі ўчатырох.
 За гарэную скарынку
 Аддаём дзяўчынку-малінку.
 Ой, дзякуй, свату, за водку,
 Што напіліся ў ахотку.
 А не ганьба, што горкая,
 Ганьба, што чарка малая.

Сваток Васілька,
 Абдары цябе божа 2
 У доме і ў дарозе.
 У садочку — пчолкамі,
 У хляве — кароўкамі,
 А на полі — буйным жытам,
 А ў хаце — добрым жыццем.

Заплаць, божа, за твой дар, за твой дар,
 А ў хлявочку — волікамі,
 А ў стаенцы — конікамі,
 А ў садочку — пчолачкамі,
 А ў пасцелі — жонкаю.

Абдарыў нас Трахімка, абдарыў *,
 Абдары цябе божа
 У садзе белачкамі,
 У карагодзе дзевачкамі.

Дзякуй, свату, за падарак,
 Хоць маленькі — даражэнькі.
 Наш сват вельмі харош:
 Па яблаку вочы, з гарбуз нос,
 А бруха, як начоўкі, чуць панёс.

Як дзень, так ночка
 У лесе ядлінка зялёна.
 Як дзень, так ночка
 Наша свацютка вясёла.
 Дзякуй сваткам за падарачкі,
 За белыя абараначкі,
 За салодкія цукерачкі
 Дзякуюць вам дзевачкі.

Дзякуй, сваточкі, за ваш дар саладзенькі,
 Самі не з'елі, нам далі маладзенькім,
 Абдары вас божа і ў хаце, і ў дарозе,
 У садочку — вішнячкамі, а ў хаце — дзетачкамі,
 А ў дарозе — грошыкамі.

Свацці ўваходзяць у хату:

— Ай дзе ж вы нашу маладую дзелі,*
Хоць бы мы яе ды й паглядзелі?

Ім пяюць дзевачкі:

— Наехалі свацці з сямі сёл, сямі сёл,
У іх спадніцы па сем пол, па сем пол.
А пад кожнаю фалдаю, фалдаю,
Сядзяць вошы капою, капою.
А вы, свацейкі, не гуляйце, не гуляйце,
З-пад фальд вошы калупайце, калупайце.

Свацці ў адказ:

— А за етыя гаворкі, гаворкі,
А на шыю вам аборкі, аборкі.
А за етае гаварэнне, гаварэнне,
А на шыю вам раменне, раменне.

Ехалі мы борам — бары не шумелі,
Ехалі мы полем — каменне не стучэла,
Ехалі мы сялом — сабакі не брахалі.
Прыехалі к свату — дзеўкі запяялі,
Дзеўкі запяялі, як сучкі забрахалі.
Бяры, сваток, пруток —
Гані іх у куток.
Бяры, сваток, памяло —
Гані іх на сяло.

— А вы, свацейкі, не брашыце,
Свае языкі аб плот пачашыце.
— А вы, свацейкі, не гніцесья,
Кіньце пятачок, шчэ й другі,
Не скупіцесья.

Каб я знала,
 Каб я ведала,
 Што сваўцею паеду,
 Пайшла б у лясок,
 Выразала б пруюток,
 Забіла б ваўчыцу,
 Надзерла б лою,
 Напакла б скварак
 Для дзевак-бальшанак.

554

Да не свахі ўехалі,
 Да зорачкі ўкаціліся, 2
 Яны нам пакарыліся, 2
 Каб мы з іх не глуміліся.
 Брыдкіх песень не пелі,
 Харошыя мыслі мелі.

555

— Дамо мы вам па кубачку мёду,
 Не зневажайце нашага роду:
 Наш род прыбраны,
 Сюды к вам прысланы.
 — Мы вашага мёду піці не будзем,
 Да вашага роду павышаці не будзем.

556

— Свашачкі-галубочкі,
 Мы з вамі да не біліся,
 Мы з вамі да не сварыліся.
 Свашачкі-галубочкі,
 А мы з вамі да памірымся
 Ды на шышачкі памяняемся.
 — Дзевачкі-галубочкі,
 Ды мы ж гэтага хацелі,
 Штоб і з вамі памірыціся.

Панове-сватове,
 За што нас заграбілі?
 Мы ў ваш лес не хадзілі,
 Арэшкаў не шчыпалі,
 Ягадак не збіралі.
 Аддайце бацьку дачку,
 Нашу таварышку.

Не хваліся, Іванечка, 2
 Што ўзяў Манечку,
 Мы цябе наб'ем
 І Манечку адбярэм,
 К сталбу прывяжам
 І пугай накажам.

Ты, братка, прыездны,
 Чаму з намі не вітаешся,
 Пра здароўе не пытаешся?
 Мы табе нараду нарадзім,
 Мы твайго каня ўкрадзём.
 Завядзём за адрыначку,
 Адрэжам хвост і грывачку.
 Будзем, братка, цераз мост ехаць,
 Будуць людзі дзівіцца,
 Чый гэта братка рылаты,
 Пад ім конік бібаты.

Ой, сватка, сватка-баламуце,¹
 Не дзяржы гарэлкі на куце.
 Ой, сам жа ты п'еш, нам не даеш,
 Мы твайго коніка ўкрадзём,
 Ды на ціхі Дунай завядзём,

¹ Кожны радок, акрамя першага і апошняга, паўтараецца.

Ды к плоту хвастом прывяжам,
Хоць будуць пытаць — не кажам.
Ды паставім яго на талерцы,
Ды прап'ём яго на гарэлцы.
Ды паставім яго на ляду,
Ды прап'ём яго на мяду.

561

А сваточак, добры наш,
Прынясі гарэлачкі нам.
А калі ж ты нам не дасі,
Украдзем кабылку да душы.
Павядзём яе на аблогу,
З'ядуць яе ваўкі яй-богу.
Хвастом к масту прывяжам
І табе, сваток, не скажам.

562

Ой, сватка, сватка-ўбожка,
Што ў цябе гарэлкі нямножка.
Ой, і сам жа не п'еш і нам не даеш.
Мы твайго коніка ўкрадзём,
А і за ціхі Дунай завядзём,
Паставім яго ў крапіве,
Да прап'ём яго на піве,
Паставім яго на лядочку, 2
Прап'ём яго на мядочку.

563

Устань, дружко, не сядзі,
Ідзі каня паглядзі.
Нашы дзеўкі шутаркі
Тваво каня ўкрадуць,
На мёд-віно прададуць.
Ідуць дзеўкі, скачучы,
Дружко ідзець, плачучы.
Ідуць дзеўкі, свішчуць,
Дружко каня ішчаць.

Гэй, старшы брат,
 Не стаў каня пад вакном;
 Нашы дзеўкі жартлівы,
 Твайго каня ўкрадуць,
 На рынак павядуць,
 Твайго каня прададуць,
 Табе грашоў не дадуць.

Забайны дружчатка забавіўся ў доме,
 На дварэ да каня ўкралі,
 Да за Дунай замчалі,
 І гарохавы вежаць,
 Да не на чым дадому ехаць:
 Ці на коту, ці на кроту,
 Ці на лютым звяраці,
 Ці на шэрым сабацы?

Забайны дружына,	2
Забавіўся ў хаце.	2
А забавіўся ў хаце,	
А цыгане каня ўкралі.	
А цыгане каня (й) укралі,	
А цыгане каня ўкралі,	
За Дунай загналі.	
А за Дунай загналі,	2
Татарам прадалі.	
А татарам прадалі	2
За рубль, за капейку.	2
А за рубль, за капейку,	
За залаты гывен.	2
А за залаты гывен —	
Не быць табе дружкам.	2
А не быць табе дружкам —	
Быць табе свінапасам.	2
А быць табе свінапасам	
З доўгаю дубінякаю.	2
А з доўгаю дубінякаю,	
З чорнаю сабакаю.	

— Адсуньцеся, дзеўкі-падалянкi,
 Няхай сядзе наш мешчанiн
 Ля свае мяшчанкi.
 — А мы вашага мешчанiна не бяром
 I свае падалянкi не даём.
 Вязiце яго дадому,
 Захавайце яго ў салому.
 Дайце яму сноп канापель,
 Няхай клюе, як верабей.
 Няхай ён скача, як белка,
 Няхай ён плача, як дзеўка.

568

Уставайце, зоранькi,
 Да садзiце месяца
 Каля яснага сонца.
 Дзе сонца сiяе,
 Там месяц сядзе.

569

— Адступiцеся, совы,
 Налянулі саколы.
 — Мы ж вам не совы,
 Вы нам не саколы.
 Мы ацеччыны дочкi,
 Седзiцiмо, як панночкi.

570

Вылятайце, сарокi:
 Наляцелi лебедзi
 З белымi лябёдкамi,
 З маладымi малодкамi.

571

Вон, вон, сарокi, з хаты **,
 Годзе вам скрыгатацi:
 Прыляцелi ж вароны

І з чужое староны.
Да хочаць скрыгатаці,
З сабой Надзечку ўзяці.
Секцімо да рубацімо,
Маладое не даваці.

572

А мы ж не сарокі,
А мы ж не вароны,
Па полю не ляталі
Дай й не шчабяталі,
А нас Ніначка папрасіла,
Каля сябе пасадзіла.

573

Спыхні, свацця, як пірог,
Пакуль выйдзем за парог.

574

Вон, вон, валяватыя,
Мы пасядзем багатыя.
Вон, вон, паршывыя,
Мы пасядзем шчаслівыя.

575

Суньцесья, госці, з кута,
Я сама сяду тута,
З дудою з залатою,
З дружынай маладою.

576

Браніліся перапечы ў печы:
— Падзвінься тута, аржанка,
Я тута сяду, аўсянка.

Браніліся свашачкі за сталом:
— Падзвінься туды, шалудзіўка,
Я тут сяду, паршыўка.

577

Сварыліся піражкі,
Да пад гнёпам седзячы:
— Адсунься ж ты, аржаны,
Я тут сяду, пшанічны.
Сварыліся сваціцы,
За столікам седзячы:
— Адсунься ты, харошая,
Я тут сяду, лепшая.

578

На покуце лён, лён,
А вы, дзевачкі, вон, вон.
На покуце лут, лут,
А вы, сваточкі, тут тут.

579

Часала Ніначка белы лён,
Да ганіла дружачак ад сябе вон.
— Вон, вон, дружачкі, ад мяне,
Няхай сядзе Віцька ля мяне.
Няхай сядзе, пасядзіць,
За праву ручку падзержыць.

580

— Бралі мы плоскуні, слалі дружак у ростані.
— Бралі дзевачкі лён, гналі сватачак вон.
— Дзевачкі-маўчанкі, у іх языкі, як каўганкі.
Пара вам, дзевачкі, ісці дадому, мяшаці свінням палову.
— А вы, свашачкі, за намі, есці палову з свіннямі.

Брала Марылька лён, лён,
 Ганіла дружак вон, вон.
 Лепш было не збіраці,
 Як цяпер выганяці.
 У лузе калінанька з расой,
 Разлука Марыльцы з касой,
 У лузе калінанька з цвяткамі,
 Разлука Марыльцы з дзяўкамі.

Бралі дзеўкі лён, лён,
 Выганяюць іх вон, вон.
 Бралі дзеўкі замашкі
 На белыя рубашкі.
 Шылі дзеўкі, шылі,
 Пальцы пакалолі.
 Звалі на дзянечак,
 А ано — на часочак.
 Нашто было зваці,
 Кагда вон выганяці?

Слала дзевачка белы лён,
 Гнала дружачак ад сябе вон.
 — На што было той лён слаць,
 Калі яго не часаць?
 На што было дружачак зваць,
 Калі іх вон выганяць?
 — Я лён слала, я лён слала
 Да думала збіраці.
 Дружачак саджала, дружачак саджала,
 Не думала выганяці.

Ой, часала Манечка белы лён,
 Праганяла дружачак ад сябе вон.
 Ох, ідзіце, дружачкі, дадому.

Да мяшайце свінням палову.
Палоўкі жменька — капейка,
А сенца жмачок — пятачок.

585

Сеяла Ніначка лён, лён, лён,
Выгнала баярак вон, вон, вон.
— Ці мы табе, Ніначка, надаелі,
Што адзін вечарок пасядзелі,
Розных песенак папелі,
Горкай гарэлкі папілі,
Чужому татку аддалі?

586

— Да дамоў, дзеўкі, дамоў,	2
Вы ідзіце, прадзіце	
Ды іх у кублы кладзіце,	2
— Мы папралі, паткалі,	2
Поўны кублы наклалі.	2

587

— Ідзіце, шэльмы, прасці,
Бо нечага ў кубел класці:
На сцяне аснова,
А ў кубле нічога.
— Штоб вас чэрці скублі,
Як у нас поўна ў кубле.
Штоб вас чэрці рвалі,
Як мы скоро пралі.
Штоб вам столькі хварочак,
Сколькі ў нас сарочак.
Штоб вам столькі скулічак,
Як у нас спаднічак.

588

— Двору, дзеўкі, двору,*
Прасці, дзеўкі, прасці.
Не будзеце вы прасці,

Будзеце руб'ем трасці.
— Каб вам столька скулак,
Колька ў нас трубак.
Маткі нам напралі,
Самі мы паткалі.

589

— Не ўмелі, баяркі,
Дзеўкі дзяржаць,
Ідзіце, баяркі,
Гной капаць.
— Да дайце ж
Нам вілачкі,
Залатыя шпілечкі:
Да мы будзем гной капаць,
А сват будзіць разнасіць,
А сваццітка будзіць развазіць.

590

Дзевачкі, не шкадуйма ж мы яе,
Яна намі ганьбавала
Да ў запечку пасаджала,
Да расолам частавала,
Да і расолу не стала.

591

Вы, дзевачкі, не бядуйце
І Фелечкі не шкадуйце,
А вы жджыце малайцоў,
Вам не будзець і ўдаўцоў.

592

Адчыняйце лецень, 2
Да няхай вее вецер
На пуховы падушачкі, 2
На цвярозы дружачкі.

Мы самі не прыйшли,
 Мы самі не пойдзем,
 Нас Гапачка пазвала,
 Дружкамі пасаджала.
 Найміце дудачкі,
 Правядзіце дружачкі,
 Найміце цымбалы,
 Правядзіце, гдзе бралі.
 Над нашаю галавою
 Біся, дружка, аб сцяну галавою.
 Наша сцяна касцяна,
 Дружку галаву разцяла.

А баярачкі-псічкі
 Сядзяць, як лісічкі.
 А баярачкі-сёстры,
 А ў іх насы востры,
 Вазьміце мяшалкі,
 Замяшайце свінням.

Бразнулі дзенюжкі аб века,
 Пашлі дзевачкі ў лета.
 Бразнулі дзенюжкі аб загіет,
 Пашлі дзевачкі ў аблет.

Пайшли дзеўкі із застоля,
 Слоўна сучкі із падполля.
 Слава ж табе, божа,
 Горад зваявалі,
 Паланяначку ўзялі.
 Паланянка на юшку,
 Пёр'я на падушку,
 Мархва на паслужку.

На лаўкі дружкі...
 На лаўкі, дружкі, на лаўкі.
 Памые лаўкі мамка мая
 Да сваімі ручкамі белымі,
 Да сваімі слёзкамі дробнымі.

Палажыце кладку вярбову,
 Паклічце дзевачак дадому.
 — Млада Манечка, астанься,
 Прыдзе Колечка, вітайся.
 Калі любіш, прытуліся,
 А не любіш, адхіліся.

— Дзевачкі-сястронкі, пастаньце,
 У чужое сяло не дайце.
 — Сама ты сябе аддала,
 Як першу гарэлку папіла.
 Было нас тады зазваці
 І ў свата з рук чары не браці.

Дзевачкі мае, сёстрачкі,	
Пабяжыце ў садочак,	2
Наламіце розачак,	
К майму сэрцу кладзіце,	
Штоб маё сэрца не ныла,	2
Бацькоў негі забыла.	

Дзевачкі-сястрыцы,
 Не вядзіце мяне
 Па левым боку,
 А вядзіце мяне

Па правым боку. 2
Скрыпачкі іграюць, 2
Дзевачкі гуляюць.
Па левым боку
Скамарохі стаяць, 2
Мядзведзя дзяржаць.
Ланцуг залаты,
Мядзведзь малады
Як рыкнець, як раўнець,
Маё сэрца ўлякнець.

602

Лятала стада курапатак па полю,
Вадзілі шэру зязюлю з сабою,
Прывязлі ў зялёны садочак.
— Тут табе, шэра зязюля, застацца,
З намі, пташкамі-курапаткамі, расстацца.
А з шэранькім салавейкам спазнацца.
Хадзіла карагод дзевак па сянёх,
Вадзілі маладу Галечку з сабой,
Прывялі яе к часоваму сталочку:
— Тут табе, Галечка, застацца,
З намі, дзеўкамі-паненкамі, расстацца,
З маладзенькім Толікам спазнацца.

603

А вы, дружкі, к свінням спаць,
К свінням спаць,
Наша Томачка ўрань устаць,
Урань устаць.

604

Наце вам, сватове,
Недапітую чарачку,
Наце вам, сватове,
Недарошчаную дзевачку.
Вазьміце яе, расціце яе,
Недарошчаную дзевачку.
Вазьміце яе, дапейце яе,
Залатую чарачку.

Па полю зелен клён расцілаецца,
 Сам сабой Азар выхваляецца:
 — Далі мне коніка нявыезджанага,
 Сам маладзец я, Азар, абучаць буду.
 Па полю зелен клён расцілаецца,
 Сам сабой Азар выхваляецца:
 — Далі мне Захру ненавучаную,
 Сам маладзец я, Азар, навучаць буду,
 Ад бацькі, ад маткі адвучаць буду.

— Зялёны мой падалешнічак,	2
Дзе ты рос, дзе ты раскідаўся?	2
— Рос жа пры месяцку,	3
Раскідаўся пры сонейку.	
— Маладая дзевачка,	
Дзе ты расла, дзе ты разумнела?	2
— Расла я ў татачкі,	3
Разумнела я ў свёкаркі.	

— Недазрэлая макаўка,
 А дзе ж ты будзеш дазраваць:
 А ці ў гародзе, на лясе,
 А ці ў капуснай баразне?
 — Лепей буду ў гародзе на лясе,
 Чымсі ў капуснай баразне.
 У капуснай баразне цесната,
 А ў гародзе на лясе красата.
 — Неразумная дзевачка,
 А дзе ж ты будзеш разумнець:
 А ці ў маманькі за сталом,
 А ці ў свякроўкі за стаўбом?
 — Лепей буду ў маманькі за сталом,
 Нячым жа ў свякроўкі за стаўбом.
 У маманькі за сталом — красата,
 У свякроўкі за стаўбом — ташната.

— Недарослая мачынка, *
 А дзе ж ты будзеш дараستاць:
 А ці ў гародзе на лясе,
 А ці ў гародзе ў баразне?
 — Не дарастала на лясе,
 Не буду дараستاць у баразне.
 — Недарослая Таіска,
 А дзе ж ты будзеш дараستاць:
 А ці ў мамкі на куце,
 Ці ў свякратанькі на руцэ?
 — Не дарастала на куце,
 Не буду дараستاць на руцэ.

— Шчука-рыбанька, не шатрована,
 Дзе будзеш зімаваці? **
 — Зімавала б я ў быстрой рэчаньцы,
 Та й буду замярзаці.
 — Ой ты, Сонечка маладзенькая,
 Дзе будзеш дараستاці?
 — Дарастала б я ў свайго баценькі,
 Да не хоча гадаваці!

— Ластаўка-перапёлка,
 А дзе лета летавала?
 — Летавала ў пшаніцы.
 — А дзе, ластаўка-перапёлка,
 — Будзеш зіму зімаваці?
 — У крыніцы, у халоднай вадзіцы.
 — Маладая дзевачка,
 Дзе расла-гадавалася?
 — Гадавалася ў роднага таткі,
 А буду векаваці ў свякроўкі.
 Была ў мамкі вумная-разумная,
 А як засталася ў свякроўкі,
 Дык ні вуму, ні розуму.

Ягадка маліна, ягадка чырвоная,
 Дзе ж ты така вырасла, такая высока,
 Лісточкам шырока?
 Маладзенька Таццянка,
 Дзе ж ты такая зрасла, такая харошая?
 Ты роду харошага і бацькі багатага.
 Ты ў бацькі гадавалася,
 Ты ў маткі красавалася
 Да й Іванку папалася.

А што ж то за зеллейка,
 Сіняе карэннейка?
 У гародзе расло, расло,
 Чэраз тын хілілася,
 Ветачкі знасіліся,
 Ягадка скацілася,
 У бароздку завалілася,
 Што ж то за дзетухна,
 Княгінька ў таткі?
 А ў таткі расла, расла,
 А ў мамкі кахалася,
 Жанішку дасталася.
 Жанішок вялік, вялік,
 Княгінька малёшанька,
 З жанішком раднёшанька!

Зеляніўся зялёны дуб,*
 У зялёным лугу стоячы,
 На калінінку гледзячы.
 — Красна, красна калінінка,
 Ды нямножка не вызрэла.
 Ты й дазрэеш, калінінка,
 У зялёным лугу стоячы,
 На зялёны дуб гледзячы.
 Любаваўся Іванушка
 На Марутушку гледзячы.
 — Млада, млада Марутушка,

Ды й нямножка не вырасла.
Падрасцеш, Марутушка,
Ды й за мной, за маладцом,
За маею буйнай галавой.

614

Сваявольна Варывонька ў свайго бацюшкі
Заняволіў галоўку Раіньку.
Ён не даў большы вырасці,
Ён не даў косанькі падоўжыці,
Ён не даў лічайку парумяніці.
Падрасцець Раінька за маею галавой,
Падоўжыць косанька пад чэпчыкам,
Падрумяніць лічайка пад завязкай.

615

Усе вутачкі з возера пывуць,
Ой, рана, рана з возера пывуць.¹
Адна вутачка заставалася,
На каго яна спадзявалася?
На таго сілязеньку, на касатага.
— Селязенечка, не пакінь мяне.
Усе дзевачкі з застолейка ідуць,
Адна дзевачка засталася,
На каго яна спадзявалася?
На таго дзяцінку, на маладога.
— Ты, дзяціначка, не пакінь мяне.

616

Ой, хімла, хімла да й па полю лягла,
Маладая Танечка да стала прылягла.
— Дзевачкі мае, прыступіцесь ка мне,
Забярыце ж у мяне дзіваванне мае.
Дзе будзеце піць-гуляць, спамінайце мяне.

¹ Рэфрэн «Ой, рана, рана» паўтараецца з другой часткай кожнага радка.

Калі б мы зналі, дзе Ванечку сесці,*
 Лавак бы не мылі
 І гваздзе набілі.
 Калі б мы зналі, дзе Манечцы сесці,
 Лаўкі бы памылі
 І шоўкам аббілі.

Каб мы ведалі, дзе свацейкі сядуць,
 Мы б пад лаўкі ды крапівы наклалі,
 Каб нашы свацці на яе ножкамі сталі.
 Каб мы ведалі, дзе свацейкі сядуць,
 Мы б у ложка ды гвоздзікаў набілі,
 Каб нашы свацці язычочкі прабілі.
 Каб мы ведалі, дзе сваты пасядуць,
 Мы б у квас ды гарэлкі падлілі,
 Каб сваточкі на карачках папаўзлі.

А наша дружка — пацярушка,
 Пацярала дзеўку за нядзельку
 За горкую гарэлку.
 А наша дружка — панова, панова
 Кінула хустку да парога.
 Яе хустка — сурвэтка,
 Сядзіць дружка, як кветка.

Прыехалі чэрці
 Нашы поскані церці:
 Пацерлі, памялі
 І дзевачку адабралі.

Ды жаль маю, мой швагбочак, на цябе,
 Што адбярэш маю сястрыцу ад мяне.
 Мы із ёй па садочку хадзілі,

На 'днэй лешцы розныя зёлкі садзілі.
Цяпер жа мне не з кім будзіць хадзіці,
Не з кім будзіць розных зёлак садзіці.

622

Цяпер жа мне доля горша, чым была,
Як я сваю таварышку прапіла.
З кім жа будзем па кірмашыках хадзіць,
З кім жа будзем карагодзікі вадзіць?
— Ты на мяне, мая сястрыца, не глядзі,
Як хадзіла па кірмашыках, так і хадзі,
Як вадзіла карагодзікі, так і вадзі.

623

Пасыпаліся шышачкі з ёлачкі,
Пакідаюць Параску дзевачкі.
Пасыпаліся ігрушкі з вярхушкі,
Пакідаюць Параску падружкі.
— Дзевачкі-падружкі, лепш было не знацца,
Як трудна мне з вамі расстацца.
— Ой, як мясячык з зарою,
Так нам, Параска, з табою.

624

— Падруга наша мілая,*
Разлука наша жывая.
Ой, лепш было не знацца,
Чым з падругаю расстацца.
Каціліся ігліцы з паліцы,
Кідаюць падругу сястрыцы.
— Не каціцеся, ігліцы, з паліцы,
Не кідайце падругу, сястрыцы.

625

А й у повенькай святліцы *
Разлучаліся сястрыцы,
Расхадзіліся ножкамі,

Абнімаліся ручкамі,
Цалаваліся вуснамі,
Абліваліся слязамі:
— А сястрыца наша родная,
А волей нам было не радзіцца,
Як жа нам цяпер расхадзіцца.
А волей нам было не знацца,
Як нам цяпер расставацца.

626

Там за борам, за ельнічкам,
Рана, рана, за ельнічкам¹
Дзве зязюлі кукавалі,
Дзве сястрыцы размаўлялі,
Дзве раслі, як ягодкі,
Розна пайшлі, як сіроткі.

627

А ў садзе вішня дадолу звісла,
Ой, божа, божа, дадолу звісла,²
Млода Гэсечка з дзевак вышла.
За сталом села, як мел збялела,
Ля стала стала, як рута звяла.
Мамачка ходзіць, ручачкі ломіць:
— Божа ж мой мілы, што я зрабіла,
Сваё дзіцятка ў людзі пусціла.

628

На моры вутанька купалася,
На крутым беражку церабілася,
З белага камушка ў трыснёг прыгнула.
У трыснёгу сідзя, запрапала:
— Дзе ж мае дзетачкі падзяваліся?
Ад мяне, ад вутанькі, адчураліся.

¹ Рэфрэн «Рана, рана» паўтараецца з другой часткай кожнага радка.

² Рэфрэн «Ой, божа, божа» паўтараецца з другой часткай кожнага радка.

У каморы Валя прыбіралася,
Выйшаўшы на ганак, выглядалася,
Сышоўшы з ганачка, за стол села.
За сталом сідзя, заплакала:
— Дзе ж мае сястрыцы падзяваліся?
Ад мяне, дзеванькі, адчураліся.

629

Ай, кракнула вутка *
На беражку седзя:
— А божа мой, божа,
Ад уціц адсталась, 2
Селязнём дасталась.
Плакала Танюшка
За столікам седзя:
— А божа мой, божа,
Ад дзевак адсталась, 2
Ванюшке дасталась.

630

А прадзіце, дзевачкі, вы скубіце, вы скубіце.
На мяне, лішню паненку, не глядзіце, не глядзіце.
А я ўжо лішняя паненка запрададзёна, запрададзёна.
За Кузьму, за Дзям'яна я зайдзёна, я зайдзёна.

631

Учора нядзелька,
Ды я была дзеўка.
А сягоння панядзелак,
Адлучаюць ад дзевак.
А заўтра аўторак,
Прылучаюць да жонак.

632

На моры вутачка купалася,
Увідзела селезня, схавалася.
Ай, па ей вутачкі закракалі.

— Не крычыця, вутачкі, я не ваша:
А ўжо я з селезнем спазналася,
У адным возеры купалася,
Са 'днае крыніцы ваду піла,
Са 'днаго коласа пшаніцу клявалі.
У цераме Мар'ечка прыбіралася,
Вышадшы з церама, пахарашывалась,
Увідзела Ванечку, схавалася,
А ў ей, па ей дзевушкі заплакалі.
— Хоць плачця, дзевушкі, я не ваша:
А ўжо я з Іванам спазналася,
А ў аднэй цэркаўцы вянчалася,
Ой, на адным рушнічку пастаялі,
З аднаго кубачка віно пілі!

633

Кракоча ўціца ў траснік пайшла,*
А за ней утушкі ў тры рады,
Малыя чырачкі — у чатыры,
Но па ней утушкі ўсе ўскракнулі.
— Хоць крацце, не крацце, мае утушкі,
А уж я з селезнем спазналася,
На сінім моры пакупалася,
На крутым беражку пасушылася.
Усплакнуўшы, Маруся за стол пайшла,
А за ней дзевушкі ў тры рады,
Малыя падружкі — у чатыры.
Но па ней дзевушкі ўсе ўсплакнулі.
— Хоць плацце, не плацце, мае дзевушкі,
А ўжо я з Пашанькай спазналася,
За адным столікам пасядзела,
Із адной румачкі віно піла,
З аднаго блюда да й кушала.

634

— Дзевачкі-сястрыцы, неймаверніцы,*
Відзіце, чуеце ды й не кажыце,
Што мая разлука борам едзе.
— Не бойся, Раечка, мы не выдадзім,
З застолля за ручку мы не выведзім.
— Дзевачкі-сястрыцы, неймаверніцы,

Відзіце, чуеце ды й не кажыце,
Што мая разлука полем едзіць.
— Не бойся, Раечка, мы не выдадзім,
З застолля за ручку мы не выведзім.
— Дзевачкі-сястрыцы, неймаверніцы,
Відзіце, чуеце ды й не кажыце,
Што мая разлука ў хатку ідзе.
— А цяпер, Раечка, цябе выдадзім,
З застолля за ручку цябе выведзім.

635

— Гарныя-пышныя падружачкі,
Чуіцца, відзіцца, да не кажыцца,
Што мая разлука на двор едзіць.
— Не бось, не бось, Таццянка, мы не выдадзім,
Мы не выдадзім і не выкупім,
Мы тваю разлуку вон выведзім.
— Гарныя-пышныя падружачкі,
Чуіцца, відзіцца, да не кажыцца,
Што мая разлука ў ізбу ідзець.
— Не бось, не бось, Таццянка, мы не выдадзім,
Мы не выдадзім і не выкупім,
Мы тваю разлуку вон выведзім.
— Гарныя-пышныя падружачкі,
Чуіцца, відзіцца, да не кажыцца,
Што мая разлука за стол села.
— Не бось, не бось, Таццянка, мы выдадзім,
Мы выдадзім і не выкупім
І тваю разлуку вон не выведзім.

636

Сваты борам едуць і йграюць,
Наша дзевачка не дае веры — не плача.
Ужо сваты полем едуць і йграюць,
Наша дзевачка не дае веры — не плача.
Ужо сваты сялом едуць і йграюць,
Наша дзевачка не дае веры — не плача.
Ужо сваты на двор едуць і йграюць,
Наша дзевачка не дае веры — не плача.
Ужо сваты за стол ідуць, за ручку бяруць,
Тады дала веры Агатка — заплакала.

Ды сцерагайся, ды зберагайся, Кастулька,
 Рана, рана.¹
 Ды ўжо няволя пасярод поля, музыка іграіць,
 Кастулька млада веры не даець — не плачыць.
 Ды сцерагайся, ды зберагайся, Кастулька,
 Ды ўжо няволя ў вулачку едзіць, музыка іграіць.
 Кастулька млада веры не даець — не плачыць.
 Ды сцерагайся, ды зберагайся, Кастулька,
 Ды ўжо няволя едзіць у падвор'е, музыка іграіць,
 Кастулька млада веры не даець — не плачыць.
 Ды сцерагайся, ды зберагайся, Кастулька,
 Ды ўжо няволя ідзець у сені, музыка іграіць,
 Кастулька млада веры не даець — не плачыць.
 Ды сцерагайся, ды зберагайся, Кастулька,
 Ды ўжо няволя ідзець у хатку, музыка іграіць,
 Кастулька млада веры не даець — не плачыць.
 Ды сцерагайся, ды зберагайся, Кастулька,
 Ды ўжо няволя за стол сядзіць, музыка іграіць.
 Кастулька млада верачку дала — і плачыць.
 Ды прасі ў хатачку,
 Пасадзі на лавачку.
 Благаслаўлі шчырусенька,
 Каб жылі шчаснясенька.

Ужо баяры ў поўдарожанькі,
 Наша Агапачка ўстала, ім адказала:
 — Яшчэ ж бо я не ваша,
 Яшчэ ж бо я не ваша, не ваша,
 Яшчэ ж бо я бацюхнава.

А далей паўтарасца тое ж, толькі:

Ужо баяры на двор уз'ехалі, потым:
 Ужо баяры ў сені ўступілі,
 Да ўжо баяры ў хату вайшлі. *І нарэшце:*
 Ужо баяры за сталом селі:
 — Наша Агапачка, наша.
 Яна ўстала, ім адказала:
 — Цяпер я ваша, цяпер я Якаўкіна.

¹ Рэфрэн «Рана, рана» паўтарасца пасля кожнага радка.

Ужо ж баяры ў дарозе,
 Уюць вяночкі з бярозы.
 А вы, дружачкі, мае галубачкі,
 Спаражняйце кубачкі.
 Ужо ж баяры на дворку,
 Уюць вяночкі з бярвёнку.
 А вы, дружачкі, мае галубачкі,
 Спаражняйце кубачкі.
 Ужо ж баяры ў сенях,
 Уюць вяночкі із сена.
 А вы, дружачкі, мае галубачкі,
 Спаражняйце кубачкі.
 Ужо ж баяры ў хаце,
 Уюць вяночкі із мяты.
 А вы, дружачкі, мае галубачкі,
 Спаражняйце кубачкі.

Ой, іўла, іўла
 Да па полю злягла,
 Наша Грыпіна
 К сталу прылягла, 2
 К бялёвай скацерці 2
 Дый заплакала.
 — Устань, Грыпіна,
 Бацюшка ідзець.
 — Права, не ўстану,
 Права, не ўзгляну:
 За дробны слёзкі
 Не віджу сцежкі.
 Ой, іўла, іўла
 Да па полю злягла,
 Наша Грыпіна
 К сталу прылягла, 2
 К бялёвай скацерці 2
 Дый заплакала.
 — Устань, Грыпіна,
 Іванька ідзець.
 — Права, устану,
 Права, узгляну.
 За буйны слёзкі
 Я віджу сцежкі.

Чорная імгла да зямлі прылягла,
 Маладая Ніначка вадой спацякла,
 За ей Іванька крутым беражком:
 — Падай, падай, Ніначка, ты ручку мне.
 — Не дам я руку,
 Сама да цябе іду.

Дай вумная-разумная Ганначка *
 Паставіла ў вароцечках старажоў,
 Сама села пад вішанькаю ў садочку,
 Пакуль узойдзе ясен мясячка з зарамі.
 — Ці скоро прыедзе малады Васілька з сватамі,
 Ці прывязе ж срэбра-золата з сабою,
 Ох, ці будзе чым маю радзіму перапіць,
 Ці будзе чым мяне, маладую, выкупіць?
 — Да не журыся, маладзенькая Ганначка,
 Прывёз жа я срэбра-золата з сабою,
 Дай будзе ж чым тваю радзіну перапіць,
 Дай будзе ж чым цябе, маладу, выкупіць.

Жанішок на коніку
 У цесця на дворыку.
 Дзеванька ў камораньцы
 Да аконца прыпадае,
 Жанішка падклікае:
 — Жанішок, маё сэрца,
 Падыйдзі пад аконца,
 Скажу табе верна слоўца,
 Што мой баценька хоча:
 Хоча ад цябе, маладога,
 Коніка варанога,
 Усю збрую залатую
 За мянс, маладую.

Наехалі госці з чужой валосці,
 Сталі пад садамі
 З дарагімі крамамі.

Выбегла, выбегла
Маладая Матронка,
Стала, запытала:
— Пачом тая крама?
— Крама і па сто злоты,
Крама і па тысячы.
— Хоць сто злоты даці,
Абы ў золаці стаці.
Хоць пераплаціці,
Абы харашо хадзіці.

645

Што ж за тут людзі дзіўныя,
Хочуць, штоб мы іх прасілі,
Каб перад імі без шапак хадзілі.
— Ой, едзь, Цімошку, чэраз польцэ,
До шынкарочкі па піўцэ,
Каб мы жалнерак скупілі,
Каб нас у хату ўпусцілі.

646

Скрыпнулі вароцейкі ў поўначы,*
Прыехалі к Волечцы тры панічы,
Сталі яе, маладу, таргаваць.
— Таргуйся, маманька, таргуйся,
Задзёшава маладу не аддавай.
— Сталёвы горад не дораг,
Ты мне, дачушка даражэй:
Адна твая косанька — сто рублей,
Другая такая — тысячу,
Беламу лічыку цаны нет.

647

Заскрыпелі вароцейка, сваты едуць.
— Выйдзі, выйдзі, маманька, папытай,
Як мяне таргуюць, то й аддай.
— Таргуюць, дочанька, таргуюць,
Да русую касою ганьбуюць.

Ай, цёмна, цёмна ля бору,*
 Цямней ў Коленькі ля двору,
 Бо яго вароты абнялі,
 Шапкамі золата насілі,
 А ў яго Манечкі прасілі.
 — Даражыся, татка, даражыся,
 Новага горада дзяржыся.
 — Дачушка мая, Манечка,
 Новага горада нам не ўзяць,
 Цябе, мая дачушка, нада аддаць.
 Ай, новы горад гніць будзець,
 Мая дачушка жыць будзець.
 Ай, новы горад на гніллё,
 Табе, мая дачушка, на жыццё.

Баяры вароты абнялі,
 Купуюць дзевачку ў таткі.
 — Даражы, татка, даражы,
 Да сто чырвонцаў палажы.
 — Не вы вароты рабілі,
 Не вы дзевачку расцілі.
 Рабілі вароты два майстры,
 Расцілі дзевачку два браты.

Ой, цёмна, цёмна пад лесам,
 Цямней у свата на дварэ,
 Таргуюць жа Дунечку маладу.
 — Таргуйся, бацюшка, таргуйся,
 Сталяной горад запрасі.
 Сталёнага горада нам не дадуць,
 А мяне так вазьмуць.
 Стольны горад — нам не цана,
 А я цябе, бацюшка, не слуга.
 Ай, цёмна, цёмна ў лузе,
 Цямней у свата на дварэ,
 Баяры вароты абнялі,
 Просяць маладой Дунечкі.

— Выйдзі, бацюшка, утаргуйся.
Таргуйся, таргуйся, да не дзешаві:
Прасі за мяне дорага,
А стаўленага горада.
А стаўлен горад Смаленскі —
Не ўвыйдзіць яго, не ўехаць,
Сакалом Іванькі ляцеці,
На сваю Дунечку гледзючы,
Як мая Дунечка гуляіць.

651

Наехалі ільвоўцы
Да сыплюць па скам'і чырвонцы.
— Таргуй, мая маценька, не бяры,
Лепша я ў цябе, як яны.
— Як жа мне, дзіцятка, не браці,
Наехалі тыя людзі, што цябе ўзяці.

652

Ай, цёмна, цёмна на дварэ,*
А цямней таго за дваром:
Баяры вароты абнялі,
Маладу Анечку дарачы,
Золата-серабро ложкачы.
Анечка татачку прасіла:
— Не бяры, татачка, золата,
Не аддавай мяне сёлета.
А ці хлеба-солі нестаець,
Што мяне сёлета аддаеш?
— А хлеба-солі даволі,
Аддаю дачушку па волі.

653

Ай, цёмна, цёмна пры бару,
Цямней у Ванечкі на двару,
Сваты варота абнялі,
На каня золата вешалі,
Маладу Валечку цешылі.
— Матка, золата не знімай,

Мяне, моладу, не аддавай.
Яшчэ гадочак пажыву,
Большую шкатулку накаплю.

654

Ой, цёмна, цёмна на зарэ,
Цямней у таткі на дварэ.
Баяры вароты абнялі
Да таргуюць дзеўку ў таткі.
— Ох, беражы мяне, татка, беражы,
Да варанога коніка запражы.
— Варанога коніка мне недзе ўзяць,
А мне цябе, дзіця маё, не дзяржаць,
Нашліся людзі, трэба аддаць.

655

Ой, цёмна, цёмна з-пад зары,
Сваты вароты абнялі.
Ой, сыплюць, сыплюць даляры,
Каб мы сястрычку ім аддалі.
А мы даляры не бяром,
Сваю сястрычку не аддадзём.
Наша Галечка сястрычка,
Разам па ягадкі хадзілі,
У адзін жбаночак ссыпалі.

656

Цёмна, цёмна над борам,
Яшчэ цямнейша над дворам,
Наехала баяраў да повен двор,
Насыпалі золата повен стол.
Дзеваччына матачка пахаджае
Да на тое золата паглядае.
— Вам ваша золата да бяленька,
А мне маё дзіцятка да міленька.
Вам ваша золата шафаваці,
А мне маё дзіцятка пасылаці.

Ой, цёмна, цёмна ў лесе,
 Ой, цямней таго на дварэ.
 Баяры вароты адкрывалі,
 Дарагога тавару пыталі.
 — Даражы, мамачка, даражы —
 Сем падушчак палажы.
 — Сем падушчак — не грошы,
 А быў бы хлопчычак харошы.

Па мору, па сінему
 Вална сіняя б'ець,
 Па полю, па чыстаму
 Арда сільная ідзець.
 А ў той ардзе
 Маладзец уперадзе.
 Прыбіваецца ён
 К цесцяву двору:
 — Цесценька, мой бацюшка,
 Выйдзі к нам скарэй.
 Вывезі тавар,
 Тавар дарагі,
 Дарагі, злюбовы.
 Ён выйшаў і вывеў
 Варана каня
 Із-пад сядла.
 — Зяцінька, дзіцінька,
 Ці гэтат тавар?
 — Цесцёнька, мой бацюшка,
 Не гэтат тавар.

*Далей тое ж да цешчанькі-
 матушкі, якая выйшла і вывела*

«Ім карову за рага».

Нарэшце:

Па мору, па сінему
 Вална сіняя б'ець,
 Па полю, па чыстаму

Арда сільная ідзець.
А ў той ардзе
Маладзец уперадзе.
Прыбіваецца ён
К шуракнуваму двору.
— Шуранька, мой браценька,
Выйдзі к нам скарэй,
Выведзі тавар,
Тавар дарагі.
Ён выйшаў і вывеў
Маладую Ганначку
За белую ручку.
— Зяценька, мой браценька,
Во гэтак тавар!

659

А ў цераме за дзверамі тры браты сядзелі,
Гаварылі, рассуждалі, чым зяця дарыць будзем?
Падорым зяця, падорым зяця вараным канём.
Наш зяць заўдал, падарак не ўзяў, нізка не ўкланіўся.
А ў цераме за дзверамі тры браты сядзелі,
Гаварылі, рассуждалі, чым зяця дарыць будзем?
Падорым зяця, падорым зяця большой казной,
Наш зяць заўдал, падарак не ўзяў, нізка не ўкланіўся.
А ў цераме за дзверамі тры браты сядзелі,
Гаварылі, рассуждалі, чым зяця дарыць будзем?
Падорым зяця, падорым зяця роднаю сястрою.
Наш зяць заўдал, падарак узяў, нізка ўкланіўся.

660

Што і ў сенечках ізгаворанькі,
А ў хаце п'юць змовінкі.
Ой, там радзяцца-параджаюцца
Дзявочына брацейка.
— Парадзьмось, братка,
Парадзьмось, родны,
Што зяцю дараваць.
Падаруймо, братка,
Падаруймо зяцю
Кабылку вараную.

Ён кабылку ўзяў,
Шапачку не зняў
І нізенька не ўкланіўся.
Што ён у сенечках ізговаронькі,
А ў хаце п'юць змовінкі.
Ой, там радзяцца-параджаюцца
Дзявочына брацейка.
— Парадзьмось, братка,
Парадзьмось, родны,
Што зяцю дараваць.
— Падаруймо, братка,
Падаруймо зяцю
Дзевачку маладую.
Ён дзевачку ўзяў
І шапачку зняў,
Нізенька ўкланіўся.

661

Зяць едзе лугамі, лугамі,
Цёшча плешча рукамі, рукамі.
— Ах ты, цёшчухна, мая мамухна,
Чым мяне дарыць будзеш?
— Дарую, зяценька, дарую,
Я табе, зяценька, кароўку гадую.
— Ах ты, цёшчухна, мая мамухна,
Я табе не дзянькую, не дзянькую.
Зяць едзе лугамі, лугамі...

Ізноў тое ж. Потым:

Я табе, зяценька, коніка гадую.

Ізноў:

Зяць едзе лугамі, лугамі,
Цёшча плача слязамі.
— Ах ты, цёшчухна, мая мамухна,
Чым мяне дарыць будзеш?
— Дарую, зяценька, дарую,
Я табе, зяценька, дачушку гадую.
— Ах ты, цёшчухна, мая матухна,
Табе я дзянькую, дзянькую.

У каморы размова,
 Размаўляе ацец й маці,
 Чым зяця дараваць.
 — Зяця дарую, сем кароў гатую,
 Зяць бярэ, дай не дзякуе,
 Лепшага падарачка хоча.
 Зноў у каморы размова,
 Размаўляе ацец й маці,
 Чым зяця дараваць.
 — Зяця дарую, куфар плацця гатую.
 Зяць бярэ, дай не дзякуе,
 Лепшага дару хоча.
 Зноў у каморы размова,
 Размаўляюць ацец й маці,
 Чым зяця дараваць.
 — Зяця дарую, сваю дачку даю,
 Зяць бярэ, дай кажа бацькам:
 — Дзякуй.

Па-за лугам усё дымы дымяць,
 Ох, то не дымы дымяць, з коней пара йдзе,
 Малады хлопчык на кане едзе.
 Уносяць яму міску чырвонцаў.
 Ён чырвонцы ўзяў, не падзякаваў,
 Не падзякаваў, з двара не ўязджае.
 Уносяць яму шаўковы платок.
 Ён платок ўзяў, не падзякаваў.
 Не падзякаваў, з двара не ўязджае.
 Уводзяць яму красную панну.
 Ён панну ўзяў і падзякаваў.
 І падзякаваў, з двара выехаў.
 Ох, калі б я знаў, чый то сын гуляў,
 То б я за яго царэўну аддаў.
 То не царэўна, таткава дочка,
 Таткава дочка, красна паненачка.

Па небу месячык коціць, коціць,
 Ванечка за цешчай ходзіць, ходзіць.
 — Цешчухна-матухна, аддай мой дар.

Як пайшла цешчухна да стаенкі,
Вывела Ванечку каня варанога.
— Цешчухна-матухна, не мой гэта дар,
Я ж гэты дарок не прымаю,
Нізенька галоўку схіляю.
Як пайшла цешчухна да хатанькі,
Вывела Ванечку ў вяночку Манечку.
— Цешчухна-матухна, ай мой гэта дар,
Я ж гэты дарочак прынімаю,
Нізенька галоўку схіляю.

665

Віўся віхор, віўся віхор перад тучаю,*
Кланіўся зяць, кланіўся зяць перад цёшчаю:
— Цёшчушка-мамушка, дай-падай мой дар.
А мой дар, а мой дар — небальшэй падар.
Цёшча зяцю, цёшча зяцю — варанога каня.
— Цешчушка-мамушка, ой, не ета мой дар.
А мой дар, а мой дар — небальшэй падар.
Цёшча зяцю, цёшча зяцю — сто рублей у руку.
— Цёшчушка-мамушка, ой, не ета мой дар.
А мой дар, а мой дар — небальшэй падар.
Цёшча зяцю, цёшча зяцю — дачку за руку.
— Спасіба, мамушка, спасіба, цёшчушка,
Спасіба, цёшчушка, ой, за твой падар.

666

Воін на вадзе ўвіваецца,
Якушка ў варотах накланяецца.
Просіць сваю, сваю суджоную:
— Падайце маё суджонае, маё раджонае.
Вывелі яму каня з сядлом.
— Гэта не маё, ні суджонае, ні раджонае.
Вынеслі яму ўсю скрынку з дабром.
— Гэта не маё, ні суджонае, ні раджонае.
Вывелі яму Мархушку, усё й Міхайлаўну.
— Вось гэта маё, маё суджонае, маё раджонае.

667

Як задумаў Іван да жаніціся, саколе.
Саколе ясен, малодчык красен, Іване.¹
Да паехаў Іван к каралю ў сваты, саколе.

¹ Рэфрэн «Саколе ясен, малодчык красен, Іване» паўтарецца пасля кожнага радка.

Кароль дачкі не дае, варанога каня выводзіць, саколе.
Ён коніка не ўзяў, шапачкі не зняў, не скланіўся, саколе.
Выносяць яму паўмісы грошай, саколе.
Ён грошай не ўзяў, шапачкі не зняў, не скланіўся, саколе.
Вывелі яму маладую Вольгачку, саколе.
Ён Волечку і ўзяў, шапачку зняў да й скланіўся, саколе.

668

Наехалі сваты, як адзён,
Прывезлі кітаю, як агонь,
Далі Марысі чытаці.
Стала Марыся чытаці
Стала Марыся плакаці:
— Ой, напісана тут так мне,
Як той рыбаньцы на вадзе.
Як той рыбаньцы з вадой,
Так мне, мацюнка, з табою.

669

Наехалі сваткове, як адзён,
Прывезлі кітайку, як агонь.
На той кітайцы пісана.
Пісаўся мясячык з зарой,
Хваліўся Цімошка жаной.
Ой, дай, божа, жоначку,
Ой, як на небе зорачку.
Ой, дай, божа, такую,
Як на небе святую.

670

Ой, красна-ясна каліна ў лузе,
Ой, красней-ясней Алена ў маткі.
Выйшла у двор — двор закрасіла,
Выйшла ў сені — сені заззялі,
А вайшла ў хату — баяры мёд п'юць,
Кубачкі наліваюць, дзевачку змаўляюць.
Кубачкі налілі, дзевачку змовілі,
За тым словам, жывіце з богам.

— Сіненькі васілёчак,
 Пастаў на моры замочак
 К цесцетку пераехаці,
 Мёд-віно перавезці,
 Цесцетку перапрасіці:
 — Цестетка мой, татачка,
 Падаражы віно маё.
 — Зяцетка мой, сыночак,
 Тваё віно дзяшовае.
 — Цесцетка мой, татачка,
 Маё віно дарагое.
 — Тваё віно паўтысячы,
 Маё дзіця тры тысячы.
 Тваё віно прапіваць будзем,
 А за маім дзіцем гуляць будзем.
 Будзем піці-выпіваці,
 Дамоў гасцей выпраўляці.

Перабор, сватоўе, перабор,
 Пераехалі шчыры бор,
 Заехалі ў вінны двор.
 А вінны жа двор Гаўрылкін.
 Там віно дзешавое,
 Толька адна Сахвейка дарагая:
 Касіца яе стоіць сто рублей,
 Уплёты яе стояць тысячу,
 Самой жа маладой цаны нет.

Ехалі баяры цераз бор,*
 Як заехалі ў вінны двор,
 А ў вінны двор Каценькін,
 А ў яе вінначка Манечка
 Зеляно віно прадаець.
 А ў яе віно дзешаво,
 А сама яна дарага:
 Ад русай касы — тры капы,
 Ад белага лічайка — чатыры,
 А самой дзевачцы — цаны нет.

— Павянь, павянь, рута-мята,
 Ды і ў маім агародзе.
 — Што ж я маю павянуці:
 Цёмна хмарка наступае,
 Дробны дожджык накрапляе.
 — Да красуйся, дзевачка, у свайго таткі.
 — Што ж я маю красавацца:
 Перапойчык на століку,
 А малойчык на коніку.

675

— Сцеражыся, Параска,
 Перапой цябе ішча.
 Перап'юць усю дружыну
 Ад кута да парога,
 Дружачак вітаючы,
 Параскі пытаючы.
 — Ты, свёкар, багаты,
 Чым нявехну перап'еш:
 Ці срабром ці грашамі,
 Ці сваім сынам харошым?

676

Наш сват багаты
 Будзе нас перапівачці
 Белымі талярамі,
 Штоб былі прыяцелямі.

677

За гарой за крутой барабаны б'юць,*
 У Нікалайкі ў цераме перапоі йдуць.
 — Пей, пей, татулька, не прапей мяне,
 А прапей, а прапей залату казну,
 Залатая казна дзешавей мяне.

678

Цяклі рэчачкі цераз сенечкі новымі кладачкамі,
 Кудою ішла маладая Ганначка са сваімі дружачкамі.
 — Станьце-пастаньце, мае дружачкі, па-за цясовым сталом,

Тудою будзе ісці мой татачка з перапоем.
За гардзюшчымі, за дурнюшчымі перапою не брала,
За слёзачкамі, за дробненькімі татачка не пазнала.
— Ты ж мяне, татачка, перапіваш,
Шчасця, долі не ўгадаеш.
Ці будзе доля п'яніца, ці нядбайніца.
П'яніца праспіцца, а нядбайніца не пакаецца.

679

А татачка родны перапой прымае,
Дзіця маладое із дому збывае.
— Я ж твой перапой да ўсю вылью пад стол,
Залатыя чарачкі на камні паб'ю.
Сама, маладая, замуж пайду.

680

Елле маё, сасонне маё, ўсё расчосанае,
У цераме высака мой татанька п'ець.
— Пей ты, пей, глядзі, мяне не прапей.
— Дзіця маё, Ніначка, даўно прапіта,
Я прапіў маладу на салодкім мяду,
Русу касу — на гарэлачкі,
Рабочыя ручкі — на капеечкі,
Прыгожае лічанька — на паперынкі.

681

У полі ліпа стаяла,
Жоўтым цветам цвіла.
Ой, там цешча перапой піла
Да любога зяця, да мілога дзіцяці.
— Да не пі першай меркі,
Выпі палавінку,
Злі коням на грыўку,
Штоб была кучарава,
Штоб была цешча ласкава.

682

Цераз бор сваты ехалі,
Мы ў бары начавалі,
З каліначкі ды расу бралі.

— Мамачка мая родная,
Ды не бяры таго перапою,
Той перапой з вадою.
А я ўжо ў крынічкі
З мілачкам сімпацічным.

683

Мамулька родная, не бяры перапой.
Не бяры перапой, чы буду с табой?
Перапой прымаеш, на каго ўпаваеш:
Ці на сіне плацце, ці на яго багацце?
Сіне плацце ў кроля, багацце ў бога.

684

Ехалі да цераз рэчачку,
Разлілі да гарэлачку
Да набралі да вады бочку.
Паставілі да на ганачку
Маладую да выкупляці,
Дружак да частаваці,
Бо ехалі да цераз рэчачку
Да разлілі да гарэлачку.

685

Дзевачка, наша сястрыца,
Да не пій перапою,
Іх перапой з вадою.
Цераз луг яны ехалі
Да ў лузе станавіліся,
Да з лугу да воду бралі,
З перапоем мяшалі.
Дзевачка, наша сястрыца,
Да не еш караваю.
Іх каравай з мякінаю.
Яны сем год мякіну збіралі
Да з караваем мяшалі.

686

Чэраз чэй-та двор, вой, цёк ручэй мядовы,*
На тым ручайку сядзіць Колечка малады.

Ён таргуе, ён медам, віном, гарэлкай.
Ён таму-сяму, ён мераючы, прадае,
Сваёй Марусьцы, не мераючы, так дае.

687

Слаўнае месце Бярэсце,
Новае месце Бярэсце.
У Бярэсці гуліцы цесны,
У Бярэсці жанішкі пышны,
А найпышнейшы Іванка.
Палавіну месца закупаў,
Каля сябе дзевак насадзіў.
Стараною, дзеўкі, стараною,
Катора мая — за мною.
Градочкам, дзеўкі, градочкам,
Катора мая — у вяночку.

688

З-пад пер'я, сваткі, з-пад пер'я,*
А пара нам ужо ляцеці,
Мілага тавару глядзеці.
А мілы тавар — Томачка,
А багаты купец — Колечка.
Адкупіў лугі з краскамі,
Адкупіў бары з пташкамі,
Адкупіў палі з жытамі,
Адкупіў хату з шваграмі.
Красівы лугі з краскамі,
Вясёлы бары з пташкамі,
Багата поле з жытамі,
А громка хата з шваграмі.

689

Ой, сватове-панове,
За што нас запынілі
На шырокай вуліцы,
На зялёнай мураўцы?
Запыніце гэтага караля —
У яго дачок многа,
Яны вашы ягадкі бралі,
Яны ваш бор паламалі.

Станьце, дружачкі, ды ўсе ў рад —
 Будуць мяне родныя прадаваць.
 Будуць мяне родныя прадаваць,
 За русую косаньку грошы браць:
 Роднаму бацетку на вала,
 Роднаму брацетку на каня.
 Палавым волікам плуг цягаць,
 Вараным конікам ваяваць.

691

Ой, у каморы, за дзверачкамі
 Гаварыла дзеванька з таварышачкамі:
 — Ой, дзеванькі мае, падружкі мае,
 Ужо мяне татачка п'е-прапівае. 2
 П'е-прапівае, людзей не пытае.
 Можа, ён п'яніца, можа, ён разбойнік.
 Ой, калі ён п'яніца, то коні не выбраны,
 А калі разбойнік, то не й асядланы.

692

Наехала жаўнераў поўны двор,
 Пусцілі стралу па двару
 І ўзялі дзевачку маладу.
 Сталі яе косачку трапаці,
 Стала яна, молада, плакаці:
 — Не рушце маеі касіцы,
 А за маю касіцу — тысяча,
 А за мае ўплёты — тры злоты,
 А за маё лічыка — чырвонца,
 А за мяне, маладу, поўных два.

693

А брат сястру за стол вядзе,
 Каліна-маліна, ягада чырвона.
 А ёй, сястры, наказ дае,
 Каліна-маліна, ягада чырвона.
 Садзісь, сястра, ля жаніха
 Па левую руку, блізенька да сэрца.

І становіцця, мае брацейкі, усе ў рад. *
 І а пакоіцца па вашых ножках вінаград.
 І а я ж думала вінаградзінка коціцца,
 Ажно мая братовачка клоніцца.
 А я ж думала садовая макоўка,
 І ажно маё братовачкі галоўка.

Мы думалі, што сонейка ўсходзіць,
 А то ж наша братовачка выходзіць,
 Мы думалі, што ў гародзе макоўка,
 А то ж наша Мар'юшка-братоўка,
 Мы думалі, макоўка слоніцца,
 А то ж наша братовачка клоніцца.

А жоначкі-лябёдачкі,
 Скланіце галовачкі,
 Ці не ўвіжу братовачкі,
 Ці высока пасаджана,
 Ці красіва прыбраджана.
 А жоначкі-лябёдачкі
 Скланілі галовачкі.
 Увідзела я братовачку,
 Ай, высока пасаджана,
 Ай, красіва прыбраджана.
 І ўсёй радні скланіўшыся.

Жоначкі-лябёдачкі,
 Скланіце галовачкі,*
 Скланіце галовачкі
 Паглядзець братовачкі.
 А ў нашай братовачкі
 Золата ў маковачкі,
 Галоўка прыбраная,

А сама румяная.
Плащейка тласавае,
Хустачка шаўковая.

698

Ой, братка, братка — татарчук,
Аддаў сястрыцу за канчук.
Не бяры, братка, грошай,
Сястрыца харашэй.
Тыя грошы — сліна,
Будзе табе сястра міла.

699

Няма горшага ката,*
Як роднага брата.
Сеў сабе над касою,
Як воўк над казою.
Ён за коску тармосіць,
Болей грошы просіць.
Ён гарэлкі нап'ецца,
Грошай набярэцца.

700

Браціку-намеснічку,
Сядзь сабе ў крэслечку,
Учысь, браце, таргаваці,
Як сястру прадаваці.
Не давай сястры ад залатога,
Ад таляра бітога.
Асьмак — сліна, сястра міла,
За сталом, як каліна.

701

Брацейка, да намеснічку,*
Сядзь сабе да на крэслечку,
Не прадавай сястры дзешава,
Да прадай сястру дорага:
Бела ліцо да за тысячу,
Русу косу да за сто злотых,
Самой маладой да цаны няма.

Да братка мой, да меснічку,
 Сядзь сабе да на месцечку,
 Да тругуйся за сястрычку,
 Да не бяры паўзалатога,
 Да вазьмі каня варанога,
 На коніку будзеш паязджаці,
 Сястрыцу ўспамінаці.

— Не стой, зяце, за плячыма,
 Не моргай ачыма.
 Да выкінь, зяцю, більца,
 Да скупі брата з месца.
 — Уменьшце нам грошы,
 Бо наш зяць харошы.
 Мы да свата не трапілі
 І ўсе грошы патрацілі,
 То брата скупілі.

А цяпер дружко:

— Выкуп, зяцька, дружку з месца
 Да выкінь знову більца.

— Месяцу, месяцу, Гнатка,
 Чаго ты стаіш, не сядаш?
 Чы баішся бліжэй ступіці,
 Браціка ад сястры адкупіці?
 Ой, выкінь чырвонец на талер,
 Браціка ад сястры за каўнер.
 — Цяпер мне вальнейша, ніж табе:
 Ой, табе сяструнка раджона,
 А мне, маладому, суджона.
 Ой, табе сяструнка на сем лет,
 А мне, маладому, на ўсей век.

Адсунься, браціку, ад сястры,
 Бо ўжо я вальнейшы да яе,
 Бо ўжо я вальнейшы, ніжлі ты.

Я ўжо да касцёла даяджаў
І перад богам прысягаў,
І перад усімі святымі,
І перад баярамі сваімі.

706

Агляніся, млада Зіначка, на сябе,
Ці прадараець твой міленькі да цябе?
Да пасадзі роднага брацетку ля сябе.
Будзець людцам лепей глянуць і табе.

707

Браток, браток, саколю,
Пасядзі гадзінку са мною,
Бо тут прыехаў пышны пан,
Ён цябе скупіць, сядзе сам.
Не заробіш таго косячы,
Што ля мяне седзячы.

708

Татарын брат сястрэ, татарын,
Аддаў сястрыцу за дары.
Русую касіцу за пятак,
Белае лічыка пайшло й так.
І вароцікі не 'чыніў,
І дарожаньку не ўказаў.
— На гэта, сястрыца, не ўпавай,
Часта ў госцікі прыбывай.
— Не ў тыя рукі я папала,
Штоб к табе ў госцікі бывала,
Можа ў гадочак разочак,
Да і то на адзін часочак.

709

Брат з сястрою сядзіць
Да за ручаньку дзяржыць.
Да не хоча папусціці
К чужой чужаніцы
Свае роднае сястрыцы.

Брат сястру не любіць,
 Дай за ручку дубіць.
 А сястрыца ўпіраецца,
 З дружочкамі распрашчаецца.

Замкі мае нямецкія, замкніце мяне,
 А браткі мае родненькія, не аддайце мяне
 Замкі мае нямецкія адамкнуліся,
 Браткі мае родненькія адракнуліся.

Ой, быў я ў Саковічах, начаваў я ў Марковічах,
 Ой, там я бяду збедаваў,
 Што брат сястру прадаваў за строчкі,
 За выстрочкі, за чырвоныя маністачкі.

Хадзілі браціткі па святліцы,
 Тужылі, плакалі па сястрыцы.
 — Сястрыца, наша перапёлачка,
 Прапілі мы цябе за адно словачка.
 Расцілі мы цябе не год, не два,
 Прапілі мы цябе за час, за два.
 Татары брацеткі, татары,
 За талер сястру прадалі,
 Русую касу дарма аддалі.

На вуліцы, да на мураўцы,
 Там хадзіла курапат стада,
 Між тых курапат шэра зязюлька.
 Адкуль узяўся сізы селязенька —
 Усіх тых курапатак паразганяў,
 Шэрую зязюльку к сабе забраў.

Яна ж у яго прасілася:
— Пусці мяне, сіз селязенька,
К курапаткам па сакатанне,
К зязюлькам на кукаванне.
— Хоць пушчу ж я, дык назначу:
Гэта пер'е з цябе зніму,
Бабровенькае на цябе ўзлажу.
Дзе будзеш лятаці, буду пазнаваці,
Як спазнаю — і к сабе вазьму.
На вуліцы, ды на мураўцы,
Там вадзілі танок дзеўкі,
Між тых дзевак малада Галечка.
Адкуль узяўся молад Іванька —
Усіх тых дзевак паразганяў,
Маладу Галечку к сабе ўзяў.
Яна ж у яго прасілася:
— Пусці мяне гуляць, Ванечка,
К дзевачкам на пагулянне,
К хлопчыкам на жартаванне.
— Хоць пушчу, дык назначу:
Гэты венчык з цябе зніму,
Пярловы венчык на цябе ўзлажу,
Дзе будзеш гуляці, буду пазнаваці,
А як спазнаю — к сабе забяру.

715

У ліпнічку, у ляшчэўнічку
Свечка гарэла, іскарка пала,
На тым месцы возера стала.
На возеры вутачак стада,
Селязенькі ніводнага.
Адкуль браўся сівы селязенька,
Усіх вутачак паразганяў,
Толькі адну сабе ўзяў.
Яна ў яго прасілася:
— Пусці, пусці, сівы селязенька,
Па асеннім моры паплаваці,
З вутачкамі пакрахтаці.
— Калі і пушчу, то зазначу:
Левае крыльцо пакарачу,
А правае пазалачу.
На вуліцы, на шырокай —
Там гуляў карагод дзевак,

Малойчыка ніводнага.
Адкуль браўся малады Васілька,
Усіх дзевачак паразганяў,
Адну Кацярыну сабе ўзяў.
Яна ў яго прасілася:
— Пусці, пусці, малады Васілька,
З дзевачкамі пагуляці,
У карагодзе папяці.
— Калі пушчу, то зазначу:
Русу косу пакарачу,
Праву ручку пазалачу.

716

Ай, па возеру, ай, па сінему,
Ай, плыло, плыло стада вутчак,
Ай, папераду — селязёначка.
А ўзяў вутчку за права крыльца,
За права крыльца, за сыза перца.
А яна ў яго сільна просіцца:
— Ай, пусці ж мяне, дзе ты ўзяў мяне.
— А я ўзяў цябе паміж вутчак,
Ай, пушчу цябе паміж гусчак.
Ай, па вуліцы, ай, па шырокай,
Ай, ішло-прайшло карагод дзевак,
Ай, папярод ідзець малады Хведзіч,
Ай, узяў Настачку за праву ручку,
За праву ручку, за золат персцень.
А яна ў яго сільна просіцца:
— Ай, пусці ж мяне, дзе ты ўзяў мяне.
— А я ўзяў цябе паміж дзевачак,
Ай, пушчу цябе паміж жоначак.
А я ўзяў цябе ў вяночку,
Ай, пушчу цябе ў платочку.

717

Поўнае поле галачок,
Скуль не ўзяўся шулячок.
Ён тыя галачкі разагнаў,
Найгорнейшую галачку сабе ўзяў.
Прасілася галачка ў шулячка:
— Пусці мяне, шулячок, ды да галачок.

— Ой, да не пушчу цябе, галачка, не пушчу,
Твае пер'ечкі распушчу.
Поўна хата дзевачак,
Скуль не ўзяўся жанішок.
Ён тыя дзевачкі разагнаў,
Найхарошшую сабе ўзяў.
Прасілася дзевачка жанішка:
— Пусці, пусці, жанішок, да й да дзевачак.
— Не пушчу, не пушчу, дзеванька, не пушчу,
Я ж тваю русу косу распушчу.

718

Хадзіў гусачок каля бору,
Вадзіў гусачку за сабою.
Відзела гусачка стада гусей.
— Пусці мяне, гусачок, к гусям лятаць.
— Хоць пушчу — не пушчу, — крыло ўстрыгу,
Буду знаць, буду знаць, дзе будзеш лятаць.
А хадзіў Васечка каля столу,
А вадзіў Валечку за сабою.
Відзела Валечка карагод дзевак.
— Пусці мяне, Васечка, к дзевачкам гуляць.
— Хоць пушчу — не пушчу, — коску ўстрыгу,
Буду знаць, буду знаць, з кім будзеш гуляць.

719

А сокалы-лебядзі стараной ляцяць,
Сокалы-лебядзі стараной ляцяць.
Белую лябёдку на крыллях нясуць.*
Завідзела лябёдка лебядзей стада:
— Сокалы-лебядзі, пусціце мяне.
— Не пусцім, лябёдка, не прымеціўшы,
Мы вырвем пярынку лебядзіную,
Мы ўскладзём пярынку сакаліную.
Князі-баяры полем едуць,
Маладу Зіначку з сабой вязуць.
Завідзела Зіначка харавод дзевак:
— Князі-баяры, пусціце мяне.
— Не пусцім, Зіначка, не прымеціўшы.
Мы сарвём з галоўкі цярною вянок,
Мы ўскладзём на галоўку шаўкоў платок.

Вылятаў салавейка з шчырых бароў,¹
 Выносіў чырачку пад крылачкай.
 Увідзела чырачка стада лебядзей:
 — Пусці, пусці, салавейка, к лебядзям лётаць.
 — Не пушчу, не пушчу, не пазначыўшы.
 Вырву пяро, вырву пяро з тваіх сірых крыл,
 Дзе будзеш лятаці — буду знаці.
 Уз'язджаў Колечка на таткін двор,
 Узводзіў Ніначку пад ручаньку.
 Увідзела Ніначка карагод дзевак:
 — Пусці, пусці, Колечка, к дзеўкам гуляць.
 — Не пушчу, не пушчу, не пазначыўшы.
 Выпляту уплёт, выпляту уплёт з тваіх русых кос.
 Дзе будзеш хадзіці — буду відзеці,
 Дзе будзеш гуляці — буду знаці.

721

Наехаў зяць на цесцеў двор,	3
Пабіў брамы мураваны,	3
Разваліў сені новенькі,	3
Паламаў сталы цісовы,	3
Разліў віно зялёнае,	3
Разгнявіў цесця суджонага.	3
— Не гневайся, мой цесценьку,	
Ёсць у мяне муляры свае,	
Змуруюць табе брамы новыя,	
Зробяць сталы цісовыя,	
Наліюць віно зялёнае.	

722

Прыехаў зяць да на цесцеў двор, на жалезны мост,
 На жалезны мост да капытцы знёс.
 Жалезныя масты ды паламалі,
 Тонкія абрусы да паразрывалі,
 Жалезныя масты кавалі кавалі,
 Тонкія абрусы ткачы ткалі,
 Белыя лебедзі на моры бялілі.

¹ Кожны радок, акрамя двух апошніх, паўтараецца.

Як наехаў зяць да цесця,
 Новыя сені разламаў,
 Зялезны мосты паразбіваў,
 Дарагое віно паразліваў
 І залатыя кубкі паразбіваў.
 Адазваўся малады Цімошак:
 — Зялезны мост кавале скуюць,
 Дарагое віно з-пад Вільні ідзе,
 Залатыя кубкі купуе,
 А новыя сені вязуць — у бару чэшуць,
 Цісовыя сталы майстры зрабляць.

724

— А сватове-панове,
 Вы ж мой лён патапталі
 І з коньмі, і з вазамі.
 — Маладзенька Ганначка,
 Мы ж твой лён аб'язджалі
 І з коньмі, і з вазамі —
 Паўз той гай зеляненькі,
 Паўз твой лён шаўкавенькі.

725

У Анечкі на дварэ пшаніца,*
 А ў вароціках крыніца,
 Пад акошачкам зелен сад.
 Прыехаў Пецечка сам-дзясят,
 Конямі вадзіцу выпаіў,
 Капытамі пшаніцу вытаптаў,
 Зелен сад-вінаград выламіў.
 Як зажурыцца Анечка
 Па тэй вадзіцы сцюдзёнай,
 Па тэй пшаніцы зялёнай,
 Па тым садочку вішнёвым.
 Як зачуў жа тое Пецечка:
 — Ай, не журыся, Анечка,
 А калі мы з табой сойдземся,
 Сцюдзёную вадзіцу ключ наб'ець,
 Зялёная пшаніца адрасцець,
 Зелен сад-вінаград цвісці будзець,
 Мы з табой, Анечка, жыць будзем.

Царыца Анечка, царыца.*
 Серадзі двара крыніца,
 Да й за дварочкам пшаніца,
 Да й пад вакенцам сад-вінаград.
 Як наехалі ж татары,
 Пшаніцу-ярыцу стапталі,
 А й сад-вінаград выламлі,
 Крыніцу-вадзіцу папілі,
 З сабой Анечку павязлі.

Сам-дзесят мальчышка, сам-дзесят,*
 Пусціў коніка ў зелен сад.
 Зялёную пшаніцку вытравіў,
 Сцюдзёную крыніцу выпаіў.
 Чырвоныя кветачкі конік збіў,
 У садочку салаўя з ружжа ўбіў.
 Увідзела дзеванька — заплакала.
 — Не плач, дзеванька, не бядуй,
 Зялёная пшаніцка вырасце,
 Сцюдзёная крынічка нацячэ,
 Чырвоныя цвяточкі зацвітуць,
 У садочку салаўём сам буду.
 Буду раненька ўставаць,
 Цябе, маладу, пабуджаць.

Па чом пазнаці сватні двор?
 Я й у вароціках — крыніца,
 Пасярод двара — пшаніца,
 Пад акошачкам — вінаград.
 Прыехалі сватоўя-братоўя,
 Паелі сачывіцу-пшаніцу,
 Папілі халодную вадзіцу,
 Зялёны вінаград схапілі,
 Вашу Ганначку падманілі.

Раззеляніўся зялёны сад у гародзе,¹
 Развесяліўся молад Валодзька ў дарозе.
 Ой, разгуляўся вараны конік у возе.
 А як праскочыць праз трое варот у гарод,
 І ай, патаптаў зялёну руту, жоўты цвет.
 Загневалася яго дзеванька на яго.
 — Не гневайся, мая дзеванька, на мяне,
 Не будзіш насіць з руты вяночка ў мяне,
 І а будзеш насіць касыначку на галаве.

730

Пад кім, пад кім вараны конь гарцуець?
 Пад Іванькай ён ножачак не чуець.
 Пераскочыў трое варот у гарод,
 Пацёр-памяў руту-мяту, жоўты цвет,
 Рассярдзілася яго дзеванька на яго.
 — А не сярдзіся, мая дзеванька, на мяне.
 У мяне ёсць большыя сады за твае,
 Ты ж небудзеш вяночкаў віць у мяне,
 Ды ты ж будзеш чэпчыкі шыць у мяне.

731

Ды чый конік вараны некаваны
 Пераскочыў трое варот у гарод,
 Да патаптаў руту, лілею ля варот?
 Стала дзеванька па зёлачкі тужыць,
 Стаў яе малады сужанька ўнімаць:
 — Не тужы, маладая дзеванька, па зёлачкі,
 Ёсць у мяне лепшыя зёлачкі за твае.
 Ты ў мяне будзеш удзень па садзе хадзіць,
 Ты ў мяне будзеш з мірты вяночак насіць.
 — Каб столькі ведзьма па гэтым свеце хадзіла,
 Колькі я буду ў цябе па садзе хадзіць,
 Колькі я буду мірцін вяночак насіць.

¹ Кожныя два радкі паўтараюцца.

У маго цесценька па двору расцілаецца вінаград, па двору,
 Як наехаў любы зяць да цесця — Цімошка,
 То і вінаград конікам патаптаў,
 А веццечка мечыкам пасцінаў.
 — Пусці мяне, цесценьку, даўно ждаў.
 Было вынесці вінаград ў вішнеў сад,
 Няхай бы ён ў садочку прымаўся,
 Па падтынечку івячкам,
 Па прысадачку, прысадачку веццечкам, веццечкам.

Дачка ў бацькі красуецца *,
 Па зялёным саду ходзячы,
 Руту-мятаньку садзячы,
 Яшчэ чорную смародзіну,
 Ой, ды белую бярозіну.
 Як прыехаў багатырскі сын,
 Пусціў каня ў зялёны сад,
 Пацёр-памяў руту-мятаньку,
 Яшчэ чорную смародзіну,
 Ой, ды белую бярозіну.

Да ехалі сватове
 Да полем і борам,
 Паўз гай зялёны,
 Паўз сад вішневы.
 Сад паламілі,
 Сакала адбілі.
 Дарагія чашачкі
 Коньмі пабілі.
 Вышла-выбегла
 Малада Адарка:
 — Сватове-панове,
 Што ж вы зрабілі?
 Сад паламілі,
 Сакала адбілі, 2
 [Дарагія чашачкі]
 [Коньмі пабілі.]

— Не плач, Адарка,
Калі будзеш наша,
Мы сад пасадым 2
І сакала прынадым,
Дарагія чашачкі
Дорага паплацім.

735

Па двару Дунюшка васількі багровыя,
Гваздзікі чырвоныя садзіла.
Наехаў Аляксандрушка з баярамі,
Патаптаў васількі багровыя,
Паламаў гваздзікі чырвоныя.
Жалілась Дунюшка сваёй маманьцы:
— Хоць жалься, Дунюшка, не жалься,
Я тваёй маманькі не баюсь,
Я серадзь дворыку астанаўлюсь,
Я тваёй маманьцы ўкланюсь.

736

— Хто ў маём садочку рана быў,
Дробную расіцу атрусіў,
Ціхія пташачкі пабудзіў?
Аказаўся салавейка на гняздзе:
— Я ў тваім садочку рана быў,
Дробную расіцу атрусіў,
Ціхія пташачкі пабудзіў.
— Хто на маём надворку рана быў?
На двор вароты адчыніў,
Блізкія суседкі пабудзіў?
Аказаўся малойчык:
— Я на тваім надворку рана быў,
На двор вароты адчыніў,
Блізкія суседкі пабудзіў.

737

Ой, сватаў конь на вуліцы гарцуіць,
Ой, сватаў конь ружу і мяту пратаптаў,
Усю ізгароду паламаў.
Ой, жоначкі, будзем каня лавіць,
Ой, жоначкі, будзем у хлеў запіраць,
Ой, сваточак, чым жа будзеш выкупаць?

За сеньмі, сеньмі зялён сад.
 Ніхто ў тым садзе не бываець,
 Адна толькі Гапулька гуляець.
 Сінія васількі сеяла,
 А чырвоную рожу садзіла,
 Карагод дзевачак вадзіла,
 Гібкія лавачкі масціла,
 Цісовыя столікі станавіла
 І стада галубоў прыўчыла.
 Туды прыехаў Сапронька сам-дзесят,
 Пусціў коніка ў зялён сад.
 Сінія васількі патаптаў,
 Чырвоную рожу сарваў,
 Гібкія лавачкі паламаў,
 Карагод дзевачак разагнаў,
 Стада галубоў пастраліў,
 Маладую Гапульку сабе ўзяў.

Расце, расце зялёны сад,
 У зялёным садзе — вінаград.
 А Марыя столікі сталіла,
 Зыбкія лаўкі масціла,
 Бялявай скацеркай засцілала,
 Віном кубачкі налівала.
 А Пётр прыехаў сам-дваццат,
 А пусціў конікаў у зялёны сад.
 Конікі столікі паламалі,
 З віном кубачкі выпівалі,
 Бялявыя скацеркі памаралі.

Кукавала зязюля ў садочку,
 Прылажыўшы галоўку к лісточку.
 А да яе пташачкі прыляталі,
 А ў яе, зязюлі, пыталі:
 — Чаго ты, зязюля, кукавала?
 — Як, мне, пташачцы, да не кукаваці?
 Я ж была сабрала пташачак,
 Я ж была звіла гняздзечка,

Я ж была знесла яечка,
Адкуль ізяўся сіз арол,
Кіпцямі гняздзечка разарваў,
Дзюбкаю яечка разкляваў,
А мяне, зязюлю, к сабе ўзяў.
А плакала Агапка ў каморы,
Прылажыўшы галоўку к абалоні,
А да яе дзевачкі прыхадзілі.
А ў яе, Агапкі, пыталі:
— Чаго ж ты, Агапка, плакала?
Чаму ж мне, дзевачцы, да не плакаць?
Я ж была звіла вяночак,
Я ж была пайшла ў таночак.
Адкуль узяўся Зіноўка,
Конікам таночак разагнаў,
Ручкамі вяночак разарваў,
А мяне, Агапку, к сабе ўзяў.

741

Жалкувалася івалга
На свайго брата-салаўя:
— А, брахненька мой, салавей,
Сабрала было пташачак,
А звіла было гняздзечка,
А знясла было яечка.
Адкуль наляцеў арлішча,
Пташачак маіх разагнаў,
Гняздзечка маё раскапаў,
І яечка маё раскляваў,
І мяне, івалгу, за сябе ўзяў.
Жалкувалася Грыпіна
На свайго брата роднага:
— А, брахненька мой родненькі,
Сабрала было дзевушак,
А звіла было вяночак.
Аткуль наехаў Іванька,
Дзевушак маіх разагнаў,
Вяночак мой разарваў,
І мяне, маладу, за сябе ўзяў.

742

— Што ты, кукушка, лятаеш, не дбаеш,
Зачым сабе пцічак не сабіраеш,
Зачым сабе гняздзечка не звілаеш?

— Сабрала была пцічак,
Звіла была гняздзечка:
А дземся ўзяўся гарнастай,
Ножкамі гняздзечка раскідаў,
І шэру кукушку к сабе ўзяў.
— Што ты, красна дзевачка,
Што ты гуляеш, не дбаеш,
Зачым сабе дзевачак не сабіраеш?
Зачым сабе вяночка не звіваеш?
— Сабрала была дзевачак,
Звіла было вяночак:
Пайшла было ў таночак —
А дземся ўзяўся суджанька:
Конікам таночак разагнаў,
Ручкамі вяночак разабраў
І мяне з сабою ўзяў.

743

— Лугавая наша зязюля, *
Ці ты ў лужочку не была,
Ці ты сабе гняздзечка не звіла,
Ці ты сабе яечка не знясла?
— Я ж была, шэрая, ў лугу,
Я звіла сабе гняздзечка,
Я знясла сабе яечка.
Як прыляцеў жа салавейка,
Крыламі гняздзечка растрапаў,
Ножкамі яечка растаптаў,
Шэрую зязюлю к сабе ўзяў.
— Маладзенькая Мархвачка,
Ці ты ў садочку не была,
Ці ты сабе вяночка не звіла,
Ці ты сабе таночак не наняла?
— Я ж была, малада, ў саду,
Я звіла сабе вяночак,
Наняла сабе таночак.
Як прыехаў жа Васечка,
Конікам садочак паламаў,
Баярамі таночак разагнаў,
Маладую Мархвачку к сабе ўзяў.

744

Пташанька-чырунька ці не чырка была,
Сазвала-сабрала ўсіх чырушак,

Пасадзіла яна іх усіх па суччыкам,
Сама села на макушачцы.
Шчабяталі пташанькі перамаркавыя,
Толькі 'днэй чырунькі ей унёму нет,
Унёму нет, не ўнімаецца.
Адкуль узяўся, прыляцеў сізы ясны арол,
Паразбіў, разagnaў усіх пташачак,
Толькі 'дну чыруньку ён з сабой узяў,
Чырунькай назваў.
Дзеванька была сазвала,
Сабрала яна ўсіх дзевушак,
Пасадзіла яна іх усіх па лавушкам,
Сама села яна ў краватушку.
Кланіла галоўку яна паніжай ўсіх.
Адкуль узяўся прыехаў ды Якушка,
Ён ва ўсіх дзевушак анну Ганульку купляў,
Ён Ганульку купляў, усім гарэлку даваў,
Ён гарэлку даваў і з сабой яе ўзяў,
Ён жаной называў.

745

Сёння Ганулька прыгожа ўбрана,
Яе адзенне ў Вільні купляна.
Ездзіў сваточак — купіў вяночак,
Ездзіў міленькі — купіў сукенкі,
Ездзілі залвічкі па чаравічкі,
Ганульку ўбралі і з сабой забралі.

746

Клён-дуб, да не дзерава,
Смародзіна, да не ягада.
Ой, Раечка, да не дзевачка,
У яе русая косачка
Шоўкам запляцёна
Да золатам абвядзёна.
А прыехалі госці
Да з чужой жа воласці.
Шоўк той разарвалі,
Золата разламалі
Да і Раю з сабой узялі.

Разлійся, вадзіца
 А па лугу, па даліне,
 А па жоўтаму пясочку.
 Расплачся, Гапулька,
 Па роду, па племені,
 А па русай касіцы.
 — У мяне жа была ці не косанька?
 У мяне ж была ці не русая?
 Чорным шоўкам пераплецена,
 А золатам перавязана.
 Як наехалі госці
 З чужыя валосці,—
 Чорны шоўк папарвалі,
 А золата разабралі,
 А Гапульку сабе ўзялі.

Дзевачка мая красная,
 Косачка твая русая,
 Ты яе часала,
 У тры радочки заплятала,
 Чырвоныя шаўкі ўплятала.
 Як прыехалі сваты,
 Усе Іванавы браты,
 Узялі шаўкі абарвалі,
 З сабою Адарку ўзялі.

А Верачка адзін арэшак мела,
 І тога сама не з'ела.
 У гародзе пасадзіла,
 Тынкам абгарадзіла.
 Наехалі чужаземцы,
 Тынок паламалі,
 Верачку з сабою ўзялі.

А стаяла, буяла
 У гародзе канапелька.
 А не даў жа ёй ветрык

Яшчэ болей пастаяці,	2
У гародзе пабуяці.	
Абабіў ёй цвяточак	2
Да на жоўты пясочак.	
А гуляла, красавалася	2
А Волечка ў свайго бацюхны.	
А не даў жа ёй Колька	2
Яшчэ болей пагуляці,	2
Да з дзеўкамі паскакаць.	
Прыехала тры кавалеры,	2
Косу як раскавалі	3
Да золата й абабралі,	3
Да Волечку к сабе ўзялі.	

751

А ў гародзе канпелька,
 А ў гародзе зеляненька.
 Да хацела канпелька
 Да ў гародзе пастаяць,
 Да перышкам памахаць.
 Да не даў ёй мароз
 Да ў гародзе пастаяць,
 Да перышкам памахаць.
 Да адбіў ёй пер'ейка,
 Да ўсушыў ёй карэннечка.
 Хацела маладая дзевачка
 У татачкі зіму зімаваць,
 Да не даў ёй хлопчык-малойчык:
 Расплёў ёй косачку,
 Разліў ёй слёзачку.

752

А ў полі канпелька ды зялёна-зеляненька.
 А не даў ветрычак болі пастаяць,
 Болі пастаяць, пер'ем пашугаць:
 Рассыпаў канпельку на сырую зямельку,
 Раздуў пер'ейкі а па чыстым полю.
 Ой, наша Полечка ды малада-маладзенька.
 А не даў Іванка болі пагуляць,
 Болі пагуляць ды касы паплятаць:
 Расплёў косухны ды па белых плечыках,
 Разліў слёзухны па румяным лічку.

Ой, у полі канпелька сама сабе зеляненька,
 Ой, не даў ёй ветрык зялёнай стаяць¹
 Да й убіў лісточак у жоўты пясочак.
 У мамкі дзяўчыненька сама маладзенька,
 Да не даў ёй хлопчык хораша схадзіці,
 Хораша схадзіці, венчыка знасіці,
 А зняў ён вяночак, палажыў платочак.

754

У вагародзе канпелька, у вагародзе зеляненька,
 Ды не даў ёй ветрык зялёнай стаяці,
 Зялёнай стаяці, лісцікам лятаці.
 Да збіў вяршочак на парашочак,
 А яе самую — у зямлю сырую.
 Да ні даў малойчык дзеўцы па красаваці,
 Да зняў вяночак, налажыў чапчак,
 Зняў руцвяны, налажыў ніцяны.

755

— Не сядзі, Марыся, не сядзі,
 Адчыні ваконца, паглядзі,
 Ці ясен мясячык на зары,
 Ці харош хлопчычак на кані?
 — Ай, харош і прыгож, і вялік,
 А чаму ж не прывёз чаравік?
 — Ай, як я маю вазіці,
 Калі ж не ўмее Маруся насіці.
 — Чаравічкі й чырвоныя ты ёй прывязі,
 А яна будзе хадзіці па гразі,
 Але не так па гразі, як па клеці,
 Будуць яе чаравічкі скрыпецці,
 А будуць на яе ўсе людзі глядзеці.

756

Ой, чые то чаравічкі
 У суботу позна везены
 Пад шатром, пад пакрытам,

¹ Кожны радок, акрамя першага і апошняга, паўтараецца

Пад чорным аксамітам?
То Ганначчыны чаравічкі
У суботу позна везены
Пад шатром, пад пакрытам,
Пад чорным аксамітам.

757

Садам, за садам ранняя роса,
Аж там хадзіла Ніначка боса.
Іванка едзе, чаравічкі вязе,
А яна, маладая, загардавала
І тых чаравічак не абувала.
— Хоць ты гардуеш, але абуеш,
Такі ты маею жаною будзеш.

758

Прыехалі заручнікі,
Прывезлі чаравічкі,
Чаравічкі шымшовыя,
Панчошкі крамовыя,
Падвязкі ядвабныя.
Лепша наша Марыся,
Ніж вашы чаравічкі
З бураковай гічкі,
Паперам падбіты,
Па салому хадзіці.

759

Папытайце ў жабкі,
Ці памерзлі лапкі,
Каля вады ходзячы?
Папытайце ў дзеванькі,
Ці ў час чаравічкі?
— Ці ў час, ці не ў час,
То буду насіці,
Сваго мілага буду любіці.

У пядзелю раненька
 Прыехаў дружэнька,
 Застаў Надзечку
 На белай ложы.
 — Уставай, Надзечка,
 З белай ложы,
 Прывёз дружэнька
 Падарунак гошы.
 Першы падарунак —
 Чорныя чаравічкі,
 Другі падарунак —
 Белыя панчошкі,
 Трэці падарунак —
 Залаты пярсцёнак.

761

Каб ба табе, Піліпка,
 Чорт кожу лупіў:
 На што ты Анісці
 Чаравічкі купіў,
 А не чорненькія —
 Чырвоненькія.
 Каб ба табе, Анісця,
 Сава вочы драла:
 На што ты ў Піліпа
 Чаравічкі брала,
 А не чорненькія —
 Чырвоненькія.

762

Рана, рана пароша стала,
 На той парошы слядок харошы.
 Ганначка йшла, чаравічкі нясла,
 Чаравічкі нясла казловенькія,
 Чулочкі нясла вязёненькія,
 Падвязкі нясла шаўковенькія.

763

Ой, чы з перцам, чы не з перцам,
 Я да цябе з шчырым сэрцам,
 Дзеўчына мая, заручоная.¹

¹ Рэфрэн «Дзеўчына мая, заручоная» паўтараецца пасля кожных двух радкоў

Я да цябе прыходзіў,
Чаравічкі прыносіў,
Цябе ў дому не застаў,
Чаравічкі прасвістаў.

764

А бярэш, Стахванька, Хвенечку,
А ці купіш цешчы чабаты?
Цешча босая хадзіла,
Аб парогі ногі пабіла,
Яна ж табе Хвенечку расціла.

765

Прапіла Якавіха жываты
На чырвоны чобаты.
Няхай Якавіха на чобаты пазірае,
А Сідорыха дачкою пасылае. 2
Павесіць Якавіха чобаты на кручку,
Чы не будуць рабіць дзелечка за дачку.

766

Чобаты, чобаты на кручку,
Да рабіце дзелечка за дачку.
Ой, тыя чобаты, што зяць даў,
За тыя чобаты дачку ўзяў.
Ой, чобаты, чобаты вы мае,
Нарабілі клопату вы мне.

767

У нашага Ігнаські такая доля — яго дзяўчаты не любяць.
Спалюбіла, спалюбіла яго Сабіначка,
Загадала яму працу: чаравічкі шыць.
— Шый чаравічкі, шый невялічкі з камаровай скуры.
— Калі ж я буду, Сабіна, шыць чаравічкі з камаровай скуры,
Ды прадзі ж ты дратвачку таней павучыны.
— Калі ж я буду прасць дратвачку таней павучыны,
Лаві ж ты, мой Ігнаська, рыбку без чаўна-сеткі.

— Вары ж ты, мая Сабінка, рыбку, каб была жывюсенька.
 — Еш жа ты, мой Ігнаська, рыбку, каб была цалюсенька.
 — Калі ж я буду рыбу есці, каб была цалюсенька,
 Вышы ж, мая Сабінка, дзевяць чэпчыкаў, дзiesiąту намётачку.
 — Калі ж я буду вышываць дзевяць чэпчыкаў, дзiesiąту
 намётачку.
 Пастаў жа ты, мой Ігнаська, дзевяць касцёлаў, дзiesiąту царкву.
 — Прывядзі ж ты, Сабіначка, дзевяць сыночкаў, дзiesiąту
 дачушку.

768

А чаго ж ты, Магдуся, сядзела?
 А куды ж ты, Магдуся, глядзела?
 Ці ты свайго Мацюшку не ждала?
 Ці ты яго ў хатухну не звала?
 Купіў табе хустачку Мацюхна,
 Палюбіцца новая хустачка.
 Паглядзі, Магдуські ён укланяецца,
 Да сваей Магдуські ён заляцаецца. 2

769

А ў полі садок не мяцён,
 Рутаю-мятаю ўтрасён.
 Ніхто ў тым садзе не бываў,
 Толькі малады Іванька ў скрыпку йграў.
 Там яго Сахвейка гуляла,
 Яна яму хустацьку даравала.
 Накрухмаліла крухмалам,
 Каб стаяла калясом
 Пад Іванкавым паясом.

770

А наша Манечка паенка,
 А мыла хустачкі бяленька,
 У чатыры крухмалы мачала,
 У чатыры качалкі качала,
 Сужэньку пад пояс давала.
 — Стань, мая хустачка, калясом
 У майго сужэнькі пад паясом.

Саколiк на колiку.
 Саколiк на колiку,
 Мiцiячка на конiку,
 Пад'яжджаiць да акенца,
 Пад'яжджаiць да акенца:
 — Вечар добры паненца.
 Дам табе гасцiнчыка,
 Беленькага сырчыка,
 Два яблыкі вiнныя,
 Мы з табой маладыя,
 Два арэшкі поўныя,
 Бо мы з табой роўныя,
 Два арэшкі лушчоныя,
 Бо мы з табой вянчоныя.

Хто ж тыя равы капаў,
 Хто ж тыя сцежкі таптаў?
 Ой лi, ой, люлi,¹
 Хто ж тыя сцежкі таптаў?
 Ясенька сцежкі таптаў,
 Ясенька равы капаў,
 Падарачкі носячы.
 Што ж там за падарачкі?
 Цукеркі да яблычкі.
 Я яблыньку сам садзiў,
 А Данусю бог судзiў.

Разумная пташачка жавароначак,
 Угару лятучы, крыллейкамі махае,
 З горы лятучы, песенькі спявае.
 Разумнае дзiця — Iванька,
 Учора з вечара русыя кудзеркі часаў,
 З поўначы варанога каня сядлаў,
 Сягоння рапа на паляванне паехаў.
 Забiў ён куначку-бобрыка,
 Прывёз ён к цясцёчку падараў
 За сваю маладую каханку.

¹ Разфрэн «Ой, лi, ой, люлi» паўтараецца пасля кожнага цотнага радка.

Дзевачкі-галубачкі мае,
 Не знаеце прычынушкі вы свае.
 Не век жа вам на свеце дзеваваць
 І без шапкі гараваць.
 Свякроў галовушку памоець,
 Мужык шапкаю пакроець,
 Годзе табе, Ганначка, дзеваваць,
 Пара прышла, галубачке,
 Шапку надзяваць.

775

У каго ў нас на куце ды й зазерылася?
 А ў Івана на куце ды й зазерылася,
 Купілі Азару залаты каўпак,
 Знаць жа яго дужа бацька багат.
 Купіў, на яго паглядзеў,
 Калі той Зехі ды й палучшы ў ім.

776

Па-за ручайку красачкі цвіцелі,
 Па застолейку сваточкі паселі.
 А на кім, на сім шапачка хараша,
 А на хлопчыку з чорнага сабальца,
 А на тэй шапачцы ружовая кветачка,
 На тэй кветачцы божая расіца.
 А дзе браліся марскія пташачкі,
 Абцерушылі божую расіцу
 На дзяўчыніну русую касіцу.

777

А ў нашага Яшкі, ахці мне ¹,
 Пухава шляпа.
 Ці не бог яму даў,
 Ці не цар дараваў?
 Яму татка купіў,
 Сто рублей заплаціў.

¹ Рэфрэн «ахці мне» паўтараецца ў канцы кожнага радка.

Сядзіць жаніх за сталом,
 На ём шляпа сямі сабалёў,
 Не сам спраўляў — цар дараваў
 Да на воінку адпраўляў.
 Ай, воін, воін — жанішок,
 Ваеначка — нявеста.

779

На Амосу шапачка
 На чатыры тысячы,
 На пяцьсот пазалочаных.
 Прыставала к яму Ганначка:
 — Ужо ж і хто табе шапачку дараваў?
 — Вясёл сокал прылятаў
 Дый шапачку падараваў.

780

На кім, на сім шаўковая хустачка.	2
А на Ганначцы шаўкавейшая, як на ўсіх.	2
Яе лічанька румянейшае, як ва ўсіх.	
На кім, на сім а пуховая шапачка,	2
А на Іваньку пухавейшая, як на ўсіх,	
Яго лічанька румянейшае, як ва ўсіх.	2

781

За гарой Хрысцінка пшонку жнецць,
 З цёмнага лесу тучка йдзець,
 А за ёй маманька паслы шлець:
 — Ты не бойся, Хрысцінка, цёмнай ночанькі,
 Гэтай грознай тучанькі.
 — Чаго ж я маю баяцца —
 Не дожджам мяне абаллець,
 А добрай доляй абгарнець.
 Не ветрам мяне абвеіць,
 Якаўка шубанькай абкрыіць.
 Чырвоны атлас на паяс,
 Гэта табе, Хрысцінка, добры час.
 Не шуба — гэта кажушок,

Гэта табе, Хрысцінка, мужычок.
Не пояс — гэта акраінка,
Гэта табе, Хрысцінка, абманка.

782

Прыслаў свёкар адзяванне:
Ці куння шуба, ці барання?
Калі ж куння, дык кінш,
А калі барання, дык прыміш.

783

Сцірагайцеся, рабяты,
Ляціць кажух з-пад грады.
Ляціць кажух з-пад печы.
А мы думалі саболлі,
Ляціць кажух з-пад полля.

784

Чорна чорначанка па бару, *
Прапіў Сяргейка чорную шубу на мяду. 2
Як стала яго дзевачка бедаваць.
— А як жа мы будзем без чорнай шубы зімаваць?
— Нагонім чорных авец стадолу,
Пашыем чорную шубу да доду.

785

Пад намі, баярамі, лаўкі пагнуліся
Ад чаго ж яны пагнуліся?
Ад дарагіх шубаў.
— Іванка, дзе шуб набраў?
— Я свае стральцы маю,
У шчыры бор пасылаю.
У чацверг бабры білі,
У пятніцу шубы шылі,
У суботу ўбіраліся,
У панядзелак мы тут сталі.

Дождж ідзе, на дварэ непагоданька,
 Наш Цімошка без кажуха паедзе.
 Ой, у нас кажухок жоўценькі.
 Ёсць у мяне маладая Матронка,
 Нашто ж мне кажух жоўценькі.

Пасею руту за гарою,
 Нашлю дожджыка стараною
 На маю руту зялёную,
 Каб мая рута ўзыходзіла,
 Чырвоным цветам зацвітала.
 Па тым садочку Ваня хадзіў,
 Вырваў красачку за шапачку,
 Сваёй Ганначцы закладачку
 Да й за русую за косачку.
 — Насі, Ганначка, выкрашайся,
 Сваім Іванкам выхваляйся.

У гародзе ды па пагодзе дзевачка цвяты поле.
 Каля плоту, каля замёту Андрэйка коні водзіць.
 — Падай, дзевачка, падай кветачку на шапачку.
 — Не дам, Андрэйка, не дам, малыды, я баюся татку.
 — Не бось, дзевачка, не бось, маладая, я ўмею падмаўляці,
 Я ўлезу ў хатку к твайму татку, я ўмею загукаці.
 Мой канёк улез, цвяточкаў паеў, сам буду атвячаці.

Там, за гарою, за крамяною, там кітаенька мае,
 Там Ванечка маладзесенькі на сівому кані йграе,
 А кала яго няма нікога — адна Ніначка яго,
 Просіць ён у яе вяночка да шапачкі.
 — Я б табе дала, не жалавала б, но баюся матанькі.
 — Ой, Ніначка маладзсенькая, не бойся свае матанькі,
 Не бойся матанькі, а бойся мяне, маладога.
 Мацюнчыны грозы, так як летнія росы,
 А мае грозы, так як зімні марозы.

А Ганулька ў гародзе розаньку палола.
 Розу поліць — слёзы роніць,
 Белы рукі коліць.
 Адкуль узяўся Іванька на вараным каньку.
 — Бог помач табе, Ганулька, розу палоць.
 — Спасіба табе, Іванька, за добрае слоўца.
 — Сарві, Ганулька, розавы цвяток.
 Саві, саві, Ганулька, розавы вянок.
 — Баюсь, баюсь бацькіных угроз.
 — Сонца ўзыйдзіць, вецер дуніць,
 Раса абсыхаіць, а бацькіна сардэчка ўціхаіць.

Ой, паглядзі, дружанятка, на мяне,
 Што твая шапачка ў мяне.
 Ой, твая шапачка — каўпачок,
 Кінь на талерачку пятачок.
 Ой, ты, дружанятка, войтаў сын,
 Кінь на талерачку рублёў сем.
 Мала, дружку, мала,
 Штоб цябе разарвала.

Я свайго галубца дый назначыла,
 Пад правым крылом пазалоціла.
 Я свайго жанішка дый назначыла,
 Да шапкі кветачку прышыла.

Як на морачку, як на сіненькім
 Плавала шэрая вутачка.
 За ей у пагон, за ей у дагон
 Сізы селязень.
 — Пастой, вутачка, пастой, шэрая,
 Мы з табой пашчабечам.
 Быў я на месце, чуў я тры весці
 Пра цябе, шэрая вутачка.
 Купляюць сеці, таргуюць сеці

На тваіх дробных дзяцей.
— Няхай купляюць, няхай таргуюць,
Я аб гэтым не баюся:
Сеці падзяру, дзяцей пабяру,
Плавала і плаваць буду.
І плавання не забуду.
Як на ганачку, як на новенькім
Гуляла Мар'ютачка,
За ей у пагон, за ей у дагон
Малады Іванечка.
— Пастой, Мар'ютка, пастой, дзеванька,
Мы з табой пагаворым.
Быў я на месце, чуў я тры весці
Пра цябе, Мар'ютачка.
Купляюць табе, таргуюць табе
Чапец на галоўку.
— Няхай купляюць, няхай таргуюць
Я аб гэтым не баюся:
Чапец падзяру, коску распляту,
Гуляла і гуляць буду,
І гуляння не забуду.

794

Ой, плыве вутка па моры хутка
З сваімі вуцятамі.
За ёю, ёю сівы селезень
На крыльца наплывае:
— Пастой, вутачка, сіва галубка,
Пагаворым з табою.
Быў я на моры, чуў я тры словы
Пра цябе, шэрая вутка.
Пра цябе, вутка, пра твае вуцяняты.
Што вяжуць сеці на твае дзеці,
На цябе, сіва вутка.
— Ой, няхай вяжуць, як самі знаюць,
Я ж таго не баюся.
Сетачку прарву, дзеткі выпушчу,
А сама ўплаў пайду.
Ходзіць дзевачка ў татка на дварэ
З сваімі дружачкамі.
За ёю, ёю малады хлапчук
На шубку наступае:
— Пастой, Ніначка, малада дзевачка,

Пагаворым з табою.
Быў я на месці, чуў я тры весці
Пра цябе, маладую,
Што шьюць швачкі каснічкі, стонжачкі
На тваю галованьку.
— Ой, няхай шьюць, як самі ўмеюць,
Я таго не баюся,
Із суботанькі на нядзеленьку
Я ў тое прыбяруся.

795

Ляцела вутка без уцяці
На мора начаваці.
За ёю; ёю сіз селязенька,
За ёю шэранькаю:
— Пастой вутачка, пастой шэрая,
Скажу табе нешта:
Быў я на моры, чуў нагаворы
Праз цябе шэранькая.
Рыхтуюць сеці на твае дзеці
І па цябе, шэранькую.
— Няхай рыхтуюць, хоць не рыхтуюць,
Я таго не баюся.
Дзетачкі нырнуць, сетачкі парвуць,
А я, шэрая, ўплаў пайду.
Ішла Манечка праз вуліцу
У зелен сад прагуляці.
За ёю, ёю, молад Колечка,
За ёю маладою:
— Пастой, Манечка, пастой, мілая,
Скажу табе нешта:
Быў я ў каморы, чуў нагаворы
Праз цябе, маладую.
Рыхтуюць чэпчык ды з наметкаю
На тваю галовачку.
— Няхай рыхтуюць, хоць не рыхтуюць,
Я таго не баюся.
Чэпчык надзенуць, наметкай пакрыюць,
Малада прыбяруся.

796

Плавала вутка па сіняму мору,
За ёю селязенька.
— Стой, пажджы, шэра вуціца,

Пашчабечым з табой.
 Быў я на месці,
 Чуў я тры весці
 Аб табе, шэру вутку.
 Наводзяць сеці на тваіх дзяцей,
 Хочаць іх палавіці.
 — Не бось, селезень,
 Не бось, сизенькі,
 Я гэтага не баюсь.
 Крыллейкам махну,
 На дно панырну,
 Таго асцерагусь.
 Па сянёх, сянёх навіосенькіх
 Александрыначка ходзіць.
 За ёю Андрэечка,
 За ручачку ловіць.
 — Пастой, пагадзі,
 Малада Александрыначка,
 Пагаворым з табою.
 Быў я на месце,
 Чуў я тры весці
 Аб табе, маладую.
 Твая мамухна,
 Твая родная
 Каля крамачак ходзіць,
 Купляець-таргуець намётачку
 На тваю галовачку...
 — Не бось, Андрэйка,
 Не бось, малады,
 Я гэтага не баюсь:
 Ручачкай кіўну,
 Хустачкай махну —
 Гэтага асцерагусь.

797

Ходзіць вутачка па сенажаці,
 Галоўку скланіўшы. **
 За ёй селязень, за ёй сізенькі,
 Крылейка апусціўшы.
 — Пастой, вутачка, пастой, шэрая,
 Мы з табой пашчабечам.
 — Адстань, селязень, адстань, сізенькі,
 Некалі шчабятцаць.

Строяць жа сеці на мае дзеці,
Хочаць іх палавіць.
Ходзіць Галенька каля століка,
Косачкі папусціўшы.
За ёй матуля, за ёй родная,
Ручачкі сашчапіўшы.
— Пастой, дачушка, пастой родная,
Мы з табой пагаворым.
— Адстань, матуля, адстань, родная,
Некалі гаварыці.
Стояць ножнічкі на мае косы,
Хочаць іх застрыгчы.

798

Выйшла Манечка за варотанькі,
Косанькі расчасаўшы,
За ёй матуля, за ёй родная,
Ручкі заламаўшы.
— Пастой, дзіцятка, пастой раднае,
Мы з табой пагаворым.
— Мая й матуля, мая й родная,
Што ж будзем гаварыці?
— Была на рынку, чула навінку,
Пра цябе, маладзеньку.
Вянкі прадаюць, чыпкі купляюць.
— Я й таго не баюся.
Вяночак здыймець, чыпак наложыць,
Я й усім пакланюся.

799

Выйдзі, выйдзі, Іванка,
Пазнай, пазнай Верачку:
Ці твая, ці не твая,
Ці якая баба старая.
Мы Верачку снарадзілі
Ды старую бабу пасадзілі.

800

Младая дзевачка,
Не падымай пакрывала,
Не паглядай на мілага,

За свой век нацешышся,
Ляжаш спаць — нагледзішся,
Дробных слёзак наронішся,
У бога смерці напросішся.

801

Ай, не сядзі, Іванька, не сядзі, *
Паднімі шапачку, паглядзі.
Ці не спадмана якая,
Ці не бабачка старая.
Ды калі бабачка, адпіхні,
Калі Ганначка, абнімі.

802

— Да чаго стаіш, чаму не сядзеш, жанішок?
Нібы ты сваго цесценька не знаеш
Да сабе пэўнага месца не маеш?
— Пагавару я з сваім цесцюшкам стоячы,
Тагды я сяду за цясовую скам'ею,
З дзеванькаю сваею.

ЗЛУЧЭННЕ МАЛАДЫХ

ЯДНАННЕ МАЛАДЫХ

803

К сталу, сватка, к сталу,
Не з пустога мы дому.
Мы з дому дамавога,
Ад свата камлявога,
Ад князя маладога.

804

— Ой, зялёненькі качаночак, *
Ой, дзе ж нам цябе пасадзіць?
А ці ў гародзе на градзе,
А ці ў капуснай баразне?
— Ой, дзе хочаце, садзіце,
Толькі майго лісцейка не трыце.
— Ой, ты, красная Леначка,
Ой, дзе ж нам цябе пасадзіць?
А ці ў свёкаркі на куце,
А ці ў Валеркі на крысе?
— Ой, дзе хочаце, садзіце,
Толькі майго вяночка не трыце.

805

— А зялёненькі вінаград,
А дзе ж цябе пасадзіць?
Ці ў гародзе ў баразне,
Ці ў капусце на градзе?
— Я ў гародзе рось буду,
А ў капусце цвісь буду.
— А малодзенькі Віценька,
А дзе ж нам цябе пасадзіць?
Ці ў цешчы на куце,
Ці ў Валечкі ля рукі?
— Я ў цешчухны піць буду,
А з маладой Валечкай жыць буду.

— Зялёненькі вінаград, *
 А дзе цябе садзіці?
 Ці ў гародзе на лясе,
 Ці ў садзіку на красе?
 — Дзе хочаце садзіце,
 Толькі мяне паліце.
 Не палівай вадою,
 А палівай сытою.
 — Маладая Танечка,
 А дзе цябе садзіці?
 Ці ў татухны за сталом,
 Ці ў свёкаркі на куце?
 — Дзе хочаце садзіце,
 Толькі мяне даруйце.
 Не золатам-серабром,
 Тонкім, белым палатном.

Зялёненькі наш вінаград,
 А йдзе нам яго пасадзіць,
 А чым нам яго паліваць?
 Пасадзім яго на градзе,
 Будзім паліваць вадою.
 А харош наш Сашачка,
 А йдзе нам яго пасадзіці,
 А кім нам яго надзяліці?
 Пасадзім яго на куце,
 Надзелім яго Манечкай.

Шаўковая нітачка сцяну гне,
 Ці ўсім баярам месца е?
 А калі няма — кажыце,
 Зялёнага явара рубіце,
 Цясковыя лавачкі кладзіце,
 Харошыя баяры садзіце.

Прыляцеў сокал звысока, звысока,
 Прыехаў кавалер здалёка,
 Прыляцеў салавей да й шчабеча, гняздо ўе.
 Чы ўсім баярам месца е?
 Каму нямае, кажыце,
 Маго баценка прасіце.

810

У саду салавей гняздо ўе,
 Чы ўсім сватам месца е?
 Каму нямае — кажыце,
 Да й на рыначак бяжыце,
 Нова крэселка купіце,
 Свае сватове садзіце.

811

Усім баярам месца е,
 А Іванку не мае.
 Няхай Манька шукае
 Да пабліжай к сабе саджае.

812

Да ў лузе на каліне, рана ¹,
 Наляцела пташак многа.
 Пташак многа, ягад мала.
 Усім пташкам досыць стала,
 Салавейку мала стала.
 Салавейку хоць зязюлька:
 Яна сама маленькая,
 Яе пер'е рабенькае.
 У Ганначкі на падвор'і
 Наехала сватоў многа.
 Сватоў многа, дароў мала.
 Усім сватам досыць стала,
 А Януку мала стала.
 Яму хоць Ганначку:
 Яна сама маладая,
 Яе ліцо румяное.

¹ Рэфрэн «рана» паўтараецца ў канцы кожнага радка

Кругла мала балоцітка,
 Ды хоць яно малюсенька, але ягодліва.
 Наляцела пташак многа, усім пташачкам па ягадкі.
 А салавейку — зязюленька.
 Нізка, мала Альбіначка,
 Хоць яна малюсенька, але яна шчаслівая.
 Наехала сватоў многа, усім сваточкам па дзяўчыначке,
 А Альбінкі — Антосенька.

Да белая да бярозачка, да бярозачка.
 Да белая да бярозачка
 Ўвесь лес пабяліла, пабяліла.
 Увесь лес да пабяліла,
 Аднаго не ўбяліла, не ўбяліла.
 Ё аднаго не ўбяліла
 Арэшкавага куста, куста.
 Арэшкавага куста.
 Я ля яго да сама стану, стану.
 Я ля яго да сама стану, стану.
 Я ля яго да сама стану,
 Голлейкам я дай апушчуся, апушчуся.
 Голлейкам я апушчуся,
 Лісцейкам да агарнуся, агарнуся.
 Лісцейкам да й агарнуся.
 Маладая Любачка, Любачка,
 Маладая Любачка
 Усе сваты да падарыла, падарыла.
 Усе сваты падарыла,
 Аднаго не ўдарыла, не ўдарыла.
 Аднаго не ўдарыла
 Маладога Іванка, Іванка.
 Маладога Іванка.
 Я ля яго да сама сяду, сяду.
 А ля яго сама сяду,
 Коскамі апушчуся, апушчуся.
 Коскамі апушчуся, слёзкамі абальюся.

Белая да бярозка **
 Усе лугі да пабяліла.
 Усе лугі да пабяліла,

А явара абмінавала.
А явара абмінавала,
Каля яго сама стала.
Маладая Волечка
Усе хлопцы да й пагудзіла,
А Колечку да й палюбіла.
А Колечку да й палюбіла,
Каля яго да сама села.
Каля яго да сама села
Да й песеньку запела.

816

Як у садзе ды вішанька, а за садам дзве,
Цвілі яны харашэнька ўсе тры.
Харошая яварынка ў лесе была,
Усім яварочкам загуды дала.
Ой, аднаго явара, ой, палюбіла,
Ой, блізка сябе пасадзіла.
Харошая Вольгачка ў таткі жыла,
Усім яна ды хлопчыкам загуды дала,
Аднаго ды Івана палюбіла,
Блізка сябе пасадзіла,
На пасадзе мёдам, віном напіла.

817

Да па бары, бары куна хадзіла,
Залатым падгарлем весь бор асвяціла,
Сямі бор сакалоў да яна згардзіла,
Да цябе, сакол, сама захацела.
Па новых па сенях дзеванька хадзіла,
Залатым пярсцёнкам сені асвяціла,
Сямі сёл малайцоў да яна згардзіла,
Да цябе, Марцінка, сама захацела.

818

А Куна па бару хадзіла, *
Яна свайго саболіка абудзіла.
— Устань, устань, саболіку, абачніся,
Ужо нас стрэльчыкі асачылі,
Ужо мяне, куначку, пасадзілі.
Мяне куначку — на шубачку,
А цябе, собалю — на падбою.

Зазулька гняздзечка звіла,
 Салавейка прыляцеў у начы,
 Сеў ён на гняздзечку, спачыў,
 Зазулька салаўя пытае:
 — Салавейку, хто цябе так навучыў,
 Коб на маём гняздзечку запачыў?
 — Зазулька, пташачка навучыла,
 Каб на тваім гняздзечку запачыў.
 Матронка на пасадзе сядзіць,
 Цімошка прыехаў у начы,
 Сеў ён на пасадзе спачыць.
 Матронка Цімошка пытае:
 — Цімошку, хто цябе так навучыў,
 Каб на маём пасадзе запачыў?
 — Гасподзь бог навучыў,
 Штоб на тваём пасадзе запачыў.

820

Цяпер, бацьку, уся праўда,
 Пасадзіў зця за сталом
 Дай назві яго сакалом.
 Налей гарэлкі паўненька,
 Папрасі яго вярненька.

821

Адхілілася верба
 Ад лазовага корча,
 Прыхілілася яна
 Да белай бярозкі.
 Адхілілась Ганначка
 Ад роду, ад племені,
 Ад роднага баценькі,
 Прыхілілася яна
 Да маладога Андрэйка.

822

Ляцеў жа саколчак,
 Сеў-упаў ды на столчак
 Ды перад дзевачкамі.
 — Дзевачкі-сястрычкі, вітайце саколчак.

— А мне цяпер не да саколічка,
Качнула вяночак на скам'е,
Задала жалосці ўсей сям'е.
А не так жа сям'е,
Як свайму татку роднаму.

823

А ізлянула два ангелы із неба,
Пасаджона двое дзетак, дзе трэба.
— А хто цябе, маладзенькая, садавіў,
А хто табе вянок віў?
— Садавіў мяне мой ойчанька сціхенька,
Я ойцу за тое пакланюся нізенька,
Што пасадзіў каля Яся блізенька.

824

Ой, хітранькі, разумненькі жанішок,
Ой, хітра ён да сваяго цесця прыехаў.
Чэраз поля імгліцаю каціўся,
У сяло ўехаў, дробным дожджыкам абліўся,
На двор з'ехаў, барвінкаю ўквяціўся,
У сені вайшоў, усім нізка скланіўся,
За столікам саколікам садзіўся.

825

Ай, хіцёр-мудзёр Яначка,
З-пад лесу ўзыйшоў хмаркаю,
Поле перайшоў дожджыкам,
Пад двор падыйшоў ракою,
У вароціках стаў вярбою,
У сені ўляцеў галубком,
У хату ўвайшоў малайцом,
За столікам сеў панічом.
— Хадзі, мая дзеванька, сядзь ля мяне.
— Пачакай, Яначка, прыбяруся,
Па пояс золатам абаўюся,
А па плечанькі серабром.
Выпушчу касу к паясу,
Няхай мая косанька алее,

Няхай мая радзіна жалее.
Алее косанька да цвету,
Жалее радзіна да веку.

826

А хіцёр-мудзёр Яхімка, *
Пад двор падыйшоў ракою,
У вароціках стаў вярбою,
Па двару пайшоў свячою,
А ў сені ўляцеў сакалом,
А ў хату ўвайшоў малайцом,
А за скам'ей сеў панічом,
Дастаў дзевачку за скам'ей,
Медзяны кубачкі налівае,
Яна свайго Яхімку паджыдае.
— Пей, мой Яхімка, чай, віно,
Вязі мяне дамоў з сабою.
Мне ўжо ў татанькі надаела
З клеці да ў хату ходзячы,
Залаты ключы носячы,
Свае рукі памарала
Я ўжо ад гэтых ключоў,
Свае персні паламала.
Твае конікі сівенькія,
Няхай яны бягуць дамоў скоранька,
Каб мяне бог і людзі не відзелі,
Як я ад татанькі ад'ехала.
Як у госці прыду, дык падкрадня,
Пагляджу ў ваконца, ці здарова мамка.
Калі не спіць, дык «дзень добры» дам,
А калі спіць, дык ціхонька пайду.
Калі любя з мамкай пагаманю,
А калі з таткам, дык будзе браніцца.

827

Ой, хіцёр-мудзёр мальчышка,
А па поля ішоў імглою,
У вароціках стаў вярбою,
А па двару ўзышоў вадою,
А ў сені ўвайшоў жандарам,
А ў хату ўляцеў сакалом,

А заспеў Ніначку за сталом.
— А хоць лятай, не лятай, саколе,
Не пайду да свету з застоля,
Я й цёмнай почвы баюся,
З варанога коніка звалюся.
— Не бойся, Ніначка, ты таго,
Ёсць у мяне брацейка ля таго,
Цёмная ночанька павіднеіць,
Шырока дарожка параўнеіць.

828

Малады Арсенька
Да сялом едзе — вараным канём гуляе,
А ў двор едзе — стрэлачкамі страляе,
А ў сені ідзе — да барвіночкам сцелецца,
А ў хату ідзе — да барвіночкам зноў цвіце,
За стол садзіцца з ясенькімі свячамі,
Мёд-віно п'е з дробненькімі сёстрамі.

829

Ой, вумненькі да разумненькі жанішок
З неба спусціўся,
А на цяця двор ізліўся,
А ў сеначкі барвіночкам масціўся,
А ў хату да раічынькам ізвіўся,
Па застольчыку залатым клубком каціўся,
Каля дзеванькі да панічыкам садзіўся.

830

Ай, вумненькі, ай, разумненькі Пецечка,
К цяцю на двор чарнушачкам коціцца,
А ў сенечкі васілёчкам сцелецца,
А ў хату ён ружай-мятаю сцелецца,
За столікам ён саколікам верціцца,
Ён каля сваей Ніначкі садзіцца.

831

Кароль, кароль, каралеўскі сын Іванька
Да цяшчы на двор барвёнчыкам каціўся,
А ў сенюшках васілінькам радзіўся,
А ў хату — пахучаю мятай.
За столікам саколікам мятаўся,
Усё за сваю Ніначку хватаўся.

281

Кароль, кароль,
 Каралеўскі сын,
 Па полю едзець —
 Васілёчкам сцелецца,
 А ў вароты едзець —
 Вараным канём хваліцца,
 У ізбу ўходзіць —
 Маладым князем кажацца,
 А за стол садзіцца —
 Княгіняю хваліцца.

Слаўся, барвіночку, слаўся,
 Па двору расцілайся.
 Па двору барвіночкам,
 Па хаце васілёчкам.
 У хату соненькам,
 За стол саколенькам.

Ай, хіцёр-мудзёр Яначка,
 Падшуціў-падманіў сабе дзеваньку.
 Улетку на кірмашы — канфетамі,
 У каляды на ігрышчы — арэшкамі,
 У вясёлай бяседзе — ўсмешкамі.

Стучыць-гручыць дарожачка за сялом —
 Едзе-ляціць молад Колецка сакалом.
 У сяло ўязджаець — паціху коні здзяржаець.
 Ён цесцю на двор сінім туманам спусціўся,
 Каля ганачку зялёным хмелем абвіўся,
 А ў хатачку ясным месяцам увайшоў,
 А за сталом яснай зорачкай садзіўся,
 Каля сваёй маладой Кацечкі прытуліўся.

У нядзельку рана, чуць зара,
 Малойчык свіснуў на каня.
 Сонейка ўзышло — прыехаў,
 Прыехаў на двор сакалом,
 Застаў дзевачку за сталом.
 А яна малойчыка вітала,
 У яго праўдачкі пытала:
 — Скажы, малойчык, праўду мне:
 З кім гэту ночку начаваў,
 З кім гэту раду парадзіў?
 — Начаваў ночку я з богам,
 Радзіў радачку з таткам,
 А цяпер буду з табою,
 Са сваёй мілай жаною.

А віліся пчолачкі каля бярозачкі.
 — Ай, віцеся, не віцеся,
 Паціхоньку садзіціся,
 Вецця майго не абламіце,
 Лісця майго не абамніце.
 А віліся сваточкі каля нашай Настачкі.
 — Ай, віцеся, не віцеся,
 Паціхоньку садзіціся,
 Майго шоўку не трыце,
 Вянка майго не мніце.

Не садзіся блізка мяне,
 Не кладзі рукі на мяне,
 Твая рука да цяжэнька,
 Горш вярма да турэцкага,
 Бо я роду шляхецкага.

Не хацелася зязюлі
 З боку салаўя ляцеці,
 З-пад яго крылушка глядзеці,

З-пад яго крылышка правага,
З-пад пер'ейка сізага.
Хоць не хацела — сядзела,
З-пад яго крылышка глядзела,
З-пад яго крылышка правага,
З-пад яго пер'ейка сізага.
Не хацелася Ленаццы
З боку Віцечкі сядзеці,
З-пад яго ручачкі глядзеці,
З-пад яго ручачкі правае,
З-пад яго персценька залатога.
Хоць не хацела — сядзела,
З-пад яго ручачкі глядзела,
З-пад яго ручачкі правае,
З-пад яго персценька залатога.

840

Ляцела чорна галачка нізенька,
Нізенька. **
Кала яе ясен сокал блізенька,
Блізенька.
— Адкасніся, ясны сокал, ад мяне,
Ад мяне.
— Не адкаснуся, чорна галачка, ад цябе,
Ад цябе.
А ты маленькая, а ты чорненькая, хараша,
Хараша.
Па небу коцішся скоранька,
Скоранька.
Сядзела да і Рыпіначка нізенька,
Нізенька.
Для яе да Архіпачка блізенька,
Блізенька.
— Адкасніся, Архіпачка, ад мяне,
Ад мяне.
— Не адкаснуся я, Грыпіначка, ад цябе,
Ад цябе.
А ты красненькая, а ты маленькая, хараша,
Хараша.
Па вадзіцу бяжыш скоранька,
Скоранька.
А вадзіцу нясеш, не разальеш,
Не разальеш.

Не сядзі, малады, бокам,
 Гэта табе не з нарокам.
 Сядзь сабе бліжусенька,
 Будзець табе мілюсенька.
 Сядзь сабе бліжэй за ўсіх,
 Будзець табе мілей ад усіх.

Уляцеў салавейка,
 Сеў на печы,
 Спрашвае, што есці.
 — Калача.
 Да пытае, што піці.
 — Гарэлку.
 Прыехалі да свата
 Па дзеўку.

Прыехаў Мікалайка з канём на двор,
 А Хвядорка ды кулём пад пол.
 А ён яе качаргою:
 — Сюда, сюда, сядзь са мною,
 Не садзіся ка мне бокам,
 Гэта ж табе ненарокам.

Не хадзі, княгінька, бокам, бокам,
 Прыехаў жанішок ненарокам.
 Не хадзі, княгінька, задраўшысь,
 Прыехаў жанішок, сабраўшысь.
 Не хадзі, княгінька, каля лавак,
 Прыехаў жанішок без баранак.

Не сядзі, Анісьця,
 Бокам, бокам,
 Прывязлі Хвіліпа

З адным вокам.
Не сядзі, Анісьця,
Дыбам, дыбам,
Прывязлі Хвіліпа
З адным грыбам.

846

Не варкуй, галубец, не варкуй,
Паймалі табе галубку
У лузе, ў лужочку, ракітавым кусточку.
Ты, Ванечка, не клапаціся,
Мы табе ўзялі дзеўку
Ў Лукашкіным дамочку.

847

Абмануў, брацейка, абмануў, *
Абмануў сястру ў дварэ.
Казаў, пасаджу ля сябе.
Як паехалі ў чужы бок,
Пасадзіў сястрыцу на краёк,
А каля сябе пасадзіў Манечку.

848

Паўставалі, ідуць,
Грамадою вядуць,
Ды музыкі граюць,
Дзяўчаты спяваюць.
Нашы маладыя
У пары ўдалыя,
Да іх свахі вядуць,
Бо ім выпіць дадуць.

849

Выйшла з-за лесу хмара,
Села за сталом пара:
Абое раўнюсенькі,
Абое гажусенькі,
Як ружовы кветкі,
Як адной маці дзеці —
Е на што паглядзеці.

Выйшла з-за леса хмара,
Села за сталом пара.
Абое маладыя,
Абое харошыя.

*А госці, пераважна дзяўчаты,
адспейвалі:*

— Што вам за тое даці,
Што ўмеце спяваці?
Чы каня варанога,
Чы свата маладога?

*«Стойка» ў сваю чаргу зноў
адспейвае:*

— Мы каня запражэмо
І свата адвязэмо.

Калены арэшкі поўненькі,
Цімох з Мар'ей роўненькі.
Калены арэшкі біць будзем,
Цімох з Мар'ей жыць будзець.

Як на каліне, так на маліне адзін цвет, *
І як у Яначкі, так у Валечкі адзін след.
Як на каліне, так на маліне адно лісце,
Як у Яначкі, так у Валечкі адно ліцо.

Цераз новы будыначак да сіні лясочак,
У дзевачкі і ў жанішкі, як адзін галасочак.
Дзевачка як запяець, як у звон зазвоне,
А жанішка з гары бяжыць, ды як шыю не злеме.
Дзевачка ваду нясе, карамысла гнецца,
А жанішка ў акно глядзіць, як сэрца б'ецца.

А на нашых маладзенькіх
 Мы не можам наглядзецца,
 Як мясячык на гвіздачкі.
 Месяц свеціць на ўсю ночку,
 Маладзенькі — на дружыначку.

Хараша наша нявеста
 І харошы наш жаніх,
 І не будуць абіжацца
 На радзіцелей сваіх.

Стаська маладзенькі,
 У яго конь вараценькі.
 Конь вараценькі,
 Сярэбрана сядзельца,
 Уздзечка залатая,
 Паненка маладая.
 Маладая, маладзюсенька,
 Яна яму мілюсенька.

Не зарастай, пельца, не зарастай,
 Да не будзе з цябе гарнастай,
 Ні чорна куна, ні собаль,
 Сядзіць Матронка, як сокал.
 Проціў яе Дарушка, як зара,
 Да не будзе яму сарама,
 Ні яго саседам зазваным,
 Ні яго прыяцелям каханым.

Ой, харошы наш малады, харошы,
 Над усю свадзьбу наш малады дарожшы:
 На ём пярсцёнкі зіюшчыя, на ём камашы рыпушчыя,

Ой, слава, слава ўсяму баяр'ю праз яго маладога.
Ой, хороша наша малада, хороша,
Над усю свадзьбу наша малада дарожша:
На ёй пярсцёнкі зіюшчыя, на ёй камашы рыпушчыя,
Ой, слава, слава ўсяму баяр'ю праз яго маладую.
Ой, хорошы стары чашнічак, хорошы...

*Тое ж пра чашніка, дружачку і іншых членаў
вясельнай дружыны.*

859

На каліне салавейкі, на каліне два.
Щабяталі харашэнька да пазна.
Ой, спасіба богу за тое,
Што красівыя маладыя абое.

860

Проці бору, салавейка, проці бору,
Збудаваў Іванечка камору,
Збудаваў камору новенькую,
Бярэ Галечку сабе маладзенькую.

861

А ўсе людзі дзівяцца,
Как камар к мухе дзвініцца.
А не так яны будуць дзівавацца,
Как яны стануць цалавацца.

862

На печы коцік: «курняў, курняў»,
Ванечка Танечку абняў, абняў.
На печы коцікі балуюцца,
Ванечка з Танечкай цалуюцца.

863

А хто каго любіць, *
Тот таго пацалуіць.
Іванька Маню любіць,
Ён яе пацалуіць.

За новым сталом млада Анечка шурмуе,
 Яе Ванечка румяны шчочкі цалуе.
 — Пакінь, пакінь, млада Анечка, шурмаваць.
 — Пакіну, Ванечка, як пакінеш румяны шчочкі цалаваць.

865

А на ганку слізка,
 Пад ганачкам нізка,
 А кланяўся Вінцучок
 Да Ганульцы нізка.
 Узяў Ганулька ды пажалаваў,
 Абняў галоўку, пацалаваў.
 — Мая Ганулька, мая лялея,
 Як це не віджу, ах, сэрца млее.

866

А на гарэ быкі ў ярме,
 Нашаму Колечку Валечка да спадобы.
 А чым яна яму спадабалася?
 Ружовым цветам умывалася.

867

Ой, казалі варогі, гаварылі людзі,
 Што нашаму Ванечку парачкі не будзе.
 Ой, казалі варогі, што не ажанюся,
 Я й такую жонку ўзяў, што й не надзіўлюся.
 Ой, асот не чарот, не нахіліцца,
 А Ванюша на Верачку не надзівіцца.
 Ой, асот не чарот, ужо нахіліўся,
 А Ванюша на Верачку ўжо надзівіўся.

868

Не мела Гапулька веранькі:
 Ці мой, ці не мой Сапронька?
 Тады яна вераньку паняла,
 Як Сапроньку за ручку ўзяла,

За таткін сталок завяла,
Пасадзіла яго на куце,
Як залаты персцень на руце.
Як залатому пярсценьку змены нет,
Дык маладому Сапроцьку зганы нет.

869

Ды ў барочку шырокі вярбовы лісточак.
Малады Яначка — любы гасцёчак.
Ганулька яму белу ручку падала,
Яна яго на коніку вітала.
Яна яму ўсю праўданьку сказала.

870

Ягада к ягадзе цераз бор ішла,
Ягада ягадзе ветку дала.
— Вот цяпер, ягада, будзеш мая.
Манечка к Ванечку цераз сені ішла,
Манечка Ванечку ручку дала.
— Вот цяпер, Манечка, будзеш мая.

871

І адна ягадка ў полі расла, *
Другая ягадка ў саду расла.
Ягадка з ягадкай скаціліся,
Ванечка з Манечкай злюбіліся.
Манечка Ванечку ручку дала.
— Не бойся, Ванечка, я ўжо твая.

872

Пайшоў мілы, да й пайшоў,
Вон за ручаньку да й павёў.
— Жана мая міла, раджона,
Ты мне суджона.

Ай, вумная-разумная Танечка, *
 Не пакаціла залату чару па сталу,
 Узнала Іванечку вумнага:
 Ці кястоля, ці п'яніца Ванечка.
 Ай, вумненькі, разумненькі Ванечка,
 Не ўхваціўся за залатую чарачку,
 А ўхваціўся за маладую Танечку.

У нас сягоння васкрасенне,
 Начынаецца Таццяніна вяселле.
 Віно з мёдам зліваецца на піццё,
 Пара людзей злучаецца на жыццё.
 Віно з мёдам мы піць будзем — дар божы,
 Пара людзей жыць будуць — шчасце божа.

Вялік, вялікі Юзэфка,
 А Мальвінка — малюсенька,
 Яна яму мілюсенька,
 У мамкі гадалася,
 Яна яму спадабалася,
 У шчаслівы дзень радзілася,
 Яна яму прыгадзілася.

Вішанне з ябланнем памяшалася,
 Настачка Іваньку падушалася.
 — Дадушы ж, Іванечка, люблю цябе,
 — Яй-богу, Настухна, вазьму цябе.
 Ці ведаеш, Настухна, што я ведаю,—
 Аб Пятры ў Дняпры ды лядочак быў,
 Я ж на тым ды лядочку каня паіў.
 — Ці ведаеш, Яначка, што я ведаю,—
 Аб ражтве, аб свяце, рожа цвіла,
 Я з тыя рожухны ды вянок віла,
 Я ж у тым вяночку вяпчаюся.

Ягада з ягадай на бару раслі,
 Росшы яны, росшы яны сакаціліся.
 Магдуська з Пятруськай на вёсцы раслі,
 Росшы яны, росшы яны салучыліся,
 Белымі рукамі сашчапіліся,
 Залатымі пярсцёнкамі абмяняліся.
 — Магдуська, душа мая, дзе дасюль была?
 — Пятруська, сэрца маё, у тваём саду.
 — Магдуська, душа мая, што рабіла?
 Пятруська, сэрца маё, вяночак віла.

Ягада маліна на бару расла,
 Другая ягада на другім бару.
 Уместа гэты ягады сукаціліся,
 Сукаціліся, не раскоцяцца —
 Быдта гэты ягады аднаго ягадніку.
 Маладзец Азар у дзярэўні рос,
 Маладая Зеха ў новай гораньцы.
 Уместа яны, умесцічка сухадзіліся.
 Сыйшоўшы, не разойдуцца —
 Быдта гэта дзетанькі аднэй матанькі,
 Аднэй матанькі, аднаго татанькі.

Каравай расцвітаець, *
 А ягада, а ягада паспяваець.
 Каравай — Іванушка,
 А ягада, а ягада — Марутушка.
 А ім людзі дзіваваліся,
 Што харашо, што харашо саходзіліся.
 Не дзівуйцеся, людзі,
 Самі сабой, самі сабой так удайцеся.

Вінаград у гародзе, *
 А ягада, а ягада на памёце.
 Вінаград расцвятаіць,
 А ягада, а ягада паспяваіць.

Вінаград — Лянютушка,
А ягада, а ягада — Машютушка.
Яны ў польца ганялі
І змаленьку, і змаленьку спазналіся.
А ім людзі дзівуваліся,
Што змаленьку, што змаленьку спазналіся.

881

Райскае дрэва над раём стаяла,
Над раём стаяла, сільна зацвітала.
Нямнога ўрадзіла — дзвюма макауўкамі.
Адна макаванька — малады жаніхна,
Другая макаванька — красная дзеванька.
Аднае раджонае, другое суджонае.
Ой, уцятая верба із вялікага куста,
Шырокага ліста.
Ой, узяў дзеваньку вялікага роду
Да й багатага бацькі.

882

Хмель з аўсом сыпліцца,
А Гапанька з Васільком сыйдуцца.
Ад сахарнага дзераўца
Добрыя адросткі,
Ад вумнага бацьюшкі,
Ад разумнай мамухны
Вумны дзіцятка,
Малады Васілька.
Мы не ўспелі песні спець,
А ён нам падаркі шлець:
Пернічкі, баранчкі,
Салодкія папранічкі.

883

— Да, як табе, бяроза,
Да і з яварам сыйціся?
— Я карэннейкам сыйдуся,
Да я голлейкам сшчаплюся.
Ой, адтуль-адсюль буйныя ветры,

Ой, ад нас буйнейшыя.
— Да, як табе, дзевачка,
Да і з дзяцінкам сыйціся?
— Да я ножкамі сыйдуся,
Да я ручкамі сшчаплюся.
Ой, адтуль-адсюль любыя госці,
Ой, ад нас любейшыя.

884

Да вілася бяроза, вілася, вілася,
Каля цябе, дуба зелянога, зелянога.
— З кім ты, дзевачка, звялася, звялася?
— Да з табою, хлопчык, з табою, з табою,
Пад зялёнаю вярбою, вярбою,
Да сівыя волікі гонячы, гонячы,
Вараныя конікі водзячы.

885

Нашы пчалонкі параіліся,
Дай божа ім сад добры.
Нашы сватове за сталом сядзяць,
Дай божа ім быт добры,
Дай божа ім век доўгі.

886

Сучыся, пер'ейка, сучыся,
Злучыся Наташа з Грышкаю, злучыся.
А ўжо пер'ейка ссучылась,
Наташка з Грышкаю злучылась.

887

Благаславі, ацец, маці,
Пояс падперазаці,
Да князя ступаці.

888

Уецца хмель,
Уецца хмель да ўсё ўгору,

Да ўсё ўгору з расою.
Да ўсё добра, а ўсё добра,
Да ўсё харашо.

889

Звіўся, звіўся хмель з аўсом,
Скахаўся, звітаўся зяць са цяццём.
Вышай, вышай хмель за аўса,
Ашукаў зяценька свайго тця:
Узяў яго дачушку не прася.
Як хмелю ад аўса не цвісці,
Так зяценьку ад тця не адайці.

890

Рад салавейка — вясны даждаў, божа, божа,¹
Будзе дзе папяці.
Не так вясны, як зязюлі:
Яна сама маленькая,
Яе пер'е рабенькае.
Будзе з кім палятаці,
Палятаці і шчабятці.
Рад Віця — цешчы даждаў,
Будзе дзе паснедаці.
Не так цешчы, як Ленкі:
Яна сама маленькая,
Яе ліцо бяленькае.
Будзе з кім паязджаці,
Паязджаці і размаўляці.

891

Сэрданька, міленька,
Да прысунься блізенька,
Да будзем гаварыці,
Як на свеце жыці.
Будзем размаўляці,
Як век гараваці.

¹ Рэфрэн «божа, божа» паўтараецца ў канцы кожнага радка

Знаць Мішачка пасылаў лісты да бога,
 Узяў сабе таварыша любога.
 Ён да яе вячэрняй зарой прыходзіў,
 Ён жа ёй падарачак прыносіў.
 Падыйшоў ды раннюю зарую,
 Да пасадзіў у радочак з сабою.
 — Любі мяне, мая Марыська, я цябе,
 Прыхінулася мая душа да цябе.

— Не стой, каліна, блізка бярозы,
 Нападуць на цябе снягі і марозы.
 — Хоць і нападуць снягі і марозы,
 Такі я буду блізка бярозы.
 — Не сядзі, маладзенька, блізка маладога,
 Будзе на цябе бацька сварыцца.
 — Хоць будзе бацька сварыці,
 А я буду блізка сядзеці
 І маяму Ясюльку ў вочкі глядзеці.

Не цёсан явар, не цёсан,
 Толькі харашо выцёсан,
 Пры дарожыньцы пастанаўлён,
 Чырвонай калінай абсаджон,
 Шэрымі зязюлямі абстаўлён.
 Не вучан молад, не вучан,
 Толькі харашо прыбярон,
 Маладой дзевачкай падарон.

А ў садзіку галубушка гуркуіць.
 Як прыляцеў галубчык, сеў для яе,
 Ён крыллейка аб крылышка чыркаіць.
 — Чаго, чаго, галубушка, гуркуеш,
 Ці ты мною, галубчыкам, гардуеш?
 Не гардуй жа, галубушка, ты мною,

Цяпер жа ты, галубушка, са мною.
Ой, плакала да і Дунечка за сталом.
Як прыехаў да і Сёмушка, сеў для яе,
Ён плечыка аб плечынька талкаець.
— Чаго, чаго ты, Дунечка, плакала,
Ці ты мною, малодчыкам, гардуеш?
Не гардуй жа, Дунечка, ты мною,
Цяпер жа, Дунечка, ты са мною.

896

Невялік мясячык, невялік,
Каля сябе зораньку асвяціў.
Малады Ясенька, малады,
Каля сябе малодку пасадзіў,
А Ясенька каралёў сын,
Кінуў вянец пад сталец.

897

Галубок з галубою
Селі сабе на дубочку,
Паціхоньку варкуюць:
— А мая ж ты галубка,
А мая дарагая,
Каб я тое ведаў,
Што ты мая будзеш —
Я б табе гарох насіў,
Я б табе сучавіцу,
З крыніцы вадзіцу.
Дзевачка з малойчыкам
Селі сабе за столікам,
Паціхонку гавораць:
— А мая ж ты дзевачка,
А мая дарагая,
Каб я тое ведаў,
Што ты мая будзеш —
Я б табе дамы строіў,
Я б табе сады садзіў,
Я б табе сукні спраўляў,
Я б цябе карміў-паіў,
Я б цябе сухарамі

І добрымі славамі,
Я б цябе гарэлкаю,
Назваў міленькаю.

898

За баняй кукушка кукуіць.
Прыляцеў ясен сокал,
Сеў ля яе, сеў ля яе. 2
Ён крылом аб крылушка чыркаіць,
У глаза галубушкі паглядаіць:
— Чаго ты, кукушачка, кукуіш?
— А як жа мне, ясен сокал, да не кукаваці: 2
Ёсць у мяне зялёны сад бліз твайго. 2
У цераме Хадосачка плакала, 2
Прыехаў дай Васілечка, сеў ля яе.
Ён плячом аб плечушка чыркаіць:
— Чаго ж ты, Хадосачка, плакала? 2
— Як жа мне, Васілечка, не плакаць: 2
Ёсць у мяне святлічанька бліз тваей.

899

Сядзіць голуб на пераплёце, боб клюець,
А яго галубка — пшанічку.
— Да клюй, да клюй, мая галубка, да мяне,
Да прылягаець маё крыллека да цябе.
Сядзіць Ванюшка за столікам, віно п'ець,
А для яго яго Настанька — мядочак.
— Дапей, дапей, мая Настанька, мядочак,
Да прылягаець маё сэрдачка да цябе....

900

Што гэта за зеллейка —
Чорнае насеннейка,
У гародзе расло, расло,
На плот пахілілася,
На вулку звалілася?
Што ж гэта за Манечка —
У мамкі расла, расла,
З Іванькам злюбілася,

Мамцы не хвалілася?
З Іванькам кахалася,
Іваньку засталася.

901

Божа, божа, маладая Надзечка,
Блізка Іванька сядзіш, божа, божа.¹
Блізка Іванька сядзіш,
Чаму яго не вітаеш?
Чаму яго не вітаеш,
Наравоў не пытаеш?
Можа ён наравісты?
Можа ён ганарысты?
Можа ён нядбайліца?
Ці вялікі п'яніца?
Якава табе будзе,
Пад карчомкаю стоячы,
Пад карчомкаю стоячы,
Дробны слёзкі ронячы?

902

Няўдалыя хараўскія маладцы,
Закінулі рамяныя невадцы,
Пусцілі шчуку-рыбу ў рацэ.
Удалыя расахоўскія маладцы,
Закінулі шаўковыя невадцы,
Панялі шчуку-рыбу ў рацэ.

903

На моры да на сінюсенькім,
Да на моры на сінюсенькім,
На камені на бялюсенькім,
Да на камені на бялюсенькім,
Там Іванка ў карты іграе, 2
Яму бог памагае.
Да выйграў ён каня вараненькага, 2

¹ Рэфрэн «божа, божа» паўтараецца ў пачатку і канцы кожнага цотнага радка

Да й уздзечка залаценька,
Да і каляску медзяную,
Да і Ганульку маладую.

3

904

А што ў нас да ў вас за вечар быў!
У новым горадзе дзяльба была:
Дзялілі малойцы па коніку.
Выдзелілі Ванечку вараненькага.
А што ў нас да ў вас за вечар быў!
У новым горадзе дзяльба была:
Дзялілі малойцы па дзевачцы.
Выдзелілі Ванечку Валечку.

905

Зваяваў дзевак танок
Да выбраў сабе дзеўку,
У барвінку.
Да ў яе вяночак
З ясных зорчак,
Да ў лічачку сонца грэе,
З падушчак вецер вее.

906

Перабор, перабор, ясен месяц,
Перабраў што да зорчкі,
Выбраў сабе зараначку.
Ён сваёй заранкай выхваляецца:
— Вось мая заранка рана ўсходзіць,
Ясна свеціць.
Перабор, перабор, малады Ясенька,
Перабраў што да дзеванькі,
Выбраў сабе Генечку.
Ён сваёй Генечкай выхваляецца:
— Вось мая Геня рана ўстаець,
Сямейку будзіць.

Ды з-за бору, ды з-за бору, з-за лесу, *
 Ды з-за бору шэрыя гусі ляцелі,
 Прыляцеўшы, у садочку паселі.
 Выйшаў Сымонька ў свой тачок па сена,
 Выбраў гусачку, выбраў гусачку на племя.
 — Шэрая гуска, не ўцякай жа, не ўцякай,
 Шэрая гуска, памаленечку прывыкай.
 Будзеш паціху па садзіку хадзіці,
 Будзеш жа сваіх малых дзетак вадзіці.

Пераборчык мясячык *
 Перабраў усіх зорчак,
 Ён выбраў сабе зорачку,
 Выбраў сабе маленьку.
 Хоць яна маленька — ясненька,
 Между зорчак відненька.
 Пераборчык Ванечка
 Перабраў усіх дзевачак,
 Ён выбраў сабе Танечку,
 Выбраў сабе маленьку.
 Хоць яна маленька — красненька,
 Между дзевачак знатненька.

— Ты салавей, ты лугавы,
 Рана, рана. ¹
 Ці ўсе лугі пералятаў,
 Ці ўсіх пташак перагледзіў?
 — Я ўсе лугі пералятаў,
 Я ўсіх пташак перагледзіў,
 Да не выбраў над зязюльку.
 Яна сама маленькая,
 Яе пер'е рабенькае.
 — Ты Іванька маладзенькі,
 Ці ўсе сёла пераездзіў,
 Ці ўсіх дзевачак перагледзіў?
 — Я ўсе сёла пераездзіў,

¹ Рэфрэн «Рана, рана» паўтараецца пасля кожнага радк

Усіх дзевачак перагледзіў,
Да не выбраў над Ганначкі.
Яна сама маладая,
Яе ліцо румяное.

910

Да вумны-разумны Ванечка, *
А не запусціў ясна сонейка ў хмарачку,
Да якраз дабраў сам сабе парачку.
Мяне мамачка ў вялікім горы расціла,
Учора на вулку мяне гуляць пусціла.
А я гуляў як дзень, так ночку, я гуляў,
І пакуль да сябе да я парачку не дабраў.

911

А не мы дзевачку выклікалі,
Сама яна к нам выбежала
А із дзявічага хараводу
А к нашаму маладому ваяводу.
Ваявода Іванька, ваявода,
Разбіў дзявічы харавод,
Ўзяў сабе дзевачку на выбор,
Хоць не на выбор — айцу ва двор.

912

Усе пташачкі-канарэчкі лятаюць па волі,
Адна толькі канарэчка ў большой дасадзе.
— Ці не ты гэта, салавеюшка, зязюлю заняволіў?
— Не я, салавеюшка, зязюлю заняволіў,
Сама ка мне зязюленька ў сад прыляцела,
Усю ноч шчабятала:
— Вазьмі мяне, салоўюшка, ва'дно гняздзечка.
Усе дзеванькі-падружанькі гуляюць па волі,
Адна [толькі Варутанька] сядзіць у няволі.
— Ці не ты гэта, Якушка, Варутаньку заняволіў?
— Не я, маладзец Якушка Варутаньку заняволіў,
Сама ка мне Варутанька ў церам прыхадзіла,
Сама са мной Варутанька ўсю ноч гаварыла:
«Вазьмі мяне, Якушка, ў новы церам».

Асоценька зялёненька, пара цябе касіці.
 Дзяўчыненька малодзенька, пара цябе жаніці.
 Асоценьку зялёненькую, цябе скасілі,
 Дзяўчыненьку малодзенькую, цябе ажанілі.

Кацілася, кацілася бочачка з печы,
 Ударыла, ударыла Ванечку ў плечы.
 — За што мяне, за што мяне,
 За што мяне, бочачка, біла?
 — А каб цябе, а каб цябе,
 А каб цябе Маруська любіла.

Звонка, звонка сасонка,
 Зато яна звонка, што ў бару.
 Служыў Іванечка каралю,
 Выслужыў сабе каралеўну.
 Каралёчак наш Іванька,
 Каралеўначка Праскута.
 Каралёчак наш віно п'ець,
 Каралеўначка слёзы льець.
 Каралёчак наш каралюець,
 Каралеўначка гаруець.

Стаяла сосанька ў край бору,
 Служыў Іванька пры кролю.
 Выслужыў выслугу вяліку:
 Варанога каня з сядлом,
 Маладую Аленку з вянком.
 А ці то ж то слуга, што ў сядле,
 А ці то ж то слуга, што ў вянке?
 У сядле выслуга — пашню пахаць,
 У вянке выслуга — век векаваць,
 У сядле выслуга — біць буду,
 У вянке выслуга — жыць буду.

Ой, тонка сасонка,
 Яшчэ танчэйша ў бару.
 Служыў Васілька каралю,
 Заслужыў Параску, як гару.
 Ціхі салавей гняздо ўе,
 Перагарулька пераўе.
 Перагарулька Васілька,
 Цёмнай ночы пры свячы
 На белым ложы седзячы,
 Шоўкам кашулю шыючы.

А хто ў нас, а хто ў нас невясёл сядзіць?
 Валодзя, Валодзя невясёл сядзіць.
 Знаць яго, знаць яго Таня біла кубачкам,
 Кубачкам па губачкам, кубачкам,
 Кубачкам па губачкам.
 Бел платком, бел платком
 Па румяну лічайку.

Чом-чаму камора
 Да не мецена?
 Чом-чаму Іванька
 Невясёл сядзіць?
 Ці цябе, Іванька,
 Цёшча біла?
 — Біла мяне цешчухна
 Ды не жалавала:
 Маляваным кубачкам
 Па губачкам,
 Шаўковаю хусткаю
 Ды па лічышню.

— Ой, беленькі, малодзенькі Ванечка,
 Чаго тваё румянае ліцо стусьмела,
 Чаго тваё рацівае сэрца заўныла?

— Як быў у мяне вароненькі конічак,
Пераскочыў у Мар'ечкін садочак,
Павытаптаў руту-мяту вон з карня.
За то мая да і Мар'ечка гнеўна была.
Як сарвала хмялёвую шышачку,
Ударыла па румянаму лічаньку.

921

У Міхалачкі дый матачка пытала:
— Скажы, скажы, Міхалка, усю праўду,
З чаго твая галовушка балела,
З чаго тваё сярдзечушка знібела,
З чаго тваё бела лічання спаבלёкла?
— Скажу, скажу, мая матушка, усю праўду:
Разыграўся вароны конь у варот,
Пераскочыў у Праскуцін у гарод.
Праскутачка па гароду хадзіла,
Сашчыпнула хмялёвую шышачку,
А ўдарыла мяне, молайца, ў лічання.
З таго мая галовушка балела,
З таго маё сярдзечушка знібела,
З таго маё бела лічання спабялякла.

922

Альжбетка наша
Злавіла сабе пташа.
Доўга ж ён налятаўся,
Пакуль у клетку дастаўся.
Цяпер годзе лятаць —
Трэба клеткі пільнаваць.
Пільнуйце адзін другога,
А болей нікога —
Такая наша рада,
Бо іначай будзе звада.

923

Маладзенькі Колечка
Да злавіў сабе птушачку,
Да злавіў сабе птушачку.

Якую? Лясную,
Лясную, начную.
Начную да лятучую,
Лятучую да шаптучую:
Яна ўдзень лятаць будзе,
А ўночы шаптаць будзе.

924

Наша Арынка, наша,
Паймала сабе пташа,
З ручкамі, з ножкамі,
З буйнай галавой,
З чорнымі бровіцамі,
З яркімі вочыцамі.
Вочкамі выглядаць будзець,
Вуснамі цалаваць будзець,
Ручкамі абнімаць будзець.

925

Па зарэччу зелле, *
У суседа вяселле.
Да не год жа ж мы ждалі,
Каб тут пагулялі,
Да не год мы расцілі,
Каб тут пагасцілі.
Наша Верачка, наша,
Спаймала сабе пташа,
Спаймала сабе птушку,
Начную шаптушку,—
Што ў дзень перамышліць,
То ў ноч перашэпча.

926

А пташачка-залама́й прыехаў,
Заламаў мне ножачкі
У казіныя рожачкі.
Наша Улляна, наша,
Спаймала сабе пташа.
Думала баравога —

Цярэшку маладога:
У зялёненькім жыце,
У чырвоненькім аксаміце.

927

Наша дзевачка, наша,
Спаймала сабе пташа.
Думала баравога,
Аж малойца маладога.
Не знала, што рабіці,
Пайшла к мамцы спрасіці.
Мамачка адвячае:
— Дачушка маладая,
Ці ж ты птаха не знаеш,
Ды з птахам размаўляеш.
Не птах баравы,
Малойчык малады.

928

— Чаго ж ты, дзевачка, ручку жмеш,
Ці ж ты сабе к вечару сватоў жджэш?
— Ой, я свае руччкі перажала,
А я ж сабе сваточкаў прыждала.

929

Пайшла Кацярынка ў садок па краскі
Да забылася варот зачыніць.
Едзе татулька, не зачыняе,
К сабе Кацярынке не прыхінае.

*Далей паўтараецца, што едзе матулька, брат,
сястрычка. Нарэшце:*

Пайшла Кацярынка ў садок па краскі
Да забылася варот зачыніць.
Едзе Грышачка, той зачыняе,
К сабе Кацярынку да прыхінае.

На крамяніцы да дзеўкі танцуюць,
 Да душа-малойчык паперадзе ходзіць,
 Да сваю дзеваньку да пад ручкі водзіць.
 — Ты гардзіла мною, цяпер, маладзенька, патанцуй са мною
 — А я не гардзіла табою да сама сабою,
 Што на мае падводы да няма пагоды,
 Што мае вазочки да пазамакалі,
 Што мае сукенкі да паблекавалі.

Да ляцеў салавейка да цераз тры лясы, * 2
 Да цераз тры лясы, да цераз чатыры. 2
 — Дзе ж табе, салавейка, сесці запеці? 2
 — Да сяду, запяю ў чацвёртым лесе. 2
 У чацвёртым лесе, на сухой арэсе. 2
 — Што ж табе, салавейка, тут па любосці: 2
 Ці ты лес любуеш, ці прылесейка? 2
 — Да я лесу не люблю, ні прылесейка, 2
 Да любя мне, міла сіва зязюля, 2
 Хоць яна сівенька, але міленька.
 Да ехаў Іванка да цераз тры сяле, 2
 Да цераз тры сяле, да цераз чатыры. 2
 — Да дзе ж табе, Іванка, стаці зайграці? 2
 А я стану зайграю ў чацвёртым сяле, 2
 У чацвёртым сяле, у сця на дварэ. 2
 — Што ж табе, Іванка, тут па любосці: 2
 Ці двор ты любуеш, ці прыдвор'ейка? 2
 — Да я двор не люблю, не прыдвор'ейка, 2
 А любя мне, міла маладая Манечка, 2
 Хоць яна маленька, але міленька.

Ляці, ляці, сокалу,
 Чэраз тры лясы і чэраз чатыры,
 Стань сабе на пятым лесе,
 Сядзь на зялёнай арэсе,
 Да паслухай, што табе ў лесе наймілей:
 Чы дуб, чы бяроза, чы раба заўзулька?
 — Мне ўсенька міленька, і дуб і бяроза,
 А наймілей рабенька заўзуля.

Паедзь, жанішок, [чэраз] тры сялы і чэраз чатыры,
Да стань сабе ў пятым сяле,
Да стань у цесця на дварэ.
Шчо ж табе ў цесця міла:
Чы цесць, чы цешча, чы маладая дзеванька?
— Мне ўсенька міленька, і цесць і цешча,
А над німі дзеванька маладзенька.

933

Ляцеў саколе чэраз тры поле, *
Чэраз тры поле, чэраз чатыры,
На пятым полі сеў наш саколе.
— Чаго табе, саколе, спадабала гэта поле:
Ці дуб, ці чарэмха, ці белая бяроза?
— Ні дуб, ні чарэмха, ні белая бяроза,
Спадабала мне шэра зязюлька:
Раненька ўстае, жалабна кукаець.
Ехаў Ванечка чэраз тры поле,
Чэраз тры поле, чэраз чатыры,
На пятым полі ў цесця на двары.
— Чаго табе, Ванечка, спадабаў гэты двор:
Ці двор, ці падвор'е, ці белае аконне?
— Ні двор, ні падвор'е, ні белае аконне,
Спадабала мне дзеўка Ніначка:
Раненька ўстаець, бела мыецца,
На работу ідзець, сямейку вядзець.

934

Ехалі мы цэраз тры бары, цэраз чатыры,
У пятым бары каня астанавілі.
— Што табе, хлопец, спадабался ў лесе:
Ці белыя бярозы, ці зялёны арэшнік?
— А ні белыя бярозы, ні зялёны арэшнік,
Спадабалася ў лесе чорная галка.
Ехалі мы цэраз тры сялы, цэраз чатыры,
У пятым сяле каня астанавілі,
У пятым сяле, у цесця на дварэ,
— Што ж табе, хлопчык, спадабалася ў цесця:
Ці водка, ці віно, ці салодка піва?
— Ні водка, ні віно, ні салодка піва,
Падабалася ў цесця харошая дзяўчына.

Ды не хоча цесць за мяне аддаці,
Трэба з цесцем мне ваяваці.
— Не ваюйма, цесцю, памірымся, цесцю,
Памірымся, цесцю, ды зробім дзіва,
Накупіма водкі, накупіма піва,
Ды ідзі ты, цесцю, гасцей сазываць,
Пачынай жа, цесцю, гасцей частаваць.
Так будуць табе, цесцю, людзі васхваляць,
Што ўмееш ты, цесцю, гасцей частаваць.

935

Да ляцеў саколiк да цераз тры бары,
Да цераз тры бары, да цераз чатыры.
А ў пятым бару сеў на верасе.
— Што табе, саколiк, у лесе спадабала,
Да ці бел бярэзнік, ці зялён гарэшнік?
— Да ні бел бярэзнік, ні зялён гарэшнік,
Спадабала ў лесе чорная галачка.
Да ў мае галачкі цісовае пер'е,
Цісовае пер'е, палётнае крылле.
Да ехаў Колечка да цераз тры сёлы,
Да цераз тры сёлы, да цераз чатыры.
А ў пятым сяле ў сця на двары.
— Што табе, хлопчычак, у сця спадабала,
Да ці мёд, ці віно, ці салодка піва?
— Да ні мёд, ні віно, ні салодка піва,
Спадабала ў сця малада дзевачка.
Да ў мае дзевачкі па плечыках коскі,
Па плечыках коскі, пад вачамі слёзкі.
Па плечыках коскі развіваюцца,
Пад вачамі слёзкі разліваюцца.

936

Ляці, ляці, салавейка,
Да цераз тры лясы,
Да цераз чатыры.
У пятым лесе
Яно ноч начавала.
— Што ты сабе, салавейка,
Што ты сабе, любіш:
Ці ты любіш лясы,

Ці прылесейкі?
— Не люблю лесу,
Ні прылесейка,
Толькі я люблю
Чорную Гапачку:
Хоць яна маленька,
Набо яна чарненька.
На тудойму ішла —
Сыр знайшла,
А з тудоймы ішла —
Два знайшла,
Пад пералазам —
Тры разам.

937

Прыляцелі гусі
Ды з Белае Русі,
Селі на азёрычку,
Сталі яны ваду піці,
Крылле аб лёд біці.
— Піце, гусачкі, піце,
Крылачкі не біце.
Наехалі госці
Ды з чужой валосці,
Селі за столікам,
Сталі яны мядок піць,
Кубачкі аб стол біць.
— Піце мядок, піце,
Кубачкі не біце.
— Кубачкі аб стол паб'ём,
Ядзечку з сабоў вазьмём.

938

Наляцелі гусі з Белья Русі,
Сталі яны воду піці,
Аб лёд крыллямі біці.
— Што вам, гусі, стала,
Ці вады-лёду мала?
Вады не папіці, лёду не пабіці.
А наехалі госці з чужэе валосці,
Селі яны за столікам,

312

Сталі яны мёд-віно піці,
Аб сток кубкамі біці.
— Што ж вам, госці стала,
Ці мёду-віна мала?
Вам жа мёду не папіці,
Кубкаў не пабіці.

939

Да наляцелі гусі *
Да з чужыя Русі.
Сталі яны аб лёд крыллем біці,
Сталі яны ваду піці.
Панаехалі госці
А з чужыя валасці.
Селі яны да за столікам,
Сталі мёд-віно піці, 2
Аб стол кубкамі біці.
Бейцеся, кубкі, да дна,
Штоб было жыта родна.
Наша дзевачка мала,
Штоб стоячы жала.
Наш хлопчычак вялік,
Штоб стоячы касіў.

940

Прыляцелі гусі із далёкай Русі,
Селі яны, палі на ціхім Дунаі.
Сталі яны ваду піць,
Самі з сабой гаварыць:
— Каб не наша гусачка,
Мы б тут не бывалі, 2
Гэтай вады не півалі.
Як прыехалі госці ды з далёкай воласці,
Сталі яны віно-мёд піці,
Самі з сабой гаварыці:
— Каб не наша дзевачка,
Мы б тут не бывалі, 2
Віно-піва не півалі.

Села Тонечка ў таты за сталом выпіваць: *
 — Скажы, татачка, ці многа буду тут гуляць?
 — Да нямнога, мая дачушка, нямнога.
 Адкуль браўся чорны воран звысока,
 Адтуль прыехаў Сашачка здалёка.
 — Хваціць, Тонечка, у таткі піць-гуляць,
 Я прыехаў цябе, маладу, забіраць.

Узыйшоў месяц з высок-высоку,
 Наехала сватоў здалёк-далёку.
 Ой, не ведаеш, чым частаваці,
 Чым частаваці, як называці.
 Ой, знаць па стане, што ўсе шляхціяне,
 Ой, знаць па мове, што ўсе панове,
 Ой, знаць па ліцы, што ўсе панічы.
 Частаваць будзем мядамі
 І называць будзем панамі.

Скацілася вішня з высок-высока, *
 З высок-высока,
 Наехала сватоў з далёк-далёка,
 З далёк-далёка.
 Ой, знаць па мове, што ўсе панове,
 Што ўсе панове.
 Ой, знаць па стане, што ўсе мяшчане,
 Што ўсе мяшчане.
 З павагай ходзяць, пахіцу мовяць,
 Паціху мовяць.
 Маладую дзевачку ад нас адмовяць,
 Ад нас адмовяць.
 — Дзевачка пані, не гардзі памі,
 Не гардзі памі.
 Паедзеш з намі ад сваей мамы,
 Ад сваей мамы.

Чы ж гэта сваты каля стала ходзяць?
 Шапкі здымаюць, шаблі блістаюць.
 Знаці па коням, што варанья,
 Знаці па свату, што маладыя,
 Знаці па ходу — вялікага роду,
 Знаці па мове, што ўсе панове.

Не было вятрэй — панавеяла,
 Не было гасцей — панаехала.
 А ўсе госцікі дый багатыя,
 А ўсе шапачкі дый рагатыя.
 А на ўсіх ражках усё па ветачцы,
 На тых ветачках дый па пташачцы.
 А ўсе пташачкі — усе роўныя,
 Пяюць песенькі — усе розныя.

Ляцелі гусі з далёкай Русі,
 Наехалі госці з нашай Беларусі.
 Гэта сватоўе — знаць, што паноўе,
 Знаць, што паноўе, панскага роду —
 Не п'юць гарэлкі, чакаюць мёду.
 — А ў нас пчолкі не параілі,
 Для вас мядочку не нанасілі.

Ой, вясёла наша Паўлінка, вясёла,
 Як пасела свая радзінка наўкола,
 Да як ходзіць родная матка ля стала.
 Заўтра будзець наша Паўлінка смутненька,
 Як насядзець чужа радзінка блізенька,
 Як паглядзіць чужая матка на яе,
 Да завянуць белыя ручкі ў яе.

Цяпер табе, млада Анечка, вясёла, *
 Як абсела твая радзімка наўкола,
 А ці будзець табе, Анечка, вясёла,

Як абсядзець чужая радзімка наўкола?
Яны табе ўсе па слоўцу, як скажуць,
Яны ж цябе, як рыбачку, сасмажуць.

949

— Асцерагайся, Вольчачка, *
Чужая сям'я абсядаіць.
З правага боку — чужынец,
З левага — чужаніца.
— А не чужынец — міленькі,
Не чужаніца — залоўка.

950

Ці не жалка табе, дзевачка,
Што чужая чужына за сталом,
А свая радзіна пад стаўпом?
Чужая чужына ўсё скачыць,
А свая радзіна ўсё плачыць.
Чужая чужына мёд-віно п'ець,
А свая радзіна слёзкі льець.

951

Наехала чужына,
Уся жанішкова дружына:
На правым боцы брацікі,
На левым — сястрынкі.
Ой, п'юць мядок
Да зялёнае віно.

952

— Маладая да ты, вішанька,
Чаму ты зялёная?
Маладая да ты, Надзечка,
Чаму невясёлая?
— Як жа мне вясёлай быць,
Каля мяне Іванка сядзіць,
За права плячко дзяржыць.

Зборная нядзеля настала, *
 Валечка падружак сабрала,
 А ўвакруг сябе саджала,
 А сама села вышэй усіх,
 Задумала думачку больша ўсіх,
 Што ніхто ля яе не сядзіць,
 А ні родны брацец, ні сястра,
 Толькі адзін Пецечка-галайстра.

Агляніся, Зосечка, каля сябе,
 Што ж села няроўніца ля цябе,
 Было ж табе у сваёй мамачкі пагуляць,
 Было ж табе сваю роўніцу пашукаць.

Да абсели, абсели
 Нашую власцяначку
 Да грыбы чашчавікі,
 Старыя махавікі.
 Па бору бадзяліся,
 Да да нас дабраліся.
 Да ў бору чэрві вілі,
 Да ў нас за сталом селі.

Абсели, абсели
 Белую сыраежачку
 Баравікі, чашчавікі,
 Старыя казлячышчы.
 Абсели, абсели
 Маладую дзевачку
 Старыя, барадатыя
 Да ўсё нежанатыя.
 Па рынку бадзяліся:
 Усе за стол сабраліся.

Асели, асели нашу пралесачку
 То грыбы, то грыбішча, баравыя маслянiшча.
 Да асели, асели маладую дзеваньку
 То сваты, то свашачкі, то маладыя жанiшкі.

— Ой, рэчка, рэчанька,
 Ты ўчора цякла, быстра ішла,
 А сягоння цячэш, ціха едзеш.
 — Ой, як я буду цекці, быстра йсці?
 Што на мяне рэкі ўсе сцякаліся,
 Што на мяне рэчанькі ўсе сашліся,
 Што на мяне лозанькі ўсе схіліліся,
 Што на мяне каліна скланілася,
 Яна маю быстроньку спыніла.
 — Ой, дзеўка, дзеўка Ганечка,
 Ты ўчора была вясёлая,
 А сягоння сядзіш хмурная.
 — Ой, як мне вясёлай быць?
 Асела мяне ўся яго радня,
 Абселі па правы бачок дзевяры,
 Яго родныя браты,
 А па левы бачок — залвіцы,
 Яго родныя сястрыцы.

— Ой, рэчка, рэчка быстрая,
 Як ты ўчора была быстрая,
 А цяпер такая ціхая?
 — Ой, як жа мне быці быстрэнькай —
 Налягла на мяне лазіца
 І яшчэ шаўковая травіца.
 На мяне ветрычак не вее,
 На мяне дожджычак не сыйдзе,
 На мяне сонейка не грэе.
 — Ой, дзеўка, дзеўка, Ганначка,
 Як ты ўчора была вясёла,
 А цяпер такая смутная?
 — Ой, абсела мяне чужына —
 Іванкава ўся радзіна:
 Із правага боку — сванечка,
 Із левага боку — Іванка,
 Напроціў — сэрданька, дружанька,
 Ой, і каля яго — брат яго,
 У канцы століка — староста,
 А на перадпеччы — музыка,
 То ў сянёх, то ў хаце — маршалак.

— Ой, рэчка, рэчка, рэчачка,
 Ты ўчора была быстрая, 2
 Сягоння стаіш ціхая.

— Як мне, рэчачцы, быстрай быць
 Абсела мяне ніц-лаза, 2
 Усялякае дзерава.
 Каранямі берагі апляла,
 Лісцейкам зямлю пакрыла.

— Маладзенькая дзевачка,
 Ты ўчора была весела,
 Сягоння сядзіш хмурная,

— Як жа мне тут быць вясёлай
 Абсела мяне чужына, 2
 Уся малойцава дружына.
 З правага боку — малойчык,
 З левага — сваціца, 2
 Усё малойцава сястрыца.
 Сваціцы ручку я дала,
 А з малойцам шлюб узяла.

— Ай, рэчка, рэчка быстранька,
 А чаму ты ўчора быстра была,
 А сягоння стала ціхенька?

— Ай, дзеўка, дзеўка Дунечка,
 А чаму ты ўчора весела была,
 А сягоння стала смутненька?

— Як жа мне, рэчцы, быстра іцці —
 Абнялі мяне ўсе лугі,
 Усё круценькія берагі.
 Усе на мяне лозачкі схілілісь,
 Усе на мяне кусточки схінулісь,
 Усе на мяне беражочки схінулісь,
 Усе на мяне лісточкі сыпнулісь.

— Як жа мне, дзевачцы, вясёлай быць —
 Абняла мяне дружына,
 Усё Антонкіна радзіна:
 А з правага боку — сам малод,
 А з левага боку — сястрыцы яго,
 Напроціў мяне — братцы яго.
 Ай, паедзем, мой брахненька, дадому.

А ўчора рэчанька быстра ішла, *
 Сягоння рэчанька ціха ідзець —
 Напала на яе сняжніца,
 Усё сцюдзёная вадзіца.
 А ўчора Валечка весела была,
 Сёння Валечка смутненька —
 Асела яе чужына,
 Усё Васечкава радзіна,
 Некуды галоўкі скланіці,
 Некуды слёзанькі ўраніці.
 Скланіла галоўку ў падалок,
 Раняла слёзанькі ў рукавок.

А ўчора рэчанька быстра йшла,
 Сягоння рэчанька ціха ідзець.
 А ў яе думалі, пыталі:
 — Чаго ты, рэчанька, ціха ідзеш?
 — Як жа мне, рэчаньцы, хутка ісці —
 Абламіла каліна берагі,
 Пусціла ягаду ў ваду.
 А ўчора Танечка весела была,
 Сягоння Танечка скучная.
 — А як жа мне, моладзе, вясёлай быць —
 Абсела мяне чужына,
 Усё й Сашачкава радзіна.
 Сашачкава радзіна на куце,
 А мая радзіна ў парозе.
 Сашачкава радзіна мёд-віно п'ець,
 А мая радзіна слёзкі льець.

Ды не гневайся, мая братоўка, на мяне,
 Што села бліжусенька для цябе,
 Ды што я села за большым сталом за тваім,
 Я прыехала за родным братам за сваім.
 Я прыехала не піць-есці, пасядзець.
 Я прыехала вашых парадкаў паглядзець:
 А што ты тут за княгіня,
 А ці будзеш гаспадыня.

Нявестачка мая, *
 Я заловачка твая,
 Не гордавай мною,
 Што я села з табою
 За столікам тваім,
 За брацікам сваім.
 За столікам за цясовенькім,
 За брацікам за родненькім.

А не гневайся, мая братоўна, на мяне,
 Што я села бліюсенька ля цябе.
 У майго брата тры сады ў гародзе.
 У адным садзе будзець зязюля кукаваць —
 Добра будзець у нас братоўна прывыкаць.
 У другім садзе будзець салавей гнёзды віць —
 Добра будзець у нас братоўна з намі жыць.
 У трэцім садзе будзець зязюля дзетак мець —
 Добра будзець на нас братоўна глядзецька.

Не гневайся, мая братоўка, на мяне,
 Што я села бліюсенька ля цябе.
 А я ў цябе за столікам не была,
 А я твайго хлеба-солі не ела.
 А сягоння ж я прыехала з братамі,
 Насіце мне гарэлку вядрамі.
 А было ж табе па кірмашыках не хадзіць,
 А было ж табе майго браціка не звадзіць.
 Ты ж не адзін гадок папіла мядок ад яго,
 Не адну нядзельку піла гарэлачку ад яго.

Не гневайся, мая братоўка, на мяне,
 Што я села так блісенька ля цябе,
 Што я села за столікам за тваім,
 Я прыехала за брацікам за сваім.

А было ж табе на кірмаш не хадзіць,
Было табе нашага братку не любіць.
Было ж табе горкай гарэлкі не піці,
Было ж табе з нашага браткі не кпіці.
Было не есці абараначак у мяду,
Абараначкі-падманачкі, што ў мяду.
Яны ж цябе падманулі маладу,
Яны ж цябе ад дзевачак адманяць,
Яны ж цябе да жоначак прыманяць.

969

Ці я табе, Аўдоцейка, не казалы,
Ці я твайму сэрцайку не спрыяла.
Не хадзі ты, Аўдоцейка, рана па ваду,
Ды не слухай тых гудочкаў, што рана гудуць,
Ды не бяры падарачкаў, што дарам даюць.
Цябе ж тыя падарачкі ў дабро не ўвядуць,
Яны ж цябе ад мамачкі скора адвядуць
Ды к ліхой свякрусе цябе прывязуць.
А чужая староначка без ветру шуміць,
А ліхая свякруха не б'е, ды баліць.
А як жа мне к свякрусе прыстаці,
Як жа мне яе мамачкай назваці?
А я ж тое падвор'ейка лісцем усцялю,
А я ж тую свякруху мамкай назаву.

970

Вот ж табе, маладая дзевачка, за тое,
Было не плясці русае коскі ва трое,
Было не хадзіці да Навагрудку па ваду,
Было не будзіці ціхіх салавейкаў, што рана пяюць,
Было не браці абаранчыкаў, што даюць.
Абараначкі-падманачкі падмануць,
Цябе, маладзенькую, ад мамачкі адбяруць.

971

Скацілася яблычка із клеці, *
Ударыла Ганулька ў плечы.
Вот табе, Ганулька, за тое,

Было баранкаў не есці.
Тыя баранкі — падманкі;
Адманюць цябе ад мамкі,
Прыманюць цябе к свёкарку,
Шчэ й к маладому Лёшаньку.

972

Вот табе, Леначка, пагуляйнейка,
Было не хадзіць часта на вулку,
Было не слухаць громкіх гуслей.
Громкія гуселькі з ума звядуць,
Маладую Леначку замуж аддадуць.
Не бойся, Леначка, мы не выдадзем,
Узяўшы за ручку, вон выведзем.

973

Ой, ужо апошня нядзелька,
Ой, ужо Олечка не дзеўка,—
Звілі вяночка з барвінку.
То табе, Олечка, за тое,
За тваё сардэнька гордае.
Было не хадзіці ў вішнеў сад,
Было не ламаці вішаняк,
Трэ было не класці ў хвартушок.
Тыя табе вішанькі зрадзілі —
І цябе з дзявоцтва ссадзілі.
Не пляці косанькі ў тры радкі,
Не хадзі гуляці, дзе дзеўкі,
Паслухай радонькі, дзе жонкі.
Табе жаночкі парадзяць,
Цябе каля сябе пасадзяць,
Цябе да розуму давядуць.

974

Мы ж табе гаварылі,
Твайму сярдзечку наравілі:
Не хадзіць было ў вішнеў сад,
Не шчыпаць было вішань,
Не класці было ў карманы,

Не насіці было на ўлку,
Не даваці было залвіцам,
Усё суджанькіным сястрыцам.
Тыя цябе вішанькі жанілі,
З бацькава падвор'я ссадзілі.

975

Ці мы табе, Лідачка, не гаварылі,
Ці мы твайму сэрцаньку не наравілі:
— Не хадзі, Ліданька, у зялёны сад,
Не шчыплі, Ліданька, салодкіх вішань,
Не слухай, Ліданька, звонкіх вусель.
Тыя цябе вішанькі абманулі,
Тыя цябе вуселькі з толку звялі.
Ад таткі-мамкі адварнулі,
К маладому Генечку прывярнулі.

976

Гэта табе, Хвенечка, за тое,
Было наначкі не хадзіць,
І круп, і сала не насіць,
Суседніх дзяцей не карміць.
Суседнія дзеткі паелі
І цябе сюды ўелі.

977

Ці мы табе, Дунечка, да не гаварылі:
— Не хадзі, Дунечка, сы вячор на двор,
Не слухай, Дунечка, звонкіх гусель.
Тыя цябе гуселькі спадманываюць,—
Ад бацькі, ад маткі сатманываюць,
К маладому Ванечку прыманываюць.
— Кажыцца, я, молада, не слухала:
Узяла вядзерцы, па ваду пашла,
Зачарпнуўшы вядзерцы, паставіла,
Паставіўшы вядзерцы, паслухала:
Як тыя гуселькі харашо іграюць,
Як тыя свашачкі харашо пяюць.

Казала сарока чы-чы-чы,
 Села ў дзеванькі на плячы.
 — Гэта табе, дзеванька, за тое,
 Не пляці косаньку ўтroyа,
 Пляці косаньку ў чатыры рады,
 Жыві ў бацінькі чатыры гады.
 — Я не буду плесць ні раду,
 Не буду жыць у бацькі ні году.
 Заіграла скрыпачка-дудачка,
 Узяла нашу дзеваньку думачка,
 Што ніхто для яе не сядзіць:
 А ні брацітка, ні сястра —
 Толькі адзін суджанька-халайстра.

Скрыпнулі вароты з паўначы,
 Прыехалі к Мар'ютке панічы.
 — Вот табе, Мар'ютка, за тое,
 Было не плесь косаньку ўтroyа.
 Было плесь косаньку ў чатыры рады,
 Жыла б ты ў бацюшкі чатыры гады.
 — Я й ні год жыла, я й ні два,
 Не 'дну лентачку знасіла,
 Не 'днаго малайца ссушыла,
 Аднаго Іваньку сукрасіла.

Была ў бацька адная дочка,
 Адная адыначка.
 Пайшла вона да сіняга броду,
 Да й да броду па воду.
 Не мае вадзіцы ды й адыныцы,
 Ні яе паходачкі.
 Стаіць вядзерка дай на лаваньцы,
 А венчык на калочку.
 Ото ж табе, дзеванька, за тое,
 Было не плесці косаньку ва трое.
 Было плесці косу ў батожкі,
 Было ткаці ручнічкі пад ножкі.

Ото ж табе, донечка, за тое,
Не ідці было к сіяму броду па воду,
Не слухаці было галубочкаў, што гудуць,
Не браці тых падаркаў, што даюць,
Бо падаруначкі падмануць,
Ад баценькі да свёкарка завядуць.

981

— Пераманачка-вутачка,
Пераманіла селезня
З чужога возера да на сваё.
— Ці я ж то яго маніла?
Сам ён да мяне даляцеў,
На мяне, уціцу, гледзячы,
На маё пер'ейка рабое,
На маё крыллейка быстрае,
На маё плаванне ціхае,
На маю галоўку сізую.
— Перапросачка-Мар'ечка,
Перапрасіла Ванечку
З чужой вуліцы на сваю.
— Ці я ж то яго прасіла?
Сам ён да мяне даехаў,
На мяне, дзевіцу, гледзячы,
На мае паходы скорыя,
На мае паклоны нізкія,
На маю галоўку гладкую,
На маю касіцу русую.

982

— Пераманачка-вутачка,*
Пераманіла селезня
З чужога возера на сваё.
— А ні я яго маніла.
Ён жа сам да мяне прылятаў,
Ён мяне, вутачку, спадабаў.
На што ж ён на маё галіўся?
Ці на маё шэрае крыллейка,
Ці на маю сізую галоўку?
— Перапросачка-Верачка,
Перапрасіла Лёнечку

З чужой вуліцы на сваю.
— А не я ж яго прасіла.
Ён сам да мяне прыходзіў,
Ён мяне, маладу, спадабаў.
На што ён на маё галіўся?
Ці на мае ціхія паходы,
Ці на рэзвыя разгаворы,
Ці на ласкавы пагледы?

983

Перамананька-вуціца, пераманіла селезня
На сваё возера плаваці.
— А маё возера шыроценька,
Ды не так шырока, как доўга.
Ёсь куды селязьню праплыці,
Сізае крылышка прамачыці.
Перамананька-Гануся, пераманула Філімоньку
На сваю вуліцу гуляці.
— А мая вуліца шырока,
Да не так шырока, як доўга.
Ёсь куды Філімоньку праехаці,
Варанога коніка раз'ехаці,
Шаўковую плётачку размахаці.

984

— Пераманачка-вутацка,
Пераманіла селезня
А з таго возера быстрага,
А з таго траснічку густога.
— Ці я яго маніла?
Ён сам да мяне прыляцеў,
А на мяне, вутацку, гледзячы,
А на мае перыйкі шызыя,
А на мае крылушкі быстрыя.
— Пераманачка-Ганначка,
Пераманіла Іваньку.
— Ці я ж то яго маніла?
Ён сам да мяне прыехаў,
А на мяне, паненку, гледзячы,
А на мае прыборы панскія,
А на маю галоўку гладкую,

А на мае паходы ціхія.
Панскія прыборы — ў каморы,
[Ціхія] паходы — ў таночку,
Гладкая галоўка — ў вяночку.

985

— Пераманачка-павачка,
Пераманіла павука
На сваё возера купацца.
— А не я ж яго маніла,
Ён сам прыляцеў купацца,
Сваё дробнае пер'ейка,
Сваё сізае крыллейка
Да сваю павіную галоўку.
— Пераманачка-Сахвейка,
Пераманіла Грыгорку
На сваё вяселле гуляці.
— А ці я ж ба яго маніла,
Ён сам па мяне прыязджаў
Да на маё вяселле гуляці,
Да на мой пярловы вяночак,
Да на мой шаўковы платочак,
Да на маю русую косаньку.

986

Не дзіві, княгінька, ні на кога,
Прывучыла жанішкá маладога
Сваей рожаю прыгожаю,
Сваей красатой дзявоцкаю,
Ціхімі сваімі паходамі,
Нізкімі сваімі паклонамі.
Ціхімі паходамі ў таночку,
Нізкімі паклонамі ў церамочку,
Сваім сярдзечкам пакорным.

987

— Ты не дзіві, галубка, ты на голуба,
Ты падзіві, галубка, сама на сябе.
Прыўчыла галуба ты сама да сябе

Сваімі частымі пералётамі,
Сваею сізаю той галовушкай.
Ты не дзіві, Гануля, ды й на татуньку,
Ты й падзіві, Гануля, ды й сама на сябе.
Прыўчыла Мылаха ты сама каля сябе
Сваею гладкаю вой галовушкай,
Сваею частаю вой паходушкай,
Сваею рэзваю гаворачкай.
— Гладкую галоўку я па раннім часу,
Русую косаньку я й ка 'бедні пляту,
Вежлівай гаворкай я й з панам гавару.

988

Не стойце, свахі, ля варот,
Не пазірайце ў вагарод.
У вагародзе лебядка,
У той лебядзе прынада.
Прынадзіла Міхаілу
Часта ў госці хадзіці,
Дарагія гасцінцы насіці.

989

Баравая цяцера **
На сенажаці села.
На сенажаці села,
Скрыллейка распусціла.
Скрыллейка распусціла,
Сокала прывучыла.
— Не я яго прывучыла,
Ён жа сам ка мне прывык.
Ля мяне блізка сядзеў,
На маё пер'е глядзеў.
На маё пер'е глядзеў,
На маё рабенькае.
Маладая Люсечка
Па кірмашы хадзіла.
Па кірмашы хадзіла
І Віцечку прывучыла.
— Не я яго прывучыла,
Ён жа сам ка мне прывык:
На маё ліцо глядзеў,

На маё бяленькае.
Ён маю радню ўважаў,
Ён маю багатую.

990

Непраўдзівая калінка
Няпраўду лугам казала,
Казала, цвету не будзець,
Чырвоных ягад не зродзіць.
Як прыйшла вясна цяпленька,
На каліне цвету бяленька.
Як прыйшла восень сцюдзёна,
А на каліне ягад чырвона.
Непраўдзівая дзевачка,
Няпраўду падружкам казала,
Казала, ухажора не люблю,
Казала, за яго не пайду.
Аж яна яго злюбіла,
У яго слядок ступіла.
Аж яна яго моцна скахала,
У яго ручкі папала.

991

Непраўдзівая каліна
Няпраўду пташкам казала.
Казала: «Цвісці не буду»,
Казала: «Ягад не будзе».
Як прышла вясна — зацвіла,
Як прышла пара — паспела,
І пташкі ягадак пад'елі.
Непраўдзівая Ніначка
Казала: «Замуж не пайду»,
Казала: «Іванку не люблю».
Прышла нядзелька святая,
Ніначка ў шлюбе стаяла,
Іванку за ручку дзяржала.
Як прышоў той дзень — панядзелак,
Адлучылі Ніначку ад дзевак.
Прышоў той дзень — аўторак,
Пасадзілі Ніначку меж жонак.

Непраўдзівая каліна*
 Да казала: «Цвісці да не буду.
 На мне ягадак не быць».
 Настала лецейка цепленька,
 Зацвіла каліна беленька.
 Да на ей ягадак поўненька,
 Пад ей пташачак чорненька.
 Непраўдзівая дзевачка
 Казала: «Замуж не пайду,
 Я ж таго хлопчыка не люблю».
 Адкуль узяўся, спадабаўся,
 Ясным сокалам удаўся?
 Ясным сакалом за дваром,
 Любым госцікам за сталом.

Каліна непраўдзівая казала:
 «Цвісці не буду,
 Не пушчу,
 Не пушчу белага цвету,
 Не ўраджу буйных ягадак».
 Як прышла вясна, зацвіла,
 Буйны ягадкі радзіла,
 Беленькі цвяток пусціла.
 Непраўдзівая дзевачка,
 Непраўдзівая Анечка
 Казала: «Замуж не пайду,
 Маладога суджаньку не злюблю».
 Як прышлі сваты, дык пашла,
 Маладога суджаньку злюбіла.
 — А ці я ж яго злюбіла,
 Гэта мая мамачка злучыла,
 А сыр у масле тапіла,
 За вароцікі насіла,
 А варыла лебяду на мяду,
 Прывучыла суджаньку ў саду.

Непраўдзівая каліна
 Ды казала: «Сёлета цвісць не буду».
 Як прыйшла вясна, расцвіла,

Пусціла вецце пад клецце,
Зялёны росток пад масток.
Непраўдзівая Ганка
Ды казала: «Сёлета замуж не пайду».
Як прышоў Якушка, так пашла.
— Я й бы, сястрыцы, не любіла,
Па двару хадзіла,
Ў яго слядочак ступіла,
Тагды, сястрыцы, яго палюбіла,
Яго слядочак — мядочак.

995

Непраўдзівая каліна гаварыла:
«Цвісці сёлета не буду».
Прышла вясна, зацвіла.
«Зялёнага ягора не люблю,
Ў карэнь вецця не пушчу».
Як прышла вясна, зялёнага ягора ўзлюбіла,
У карэнне веццяў з яго пусціла.
Непраўдзівая Ганначка гаварыла:
«Замуж не пайду, маладога Іваньку не люблю
І на след яго не ступлю».
Прышла восень — замуж пайшла,
Маладога Іваньку ўзлюбіла
І ў слядок яго ступіла.

996

Непраўдзівая калінка
Казала: «Цвісці не буду».
Казала: «Ягодак не будзе».
Прышла вясенька цяпленька,
Зацвіла калінка бяленька,
На ёй ягадак драбненька.
Непраўдзівая дзевачка
Казала: «Замуж не пайду».
Казала: «Малойца не люблю,
На яго падвор'е не ступлю,
Яго конікаў не злічу,
Яго радзімкі не здару».
Як прышла пара, дык пашла,

На яго падвор'е ступіла,
Яго конікаў злічыла,
Яго радзімку здарыла.
Здарыла радзімку, увесь народ,
Яго мамачку напярод.

997

Непраўдзівая каліна
Казала: «Цвісці не буду».
Казала: «Ягад не будзе».
Непраўдзівая Манечка
Казала: «Замуж не пайду».
Як прышла пара, дык пашла.
Ад таткі, ад мамкі ды к свякровачцы.
А ў свякровачкі дрэнна жыць:
Там будзеш цяжка ты рабіць.
Ды свякровачцы гадзіць,
Па вадзіцу раненька будзеш хадзіць.

998

Непраўдзіва калінка
Казала: «Цвісці не буду».
А прышла вясна, расцвіла,
Пусціла вецце пад клеці,
А зялёны лісток пад масток.
Непраўдзіва Хадорка
Казала: «Замуж не пайду».
А прышла вясна, так пашла,
Русую касу распляла,
У мамчыны клеці ўплёты павесіла.
— І там мая матка ходзіць,
Белыя ручкі ломіць,
Дробныя слёзкі роніць:
— Тут мая дачушка хадзіла,
Мне работку рабіла.

999

Мутліва зязюля, мутліва,
Перад салаўямі змуціла.
Казала: «У садочак не лячу».

Казала: «Ягадак не дзюбну».
Зязюлька ў садочку бывала,
Чырвоны ягадкі дзюбала.
Мутліва Апрацька, мутліва, —
Перад дзевачкамі змуціла.
Казала: «Петруся не люблю».
Казала: «За яго не пайду».
Палюбіла ж Петруся, як душу,
Цяпер кажа: «Пакінуць не мушу».

1000

Ой, казала Галечка, што замуж не пайду.
Насеяла чарнабрыўцаў цэлу граду.
— Расціце, чарнабрыўцы, ой, не буяйце,
Ой, не ідзіце, дзеўкі, замуж, пагуляйце.
Ой, дурныя тыя козы, што лазу грызуць,
Ой, дурныя тыя дзеўкі, што замуж ідуць.
Ой, дурныя тыя козы, што ў лазу скачуць,
Ой, дурныя тыя дзеўкі, што замужам плачуць.

1001

Было лета, было лета, цяпер зіма,
Пасеяла чарнабрыўцы насупроціў ражства.
А ўжо ж мае чарнабрыўцы расцвітаюць,
А ўжо ж маю русу касу расплятаюць.
Расцвілі чарнабрыўцы да й не на век,
Расплялі маю русу касу на цэлы век.

1002

Казала дзевачка: «Замуж не пайду».
Насеяла чарнабрыўцаў цэлую граду.
— Ох, хто ж гэты чарнабрыўцы паліваць будзе,
Ох, хто ж мяне, маладзеньку, шкадаваць будзе?
Абазваўся да Валодзька ў вішнёвым саду:
— Ох, я ж твае чарнабрыўцы паліваць буду, 2
Ой, я цябе, маладзеньку, шкадаваць буду.
— Ой, расціце, чарнабрыўцы, не буяйце,
Ох, не ідзіце, дзеўкі, замуж да й гуляйце,
Ой, вы маёй да мамачы памагайце.

Ой, казала дзевачка: «Замуж не пайду».
 Насеяла чарнабрыўцаў цэлую граду.
 — Расцеце расцеце, чарнабрыўцы, расцвітайце,
 Як я пайду увосень замуж, пасыхайце.
 Ой, як тыя чарнабрыўцы расцвіталі,
 Яны гору камяну ўсцілалі.
 — Пусці мяне, мая мамка, на ту гору,
 А я сабе на той гарэ чарнабрыўцаў нарву,
 А я сабе з чарнабрыўцаў вяночка саўю.
 — На што ж табе, дзіця маё, чарнабрыўцаў цвет,
 Да ўжо табе, дзіця мае, завязан свет.

Хвалілася каліна,
 У густой лазе стоячы:
 — Ой, ніхто да мяне не дойдзіць,
 Ніхто мяне не зрубае
 Без мяча, без секача
 Ды без вострай шабелькі.
 Адазваўся злы мароз:
 — Не хваліся, калінка,
 Я цябе сам зрубаю
 Без мяча, без секача
 І ягдкі змаражу
 І голлейка пасушу.
 Хвалілася дзевачка:
 — Ніхто мяне не возьме
 Да без мёду, без віна,
 Без салодкіх напіткаў.
 Адазваўся малойчык:
 — Не хваліся, дзевачка,
 Да я цябе сам вазьму
 Да без мёду, без віна,
 Толькі з горкай гарэлкай
 Ды ў святую нядзельку.

Хілялася каліначка за ракой:
 — Ніхто мяне не высячыць за вадой.
 Як узняліся шуры ды буры з-за ракі,

Выламалі каліначку з-за вады.
Хвалілася малада Манечка за сталом:
— Ніхто мяне не выведзець з-за стала.
Як паехаў молад суджанька з дружынай,
Дык ён вывеў маладу Манечку з застоля,
А паставіў з сабой у раду,
Паміж конікаў вараных,
А паміж дружчатак маладых.

1006

Схілілася каліначка над ракой.
Ніхто яе не высячыць за вадой.
А дзе браўся буйны ветрык на яе,
Ён жа яе ўсё голлейка абламаў,
Па сінім моры, па быстрай рацэ разagnaў.
Хвалілася малада Лідачка ў мамачкі:
— Ніхто мяне ад мамачкі не возьмець.
А дзе браўся малады Іванька,
Ён жа яе русую касу растрапаў,
Ён жа яе ад мамачкі ўзяў.

1007

Хілілася калінінка над вадой:*
— Ніхто ж мяне ні высекець за вадой.
Пахваліўся люты марозік на яе:
— А я ж цябе, калінінка, змарожу,
А я ж тваю красную ягаду абсмакчу,
А я ж тваё сучча-вещцейка ўсушу.
Хвалілася млада дзеванька утайкі:
— Ніхто ж мяне ад татухны не возьмець.
Пахваліўся млады мальчышка на яе:
— А я ж цябе, млада дзеванька, адсюль вазьму,
А я ж твае скрынкі-пярынкі выведу,
А я ж твае дальні кірмашы ўніму,
А я ж табе мамкіну негу выганю.

1008

Хвалілася красна каліна за ракой:
— Ніхто ж мяне тут не дастане за вадой.
Як наляцелі дробныя пташкі з даліны,

Паклявалі красныя ягадкі з каліны.
Хвалілася малада Зіначка за сталом:
— Ніхто ж мяне тут не дастане за раднёй.
Як наехаў молад Колечка з дружынай,
Ой, разагнаў Зінкіну радзінку па адной,
Ой, ён жа забраў млада Зіначку з сабой.

1009

Хвалілася каліна над ракой:
— Ніхто мяне не дастаніць за вадой,
Ніхто маіх суччайкаў не 'бломіць,
Ніхто маіх лісцікаў не 'батрэць,
Ніхто маіх ягадак не 'тшчыпнець.
А ўчуў жа гэта зелен дуб,
На зялёнай дуброве стоячы.
— Я цябе, каліна, дастану за вадой,
Я тваё сучыйка абламлю,
Я тваё лісцейка абатру
І тваю ягадку адшчыпну.
Хвалілася Сахвейка ў таткі:
— Ніхто мяне не возьміць ад таткі,
Ніхто маёй красаты не 'батрэць,
Ніхто маёй натуры не пераменіць.
А ўчуў жа гэта Грыгорка,
У таткі на дварэ стоячы,
На вараным коніку седзячы.
— Не хваліся, Сахвейка, у таткі.
Я цябе вазьму ад таткі,
Я тваю красату абатру,
Я тваю натуру перамяню.

1010

Хвалілась каліна сваім ростам вялікім:
— Ніхто мяне тут не дастанець без вострага мяча.
Абазваўся мароз: — Не хвалісь, каліна,
Я цябе дастану без вострага мяча,
Я ветві асушу і лісця абцэрушу,
Я цябе дастану без вострага мяча.
Хвалілась Ніначка сваім родам вялікім:
— Ніхто мяне не вывезець з вялікага роду.

Абазваўся суджанька:— Я цябе вывезу із вялікага роду.
Я род-племя ўпаю, тваяго атца ўпрашу
І вывезу цябе із вялікага роду.

1011

Хвалілася каліначка за ракой:*
— Ніхто мяне не высеча за вадой
Ды без сечы, без вострага тапара.
А дзе браўся буйны вецер на яе,
Ды вывернуў каліначку з караня,
Ды без сечы, без вострага тапара.
Хвалілася млада Волечка за сталом:
— Ды ніхто ж мяне не вывядзе з-за стала,
Ды без мёду, без кубачкаў, без віна.
А дзе браўся млады Іванька да яе,
Узяў за ручку, вывеў яе з-за стала,
Ды без мёду, без кубачкаў, без віна.

1012

Стала каліначка над ракой.
Ніхто ж яе не адважыўся зрубаці,
Адважыліся буйны ветры зламаці.
Гадавалася Томачка ў матулі.
Ніхто ж яе не адважыўся чапаці,
Адважыўся малады Жоржычак узяці.

1013

Хадзіла козанька па лукам,
А за ёй услядок шэры воўк:
— Хоць ідзі, не хадзі, козанька,—
Быць табе, козанька, з'ядзёнай.
А валяцца рагам па гарам,
А дробным касцям па пяскам,
Буйнай галаве па траве.
Хадзіла Сахвейка па двару,
А за ёй услядок Грыгорка:
— Хоць хадзі, не хадзі, Сахвейка,—
Быць табе, Сахвейка, за мною,

А валяцца вянкам пад лаўкам,
Дарагім уплётam пад ганкам,
Быць памётке на галоўке.

1014

Хадзіла козачка па гарэ,
Увідзеў яе ваўчышча з даліны:
— Хош хадзі, козачка, не хадзі —
Быць табе, козачка, з'едзенай,
А валяцца рагам па лугам,
А беленькім ножкам па абложкам,
А скораму хвасту у кусту.
Хадзіла дзевачка па двару,
Увідзеў яе суджанька на каню:
— Хош хадзі, дзевачка, не хадзі —
Быць табе, дзевачка, звязёнай.
А валяцца уплётam пад плотам,
А беламу платку ў кутку,
А залатым пярсям па кублам.

1015

Хадзіла козанька па лугу,
За ёю ваўчок пазаду:
— Да хадзі, козанька, не хадзі —
Да ўжо табе ад мяне не ўвайсці,
Дробных костчак не ўнясці.
Да валяцца ж рагам па гарам,
Дробным костчакam па лугам.
Хадзіла Марутка па саду,
За ёю Пракопка пазаду:
— Да хадзі, молада, не хадзі,
Да ўжо табе ад мяне не ўвайсці —
Русай косанькі не ўнясці.
Да валяцца грэбням па кутам,
Русай косаньцы па лаўкам.

1016

Хадзіла козачка па саду,*
А за ёй шэры воўкі па заду.
Хоць хадзі, не хадзі, козачка,—
Быць табе мною з'ядзёнай,

А валяцца галаве ў лазе,
А валяцца рагам па лагам,
А валяцца хвасту па масту.
Хадзіла Томачка па двару,
А за ёй Колечка па заду.
— Хоць хадзі, не хадзі, Томачка,—
Быць табе мною звязёнай,
А валяцца вянку па ганку,
А валяцца касе па расе,
А валяцца уплётам пад плотам.

1017

Хадзіла козанька па гарэ,
Как завідзела ваўчыцу,
Как ударыла наўцёкі.
— Уцякай, не ўцякай, козанька,—
Быць табе, козанька, з'едзенай,
Качацца галаве па гарэ,
Доўгаму хвасту па масту,
Крутым рожкам па дарожкам.
Хадзіла Дунечка па двару,
Как завідзела Ванечку,
Как ударыла наўцёкі:
— Уцякай, не ўцякай, Дунечка,—
Быць табе, Дунечка, за мною.

1018

Хадзіла каза па бярэзнічку,
Ходзячы мяркатала:
— Каб не той ваўчок, сівенькі бачок,
Я ж бы тут зімавала.
Учора прышоў, дзетачкі забраў,
А сягоння й самую.
Ходзіла дзевачка па новых сенях,
Сама з сабой размышляла:
— Каб не той малойчык, не той малады,
Я б у мамкі векавала.
Учора прышоў мыселькі забраў,
А сягоння й самую.

Ой, да скакала козка
 Да перад ваўком, рана-парана.
 Ой, да скакала козка
 Да перад ваўком, рана.
 Ой, да казала козка:
 — Ваўка не баюся, рана-парана.
 Ёсць у мяне рожкі:
 Да я адаб'юся, рана.
 А назаўтра дзень,
 Козкі няма, рана-парана.
 Ой, рожкі ляжаць,
 Козкі няма, рана.
 Скакала цешча
 Да перад зяцем, рана-парана.
 Да казала цешча:
 — Зяця не баюся, рана.
 Ёсць у мяне мядок —
 Адбаранюся, рана-парана.
 А назаўтра дзень,
 Мядок стаіць, рана.
 Мядок стаіць,
 А дачкі няма, рана-парана.

Хадзіла козачка па крутой гарэ,
 Ножкаю як топ, дак топ,—
 Надражалася сераму ваўку:
 — Я ж цябе не баюсь.
 А ў суботачку, пад нядзелечку,
 Козачкі як нет, дак нет;
 Толькі асталісь ножкі да рожкі,
 Белья капыцікі.
 Хадзіла дзевачка па новых сенях,
 Хустаю як мах, дак мах,—
 Надражалася маладому дзяцінку:
 — Я ж цябе не баюся,
 А ў нядзелечку пад панядзелак,
 Дзевачкі як нет, дак нет;
 Толькі асталісь шаўковы ўплёты
 З яе русае касы.

Ходзя лісіца па крутой гары,
 Вушкамі пакручая,
 Наругаецца шэраму ваўку:
 — Я ж цябе не баюся.
 Датуль хадзіла, паругалася,
 Пакуль ваўку дасталася.
 Толькі асталіся рожкі ды ножкі,
 А лісічку ваўкі з'елі.
 Ходзя дзевачка ды й па рыначку,
 Чабатамі пастукая,
 Наругалася маладому суджаньку.
 — Я ж цябе не баюся.
 Датуль хадзіла, наругалася,
 Пакуль яму дасталася.
 Толькі асталася русая каса
 Ды дзявічая краса.
 Русую касу ў святы дзень пачашу,
 А красу пацярала.
 Русая каса як была, будзе,
 А красы ўжо не будзе.

Ішла Ніначка па полю,
 Віла вяночак з куколю.
 Да й пусціла скрай дарожачкі
 У вішнёвы садочак.
 — Кацісь, кацісь, вяночак,
 У вішнёвы садочак.
 Хто яго найдзець,
 К таму перайдзець,
 Таму я дастанусь.
 Татачка пайшоў — не знайшоў,
 І з садзіку вон пайшоў.
 — Божа ж мой мілы, злая гадзіна,
 Не найшла мяне мая радзіна —
 Чужому дастануся.
 Ішла Ніначка па полю,
 Віла вяночак з куколю.
 Да й пусціла скрай дарожачкі
 У вішнёвы садочак.
 — Кацісь, кацісь, вяночак
 У вішнёвы садочак.
 Хто яго найдзець,

Таму я дастанусь.
Васечка пайшоў — вяночак знайшоў.
— Божа ж мой мілы, злая гадзіна,
Не найшла мяне мая радзіна —
Чужому дасталась.

1023

Што ў полі далёка
Стаяў церам высока.
Там дзевачка гуляла,
Русу касу часала.
— Каса мая — касою,
Каму я дастануся,
З тым я павянчаюся.
Татухна пайшоў — не найшоў,
Із саданьку так пайшоў.
Ліхая гадзіначка —
Не найшла радзіначка.
Што ў полі далёка,
Каля церама вада лялее,
Каліначка ўжо зрэе,
Ягада чырвоная...
Там Лук'яначка
Русу касу часала.
— Руса каса да пояса,
Каму, каса, дастанешся,
З тым павянчаюся.
Іванька пайшоў,
У саду найшоў,
За ручку ўзяў,
Пад вянец павёў.

1024

Ішла Дунечка на пасад
Да заблудзіла ў вінаград.
— Хто мяне ў гэтым вінаградзе знойдзе,
Таму я дастануся,
К яму я прыхілюся.
Ішоў татачка — не найшоў,
За вароцечка да і пайшоў.

Ішла мамачка — не найшла,
За вароцечкі, да і пайшла.
— Не найшла мяне родная радзіна,
Цяпер на мяне ліха гадзіна.
Каму я дастануся,
К каму я прыхілюся?
Ішоў Колечка — да знайшоў,
Узяў за ручанку ды й пайшоў.
— Ой, цяпер на мяне добра гадзіна,
Найшла мяне родна радзіна.
Колечку я дастануся,
К яму я прыхілюся.

1025

Пайшла за варотцы Ганулька,
Коскі расплятаючы,
А за ёю родна матулька,
Слёзкі разліваючы.
— Пастой, Ганулька, пастой дзіцятка,
Мы з табою пагаворым.
— Не буду стаяці, не буду гаварыці,
Бо мне з табою
Нямнога ўжо быці.

*Тое ж пайтараецца да татуські, брацейкі.
Нарэшце:*

Пайшла Ганулька за варотцы,
Коскі расплятаючы,
А за ёю яе міленькі,
Прыпяваючы:
— Пастой Ганулька, пастой міленька,
Мы з табой пагаворым.
— Будзем мы стаяць,
Будзем гаварыць,
Будзем жыцейка жыць.

1026

Дробнае зеллейка на бары,
Там хадзіў Лёнюська па двары,
А за ім мама ідучы,

Белыя ручачкі ламаючы.
— Не йдзі, мамачка, за мною,
Уся размовачка скончылася з табою.
Дробнае зеллейка на бары,
Там хадзіў татачка па двары,
А за ім Лёнюська ідучы,
Шапачку ў руках несучы.
— Не йдзі, татачка, за мною,
Уся размова кончылася з табою.
Дробнае зеллейка на бары,
Там хадзіла Галечка па двары,
А за ёю Лёнюська, шапачку ў руках несучы.
— Пайдзі, Галечка, са мною,
Уся мая размова з табою.

1027

А на гарэ васілёчкі расцвілі
Ды каменную гору абвілі,
Тудой ішла Ганначка памаленьку,
А за ёю браток паціхеньку.
Аглянулась Ганначка і ўсхапнулась:
— Не ідзі, не ідзі, браток, за мною,
Бо ў нас не будзе парадачку з табою.

*Тое ж паўтараецца да сястрычкі, татулькі.
Нарэшце:*

А на гарэ васілёчкі расцвілі
Ды каменную гару абвілі,
Тудой ішла Ганначка памаленьку,
А за ёй Мікітка паціхеньку:
Аглянулась Ганначка і ўсхапнулась:
— Хадзі, хадзі, Мікітка, са мною,
У нас будзе парадачак з табою.

1028

Урадзілі васілёчкі, урадзілі,
Усю гару камяную ўкрылі
І маленьку сцежачку пусцілі.
Ой, па той сцежачцы ішла Анечка,

А за ёй ішоў Ванечка.
Аглянулася ж Анечка і злякнулася:
— Не йдзі, не йдзі, Ванечка, за мною,
Не будзе ў нас шчасця з табою.

1029

А ў полі бярозка, залаты лісток,
Да й пад той бярозкай Галечка стаіць.
Яна шчыплець лісточак на вяночак.
Мамулька родная дамоў клічыць:
— Галечка, дзіцятка, хадзі дамоў.
— Мамачка родная, не пайду з табой:
Цёмная ночка — нявідная,
Быстрая рэчка — нямошчаная.
Я пайду цераз рэчку — увалюся,
Я ж к табе, мамулька, не вярнуся.

1030

Над ракою сосенка — залатыя веткі,
Там наша Мар'юшка гуляла,
Галаву часала, русу косу заплятала.
Міма шоў яе бацюшка:
— Ты пойдзеш, Мар'юшка, са мною дамоў.
— Не пайду я, бацюшка, з табой дамоў:
Ноч цёмна, да не месячна,
Рэчушкі глыбокі, калодцы высокі.

Тое ж да матушкі. Потым:

Над ракою сосенка — залатыя веткі,
Там наша Мар'юшка гуляла,
Галаву часала, русу косу заплятала,
Міма шоў Цімошанька:
— Той пойдзем, Мар'юшка, са мной дамоў.
— Пайду я, Цімошанька, з табой дамоў:
Ночушкі цяпер відны, калодцы нізкі,
Рэчушкі мелкі.

1031

Белая зара-зорушка занімалася,
Там наша Настасся разгулялася,
Гуляла Насценька дзень да вечара.

Стаў яе бацюшка дамоў зазываць:
— Дзетушка, да і, Насценька, да і хадзі дамоў.
— Бацюшка родны, не пайду я дамоў:
Ноч цёмна да не месячна,
Дарога шырокая да й няведама,
Рэчанька глыбокая, да й пераходу нет.
Белая зара-зорушка занімалася,
Там наша Настасся разгулялася,
Гуляла Насценька дзень да вечара.
Стаў князь Якаў дамоў яе зваць:
— Свет Насценька, ты дамоў ідзі.
— Пайду з табой, князь Якаў, іду дамоў:
Ноч светла да і месячна,
Дарога вузкая да і знакомая,
Рэчка ціхая, да мосцік ёсць.

1032

Раннія зоранькі занімаліся,
Там наша Мархвінька разгулялася.
Прахадзя, татанька й дамоў завець яе:
— Хадзі, дзіця маё, са мной разам дамоў.
— Я не пайду, татунька, з табой разам дамоў:
Ноч цёмная, пераходу нет,
Буду гуляць дзень да вечара,
Буду любіць маладых дзецюкоў.
Прахадзя, Іванька:
— Хадзі, хадзі, Мархвінька, дамоў разам пойдзем,
Поўна гуляць дзень да вечара,
Доса любіць маладых дзецюкоў.
— Пайду, пайду, Іванька, з табой разам дамоў.
Нагулялася, накрасавалася.
Цяпер ноч відна й дарога добра.

1033

А ў сенюшках за дзвярамі
Салавейка шчабечыць:
— Усцінпечка маладая,
Цябе бацюшка клічыць.
— Хоць кліч — не кліч, бацюшка,
Я ж табе не адгукнусь:

Забыла ключы, з церама ідучы,
У саборы па прыстоле.
А ў сенюшках за дзвярамі
Салавейка шчабеча:
— Усцінечка маладая,
Арафеечка клічыць.
— Хоць кліч — не кліч, Арафеечка,
Я ж табе адгукнуся:
Узяла ключы, з церама ідучы,
У саборы па прыстоле.

1034

Зачынілася наша Ніначка
У новенькім камору,
Яе бацька кліча-пакліча:
— Адчыніся, Ніначка.
— Ой, баценька, не адчыню,
Тваю волю не ўчыню,
Бо не сам ідзеш,
Баяры вядзеш па мяне, маладую.

Тое ж да сястрыцы Потым:

Зачынілася наша Ніначка
У новую камору.
Колечка кліча-пакліча:
— Адчыніся, Ніначка.
— Ой, табе, Колечка, адчыню,
Тваю воленьку ўчыню,
Хаця не сам ідзеш,
Баяр вядзеш па мяне, маладую.

1035

Ай, свет жа мой, імбіравы карашок,
Кіну-брошу пад бацюшкін церамок,
Сама пайду на вуліцу гуляці.
Будзець мяне мой бацюшка гукаці:
— Вярнісь, вярнісь да і, Мар'ечка, дадому,
Сшыю табе кунню шубу да долу.
— Не вярнусь, мой бацюшка, дадому,
Не хачу тваей шубы да долу.

Ай, свет жа мой, імбіравы карашок.

Далей тое ж да маці, якая абяцае сшыць кашуліцу да долу. Потым :

Ай, свет жа мой, імбіравы карашок,
Кіну-брошу пад Ванічкін церамок,
Сама пайду на вуліцу гуляці,
Будзець мяне мой Ванечка гукаці:
— Вярнісь, вярнісь да й, Мар'ечка, дадому.
— Я вярнусь да й, Ванечка, дадому.

1036

— Ступай, Ванюшка, дамоў,
Ступай, душанька, дамоў.
Цябе бацюшка завець,
Большой горад падаець.
— Як бацюшку не пайду,
Большой горад не вазьму,
Бо ночанька цёмная,
Дарожка няроўная,
Усё й не месячная.
— Ступай, Ванечка, дамоў,
Ступай, душанька, дамоў.
Цябе матачка завець,
Бяля куфар падаець.
— Як матулі не пайду...

І г. д., як вышэй. Потым:

— Цябе брацітка завець,
Каня ў сядле падаець.
— Як брацітку не пайду,
Каня з сядлом не вазьму і г. д.
.....
— Цябе сястрыца завець,
Шоўкаў платок падаець.
— Як сястрыцы не пайду,
Шоўкаў платок не вазьму і г. д.
.....
— Цябе мілая завець,
Белу ручку падаець.
— А я к міленькай пайду,

Белу ручаньку вазьму,
Бо ночачка няцёмная,
Дарожачка роўная,
Усё і месячная.

1037

Пайшла Маруся па ваду да к быстраму Дунаю,
А там стаіць татачка
У сівенькім ярмячку:
— Сюды, сюды, дачушка,
Пад мой сівенькі ярмячок.
— Хоць я, малада, праябну,
Пад твой ярмячок не стану.
Пайшла Маруся па ваду
Да к быстраму Дунаю,
А там стаіць Міколка
У беленькім кажушку:
— Сюды, сюды, Маруська,
Пад мой беленькі кажушок.
— Хоць я, малада, спацела,
Пад твой кажушок хацела.

1038

У садзіку, ў зялёненькім розанька цвіцела,
Тую розаньку зялёную Зеха палола,
Кала садзіку зялёнага дарожка ляжала,
На тэй дарожанькі шыроканькай Азар ехаў.
— Кідай, кідай, Зеха, розаньку палоці,
Пойдзем, пойдзем, Зеха, к майму бацьку.
— Рада б я кінуць, Азарка,
Ды баюся бацькіных угрозаў.
— Бацькіны ўгрозы, як у зіму марозы,
Вецер завеіць, сонца загрэіць, мароз ядрэіць.
Не бойся, не бойся, Зеха, бацькіных угрозаў,
Пойдзем, пойдзем, Зеха, ды к маей маткі.
— Баюся я, Азар, маткіных угрозаў.
— Не бойся, не бойся, Зеха, маткіных угрозаў.
Маткіны ўгрозы, як летнія росы,
Вецер завеіць, сонца загрэіць, росанька пасохніць.
А ты бойся, Зеха, усё маіх угрозаў,
Мае ўгрозы, как зімнія марозы.

Ціхонькі Дунай
 Па пясочку бягіць,
 Іванька Ганначку
 За ручку вядзець.
 — Пойдзем, Ганначка,
 Дунаю глядзець.
 — Бацюшкі баюсь.
 — Не бойся бацюшкі,
 А бойся мяне.
 Бацькіна граза,
 Як утрання раса,
 А мой жа гроз,
 Як люты мароз.
 Не так бойся мяне,
 Што нагайкі маей:
 Нагайка мая
 Б'ець і журыць,
 Плакаць не вяліць.

Да ў нядзелю парану
 Віхор дзерава паламаў
 Да паверх Дунаю кладкі клаў.
 Тудою сокал ляцеў
 І зваў кунечку з сабою:
 — Хадзі, кунечка, за мною,
 Павяду цябе вярбою:
 Ты свайго пер'ейка не паросіш,
 Ты сваіх лапачак не намочыш.
 Да ў нядзелю парану
 Віхор дзерава паламаў
 Да паверх Дунаю кладкі клаў.
 Тудою Іван ішоў
 І Параску зваў з сабою:
 — Хадзі, мілая, са мною,
 Павяду цябе вярбою:
 Ты сваіх сукенак не паросіш,
 Ты сваіх ножчак не памочыш.

Чэраз бор дарожанька-чарназём,
 Там праехаў малады Ванечка чарнаброў.
 А там яго пагодушка заняла,
 Мяцеліца дарожаньку замяла.
 Увідзела маладая Валечка з церама,
 Яна яму дарожаньку размяла.
 Падашэдшы, за ручаньку яго ўзяла,
 Яна яго ў нову горанку павяла.
 Яна яму рубашаньку змяніла,
 Яна яму фуражаньку купіла.
 Там яго ўсе дзевачкі злюбілі,
 Паміж сябе за столікам садзілі.
 Яны яго напітачкам паілі,
 Сладзенькім закусачкам кармілі,
 Маладую яму Валечку дарылі!

Чэраз гай, чэраз гай ды зялёненькі,
 Чэраз гай бяжыць конь ды вароненькі,
 Галавой, галавой ды пабаўтываець,
 Грудзілам, грудзілам ды пабразгіваець.
 Як выйшла Полечка за вароцейкі,
 Узяла коніка за павадочак,
 А ўзяла коніка да за павадочак,
 Маладога Іваньку да за ручаньку.
 Павяла коніка на стаеньку,
 Маладога Іваньку — за цісовы стол.
 Ой, дала коніку аўса-сена,
 Маладому Іваньку — віна-мёду.
 Ой, не есць конічак аўса-сена,
 Ой, не п'ець Іванька да віна-мёду —
 Хочыць узяць Полечку з вялікага роду.
 Ой, я ж молада паненачка,
 Я ж свайму Іваньку да каханачка;
 Ой, я ж молада, чарнушачка,
 Я ж свайму Іваньку да жанушачка.

З чыстага су поля ветры веюць,
 З Новага горада госці едуць.

Ты ж выйдзі, Настулька, сустрэнь гасцей,
Ты ж вазьмі коніка за грываньку,
Маладога Ляксеіку за ручаньку,
Павядзі коніка да стаенкі,
Маладога Ляксеіку да хатанькі.
Дай каню, дай каню сена-аброку,
Маладому Ляксеіку піва-мёду.
Вараны конь не п'ець-есць,
Князь малады не пакушаець.
Конь вараны дарожку чуець.
Князь малады жаніцца едзець
А ў тую дарожку торную,
Па сваю Настаньку ўборную,
А ў тую дарожку таптаную,
Па сваю Настаньку каханую.

1044

Ай, борам, борам, барамі
Беглі конікі лугамі,
Збілі травіцу нагамі
Ды прыбеглі ў Антолькаў двор — заіржалі.
Ніхто тых коней не спазнаў,
Выйшла Ганулька — спазнала,
Узяла ў стаенку загнала.
Прыйшла ў хатку, свайму татку сказала:
— Татульку родны, дай тым конікам аброку.
Яны сягоння пазнюсенька прыбеглі,
Яны заўтра ранюсенька пабягуць,
Яны мяне, маладую, да шлюбу павязуць.

1045

Ой, з гары, з гары, з даліны*
Беглі конікі чатыры.
Ніхто конікаў не спаймаў,
Адна Олечка злавіла
Ды ў стайню іх закрыла.
Насыпала аўса да паяса,
Наклала сена па калена:
— Ешце, конікі, не ржыце,
Мяне, маладзенькую, не вязіце.
Паелі коні, заіржалі,
Олечку маладзенькую забралі.

З гары, з гары, з даліны
 Беглі конікі чатыры.
 Ніхто тых конікаў не спазнаў,
 У новую стаенку не загнаў.
 Маладая Галечка спазнала,
 У новую стаенку загнала.
 Прасіла ў татулечкі аброку, прасіла:
 — Гэтыя конікі здалёку,
 Яны не п'юць, не ядуць,
 Толькі іржуць,
 Яны мяне, маладу, павязуць
 А ў тую хатачку чужую,
 Пад тую свякроўку ліхую,
 А ў тую сямейку, дзе віно п'юць,
 У тую хатачку, дзе мяне ждуць.

1047

Румяна падвор'е, румяна,
 Поўны двор конікаў нагнана.
 Ніхто гэтых коней не спазнаў,
 Ніхто іх дахаты не пагнаў.
 Маладая Зоська спазнала,
 Яна іх да стайні загнала,
 Яна свайму брату сказала:
 — Ты схадзі, брацейка, да току,
 Насып гэтым коням аброку,
 Бо гэтыя коні здалёку.
 Адзін конік з Вілейкі,
 На ім ехаў міленькі.
 А гэты конік з Навасад,
 Бо на ім ехаў першы сват.

1048

Румяна поле, румяна,
 Поўны двор коней нагнана.
 Марылька выйшла глядзеці,
 Ды не пазнала,
 Пайшла татуюльку сказала.
 — Дзіця маё дарагое,

Учора з вчора яны ляцелі,
Сягоння рана палятуць,
Цябе, Марылька, павязуць.

1049

Невяліка поле і нямала,
Поўна конікаў нагнана.
Ніхто тых конікаў не пазнаў,
І пазнала конікаў Аўдулька.
Спусціла рукавок да долу,
Пагнала конікаў дадому.
— Дадому, кося, дадому,
Да не робце шкоды нікому.
Да робце шкоду аднаму,
Роднаму татухну маяму.

1050

Шырока ніванька таптана,
Поўна конічанькаў нагнана.
Ніхто нівачкі не пазнаў,
І ніхто конічкаў не сагнаў.
Нявехна ніваньку пазнала,
І яна ж конічкаў сагнала.
Вывела конічкаў да чарады
І вялела ждаці да серады.
Загнала конікі да броду
І вялела ждаці ў суботу.

1051

З поля ў поле вятры дзьмуць,
З сяла ў сяло госці йдуць.
Ніхто ж тых гасцей не пазнаў,
У сваю хатачку не пазваў.
Адна Зіначка пазнала,
У сваю хатачку пазвала.
За цісовы сталы пасадзіла,
Зялёным віном паіла,
Пірагамі карміла.

— Гэта ж госцейкі ўсё мае
І прыехалі да мяне,
Па маю касу русую,
Па румянае лічыка.

1052

Прыехала Зіначка ад вянца
І пала татулька на ножкі:
— Татулячка родненькі,
Прыехалі сваточкі здалёку
І просяць аброку.
Дай, татулька, аброку,
Бо гэтыя конікі здалёку.
А яны не п'юць, толькі ржуць,
Яны мяне, маладу, павязуць
Цераз гарачку крутую,
Цераз рэчачку быструю,
У незнакамою хатку чужую.
Як па чужой хатцы хадзіць,
Як чужой мамцы ўгадзіць?
— Я ж цябе, дачушка, павучаю,
Як будзеш паліць у печы,
Качарэжнічкам не стукай.
Як зачыняй хатку, ціхонька.
Будзеш піць вадзіцу, не пралі,
А ты сваю свякроўку не гняві.

1053

Ай, з гары, з гары, з даліны
Бегла конікі чатыры,
Усе чатыры сівыя.
Везлі карэту сінюю,
А ў тэй карэце пісарка.
Ніхто таго пісарка не ўвазнаў
І па іменю не назваў.
Адна наша Галечка ўвазнала
І па іменю назвала:
— Гэта пісарок, што ў нас быў,
Ён маю мамку з толку збіў,
Ён майго татку — з розуму,
Ён мяне, маладую, абманіў,
У сінюю карэту пасадзіў.

З гары, з гары, з даліны
 Беглі конікі чатыры,
 Вязлі карэту сінюю,
 Бралі Грыпіну сілаю,
 А ў тэй карэце пісары.
 Між тых пісароў — Іванька.
 Ніхто тых пісароў не ўвазнаў,
 К сабе ў ізыбку не пазваў.
 Адна Грыпіна ўзнала,
 К сабе ў ізыбку пазвала:
 — Гэта ж пісары жа мае,
 Не паедуць яны без мяне,
 Без русай касы, без маей,
 Без румянага лічыння,
 Без руцвянага вяночка,
 Без шаўковага платочка,
 Без залатога пярсцёнёчка.

Стаіць у садзе вішня,
 З-пад яе вада выйшла.
 Ніхто не даступіўся
 Вішанек пашчыпаці.
 Юлечка прыдумала,
 Кладачку палажыла,
 Вішанек пашчыпала,
 Ванечку частавала.
 Дае Ванечку вішні,
 Бо ён пад яе мыслі,
 Дае Ванечку дулькі,
 Бо ён пад яе думкі.

2
2

Да ў садочку вішня,
 З-пад вішні вада вышла.
 Няма як прыступіцца,
 Той вадзіцы напіцца.
 Манечка смысла была,
 Кладачку падмасціла,

Вадзіцы засіліла,
Сваточкаў напала.
Сколькі на вішні вішань,
Столькі ў Манечкі мысляў.
Сколькі на дулі дулек,
Столькі ў Манечкі думак.
Сколькі ў вербачкі лозак,
Столькі ў Манечкі слёзак.

1057

У лузе каліна веткамі,
Не гуляць дзевачцы з дзеўкамі.
Я тую каліну паламаю,
Яшчэ з дзеўкамі пагуляю.
Я тую каліну ў платочак,
Пагуляю з дзеўкамі дзянёчак.

1058

Ой, у саду шаўлеенка расцвітае,
Хто тую шаўлеенку паламае,
То яшчэ лето з дзевачкамі пагуляе.
Адазвалася Галя:
— Я тую шаўлеенку паламаю,
То яшчэ лета з дзевачкамі пагуляю.
— Ужо табе шаўлеенкі не ламаць,
Ужо табе з дзевачкамі не гуляць.

1059

Ой, лугі, лугі, лугамі,
Сядзела каліна радамі.
Пад калінаю нявестка,
Яна з калінаю гаворыць:
— Я цябе, каліна, паламаю,
Яшчэ з дзеўкамі пагуляю.
Я цябе, каліна, растапчу,
Яшчэ й з дзеўкамі паскачу.
Як зачуў-пачуў жанішок.
— Не ламаць каліну, не ламаць,

Табе з дзеўкамі не гуляць.
Не таптаць каліны, не таптаць,
Табе з дзеўкамі не скакаць.

1060

:
Баравая ты зязюлечка,
Усё тваё да мінаецца:
Садавое кукаваннейка,
Баравое жыраваннейка.
У сад паляціш — накукуешся,
У бор прыляціш — нажыруешся.
Маладая ты дзевачка,
Усё тваё да мінаецца:
Матчына гадаваннейка,
Дзявочае красаваннейка,
Кавалерскае заляцаннейка.
Куды пойдзеш — нагуляешся,
Да сонца высыпаешся,
Да на матку спадзяваешся.

1061

Сівая да зязюлечка, 2
Усё ж тваё да мінаецца:
Высокае палятаннейка,
Ранняе кукаваннейка.
Хоць і будзеш лятаці, 2
Да не будзеш да кукаваць.
Маладая да ты Волечка, 2
Усё ж тваё да мінаецца:
Белае ўмываннейка,
Гладкае зачасаннейка.
Позняе пагуляннейка,
Харошае размаўляннейка,
Хоць будзеш гуляці, 2
Да не будзеш да размаўляці.

1062

Шэрая зязюленька,
Чаму ляціш, не кукуеш?
Ці ты таго не ведаеш,
Што ўсё тваё мінаецца:

Вясенняе кукаваннейка,
Летняе палятаннейка?
Маладая дзевачка,
Чаму сядзіш ды не плачаш?
Ці ты таго не ведаеш,
Што ўсё тваё мінаецца:
Дзявоцкае пагуляннейка,
Хлапцоўскае жартаваннейка?

1063

Ой, зазуля, зазуля,
Мінецца тваё ўсенька:
Да вясенняе кукаванне,
Да летняе палятанне.
Застае табе тое,
Што ў кусточку сядзеці,
Да цераз лісточкі глядзеці.
Да, красная дзеванька,
Мінецца тваё ўсенька:
Да матчына да гадаванне,
Дзявоцкае красаванне.
Настане тое табе,
Што за скамітам сядзець
Да цераз аконца глядзець.

1064

Ужо тваё, зязюлька, мінае,
Ужо тваё, рабая, мінае,
Ужо табе кукаванне мінае. 2
Ужо цябе, зязюльку, птушкі б'юць,
Ужо цябе, рабую, птушкі б'юць,
Ужо табе куваці не даюць. 2
Ужо тваё, дзеванька, мінае,
Ужо тваё, малада, мінае,
Ужо табе гуляння не мае. 2
Ужо за цябе, дзеванька, сваты п'юць,
Ужо за цябе, маладу, сваты п'юць,
Ужо табе гуляці не даюць. 2

Маладая Марылька,
 Усё тваё мінаецца:
 Дзявочае пагуляннейка,
 Хлапцоўскае прывітаннейка.
 Дзе стрэнешся — вітаешся,
 Адыходзіш — прашчаешся.
 А цяпер, маладая,
 Дзе стрэнешся — размініешся,
 Слёзкамі абальешся,
 Долі горкай накланешся.

Маладая Ганулька,
 Усё тваё мінаецца.
 Усё тваё мінаецца
 Дзявоцка гулянніца.
 Хоць ты будзеш
 На вячоркі хадзіці,
 Та й не будуць цябе
 Хлопцы любіці.
 Хоць будзеш убіраціся,
 Не будуць углядаціся.

Маладая Валечка
 Усё тваё ды мінаецца:
 Ранняе пагуляннейка,
 Позненька ўставаннейка.
 Гуляла ў мамкі да паўночы,
 Спала з абеду да абеду,
 У кубачках умывалася,
 Ручнічком уціралася.
 У свякроўкі-мамачкі
 Раненька ўсхапляюся
 Ды фартушком уціраюся.

Хоць куй, зязюля, не куй,
 Ужо тваё каванне мінае,
 Рабое пер'е ліняе.
 Хоць гуляй, дзеванька, не гуляй,
 Ужо тваё гулянне мінаецца:
 Русая косанька самнецца,
 Пад белы чэпчычак збярэцца.
 Ён па сметніку валяўся,
 На галоўку забраўся.

Ох, у полі да размай-грэчка,
 Нам Насцечка не таварышка.
 Ужо Насцечка не наша будзе,
 Пра гуляннейка забудзе.
 Ох, мінецца ей гуляннейка,
 Штосуботы умываннейка.
 Штосуботы умываннейка,
 Штонядзелі сабіраннейка.
 Куды ішла — не пыталася,
 Калі прыйшла — не баялася,
 Ні старога, ні малога,
 Ні Іванку маладога.
 А цяпер жа трэ' баяцца,
 Куды ісці, то пытацца,
 Як старога, так і малога
 І Іванку маладога.

Прыляцела цяцерачка, села-пала,
 Села-пала, шчабятці стала.
 Прыехала Леначка ад вянца,
 Села яна ды за столікам,
 Села яна ды заплакала:
 — Вось маё ўжо мінаецца,
 Дзявоцкае пагуляннейка,
 Мамачкіна гадаваннейка.

— Мінецца да, Надзечка, гулянне тваё.
 — Мінецца да, дзевачкі, сама бачу,
 Не раз выйду за вароты да й заплачу.
 Усе дзеўкі вуліцаю іці будуць,
 У ручках да й вяночкі нясці будуць.
 «Хадзем, хадзем да й Надзечка»,— клікаць будуць.

Ой, дзяўчынка, падружанька наша,
 Да мінецца роскаш наша.
 Не пойдзеш у лес па арэшкі,
 Да мінуцца нашы ўсмешкі.
 Да не пойдзем у лес па ягодкі,
 Да мінуцца нашы прыгодкі.

— Ой, куды ж вы, шэры гусі, паляцеце,
 Куды лецейкі дзявочы панясеце?
 — Паляцім мы, шэры гусі, ў чыста поле,
 Не вярнуць дзявочы лецейкі ніколі.
 Паляцім мы, шэры гусі, цераз горы,
 Занясем дзявочы лецейкі за мора.
 Паляцім мы, шэры гусі, цераз рэкі,
 Занясем дзявочы лецейкі навекі.

— Ці не жаль табе, галубачка,
 Галубіных кукаванней? 2
 — А хоць жалка, хоць не жалка,
 Да нада жа адвыкаці, 2
 Ка сізаму, да ка голубу,
 А ўсё нада прывыкаці. 2
 — Ці не жаль табе, Рыпіначка,
 Дзявоцкага красавання? 2
 — А хоць жалка, хоць не жалка,
 Дак нада адвыкаці.
 К Архіпачку прывыкаці.

То так, то сяк ад дзевачак адвыкла,
 К Архіпачку прывыкла.
 Усе дзеўкі да вяночкі ўюць,
 А свой развіваю, 2
 Па стужачке, па цвяточку
 Раскідаю па садочку. 2
 За мной ідзець, да за мной ідзець
 Мая малая сястрыца, 2
 Па стужачке, па цвяточку
 Сабіраець па садочку. 2
 Сабіраець па садочку,
 Савіваець вяночак. 2
 — Насі, сястра, насі, сястра,
 За мяне ж бога прасі. 2

1075

Цёмна, цёмна на дварэ,
 Цямней жа за дваром,
 Недзе дзевачцы пахадзіць,
 Руцвянога вяночка данасіць.
 А зачуў жа гэта суджанька:
 — Не журыся, дзевачка,
 Даносіць венчык сястрыца,
 Даносіць персцянёк залвіца,
 Цісовыя лавачкі мыючы.

УЗВЯЛІЧВАННЕ І ГАНЬБАВАННЕ МАЛАДЫХ

1076

Наш Іванка на коніку,
Як таракан ў апалоніку.
Наша Аленка да на пасадзе,
Як жабка да на расадзе.

1077

А што ж у лузе і квокча, і квокча?
Малады свінню і смокча, і смокча,
А маладая памагае, памагае,
За хвост свінню пацягае, пацягае,
— А ты, сваце, не глядзі, не глядзі,
Лепей свінню за хвост пацягні, пацягні.
— Я не буду свінню за хвост цягаці, цягаці,
Лепей з дзеўкамі гуляці, гуляці.
— А ты, сванька, не глядзі, не глядзі,
Лепей за сталом пасядзі, пасядзі.
— Мне няма калі сядзеці, сядзеці,
Аж трэба за парадкам глядзеці, глядзеці.

1078

Наша маладая, як дуб скача,
А ў калысцы байструк плача.
Ой, ціха, байстручку,
Дам табе пірага ў ручку.
Што б цябе ваўкі з'елі,
То мяне б дзяцюкі ўзелі.

1079

Чаго, Васілёк, позна спаў,
Сваю галоўку не ўчасаў?
Наша дзевачка рана ўстала,
Сваю галоўку ў цвяты ўбрала.

А на гародзе рэпінка,
 Лепш за рэпінкі — націнка,
 Лепш за малойца дзяўчынка.
 А на гародзе агурэц,
 Лепш за дзяўчынкi маладзец.

Не па рэпіцы націна,
 Не па малайцу дзяўчына.
 Лучшы рэпіцы націна,
 Лучшы малайца дзяўчына.

Не да кветкі шапка, не да кветкі,
 Не да дзеўкі жаніх, не да дзеўкі.
 Шкода было кветачкі прышываць,
 Шкода было Любачку аддаваць.

Наша Марылька хараша, *
 А ваш Пятруська парася,
 Лезець на лаўку і крычыць,
 Просіць Марыську падсабіць.
 — Бярыся, Пятруська, бярыся,
 Ды за лаўку рукамі,
 А за сценку зубамі.

А на гары ярыца, ярыца,
 Наш Міша п'яніца, п'яніца,
 А Ніначка вішанька, вішанька.
 — Да пасунься блізенька, блізенька.
 — Я не буду сунуцца, сунуцца,
 Бо людзі скажуць любяцца, любяцца.

Нямыцька, нямыцька, малады.
 Наша княгіня, як маліна,
 А жаніх, як пень чоран.
 У карыце яго памыйце
 І памялом абатрыце.

Нямыцька, нямыцька жаніх,
 Каля бору ехаў — запыліўся;
 Каля рэчкі ехаў — не памыўся.
 Памыйце яго кісялём,
 Абатрыце яго кісяём,
 Пасадзіце пад сталом,
 Назавіце сабалём.

— Ой, сватове-панове,
 Цераз бор да вы ехалі.
 Чаму хвашчу да не нарвалі,
 Маладога не адшаравалі?
 — Каб мы гэта ведалі,
 Кадзь вады бы нанасілі,
 На сем дзён да намачылі,
 А на восьмы да адшаравалі —
 Тады ў людзі паслалі.

А вы, свацейкі, борам ехалі —
 Чаму, свацейкі, чабору не рвалі
 І свайго князя не шаравалі?
 А ваш жа князь — як чорна гразь,
 А наша княгіня — як журавіна.
 Як журавіна, як ягодачка:
 На галоўцы — венчык і намётачка,
 Людзі скажуць, што гэта находачка.

Свахначкі, да галубачкі,
 Цераз бор да вы ехалі,
 Чаму хвашчу не нарвалі,
 Маладога да не ўшаравалі?
 Наша малада, як ластаўка,
 Ваш малады, як засланка.
 Наша малада, як суравежка,
 Ваш малады, як галавешка.
 Наша малада — сыр белы,
 Ваш малады, як пень гарэлы.
 Наша малада, як уюн уецца,
 Ваш малады не павернецца.
 Наша малада, як перапёлка,
 Ваш малады, як круцёлка.

1090

Наш малады — сыр наліты, *
 Ваша маладая, як надутая.
 Наш малады, як пірог,
 Ваша маладая, як парог.
 Наш малады, як ластаўка,
 Ваша маладая, як засланка.

1091

Мы думалі, прыехалі, *
 А ж яны пяхком прыйшлі,
 Жаніха ў мяшку няслі,
 А ногі тарчалі, сабакі брахалі,
 Чуць жаніха не адабралі,
 Сваты ўцякаючы, як ні абарваліся,
 Чуць к нам жаніха прыняслі,
 Нашай маладусе на паказ.
 Наша маладуха, як сыр наліты,
 А ваш маладзенец, як мех надуты.
 Паглядзі ў вяршок, вунь стаіць, як мяшок.
 Вашаму маладому толькі даць пугу,
 Няхай свіней гоне каля лугу,
 Свінням хвасты закручываць,
 А то ён лапцэй не плёў,

Дык не ўмее куракоў закручваць,
Дык няхай павучыцца ў нашай маладусі
Лапці паплятаць.

1092

Наша Валечка —
Мілы дзяцёнак,
А ваш Колечка —
Рыжы цялёнак.

1093

Мы Івана абманілі,
Старай бабай нарадзілі.
Наша нявеста, як карціна,
А ваш жаніх, як карзіна.
Наша нявеста, як бел сыр,
А ваш жаніх, як пузыр.
Паглядзіце на любоў,
Ваша нявеста без зубоў.

1094

Наша маладая, як дзень мілы,
Ваш малады, як дзед сівы.
Наша маладая, як золата,
Ваш малады, як долата.

1095

Наша маладая, як вішанька, што ў садзе,
Ваш малады, што пень гарэлы, што ў лядзе.
Наша маладая, як суравежка за сталом,
Ваш малады, як пень гарэлы да за вакном.

1096

Аддалі, аддалі сваю сыравежку за гэту галавешку,
Аддалі, аддалі ягодку за гнілую калодку;
Аддалі, аддалі, як сыр белы, за гэты пень гарэлы.
Аддалі красавіцу за такую п'яніцу.

Што за сватове, што за панове на дварэ?
 І па-польску мовюць, Ніначку просяць да сябе.
 — А не выйдзець, любыя сваты, не выйдзець,
 Наша Ніначка, як бель бяленька ў цераме,
 А ваш Коленька, як пень гарэлы на дварэ.
 Наша Ніначка, як зараначка на небе,
 А ваш Коленька, як пасеянка ў хлебе.
 Наша Ніначка, як белы сырэц наліты,
 Ваш Коленька, як пыжачок надуты.

1098

А ў нашай рэчце платушкі,	2
Панаехалі к нам сватушкі.	2
А ў нашай рэчце ўсё платва,	2
Панаехала к нам галатва.	2
— Пасматрыце-ка, эй, пад паталок,	2
Вашага Івана, эй, чорт павалок.	
Вашага Івана чорт павалок.	
Пасматрыце-ка ў аконца,	2
Сядзіць наша Аннушка, як сонца.	2
Пасматрыце-ка ў гаршчок,	
Сядзіць Ванечка, як смарчок.	2
Пасматрыце-ка ў горанку,	2
Сядзіць Аннушка, як зоранька.	2
Казалі, сваты багаты,	2
Ні чарта яны не багаты.	2

1099

Наша Манечка, як сыр з-пад масла.
 Ваш Іванька, як чорт з-пад прасла.
 Наша Манечка, як сыр паліваны,
 Ваш Ванька, як чорт надуманы.

1100

Ляцела сарока шчыкача,
 Палюбіла Адарка смаркача.
 Палядзь-тка, Адарка, за вяршок,

Сядзіці Сяргейка, як смарчок.
Палядзі-тка, Адарка, за вакошка,
Сядзіць твой Сяргей, як кошка.
Наша дзевушка паненка,
А ваш жаніх, як ваўненка.
Наша дзеўка макаў цвет,
А ваш жаніх стары дзед.

1101

А не нада там свяціць,
Дзе Марылька сядзіць.
Сама сябе асвяціла,
На куце пасадзіла:
Яснымі галёнкамі,
Залатымі пярсцёнкамі,

1102

Гдзе княгінька сядзіць,
Тамо луны ходзюць,
Ад золата сцены шчэпюцца,
Ад серабра лаўкі ломяцца,
Ад бот яе мост гарыць.

1103

Дзе сядзіць Юзэпка, бацькава дзіця,
Не нада ні сонца, ні месяца:
Ад золата грудзі ломяцца ёй,
Ад серабра іскры сыплюцца,
Ад цехвяных чаравічак масты ломяцца.
— За тое, жончкі, што я малада.

1104

Дзе Ганпачка сядзела,
Там лаўка азалацела.
Дзе стаялі ножкі,
Азалацелі прыножкі.
Дзе ручкі ляжалі,
Там залатыя кубкі стаялі.

Дзе маладая сядзела,
Там белая ружа цвіла.
Як маладая ўстала —
Белая ружа завяла.

Ай, не ўзнаць Натачку у карагодзе, *
Толькі ўзнаць Натачку па пародзе,
Што яна татулькі багатага,
Што яна ў мамулькі разумная.
У карагодзе сядзіць скрамней за ўсіх,
У рабоце яна робіць шпарчэй за ўсіх.

Мала цэркаўка, мала.
Хоць бы яна сама мала,
Званы яе высокія,
А галасочкі далёкія.
Мала, Марусенька, мала.
Хоць бы яна сама мала,
Яна ж роду вялікага,
Яна бацькі багатага.

Сівыя галубочкі,
Дзе-нідзе вы ляталі,
Гэткай пушчы не бачылі,
Як у нашым лесе.
Тонкае, высокае, зялёнае, кудравае,
Мілыя мае два браточкі,
Дзе-нідзе вы ездзілі,
Гэткай панны не бачылі,
Як наша дзевачка.
Тонкае, высокае, белае, румянае,
Хораша прыбранае.

А хула ж табе, божа,
 Што нявеста прыгожа,
 Як бель бялюсенька,
 Сваццям раўнюсенька,
 Як бель бялёвана,
 З сваццямі раўнована.

1110

Да харошая дзевачка,
 Знаць, яе малайцы любілі,
 Мёдам-віном паілі,
 І па рыначку вадзілі,
 Ей мілага купілі.

1111

Красіва Манечка, красіва. *
 — Ці не сонца цябе радзіла,
 Ці не месяц цябе гадаваў,
 Ці не ветры цябе калыхалі,
 Ці не зоркі цябе забаўлялі?
 — Радзіла мяне мамачка,
 Гадаваў мяне татачка,
 Калыхалі мяне братцы мае,
 Забаўлялі мяне сёстры мае.

1112

— Ці ж цябе, дзевачка, сонейка ўрадзіла.
 Сонейка ўрадзіла, месяцк пасвяціў,
 Месячык пасвяціў, зоры калыхалі?
 — Урадзіла мяне маці ў новай святліцы,
 У новай святліцы, на сырой зямліцы.
 Калыхалі мяне ды мае сястрыцы.

1113

Хараша, прыгожа Магдуся.
 Знаць, цябе мамка ў зялёным садзе расціла,
 Знаць, цябе мамка вадзіцай памыла,

Знаць, цябе мамка сыціцай паіла,
Знаць, цябе мамка чырвонай рожай уцёрла.
Ад вадзіцы малада Магдуся бялеець,
Ад сыціцы малада Магдуся паўнеець,
Ад рожачкі малада Магдуся чырванеець.

1114

Ой, гладка, гладка нашай Фенечкі галоўка.
Затое гладка, што ўсю ночаньку не спала.
Усю ноч не спала, буйну галоўку часала.
— Знаць, мяне мамка ў зялёным садзе радзіла,
Знаць, мяне калінкаю ўмыла,
Знаць, мяне хмялінінкай спавіла.
Ад калінінкі маё лічанька румяна,
Ад хмялінінкі мая галоўка кудрава.

1115

— Маладая Барбарка, за што ж харошанька,
За што ж ты прыгожанька?
— За тое я харошанька, за тое я прыгожанька,
Што мая родна мамачка па садочку хадзіла,
Пад яблынькай радзіла, пад вішанькай палажыла.

1116

Наша Манечка й рукадзельніца,
Шыла, вышыла тром узорами:
Первай узор — дробны звёзды,
Первай узор, первай узор — дробныя звёздачкі,
Другі узор, другі узор — ясён мясечык,
Трэці узор, трэці узор — ясна сонейка.
Расцілі ж да яе дробны звёздачкі,
Калыхаў жа яе ясён мясечык,
Гадавала ж яе ясна сонейка.

1117

На моры лялее,
А за сталом бялее.
На моры лябёдачка,

А за сталом маладачка.
На моры бяленькая,
А за сталом маладзенькая.

1118

Бела млада, бела, бела,
За столічак села, села.
А дзе ж яна бялілася,
А дзе ж яна сушылася?
У садочку бялілася,
У каморцы сушылася,
А ў хаце адзявалася
І Васю спадабалася.

1119

Бела Ганначка, бела.
У сярмязе за стол села.
Дзе яна бялілася?
Ці на моры, на кладачцы,
Дзе лебедзі купаюцца?
Ці на моры на дошчаццы,
Дзе лебедзі палошчуцца?
З мора пену брала,
Сваё ліцо купала.

1120

Міленька дзевачка, міленька,
А на снім моры мылася,
На камяні бяліла забыла.
А прасі, Манечка, братулку,
А няхай коніка запражэць,
З камяня бяліла прывязець.
Братулкаў конічак не ўзойдзець,
З камяня бяліла не ўзоймець.
Прасі, дзевачка, Колечку,
Яго конічак узойдзе,
З камяня бяліла ўзоймець.

Як селі баяркі, як бялянкi —
 Бялей нет, бялей нет Ганны.
 Захадзя маманька паглядаець:
 — Ганна мая, Ганначка, дзе бялілася?
 — Маманька родная, на сінім моры.
 Запрагай каня варанога,
 Паедзем, маманька, на сіне мора —
 Забыла бялілы-румянiлы.
 Паселі баяркі, як бялянкi —
 Бялей нет, бялей нет Ганны.
 Захадзя Янка паглядаець:
 — Ганна мая, Ганначка, дзе бялілася?
 — Паночык мой, Янка, на сінім моры.
 Запрагай-ка, Янка, каня варанога,
 Паедзем на сіне мора.
 — Душа мая, Ганначка, конь каваны,
 Узыйдзець на сіне мора
 Во й сымець бялілы-румянiлы.

Ай, сядзяць баяркі, як бялянкi — *
 Бялей нет, бялей нет нашай Валечкі.
 Захадзя татанька папытваець:
 — Дзіця маё, Валечка, ці бялілася?
 — Татка мой родненькі, не бялілася,
 Забыла бяліла на сінім моры.
 Запрагі, татанька, каня варанога,
 Прывязі бяліла-румянiла.
 Таткін конь вараны някованы
 Не ўзыйдзець на гару ледзяную,
 Не ўзвязець бяліла-румянiла.
 Захадзя Васенька папытваець:
 — Душа мая, Валечка, ці бялілася?
 — Дружок мой, Васечка, не бялілася,
 Забыла бяліла-румянiла.
 Запрагі, Васенька, каня варанога,
 Прывязі бяліла-румянiла.
 Васін конь вараны падкованы,
 Ён узыйдзе на гару ледзяную,
 Узвязець бяліла-румянiла.

Што ў нядзелечку рана
 Сіня мора йграла,
 Сонца купавалася,
 Лук'яначка ўмывалась,
 Бяленечкам уціралася,
 На камені палажыла,
 На бялення забыла.
 Каму ехаць па бяленнейка?
 Дружкаў конь не кован,
 Павазок не малёван,
 Іванечкін конь перакован,
 Вазок памалёван.
 На камень ускоча,
 Бяленне возьме.

1124

А наша Манечка прыгожа,
 Сядзіць за сталом, як рожа,
 І высока, як сасна,
 І красна, як вясна,
 І багата, як восень,
 Прыяжджала сватоў пар восем.

1125

Гонар, гонар маладому,
 Не ўзяў жонку каля дому.
 Ад'ехаў за тры мілі,
 Каб яго ўсе пахвалілі.

1126

Яблань-ябланіна,
 Золата верхавіна,
 Палюбіў наш жаніх
 Харошага сем'яніна.

Есць чым Іваньку хваліцца, *
 Яму ўдалося жаніцца.
 Узяў жоначку красотку,
 Добранька рабіць работку.
 Узяў жоначку стройную,
 Маець натуру добрую.
 А хоць жа мы яе не зналі,
 Добрыя людзі казалі.
 Яе й натурка добрая,
 Яе й работка спорная.

1128

— Ці табе, Ванечка, так бог даў,
 Што ты Зіначку ўпадабаў,
 Дзе ж ты яе відзеў ходзячы,
 Што ж ты яе відзеў робячы?
 — Я яе відзеў на рынку,
 П'ючы з хлопцамі гарэлку.
 Я яе відзеў і жнучы,
 Я ёй снапочкі панасіў,
 Я яе за жонку папрасіў.

1129

Ці не бог табе даў, Пецечка, *
 Што твая Анечка прыгожа.
 Сядзіць ля цябе, як роза.
 Глядзіць на цябе прыгожа.
 А высока яна, як сасна,
 А красіва яна, як сонца,
 А ціха яна, як лета,
 А багата яна, як восень.

1130

— Ці не бог табе даў, Сярожа,
 Што твая Раечка прыгожа.
 Сядзіць у цябе, як цвет розаў.
 — А не бог мне даў, я сам узяў.

Цёмну ночачку не даспаў,
Шаўровыя боцікі патаптаў,
Сівога коніка заганяў.
А не бог мне даў, я сам узяў.

1131

Прыляцеў салавей у паветачку,
Да набыў Віцечка сабе кветачку.
Прыляцеў салавей у каморачку,
Да набыў Віцечка сабе зорачку.
Прыляцеў салавей пад падушачку,
Да набыў Віцечка сабе душачку.

1132

Наш Валерачка смяецца, *
Што яго Валечка красіва.
Нямнога нада прыбораў:
Адна шубачка да долу,
І саянічак у сем пол,
І кашулечка у чатыры.

1133

Маладая Ганначка, маладая,
На ёй сукня дарагая, дарагая.
У яе кожнай кішэньцы
Ляжаць грошы чырвонцы.
Як пайшла яна танцаваць,
Сталі грошы бразгатаць.

1134

Анютачка, як душа,
Рубашачка хараша:
Каля вората золата,
Каля падолу серабро.

1135

Анютачка, як паня,
У шаўковым жупане.
Чаравік шчоўкаець,

Далікатненька ступаець,
Штобы чаравічка не скрывіць,
Панчошачак не змачыць.

1136

Не агонь гарыць, а не полымя палае, *
Едзе Лёначка на сівым кані, яшчэ й грае,
На сваю Олю правым очанькам маргае.
— Ой, а на каго, млада Олечка, ўдалася,
Па самы пояс у шчырае злота ўбралася,
У шчырае злота, у кіменькі, ў срэбны пас.
— Ой, бывай, бывай, млады Лёначка, ў час да нас.
— Ой, рад бы я, млада Олечка, бываці,
За каліною мне дарожанькі не знаці.
— Ой, на прошчкі, млады Лёначка, на прошчкі.
То сячы-рубай цвет каліну да крошкі.
Ой, нашто, нашто тая каліна саджона,
Бяры Олечку, бо яна табе суджона.

1137

Да харошанькі, да ўдаленькі Мішачка,
Да ўдалася маладая Ірачка ў яго.
Каб я ведаў, што яна ў мяне ўдасца,
Кінуў бы ёй два вяночкі з рутачкі.
А трэцяе прышпіленейка залатое,
Чацверта да сумленнейка дарагое.

1138

І сядзіць Іванка да на стулейку, думае.
Узяў Марыйку за праву ручку, цалуе.
— І ў каго, каго мая Маруся ўдалася,
Што па пояс у срэбра, золата ўвілася?
І ой, віся, віся, мая Марыйка, да долу,
Да й паедземо к маей маманькі дадому.
— І ой, не едзь, не едзь, мая Марыйка, ад мяне,
Навару піва і насычу мёду для цябе.
— І пі сабе, мамка, саладок мядок, пі сама,
А я паеду к свайму Іванку, мне пара.

Раззеляніўся дубочак,
 Ля белай бярозы стоячы,
 На белу бярозу гледзячы.
 — Па кім, мая бяроза, удалася,
 А ўся ў веццейка звілася?
 — Па табе, дубочак, па табе,
 Па тваім веццейку доўгаму,
 Па тваім лісцейку шырокаму.
 Развесяліўся Пецечка, у цясцяткі
 за сталом седзячы,
 На сваю Машачку гледзячы.
 — Па кім, мая Манечка, удалася,
 Уся ў золата ўвілася?
 — Па табе, Пецечка, па табе,
 Па тваім лічыку румяным,
 Па тваім розуму умяным.

Раззеляніўся зелен дуб, *
 На прыгор'ейку стоячы,
 На белу бярозку гледзячы.
 Хараша бяроза, хараша —
 Па камель карою ўзялася,
 Спусціла веткі да зямлі.
 Развесяліўся Пецечка,
 У цёшчы на куце седзячы,
 На сваю Анечку гледзячы.
 Удалася Анечка, удалася —
 Уся золатам уплялася,
 Спусціла касу к поясу,
 Адзела саян да долу.
 — Вядзі мяне, Пецечка, дадому.
 Не вязі ж ты туды, адкуль браў,
 А вязі туды, адкуль сам,
 Каб мой вяночак там не звяў.
 — Не бойсь, Анечка, не звянець.
 Калі мой татанька заглянець,
 На галоўкі вянок заззяець.
 Калі мая мамачка паглядзіць,
 На галоўкі вянок зацвіціць.

Зеляніўся зялёны дуб, 2
 У зялёных лугах стоячы,
 На калінку гледзячы.
 Красна, красна калінінка,
 Ды нямнога не вызрала.
 Хоць нямнога не вызрала,
 Красны ягады вынесла.
 Весяліўся Сашутушка, 2
 Ды за столікам седзячы,
 На Галютушку гледзячы.
 Хороша Галютушка,
 Ды нямнога не вырасла.
 Хоць нямнога не вырасла,
 Красатою вынесла.

1142

Па сітнічку, па ракітнічку,
 Ухці мне.
 Ходзіць Пятрок з ружэйцам
 Да ў перапёлак страляець,
 Да Аўдотачку ўзглядаець:
 — У каго, у каго, Аўдотачка, удалася,
 Ва золата ўвілася,
 Ай, па пояс у чыстае серабро?
 — У цябе, Пятрушка, удалася,
 Па калена ў золата ўвілася,
 Ай, па пояс у чыстае серабро.

1143

Там Юзічак на вутачак страляе, *
 На Юзэфку быстрым вочкам міргае.
 — Ды за мною, мая Манечка, за мною,
 Ды мілая размовачка з табою.
 Быў у Вільні ў горадзе і ў Маскве,
 Ды не відзеў такой паненкі, як цябе.

1144

Ой, пад тым, пад сім конь хорош,
 Пад нашым малойчыкам лучшы ўсіх:
 Галоўкай неба дастаець,

Вочкамі зорачак пералічыць,
Глазкам дзевачку пераклічыць.
— Па ком, мая дзевачка, ўдалася,
Па пояс золатам лілася,
Ай, па плечанькі серабром.
Зялёны атлас па пояс,
Залатыя рукавіцы па пальцы.
— Па табе, малойчык, па табе,
Па тваеі родзіне вялікай.

1145

У гародзе пастарнак зіму зімаваў,
Ён сабе маркоўку аблюбаваў.
Удалася маркоўка, удалася,
Уся ў націнку ўзнялася.
Ванечка ў цешчы ноч начаваў,
Сабе Зосечку аблюбаваў.
Удалася Зосечка, удалася,
Уся ў золата ўвілася.

1146

Мы ж думалі, што ясён месяц узышоў, *
Аж Васечка ў хатачку ўвайшоў.
У яго боцікі казловыя на скрыпах,
Ён сам стаіць, як князеў сын — пры часах.

1147

У агародзе тры каліны і розы, *
Прыехаў да нас хлопчык харошы.
У агародзе тры каліны і мяты,
Прыехаў да нас хлопчык багаты.
У агародзе тры каліны і руты,
Прыехаў да нас хлопчык круты.

1148

Ой, пойдзем у зялёненькі садочак, *
Ці не ўзойдзем на Іванкаў слядочак.
Ой, глянем мы праз шклянчак праз дзесяць —

Сядзіць Ванька за столікам, як месяц.
Ой, глянем мы праз шкляное аконца —
Сядзіць Ванька за столікам, як сонца.

1149

А ўсе госці харошы,
А ўсе госці прыгожы,
Лучшы нету Іванькі:
У яго боцікі казловыя,
У яго панчошкі бялявыя,
У яго падвязкі шаўковыя.
Ён бот аб бот шчоўкаець,
К Марусіньке прыступаець,
Штоб боціка не скрывіць,
Штоб панчошак не змараць,
Штоб падвязак не пацяраць.

1150

А хто ў нас харошанькі,
А хто ў нас прыгожанькі?
Ванечка харошанькі,
Ванечка прыгожанькі.
Яго шубка з бабрамі
І галоўка з кудзяркамі.
Яго ножка пры боце,
Яго конік пры злоце.

1151

А як на нашай, на вуліцы *
Белае ўдалое малайцо.
Нет бялей, як Лёнечка:
Пяшком на воўка не выходзіць,
Ён на коніку выязджаець,
Арла на мотары выводзіць,
Шэру зязюлю на шапачке.
Арла пашла курэй глядзець,
Шэру зязюлю кукаваць.

1152

У каго ў нас лічайка размалёвана,
 У каго ў нас галоўка розумам насыпана?
 У Якушкі ў яго лічайка размалёвана,
 У яго галава розумам насыпана.

1153

Сядзіць жа Жэнечка, што князёва дзіця; *
 На ім жа шубачка, да як жар гарыць,
 На галоўцы шапачка, да як мак цвіце,
 Пад ім жа конічак, да як птах ляціць.

1154

Наш Міколка маладзенькі, маладзенькі,
 У яго вазок залаценькі, залаценькі.
 Мы думалі пабяляны, пабяляны,
 У яго вазок пазлацаны, пазлацаны.

1155

Ой, нету, нету краснейшага цвету,
 Як той васілёчак.
 Ой, нету, нету лепшага роду,
 Як мілы дружочак:
 На нём світа шоўкам шыта,
 Пояс пазлацаны,
 Кашуленька тонка, бяленька,
 З паперам раўненька.

1156

На малайцу кашуля
 Трыста талераў каштуе,
 Не тут яна набірана,
 Не тут яна вышывана.
 Вышывала сястрыца,
 Позна звечара седзячы,
 На ясныя зоры гледзячы.

Ой, знаць, знаць Олечка, што князё дзіця. *
 Ад золата, ад золата лаўкі ломяцца,
 Ад серабра, ад серабра сенечкі шчэпяцца,
 Ад шапачкі, ад шапачкі паталок ззяець,
 А ён жа сам, а ён жа сам, як мак цвіцець.

Наш пан млоды за сталом,
 Як ясен месяц на небе.
 Усім бяседу закрасіў
 Сваім ліцом румяным,
 Сваім словам каханым.

Наш маладзенькі, як белы мак расцвітаець,
 Сеўшы за столік, увесь кут украшаець
 Сваім строем, сваім нізенькім паклонам.

Дзе сядзіць Іванечка,
 Там без соўненька цёпла
 І без месяца відна:
 Над галавой свечкі цеплюцца,
 У рукавы зоры сыплюцца.

— Ой, лебедзь, лебедзь беленькі,
 Хто цябе бела пабяліў?
 — Пабяліла лябёдачка,
 На сінім моры седзячы, 2
 На быстру ваду гледзячы.
 — Ой, харош, харош, малойчык,
 Хто цябе хораша прыбіраў?
 Хто цябе ў людзі выпраўляў?
 — Прыбірала мяне мамачка,

У новай каморы седзячы, 2
У залату скрыню гледзячы,
Дарагія сукні беручы,
На мяне, молайца, кладучы.

1162

— Маладзенькі Васілька,
Чаму харошанькі ўдаўся,
Што ўсім дзяўчатам спадабаўся.
Ці расіца цябе купала,
Ці сонейка спавівала,
Ці месяц калыхаў?
— Дзевачкі мае, сястрычкі.
Купала мяне мамачка,
Спавівала мяне мамачка.
А я харошанькі ўдаўся
І ўсім дзевачкам спадабаўся.

1163

Ой, харошы пан Лёша, харошы,
А на ножках бліскучы галёшы,
А на ручках замшовыя пальчаткі,
Каб любілі загорскія дзяўчаткі.
Як ён праз хатачку перайшоў,
А мы думалі, што ясны месяц узыйшоў.

1164

Зялёныя да дубкі ўюцца,
За жанішка ўсе дзевачкі б'юцца.
Не бейцеся, да паладзьцеся.
Да з богам, да з богам, дзіця,
З Тройцай да з Міколаю,
Шчасцем да із доляю.

1165

Казалі, Мішанька красівы. *
Хадзімце, дзевачкі, паглядзім,
Ці мы яму заганы не дадзім?

Первая загана — маленькі,
Другая загана — старэнькі,
Трэцяя загана — не дарос,
Да цёшчы штаноў не данёс.
Пацяраў штаны па дарозе,
Яму думалась — на парозе.
Пацяраў штаны за дваром,
Яму думалась — за сталом.

1166

Казалі, Мішачка прыехаў, *
Хадзіце, дзевачкі, паглядзім,
Ці мы яму заганы не дадзім?
Перва загана, што ён мал (ці стар),
Другая загана — п'яніца,
Трэцяя загана — табанюх.
Прапіў коніка на гарэлцы,
Пранюхаў платочак на табацы,
Прыехаў к Тamarцы на сабацы.

1167

Табанюх Колечка, табанюх, *
Пранюхаў каня на табаке,
Прыехаў к цёшчы на сабаке.
Цёшча зяцёлку не ўзнала,
Качаргой з двору прагнала.

1168

Пасадзілі маладога *
Не белага, а рудога,
Як казалі,
Так і ёсць:
Вочы, як у жабы,
З гарбуз нос,
Бруха, як начоўкі,
Чуць унёс.
Прынясіце барану,
Расчашыце галаву,

Прынясіце дзеркачы,
Абатрыце смаркачы,
Прынясіце брус мыла
Ды памыльце яму рыла.
Наш малады гукаець,
Як бык рыкаець.
Наш малады смяецца,
Як скварэц сквярэцца.

1169

Казалі, Мішачка, што харош —
Савіныя вочакі, саламяны нос.
— А й дзе ж ты такі ў чорта рос:
Ці ў балоцечку, ці ў машку,
А ці ў таткавым дварочку?
— Не ў балоцечку, не ў машку,
А ўсё ў таткавым дварочку.

1170

Пойдзем ды паглядзім. 2
Ён задам стаіць, як паніч,
А сперадзі зайсці — свіны лыч.
Аўсянае лічыка, грэцкі нос,
Чорт яго ведае, дзе ён рос.
Ці на сметніку валяўся,
А нашай Галечцы спадабаўся.

1171

Казалі, Іванка харош, прыгож.
А ў яго харашба абычонная,
А ў яго павароты медвяжатыя,
А погляды ваўчыныя.
А ў яго галава, як у луня,
А ў яго глаза, як у савы,
А ў яго нос кляўцом,
Барада капытцом.
А ў яго рукі, як аграблі,
А ў яго ногі, як качоргі.

Казалі ў нас, што жаніх харош,
 Ажно ёи на чорта пахож:
 Шыя колам, галава капылом,
 Ліцо ў лупах, галава ў калдунах,
 Нос у яго хоць аборы смуні,
 Лапці ў яго чорт на месяцу плёў,
 Ніці ў яго чорт ў артавінні мыў,
 Боры ў яго чорт на месяцу віў.

1173

Гаварылі, Самуська наш харош,
 А чорта ж у ём, што харош:
 Аўсянае відзенне, ячменны нос.
 З аўсянага відзення бліноў напячэш,
 З ячменнага носіка круп надзярэш.
 А на ём жупан хлоп'ем напхан,
 А на ём світа лыкам шыта.

1174

Хвалілася млада Зосечка сама,
 Што выбрала ўдалага сакала,
 Аж выбрала з усяго лесу каршуна.
 Выйдзі, Зосечка, у новыя сені глядзець,
 А як будзіць каршун з саду ляцець.

1175

Маладая дзевачка,
 Пасунься на лаве,
 Паглядзі ў аконца —
 Стаяць хлопцы, як сонца,
 А твая няўдача
 Сядзіць ды плача.
 Што табе зрабілася,
 Што ты ў яго ўлюбілася?
 Што табе здавалася,
 Што ты ў яго ўкахалася?

— У што й, у што й, маладая Манечка, глядзела,
За такога нехарошага хацела?

— А, дзяўчаткі, я глядзела ў аконца,
Я думала, мой Ванечка, як сонца.

А, дзяўчаткі, я глядзела на грошы,
Я думала, мой Ванечка харошы.

А, дзяўчаткі, я глядзела ў шкляначку, ў ваду,
Я думала, харашэйшага над Ванечку не найду.

1177

А ў гародзе жоўта маркоўка сядзела,
Куды наша млада Ніначка глядзела,
Што за гэтага некрасівага хацела:
Спераду лупаты, ззаду гарбаты — не прыгож.
Боты, халявы ззаду дзіравы ў яго.
Шапка-сібірка, на версе дзірка ў яго.
Ногі на саломцы, рукі на даёнцы ў яго.

1178

А ў гародзе жоўта маркоўка сядзела, *
А куды ж ты, наша Танечка, глядзела,
За гэтага непрыгляднага захацела.
Не толькі з табой хлопцы гулялі,
За гэтакага непрыгляднага аддалі:
Зубы рэдкі, ногі крывы, доўгі нос.
Куды ж цябе, Танечка, бог занёс?

1179

А ў гародзе жоўта морквачка сядзела. *
— Дзе ты, дзеванька, свае очанькі падзела?
То ў чарачку, то ў шкляначку глядзела
Ды за такога нехарошага схацела.
— Ой, не то-та, мае дзеванькі, не то-та:
Сядзіць міленькі з правага боку, як злота,
Чуб кудравы, твар бялявы у яго —
Прытулілася маё сэрданька да яго.

— Ой, на што ты, млада дзяўчына, глядзела,
Што за такога нехарошага схацела?

— Ой, то-бо-то, мае дзеванькі, то-бо-то,
Сядзіць малады і збоку, як злота.

А каля яго Гануля яго, як пышна баярынька.

— Ой, будзе, будзе той баяраньцы ад тое сіротанькі.
Вісяць камшукі ў чатыры пучкі на тую баяраньку.

Ой, будзе біці, павучаці, на сваю руку наварачаці, 2
На сваю руку наварачаці, пахоту выганяці.

1181

— Ці табе, дзевачка, сораму не было,
Што ў сваём сяле жаніхоў не было?

— А ў сваём сяле да ўсе бурлакі,
А ў чужым сяле адны казакі.

1182

Ён чоран, як воран
Дай товест, як бораў,
Да сам пень смалаваты,
Да ён бес вілаваты.

1183

Не плач, Анечка, не тужы, *
Не ў хлеб папала, ды ў каржы.
Не плач, Анечка, ні трошкі,
Не ў хлеб папала, ды ў крошкі.
Як табе, Анечка, не плацаць,
Што твой Толічак, як лапаць,
Ён па сметніку валяўся,
Ды табе ж, Анечка, падабаўся.
Ты купі ж, Анечка, гаршчочак
Ды накрой Толіку пляшочак.

1184

А ўелі дачку, ўелі,
Куды вашы вочаккі глядзелі?
Няхай жа старыя сляпыя,

Дык маладыя дурныя.
У маладога ногі на калодцы,
Губы на даёнцы,
Сам, як бык.
Рукі сухія, нос кручком,
На галаве лысіна пятачком.

1185

Ты глянь, Мар'ечка, пад лаўку,
Там твой Ванечка з казяўку.
Ты глянь, Мар'ечка, ў кадушку,
Вон твой Ванечка з лягушку.
Ты глянь, Мар'ечка, ў балонку,
Твой Ванечка з варонку.
Ты глянь, Мар'ечка, у вяршок,
Вон твой, Ваня, як свяршчок.
Ты глянь, Мар'ечка, у аконца,
Там твой Ванечка, як сонца.

1186

Што ты, Даротка, замуж хацела,
Што на Мікітку не паглядзела?
Ён жа такі нехарошы,
Ён жа такі непрыгожы.
У яго ж ногі крывыя, вочы рудыя.
Наша ж мыла панскае,
А ў яго ж морда цыганская.
Мы хунт мыла змылілі,
А яго твар не вымылі.
Прынясце ж барану,
Расчашыце ж галаву.
Барану паламалі,
Галаву не расчасалі.

1187

Вішанне-грушанне садовае,
Туды-сюды пахінулася,
Цераз тын, цераз тын ды й на вуліцу.
За таго, за сяго абяцалася,
Любіла белага кудравага —
Засталася чорнаму, нязграбнаму.

Маладая Марыська
 Па кірмашах хадзіла,
 Выбірала харошага,
 Не выбрала харошага,
 А выбрала даўганосага.

Ой, чыкель, чыкель, пакрый дарожкі,
 У нашага Сяргейка крывыя ножкі.
 Дайце кульбачку падпіраціся,
 Да нашай Галечкі дабіраціся. 2

Хто вам, баяры, прыказаў,
 Гэтага чарцёнка жаніць?
 А яго ногі кароткі,
 Падбейце яму калодкі,
 Падбейце калодкі,
 Умойце яго кісялём,
 Утрыце яго памялом,
 Штоб яго Мар'юшка не пазнала,
 Чортам-дэзьявалам назвала.

Што на нашым маладым, маладым, *
 Зборная адзежа:
 Шуба цялячча, шапка сабачча,
 Шубачка рыкае, шапачка брахае.
 Ай, на ём боты закрыгаталі,
 Ад яго людзі ўсе паўцікалі.
 Адна яго дзевачка не спужалася
 Да бліжы к яму прыбліжалася.

Шкода цябе, Настулька, што ты хараша,
 Спалюбіла Грышутку галыша:
 На чужым коніку гарцуець,

У чужых боціках танцуець,
У чужой шапанькі паклоны б'ець,
Чужой хустанькай слёзы трэць.
А прыехаўшы дамоў — шусь далоў:
Вынімай ласкуцця з-пад куцця.
Вынімай лахмоцця з-пад поддзя.

1193

Чаго ты, Ганначка, паквапіла за яго?
У яго боцікі пазычоныя, не яго —
Ды ён пазычаў у таварыша ў свайго,
Што ў Валожыне гліну месіць, то ў таго.
Чаго ты, Ганначка, паквапіла за яго?
У яго шапачка пазычоная, не яго —
Ён пазычаў у таварыша ў свайго,
Што ў Валожыне козы пасе, то ў таго.
Чаго ты, Ганначка, паквапіла за яго?
У яго бурносік пазычоны, не яго —
Ён пазычыў у таварыша у свайго,
Што ў Валожыне бочкі возіць, то ў таго!

1194

Што табе, мая дзеванька, за дзіва, за дзіва,
Што ты сабе непрыгожага спалюбіла, спалюбіла?
Ён на нос даўганос, а на відзенне непрыгож,
А на ім адзін каптан, і той хлоп'ем паткан, і то не яго —
Пазычыў у суседа свайго,
А што жывець бліюсенька для яго.¹
Боты новы — пяты голы, і то не яго.
Шапка сібірка, ў патыліцы дзірка, і то не яго.
Пояс каваны, ўвесь пасшываны, і той не яго.

1195

А ў гародзе рута-лялея сядзела, *
А на каго ж ты, малада Ніначка, глядзела?
А ў яго новая хата не яго,
А чаго ж ты паквапілася за яго?
А ў гародзе рута-лялея сядзела,
А на каго ж ты, маладая Ніначка, глядзела?

¹ Пяты і шосты радкі паўтараюцца пасля кожнага наступнага.

А ў яго новая шуба не яго,
 А чаго ж ты паквапілася за яго?
 А ў гародзе рута-лялея сядзела,
 А на каго ж ты, маладая Ніначка, глядзела?
 А ў яго ж новы касцюм не яго,
 А чаго ж ты паквапілася за яго?
 А ў гародзе рута-лялея сядзела,
 А на каго ж ты, маладая Ніначка, глядзела?
 А ў яго ж новы боты не яго,
 А чаго ж ты паквапілася за яго?
 А ў гародзе рута-лялея сядзела,
 А на каго ж ты, маладая Ніначка, глядзела?
 А ў яго ж новая шапка не яго,
 А чаго ж ты паквапілася за яго?

1196

— На каго ты, Пёклячка, паўпавала,
 Што ты сабе проціў свата спадабала,
 Ці на яго коні варанья,
 Ці на яго жупаны зялёныя?
 Што конікі варанья прададуцца,
 Жупаны зялёныя падзяруцца,
 Маладыя твае леты прамінуцца.
 Зялёныя жупаны — то не яго,
 Коні варанья — то брата яго.
 — Мінаюцца раскошачкі, даўно бачу,
 Не раз, не два па раскошах заплачу.

1197

Ай, вумная-разумная Настулька,
 Чым жа ж табе Ляксеенька спадабаў?
 Ці па розуму, ці па абычаю па яго,
 Ці па коніку, па вараненькім па яго?
 У яго ж конік вараненькі — не яго.
 Пазычаны, папрошаны ў суседа.
 — А суседзенька, а лябедзенька, дай каня,
 Калі бог судзіць, у нас будзіць.
 А ў нас будзіць — аддадзём.

— Ой, што ты сабе, малада Галечка, зрабіла,
 Ой, што ты сабе некрасівага палюбіла?
 — Глядзела, мае дзевачкі, ў аконца,
 А мне здаўся мой Сяргейка, як сонца.
 На ём шапачка пазычаная — не яго,
 А я, малада, дый паквапілася за яго.
 Што б я знала, да я ведала, што ён мой,
 Аддала б яму кажух новы свой,
 Кажух новы, каўнер бабровы,
 Сяргейка — чарнабровы.

1199

Ой, куды ж ты, дзевачка, глядзела, *
 Што ж ты сабе некрасівага злюбіла?
 А ён вусаты, а ён грыбаты, непрыгож:
 Яго вусы на тры пакосы, не ўрэжаш,
 Яго соплі на тры кархі, не ўватрэш,
 Яго світа лыкамі шыта, і то не яго,
 Яго боты чортавай работы, і то не яго —
 Пахаджаны, папрашаны па людзях.

1200

Наш Бронечка — прастата,
 Купіў каня без хваста.
 Паехаў жаніцца,
 Прычапіў карытца.
 А карытца шлапачыць —
 Увесь народ хахочыць.

1201

Наш малады
 Пагнаў куры да вады,
 Куры вады не пілі,
 Маладога ўтапілі.

Гонар, гонар маладому,
 Пасе качкі каля дому,
 Поіць, гоніць іх да рэчкі,
 Прылычаўшы на вуздэчкі.
 А катора падыхае,
 Тую ззаду падпіхае,
 А катора нежывая,
 На вячэру спажывае.

А нашаму да маладому
 Пасціць куры да каля дому,
 Да каля дому.
 Пасціць куры да каля дому
 З вялікаю да ламакаю,
 Да ламакаю.
 З вялікаю да ламакаю,
 З чорнаю да сабакаю.

Хоць маленька, адважненька Манечка,
 Адважылася за нашага Колечку.
 А ў Колечкі нягодныя наравы:
 Парвець, паламае шаўковыя каўняры,
 Пакуль выгане дзявочыя наравы.

— Ой, у полі, полі дубовая лазня,
 Шкода цябе, дзеванька, за гэтага блазна.
 — Я ў гэту лазню хадзіць не буду,
 Я гэтага блазна любіць не буду.
 — Не хадзіўшы ў лазню, нельга пагрэцца.
 Не любіўшы блазнаў, то недзе падзецца.

— На каго ж ты, красна Валечка, глядзела,
Што за такога нехарошага хацела?
— Мае дзевачкі, мае сястрыцы, бог судзіў.
Ішла да шлюбу, і ніхто яго не згардзіў,
А як выйшла я, маладзенька, ад шлюбу,
Сталі яго красны дзявочкі гардзіць,
Стала да маё горай сэрданька нудзіць,
Да стала да мая галованька балець,
Што недзе будзе маладога блазна падзець.
Да пайду я ў нядзелю рана да таргу,
Набяру сабе сукенку да долу,
Да буду хадзіці я ў той сукенцы, як пава,
Да буду вадзіці маладога блазна, як пана.

— Ды куды, куды, малада дзевачка, глядзела,
За такога нехарошага хацела:
Зубы рэдкія, губы тоўстыя, доўгі нос,
Ды табе здаўся, малада дзевачка, што харош.
— Дзевачкі мае, сястрыцы мае; бог судзіў.
Як да шлюбу ішлі — дык ніхто тады не зганіў.
На шлюбе сталі — белыя ручкі звязалі,
Як ад шлюбу ішлі — малыя дзеткі казалі, 2
Майго малойца нехарошынькім назвалі.

А я у свае мамкі на адыходзе,
Насаджу я арэхаў ў агародзе.
Ой, расці, расці арэх вышай плоту,
Аддаў мяне татка за блазнуту.
Да ўсе людзі п'юць, гуляюць,
А мае блазнуты не прымаюць.
Ды ўсе людзі весяляцца,
Да з мае блазнуты смяюцца.
Да ўсе людзі п'юць, гуляюць,
А мае блазнуты не прымаюць.
А з мае блазнуты будуць людзі,
А тым людзям скулы ў грудзі.

Сеяла чорны рэшкі ў агародзе.
 Ды расціце, чорны рэшкі, вышэй плоту,
 Аддаець мяне мамка за блазноту.
 Ой, вазьму я блазноту за ручаньку,
 Да павяду блазноту ў карчоманьку,
 Да пасаджу блазноту на покуце.
 Да дзівіцеся блазноце, хоць на людзі.

1210

— Да куды ты, Марынка, глядзела,
 Што ты сабе ратазея палюбіла?
 — Ратазей, мая мамка, ратазей:
 Савіныя вочачкі, цаплін нос,
 Калі б яму шчэ і другі,
 Павязлі б Марынку з церама.

1211

Каб табе, дзевачка,
 Сава вочы драла,
 Якога ты сабе
 Прымаку брала.
 Ён жа не ўмее
 Ні касіць, араці, 2
 А ні сеяць. 2
 Толькі ў карчомцы
 Кватэры мераць.

1212

Трэба было, Волечка,
 Да ў людзей пытаць,
 Ці ўмее Колечка
 Касіць і араць.
 Не бачылі людзі
 Косячы, аручы,
 Да бачылі людзі
 У карчомку ідучы.

Гарэлачка п'ецца,
Як у лейку ліецца.
Баразёнка арэцца,
Да крыва кладзецца.

1213

Што будзеш, Манечка,
Замужам рабіці?
Да твой Пецечка
Не ўмее касіці.
Не ўмее касіці,
Ні араць, ні пахаць,
Будзеш на печы
Без хлеба сядзеці.
Пусці, Манечка, галасочак цераз лясочак,
Прасі ў мамачкі хлеба кусочак.
На стале ложка,
Хлеба ні крошкі,
Няма чаго вячэраці.

1214

Ці ты, зязюля, ў цёмным лесе не жыла,
Што не выбрала ты дзераўца па сабе,
Толькі выбрала горкую асіну сабе?
Ці ты, дзяўчыначка, у чужых людзях не жыла,
Што не выбрала ты малойчыка па сабе,
Толькі выбрала горкую п'яніцу сабе?
Ён жа не ўмее ні араць, ні касіць,
Толькі ўмеець маладу жану пабіць.
Маладу жану пабіць, усю сямейку разарыць.

1215

Ты, кукушачка, у цёмным лесе не была,
Ты не кушала салодкага дзераўца,
Толькі кушала горкую асінушку:
На сінушцы няма ягад, ні цвета. 2
А ты, Надзечка, между людзьмі не была,
Ты не выбрала харошага маладца.

Толькі выбрала п'янічэньку, гультая, 2
А п'янічэнька, ён не сее, не арэ, 2
Толькі ходзіць ён да карчомкі, водку п'е,
А як пройдзе дадоманьку, жонку б'е.

1216

Не глядзі, Танечка, што красіў,
Папытайся ў яго, ці касіў.
Не глядзі, Танечка, што харош,
Папытайся ў яго, ці клаў воз.

1217

Ці я ў цябе, мая маці, не дзяцінка была,
Што ты мяне за ліцвіна аддала.
А ліцвін, уражы сын, не хоча рабіць,
Толькі ходзіць у шынок гарэлачку піць.
Гарэлачка-вішнёвачка, люблю цябе піць.
Гора маё зарабіць, цябе заплаціць.

1218

Маладая Ганначка,
Ты ідзеш ды не ведаеш,
Што табе за жыццё будзе, 2
Які ў цябе мужык будзе.
Ён рабіць ды лянуецца,
Між людзей не шануецца.
Яго людзі даўно знаюць,
Гультаём называюць.
Як прыйдзе ён дадомачку —
Натрэ табе галовачку.

1219

Да куды іду, да не ведаю,
Да што мне да за быт будзе,
Да які мне да мужык будзе,
Да ці лотра, ці п'яніца,

Ці вялікая нядбайліца?
 Ідзе ў карчму — упіваецца,
 Ідзе з карчмы — п'ян валіцца.
 Сядзе есці да не мыўшыся,
 Ляжа спаці да пабіўшыся.
 Ні мне каню аброк даці,
 Ні мне яго з карчмы ждаці.

1220

Маладзенька дзевачка,	
Ты сядзіш абедаеш,	2
Нічога не ведаеш,	
Што твой малойчык п'яніца,	
Вялікая няўдаліца.	2
Дзе едзе, не даедзе.	2
У цэркаўцы не бывае,	2
Карчомкі не мінае.	
Дзе карчомку пачуе,	
Там тры ночы начуе.	
Дзе другую пачуе,	
Там чатыры начуе.	
Звечара мёд-віно п'е,	
З паўночы шкляначку б'е,	2
Белым светам заплоціць.	
Ты, малодушка, праплачыш,	2
На вулачку выбягаючы,	
П'яніцу сустракаючы.	2
Божа мой, з такой п'яніцай,	
Або ён мяне прап'е,	
Або ён мяне заб'е.	
Або ў карты прайграе,	
Або з кім прамяняе.	

1221

Маладая дзевачка,	
Ты сядзіш вячэраеш,	
Аб долі не ведаеш,	
Што малойчык п'яніца,	
Горкая нядбайніца.	2
Дзе паедзе — забавіцца,	

У царкве не бывае,
 Карчомкі не мінае.
 У карчомцы гарэлку п'е,
 Гарэлку пап'е, шклянкі паб'е, 2
 Прыйдзе дамоў — цябе паб'е.
 Ты, маладая, заплачаш
 І за шклянкі паплаціш.
 Ты будзеш уцякаці
 Праз кутыя аконцы
 Ды па цёмнай ночачцы,
 Па халоднай расіцы 2
 Ды да роднай сястрыцы.
 Па зялёных садочках
 Ды да родных браточкаў.

1222

Маладая дзевачка, ты сядзіш, абедаш,
 Ні аб чым не ведаеш,
 Што твой мілы п'яніца,
 П'яніца, нядбайліца.
 Дзе пойдзе — забавіцца,
 У царкве не бывае,
 Карчомкі не мінае.
 Пойдзе ў карчму — чарку п'е,
 Прыйдзе дамоў — жонку б'е.
 Ты, дзевачка, розум май,
 Як будзе біць — уцякай.
 Праз кутнае аконца,
 Не кажы яму ні слоўца.
 Як будзе цябе даганяць,
 Тады, дзевачка, моцна плач.
 Ён на цябе паглядзіць,
 Не будзе болей біць.

1223

І прыляцелі два галубочки,
 І селі-ўпалі пад аконечка,
 І апавясцілі яны Ганначку,
 І апавясцілі яны Ганначку,
 Да што Іванька п'яніца.

І што Іванька п'яніца,
П'яніца да й нядбайліца.
І да і што ні дзень у карчомцы п'е,
Што ні дзень у карты гуляе,
А ён дома ж да не бывае,
Свайго дзела не ведае.
— І мілыя два галубочкі,
Цяпер вы мне ж не кажыце,
Цяпер вы мне ж не кажыце,
Сэрца майго не крамяніце,
І сэрца майго не крамяніце,
Бацька майго ж не ўгнавіце,
Бо як бацька й угневіце,
То й мяне не возьміце.

1224

У што, у што наша Валечка глядзела,
Чаго, чаго наша Валечка сядзела?
Не гэткія малойцы бывалі,
Каб мы за гэткага п'яніцу й аддалі.
Не гэткія Валечку любілі,
Каб мы за гэткага п'яніцу згубілі.
Адкуль едзе, адкуль ідзе — усё п'е,
Усе чарачкі, бутылачкі ён паб'е.
Ты, малада, усё гэта заплаціш,
А пад старасць слёзкамi адплачаш.

1225

Ой, прапала мая доля, прапала,
За п'яніцу-нядбайліцу папала.
А п'яніца-нядбайліца водку п'е,
А як прыйдзе дадому — жонку б'е.
Ой, прыехаў мой татачка са Львова,
Пытаецца, ці п'яніца ўдома.
— Ціха, тата, ціха, тата, не стучы,
Спіць п'яніца ў каморы, не збудзі.
— Ой, дочанька, ой, дочанька, нараві,
Як увідзіш з карчмы ідучы, пасцель сцялі.
Мая родная дочанька, прывітай,
Праз акенца да суседа ўцякай.
— Ой, татачка даражэнькі, чорт яго ўцячэ,
Ён за касу за русу валачэ.

Ой, у агародзе да рута-мята расцвіла,
 Маці дачку да за п'яніцу аддала.
 Ой, п'яніца да няўдаліца ў карчме п'ець,
 Як прыйдзе дадоманьку, мяне б'ець.
 Як ударыць па сэрданьку да па беламу ліцу,
 Пацячэць жа кроў гарачая па тоненькаму рукаўцу.
 — Не бі, не бі, мой міленькі, як ты п'ян,
 Як праспішся й працвярэзішся, будзе табе жаль.

На гарэ жыта, не ярыца, *
 Казалі, мой муж не п'яніца.
 Ён у карчомкі не быў,
 Каня прапіў,
 Прыйшоўшы дамоў, мяне пабіў.
 — Вазьмі, жонка, намётачку,
 Выкупі каня з абротацкай.
 Калі выкупіш — дамоў вязі,
 А не выкупіш — сама не йдзі.

А што, мамачка, зрабіла,
 А што, родная, зрабіла,
 Нашто мяне маладую
 За п'яніцу аддала.
 Прапіў жа ён хатачку
 І на полі ўсе снапкі,
 Прапіў мяне маладую,
 З правай ручанькі кальцо.
 — Вярнісь, дочка, ты дамоў,
 Вярні свае гады маладыя
 І скрыначкі рабыя.
 — Ой, мамачка, не магу,
 Ой, родная, не магу,
 Ужо звязаныя белыя ручкі
 І змененыя кольцы.

А наш малады, як барсук руды, без вусоў.
 Стаіць ля ступы, раздуўшы лупы, малады.
 Ідзець з істопкі, цягнець атопкі, малады.
 Сядзіць у запечку, абняў авечку, малады.

1230

Не дарос, не дарос Ванечка,
 З прасла на каня садзіўся,
 На прасле штаны забыўся.
 Не жалка штаноў пяньковых,
 Жалка матузоў шаўковых.
 Штаны пяньковы маміны,
 А матузы шаўковы Аніны.

1231

Не дарос Мішачка, не дарос, *
 З зяроду на каня садзіўся,
 А з коніка далоў зваліўся,
 Да выйшла дзевачка, бядуе:
 — Да бедная ж мая галава,
 Цяпер я не дзеўка, не ўдава.

1232

Кукавала зязюля, што лес гол,
 А плакала Аксютачка, што жаніх мал.
 — А й дзе ж мне яго падзець,
 Ці ў люлечкі калыхаць,
 Ці ў пялёнкі спавіваць?
 Пачопкі плохі — парвуцца,
 А пялёнкі тонкі — падзяруцца,
 Ён, мой маленькі, заб'ецца.
 Пайду я, малада, па ваду,
 І яго за ручку павяду.
 Іду я, малада, з вадою,
 Ён, мой маленькі, за мною!

Кукавала зязюля аж лес вяў,
 Плакала Марыська, што жаніх мал.
 — Што мне, мамачка, рабіці,
 Ці мне яго ў пялёначкі спавіці,
 Ці мне яму нянечку наняці?
 Ды спавіўшы ў пялёнкі — падзярэ,
 А наняўшы нянечку — ён паб'е.
 Ды пайду я, малада, жыта жаць
 Ды палажу на снапку — будзе спаць.

Сядзела Ніначка дваццаць лет,
 Высядзела Колечку з-пад загнет. *
 — А й дзе ж мне яго падзеці,
 Ці ў пялюшачкі звярцеці?
 У пялюшачкі звярцеці — смяецца,
 А ў люльку класці — парвецца.
 Няньку наняці — біць будзе.
 А мне, маладой, жаль будзе.
 Я сама пайду па ваду,
 За ручку Колечку павяду.
 А сама пайду на мякіну,
 Я свайго Колечкі не кіну.

Ой, бор-барочак гарненькі,
 Едзе дзяцінка п'яненькі.
 Здалёка коніка ўзнімае.
 Здзеўшы шапачку, слухае,
 Ці не ў бару зязюлька кукае,
 Кукала зязюлька — бор не ўдаўсь,
 Плакала дзевачка — што жаніх мал.
 — Ні ў люлькі яго калыхаць,
 Ні ў пялёначцы спавіваць?
 А ў люльку ўкладзі — парвецца,
 А ў пялёнку ўкладзі — смяецца.

Плакала Дунечка да тры вечары:
 Ай, первы вечар па касе,
 А другі вечар па красе,
 А трэці вечар, што жаніх мал.
 — Ні ў люлькі яго калыхаць,
 Ні ў пялёначкі спавіваць.
 У люльке калыхаць — адарвецца,
 У пялёнкі спавіваць — смяецца,
 А з краю палажыць — зваліцца,
 К сцяне палажыць — пераверніцца.

1237

А я, маладзенька, заручона
 А за таго недароста аддадзёна.
 А і дзе ж бы мне нідароста падзецць?
 Павяду я недароста ў чыста поле,
 Прывяжу я недароста ка бярозе,
 Палажу я недаросту сена вязку,
 А пастаўлю недаросту вады ражку.
 Не глядзела недароста сем нядзелек,
 А на восьмай нядзелі паглядзела:
 Сена вязка ляжыць уся цалёханька,
 Вады ражка стаіць уся паўнёханька.
 Пагляджу я на бярозу — ні лісцінкі,
 Пагляджу я, ў недаросты ні душынкi.
 Абвівалася бяроза ўся карою,
 Ах і я маладзёшынька слязою.

1238

Ужо ў цябе, Каролька, вус і барада,
 Чаму ж ты не жаніўся змалада?
 А цяпер табе старому
 Пасвіць куры ля дому.
 Адна курачка кудрава
 Ды на елачку ўдрала.
 Ціп-ціп-ціп, курачка, з елкі дамоў
 Едзьце ж, сваткі, к чорту дамоў.

— Наш дзяцінка вус, барада,
 Чаму не жаніўся замалада?
 — Да мышы грошы завалаклі,
 Да за мяне дзеўкі не пайшлі.
 У мяне добра багата:
 Цэўка мукі набіта,
 Торба грошай зашыта.

Да сядзела дзевачка за сталом,
 Да сыпала слёзанькі ручаём,
 На яе матачка паглядае,
 Як боб слёзанькі раняе:
 — Да як табе, дзевачка, не плакаць,
 Да твой дзяцінка, як лапаць.
 Да як табе, дзевачка, сорама нет,
 Да твайму дзяцінку сорок лет,
 А ты сама сямілетка,
 Сядзіш пры боку, як кветка.

Ляцела зязюля цераз сад куючы,
 Заплакала дзеўка за старога ідучы.
 — Да ўмры, стары, умры, за маладога пайду,
 Можа я сабе лепшае жыццё знайду.
 Умёр стары, умёр, за маладога пайшла,
 Я ж сабе горшае жыццё знайшла.
 Па садочку хадзіла ды старога будзіла:
 — Устань, стары, устань, ды паглядзі маіх ран,
 Што панарабляў малады пан.
 — Хай нарабляе, што ён розум мае,
 Старога збывала, а маладога жадала.

Не трапячыся, асіна,
 Да ў сушы ў лузе стоячы.
 Як мне, маладзежы, жывучы,

Да старому пасцель сцелючы?
Стары на уліцу не пойдзе
І мяне не пусціць.
Не стой, вярба, ў канцы сяла,
А стой, вярба, сярод сяла,
Дзе старыя суды судзяць,
А маладыя рассуджаюць:
— Не йдзі, дзевачка, за старога,
А ідзі, дзевачка, за маладога.
Малады цябе гуляць пусціць
І сам пойдзець.

1243

Да ты, ластаўка вілаватая,
Не кладзі гнязда пры старых сенях,
Да кладзі гняздо пры новых сенях.
Бо старыя сені развалюцца,
Твае дзеткі павалюцца.
Новыя сені пабудуюцца,
Твае дзеткі пагадуюцца.
Да ты, дзевунька маладзенькая,
Не ідзі замуж за старэнькага.
Бо стары цябе паціраць будзе,
К сваёй старасці раўнаваць будзе.

1244

Пайду я, малада, па ваду,
Пушчу вядзерца па ляду.
— Станьце, вядзерцы, камянем,
А я, малада дзеўка, яварам.
Да ехалі купцы вільняўцы,
Да часалі дубкі тонкі,
Да рабілі гуслі звонкі.
— Іграйце, гуслі, жалосна,
Як я плакала, маладзенька,
За старога ідучы
І старому пасцель сцелючы.
Пайду я, маладзенька, па ваду,
Пушчу вядзерцы па ляду.
— Станьце, вядзерца, камянем,

А я, маладзенька, яварам.
Да ехалі купцы вільняўцы,
Да часалі дубкі тонкі,
Да рабілі гуслі звонкі.
— Іграйце, гуслі, радасна,
Як я, мала, скакала
За маладога ідучы
І маладому пасцель сцелючы.

1245

— За што цябе, Манечка, бог пакараў?
Любілі харошыя — брыдкі ўзяў.
Да любілі хлопцы з кветкамі,
Да ўзяў ўдавец із дзеткамі.
Што ты, малада Манечка, глядзела?
За гэтага нехарошага хацела.
— Ой, глядзела я ў мутную вадзіцу,
Паквапіла за гэтага латру-п'яніцу.

1246

За што цябе, млада Вэрцечка, бог скараў?
Любілі маладзенькія, а стары ўзяў.
Ен на печы на лучыне бадзяўся,
А табе, маладзенькай, дастаўся.
А наш Петрусёк, як у садзе ягадка,
А ваша Вэрцечка, як калёсная калодка.

1247

Да ці я табе, мая мамка, дадзела,
Што аддаеш мяне, млоду, за дзеда.
Да ці я табе тонкай кашулькі не мыла,
Да ці я табе белай пасцелькі не слала.
Ой, мыла, мыла тонку кашульку бяленька,
Ой, слала, слала белу пасцельку мяккенька.
Ой, мая мамка, нашто аддала за дзеда,
Да за дзедушку,
Да за старога за няўдалага ўдаўца.
Да ў удаўца трое нараўца ды дзеці,
Яго дзеці не пусцяць мяне да клеці,
Да будуць казаць: — Каб ты не жыла на свеце.

Яхім дзевушак запрасіў,
 Рэшата яец пасуліў:
 — Не кажыце, дзевушкі, што я ўдавец,
 Скажыце, дзевушкі, што маладзец.
 Дзеўкі яечкі пажралі,
 Яхіма ўдаўцом назвалі.

Да па чом пазнаць удаўца?
 Уз'ехаў на двор без вянца,
 Не ўспеў на двор уз'ехаць,
 Дае дзевачкам чырванец,
 Каб не казалі, што ўдавец.
 А у ўдаўца тры, чатыры наравы,
 Не хваціць маей, мамачка, галавы.

Па чым пазнаць удаўца?
 Прыехаў да дзеўкі без вянка.
 Ні ён шапачкі не знімаў,
 Ні галоўкі не скланяў.
 Ды няма ў яго кветачкі,
 Ёсць у яго дробныя дзетачкі.
 Яны кветачкі абарвуць,
 Яго дробны слёзкі абальюць.

Не ідзі, Манечка, за ўдаўца,
 Прыедзе ўдавец без вянца.
 Ано кветачка ўшпілёна,
 Дай тая на бок схілёна.
 Ой, нашто ж яму той вянец,
 Як ён няшчасны ўдавец.
 Ой, нашто ж яму кветачкі,
 Бо ў яго малыя дзетачкі.

Знаць, знаць удаўца,
 Што прыехаў к дзяўчу без вянца,
 Ні за галоўкаю кветачкі,
 Ні ў ручаньках хустачкі.
 — Была ў мяне кветачка — звяла,
 Была ў мяне хустачка — зліняла.
 Звяла яго кветачка — кланяўся,
 Зліняла яго хустачка — уціраўся.

Чым цябе, дзевачка, бог пакараў —
 Любілі кавалеры, а ўдавец узяў.
 Любілі кавалеры з кветкамі,
 А ўзяў удавец із дзеткамі.
 Любілі кавалеры із рознымі,
 А ўзяў удавец із дробнымі.

Харошая, прыгожая Настуська, *
 Не выбрала сабе долі-малайца,
 Ды выбрала старога ўдаўца.
 А ва ўдаўца тры наравы:
 Адзін наравец — то ўдавец,
 Другі наравец — перша-лепша,
 Трэці наравец — дзеткі малыя.

Ці ж табе, Янечка, жаніха не стала,
 Што твая душачка к удаўцу прыстала?
 А ў удаўца ды шырокія рукавы,
 Ды шырокія рукавы, ды доўгія наравы.
 А ты пойдзеш ды беленькую пасцельку слаць,
 А ён будзе сваю першую ўспамінаць.
 Пасцель беленькая ды пуховенькая,
 Ды не будзе з кім спаць.

Шэрая зязюлечка па дубочках лятала,
 Не выбрала зялёнага, а выбрала сухі дубок.
 Маладая дзевачка па кірмашах хадзіла,
 Па кірмашах хадзіла, выбірала малойчыкаў.
 Не выбрала багатага, а выбрала гарбатага,
 Не выбрала малойчыка, а выбрала ўдоўчыка.
 Семярых дзяцей бацька ды не дасць пагуляці,
 Ды не дасць пагуляці маладому дзіцяці.

1257

Чаму, дзевачка, паквапілася на ўдаўца?
 Ды ў удаўца вялікая нараўца:
 Першы наравец — што ён малады ўдавец,
 Другі наравец — у яго дзеткі дробныя,
 Трэці наравец — яго мыслі розныя.
 Яго дзеткі драбнюсенькі, як мушкі,
 Павыбіваюць пуховыя падушкі.
 Ды ён, малады, усё ночку прымаўляе,
 Ды ён сваю першую жонку ўспамінае.

1258

Ой, смуцен, смуцен селязень на моры.
 Як мне, селязёнку, ды не быць смутнаму,
 Калі мая вутанька падстралёна.
 Не такая жаль была б, каб на моры,
 А то ў лужочку да на беражочку.
 Ой, хмурны, хмурны, малады Іванька.
 Як мне, маладому, ды не быць хмурнаму,
 Калі мая дзевунька адмаўлёна.
 Не такая жаль была б, каб у матачкі,
 А то ў таночку, у руцьвяным вяночку.
 Не такая жаль была б, каб то мальчыкі,
 А то ўдаўчышча, барадачышча.

1259

Ад таго я стар і галованька сіва.
 Што мая доленька вельмі нешчасліва.
 Над маім дваром чорная хмара стала,
 Пра мяне, маладога, не гавары й ні слова.

Я ж тую хмару рукавом размахая,
Ліхую нямову розумам разгадаю.
— Ой, добры вечар, да даўнейша цёшча,
Ці няма ў цябе другой дачкі яшчэ?
— Запрагай каня, да з'язджай з майго двара,
Не стой ля мяне, да не крой майго сэрца.
Ой, добра табе па свету паязджаці,
Якаво маеі дачцэ ў сырой зямлі ляжаці?
Ой, добра табе мёд-гарэлачку піць,
Ой, як цяжка мне аб ёй гаварыць.

1260

Ці табе, Іванку, дзевак не стала,
Што тваё сардэнька да ўдавы прыстала.
Удовіна сэрца, як зімова сонца,
Хоць яно і свеціць, але не грэе,
А дзеванькі сэрца, як летняе сонца,
Хоць яно хмурненька, але весяленька.

1261

Ці табе, малойчык, дзевак не стала,
Ці табе ўдоўка зелле прыслала?
Удоўчына зелле — ды хмяльное,
Дзявочае зелле — духмяное.

1262

Хадзіла ўдовачка па садочку, хадзіла,
Яна свае белыя ручанькі ламіла,
Яна свае дробныя слёзкі раніла,
Яна сваіх малых дзетак вадзіла:
— Вы, дзетачкі, вы, дробныя, вы мае,
Не ўладзіце да століку падыйсці,
Не ўладзіце ж да і ложачку паднясці,
Не ўладзіце ж рэзвых ножачак разуць.

1263

Лятуць пташачкі на тры стадачкі,
Зязюлька наўперадзе. 2
Пташачкі селі, зашчабяталі,

Зязюлька закукавала. 2
Ішлі дзевачкі цераз сеначкі,
Праскетка наўперадзе.
Дзевачкі селі, песню запелі,
А Праскетка заплакала:
— Божа ж мой, божа,
Што ж мая за доля,
Із кім я хадзіла, з кім гаварыла,
Таго ж я ўгнявіла.
А з кім не зналася, не чапалася,
Таму ж я дасталася.
Шубачка добра з чорнага бабра,
Я ж яе не знасіла.
Я ж у ей хадзіла, я красавала,
Пакуль не павянчалася.

1264

Ой, не ўсякайце ў полі таполі,
Ой, не аддавайце мяне паняволі.
Ой, і ўсеклі ў полі таполі,
Узялі й аддалі мяне паняволі.

1265

Вецер бярозу з караня хіляе,
Вецер бярозы лісточкаў пытае:
— Што ты, бяроза, жоўта, не зялёна,
Што ты, дзяўчына, смутна, не вясёла?
— Як жа мне жыці, вясёлаю быці,
Сама не знаю, як я буду жыці.
Каго любіла, стаіць за плячыма,
Каго не знала, з тым у шлюбе стала.

1266

Дзяўчыначка мая заручоная,
Чаго ж ты такая засмучоная?
— Ой, як мне жыці, вясёлай быці?
Каго любіла, трэба забыці.
Каго любіла, каб пазабыла,

Каго не знала, каб пакахала.
Каго любіла, не пазабыла,
Каго не знала, да шлюбу стала.
Пайду я ў лясы, лясы зялёныя,
Найду я часы, часы залатыя,
Дзе я хадзіла, дзе гаварыла:
«А судзі, божа, каго любіла».
Каго любіла, то пазабыла,
Каго не знала, то пакахала.

1267

— Ах ты, дзяўчына заручоная,
Чаму ж ты ходзіш засмучоная?
Чаму ж ты ходзіш, чаго ж ты нудзіш,
Чаму ж не кажаш, каго ты любіш?
— Люблю я мёдзік, мёд саладзенькі,
Люблю я хлопца, ён маладзенькі.
Каго кахала, разлуку брала,
Каго не знала, на вянцы стала.

1268

Быстрая рэчка ваду замуціла. 2
Ой, не даў мне бог, не судзіў мне бог, 2
Каго верна любіла. 2
Быстра рэчка ваду замуціла.
— Ой, чаго ж, дзеўка, ой, чаго ж плачаш, 2
Ці не матуля біла?
— Біці не біла, толькі засмуціла.
Ой, не даў мне бог, не судзіў мне бог, 2
Каго верна любіла.

1269

Між горачак, між даліначак
Крынічанька не рублена.
Ой, хоць рублена, хоць не рублена,
У ёй вада халодна.
Там дзеванька лічыка бяліла,
Лічыка бяліла дай з богам гаварыла:
— Ой, божа мой, божа, моцны мой божа,

Што я нарабіла, а каго ж я верна любіла,
Ен стаіць за дзвярыма.
Ой, каго ж я родам не знала,
З тым ручкі звязала.
Не знала родам ні радзінаю,
Назвала дружынаю.

1270

Мая ж ты, мамачка, мая міла,
Каго ж я любіла, з кім гаварыла,
Той стаіць у парозе.
Каго ж не любіла, насміхалася,
Таму я дасталася.
Ці ж табе, мая мамачка,
Ваду не насіла,
Што ж мяне аддаеш,
Каб я галасіла.

1271

Завалілася мне дарожанька
Тонкаю клянiною,
Аддаеш мяне, мая матуля,
Да ў цяжаньку няволю.
А ў той няволе, а ў той цяжанькай,
Жыць-быць я не вазьмуся,
Блізка рэчанька, блізка быстрая,
Пайду да й утаплюся.
— Не тапісь, дочанька, не йдзі, мілая,
Навек душу згубіш.
Скажы, дзіцятка, скажы, родная,
Каго ж ты верна любіш?
— Каго любіла, з кім гаварыла,
Той стаіць за плячыма.
Каго ненавідзела, насмяялася,
За таго папалася,
Я таму дасталася.

1272

Цераз садочак, цераз зялёны,
Цяцера паляцела,**
Не дай мне бог за таго зайсці,

За каго я хацела.
Цячэць рэчка, цячэць быстрая,
Пайду я ўтаплюся.
— Ой, не тапіся, мая дачушка,
Бо ты душачку загубіш.
Ой, чаму ты мне перш не сказала,
Што ты яго не любіш.
— Ой, я казала, ой, я гаварыла,
Ён майму сэрцу нямілы.

1273

Закукавала зязюлечка ў майго бацькі,
Закукавала зязюлечка ў майго бацькі пад паветкаю.
Ой, бог знае, бог ведае, каму буду я нявестаю.*
Ой, кавала, кукавала, кукуючы дай паляцела,
Аддаў мяне да мой бацюхна, за каго я не хацела.

1274

Ой, чэраз сад, чэраз вінаград
Лябяданькі ляцелі,
Ой, не даў мне бог, не судзіў гасподзь
За каго я хацела.
Ой, каго ж бо я зроду не знала,
З тым да шлюбаньку стала.
Каго ж бо я верна любіла,
Той стаіць за плячыма.
Кола каго я насмяхалася,
То і з тым звянчалася.

1275

— Ойчанька мой родненькі, чаго мною чужаешся,
Што я з чужым звянчалася.
Да з чужым чужаземцам,
Да не з сваім каханцам.
З каго я смяялася,
Таму я папалася,
З кім я піла-ела,
З тым я шлюбу не мела.
— Дзевачкі мае сястрыцы,

Да лепей не знаціся,
Як любіўшыся расстаціся.
Да лепей не любіцца,
Як любіўшыся разлучыцца.

1276

Прыляцела пава
Да на дварэ пала.
Не відаць, не відаць,
Каго я кахала.
Прыляцела пташка —
Залатыя крыльца,
Не відаць, не відаць
Майго чарнабрыўца.
Не хадзіць мне туды,
Куды я хадзіла,
Не любіць мне таго,
Каго я любіла.
Каго я любіла,
Даўно прызабыла,
А каго не знала,
З тым да шлюбу стала.

1277

Старое бёрда, новыя нічальніцы,
Да мінаюцца, малада дзяўчына,
Усе твае вечарніцы.
Стары свіран, стары свіран,
Да новае будаваннейка,
Да мінаецца, малада дзяўчына,
Усе тваё гуляннейка.
З кім піла, з кім гуляла,
Таго ў вочы не відала.
З каго кпіла, смяялася,
Сама таму дасталася.

1278

Вой ні раз, ні два
Цераз двор цяцера ляцела,
Да не даў мне бог,
Да не судзіў мне бог,
За каго я хацела:
З кім стаяла да размаўляла,

Да падаркі брала.
А з каго кпіла, да з каго смяялася,
Таму сама асталася.
Маё ж міла паляцела міма,
Міма маіх вароцечак,
А гідкае да й нячыстае,
То то маё вячыстае.

1279

Закукавала зязюлечка
І ў бор паляцела.**
Ай, не аддаў мяне мой татачка,
За каго я хацела.
Ай, аддаў мяне мой татачка,
За каго нягожа.
Па калені смецце ў хаце
І на стале рагожа.
А мне гэта, маладзенькай,
Глядзець непрыгожа.
Я памыла, пакачала,
На стале заслала.
— Купі-ка, мой міленькі,
Сівую кабылу.
Буду вазіць смецце з хаты
На тваю магілу.

1280

Цераз мой двор зеляненькі цяцера ляцела,
Не аддаў мяне мой татачка, за каго я хацела.
Я хацела і думала за пісара-пана,
А аддаў мяне татачка за мужыка п'янага.
Не хацеў мой татачка, каб я панавала,
А хацеў мой татачка, каб я гаравала.
Не хацеў, каб грошы лічыла,
А хацеў, каб нуду карміла.

1281

Кляновая лісціначка ад ветру зляцела,
Не аддаў мяне татулечка, куды я хацела.
Я ж думала, татулечка, за пісара-пана,
Аддаў мяне татулечка за мужыка-хама.
Я ж думала, татулечка, па пакоях хадзіці,

Аддаў мяне татулечка работу рабіці.
Я ж думала, татулечка, пісёмцы пісаці,
Аддаў мяне татулечка гора гараваці.

1282

Я думала, я гадала за пісара-пана,
Аддаў мяне татка за мужыка-хама.
Я думала, я мысліла на крэселцы сесці,
Аддаў мяне татка замуж, што нечага есці.
Я думала, я мысліла грошыкі лічыці,
Аддаў мяне татка замуж торбы валачыці.

1283

Маладая дзеванька,
Чаму па лугох не хадзіла,
Плакаці не вучылася?
На дварака спадзявалася,
Мешчаніну засталася,
Мешчаніну не такому —
Дзяцінку маладому.

1284

Павалілася памяло,
Куды цябе, татухна, павяло?
Аддаеш дачку на сяло,
А йна хацела на места,
Справіла адзежу меськую —
Засталася мужыку сельскаму.
Сельскія мужыкі дуракі —
Ды мяняюць коней без цаны,
А б'юць жоначак без віны,
Без усякія прычыны —
Не наськіпаўшы лучыны.

1285

Шэрая зязюлечка
Пад акно падляцела, 2
Тонечку вызывала:
— Млода Тонечка,
Што табе зрабілася, 2

У каго ж ты ўлюбiлася?
Ты ж чытаць, пісаць вучылася,
За пана манiлася, 2
Думала, за баярына,
Вышла за татарына.
— Я вiна напiлася,
Татарыну дасталася.

1286

Перабiралась, млада Марысю,
Як на ружовым квеце,
Выбрала бысь у сваём сяле
Харошшага на смеццi.

1287

— Вот табе, вутачка, вот табе шэрая,
За твае пералёты.
Як ты лятала i перабiрала
Арламі, сакаламі —
Выбрала сабе селязенечку,
Што лятаець нiзенечка.
— Нашто мне й арлы, нашто сакалы,
Што высока лятаюць?
Ай, харош будзець селязенечка,
Што лятаець нiзенечка.
— Вот табе, Домначка, вот табе, молада,
За твае пераборы.
Як ты гуляла — перабiрала
Шляхтамi, мяшчанамi —
Выбрала сабе чалядзiначку,
Што ў белай сярмяжачцы.
— Нашто мне шляхта, нашто мяшчане,
Што ў чорных чарнiнах?
А харош будзець чалядзiначка,
Што ў белай сярмяжачцы.

1288

Вось табе, дзевачка, вось табе, сястрыца
За твае выборачкi,
Што ты хадзiла, перабiрала
З хлопцамі-малойцамі.
З кiм любiлася, з кiм кахалася,

Той стаіць за плячамі.
З каго кпіла ды смялася,
Той галовачку роня.

1289

Ездзіла маці штопанядзелка
На таргі выбіраць зяця.
Да выбрала зяця:
На коніка не сядзе.
На свінню станавіцца,
На каня садзіцца.
Да стаіць пры парозе,
Шапачкі не здымае,
Галоўкі не скланяе.
Як пень пры дарозе.
— Да ці твая спіна
Цвікамі збіта,
Да ці твая шапачка
К галаве прыбіта,
Ці табе не гадзіцца
Нам пакланіцца?

1290

Цесценька-айцец
Хадзіў-ездзіў на кірмаш,
Выбіраў зяця ды даборнага,
Ажно ж выбраў нягоднага:
Як стаў на парозе,
Як пень пры дарозе.
Як стаў ён каля ямкі —
Пацягаў усе дзялянкі.
Стаіць, есць, мармыча,
Свае мілае не кліча.

1291

Хвалілася цешча зяцем, што зяць маладзенькі,
Аж ён стары-старусенькі, як голуб сівенькі.
Косыя вочы, доўгі нос, доўгі нос,
Бруха, як начоўкі, чуць унёс, чуць унёс.
Сядзіць на парозе і квічыць, і квічыць,
Просіць дзевак перасадзіць, перасадзіць,
А вы, дзевачкі, не кпіце, не кпіце,
Вазьміце перасадзіце, перасадзіце.

Ах ты, цёшчыхна ды лукавая,
 Выбрала зяцьку, ды няўдалага.
 Хоць выбрала, ды машэннічка:
 Пад забор ходзіць — ён коні водзіць,
 У аўчарку лазіць — ён авец вяжыць,
 У кароўніцу ходзіць — ён кароў доіць.

Хвалілася цешча зяцем:
 — Як у майго пана-зяця
 Ёсць парадачак у хаце.
 Як людзі араць едуць,
 Ён сошачку вяжыць,
 А як людзі барануюць,
 Ён баронку ладзіць.
 — Не хваліся, цешча, мною,
 Хваліся дачкою.
 Сем год адны кросны ткала
 І стацвінкі ў землю ўвагнала.
 Чаўначкі пад прыпечкам
 Зараслі гнычынічкам.
 А цэвачкі пад лаўкай
 Зараслі мураўкай.

Мая матуля, ох, валаўніца,
 Выбрала зяця гультайца.
 Араць не ўмее, касіць не смее,
 Што я, маладая, рабіць буду?
 Засею поле, хоць канаплямі,
 Забараную, хоць вераб'ямі.
 Засею гарод, хоць пшаніцаю,
 Забараную, хоць курыцаю.
 Пшаніца ссохла, курыца здохла,
 Што я, малада, рабіць буду?
 Каб я мела б цяцер'я пер'я,
 То я да матулькі цяпер ляцела.
 Каб я мела і саколя вочы,
 Я да матулькі, хоць сярод ночы.

ДАРЭННЭ

НАДЗЯЛЕННЕ МАЛАДОЙ

1295

Мой татачка, хлеб-соль стаўляеш,
Мой татачка, мяне збываеш.
Мой татачка, як мяне збудзеш,
Мой татачка, багацей будзеш.
Твае арудцы ды папаўнеюць,
Твае кішэні ды патаўсцеюць.

1296

Выйду на даліну,
Гукну на радніну:
— Збірайцеся, радніна,
Блізкая і далёкая,
Бедная і багатая.
Будзем гаварыці,
Чым Манечку дарыці:
Чы канямі, чы валамі,
Чы белымі рублямі?

1297

Госцейкі сабраныя, сазваныя,
Прыяцелі каханыя,
Дальнія-прыезджыя,
Бліжнія-прыгожыя,
І тыі бабылкі,
Што не маюць кабылкі,
На сабе дроўцы носяць,
За вяселлейка бога просяць,
Сабірайцеся маладую надзяліці.
Хто канём, хто валом,
Хто чырвоным злотам.

Да збярыся, племечка, блізкае і далёкае,
 Блізкае і далёкае, малое і вялікае.
 Да дарыце Валечку бычкамі і цялушкамі.
 Бычкамі і цялушкамі, свінкамі і авечкамі.
 Да дарылі, дарылі — нямнога здарылі:
 Сем кускоў да кавалкамі,
 Вялікімі да падаркамі.

Збярыся, збярыся, племечка,
 Блізкае і далёкае,
 Старое і малое,
 Войчаньку на параданьку,
 Дзевачцы на вяселлейка.
 Да здарыце дзеваньку
 Чорнымі да авечкамі.
 Дайце ўспамогу
 Дзеўцы да ў дарогу.

Сабірайцеся, людзі,
 Маню дарыць будзем.
 Дзевачкі-паненачкі,
 Нясіце капеечкі,
 Хлопчыкі-малодчыкі,
 Нясіце чырвончыкі,
 Седачкі-дзедачкі,
 Нясіце рублёчкі,
 Бабушкі-бабусенькі,
 Нясіце мядочку.
 Хвалілася Лёля,
 Што радні многа,
 А прышлося дараваць —
 Нет нікога.
 Гдзе твая радня падзявалася?
 Па цёмным куточкам спраталіся.

Ды перапiтая, эй, чарачка,
 Чарачка, ды заручоная.
 Эй, дзевачка Ганначка,
 Ды сабрала сыбор к татку ў двор.
 Ды расступiцца, падружкі,
 Ды вядуць Ганначку, эй, пад ручкі.
 Ды будзе Ганначка карыцца,
 Карыцца ды татку ў ножкі кланiцца.
 Ды будзе татачка дарыцi
 Не вялікаю дарою — доляю.

1302

Дружка каравай нясе, 2
 Чырвонцамі трасе.
 Хоць трасі, не трасі,
 Нам каравай дасі.
 Мы ж каравай
 У хату прынеслі
 І дзяцей прывезлі.
 Дзеткі, каравайку паднімаем,
 Нашых маладых паздраўляем.

1303

Кавалёў нанялі, штобы кузенькі кавалі,
 Дванаццаць ножыкаў скавалі.
 Кавалі ножыкі, тачылі,
 Каравай дзялілі, усю радню абдзялілі.
 Благаслаўлялі, падарачкі давалі
 І сваіх маладых паздраўлялі.

1304

А хто ж купіць каравай?
 Хросны купіць каравай.
 За каравай бочку мядочку
 Падаруе сыночку.
 Падаруе, як не пашкадуе,
 А як пашкадуе,
 Дак у яго воўк пчолкі ўваруе.

Я ж вам свашка-брашка,
Нясіце мне, вязіце мне.
Я ўжо буду браці,
Заўшэ дзенькаваці.

Даруйце, сватушкі,
Маладога князя спамагайце.
Хто будзець дараваць,
Буду па два, па тры даваць.
А хто не будзець дараваць,
Той будзець кабылу цалаваць.
Даруйце, даруйце,
Маладога князя спамагайце:
Хто канём, хто валом,
Хто чыстым серабром.
Хто будзець дараваць,
Будзем па два, па тры даваць.
Хто не будзець дарыць,
Той ялавых коз будзець даіць.

Пойдзем мы на вяселле маладуху дарыць,
І вып'ем мы па румцы водкі
І па дзве шклянкі піва.
Тады мы будзем госці прынятыя,
І будзем смела гуляць.

— Ці ў цябе, Ганначка, радзіны няма?
Няма каму ў канец стала стаць,
Песеньку заспяваць?
— Ой, ёсць у мяне радзіна,
Ёсць і маценька адзіна,
Яна ў канец стала стане,
Песеньку заспявае.
— Станавісь, род багаты,

Да дары статкам рагатым,
З бычкамі і авечкамі,
З ярымі пчоланькамі.
Станавісь, радзіна, у адзін рад
Да дарыце Ганначку на сталае,
Хоць па шылячычку злажыце,
Маладую здарыце.

1309

Не дарыце Манечку:
Яе роднага татулька падажджыце.
Няхай яшчэ сонцайка ўзыйдзе,
Можа яе родны татулька падыйдзе.
Кругом яе сонцайка абыйшло,
А яе родны татулька не прыйшоў.

1310

— А дарыце нашу Мар'ечку, дарыце,
А вы ж яе мамулечку не жджыце.
— А мы ж яе болей дарыць не будзем,
А яе ж мамулька не прыйдзе.
А цяпер жа ўжо халоднае надвор'е,
А ты, Мар'ечка, усё тваё бяздолле.

1311

Дарыце сіротаньку,
Бо паедзе ў дарожаньку.
Дарыце вы яе,
Бо няма бацькі ў яе.

1312

Ой, горкая каліначка ягадка,
Нешчаслівая твая доленька, Надзечка.
Не едзе твой татулька дарыць,
Не нясець табе долю-шчасце лажыць.
Ой, салодкая маліначка ягадка,

Шчаслівая твая доля, Надзечка.
Ідзець цябе родная мамка бласлаўляць,
Хочыць табе долю-шчасця надзяляць.
— А не кладзі, мая матулька, на веку,
Ой, дай жа мне долю-шчасце да веку.

1313

Нязвонкі цымбалы,*
Увесь пір невясёлы 2
Без роднага таткі.
Падпусціце, людзі,
Падпусціце, добры,
Усё роднага татку 2
Надзяліць дзіцятку.

1314

Ой, божа, божа, учыні нам гожа,
Прыкрый дзерава кляновым лістом,
Зямлю травою, траву расою.
Да падары ж, божа, нашы дзеці,
З шчасцем, з доляю і бытам добрым,
І векам доўгім.

1315

— Ай, божа, божа, я сына жаню,
Прыйдзі, паглядзі, дабром надзялі.
— Я сам не пайду, ангела пашлю.
Ангел прыляцеў, дабром надзяліў.

1316

А не дарыце — абнаравіце,
Пакуль госпад бог прыйдзе.
Госпад бог ідзе, долю-шчасце нясе,
Цяпер мы дарыць будзем.
А не дарыце — абнаравіце,
Пакуль мамачка прыйдзе.

Мамачка ідзе, хлеб-соль нясе,
Цяпер мы дарыць будзем.
А не дарыце — абнаравіце,
Пакуль татачка прыйдзе.
Татачка ідзе, падарачкі нясе.
Цяпер мы дарыць будзем.
А здарылі, здарылі
Тры капы і чатыры
І каляску залатую,
Як павезці маладую.
І коніка варанога,
Як павезці маладога.

1317

У дарогу, дзеванька, у дарогу,
Прасі свайго войчанька ўспамогу.
— Памажы, ойчанька, успамажы,
Бітыя таляры палажы.
— Хай цябе, дзіцятка, бог спаможа
Да ў той вялікай дарозе, 2
Да на тым першым парозе.

1318

Пасадзілі нашу Лёлечку дарыці,*
Яна сваю мамулечку прасіці:
— Не дары, мамулька, мяне золатам,
А дары, мамулька, мяне долечкай.
Не дары, папачка, мяне серабром,
А дары, папачка, мяне шчасцейкам.

1319

Татулька мой родненькі,
Не надзяляй мяне ні хлебам, ні соллю,
Ні хлебам, ні соллю, ні золатам, ні серабром,
Надзяляй мяне і долей, і шчасцем,
І долей, і шчасцем, і добрым здароўем.

Тое ж паўтарасца да матушкі, братулькі.

Як з раю, з раю сонечка ўстае,
 Так маладая Мар'юхна на пасаг сядзе
 І просіць баценька а ўспамаганне:
 — Мой баценьку-месяцу, сламажы мне
 Шчаслівым бытам,
 Капою жытам,
 Шчасцем, здароўем,
 Доляю, пакоем.
 — Няхай цябе, доньку, бог спамагае
 І ўсе святыя, і людзі добрыя.

1321

Іванька ў татулькі дары просіць; *
 — І татулька родненькі, адары мяне.
 — І дзіцятка роднае, чым цябе адарыць;
 І ці хлебам, ці соллю, ці добрай доллю?
 — Татулька родненькі, і хлебам, і соллю,
 І хлебам і соллю, і добрай доллю.

1322

Зязюля ад салаўя шчабятання жджэць,
 Аксінька ад татулькі даравання жджэць.
 — Даруй мяне, татулька, чым бог памог:
 Ці хлебам, ці соллю, ці добрым словам.
 — Дарую цябе, дачушка, і хлебам, і соллю,
 Серабром і ўсім дабром.

1323

Бедавала дзевачка: «Мой божа,
 Хто мяне, маладую, спаможа?»
 Пачула яе мамачка.
 — Не бядуй, дачушка, не бядуй.
 Я цябе, маладу, ўспамажу,
 Белым далярам падару.
 Буду далярам дарыць,
 Дам табе кароўку даіці,
 Чужую сямейку карміці.

Закукавала зязюлечка за сялом,
 Заплакала наша дзевачка за сталом,
 — Даруй, даруй, мой татачка, серабром.
 — Ой, нязмога, дачушачка, нязмога,
 Пасядзець табе за маім сталом нямнога.

1325

Сядзела Валечка на ганку, 2
 Прасіла ў мамкі падаркаў:
 — Дары мяне чым змога,
 Я ў цябе пажыву нямнога.
 Адну ночку начаваць,
 А заўтра нада ўязджаць.

1326

Да Колічак бацька просіць: 2
 — Да бацьхна мой родненькі, 2
 Чым ты мяне да дарыць будзеш? 2
 Да ці валом, ці каровай,
 Ці шчасцем, ці доляй?
 — Да Колічак, мае дзіцятка, 2
 Я што маю, то дару,
 Твае долі не ўгадаю.

1327

Села сабе Матрунка за сталом,
 За поўным кубачкам, за віном.
 — Даруй мяне, татухна, чым хочаш.
 — Дарую, дачушка, дарую,
 Хлеба-солі гатую.
 Села сабе Матрунка за сталом,
 За поўным кубачкам, за віном.
 — Даруй мяне, матухна, чым хочаш.
 — Дарую, дачушка, дарую,
 Кублічак трубачак гатую.

Ступіла Галечка на ганак,
 Прасіла ў мамачкі падарак:
 — Даруй мяне, мамачка, чым бог даў.
 — Дарую, дачушка, дарую,
 А трубак скрыню гатую.
 Ступнула Галечка на ганак,
 Прасіла ў татачкі падарак:
 — Даруй мяне, татачка, чым бог даў.
 — Дарую, дачушка, дарую,
 А ў хлєве кароўку гаую.

1329

Маладая Манечка
 З ганка просіць:
 — Радзіна мая, успамінай мяне,
 Чым-небудзь добрым падары мяне:
 Ці рублём, ці другім,
 Ці плацейкам дарагім.

1330

Не гніся, татачка, не гніся,
 Кладзі таляры па місе.
 А не таляр, а чырванца,
 А не чырванца, а тысянца.
 Не гніся, мамачка, не гніся...

І далей да мамачкі.

1331

— Надзечка, здагадайся,
 Чым бацька дарыць будзе:
 Каровамі ці валамі,
 Ці белымі гусямі?

1332

Баценька каля стала стаіць,
 Родненькі каля стала стаіць,
 Сто локцяў палатна дзяржыць.

— Дзіцятка, чы будзе гэта,
Роднае, чы будзе гэта?
— Баценька, яшчэ гэта мала,
Родненькі, яшчэ гэта мала,
Яшчэ трэба на пакрывала.

1333

— Дзівіцесья, людзі, што за дзіва будзе,
Чым мяне баценька да дарыці будзе.
Да ўжо чым бацька дзіця падаруе,
Сам бог сядзіць на покуце, лепшу долю дае.
— Я ж буду дарыці да дарам вялікім:
Шчасцем-доляю й чорнаю кароваю.

1334

Праступіце, добрыя людзі,
Няхай да мяне баценька будзе.
З вялікім дарам і з перапоем,
Няхай перап'е шчасцем, здароўем.

1335

У старану, сватове, у старану,
Ідзе бацька мяне дарыці вялікім дарам:
Шчасцем-долею, далярам.
Будзе сеяці чырвонцы
Па той буковай талерцы.
Будзе сыпаці даляры
Па буковаму сталю.

1336

Расступіцесья, баяры,
Ідзець матушка з дарамі,
Цямісь, цямісь, Ніначка.
Чым цябе дарыць:
Ці белай намёткай,
Ці слаўнай кітайкай?

Расступіцеся, баяры,
 Пусціце мяне паглядзець,
 Чым мяне мамачка даруе:
 Ці хлебам-соллю, усім дабром,
 А ці чысценькім серабром?
 Даруе мамачка ўсім дабром,
 Усім чысценькім серабром.
 Сваточки нашы, браточки,
 Наліце ж вы ёй сем чарак
 За харошанькі падарак.

Ой, слухайце, баяры, слухайце,
 Што мой бацюхна даруе.
 Да даруе бацюхна, даруе,
 Пару конікаў гатуе.
 Ой, штоб гэтаму праўда была,
 Я б, маладая, рада была.
 Да калі аддасі, дык божа пасі,
 А калі не аддасі, дак воўча з'ясі.

Далей тое ж да маці.

Нарэшце:

Слухайце, баяры, слухайце,
 Што мая сястрыца даруе.
 Да даруе сястрыца, даруе,
 Пару курачак гатуе.
 Ой, штоб гэтаму праўда была,
 Я б, маладая, рада была.
 Як аддасі, дак божа пасі,
 А як не дасі, дак каршун з'ясі.

Пасядзьце, баяры, шаром
 Ды й за сталом.
 Ды паслухайце, баяры,
 Што мне татка даруе.

А даруе татка ды дванаццаць кароў,
Ды дванаццаць авец.
Ды калі даруе, няхай бог пасе,
А як шкадуе, няхай воўк нясе.

1340

Ой, цераз сад — дарога,
А ў сенечках размова.
Размаўляе бацька да маці,
Чым жа сына дараваці:
— Дарую сына, дарую,
Пару коней гатую.
Сын тое бярэ, да не дзякуе,
Яшчэ большай хоча.
Ой, цераз сад — дарога...

Далей: пару валоў,

Пару кароў.

Пару оўцаў. Нарэшце:

Ой, цераз сад — дарога,
А ў сенечках размова.
Размаўляе бацька да маці,
Чым сына дараваці:
— Дарую сына, дарую,
Пару оўцаў гатую.
Сын бярэ, дай дзякуе,
Ужо ж больша не хоча.

1341

І мая мамачка, ты дорыш мяне,
І мая мамачка, ды дзякуй табе,
І мая мамачка, за дары твае.
І мая мамачка, не дары цяпер,
І мая мамачка, як я ў цябе.
І мая мамачка, а дары тады,
І мая мамачка, як пайду ад цябе,
І мая мамачка, як буду гараваць,
І мая мамачка, як буду жабраваць,

І мая мамачка, як буду хадзіць,
І мая мамачка, як буду прасіць.
І мая мамачка, пусці ў хатку,
І мая мамачка, пераначаваць.

1342

Татулечка мой, што дорыш мяне?
Татулечка мой, падорыш тады,
Татулечка мой, прыйду ў прочкі,
Татулечка мой, цёмненькай ночкай.
Мамулечка ж мая, дзякуй табе,
Мамулечка ж мая, за дары твае.
Мамулечка ж мая тоненька прала,
Мамулечка ж мая гусценька ткала,
Мамулечка ж мая бела бяліла,
Мамулечка ж мая мяне дарыла.

1343

Ды, брацетка мой, не дары цяпер,
Ды, брацетка мой, падарыш тады,
Ды, брацетка мой, як буду хадзіць,
Ды, брацетка мой, як буду прасіць,
Ды, брацетка мой, хлеба кусочак,
Ды, брацетка мой, солі драбочак.
Ды, брацетка мой, не замыкайся,
Ды, брацетка мой, не запірайся,
Ды, брацетка мой, каб пад варотцамі,
Ды, брацетка мой, доўга не стаяла.

1344

Станавісь, радзіна, у адзін рад
Да дары Ганачку, хто чым рад.
— Лажы мне, баценька, на стол белы грошы,
Бо я ў цябе была жанчык харошы,
Я ў цябе жала — грошай не брала.
Цяпер буду жаць — грошыкі браць.
Першага дзянёчка — па залатому,
Другога дзянёчка — па чырвонаму.

1345

Не стой, радзіма, за плячыма,
 Не моргай вачыма.
 Ступі ты да хаты,
 Ой, маладых успамагаці.
 Ох, род мой харошы,
 Не жалуй грошы.
 Прыходзь да хаты
 Маладых успамагаці.

1346

Ой, родзе, родзе вельмі багаты,
 Не стой у сенях, просім да хаты
 Перапіваці.
 Невялікім дарам — бітым далярам,
 Невялікім бытам — пшаніцаю, жытам,
 Коньмі, валамі, шчэй каровамі.

1347

А каля стола сіняе мора, 2
 А за морам уся радзінанька.
 Хоць з-за мора пераплывайце, 2
 Такі ж Марусю перапівайце.
 Перапівайце капою жыта,
 Шчаслівым бытам, шчасцем, здароўем,
 Доляю добраю, доляю добраю.

1348

Шэрая зязюля, пер'е рабое.
 У нашай Манечкі племя малое.
 Якое было — пасабіралася,
 Прышлося дарыць — пахавалася.

1349

Да дарыць маладую, да дарыць,
 Цётчкі пахаваліся,
 Дзядзечкі пагубляліся,
 Брацёнечкі паскупіліся.

Як гарэлачку пілі,
Тады ўсе ў хаце былі,
А як дарыці сталі,
Усе з хаты паўцякалі.

1351

Як гуляць — поўна хата,
Як дарыць — мама, тата.
Як гуляць — поўны сені,
Як дарыць — усе паселі.
Як гуляць — па застоллю,
Як дарыць — па заўголлю.

1352

І цётчкі і дзядзенькі пазбіраліся,
Як прыйшлося дарыць — пахаваліся.
Хто пад печ, хто пад стол, хто пад лавачку,
Далі мне рубля на забавачку.

1353

А ці ёсь у рыбінкі,
А ў Сахвейкі радзінка?
Падхадзіце блізенька,
Надзяляйце Сахвеечку.
Не рублём-палцінаю —
Залатою грыўнаю.
А ёй многа надабе;
Усё масточки масціці,
К мамкі ў госці хадзіці.
А і ўсём плаціці.
Хто пайшоў — вярніцеся,
Хто заснуў — прачніцеся.
А друг дружку вызваляйце,
Усё Сахвейку надзяляйце.

1354

Садовая яблынька, што ў цябе кветак многа,
А яблычка ніводнага?

Далоўкі не валяцца, па зямлі не коцяцца.
Ганначка, што ў цябе радні многа,
Роднага а ніводнага?
Да століка не падходзяць, падарачкі не падносяць.
Браціткі-надкоснічкі, нясіце чырвончыкі,
Сястрыцы-баярачкі, нясіце рукавічкі.
І дзе ж тая радня падзявалася?
Па цёмных кутох пахавалася,
Піць-есць ёсць каму, а дараваць некаму.

1355

Казалі, што ў возеры рыбы многа,
А як сталі лавіці — няма нічога.
Дзе ж тая рыбачка падзявалася,
Ці па цёмных беражках пахавалася?
Казалі, ў дзевачкі радні многа,
А як селі дарыці — няма нікога.
Дзе ж тая радзіна падзявалася,
Ці ў клеці, каморы пахавалася?
Ай, адзін дзядзечка, доўгі носік,
Падарыў дзевачцы медны грошык,
А другі дзядзечка, нос з пачынак,
Падарыў дзевачцы руб з палцінай.
А дарыце ж, цёткі, намёткі,
Дарыце, дзядзінкі, скацёркі,
А вы, сястрыцы, — спадніцы,
А вы, дзядзюшкі багаты,
Дарыце маладой скот рагаты.

1356

Казалі людзі, казалі людзі,
Што ў моры вады многа.
А як сталі браць, сталі выбіраць,
Дык і няма нічога.
Казалі людзі, казалі людзі,
Што ў Рэні радні многа.
А сталі дарыць, сталі гаварыць,
Дык і няма нікога.
Як пілі-елі — прыбіраліся,
Прышлося дарыць — пахаваліся.

Як пілі-елі — весяліліся,
Прышлося дарыць — пазабыліся.
Як пілі-елі — па застоллейку,
Прышлося дарыць — па надвор'ейку.

1357

Казалі, ў Дунаі вады многа,*
Як сталі выліваці — нет нічога.
Казалі, у дзевачкі радні многа,
Як сталі дарыці — нет нікога.
Цётчкі, дзядзечкі пахаваліся,
Сястрыцы, брацеткі пазамыкаліся.
Цётчкі, дзядзечкі — па запеччайку,
Сястрыцы, брацеткі — па заклеццейку,
Малыя дзеткі — па заплеччайку,
Блізкія суседзі па дамах пайшлі.

1358

Казалі, у Дунаі вады многа,*
Пагналі валоў паіць — нет нічога.
Дзе ж тая вадзіца падзявалася?
Па крутых беражках паразлівалася.
Казалі, у Ганначкі радні многа,
Як прышлося дарыць — няма нікога.
Дзе твая радзінка падзявалася?
Па цёмных куточках пахавалася,
Знаць, тваёй складанкі пабаялася,
Ганначкі маладой адчураліся.
— Цётчкі, дзядзечкі, не хавайцеся,
А вы мной, маладой, не чурайцеся,
Вы ж ка мне, маладой, прыхінайцеся.

1359

А века сакоча,
Падарачкаў хоча,
Хоча яно залатога
Ад князя маладога.
А ў Пятрачка радзіны не стаець,
Паедзем на торг таргаваць,
Петраку радзіны прыкупляць.

1360

У нашае дзеванькі
 Да вялікая радніна,
 Як скіне па шляжэчку,
 То будзе скаціна.

1361

На паўдарозе кветка,
 У парозе сетка.
 Хто ў сетку увязне,
 У таго чырвонец бразне.

1362

Даруйце, жоначкі, даруйце,
 Даруйце, красныя, даруйце,
 У вялікую дарогу даруйце,
 У шчаслівую гадзіну даруйце,
 За харошага чэлядзіна даруйце.

1363

Даруйце, сваты, даруйце,
 Па запечках не сядзіце,
 Срэбра, золата не жалеіце.
 Хто да столу не прыбудзе,
 Той на козах ездзіць будзе.

1364

Дарыце маладога князя і княгіню,
 Хто будзе дарыць,
 Той будзець сямі кароў даіць,
 А хто не будзець дарыць,
 Той не будзець даіць.

1365

Даруйце, папачка, даруйце,
 Даруйце, мамачка, даруйце
 І па тысячы гатуйце.
 Даруйце, цётчкі, даруйце

І па сто рублей гатуйце.
Даруйце, дзевачкі, даруйце
І па вяночачку гатуйце.
А не будзеце дараваць,
Будзеце ў дзеўках векаваць.

1366

Дарыце, не маніце,
Ліцайце й аддайце,
Не аддасце — ваўкі з'ядуць,
Па лясках пазбягаюць,
А звяр'ё паз'ядае.

1367

Кароткі світкі,
Памерзлі лыткі,
Скарэй дарыце,
Не бавіце.
Як пабавіце,
Больш падарыце.

1368

А дарыце, дарыце,
Хаця вы не маніце,
У кішанёх не дзяржыце.
Кішані падзяруцца,
Сораму набяруцца.
Ужо ж яны падраліся,
Сораму набраліся.

1369

Збірайся, родзе багаты,
Перапіваць тавар рагаты.
А вы, сястрыцы, — цяліцы,
А вы, перазвяначкі, — рукавачкі;
Тонкія, бяленькія,

Як папера, святленькія.
Перапіў бацька кароўку
На маю бедную галоўку.
Да кароўкі рана ўставаці,
А я люблю доўга спаці.
У панядзелак падаіла,
А ў аўторак працадзіла,
А ў сераду цацкілку мыла.
Дзівіцеся, людзі, збоку,
Якая гаспадыня без уроку.

1370

Дарыце, не маніце, *
У кішэні не кладзіце.
А што вы не падорыце,
Тое вы пасорыце.
Дзевачкі-паненачкі,
Кладзіце капеечкі,
Хлопчыкі-малойчыкі,
Лажыце чырвончыкі.

1371

Ой, родзе, родзе, родзе багаты,
Перапівайце быдлам рагатым.
А вы, сястрыцы, хоць па цяліцы,
А вы, братове, хоць па валове.
А вы, суседзі, хоць па ягняці,
Штоб мела Ганка што выганяці.
А проша на вілечка,
На добрэ славечка,
А проша.

1372

Сабірайся, роду багаты,
А дарыце статак рагаты,
Ай вы, цётчкі,— цёлачкі,
Ай вы, дзядзечкі,— пчолачкі,
А вы, суседзі,— абы-што,
Каб было дзякаваць вам за што.

О, родзе, родзе багаты,
 Да даруе тавару рагаты.
 Ох, не так тавару аўцамі,
 Не аўцамі — каровамі.
 А вы, цётчкі, гадайце
 Ды палаценца складайце.

1374

Ой, сватове-гардове,
 Вы ж дарыце, дарыце,
 Толькі вы да не маніце.
 Братове — па карове,
 А сястрыцы — па цяліцы,
 А цётчкі — па цяляці,
 Каб было што ў хлеў заганяці,
 А суседзі, як чыя змога.

1375

Ой, родзе, родзе, родзе багаты,
 Дарыце статкам, та ўсё рагатым.
 Вы це, братове, — хоць па валове,
 Вы це, сястрыцы, — хоць па цяліцы,
 А бацька й маці, не шкадуй даці,
 Не шкадуй даці свайму дзіцяці.
 Я ў цябе жала, грошай не брала,
 Будзеш наймаці, грошы даваці.

1376

Родзе, родзе багаты,
 Да даруюць скаціну рагату.
 Родныя братове — па карове,
 Родныя сястрыцы — па цяліцы,
 Родныя дзядзі — па авечцы,
 Родныя цёткі — па наметцы,
 А родны татка — каня і воз,
 Каб малады часта ў госці вёз.

Ой, родзе, родзе багаты,
 Да даруй таварац рагаты.
 А ў дзевер'я — ўсё уллі,
 А ў ятроўкі — кароўкі.
 А ў ятроўкі — кароўкі,
 А ў завіцы — цяліцы.
 А ў завіцы — цяліцы,
 А ў братове — валове.
 А ў братове — валове,
 А ў прыданкі — сярпанкі.
 Калі праўда, то няхай бог пасе,
 А няпраўда, то няхай воўк знясе.

1378

Адзываецца племя,
 Да дарыце княгіню:
 Валамі да каровамі,
 Чорнымі дай авечкамі,
 Белымі да гусачкамі,
 Тонкімі да маточкамі,
 Што на моры да бяліліся,
 На клёне да сушыліся,
 На качалцы да каціліся,
 Дзевачцы прыгадзіліся.

1379

Дарыце, госцікі, дарыце,*
 Хоць па рубліку кладзіце.
 Не па рубліку — чырванец,
 А наш Шурачка — не ўдавец.

1380

Цётчкі, дзядзечкі, прыступіцесь,
 На мяне, младу, не забывайцесь.
 Цётчкі, дзядзечкі, хоць па пятачцы,
 Бліжнія суседзі, хоць па рубялёчку,
 А малыя рабяткі, хоць па калеечцы.

Ой, родзе, родзе, родзе багаты,
 Кіньце Мані на спамагаці.
 Кіньце, брацікі, хоць па рубліку,
 А вы, сястрыцы, хоць па грошыку.

Блізкія, далёкія,
 Чужыя, свае родныя,
 Ды дарыце.
 Матулька, матулька,
 Солі з хлебам
 І долю з шчасцем.
 Цёцечкі — па рубельчыку,
 Дзядзечкі — па чырвончыку,
 Брацячкі — па талярчыку.
 Казалі, у Хвядоркі родных многа,
 Як піці-гуляці, ёсць каму,
 А як дарыці, дык некаму.

Дарыце, цётчкі, цёлачкі,
 А вы, дзядзечкі,— пчолачкі,
 Хлопчыкі-малойчыкі,
 Дарыце чырвончыкі,
 Дзевачкі-паненачкі,
 Дарыце капеечкі.
 Дарылі, дарылі,
 Ды нямножка здарылі —
 Дваццаць пяць і чатыры,
 Хлопчыку на спамогу,
 Ехаць у дарогу.

Цётчкі-лябёдачкі, кладзіце намётчкі,
 Дзядзечкі-лябедзечкі, кладзіце капеечкі,
 Дзядзінкі-галубачкі, кладзіце ўрубачкі,
 Дзецюкі-малойчыкі, кладзіце чырвончыкі,
 А дзевачкі-баярачкі, кладзіце падарачкі.

Ой, беленькі гаршак,
 Харашо цябе сеяці
 Ды ў лузе пры дарозе,
 Пры беленькай бярозе.
 Маладзенькая Зіначка,
 Харашо цябе дарыці
 У новенькай хатачцы
 Пры родненькай мамачцы.

Учора пілі на карову,
 А сягоння на каня,
 Кабы наша мілая
 Здарова была.

Цякла рэчка, цякла,
 Цячы перастала.
 Цячы перастала.
 Чы вады мала стала?
 Ішлі дары, ішлі,
 Ішлі, перасталі,
 Ішлі, перасталі.
 Чы радні мала стала?
 Гдзе яе радзіна падзявалася?
 Па запеччу, па кутках пахавалася.
 Казалі, у Ганнушкі радні многа,
 А як селі дараваць, няма нікога.

Відна Надзю па паходцы,
 Скупую радню мае.
 Золата хавае,
 Серабро мяняе,
 Меддзю перапівае.

Ой, скупая, скупая
 Дзеваччына радніна:
 Стаіць у куточках,
 Дзяржыць грошы ў платочках
 Да на кут пазірае,
 За парог уцякае.

1390

Да дарылі, да дарылі,
 Да мала здарылі.
 Ці радзіна малая,
 Ці радзіна скупая?
 Да радзіна немалая,
 Да радзіна скупая.
 Да не хоча даці
 Свайму дзіцяці.
 Дарыце, дарыце
 Да й не маніце.
 Ой вы, братове, па карове,
 Ой вы, сястрыцы, па цяліцы,
 Ой вы, суседзі, гадайце, 2
 Да па капейцы складайце.

1391

Ой, дарылі, дарылі
 Да й нямнога здарылі.
 Знаць, гадзіна да ліхая,
 Знаць, радзіна скупая.
 І гадзіна не ліхая,
 І радзіна не скупая.
 А ты, браце, каралёў сын,
 Кладзі на талерку рублёў сем.
 А ты, браце, каралёў зяць,
 Кладзі на талерку рублёў пяць.

1392

Ой, дарылі, дарылі
 Ды нямнога здарылі — 2
 Ды семсот і чатыры 2

Ды каня варанога, 2
Ды быка палавога,
Ды цялушку-гадушку,
Ды авечку-крыксушку.

1393

Дарылі дароў, дарылі,
Ды нямножка здарылі —
Сто рублей і чатыры:
Маладому на дарогу,
Маладой на спамогу,
Маладая здарожыцца.
Маладзенькі спаможыцца.

1394

Заспала свацця, заспала,
Замала падаркаў сабрала.
Каб раней, свацці, устаўшы,
Была б болей сабраўшы.

1395

Каб мой татка добры быў,
Ён бы мне піва зварыў
І гарэлачкі нагнаў,
Усю радзіначку зазваў —
Бедную і багатую.
Багатую на куце содзя,
Бедную проці печы.
Багатыя па рубельчыку,
Бедныя па чырвончыку.
Багатыя дзіваваліся,
Адкуль у бедных грошы браліся?
Ці трубачкі закладалі,
Грошы, золата нажывалі?

1396

Новая камора, а не мецена,
— Што ж, наша Ганулька, а не весела?
— Як жа мне, моладзе, весяленькай быць.
Памеўся татулька тры кароўкі даць,

Усе тры чорненькі, усе тры дойненькі.
Як прыйшло на чысло, на адну сыйшло.
Ах, і даў кароўку дужа чорненьку,
Дужа чорненьку, ды не дойненьку.
Новая камора, а не мецена,
— Што ж, наша Ганулька, а не весела?
— Як жа мне, маладзе, весяленькай быць.
Намелася мамка тры скрыні даць,
Усе тры чорненькі, усе тры новенькі.
Як прыйшло на чысло, на адну сыйшло.
Ай, дала скрыначку дужа чорненьку,
Дужа чорненьку, ды не новеньку.

1397

А калініца, а малініца ломіцца, *
Наша Людачка за падарачкі клоніцца.
— Прыступ, прыступ, мая мамачка, блізенька,
Пакланюся табе ў ножачкі нізенька.
А калініца, а малініца ломіцца...

*Далей спяваецца тое самае другім родным:
бацьку, брату, сястры і г. д.*

1398

Цябе, дзеванька, цябе, малада,
Мамачка дара.
А ты, дзевачка, будзь пакорная,
Устань і пакланіся,
Нізенька схіліся.

1399

Вялікія падаркі ад матулькі,
А нізкія ўклоны Ганнушчыны.
Каму за грош, каму за два пакланілася,
А Яначку за сто рублей не схіліся.
Яначка золата харашэйшае,
А Ганнушкі галоўка даражэйшая.

Заплаць, божа, за твой дар, за твой дар:
 А ў хлявочку — волікамі,
 А ў стаенкі — конікамі,
 А ў садочку — пчолкамі,
 А ў пасцелі — жонкаю, жонкаю.

Дзякуй, дзякуй, татачка,
 За твае дары вялікі.
 Да ты ж мяне даруеш,
 А на бога жаль маеш,
 На свае дзеткі спадзяешся:
 Будуць дары адданы
 Не сёлета — налета,
 Дзякуй, татачка, за гэта.
 Дзякуй, дзякуй, мамачка,
 За твае дары вялікі.
 Да ты ж мяне даруеш,
 А на бога жаль маеш.
 На свае дзеткі спадзяешся:
 Будуць дары адданы
 Не сёлета — налета,
 Дзякуй, мамачка, за гэта.

Спасіба, мой радзімы татанька
 І мая радзіма матанька,
 За вашы вялікія надзелы.
 Не дорага мне ваша злата-серабро,
 А дорага ваша благаславенніца.

А дзякуй, дзякуй, мая мамачка, за твае падаркі,
 Што даруеш, госпадам богам вяльмуеш.
 Калі ты дасі — няхай бог пасе,
 Калі ж не дасі — няхай воўк нясе.

1404

А стаяла бяроза край ракі,
Бяліла Агатка ручнікі.
А прыйшоў да яе Зіноўка:
— Бог табе ў помач, Агатка,
А бялі ручнікі бяленька.
— Ужо ж мае ручнікі бяленькі,
Ужо ж мае ручнікі катаны,
Укачоны, пабялёны
І сватам парэзаны.

1405

Ой, рэчкі, рэчкі і раўчачкі,
Там бяліла дзевачка ручнікі.
Прышла да яе матачка яе:
— Годзе ж табе, маё дзіця, бяліці,
Бо наехала сватаўё дзяліці.
Ужо тваё сватаўё ў дуброве,
Ужо твае ручнічкі ў каморы.
Ужо тваё сватоўе на дворы,
Ужо твае ручнічкі на столі.

1406

За гарою даліна,
Там Галачка ручнікі бяліла.
Бяліўшы ручнічкі, яна заснула,
Прышла яе матуля, яна не чула.
— Да ўставай, донечка, хуценька,
Бялі свае ручнікі бяленька.
Ужо ж твае баяры блізенька.
— Ужо ж мае ручнічкі вісяці,
Ужо ж мае баяры ў хаце.

Што з-пад алешніку, з-пад ракі
 Там бяліла Верачка ручнікі.
 Яна бяліла і заснула,
 Ішоў татухна, не чула.
 — Бялі, бялі, Верачка, беленька,
 Да ўжо баяры да ў полі.
 — Няхай у полі — здаровы,
 А мае ручнічкі яшчэ не гатовы.
 Што з-пад алешніку, з-пад ракі
 Там бяліла Верачка ручнікі.
 Яна бяліла і заснула,
 Прыйшла мамухна — не чула.
 — Бялі, бялі, Верачка, беленька,
 Да ўжо баяры ў сяле.
 — Няхай у сяле — здаровы
 Мае ручнічкі яшчэ не гатовы.
 Што з-пад алешніку, з-пад ракі
 Там бяліла Верачка ручнікі.
 Яна бяліла і заснула,
 Прыйшоў брахнейка — не чула.
 — Бялі, бялі Верачка, беленька,
 Да ўжо баяры за сталом.
 — Няхай за сталом — здаровы
 І мае ручнічкі гатовы.

У новай клеці-пераклеці
 Дзве вутачкі драчуць.
 У новай каморы пад акенцам
 Дзве сястрыцы плачуць:
 — Ой, пайдзі, сватка, ды запытайся,
 Ды чаго яны плачуць?
 — Падаркі рэжуць, дружынку вяжуць,
 Аб том яны плачуць.

Звінела камора, звінела,
 Дзе маладая сядзела,
 Тонкія абрусы заткала,

Разныя ўзоры ўкладала.
Прыехаў малады сам-дзявят,
Папусціў конікі ў зялён сад,
А сам ён пайшоў у камору.
— Кідай, малада, да ручнічкі,
Складай на галаву каснічкі.
Ой, вытчаш ручнічкі у мяне,
У новай каморанцы пры сцяне.
Да возу, млада, да возу.
За табой дарожку даражыў,
Не на 'дну нядзелю — на цэлы век,
На адну младую — на цэлы свет.

1410

Звінела камора, звінела,
Маладая Марылька сядзела
Ды тонкія абрусы снавала,
Мыслямі ўзоры патыкала.
Прыехаў міленькі ў ночы,
Насунуўшы шапачку на вочы,
Ды не даў ён абрусоў даткаці,
Ды сказаў ёй да воза ступаці.
Як сказаў да воза ступаці,
Стала Марылька плакаці.

1411

Ды звінела камора, звінела,
Ды дзе наша дзевачка сядзела,
Тонкія абрусы вытыкала,
Вясёлыя песенькі спявала.
А ішоў хлопчык па коні,
Прылажыў галоўку да каморы,
Тонкія абрусы памяняў,
Вясёлыя песенькі пераняў,
Младую дзевачку к сабе ўзяў.

1412

Звінела камора, звінела, 2
Дзе млада Анцечка сядзела.
Прыехаў да яе Зыгмутка, 2

Завярнуў конікі па саду,
Каб узяць Анцечка маладу.
Хадзіце, конікі, ля тынку,
Каб узяць Анцечка з-пад вянку.

1413

— Вы, сватоўе, вы, паноўе,
Дык кудую вы ехалі?
— Борам, борам, дарожкаю,
За тым борам — камора,
У той каморы дзевачка
Тонкія кужалі ткала,
Дарожку усцілала,
Каб малойчык не ўпыліўся,
Каб да шлюбу не спазніўся.

1414

Сваткі любімыя, дружкі любезныя,
З нас вачэй не вараціце.
На нас любезна ўзгляніце,
Ды й саміх сябе пакажыце.
Бачце, вот наша нявеста —
Не хрома, не крыва.
Яна тонка прадзецъ,
Кросны зэонка ткець,
Халсты бела беліць.
Напрала, наткала,
Дар'я наспраўляла.

1415

Ваша маладая —
Чубатая, лупатая.
Тоўста прала,
У плот пакідала,
Яршом прыбівала.
А ў плот каламі,
А з плота — валамі.

1416

Наша маладая —
Работніца.
Тонка прала,
Звопка ткала,
Харашэнька бяліла,
Увесь род весяліла.

1417

— Ваша нявеста
Лапаткі пляла,
Аборкі віла.

Адказ ёй:

— Сватушка, сватушка,
Наша нявеста
Не лапаткі пляла,
Не аборкі віла,
А дары гатовіла.

1418

Кавала зазуля на клуні,
Будзіла Ганначку ў клуні:
— Уставай, Ганначка, даўно спіш,
Чым сваго свёкарка надарыш?
— Што ж табе, зазуля, да таго,
Да падаруначку маяго.
Як я туга скрыню адчыню,
Тонкага кужалю ўрэжу,
Тым сваго свёкарка надару.

1419

Ясна зоранька на страху ўпала,
Малада Манечка на двор уз'ехала.
На двор уз'ехала і запытала:
— Чы е хто ў хаце,
Чы будзе каму дары даваці?

2

Ой, ёсць у хаце старая маці,
Будзе каму дары даваці.

1420

Не стой, ігрушачка, раскідайсь.
— Не сядзі, Манечка, распалагайсь.
Чым ты свайго свёкарку падаруеш?
— Ёсць у майго татухны тры кані вараных,
Тым я свайго свёкарку падарую.
Не стой, ігрушачка, раскідайсь.
— Не сядзі, Манечка, распалагайсь.
Чым ты сваю свякруху падаруеш?
— Ёсць у маёй мамухны кісяіна,
Тым я сваю свякруху падарую.

1421

Не шчабячы, ластаўка, не шчабячы,
Да мае галоўкі не клапачы,
Да мая галоўка клапатна,
Не стае на падаркі палатна.
А што ж табе, ластаўка, да таго?
Е ў мяне матанька ля таго.
Да калі не будзе, то будзе,
Е ў мяне матанька — дабудзе.
А калі не стане, то стане,
Е ў мяне матанька — дастане.

1422

А ў каморы сувалак,
Там рушнікоў з сорака;
Ідзецце вы нясіце, баяраў упрасіце.
Свяцілка, свяці свечку
Ды й глядзі па запечку,
Бо ў нас роду многа,
Трэба глядзеці ўсёга.

1423

Як жа нашай Ганначцы
Многа падаркаў трэба
Ёй дарыць, усіх дарыць:

Свёкра са свякроўкаю,
Дзядзей дарыць,
Да ўсё з залоўкамі,
А жаніха-маладца
З усім поездам
Шаўковым поясам.

1424

Уступіла прыданка ў новую хатку,
Кінула вачыма па новай хаце;
Чы многа трэба дароў аддаці,
Чы многа дзевяроў з белымі вусамі,
Чы многа залавіц з русымі касамі.
Дзевяць дзевяроў з белымі вусамі,
Шэсць залавіц з русымі касамі.

1425

Паглянь, Надзечка,
Па новай хаце,
Ці многа трэба
Дароў аддаці.
Ой, што куточак —
Сядзіць браточак,
Ой, што паліца —
Сядзіць сястрыца.

1426

Чаму, зязюлька, у густому лесе не куеш,
Чаму, рабая, у густому лесе не куеш?
Чаму, дзевачка, нам падаркаў не даеш,
Чаму, родная, нам падаркаў не даеш?
Чы ты думаеш, што ў нас грошыкаў не мае?
Ой, пастаў ано медзенькі кубак на сталі,
Будзем сыпаці белы грошы мы табе.

1427

Выбегла мурашачка
З матчынага кублашачка,
Вынесла падарачкі —

Тонкае кітаечкі,
Кросна не караціла,
Дзіцяці наравіла.

1428

Прабачайце, маршалкі,
За кароткі падаркі:
З хлопцамі хахатала,
Падаркаў не напрала.
Прабачайце, маршалкі,
За кароткі падаркі:
Тонка прала, густа ткала,
Беленька бяліла,
Усю радзіну абдзяліла.

1429

Не дзівіце, маршалкі,
Што кароткі падаркі:
Матка стара, сястра мала,
А я, малада, не спадзявала,
Што ў гэтай зіме замуж зайшла.

1430

Выбачайце, маршалачкі,
Што кароткія падарачкі:
Адную лешачку пасеяла
І тая не ўрадзіла.
То яна ж мне, маладзенькай,
Падаркі ўкараціла,
Яны ж мне, маладзенькай,
Сягоння наўстыдзіла.

1431

Выбачайце, сватове, *
Што падаркі кароткія:
Мала ніва, не ўрадзіла,

А маці стара — не зрабіла,
А дачка мала, на печы мухі біла
Да падаркі не зрабіла.

1432

Не гневайцесь, сваточкі,
Што кароткі платочки:
Нашы каноплі не ўрадзілі,
Нашы ляны не ўсхадзілі.
Рэшата тараточыць,
Ой, чаго яно хочыць?
Срэбранага, залатога,
Ля князя маладога.

1433

Не талкуйцесь, сваточкі, *
Што кароткі платочки:
Па начлежках хадзіла,
Кароткі нітачкі вадзіла,
Кароткі падаркі дарыла.
А ўчора была я дзевачкаю,
За мною хадзілі з гарэлачкаю,
А сягоння стала маладзіцаю,
Сталі хадзіць з вадзіцаю.

1434

Не крыўдуйце, маршалкі,
Што кароткі падаркі:
Па прыгоню хадзіла,
І кудзеля не ўрадзіла,
Яшчэ к таму да драмалася
Ды няроўна памералася,
Не бела пабялілася,
Ды на падаркі спанагадзілася.

1435

Не крыўдуйце, баяркі,
Што кароткі падаркі:
Не сама я тонка прала,

Не сама я гладка ткала:
Папралі мяшчаначкі,
Паткалі двараначкі,
Пабялілі мае сястрыцы —
Паміж гор ды крыніцы.
На дварэ сушылі —
К вяселлю спяшылі.

1436

Крамніца наша Хвенечка:
Пры крамах сядзела,
Рэзала падаркі з кітайкі,
А бялей белае паперы,
Таней кляновага лісточка.
Не дзівіцеся, сваточкі,
Што кароткія платочки:
Наша ніўка неўрадліва,
Яна нам лянку не ўрадзіла,
Я ж вам платочки ўкараціла.

1437

Наша Агатка хоць невялічка — разумна, разумна.
Усім сваточкам па рушнічку дарыла, дарыла,
А старшаму сватку горкую аднімку ўбіла, убіла.
Усе сваточкі рушнічкамі махаюць, махаюць,
А старшы сват горкую аднімку хаваець, хаваець.
Наша Агатка хоць невялічка — разумна, разумна.
Усім сваточкам па коніку дарыла, дарыла,
А старшаму свату сляпую кабылу ўбіла, убіла.
Усе сваточкі на коніках грыцуюць, грыцуюць,
А старшы сват з сляпой кабылай гаруець, гаруець.

1438

Дарую першаму свату
Кошку гарбату,
Другому свату —
Сучку касмату,
А трэцяму свату —

Мыш хвастату,
Каб ён тую мыш злавіў,
Хвост адрубіў
І бізун зрабіў.
І павесіў на сцяне,
Каб жонка бізун брала
І кругом хаты свата ганяла.

1439

Кругла, мала балацінінька,
Хоць маленька, дык ягодліва.
Нізка, мала да Варутачка,
Хоць маленька, да шчаслівенька.
Панаехала повен двор сватоў,
Усім сватам — па намётчкі,
А свёкарку — ўся трубачка.

1440

- Белая лебядзіна, ці ўвесь лес пабяліла?
- Ой, бяліла, бяліла — дубочка й умаліла,
- Маладая дзеванька, ці падаркаў нарабіла,
Ці ўвесь род абдарыла?
- Ой, дарыла, дарыла — свёкарка ўмаліла.

1441

Ой, наша Гапка субруса раскаціла,
Шоўкам пастрачыла.
Сяму-таму — па падарачку,
А Нікіпарку — два падарачкі:
Адзін падарачак — залаты персцянечак,
А другі падарачак — маладая Гапка.

1442

Чырвона каліна ўвесь луг акрасіла
Калінамі, журавінамі.
Маладая Гапка ўсе сваты абдзяліла,
А Нікіпарка абманула.

Між гор — на двор,
 Сідар за вароты.
 З-пад вішання
 Віно зеляное.
 Хто гэтаму віну
 Шынкаркаю будзіць?
 Шынкавала,
 Віно прадавала,
 Таму-сяму
 За дзеньгі давала,
 А Іванушку
 Дарам напіла.
 На каня садзіла,
 Плётку ў рукі давала
 І прыказвала:
 — Іванушка,
 Не ўпівайся п'яна,
 Не зваліся з каня,
 Не пацярай плёткі:
 Гэта плётка прыгадзіцца,
 Прыгадзіцца жаніцца.
 Варана каня
 Будзеш паганяці,
 А мяне, маладу,
 Будзеш навучаці
 Раненька ўставаці,
 Тоненька прадаці,
 Часценька ткаці,
 Беленька бяліці,
 Мяккенька катаці
 І ў сундукі пакладаці.

Мала ніванька, невялічанька.
 Што было жанцоў, што было касцоў,
 Да й ўсіх патаміла.
 Малада дзеванька, невялічанька.
 Што дароў нарабіла:
 Што было свацця, што было брацця,
 Да і ўсіх абдарыла.

Наша дзеванька не дасыпала,
 Яснае свечкі не ўгасала.
 Яна, малада, толькі дары прала,
 А за тыя дары белы грошы брала.

Ой, казалі ж людзі,
 Гаварылі ж людзі,
 Што з нашай нявесткі
 Да людзей не будзе.
 Ажно нашая нявестка
 Да тонкая пралля,
 Да харошая ткаля,
 На ей жа прашэсці
 Пісары пісалі, 2
 Чытары чыталі.

Гаварылі людзі, гаварылі людзі,
 Што з нашай дзевачкі не хазяйка будзе:
 Не ўмее дзевачка ды красёнцаў ткаць —
 Ажно яна як сядзе, дык ляскацяць.
 Ды яе ніточкі кавалі кавалі,
 Ды яе прасесце пісары пісалі.

Казалі, рэчанька без берагоў,
 Ажну наша рэчанька з берагамі.
 Казалі, Матрунка без дароў,
 Ажну наша Матрунка з дарамі.
 Два коні, два волы раку брылі.
 Перайшоўшы рэчаньку, вёдрыгнуліся,
 Цяжка было, цяжало раку брысці,
 Цежалей за таго дары вясці.
 Ай, дары-дарочки Матрункіны,
 Што яна раненька ўставала,

Што яна тоненька ўсё прадала,
Што яна часценька ўсё тыкала,
Што яна беленька ўсё бяліла,
Што яна ў скрыню ўсё складала.

1449

А на мяне, харошую маладзіцу ¹,
А навялі, а на мяне небыльніцу:
Быццам малада ні ткаха, ні праха.
Я й ні ткаха, я й ні праха — прагуляха.
А ў сераду я кі торгу хадзіла,
За тры дзенежкі кудзелечкі купіла,
За палціну верацёнак захваціла,
А ў чацвер я з пахмеллейка ляжала,
А ў пяцінку буйна голава балела,
А ў суботу я лазінкі забажала,
А ў скрасенне ў суседа вяселле.
Ах, і дай божа, а што дзень — дык скрасенне,
Ах, і дай божа, а што двор — каб вяселле.

1450

Ой, на моры, моры
Да на гібкай кладцы
Да бяліла падаркі
Да няроднай матцы.
Каб родная мамка,
То б пахваліла,
А ліхой свякроўцы,
То не ўнаравіла.

1451

У цёмным лесе, на верасе,
Там пчолка мядок брала.
[Мядок брала], пчолкам слала.
У каморы на крэслечку,
Там дзевачка дары кроіць,
Дары кроіць, племя дорыць.
Добра дзевачка — дары добрыя:
Тонкія, беленькія — тонка прала,
Густа ткала, бела бяліла,
Бела бяліла, племя дарыла.

¹ Кожны радок, акрамя другога і пятага, паўтараецца.

Да белыя бяліцы
 Да белым бяліла,
 Родная сястрыца
 Хораша дарыла.
 Не сама я прала,
 Не сама я ткала.
 Прала мая матачка,
 Ткала мая сястрыца.
 Да рэзала, да не мерыла,
 Давала — не шкадавала.
 А на пасля
 Нашто я там давала.

Ой, знаці дзеванькі, знаці,
 Што ў яе свая маці
 Кроіла падарачкі
 З тонкае кітаечкі.
 Кроіла, не караціла,
 Шоўкам значыла
 І ўсіх надарыла.
 Ужо падзякуймо дзеваньцы
 За тонкія падарачкі,
 Што рана ўставала,
 Да й падарачкі прала.

Упала раса па верасе,
 Пайшла слава па воласці,
 Ішлі паслы па два, па тры,
 Ад Матронкі да маценкі,
 Шлі маценьцы дары мае беленькія
 І абрусы тоненькія.
 Дары мае дараваці
 І абрусы на стол слаці.

Праз Дунай да й ціхенькі
 Там ляжыць дошка цёсаная,
 На тэй дошкі ляжыць пранічак маляваненькі,

А ручка залочывана.
Там наша Ганначка дары мыла,
Мыўшы дарочкі, гаварыла:
— Мыйцеся, дарочкі, бялёшанька.
Ні я вас, дарочкі, тонка выпрала,
Ні я вас, дарочкі, часта выткала.
А маці мая старая тонка выпрала,
А сястра мая маладая часта выткала.
А я, малада Ганначка, бела выбеліла,
У ціхі Дунай ды й памаківала,
Між гор, між вазёр ды й высілівала.

1456

Прыехаў наш сватанек із полку
Да прывёз падарачкаў, якія з шоўку.
— На табе, татка, падарачкі
Ад маей дзеўкі-каханачкі.

1457

Да спіўся, свацейка, спіўся
І падарачкі забыўся.
І тонкія бяленькія
Да паперы раўненькія.

1458

Наша Гыленка — полацкая мяшчанка.
Казалі, ў цябе багаты падаркі,
Казалі, ў цябе салодкі цукеркі,
Вялікія абаранкі.

1459

А за тое мне прыпала,
Што я ночкі не спала,
Ногі свае прытрапала.
Сама — з рукавіцу,
А дар — пад паліцу.

1460

Жалься, божа, дароў
Для тых пышных баяраў:
Умеюць дары браці,

473

Не ўмеюць дзякаваці,
Шапачкі падымаці.

1461

Да падзякуймо маладусі
Да за тонкі абрусы:
Тонка прала, дзвонка ткала,
А беленька бяліла.
Да не дзякуймо ёй, маладой,
Да падзякуймо матцы старой:
Тонка прала, дзвонка ткала,
А беленька ўбяліла.

1462

Падзякуймо маладусі...
Падзякуймо маладусі за тонкія падарусі.
Матка прала, сястра ткала,
А я бела бяліла,
З ціхага Дунаю ваду насіла,
Край беражэчка палаценца слала,
Каб маёй мамачцы да добрая слава.

1463

Дзенькую свату, свацці
За тонкую намётку,
За нявесту-лябёдку,
Што рана ўставала,
Што тоненька прала,
Што гусценька ткала,
Беленька бяліла,
Усіх сватоў надзяліла
І мяне, сватку, не забыла.

1464

Дзякуй, дзякуй, мая дзетачка,
За твае падарачкі,
За твае вялікія.
Судзі, божа, даждаці

Тваім дзеткам аддаці:
Не сёлета — налета,
Дзякуй, цётка, за гэта.

1465

Ой, дарэ, да, мае дарэ,
Да вярніцеся вы мне
Бычкамі да цялушкамі,
Сынкамі да дачушкамі.

1466

Крача, крача вутачка,	2
Па балоце да лятаючы,	3
К купіне прылягаючы.	
Плача, плача Валечка,	2
Па каморы пахаджаючы,	3
К кухрыку прылягаючы.	
— Ой, куфар мой новы,	2
Да ўчора быў поўны,	3
А сягоння палавіначка:	2
Абвячала ўсю радзіначку:	
І старога, і малога,	2
І Іванку маладога.	

1467

Кукавала зязюлечка,	2
У сад прылятаючы:	
— Сады мае зялёныя,	2
Вішні мае чырвоныя,	
Не дзень я вас, не два ждала —	2
За адно ранейка паклявала.	
Плакала ды Ніначка,	2
К скрыні прылягаючы:	
— Скрыня мая кляновая,	2
Дары мае бялёвыя,	
Не год я вас, не два клала —	2
За адно ранейка разабрала.	
Усім сваточкам — па рушнічку,	2
А свацечкам — па намётачцы.	
Свату, свату — увесь пастаў,	
Прусатаму — увесь пастаў,	
Каб яго конік з места не ўстаў.	

Кукавала зязюленька, у зелен сад прылятая,
 У зелен сад прылятая, к вінаграду прыпадая.
 — Сады мае зялёныя, вінаграды саджоныя,
 Мне па вас не лятаці, вінаграду не кляваці.
 Ды плакала ж Марыначка, к сваёй скрыні прыпадая.
 — Скрыня ж мая новая, а трубачкі бялёныя,
 А я прала вас і ткала, і беленька бяліла,
 Беленька бяліла, за 'дзін вечар падзяліла.

1469

Гула пчолка, гула,
 Па бару да лятаючы,
 К сваяму вуллю прылягаючы:
 — Ой ты, вулле, да навесенькі,
 Быў жа ты паўнесенькі.
 Ні дзень, ні два да і насіла —
 За адзін ранак рассыціла,
 Плакала маладзенькая Анечка,
 Па клеці пахаджаючы,
 К сваяму кухру прылягаючы:
 — Ой ты, кухра, да навесенькі,
 Быў жа ты паўнесенькі.
 Ні год, ні два рабіла —
 За адзін вечар раскаціла, 2
 Усіх сватоў абдзяліла.

1470

А гулі, гулі пчолкі,
 К вуліку прылятаючы:
 — А ты, вулля, наш вулля,
 Нам тут не зімаваці
 І раёў 'тсыпаці.
 А плакала Вольгачка,
 К кубліку прылягаючы:
 — Ах ты, кубла, мой кубла,
 Я ні дзень цябе скубла,
 Не нядзелю бяліла —
 За адзін вечар раздарыла.
 Я нікому не ўгадзіла:
 Ані цёткам, ані дзядзькам,
 Ані родным сястрыцам.

А гула пчолка, гула, 2
 А па бару палятаючы,
 Палятаючы.
 А па бару палятаючы
 І к вуллю прылягаючы,
 Прылягаючы:
 — Вуллю ж да то мой вуллю, 2
 Ці за год цябе нанасіці,
 Цябе нанасіці?
 Ці за дзень цябе нанасіці,
 За адзін вечарок рассаладзіці,
 Рассаладзіці?
 Заплакала млада дзевачка, 2
 Па каморы пахаджаючы,
 Пахаджаючы.
 Па каморы пахаджаючы
 І к куфру прылягаючы,
 Прылягаючы:
 — Куфару ж да ты мой куфару, 2
 Ці за год цябе нарабіць,
 Цябе нарабіць?
 Ці за год цябе нарабіць,
 За адзін вечарок раздарыць,
 Раздарыць?
 Сёму-тому — па падарачку, 2
 Маладому — нашу Танечку.

Між каморак ды каморачка,
 Там свяціла зорачка.
 Там не зорачка свяціла,
 Там дзевачка хадзіла
 З васкавымі свячамі —
 З залатымі ключамі,
 Гаварыла з купрамі:
 — Купры вы мае новыя,
 Учора былі вы поўныя,
 А сягоння з вас рана
 Шмат ужо надабрана:
 Свёкарку на сарочачку,
 Свякрूसі на намётачку.

МУЗЫЧНЫ ДАДАТАК

У драматургіі разгортвання вясельнага абраду цэнтральным момантам з'яўляецца рытуальнае сцвярджанне шлюбу — «як маладых зводзяць да купы ў адно». Гэты момант асабліва дэталёва асвятляецца абрадавымі песнямі, кожная з якіх мае сімвалічнае значэнне і адлюстроўвае значны круг пэўных асацыяцый.

Падобна пасаду напевы песень «як зводзяць маладых» у найбольшай ступені адлюстроўваюць уласна абрадавы бок падзей, падкрэсліваюць значэнне таго, што адбываецца; як і каравайныя, яны ў найбольшай ступені раскрываюць урачыстасць абрадавага паняцця «вяселле». Менавіта таму тыпавыя напевы песень вяселля ў маладой вызначаюцца асаблівай ёмкасцю і абагульняюць супольна не толькі ўсе жанрава-тэматычныя групы гэтага этапу («як зводзяць маладых»), але і ўсе іншыя асноўныя моманты рытуалу ад пачатку і да канца вяселля. Характар іх гучання разнастайны, але ў цэлым яны абагульняюць галоўным чынам святочна-прыўзнятую сферу вяселля, а таксама і жартоўную — «як саборнічаюць сваты: адны пяюць, а другія ім адспеўваюць».

Поўны звод гэтых тыпавых напеваў, як і ўсіх вясельных напеваў наогул, у сукупнасці іх музычных варыянтаў мяркуецца надрукаваць асобным выданнем. У гэтым жа музычным дадатку прыведзены асобныя іх узоры¹, якія паводле сістэматызацыі іх па музычных прыкметах складаюць сем тыпалагічных груп: I — 1—10; II — 11—12; III — 13; IV — 14—18; V — 19—20; VI — 21—25; VII — 26—29.

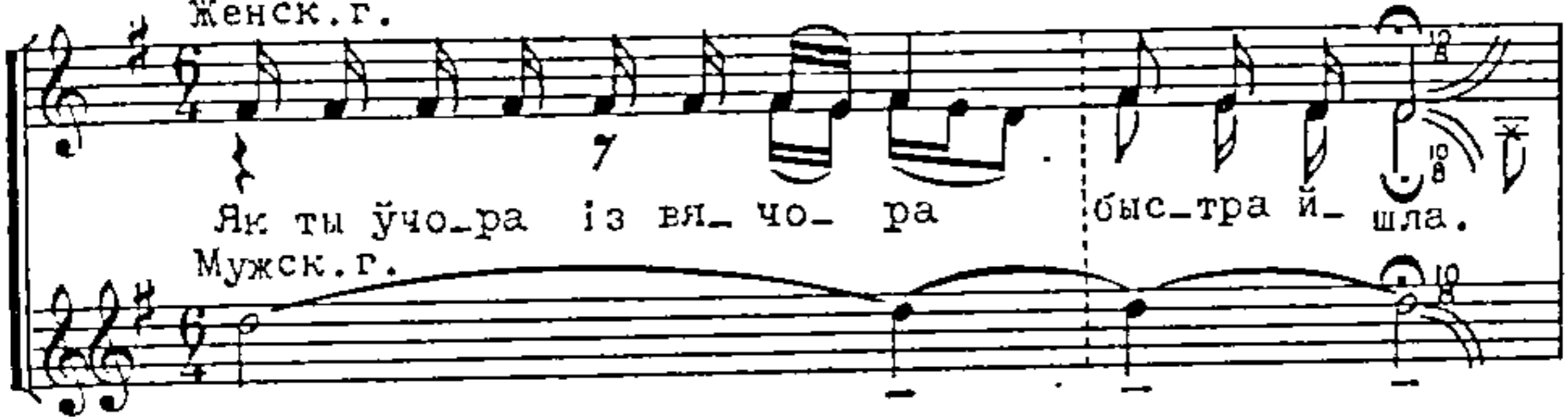
З. Я. МАЖЭЙКА

¹ Парадкавыя нумары напеваў прастаўлены з левага боку нотнага прыкладу, старонкі паэтычных тэкстаў да даных напеваў — з правага.

1 -Ой, рэ-чка, рэ-чка сьс-тра-я,

Женск. г.

Як ты ўчо-ра із вя-чо-ра быс-тра й-шла.

Мужск. г.

Гу!

2 $\text{♩} = 72$ 1377

1. Ой, ро-дзе, ро-дзе ба-га-ты,

да да-руй та-ва-рац ра-га-ты.

2. А у дзе-ве-р'я - ўсё ул-лі,

а у я-троў-кі - ка-роў-кі.

3 636

Скрып-ну-лі ва-ро-цей-кі ў поў-на-чы,

скрып-ну-лі ва-ро-цей-кі ў поў-на-чы.

4

♩ = 80

Ці не жал_ ка та_ бе, Ма_ лан_ ка, ці не жал_

ка та бе, Ма_ лан_ ка.

5

♩ = 60

1. А ў ня_ дзе_ ле_ чку на за_ рэ,

а ў ня_ дзе_ ле_ чку на . за_ рэ.

2. А у І_ вань_ кі на д(ы)_ ва_ рэ,

а у І_ вань_ кі на д(ы)_ ва_ рэ.

6

♩ = 76

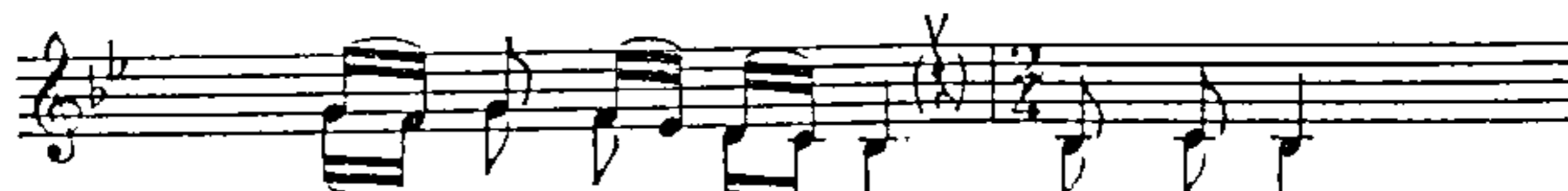
1. (а) Не_ да_ лёк са_ лаў_ еў пе_ ра_ лёт,

не_ да_ лёк са_ лаў_ еў пе_ ра_ лёт.

2. Пе_ ра_ ля_ цеў мох — ды ў га_ рох,

пе_ ра_ ля_ цеў мох — ды ў га_ рох.

7 $\text{♩} = 76$

1365

1. Да-руй-це, дзе-ва-чки, да-руй-це,

да-руй-це, дзе-ва-чки, да-руй-це.

2. На ру-ка-ва-чки га-туй-це,

на ру-ка-ва-чки га-туй-це.

8 $\text{♩} = 132$

225

1. Ой, сва-це, сва-це, сва-та-чку,

да пу-сці, сва-та-чку, ў ха-та-чку.

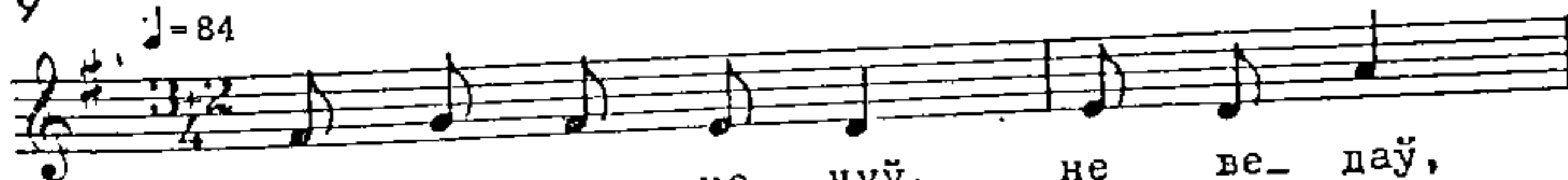
2. Да пу-сці, сва-та-чку, ў ха-та-чку,

не будзем па-лі-ці лу-чы-ны.

9 $\text{♩} = 84$

134

1. А ніх-то не чуў, не ве-даў,

а ніх-то не чуў, не ве-даў.

10 $\text{♩} = 88$

1099

3. Па_ на_ е_ ха_ ла к нам га_ лат_ ва,
па_ на_ е_ ха_ ла к нам га_ лат_ ва.

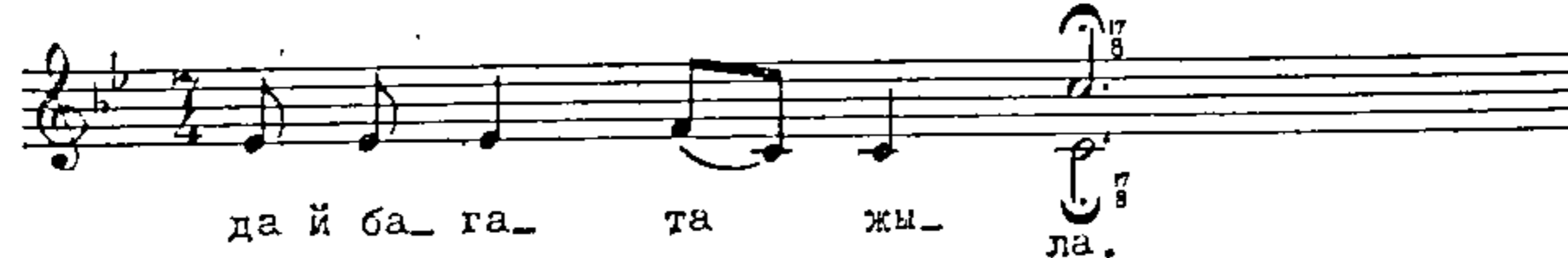
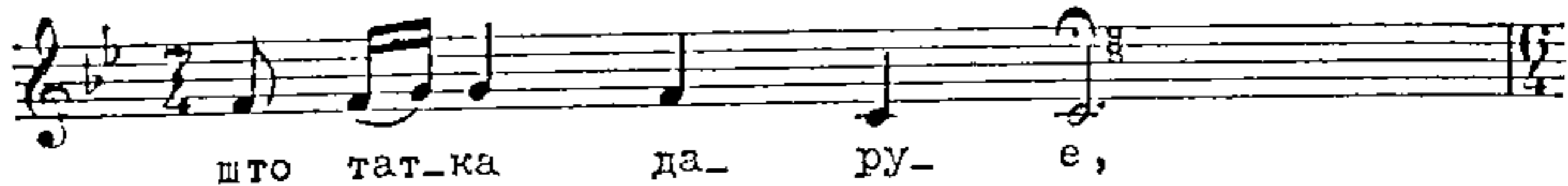
11 $\text{♩} = 76$ 1412

Зві_не_ ла ка_ мо_ ра зві_не_ ла,
дзе мло_ да Ан_ це_ чка ся_ дзе_ ла.

2. При_ е_ хаў да я_ е Зы_ гму_ тка,
при_ е_ хаў да я_ е Зы_ гму_ тка.

12 *Moderato* 209

Ой, із' е_ хаў_ шы на це_ счень_ каў двор,
ад_ чы_ ні_ це а_ кен_ ца,
ад_ чы_ ні_ це а_ кен_ ца.

13 $\text{♩} = 100$ 14 $\text{♩} = 118 - 120$

112

1. (хы) Дзе_ва_ч(ь)_кі, ся_стры_цы, ней_ма_вер_ні_цы,

дзе_ва_чки, ся_стры_цы, ней_ма_вер_ні_цы,

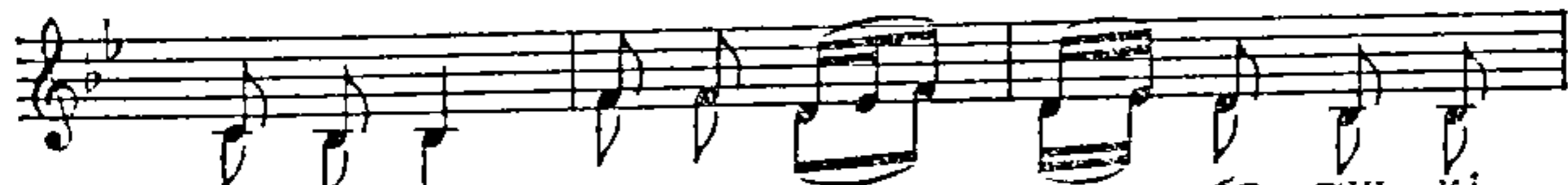
2. Ві_дзі_ця, чу_е_ця ды й не ка_жы_це,

ві_дзі_ця, чу_е_ця ды й не ка_жы_це.

1. Ай, ся_дзяць ба_яр_кі, як бя_лян_кі,

ай, ся_дзяць ба_яр_кі, як бя_лян_кі.

2. Бя_лей нет, бя_лей нет на_шай Ва_ле_чкі,

бя_лей нет, бя_лей нет на_шай Ва_ле_чкі.

$\text{♩} = 74$

1.(a) За га_ рой за кру_ той

ба_ ра_ ба_ ны б'юць,

за га_ рой (i) за кру_ той

ба_ ра_ ба_ ны б'юць.

2. У Ні_ка_лай_кі у це_ ра_ ме

пе_ ра_ по_ і йдуць,

у Ні_ка_лай_кі у це_ ра_ ме

пе_ ра_ по_ і йдуць.

1. Кра_ ко_ ча у_ ці_ ца ў тра_ снік пай_шла,

кра_ ко_ ча у_ ці_ ца ў тра_ снік пай_шла.

2. А за ей у_ туш_ кі у тры ра_ ды,

а за ей у_ туш_ кі у тры ра_ ды.

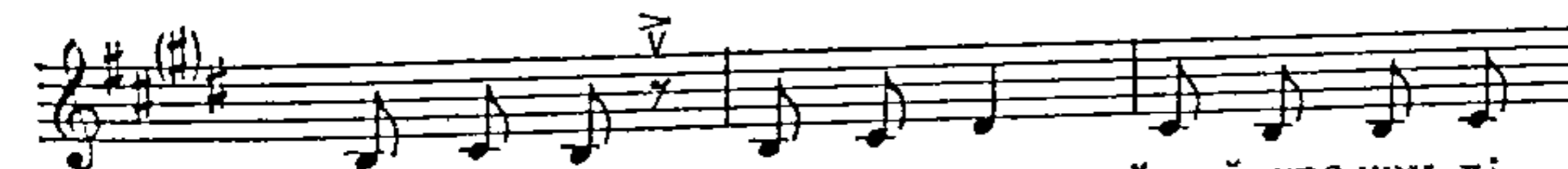
3. Ма_ лы_ я ча_ рач_ кі у ча_ ты_ ры,

ма_ лы_ я ча_ рач_ кі у ча_ ты_ ры.

4. Но па ей у_ туш_ кі ўсе ўскра_ кну_ лі,

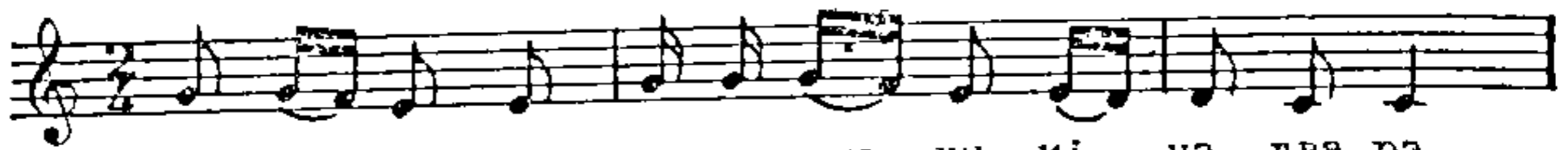
но па ей у_ туш_ кі ўсе ўскра_ кну_ лі.

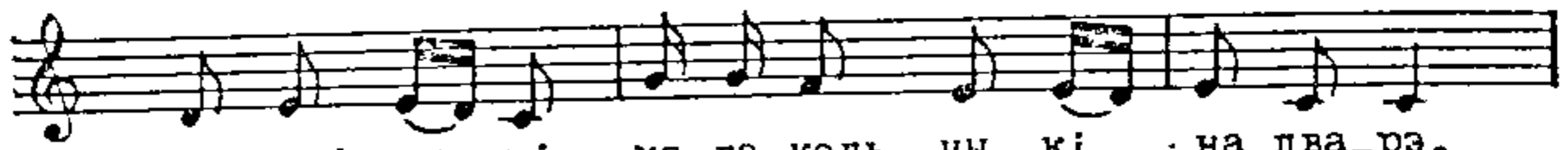
5. -Хоць крач_ це, не крач_ це, ма_ е у_ туш_ кі,

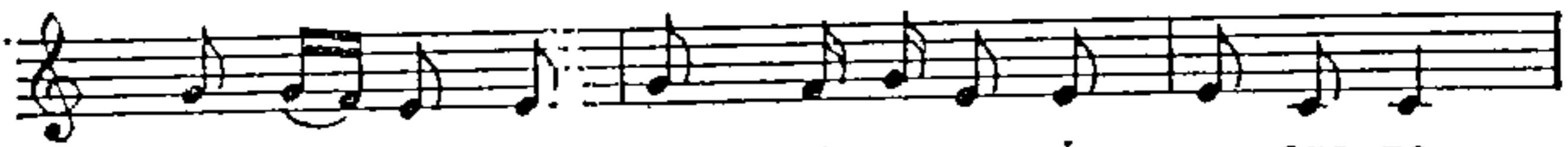
хоць крач_ це, не крач_ це, ма_ е у_ туш_ кі.

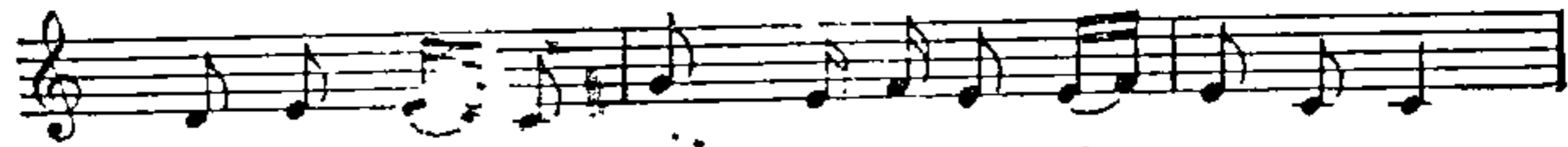
1. За_зві_не_лі ка_ла_коль_чы_кі на два_рэ,

за_зві_не_лі ка_ла_коль_чы_кі на два_рэ.

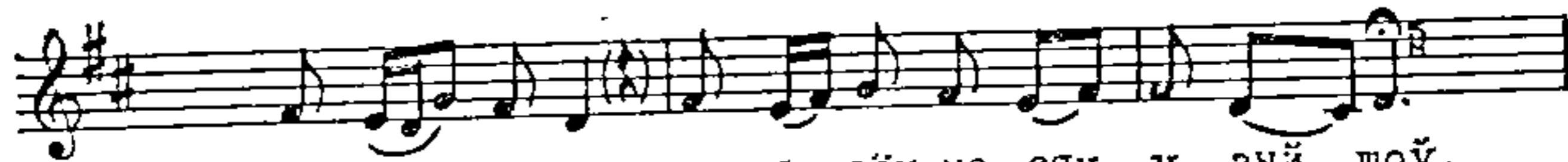
2. За_браж_джа_лі мі_скі, та_лер_кі на ста_ле,

за браж_джа_лі мі_скі, та_лер_кі на ста_ле.

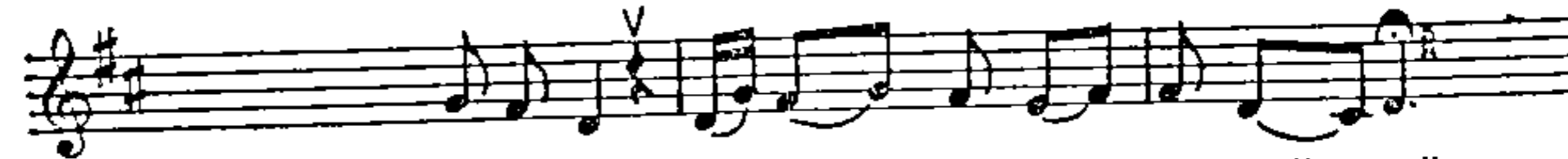
1. (ы) Мы ж ду_ма_лі, што я_сён ме_сяц у_зый_шоў,

мы ж ду_ма_лі, што я_сён ме_сяц у_зый_шоў.

2. Аж Ва_сеч_ка у ха_тач_ку у_вай_шоў,

Ва_сеч_ка у ха_тач_ку у_вай_шоў.

1. (ы) Вон, са_ ро_ кі, з ха_ ты,

вон, са_ ро_ кі, з ха_ ты,

го_дзе вам скры_ (і) го_ та_ [ці].

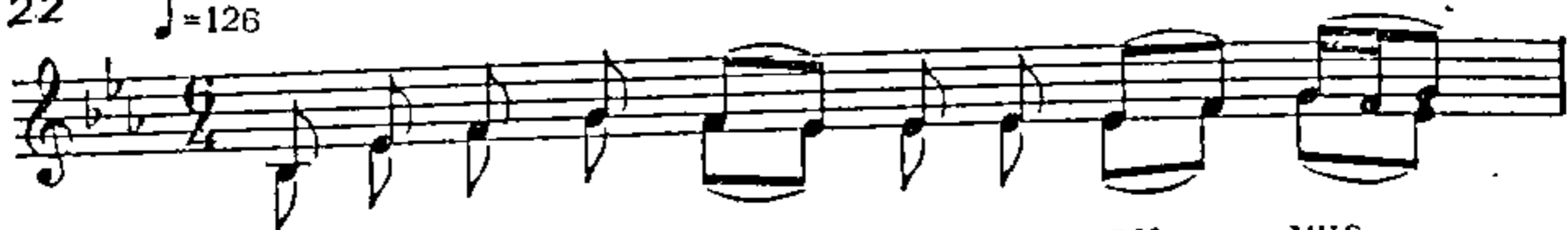
2. (ы) Пры_ля_ це_ лі ва_ ро_ ны,

пры_ля_ це_ лі ва_ ро_ ны

із чу_ жо_ е ста_ ро_ [ны].

22 $\text{♩} = 126$

41

1. Што_сь у по_лі дь_мна, да дь_мна,

што_сь у по_лі дь_мна, да дь_мна,

да ба_я_рау не ві_ [дна].

2. То_льки е_дны ві_дны,

то_льки е_дны ві_дны

дай ты_я за га_рой.

23 $\text{♩} = 104-108$

588

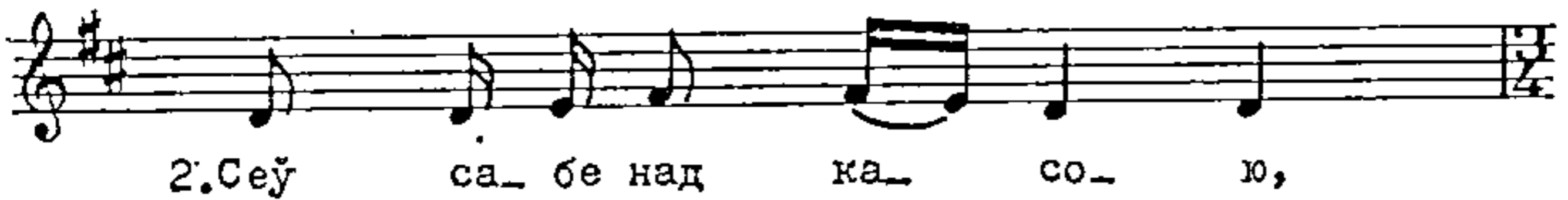
Дво_ру, дзеў_кі, дво_ру,

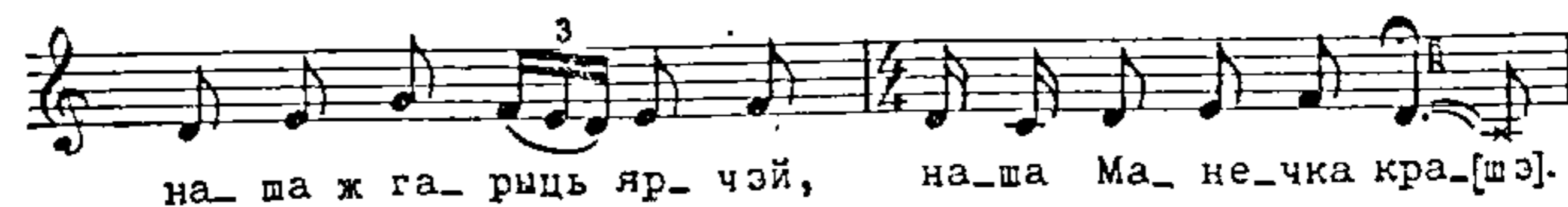
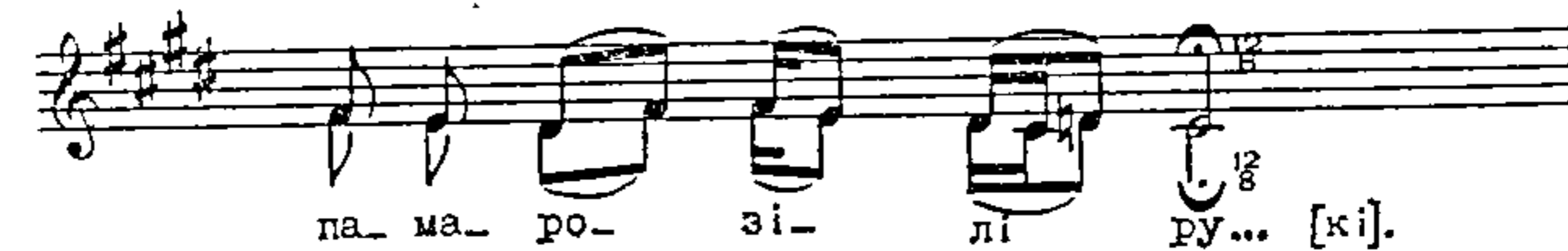
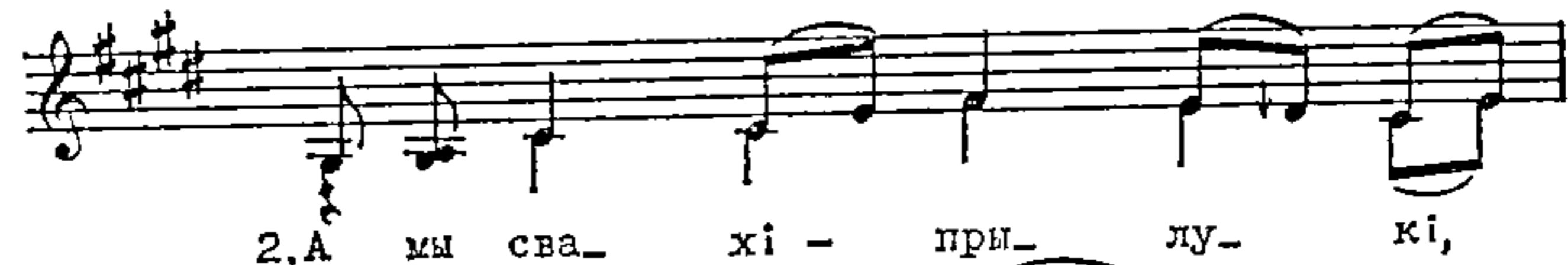
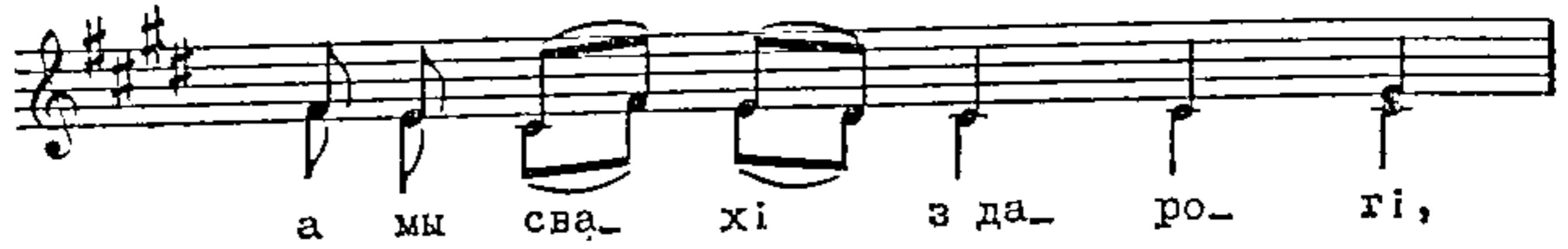

пра_ці, дзеў_кі, пра_ці,

пра_ці, дзеў_кі, пра_ці.

А бы_ лі ж мы ў да_ ро_ зе,

а бы_ лі ж мы ў да_ ро_ зе

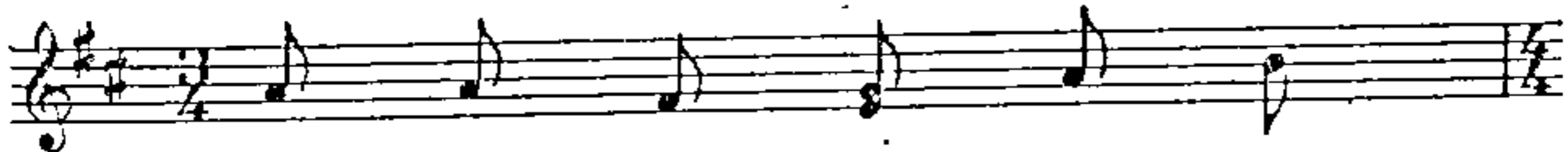
ды на лю_ тым ма_ ро_ зе,

ды на лю_ тым ма_ ро_ зе.

ду_ рны сва_ ты, ду_ рны,

ду_ рны сва_ ты, ду_ рны,

за хлеў за_ блу_ дзі_ лі,

за хлеў за_ блу_ дзі_ лі.

ҚАМЕНТАРЫИ

СПІС АСНОЎНЫХ КРЫНІЦ І ПРЫНЯТЫЯ СКАРАЧЭННІ

- А д р а д ж э н н е.—Беларуская этнаграфія. Вясельныя песні.—Адраджэнне.—Мн., 1922, № 1.
- А н и м е л л е — Анимелле Н. Быт белорусских крестьян.—Этнографический сборник, вып. 2. СПб, 1854.
- Б а р т о ш е в и ч — Бартошевич С. Крестьянская свадьба в м. Забычанье Могилевской губ.—Могилевские губернские ведомости, 1902, № 51.
- Б е к а р е в и ч — Бекаревич С. Сельские очерки. Свадебный обряд у крестьян в приходе с. Нежкова Могилевск. у.—Могилевские губернские ведомости, 1865, № 13.
- Б е л. д ы я л.—Мяцельская Е. С., Камароўскі Я. М. Беларуская дыялекталогія. Хрэстаматыя.—Мн., 1979.
- Б е с с а р а б а — Бессараба И. В. Материалы для этнографии Седлецкой губернии.—СПб, 1903.
- Б е с с о н о в — Бессонов П. Белорусские песни с подробными объяснениями их творчества и языка, очерками народного обряда, обычая и всего быта.—М., 1971.
- Б о б р о в с к и й — Бобровский П. Гродненская губерния: Материалы для географии и статистики России, собранные офицерами генерального штаба, ч. 1.—СПб, 1863.
- Б о л о т с к а я — Болотская Л. И. Белорусские песенные традиции в Сибири.—Сибирский фольклор, вып. 8. Новосибирск, 1976.
- Б р е н — Брен Ярослав. Особенности религиозного быта крестьян Бельского уезда Гродненской губернии.—Вильна, 1887.
- Б у л г а к о в с к и й — Булгаковский Д. П. Пинчуки: Этнографический очерк.—Записки РГО по отделению этнографии, т. 13, вып. 3. СПб, 1890.
- В а с и л ь е в а — Васильева А. Я. Свадебный обряд в районе Грабовской волости Мозырского уезда.—Минские губернские ведомости, 1877, № 32—34.
- В а с к о в с к и й — Васковский А. Белоруссия: Этнографический очерк.—Московские ведомости, 1854, № 148, 149.
- Г а й д у к — Гайдук М. Беларускае вяселле на Беластоцчыне.—Беларускі каляндар на 1964 г.—Беласток, 1963.
- Г а л у б о к — Жанчына ў беларускай народнай творчасці. Склад. Э. В. Галубок, А. К. Калечыц, Н. О. Багдановіч.—Мн., 1940.
- Г а р э ц к і — Гарэцкі М., Ягораў А. Народныя песні з мелодыямі.—Мн., 1928.
- Г і л е в і ч, 1973 — Песні сямі вёсак: Традыцыйная народная лірыка Міншчыны. Укладанне і рэдакцыя Н. Гілевіча.—Мн., 1973.
- Г і л е в і ч, 1974 — Песні народных свят і абрадаў. Укладанне і рэдакцыя Н. С. Гілевіча.—Мн., 1974.
- Г і л е в і ч, 1979 — Лірыка беларускага вяселля. Укладанне і рэдакцыя Н. С. Гілевіча.—Мн., 1979.

Гильтебрандт — Гильтебрандт П. Сборник памятников народного творчества в Северо-Западном крае, вып. I.— Вильна, 1866.

Грод. губ. вед., 1864, № 42, 44 — Деревенская свадьба в Кобринском уезде.— Гродненские губернские ведомости, 1864, № 42, 44.

Грод. губ. вед., 1895, № 1 — Свадебные обряды.— Гродненские губернские ведомости, 1895, № 1.

Гуковский — Гуковский К. Свадьба у литовских белорусов.— Памятная книжка Ковенской губернии на 1894 г. Ковно, 1893.

Дембовецкий — Дембовецкий А. С. Опыт описания Могилевской губернии, кн. I.— Могилев-на-Днепре, 1882.

Дембовецкий. Доп.— Дембовецкий А. С. Свадебные песни белорусские: Дополнение к 1-й книге «Опыта описания Могилевской губ».— Могилев-на-Днепре, 1884.

Дмитриев — Дмитриев М. Свадебный обряд в деревнях Новогрудского уезда.— Виленский вестник, 1861, № 20.

Добровольский — Добровольский В. Н. Смоленский этнографический сборник, ч. 2.— Записки РГО по отделению этнографии, т. 23, вып. 1. СПб, 1893.

Довнар-Запольский — Белорусское Полесье: Сборник этнографических материалов, собранных М. Довнар-Запольским, вып. 1. Песни пинчуков.— Киев, 1895.

Е. П.— Народные белорусские песни. Собраны Е. П.— СПб, 1895.

Запольский — Запольский М. Белорусская свадьба и свадебные песни.— Киев, 1888.

Захарава — Беларускі фальклор у сучасных запісах. Брэсцкая вобласць: Традыцыйныя жанры. Склад. В. А. Захарава.— Мн., 1973.

Захарава, 1984 — Палескае вяселле. Укладанне і рэдакцыя В. А. Захаравай.— Мн., 1984.

Захарченко — Захарченко В., Мельников М. Свадьба Обско-Иртышского междуречья.— М., 1983.

Иванов — Иванов В. В. Крестьянская свадьба в Витебской Белоруссии.— Записки Северо-Западного отделения РГО, кн. 8. Вильна, 1912.

Календарь — Календарь Северо-Западного края на 1889 г.— М., 1889.

Каминский — Каминский В. А. Белорусы Ново-Александровского уезда Ковенской губернии в их песнях, обрядах и обычаях.— Филологические записки, вып. 2, 3, 5. Воронеж, 1910.

Карский — Карский Е. Ф. Белорусские песни с Березовца Новогрудского уезда Минской губернии.— Русский филологический вестник, т. 12. Варшава, 1894; т. 13, 1895.

Карский, 4 — Карский Е. Ф. Материалы для изучения белорусских говоров, вып. 1.— Известия ОРЯС, кн. 2. СПб, 1897.

Карский. Отчет — Карский Е. Отчет о поездке в Белоруссию в 1903 г.— СПб, 1905.

Киев. телеграф — Свадьба на Полесье.— Киевский телеграф, 1895, № 19, 20, 25.

Косич — Косич С. Н. Литвины-белорусы Черниговской губернии, их быт и песни.— Живая старина. СПб, 1901, № 2—4.

Крачковский — Крачковский Ю. Ф. Быт западнорусского крестьянина.— Чтения в Обществе истории и древностей российских, кн. 4. М., 1874.

Кушин — Кушин П. Гецыки.— Москвитянин, 1843, ч. IV, № 8.

Леонова — Леонова Т. Г. Народная свадьба: Свадебный обряд и свадебные песни русского населения омских сел.— Фольклор Западной Сибири, вып. 1. Омск, 1974.

Лобач — Лобач М. С. Вясельныя абрады ў ваколіцах мястэчка Нарвы (ПНР).— Этнаграфічны зборнік. М., 1975.

Людоговский — Людоговский П. В. Этнографические очерки Смоленской губернии. III. Свадебные обычаи в Дорогобужском уезде.— Смоленский вестник, 1880, № 71.

Мажэйка, 1981 — Мажэйка Э. Я. Песні беларускага Паазер'я.— Мн., 1981.

Малевич — Малевич С. Белорусские народные песни.— Сборник ОРЯС, т. 82. СПб, 1907.

Мат. I — Романов Е. Р. Материалы по этнографии Гродненской губернии, вып. 1.— Вильна, 1911.

Мат. II — Романов Е. Р. Материалы по этнографии Гродненской губернии, вып. 2.— Вильна, 1912.

Митропольская — Митропольская Н. К. Русский фольклор в Литве.— Вильнюс, 1975.

Можейко, 1983 — Можейко Э. Я. Песни Белорусского Полесья, вып. 1.— М., 1983.

Наша ніва — Вясельная песня.— Наша ніва. Вільня, 1913, № 7.

Нечаев — Нечаев А. Д. Песни, записанные в селе Гарцеве Стародубенского уезда.— Варшавские университетские известия, т. 9. Варшава, 1914.

Ніва — Ніва. Беларускі грамадска-культурны тыднёвік.— Беласток.

Никифоровский — Белорусские песни «частушки», собранные Н. Я. Никифоровским.— Вильна, 1911.

Павлова — Павлова Г. Народные песни Смоленской области, напеты А. И. Глинкиной.— М., 1969.

Пашкова — Пашкова Г. Т. Етнокультурні зв'язки українців та білорусів Полісся.— Київ, 1978.

Пол. этн. сб.— Полесский этнолингвистический сборник: Материалы и исследования.— М., 1983.

Прозвицкая — Прозвицкая Л. И., Мельников М. И. Смоленские свадебные традиции в Сибири.— Сибирский фольклор, вып. 8. Новосибирск, 1976.

Пьянкова — Пьянкова С. Свадебные песни родины Глинки.— М., 1977.

Радченко — Гомельские народные песни (белорусские и малорусские). Записаны в Дятловицкой волости Гомельского уезда Могилевской губернии З. Радченко.— Записки РГО по отделению этнографии, т. 13, вып. 2. СПб, 1888.

Родзяловская — Сказки, легенды, песни. Записаны в Минской и Виленской губ. А. И. Родзяловской, А. К. Снитко и И. Белановичем.— Минская старина, вып. 2, 1911.

Розенфельд — Розенфельд А. Белорусские народные песни.— Сборник ОРЯС, т. 77, № 3. СПб, 1904.

Романов, I—II — Романов Е. Белорусский сборник, т. 1. Могилевская губерния, вып. 1, 2. Песни, пословицы, загадки.— Киев, 1886.

Романов, VIII — Романов Е. Белорусский сборник, вып. 8.— Вильна, 1912.

Руберовский — Руберовский Н. Белорусские народные песни.— Виленский вестник, 1867, № 75—77.

Рубцов — Рубцов Ф. Ольшанские песни, записанные в селе Ольша на Смоленщине.— М., 1971.

Саламевіч — Саламевіч Я. Міхаіл Федароўскі.— Мн., 1972.

Сахараў — Сахараў С. Н. Народная творчасць латгальскіх і ілукстэнскіх беларусаў, вып. 1.— Рыга, 1940.

Свитова — Свитова К. Народные песни Брянской области.— М., 1966.

Сердюков — Сердюков И. Крестьянская жизнь и обычаи в Мстиславском уезде.— Могилевские губернские ведомости, 1867, № 50.

Славянина — Старинная севская свадьба. Записи и свод О. А. Славяниной.— М., 1978.

Терещенко — Терещенко А. Быт русского народа.— СПб, 1848.

Фольклор — Фольклор русского населения Прибалтики.— М., 1976.

Хрэст. — Хрэстаматыя па беларускай дыялекталогіі.— Мн., 1962.

Чубинский — Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западнорусский край, снаряженной Русским географическим обществом. Юго-западный отдел: Материалы и исследования, собранные П. П. Чубинским, т. 4.— СПб, 1877.

Чуркин — Беларускія народныя песні. Запіс М. Чуркіна.— Мн., 1959.

Шейн — Шейн П. В. Белорусские народные песни.— СПб, 1874.

Шейн, I — Шейн П. В. Материалы для изучения быта и языка русского населения Северо-Западного края, т. 1, ч. 2.— СПб, 1890.

Шейн, III — Шейн П. В. Материалы для изучения быта и языка русского населения Северо-Западного края, т. 3.— СПб, 1902.

Шлюбскі — Шлюбскі А. Матэрыялы для вывучэння фальклору і мовы Віцебшчыны, ч. 2.— Мн., 1928.

Шырма — Беларускія народныя песні ў 4-х т., т. 4. Запіс Р. Шырмы.— Мн., 1976.

Эвальд, 1941 — Эвальд Э. В. Белорусские народные песни. Сост. Э. Эвальд.— М.— Л., 1941.

Эвальд, 1979 — Эвальд Э. В. Песни Белорусского Полесья.— Мн., 1979.

Янчук — Янчук Н. По Минской губернии (Заметки из поездки в 1886 г.).— Известия имп. общества любителей естествознания, антропологии и этнографии, т. 61. Труды этнографического отдела, кн. 9. М., 1889.

Barszczewski — Barszczewski J. Szlachcic Zawalnia, czyli Białoruś w fantastycznych opowiadaniach, t. 4, Petersburg, 1845.

Bykowski — Bykowski P. Pieśni obrzędowe ludu ruskiego z okolic Pińska.— Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej, t. 2. Kraków, 1878.

Chrąpowicki — Chr. Ign. Rzut oka na poezję ludu białoruskiego.— Rubon, t. 5, 1845.

Czeczot, 1846 — Czeczot J. Piosnki wieśniacze z nad Niemna i Dźwiny, niektóre przysłowia i idiotyzmy w mowie sławianokrewickiej z postrzeżeniami nad nią uczynionemi.— Wilno, 1846.

Černy — Černy A. Pieśni białoruskie z powiatu Dziśnieńskiego, gubernii Wileńskiej.— Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej, t. 18. Kraków, 1895.

Federowski — Federowski M. Lud białoruski, t. V. Pieśni.— Warszawa, 1960.

Gawrońska — Gawrońska Br. Pieśni ludowe ziemi wileńskiej i nowogródzkiej.— Wilno, 1935.

Hurynowicz — Hurynowicz A. Zbiór rzeczy białoruskich z gminy wiszniewskiej, parafii żodziskiej, powiatu święciańskiego gubernii wileńskiej.— Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej, t. XVII, dz. 2. Kraków, 1893.

Klich — Klich E. Teksty białoruskie z powiatu nowogródzkiego.— Materiały i Prace Komisji Językowej Akademii Umiejętności w Krakowie, t. 2. Kraków, 1907.

Kolberg — Kolberg O. Zwyczaje i obrzędy weselne z Polesia.— Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej, t. 12, Kraków, 1889.

Kolberg, 28 — Kolberg O. Dzieła wszystkie, t. 28. Mazowsze, cz. V. Wrocław — Poznań, 1964.

Kuba — Kuba L. Beloruska pisen.— Slovansky sbornik, 1887, IV.

Moszyński — Moszyński K. Polesie wschodnie. Materiały etnograficzne z wschodniej części byłego powiatu mozyrskiego oraz powiatu rzeczyckiego.— Warszawa, 1928.

Polujański — Polujański A. Wędrowki po gubernii augustowskiej.— Warszawa, 1858.

Rypiński — Rypiński A. Białoruś. Kilka słów o poezji prostego ludu.— Paryż, 1840.

Sielicki — Sielicki F. Białoruskie obrzędy i pieśni weselne ze wsi Mikulino b. gminy Dolhinów, pow. wilejskiego.— Acta Universitatis Wratislaviensis, n. 472. Wrocław, 1979.

Tyszkiewicz — Tyszkiewicz K. Wilja i jej brzegi pod względem hydrologicznym, historycznym i etnograficznym.— Drezno, 1871.

Zienkiewicz — Piosenki gminne ludu pińskiego. Zbiór i przekład Romuald Zienkiewicz.— Kowno, 1851.

АРХИВЫ

АІМЭФ — Архіў Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР.

АКЛМПІ — Архіў кафедры літаратуры Мазырскага педагагічнага інстытута.

АН СССР — Архіў Акадэміі навук СССР у Ленінградзе.

АФК — Архіў фальклорнай камісіі пры Саюзе кампазітараў БССР.

БАН — Бібліятэка Акадэміі навук СССР у Ленінградзе.

БВДУ — Бібліятэка Вільнюскага дзяржаўнага ўніверсітэта.

БВУ — Бібліятэка Варшаўскага ўніверсітэта.

БДУ — Дыялектна-фальклорная картатэка Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта ім. У. І. Леніна.

ВПІ — Віцебскі педагагічны інстытут.

ГДУ — Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт.

ДГМ — Дзяржаўны гістарычны музей у Маскве.

ІРЛІ — Архіў Інстытута рускай літаратуры (Пушкінскі дом, Ленінград).

КСД — Картатэка сектара дыялекталогіі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа Акадэміі навук БССР.

РГТ — Архіў Рускага геаграфічнага таварыства ў Ленінградзе.

ЦДАЛМ — Цэнтральны дзяржаўны архіў літаратуры і мастацтва СССР.

ЦДГА ЛітССР — Цэнтральны дзяржаўны гістарычны архіў ЛітССР.

ЦНБ АН БССР — Цэнтральная навуковая бібліятэка імя Якуба Коласа Акадэміі навук БССР.

ЦНБ АН ЛітССР — Цэнтральная навуковая бібліятэка Акадэміі навук ЛітССР.

ІНШЫЯ СКАРАЧЭННІ І УМОУНЫЯ АБАЗНАЧЭННІ

А. р. — апошнія радкі
вар. — варыянт
ваяв. — ваяводства

вол. — воласць
воп. — вопіс
вуч. — вучань

гм.— гміна
г. н. — год нараджэння
д.— дыпломная работа
зап.— запісаў
к.— калекцыя
м.— мястэчка
мел.— мелодыя
нат.— натаваў
н. р.— новыя радкі
п.— павет
п. р.— першыя радкі
спр.— справа

ч.— частка
сш.— сшытак
ф.— фонд
хут.— хутар
* — гэты і кожны наступны радок паўтараюцца
** каля першага радка — кожны няцотны радок паўтараецца
** каля другога радка — кожны цотны радок паўтараецца.

ПРЫЕЗД МАЛАДОГА ПА МАЛАДУЮ

ВЯСЕЛЬНЫ Поезд МАЛАДОГА КАЛЯ ВАРОТ І У ДВАРЫ

1. Проці сватняга двара

АН СССР, ф. 134, воп. 2, адз. зах. 14, № 56, л. 19. Зап. В. К. Логін у 1913—1914 гг. у в. Моладава Навагрудскага п. Пад'язджаючы да дома нявесты.

Бар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 50, сш. 11, л. 3, № 10, в. Казлоўка Ветрынскага р.; спр. 58, сш. 24, л. 4, Міёрскі р.; спр. 88, сш. 67, л. 1, № 2, 1970 г., в. Марачы Глыбоцкага р.; ф. 8, воп. 76, спр. 117, сш. 2, л. 21, № 19, 1976 г., в. Крыўкі Лепельскага р. Як сваты ўз'язджаюць на двор да маладухі. Н. р.:

І а дайце-перадайце, і а дайце-перадайце,
І гарэ раскапайце, нам братовачку аддайце;

БДУ, папка 5, сш. 45, л. 17, в. Нядаль Барысаўскага р. Н. р.:

Казала нам наша маці горачку раскапаці.
Горачку раскапаці, братоўку з сабой узяці;

папка 8, сш. 19, л. 2, в. Белюкоўшчына Ушацкага р.; ВПІ, 1979 г., в. Прудзінкі Верхнядзвінскага р.; Кліш, с. 80, № 17, в. Палонка Навагрудскага п.; Добровольскі, с. 273, № 602, в. Хоцькава Смаленскай губ. Жаніх адшуквае нявесту; с. 299, № 660, Дзісенскі п. Вячэрні прыезд жаніха па нявесту; Романов, VIII, с. 521, Дзісенскі п. Калі прыязджаюць да жаніха; Шейн, III, с. 480—481, № 180, в. Ярэмчы Навагрудскага п.; Гілевіч, 1979, с. 175; Славянна, с. 75, № 133, Сеўскі р. Бранскай вобл. Выкуп нявесты. Н. р.:

Ні варана каня ўзвесці, ні сядзелечка ўзнесці.

2. Проці сватняга двара

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 52, сш. 20, л. 5, № 4. Зап. Л. Л. Буёнак у 1972 г. у в. Зябкі Глыбоцкага р. ад В. Р. Буёнак, 60 г.

3. А ў горад, горад Канічы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 11, сш. 1, л. 53. Зап. М. С. Шушкевіч у 1968 г. у в. Канічы Касцюковіцкага р. ад К. Котавай, 77 г.

4. Каля цесцева двара

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 184, сш. 3, л. 20, № 19. Зап. К. П. Кабашнікаў, І. І. Крук у 1981 г. у в. Слабажанка Хойніцкага р. ад В. Корбіт,

1912 г. н. Як сустракаюць ля цесцева двара.

Вар.: ГДУ, 1980 г., в Чырвонае Поле Брагінскага р. Княжы спяваюць.

5. А па чым вам свата ўзнаць

БДУ, д., 1976, № 37. Зап. А. У. Рogaва ў в. Хацюхова Крупскага р. ад Я. Евароўскай, 1912 г. н.

6. А як мы свата спазнаем

БДУ, д., 1976, № 61. Зак. А. У. Рogaва ў в. Хацюхова Крупскага р. ад П. Скума, 1916 г. н.

7. А ў нашага сватачкі

БДУ, папка 9, сш. 1. Зап. А. С. Харытончык, Н. І. Чарнавусава ў 1973 г. у в. Плeцiвiшча Чэрвеньскага р. ад М. М. Ганчарык, 72 г.

8. У нашага свата дарагога

БДУ, папка 12а, сш. 6, л. 1. Зап. Несцер у в. Налібакі Стаўбцоўскага р. ад Антановіч.

9. Каля цесцева двара

ГДУ. Зап. С. П. Цыганок у 1980 г. у г. п. Тураў Жыткавіцкага р. ад Н. М. Амeльчышынай, 54 г.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 80, сш. 47, л. 5, № 17, 1974 г., в. Ананчыцы Салігорскага р. Н. р.:

І хусцінкаю да замахнула, к сабе сватоў да завярнула.

— Сюды, сюды да мяне, сваточкі, тут майго бацькі падвор'е;

За харава, 1984, с. 135, № 287, 1968 г., в. Бакуны Пружанскага р.

10. А ў нашага свата

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 56, сш. 5, л. 4. Зап. Л. І. Саніковіч у 1966 г. у в. Малыя Чучавічы Лунінецкага р. ад Г. В. Гатоўчыц, 1899 г. н.

Вар.: ф. 8, воп. 77, спр. 141, сш. 2, л. 99а, 1977 г., в. Хорастава Салігорскага р.

11. А ў нашага свата

БДУ, папка 1, сш. 52. Зап. А. І. Дубік у 1970 г. у в. Паляны Барысаўскага р. ад У. Г. Сушко, 50 г. Малады прыязджае па маладую.

12. У каго ў нас на дварэ два калодзесі?

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 151, сш. 1, л. 33, № 28. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1978 г. у в. Лялеўшына Гарадоцкага р. ад Г. С. Шарновай, 1914 г. н. Спяваюць у маладой.

Вар.: Шлюбскі, с. 62—63, № 99, Парэцкі п. Смаленскай губ. Госці маладога ў хаце ў маладой спяваюць, як жаніх уз'язджае на двор.

13. Ой, у новым горадзе

КСД, № 828. Зап. А. У. Арашонкава, А. Р. Мурашка ў в. Смыковічы Акцябрскага р. ад Н. Х. Качан, 72 г.

14. Маладзенькі Юзечка

БДУ, д., 1976, л. 85. Зап. А. А. Крупская ў в. Суднікі Вілейскага р. ад П. Вяжэвіч, 65 г.

Вар.: папка 8, сш. 48, л. 8, 1968 г., в. Казлы Вілейскага р. Н. р.:

Судзі, божа, злавіці,
На куце пасадзіці,
Белым півам, віном напіці,
Белым сырам накарміці.

15. Куды ж мы прыехалі?

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 79, сш. 16. Зап. Г. М. Фалько ў 1974 г. у в. Лазавічы Клецкага р. ад Е. І. Дударэвіч, 1900 г. н.

Вар.: Гілевіч, 1973, с. 169, в. Арэшніца Клецкага р.

16. Ці на гэта нас сяток напрасіў?

Гілевіч, 1979, с. 361, Зап. у в. Слабодка Лепельскага р.

17. Нядоля твая, Кастуська

Романов, I—II, с. 463, № 128. Зап. у Сенненскім п.

18. А знаці-та, знаці

Романов, VIII, с. 427. Зап. у в. Мішневічы Гарадоўскага п.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 81, сш. 33, л. 6, в. Чэрнін Светлагорскага р.

19. Неўварот хлопчык, неўварот

ГДУ. Зап. Губанава ў 1976 г. у г. п. Новая Ніва Гомельскай вобл. ад Я. В. Перапеча, 76 г.

20. Ой, сяло, сяло Засінцы

ГДУ. Зап. Г. Пятрушэнка, Н. Старыкава ў в. Засінцы Ельскага р. ад Н. М. Засінец, 45 г.

21. Слаўная дзярэўня Забелле

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 189, л. 85, № 149. Зап. А. С. Фядосік, Г. А. Пятроўская ў 1981 г. у в. Забелле Бешанковіцкага р. ад А. В. Білізека, 1912 г. н., Е. С. Білізека, 1914 г. н.

22. Як табе, салавейка, ды на дуб узляцеці?

КСД, № 495. Зап. Л. Ф. Шаталава, А. А. Крывіцкая ў 1958 г. у в. Жукі Слуцкага р. ад Т. В. Жук, 70 г.

23. Да прыляцеў салавейка к вішнёваму саду

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 12, сш. 1, л. 39, № 40. Зап. Ю. Ф. Мацкевіч у 1946 г. у в. Чапялі Старобінскага р. ад А. Ф. Баранчык.
Вар.: Довнар-Запольскі, с. 8, № 63, в. Дабраслаўка Пінскага п. Жаніх прыязджае да маладой. Н. р.:

А окала святліца, а пасярэдзіне скаміца.

24. Салавей крылкамі кругом саду б'ецца

ВПІ. Зап. у Свянцянскім р.

25. Лятаў салавейка наўкола саду

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 40а, сш. 10, л. 1, № 2. Зап. Г. В. Трапашка ў в. Канавалы Валожынскага р. ад А. І. Радына.
Вар.: спр. 35а, сш. 14, л. 7, 1965 г., в. Кухты Слуцкага р.; ф. 8, воп. 75, спр. 94, сш. 1, л. 12—13, № 7, 1975 г., в. Крываносы Старадарожскага р.

26. Лятаў, лятаў сіз голуб каля шумніку

Шлюбскі, с. 62, № 98. Зап. у Парэцкім п. Смаленскай губ. Як сустракаюць жаніха ў маладой. Госці жаніха спяваюць.

27. А й лятаў салавей каля саду

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 5, сш. 4, л. 3. Зап. В. Д. Дунец у 1961 г. у в. Рубеж Бешанковіцкага р. ад У. Баталка.
Вар.: воп. 9, спр. 13, сш. 15, л. 3, 1964 г., в. Панкратаўка Горацкага р. Н. р.:

Праламі дарнічку залаценькую, вазьмі мяне, маладзенькую;
Романов, I—II, с. 357, № 86, Сенненскі п. Н. р.:

Уз'едзь на двор, вазьмі мяне, маладу, ды й паедзь здароў.

28. Лятаў саколк паверх садочку

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 80, сш. 6, л. 19, № 1. Зап. К. Б. Кузняцова ў 1963 г. у в. Лоск Маладзечанскага р. ад Д. А. Лазар, 70 г.
Вар.: воп. 74, спр. 83, сш. 2, л. 31, 1974 г., в. Гародзькі Валожынскага р. Як сустракалі маладога.

29. А лятаў салавей каля саду

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 191, сш. 2, л. 6, № 25. Зап. А. І. Гурскі ў 1981 г. у в. Вярхоўе Бешанковіцкага р. ад У. А. Аўчыннікавай, 1913 г. н.

30. А лятаў салавей каля саду, [лятаў]

Шлюбскі, с. 191—192, № 465. Зап. у 1923 г. у в. Чанавічы Віцебскага п. Сямейнас жыццё ў вясельных песнях.

31. Лятаў салавей каля саду

БДУ, д., 1976. Зап. А. І. Рогавы ў в. Хацюхова Крупскага р. ад В. Рогавой, 1912 г. н.

Вар.: папка 3, сш. 53, л. 9—10, 1970 г., саўгас «Бягомльскі» Докшыцкага р. Апошнія тры радкі:

Ай, сядзем мы з табою за цясовы стол,
Будзем мы з табою мёд-віно піці,
Будзем мы з табою харашо жыці;

сш. 44, л. 9, в. Пышна Лепельскага р.; ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, спр. 4, л. 55, № 640, 1937 г., м. Краслаўцы Даўгаўпільскага п. Н. р.:

Ён просіцца ў нявесты на татачкін дварок:
— Ты выйдзі, маладая, вазьмі мяне за ручаньку,
Коніка пад вуздзечаньку,
Дай каню аўса з вадой, а мне віна з мёдам;

Розенфельд, с. 52—58, № 76, в. Слабада Мінскага п.; Гілевіч, 1973, с. 743, в. Паляны Барысаўскага р.; Е. П., с. 74, № 53, Быхаўскі п.

32. Лётаў, лётаў салавейка вокала саду

Шейн, с. 608, № 570. Зап. у в. Бабча Лепельскага п.

Вар.: Сахараў, с. 95, № 253, 1939 г., в. Шушкі Лудзенскага п. Н. р.:

Едзь на двор, адбей паклон	2
Старому, малому да сырой зямлі,	2
Татухну з мамухнай нізка ў ножухны,	2
А ка мне, маладой, з правай ручанькай;	2

с. 92, 1930 г., в. Ляўдэры Лудзенскага п. Н. р.:

Едзь на двор і зайдзі ў наш дом.
Цётчухны-матухны — нізкі паклон,
Маладой Ганначкі — добры вечар;

Фольклор, с. 128, № 149, в. Ламы Лудзенскага р. Калі жаніх прыязджае да нявесты.

33. Лятаў салавей каля саду

Шейн, с. 588. Зап. у в. Старое Сяло Віцебскага п.

34. Ехалі сваткове іграючы

Мат., I, с. 236. Зап. у в. Амелянец Брэсцкага п.

35. Хадзілі конікі

Захарава, с. 142. Зап. у в. Падлессе Ляхавіцкага р.

36. Блудзіла сватове

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, сш. 2, л. 29. Зап. Г. У. Багудзкая ў 1979 г. у в. Гоцк Салігорскага р. ад Г. М. Ермаковіч, 76 г.

37. Мы, свахі, блудзілі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 67, сш. 32, л. 7. Зап. Г. М. Рабячук у в. Урэчча Слуцкага р.

38. Ой, хадзілі сватове

Гілевіч, 1979, с. 35—36. Зап. у в. Леценец Салігорскага р.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 97, сш. 1, л. 62, № 54, 1975 г., в. Рачэнь Любанскага р.

39. Круглае, маленькае

Захарава, 1984, с. 107, № 180. Зап. у в. Мерчыцы Пінскага р.

40. Наехала казакоў сем палкоў

ДГМ, ф. 56, воп. 1, л. 466, № 9. Зап. Р. Падбярэзскі ў 1839 г. у Ігуменскім п.

41. Штось у полі дымна, да дымна

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 198, сш. 4, л. 22. Зап. Г. А. Барташэвіч, Л. М. Лапкоўская ў 1982 г. у в. Казлы Ельскага р. ад В. С. Сугак, 1910 г. н. Нат. мел. З. Я. Мажэйка.

42. На полі дымы дымяць

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 49, сш. 8, л. 7. Зап. П. А. Носік у в. Старлыгі Свірскага р. ад Д. С. Шаведра.
Вар.: воп. 6, спр. 14, сш. 8, л. 2, 1976 г., в. Гілі Чашніцкага р.; ф. 8, воп. 74, спр. 87, л. 28, 1974 г., в. Прошыка Крупскага р.; воп. 81, спр. 191, сш. 1, л. 11, № 14, 1981 г., в. Вярхоўе Бешанковіцкага р. Як прыедуць па маладую, спяваюць маладому. Н. р.:

А, брацец, дары грошы — гэта тавар харошы;

воп. 1, спр. 86, сш. 1, л. 6, 1964 г., в. Ходцы Сенненскага р.; воп. 82, спр. 195, л. 3, 1982 г., в. Глыбачка Ушацкага р. Н. р.:

Нам грошы, грошы не лічыці,
А з маладой, з маладой будзем жыці,
Нам грошы, грошы не шчытаці,
А з маладой, маладой векаваці;

Гілевіч, 1979, с. 47—48, в. Пышна Лепельскага р.

43. Дымна поле, дымна

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 136, сш. 1, л. 4. Зап. А. С. Ліс у 1977 г. у в. Дзэрбін Акцябрскага р. ад В. Шэлег, 1913 г. н., Г. Галавачэнка, 1910 г. н.

44. А сыночак Віталька

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 93, сш. 2, л. 92, № 85. Зап. Л. П. Барабанава ў в. Рэчкі Чэрвеньскага р. ад Х. А. Бабіч, 1905 г. н., В. В. Багамаз, 1925 г. н.

45. Выйшла маці за вароцечка

ГДУ. Зап. у 1982 г. у в. Беразнькі Жыткавіцкага р. ад Г. Нікановіч.

46. Ой, з неба, з неба стрэлкі йдуць

БДУ, папка 2, сш. 17, л. 1. Зап. Л. В. Шыманская.
Вар.: Можейко, с. 134, 1964 г., в. Тонеж Лельчыцкага р.; Fedegowski, с. 369, № 718, каля Ляхавіч у Слуцкім п. Н. р.:

Ой, за гарою званы б'юць,
К маладой дзевачкі сваты ідуць...
Не па гэта зярнятка дарагое,
Да па гэта дзіцятка маладое;

с. 463, № 1062, каля Моўчадзі ў Навагрудскім п.

47. У Барбарове варогі

ГДУ. Зап. у в. Барбароў Гомельскай вобл. ад Г. І. Жур, 58 г.

48. Ай, умная-разумная Матрошка

ІРЛ, к. 40, воп. 1, л. 26, № 27. Зап. М. Ю. Зубаў у 1906 г. у в. Мікулічы Клімавіцкага п.

Вар.: Добровольскій, с. 108, № 225, в. Данькава Смаленскага п. Жаніх пад'язджае да хаты нявесты. Н. р.:

Не ўглядзела, адкуль месяц узыйшоў, а ўзыйшоў да месяц з-за сонца.
І з'ехаў Мітрафанечка са двара, са двара, са цесцевага церама;

Сердзюков, с. 218, Мсціслаўскі п. Н. р.:

Старожухна верная заснула,
Яна, маладзенькая, не чула...
Адкуль-адсюль ясны месяц бліснуў,
Адкуль-адсюль Ігналька ў вароты скакнуў;

Дембовецкі, с. 486, Магілёўская губ.; Гарэцкі, с. 37, № 83, в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага р. Як сваткі едуць па маладую; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, 1977 г., в. Халамер'е Гарадоцкага р. Як жаніх прыязджае, пяюць дзеўкі; АІМЭФ, ф. 2, воп. 7, спр. 10, сш. 1, л. 16, 1964 г., в. Козінава Гарадоцкага р. Н. р.:

Яна не знала, што з розумам дзелаць,
Эй, паставіла старожаньку на дварэ,
Сама села на лавачцы на куце...
Прыехаў Лёнечка, старожачка не чула.

49. А цёмная асенія ночанька

БДУ, папка 10, сш. 4, л. 21. Зап. С. І. Крыванос, Л. П. Ляўданская у в. Бычкі Ушацкага р. ад Н. К. Лаўрыновіч, 1911 г. н.
Вар.: ВПІ, в. Янкавічы Расонскага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 79, сш. 8, л. 25, 1963 г., в. Бараны Глыбоцкага р.; спр. 80, сш. 7, л. 25, № 5, 1963 г., в. Завер'е Браслаўскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 48, сш. 11, л. 5, 1952 г., в. Фалькі Ільянскага р.; Гілевіч, 1979, с. 170—171, в. Вялікія Дольцы Ушацкага р.

50. Ай, вумная-разумная Галінка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 59, сш. 2, л. 3, № 53. Зап. А. С. Емяльянаў у 1972 г. у в. Балоціна Верхнядзвінскага р. ад В. Ф. Мухінай, 78 г.

51. У каго ў нас на дварэ тры старажы?

Шлюбскі, с. 44, № 58. Зап. у в. Крутое Веліжскага п. Сваякоў жаніха падпускаюць да ганку, на якім стаіць маці княгіні, а баяркі спяваюць.

Вар.: с. 87, № 145, 1918 г., там жа. У прамежак паміж засватаннем дзяўчыны і выхадам яе замуж; Романов, VIII, с. 371, Бабініцкая вол. Віцебскага п. Н. р.:

Шэрую ўцінку за сабой водзіць,
Белую лябёдку на руках носіць.
Беленькі лебядзёк — Грыгорка,
Белая лябёдка — Сахвейка;

с. 434—435, в. Казакова Веліжскага п. На запоінах; ВПІ, в. Курына Віцебскага р.; Дембовецкі, Доп., с. 36, № 167, Магілёўская губ. Н. р.:

Цешчухна-мамухна па сенях ходзіць,
Белага лебедзя на руках носіць,
Чырвоную макаўку ў залатым кубку;

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 75, л. 139, 1975 г., в. Стайкі Ветрынскага р. Н. р.:

Не страляй, Васенька, ў шэры бары,
А страляй, Васенька, к цешчы на двор.

52. Не страляй, Ванечка

Шейн, I, с. 462, № 8. Зап. у Смаленскай губ. У яе рыхтуюцца да прыезду жаніха. Нявеста плача, а свашкі спяваюць.

Вар.: с. 412, № 14, Бельскі п. Смаленскай губ. Ён едзе да княгіні ў двор.

53. Цімошка воін быў

Шейн, с. 585, № 558. Зап. у в. Старое Сяло Віцебскага п. Калі жаніх едзе па нявесту.

54. Ай, войны, войны суджанька

АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 7, сш. 3, л. 25, № 44. Зап. А. А. Крывіцкая ў в. Рагач Бялыніцкага р. ад Т. Атрошкінай.

55. Ці не сорам табе, Андрэйка

Шейн, с. 758, № 66. Зап. у Гарадоцкім п. Калі прыязджае жаніх.
Вар.: с. 751, № 47, Гарадоцкі п. Н. р.:

Ці не цёсан цяром, ці не цёсан?
Не цёсан цяром, не цёсан, толькі харашо памошчан.

Нехарош, непрыгож жанішок, толькі харашо сураджон;

Гілевіч, 1979, с. 182, в. Курмялёўка Лепельскага р.; Романов, VIII, с. 427, в. Мішневічы Гарадоцкага п.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 196, л. 4, 1982 г., в. Глыбачка Ушацкага р. Н. р.:

Вер сваеі храбрасці, храбрасці, спрыту свайму,
Не кажы дзякуй, не кажы дзякуй нікаму.

56. Да раду, сваты, да раду

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 117, сш. 3, л. 72—73. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1976 г. у в. Стаі Лепельскага р. ад Т. С. Быкавай, 1911 г. н.

57. Прыехалі сваты на двор

ГДУ. Зап. Л. Р. Малянкова ў 1978 г. у в. Жукаўка Хойніцкага р. ад М. М. Тарасавай, 49 г.
Вар.: Гілевіч, 1979, с. 37.

58. Ай, дзе ж мы сваю пазналі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 78, сш. 42, л. 7. Зап. у 1971 г. у в. Мадоры Рагачоўскага р. ад К. Л. Сазонавай, 47 г.
Вар.: ф. 8, воп. 73, спр. 74, сш. 2, л. 20, 1973 г., в. Боркі Кіраўскага р.
Замест трох першых радкоў:

Ой, долам-далком ехала казакоў сем палкоў.

59. Пад'язджаем мы пад дамы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 144, сш. 4, л. 78, № 52. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1978 г. у в. Пятровічы Кармянскага р. ад В. А. Багдановіч, Т. П. Медзвядзёвай, А. Б. Медзвядзёвай. Як прыедуць па маладую.
Вар.: воп. 77, спр. 128, сш. 3, л. 43, 1977 г., в. Курганне Рагачоўскага р.

60. Маладыя маршалачкі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 18, сш. 2, л. 27. Зап. Л. М. Салавей у 1969 г. у в. Сінкевічы Лунінецкага р. ад Е. Клеўжыц.

61. Сперажыццяся, сяляне

Шлюбскі, с. 136, № 270. Зап. у 1915 г. у в. Пласкае Сенненскага п. Малады бярэ княгіню.

62. Што ж гэта ды за госцейкі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 141, сш. 3, л. 10, № 5. Зап. студ. МДП у 1977 г. у в. Хорастава Салігорскага р. ад М. А. Цыба, 70 г. Калі прыходзяць сваты.

Вар.: воп. 78, спр. 154, сш. 2, л. 23, № 18, 1978 г., в. Шарахоўская Буда Кармянскага р. Н. р.:

Шаблямі, шаблямі да агонь сякуць,
Шапкамі, шапкамі раздымаюць,
Усё на мора страляюць.
Шчэ на мора, шчэ на мора
Да на сіняе,
Да на белую лябёдачку.

63. Баяры збор малі

АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 251, л. 79. Зап. у 1889 г. у Рэчыцкім п.

64. Пятухі-пявуны пазапрэжаны

РГТ, ф. 38, № 24, л. 35. Зап. у Смаленскай губ.

65. Недалёк салаўёў пералёт

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 146. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. у в. Абчуга Крупскага р. ад І. М. Чарняўскай, 67 г.

Вар.: Шлюбскі, с. 133—134, № 264, 1915 г., в. Пласкае Сенненскага п. Малады бярэ маладую; АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 69, сш. 2, л. 78, 1973 г., в. Лосеўка Быхаўскага р.; воп. 1, спр. 90, сш. 2, л. 2, № 3, 1964 г., в. Янова Сенненскага р.; РГТ, ф. 53, воп. 1, № 110, л. 54, № 21. Свашкі едуць да маладой і там застаюцца. Н. р.:

А выйшаў да яго цяцятка:
— Не сячы-не рубай, сыночак,
Я ж табе вароты адчыню,
Я ж табе дзіцятка аддаю.

66. Невялік журавоў пералёт

Гілевіч, 1979, с. 184—185. Зап. у в. Ігрушка Крупскага р.
Вар.: Романов, I—II, с. 355—356, № 82, Сенненскі п. Н. р.:

А ўз'ехаў на двор — шурмуе,
Варанога каня мардуе.
— Хоць мардуй-не мардуй,
Будзець табе Наталька выдадзёна,
За праву ручку вывядзёна.

67. Невялік журавоў пералёт

Романов, I—II, с. 356, № 83. Зап. у Сенненскім п.

68. Невялік сакалоў пералёт

Романов, I—II, с. 356, № 83. Зап. у Сенненскім п.

69. А з-пад цёмнага лесу туман высцілае

ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 9, л. 106, № 319. Зап. А. Валевіч у 1936 г. у в. Жукавец Бярэзінскага р. ад А. А. Галуза, 30 г.

70. Гулянка наша Кацечка

Добровольскі, с. 81, № 166. Зап. у в. Данькава Смаленскага п.

71. Шамбер Янка, шамбер

Шлюбскі, с. 196—197, № 480. Зап. у 1914 г. у в. Заблудчына Полацкага п.

72. А ў нядзелечку на зарэ

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 103. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. у в. Смаляны Аршанскага р.

Вар.: Дембовецкі, с. 576, с. 268, Магілёўская губ. Канец вяселля. Збіраюцца да маладога; Шейн, с. 756, № 61, Гарадоцкі п.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 66, сш. 16, л. 1—2, 1966 г., в. Ротань Крупскага р.

73. Ойчанька мой родненькі

Кліш, с. 121, № 15. Зап. у в. Лычыца Навагрудскага п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 156, сш. 4, л. 33, 1978 г., в. Нягневічы Навагрудскага р. Як прыедзе малады.

74. Маманька родная

Шейн, с. 648, № 683. Зап. у Барысаўскім п.

75. Лецеў сокал чэраз тры лесы

Саламевіч, с. 288—289, № 372. Зап. ва ўсходняй частцы Пружанскага п. Выезд маладога з дому.

Вар.: Мат., I, с. 227, Рагазнянская вол. Кобрынскага п. Пры прыездзе маладога па маладую; АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 104, л. 4, Турнянская вол. Брэсцкага п. Н. р.:

Ой, цешча, цешча, чом двор не весел?
Як я прыехаў, то весялей стала:
Музыкі граюць, сваткі спяваюць,
Мне, маладзенькаму, добры дзень даюць.

76. Ой, ляцеў сакол пераз тры лясы

Шырма, с. 150, № 136. Зап. у 1932 г. у в. Шакуны Пружанскага п. Вяселле ў маладой.

77. Ой, заграй, маладзенькі

Саламевіч, с. 302—303, № 420. Зап. у Пружанскім п. Малады са сваёй дружынай прыязджае да жонкі ў поўнач. Перад яго прыездам у хаце маладой спяваюць.

Вар.: АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 142, 1888 г., в. Харава Пружанскага п.

78. Суджанка з канём на двор

Federowski, с. 443, № 981. Зап. каля Раготны, Дварца і Моўчадзі ў Слоніўскім п.

Вар.: Шейн, I, с. 237, в. Крутаўцы Навагрудскага п.

79. Конік мой да вараненькі

Гілевіч, 1979, с. 146—147. Зап. у в. Грыбаўшчына Нясвіжскага р.

80. Явар-дзерава да зелен быў

Federowski, с. 495, № 1199. Зап. каля Моўчадзі ў Навагрудскім п.

81. Бродзе, бродзе глыбокі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 4, л. 160. Зап. В. Ф. Гусціновіч у 1960 г. у в. Цна Лунінецкага р. ад П. І. Казун.

82. Да арэхаваея клетушка

ДГМ, ф. 56, папка 1, л. 413, № 35.

83. Да іх вулачкі цёмны

ЦНБ АН БССР, ф. 122, л. 16. Зап. Т. Стафаноўская ў Лепельскім п.

84. Цесныя вулачкі, цесныя

Е. П., с. 75—76, № 55. Зап. у Быхаўскім п. Жаніх едзе па нявесту.

85. А з гары, з гары конь бяжыць

Романов, I—II, с. 364, № 111. Зап. у в. Беліца Сенненскага п.

86. Да ехаў Іванька вельмі п'ян

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 35а, сш. 10, л. 18, № 24. Зап. Н. М. Гурыновіч у 1965 г. у в. Уланава Слуцкага р. ад М. І. Дубаленка, 69 г.

Вар.: спр. 73, сш. 3, л. 6, 1973 г., в. Дойнічава Бабруйскага р.; воп. 8, спр. 2, сш. 31, л. 2, 1949 г., в. Антосіна Дзяржынскага р.; ф. 8, воп. 75, спр. 95, сш. 1, л. 94, 1975 г., в. Языль Старадарожскага р.; воп. 74, спр. 80, сш. 2, л. 18, 1974 г., в. Налібакі Стаўбцоўскага р.; воп. 77, спр. 143, сш. 2, № 9—10, 1977 г., в. Граб'ё Акцябрскага р.; Гілевіч, 1979, с. 185, в. Бахаравічы Пухавіцкага р.

87. Як уехаў жаніх у варота

Захарава, 1984, с. 109, № 186. Зап. у 1979 г. у в. Гальцы Столінскага р.

Вар.: Kolberg, с. 220, № 49, каля Любашава (Баравая, Пагост) у Пінскім п. Ідучы па маладую з баярамі пасля шлюбу.

88. Не сядзі, дзевачка, не сядзі

РГТ, ф. 53, воп. 1, № 110, л. 69, № 13. Зап. у г. Барысаве.

89. Сядзеў саколе на клёне

Гілевіч, 1974, с. 163. Зап. у в. Ляшчатка Валожынскага р.
Вар.: КСД, № 862, в. Чорныя Бары Акцябрскага р. Н. р.:

Як у шчыры бор палячу,
На сваю галубку пагляджу...
Як у сця за сталом пасяджу,
На сваю Ганначку пагляджу.

90. А лятаў салавейка па лясу

АІМЭФ, ф. 13, воп. 3, спр. 15, сш. 1, л. 5. Зап. Т. Я. Міранос у 1959 г. на Гомельшчыне.

Вар.: воп. 2, спр. 10, сш. 1, л. 5, 1960 г., в. Боськава Сіроцінскага р.; спр. 81, сш. 33, л. 4, № 11, в. Чэрнін Светлагорскага р.; спр. 21, сш. 1, л. 6, № 7, в. Малешава Столінскага р.; ф. 8, воп. 74, спр. 84, сш. 1, л. 84, № 97, 1974 г., в. Малыя Хальнявічы Крупскага р.; воп. 73, спр. 71, сш. 3, л. 37, 1973 г., в. Вялікі Бор Хойніцкага р.; Романов, I—II, с. 164, № 131, Сенненскі п.; Шлюбскі, с. 175—176, 1923 г., в. Таўсцюкі Віцебскага п. Маладым пасля шлюбу; Добровольскі, с. 95, № 191, Смаленскі п. Н. р.:

А не то шчаблятаў, гаварыў...
А з ёю, з ёю, з адною,
Слоўна з радною сястрою,
А не то б гаварыў, шчаблятаў;

ЦНБ АН БССР, ф. 122, л. 21, № 1, 1836—1838 гг., Лепельскі п.; Радченко, с. 68, № 12, Дзятлаўская вол. Гомельскага п.; Шгаровіскі, с. 53, поўнач Беларусі. Н. р.:

Адну думачку думалі б. адну песеньку пялі...
Адну б чарачку клявалі.

91. А лятаў сакол па ламу

Иванов, с. 282в. Зап. у Віцебскім п. Калі малады ўз'едзе на панадворак да маладой.

92. Шчабятая салавей у бору

Шейн, I, с. 25, № 21. Зап. у вв. Мадэліна і Воранава Віцебскага п. Прыехаўшую дружыну маладога садзяць за стол, а маладую побач з жаніхом і ім кладуць адну лыжку.

93. Што жа то за саколічак

Zienkiewicz, с. 104, № 31. Зап. у Пінскім п. Усе за сталом спяваюць, калі малады сядзіць з маладой.

94. На гарэ дубочак

Добровольский, с. 187, № 451. Зап. у в. Інькава Парэцкага п.

95. На гарэ дубочак пашумліваець

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 75, л. 95. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1975 г. у в. Стайкі Ветрынскага р. ад А. Е. Грыгор'евай, 48 г., І. М. Андрэевай, 61 г.

Вар.: в. Дзятлы Віцебскага р.; БДУ, папка 11, сш. 1, л. 2, в. Капылоўшчына Ушацкага р. Н. р.:

Сястрыцы-падружкі па баках сядзяць,
Родненькі брацетка за касу дзяржыць...
Роднаму братцу за касу заплцім;

Хрэст., с. 30, № 41, 1952 г., в. Астрэйкава Віцебскага р.

96. На гарэ дубок пашурхіваець

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 13, сш. 17, л. 5—6. Зап. І. І. Шараговіч у 1964 г.

Вар.: Добровольский, с. 121, № 268, Смаленскі п. Прыехаў жаніх; Прозвицкая, с. 148, Сібір. Заручыны. Першы дзень вяселля. Спяваюць пасля зводзін; Романов, I—II, с. 466, № 135, Сенненскі п. Н. р.:

Каса мая русая, не часаць мне цябе,
А хоць часаць, дык не кахаць.

97. Да вілася свадзьба

Довнар-Запольский, с. 8, № 65. Зап. у в. Дабраслаўка Пінскага п.

Вар.: с. 35, № 267, в. Святая Воля Пінскага п.

98. Панаехалі сваты

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 94, сш. 9, л. 12, № 10. Зап. Л. М. Салавей у 1975 г. у в. Малыя Гарадзямічы Любанскага р. ад В. Я. Мігун (песня не скончана).

99. А сакэл лэ акэн лятае

АІМЭФ, ф. 13, воп. 2, спр. 10, сш. 1, л. 9. Зап. К. І. Шчарбакова ў 1960 г. у в. Боськава Сіроцінскага р. ад А. С. Кухарэнка, 83 г.

100. Ездзіў Васілька па сялу

КСД, № 509. Зап. І. Я. Яшкін у в. Падбярэззе Віцебскага р. ад М. Д. Клімянковай.

101. Па двару сокал лятаець

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 49, сш. 2, л. 49. Зап. І. К. Цішчанка ў 1960 г. у в. Слабада Сіроцінскага р. ад У. М. Донавай.

102. Ляцела сарока — чы-чы-чы

БДУ, папка 5, сш. 32, л. 8. Зап. Л. У. Галуза ў в. Арэшкавічы Бярэзінскага р. ад Г. Р. Казюк, 1883 г. н.
Вар.: Гілевіч, 1973, с. 226—227, 1971 г., в. Дзмітравічы Бярэзінскага р.; Романов, VIII, с. 486, в. Хонава Быхаўскага п. Н. р.:

Падайце, дружачкі, трапачка,
А сагнаць сароку са пляча.

103. Прыляцела ластаўка — чэ-чэ-чэ

ЦДГА ЛітССР, ф. 1135, воп. 3, № 64, л. 25, № 14. Зап. у Гродзенскай губ.
Вар.: Васильева, с. 443, Грабоўская вол. Мазырскага п. Дружкі з хаты маладой, калі прыедзе жаніх, спяваюць. Н. р.:

Да ў акеначка ручку падаў,
Да з правае ручанькі персцень зняў,
Да панёс к матцы на паказ.
— Гэта табе, матачка, добра весць;

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 141, сш. 3, л. 31, 1977 г., в. Чаланец Салігорскага р. Н. р.:

— Чалом, чалом, цесцюхна, я твой зяць,
Ці здарова Ірачка мая ў вас?

воп. 83, спр. 209, л. 82, 1983 г., в. Лучыцы Петрыкаўскага р.

104. Жарка была каліна

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. у Маладзечанскім р.

105. Да ляцела сарока чакеча

Шейн, III, с. 450—451, № 114. Зап. у в. Дубеі Слуцкага п. Заручыны. Прыезджае жаніх са сваёй раднёй і пачынаецца «перапіванне» мала-

дой. Жаніх дарыць нявесце «чандыкор» (кушак, пояс або шырокая стужка яркага колеру), а яна яму — хустачку.

Вар.: Гілевіч, 1979, с. 43, в. Марохава Жыткавіцкага р. Да сватання, сватанне і заручыны; с. 171, в. Мікалаеўшчына Стаўбцоўскага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 94, сш. 6, л. 75, № 33, 1975 г., в. Малыя Гарадзяцічы Любанскага р. Н. р.:

Як увайшоў у хатчку, дзень добры даў, дзень добры даў,
Паміж людзей Волечку пазнаў.

106. Да чакеча салавейка, чакеча

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 4, сш. 6, л. 4—5. Зап. М. М. Шайбак, 1951 г., г. п. Рудзенск ад А. С. Рунец, 85 г.

107. А лятаў саколiк на сонцу

РГТ, ф. 53, воп. 1, № 110, л. 48, № 22. Зап. у Барысаўскім п.

108. Што доўга, што доўга сокал не ляціць?

ГДУ. Зап. Н. У. Грабко ў 1981 г. у в. Покаць Чачэрскага р. ад Х. Н. Афанасенка, 1922 г. н.

109. Ды з-пад вішанькі, з-пад цярэшанькі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. Л. А. Малаш у 1982 г. у в. Лібараўшчына Докшыцкага р. ад Б. І. Стрымінскай, 1894 г. н.

Вар.: Federowski, с. 385, № 767, каля Ляхавіч і Клецка ў Слуцкім п. Н. р.:

Я ж тваё падвор'е капытамі саб'ю,
Белае застолле да слязамі салью.

110. А хто ж там у варотцах калатаецца?

Шейн, 1, с. 63, № 102. Зап. у в. Ветрына Лепельскага п. Калі жаніх з дружкамі едзе да нявесты.

Вар.: Добровольский, с. 300, № 662, Дзісенскі п. Вячэрні прыезд жаніха па нявесту. Н. р.:

Як на двор,
Дык і з коніка далоў,
Цясцютку да ног,
Цешчухне-мамухне паніжэй таго;

Шлюбскі, с. 183, № 429, 1914 г., в. Косаўшчына Лепельскага п.

111. А сваток мой, галубок

БДУ, папка 8, сш. 48, л. 8. Зап. Э. І. Грышкевіч у 1968 в. у в. Казлы Вілейскага р. ад А. К. Вараўка, 1907 г. н.

112. Чырваней вішанькі ў садзе нету

Гарэцкі, с. 50, № 126. Зап. у в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага р.

113. Ой, прыехаў Васілько

Гілевіч, 1973, с. 179. Зап. у 1962 г. у в. Арэшніца Клецкага р.

114. Першы сваток багадзенькі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 35, сш. 22, л. 6а. Зап. Г. М. Мітуневіч у в. Спонды Астравецкага р.

115. Зялён садок вішанькамі зацвітае

БВУ, ф. 441-III, л. 86. Зап. у 1880 г. у Лідскім п. Панядзелак. Перад прыездам маладога.

116. Ляцелі галубяткі ўсё малыя

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 13, сш. 10, л. 1—2. Зап. В. Ф. Харанская ў 1964 г. у в. Дворышча Парыцкага р. ад П. М. Ткачовай, 57 г.
Вар.: Дембовецкі, с. 560, № 131, Гомельскі п. У дзень свадзьбы. Да шлюбу; Шейн, I, с. 342, № 11, Гомельскі п.; ГДУ, в. Казлы Ельскага р. Н. р.:

Ці вышыта хусцінанька кітаёва?
Не вышыта хусцінанька кітаёва.

117. Цераз зялён сад біта дарожка

Гілевіч, 1979, с. 184. Зап. у в. Замасточча Докшыцкага р.

118. Уз'ехаў Ізаныка на двор

Е. П., с. 76—77, № 60. Зап. у Быхаўскім п. Жаніх на дварэ ў цесця.

119. Падышоў, пад'ехаў хлопчык

Гілевіч, 1979, с. 184. Зап. у в. Забор'е Вілейскага р.
Вар.: БДУ, д., 1976, л. 120, в. Калодчына Вілейскага р. Н. р.:

Пастой, пачакай, Юрачка, другую,
Пакуль збяру ўсю сваю дружыну.

120. Пад'ехаў Пятрушка пад акошка, пад акошка

Шейн, I, с. 434—435, № 1. Зап. у в. Прудкі Смаленскага п. Малады з дружынай стаіць каля зачыненых варот у маладой. У гэты час свахі нявесты, седзячы за сталом, спяваюць.

Вар.: Добровольский, с. 204, № 491, в. Круцілаўка Ельнінскага п. Жаніх на дварэ ў нявесты. Н. р.:

А я пасяджу з маткаю за столікам,
Згавару словечка вярненькае,
Я разжалю сярдзечка рацівенькае...
Пад каня ветрыкі падвяваюць,
І вожжычкі к ручачкам прыліпаюць,
А ў коніка калясом грывушка становіцца;

с. 180, № 433, в. Холашава Краснінскага п. Вячэрні прыезд жаніха. Н. р.:

Ветрыкі шапачкі сарываюць...
Мяцеліца глазанькі высыкаець,
Маладыя свашачкі ахрыпаюць.

121. Пад'язджаў Ванечка пад акошачка

Прозвіцкая я, с. 124—125. Зап. у Сібіры. Прыбраўшы маладую, садзіліся за стол, чакалі маладога.

Вар.: Добровольский, с. 45, № 73, в. Шаталава Смаленскага п. Пасля другога радка:

Я саўсем, молада, сабралася,
Толька я, молада, не абувалася:
Я сваіх башмачкоў дажыдалася.

122. Чаму нет Гануткі ў новай горанкі?

Шлюбскі, с. 150, № 316. Зап. у 1919 г. у в. Кашавічы Суражскага п. Княгіня перад ад'ездам да маладога.

123. Ляцеў, ляцеў саколчак цераз зелен сад

АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 171, сш. 1, л. 35, № 26. Зап. у в. Казацкія Балсуны Веткаўскага р. ад П. М. Мельнікавай, В. Ц. Максіменка.

Вар.: Романов, VIII, с. 466, Гомельскі п. «Завіваюць ёлку» ў маладой; Радченко, с. 93, № 121, Дзятлаўская вол. Гомельскага п.

124. Хадзіў ясен месяц па небу

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 46, сш. 9, л. 2, № 4. Зап. Г. М. Сохар у Празароцкім доме інвалідаў Пліскага р. ад П. Маслоўскай, 93 г.

125. Гніся-пагніся, каліновы мосце

Саламевіч, с. 302, № 418. Зап. у Пружанскім п. Перад прыездам маладога ў хаце маладой.

126. Каля саду зялёнага

РГТ, ф. 38, № 22, л. 23, № 14. Зап. у в. Красназабор'е Рослаўскага п. Смаленскай губ.

127. Ой, тонка, тонка сасонка

Zienkiewicz, с. 98, № 27. Зап. у Пінскім п. Сваты спяваюць на панадворку ў маладой, калі прыязджае малады.

128. На рэчужке селязенюшка папльывываіць

Добровольский, с. 121, № 269. Зап. у в. Златава Ельнінскага п. Жаніх прыязджае па нявесту. Хаця нявеста яшчэ не выкуплена, але жаніх мае ўжо некаторае права на яе.

129. Ляціць саколiк пад садочкам

Брен, с. 28. Зап. у Бельскім п. Перад прыездам маладога.

130. Прыехаў Лёначка на сцёў двор

Гілевіч, 1979, с. 36—37. Зап. у в. Ветка Слуцкага р.

131. Іваначка пад пешчын двор пад'язджае

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 73, сш. 1, л. 19. Зап. Т. Крывенькая ў 1973 г. у в. Валоўск Ельскага р. ад К. Доўбаш, 70 г.
Вар.: ВПІ, Віцебскі р.

132. Ой, уляцеў салавейка ў вішнёў сад

Булгаковский, с. 99, № 13. Зап. у 1888 г. у Пінскім п. Малады едзе да маладой.

Вар.: Захарава, с. 115, в. Салава Драгічынскага р. Пад'язджаючы да нявесты пад ганак, сват знімае жаніха з воза, сваты падходзяць да ганка і пляюць; Захарава, 1984, с. 107, № 178, 1979 г., в. Верхні Церабжоў Столінскага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, сш. 1, л. 13—14, 1969 г., в. Радчыцк Столінскага р.; воп. 1, спр. 69, сш. 1, л. 21, в. Лунінец Лунінецкага р.; Прозвицкая, с. 139, Сібір. Пад'язджаючы да хаты нявесты; Гілевіч, 1979, с. 190, в. Цясова Салігорскага р.; Шейн, III, с. 407, № 28, в. Дзякавічы Мазырскага п. У нядзелю раніцой едзе бяседа ад маладога да маладой. Едучы, свахі спяваюць.

133. Ой, баром, баром, борами

Вukowski, с. 271, № 5. Зап. у Пінскім п.

134. А ніхто не чуў, не ведаў

Захарченко, с. 194, № 171. Зап. у Обска-Іртышскім міжрэччы.

135. Выйдзі, донечка, на двор

БДУ, папка 3, сш. 33, л. 5. Зап. Т. Галанчык у 1965 г. у в. Шчадрын Жлобінскага р. ад Г. Р. Дрозд, 70 г.

136. Палятала два салавейкі

ЦНБ АН БССР, ф. 122, л. 7. Зап. у Лепельскім і Быхаўскім пп.
Вар.: Шейн, с. 346, № 633, Цяпінская вол. Лепельскага п. Калі
прыедуць па маладую пасля шлюбу. Н. р.:

— Я старога змалку не любіла,
Залой накарміла, смалой напайла, кіем правадзіла.

137. Прыляцеў сакол у двор

Гілевіч, 1979, с. 177. Зап. у в. Суднікі Вілейскага р.

138. Устань, мая дзіцятка, доўга спіш

Federowski, с. 475, № 1123. Зап. каля Моўчадзі ў Навагруд-
скім п.

139. Стой, не стой, вербачка, раскідайся

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 57, сш. 1, л. 39, № 33. Зап. А. С. Ліс
у 1972 г. у в. Дзёрнавічы Верхнядзвінскага р. ад Т. Новікавай, 1904 г. н.
Як едуць па маладую.

140. Буйныя ветры з-пад зары веюць

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 83, сш. 61, л. 4. Зап. Л. С. Буйніцкая
ў 1974 г. у в. Закрынчча Лагойскага р. ад С. Буглак, 1903 г. н.

141. Ды ўдарылі злыя марозы з-пад зары

ЦНБ АН ЛітССР, ф. 124, № 19. Зап. Я. Драздовіч у 1930 г. у в. Вя-
лец на Дзісеншчыне. Як сваты прыедуць. Пярэймы.
Вар.: АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 71, 1888 г., в. Харавя Пружан-
скага п.; БДУ, папка 9, сш. 1, 1977 г., в. Ліпень Асіповіцкага р.; Сала-
мевіч, с. 303, ваколіцы Пружанаў, Бярозы, Шаршова, Сяльца, Малеча,
Белавежы. Калі дружына маладога ўваходзіць у хату маладой.

142. З сіняга возера гусі лятуць

Гілевіч, 1979, с. 176—177. Зап. у в. Слабодка Ушацкага р.

143. Не гніся, не ламіся, калінка

ЦНБ АН БССР, ф. 122, л. 23, № 13. Зап. Стафаноўская ў 1836—
1838 гг. у Лепельскім п.

144. Прыехалі два казачкі к нам на двор

Гілевіч, 1979, с. 47. Зап. у в. Мосар Ушацкага р.

145. Стукнулі-грукнулі ў вароты

Шлюбскі, с. 96, № 162. Зап. у 1920 г. у в. Вярхоўе Веліжскага п. Калі напярэдадні шлюбам жаніх прыязджае да княгіні з падарункамі, то баяркі спяваюць.

146. А ўз'ехаў Лявонька сакалом на двор

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 93, сш. 2, л. 8. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1964 г. у в. Мазалава Віцебскага р. ад Ф. М. Даўгалавай, 65 г. Калі да маладой на двор уз'едуць.

147. Да прыехаў Іванька

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 9, л. 4—5, № 1. Зап. М. Я. Грынблат у 1946 г. у в. Сяльцо Старобінскага р. ад М. С. Пракопчык, 40 г.
Вар.: воп. 80, спр. 179, сш. 4, л. 51, № 54, 1980 г., в. Пятровічы Светлагорскага р.; воп. 78, спр. 150, сш. 2, л. 41, № 9, 1978 г., в. Палессе Чачэрскага р. Малады ўз'язджае на двор маладой; Гілевіч, 1979, с. 36, в. Рухава Старадарожскага р.; с. 190—191, в. Цясова Салігорскага р.; ВПІ, в. Калечча-Поле Глыбоцкага р.

148. Стаіць Рыпіна

Добровольскі, с. 181, № 435. Зап. у в. Холашава Красінскага п. Вячэрні прыезд жаніха.

149. Прыехаў сваток жарчэй калінкі

РГТ, ф. 4, воп. 1, № 6, л. 27—28. Зап. каля Ашмян, на граніцы Вілейскага і Свянцянскага пп. Калі прыедзе малады.

150. Стаіць Мішачка ў варотах

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 1, сш. 7, л. 4, № 13. Зап. Н. В. Лаўрэцкая ў 1948 г. у в. Жодзіна Смалявіцкага р. ад А. А. Будзько, 1895 г. н.

151. І а ў гародзе гардоўнічак шырокі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 117, сш. 3, л. 71—72. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1976 г. у в. Стаі Лепельскага р. ад Т. С. Быкавай, 1911 г. н.
Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 83, сш. 68, л. 6, № 5, 1975 г., в. Кімія Барысаўскага р.; ВПІ, в. Навікі Віцебскага р.; Гілевіч, 1973, с. 380, в. Паліны Барысаўскага р.; Гілевіч, 1979, с. 47, в. Зароўе Лепельскага р.

152. Едзе Цімошка ў варота

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 16. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харва Пружанскага п.

153. Прыехаў Іванька к варотам

Нечаев, с. 114, № 240. Зап. каля Гарцава ў в. Семешкаў Старадубскага п.

154. Пад'ехаў Колечка пад варотцы

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 73, сш. 1, л. 4. Зап. Т. Крывенькая ў 1973 г. у в. Валоўск Ельскага р. ад К. Доўбаш, 70 г.

155. Адкуль узойдзіць ясны месяц? — З-пад зары.

ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, спр. 3, л. 220, № 534. Зап. у Ладгаліі.

156. Ударылі лютыя марозы на дварэ

Янчук, с. 89, № 41. Зап. у в. Любоніч Бабруйскага п.
Вар.: Гілевіч, 1979, с. 187, в. Вялікаполле Чэрвеньскага р.

157. Сівы селязён да падплывае

АІМЭФ, ф. 2, воп. 2, спр. 7, сш. 8, л. 75. Зап. Г. К. Антонаў у 1963 г. у в. Гаўрыльчыцы Лунінецкага р. ад М. І. Лятчані, 62 г.

158. Выйдзі, дзевачка, выйдзі

БДУ, папка 8, сш. 47, л. 10. Зап. у 1970 г. у в. Мерашыно Слуцкага р.

Вар.: Fedegowski, с. 385, № 765, каля Ляхавіч і Клецка ў Слуцкім п. Нядзеля. Як прыедзе сваха з маладым да дзеўкі.

159. А ў дзевачкі на дварэ

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 60, сш. 1, л. 1. Зап. А. Р. Цітавец у 1953 г. у в. Ухвала Крупскага р. ад Н. У. Ільюшынай.

Вар.: спр. 46, сш. 9, л. 1, Празароцкі дом інвалідаў Пліскага р. Н. р.:

Сама села за столікам піць-гуляць,
Паставіла двух браціткаў пільнаваць.
— Ай, пільнуйце, мае браціткі, пільнуйце;

спр. 52а, сш. 36, л. 3, 1972 г., в. Хлусава Аршанскага р.; ф. 8, воп. 1, спр. 99а, сш. 2, л. 23, 1965 г., в. Бокшычы Слуцкага р. Н. р.:

Узыйшло сонейка з-пад хмары,
Да прыехаў Хведзечка на пары.
Да ўзыйшло сонейка з-пад зары,
Да прыехаў Хведзечка на кані;

Шейн, І, с. 17, № 5, вв. Мадзеліна, Воранава Віцебскага п. На заручынах; Добровольскій, с. 274, № 604, в. Хоцькава Сычаўскага п.; ВПІ, г. п. Багушэўск Сенненскага р.; Янчук, с. 57, № 36, в. Любонічы

Бабруйскага п.; Гілевіч, 1979, с. 173, в. Жасціннае Лагойскага р.; БДУ, папка 10, сш. 22, л. 10, в. Андрэйчыкі Ушацкага р.

160. Не сядзі, дзевачка, не сядзі

Гілевіч, 1973, с. 227. Зап. у 1968—1970 гг. у в. Дзмітравічы Бярэзінскага р.

161. Разумнае дзіця Колечка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 11, сш. 9, л. 24, № 32. Зап. Г. Н. Лукашова ў 1967 г. у в. Перагон Слаўгарадскага р. ад У. Ю. Гапкінай, 70 г.
Вар.: ф. 8, воп. 73, спр. 63, л. 15, 1973 г., в. Шаднева Гарадоўскага р.; Гілевіч, 1979, с. 182, в. Драгунск Гомельскай вобл.

162. Ой, рано, рано, па зарэ

Саламевіч, с. 288, № 370. Зап. ва ўсходняй частцы Пружанскага п. У хаце маладой чакаюць маладога.

163. Не сядзі, дзеванька, бокам

Довнар-Запольскі, с. 35, № 266. Зап. у в. Святая Воля Пінскага п.

164. Як зарзалі варанья коні за дваром

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 93, сш. 3, л. 66, № 62. Зап. Л. М. Салавей, Л. П. Барабанава ў 1975 г. у в. Старыя Ляды Чэрвеньскага р. ад В. Х. Ляпёшка, 1924 г. н., В. М. Бабіч і інш.

165. Прыехаў Ванечка

ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 9, л. 60, № 281. Зап. А. Валевіч у 1936 г. у в. Вуша Бярэзінскага р. ад М. А. Пласт.

166. Да не сядзі, Волечка, не сядзі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 83, спр. 213, сш. 2, л. 33. Зап. Л. М. Салавей у 1983 г. у в. Замоцічы Жыткавіцкага р.
Вар.: воп. 2, спр. 60, сш. 1, л. 9, 1972 г., в. Белая Ушацкага р. Н. р.:

Харошая на ім шубачка надзета,
І цёплыя яго ручачкі ў кармане;

ГДУ, 1982 г., в. Хізаў Кармянскага р.; РГТ, ф. 53, воп. 110, № 22, л. 55—56. Н. р.:

Ой, харош, харош — конь лепшы:
Усе чатыры ножачкі падкуты,
Шаўкова грывачка вышыта,
Чырвоным сукном укрыва;

Романов, VIII, с. 507, Сенненскі п. Н. р.:

На небе мясячык ў кружочку,
На кані суджанька ў вяночку;

Свитова, с. 145, № 102, в. Астраглядава Старадубскага р. Бранскай вобл.

167. Не сядзі, дзеванька, не сядзі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 72, сш. 2, л. 41. Зап. Т. Ліпская ў в. Рудня Лельчыцкага р. ад Е. А. Ліпскай, 45 г.

168. Не сядзі, Галечка, не сядзі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 65, сш. 16, л. 4. Зап. Л. І. Захарэвіч у в. Равякі Крывіцкага р. ад Ю. А. Захарэвіч, 80 г.

Вар.: воп. 6, спр. 14, сш. 16, л. 1, 1976 г., в. Ількавічы Бялыніцкага р. Н. р.:

На небе мясячык, як сярпок,
На кані Толечка, як панок;

ВШ, в. Малыя Лётцы Віцебскага р. і г. п. Багушэўск Сенненскага р.

169. Ой, хвоя, хвоя, ты ў бару расла, шумела

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 71, сш. 1. Зап. Т. Новік у 1973 г. у в. Калінка Мазырскага р. ад Г. Кузьменка, 85 г.

Вар.: спр. 73, 1973 г., в. Скалодзін Мазырскага р. Н. р.:

На стала стала, заззяла,
Маладога зазвала...
Харош, мамка, белавус,
Ды калі ж мне яго бог прынёс?

сш. 7, л. 1, 1973 г., в. Дойнічава Бабруйскага р.; ф. 8, воп. 1, спр. 41, сш. 4, л. 3—4, 1958 г., в. Дабраслаўка Пінскага р. Н. р.:

Да харош, дзевачкі, вельмі харош,
Да бела лічанька, жоўты вус;

воп. 83, спр. 217, сш. 3, л. 24, 1983 г., в. Снядзін Петрыкаўскага р.; воп. 80, спр. 178, сш. 2, л. 59, 1980 г., в. Прыстарань Светлагорскага р.; ГДУ, 1978 г., в. Мілашэвічы Лельчыцкага р. Н. р.:

Ой, харош, мамка, як ясень,
Лічыка бела, сам красен.
Ой, харош, мамачка, як сокал,
На правай руцэ персцень мой;

Довнар-Запольскі, с. 19, № 158, в. Дабраслаўка Пінскага р.;
Можейко, с. 135, 1964 г., в. Тонеж Лельчыцкага р.; Захарава, 1984,
с. 263, в. Дружылавічы Іванаўскага р.

170. Радчаначкі — добры людзе

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 15, сш. 1, л. 31. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1969 г. у в. Радчыцк Столінскага р. ад Л. С. Шульжык. Пасля вянца ў доме маладой.

171. Выйдзі, дзевачка, з хаты

Гілевіч, 1974, с. 374. Зап. у в. Вулька Лунінецкага р.

172. Ай, бел снег

БДУ, папка 3, сш. 10, л. 2. Зап. А. Лойка ў 1975 г. у в. Полямя Сенненскага р. ад Ф. М. Старавойтавай.

173. Па вуліцы, па шумнай раз'езд раз'язджаець

Шлюбскі, с. 150, № 314. Зап. у 1918 г. у в. Крутое Веліжскага п. У маладой перад ад'ездам да маладога.

174. Ехаў малойчык з крутых гор

Гілевіч, 1979, с. 185. Зап. у в. Любатынь Талачынскага р. Вар.: БДУ, в. Ордаць Шклоўскага р.

175. Прыехаў Ляксейка к варотам

ІРМІ, к. 40, папка 1, л. 3. Зап. М. Ю. Зубаў у 1906 г. у в. Будзішчы Клімавіцкага п.

176. Да па вішару галачкі ляталі

Радченко, с. 81, № 47. Зап. у Дзятлаўскай вол. Гомельскага п. Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 3, сш. 2, л. 3, 1968 г., в. Белая Дуброва Касцюковіцкага р.

177. Ой, наш суджанька, як паня

РГТ, ф. 53, воп. 1, № 110, л. 60, № 12.

178. Ды ўзышоў месяц над ізбой

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. Л. А. Малаш у 1982 г. у в. Лі-бараўшчына Докшыцкага р. Вар.: воп. 9, спр. 27, сш. 4, л. 35, 1954 г., в. Прыяміна Крупскага р.; Розенфельд, с. 87—88, № 61, в. Парасятнікі Барысаўскага п.; Гілевіч, 1979, с. 180, в. Трэці Гарадзец Ушацкага р.; Шейн, с. 650, № 692, Дзісенскі п. Жаніх прыязджае ў дом нявесты з прыданымі і яму спяваюць; Добровольскій, с. 299, № 659, Дзісенскі п. Вячэрні прыезд жаніха па нявесту. Н. р.:

Толькі знаць, толькі відаць па кветачцы;

Романов, VIII, с. 507, Сенненскі п.; Дембовецкі, с. 562, № 144, на Магілёўшчыне.

179. Не цвіла каліна, не цвіла

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 77, сш. 32, л. 2, № 5. Зап. В. М. Гайшун у в. Орсічы Бабруйскага р. ад М. С. Крук.

180. Ой, злонка, злонка сасонка

Гілевіч, 1973, с. 224. Зап. у в. Арэшніца Клецкага р.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 83, сш. 2, л. 3, 1974 г., в. Гародзькі Валожынскага р.; воп. 1, спр. 90, сш. 1, л. 30, в. Гаршчэўшчына Талачынскага р. Як вязуць маладую да маладога; Дембовецкі, с. 575, № 264, Магілёўскі п. Пасля заканчэння вясельнага вечара, у час выезду маладых у дом жаніха.

181. Харошае дзерава каліна

Добровольскі, с. 111, № 232. Зап. у в. Данькава Смаленскага п. Перагаворы паміж нявестай і прыехаўшым жаніхом. Яна не хоча адчыняць яму вароты, бо ей няма часу.

182. Лугком-беражком рэчка йшла

Шлюбскі, с. 116, № 214. Зап. у 1923 г. у в. Чанавічы Віцебскага п. Заручыны.

Вар.: Романов, VIII, с. 364, Каралеўская вол. Віцебскага п. Падарозе да жаніха. Н. р.:

Лугам-берагам дуда йшла,
Каля 'бложайку — цымбалы.

183. Калінка наша лугавая

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 56, сш. 26, л. 6. Зап. Н. Я. Іванова ў 1953 г. у в. Шавярнічы Бярэзінскага р. ад Д. Д. Саскавец.

Вар.: спр. 60, сш. 13, л. 3, 1965 г., в. Макарычы Слуцкага р.; Гілевіч, 1973, с. 225, в. Дзмітравічы Бярэзінскага р.

184. Шумлівае дзерава каліна

БДУ, папка 8, сш. 16, л. 3. Зап. Г. Гардзіенка ў в. Барбэраўка Старадарожскага р. ад П. П. Аляхновіч, 1918 г. н.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 82, сш. 51, л. 4, 1974 г., в. Дзярэчынцы Нясвіжскага р.; ф. 8, воп. 75, спр. 105, сш. 1, № 68, 1975 г., в. Прысынак Уздзенскага р.

185. Шумліва каліна-дзерава

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 23, сш. 7, л. 16—17. Зап. М. С. Гайдук у 1967 г. у в. Колюж Бярэзінскага р.

Вар.: ф. 8, воп. 75, спр. 96, сш. 2, л. 53, № 45, 1975 г., в. Клінок
Цэрвеньскага р. Як вянок маладой знімаюць; ф. 13, воп. 10, спр. 78, сш. 42,
л. 6, № 10, 1974 г., в. Мадора Рагачоўскага р.

186. Тонкае дзераўцо клянінка

Романов, VIII, с. 372. Зап. у Бабініцкай вол. Віцебскага п.

187. Звонкае дзераўца каліна

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 48, сш. 9, л. 1. Зап. Е. Г. Галдзеева ў
1952 г. у в. Лазны Жалудоцкага р. ад В. А. Мікульскай, 1927 г. н.
Вар.: сш. 52, сш. 14, л. 2, 1972 г., в. Леднікі Глыбоцкага р.; спр. 74,
сш. 2, л. 6, 1973 г., в. Ніканавічы Быхаўскага р.

188. Лугавая каліна лугам ішла — шумела

ГДУ. Зап. І. В. Лугаўская ў 1982 г. у в. Хізаў Кармянскага р. ад
Г. А. Ганчаровай, 1911 г. н.

189. А ў лузе каліна гаварыла

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 63, сш. 1, л. 5, № 11. Зап. Л. Р. Аўчын-
ка ў 1969 г. у в. Дроздава Талачынскага р. ад Т. У. Нарчук, 75 г.
Вар.: ф. 8, воп. 76, спр. 115, сш. 1, № 41, 1976 г., в. Дразды Полац-
кага р.; Прозвіцкая, с. 132, Сібір. Дзявічнік. Н. р.:

Зелен вінаград шышкамі,
Весел Ванечка з дружкамі
І з маладымі свашкамі;

Добровольскі, с. 85, № 173, в. Данькава Смаленскага п. Калі
з-пад вянца прыедуць; БДУ, папка 3, сш. 44, л. 1, в. Пышна Лепельска-
га р. Н. р.:

Вылівала вадзіцу — не выліла,
Не кідала матушку — пакінула;

папка 12а, сш. 9, л. 1, в. Мосар Віцебскага р.; АФК, ф. 10, воп. 15,
спр. 77, л. 89, в. Двор Жэрчаніцы Ушацкага р.

190. Прыляталі сакалы

Шейн, I, с. 413—414, № 16. Зап. у Бельскім п. Смаленскай губ. Ма-
ладой, калі пад'язджае жаніх.
Вар.: Шлюбскі, с. 149—150, № 313, 1920 г., в. Ражнова Полацка-
га п. Княгіня перад ад'ездам да маладога. Н. р.:

Як наляцела сакалоў да повен двор...
Чорная шапачка ды з вянком,
Сядзіць на кані, як сонца,
Нат'явіць дзеванькі ні слоўца.

191. Што за панове, што за сватове на дварэ, на дварэ?

Романов, I—II, с. 362, № 107. Зап. у в. Латыгова Сенненскага п.
Вар.: Шейн, с. 610, № 578, в. Дуброўкі Лепельскага п. Калі нявеста
сядзіць у кляці, а жаніх з дружынай пад'язджае да яе хаты. Н. р.:

А хоць я выйду, хоць я не выйду, ён тут ёсць...
А што ў злоце, у казловым боце — суджанька;

№ 576, в. Старое Сяло Віцебскага п. Калі прыедуць на двор сваты;
Дембовецкі, с. 569, № 209, м. Чарэі Сенненскага п.; АІМЭФ, ф. 8,
воп. 74, спр. 84, сш. 2, № 23, 1974 г., в. Падбярэззе Крупскага р.; ЦНБ
АН БССР, ф. 122, л. 38, № 64, Лепельскі п.

192. Наехала гасцей поўны двор, поўны двор

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 83, сш. 61, л. 7, № 15. Зап. Л. С. Буй-
ніцкая ў 1974 г. у в. Закрынчча Лагойскага р. ад С. Буглак, 1903 г. н.
Вар.: спр. 37, сш. 37, л. 8, 1971 г., в. Беница Маладзечанскага р.; спр.
85, сш. 20, 1974 г., в. Пустынкi Сенненскага р.; спр. 14, сш. 4, л. 40,
1967 г., в. Саўскі Бор Лепельскага р.; спр. 79, сш. 7, л. 15, 1974 г., в. Пе-
раможац Вілейскага р. Н. р.:

— Ды ці ў чорным, на кані ворным — ці то твой?..
— А што ў чорным, на кані ворным — дзеве́р мой;

ф. 8, воп. 2, спр. 40, сш. 3, л. 30, 1971 г., в. Груздава Пастаўскага р.;
воп. 75, спр. 105, сш. 1, л. 85, № 67, 1975 г., в. Прысынак Уздзенскага р.
Першы радок:

Вій, ці жар, ці полымя к нам на двор;

ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 162, 1888 г., в. Харава Пружанскага п. Н. р.:

Каліта грошы і сам харошы — то мой;

Анимелле, с. 196—197, Лепельскі п.; БДУ, папка 6, сш. 15, л. 2,
в. Любатынь Талачынскага р. Н. р.:

А ўз'ехала тры двараніна к нам на двор...
Што ў зеляненькім, на вараненькім — мілы мой;

Прозвицкая, с. 144, Сібір. Заручыны (першы дзень). Н. р.:

У серанькім ды на сівенькім — свёкр мой,
У зялёненькім на вароненькім — дзеве́р мой;

Warszewski, т. 4, с. 4, поўнач Беларусі; Połujanski, с. 212,
Аўгустоўскі п. Н. р.:

Што ў сівеньку на вараненьку — то то мой,
Што ў зелены, што ў чэрвені — то не мой,
Што за столікам і з пахолікам — то то мой;

ГДУ, сш. 53, л. 7, 1982 г., Кармянскі р.; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 76, л. 140, 1976 г., в. Мяжаны Браслаўскага р.; Рурійскі, с. 54, поўнач Беларусі.

193. Мы не татары, мы не баяры на дварэ

БДУ, папка 5, сш. 12, л. 14—15. Зап. М. Багдановіч, М. Гвозд у в. Другі Гарадзея Ушацкага р. ад Х. У. Качан, 79 г.

194. Прыехалі тры малойчыкі на наш двор

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 3, сш. 12, л. 8. Зап. Ф. А. Чаплінская ў 1964 г. у в. Гюршты Ашмянскага р. ад Т. К. Апанэль.

195. Наехала сем казачэнькаў на наш двор

Руберовскі, с. 14.
Вар.: Гілевіч, 1979, с. 181, в. Камаі Пастаўскага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 72, сш. 2, л. 26, 1973 г., в. Уюн Быхаўскага р.; воп. 2, спр. 29, л. 33, 1970 г., в. Міхалішкі Астравецкага р. Н. р.:

Ці што пры дружку ў белым кажушку — ці той твой?..
Ці што ў сярмязе, у добрай павазе — ці той твой?
Ці што пры маршалку, насунуўшы шапку — ці той твой?

воп. 1, спр. 89а, сш. 1, л. 8, 1963 г., в. Сяляткі Мядзельскага р. Н. р.:

Ці што ў карэце, у сінім жакеце — ці той твой?
Ці што ў чорным на кані дворным — ці той твой?

воп. 74, спр. 81, сш. 2, л. 37, 1974 г., в. Бомбалы Валожынскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 4, сш. 11, л. 9—10, 1964 г., в. Сялец Смагонскага р.; воп. 9, спр. 13, л. 5, 1964 г., Крывіцкі р. Як чакаюць маладога; Гілевіч, 1973, с. 72, в. Альсевічы Мядзельскага р.; Добровольскі, с. 109, № 227, Смаленская губ. Нявеста распранае жаніха. Н. р.:

Ай, на куце, у золаце — свёкар мой,
А на конічку, у камзольчыку — дзевяр мой;
А на коніку, на вароненькім — мілы мой.

196. Наехала семсот баяраў на наш двор

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 35, сш. 19, л. 11. Зап. В. Р. Ілючэнка ў 1971 г. у в. Дуброва Нараўлянскага р.
Вар.: Мат. II, с. 46, в. Опаль Кобрынскага п. Спяваюць у дарозе.
Н. р.:

Што ў сіняму, што ў белаю — то не мой,
Што ў яснаму, што ў краснаму — то той мой;

ГДУ, сш. 4, в. Засінцы Ельскага р. Заручыны. Н. р.:

Што на покуце да ў золаце — то мой;

КСД, в. Сямурадцы Жыткавіцкага р. Н. р.:

А што ў ватлозе, у залатым поясе — то мой;

Захарава, с. 142, 1970 г., в. Радастава Драгічынскага р.

197. Прыляцелі тры селезні на мой двор

Шейн, III, с. 397, № 3, 1889 г., в. Дзякавічы Мазырскага п. Змовіны. Перапой у маладой. Дзяўчаты, выпіўшы свае чаркі і пабраўшы ў рукі падаркі, спяваюць.

Вар.: Вукowski, с. 270, № 2, в. Віткаўка Пінскага п. Н. р.:

Што ў шэрым — то не мой,
Што ў чырвоным, харошым — то то мой.

198. Прыляцелі тры саколкі к нам на двор

БДУ, папка 2, сш. 12, л. 3. Зап. Л. В. Аўгусціновіч, У. А. Васілевіч у в. Вал Барысаўскага р. ад Л. І. Скурат, 1932 г. н.

Вар.: папка 1, сш. 43, л. 5, в. Пячное Лагойскага р. Н. р.:

А што ў кажушку, у сінім палушку — дзевер мой;

Дембовецкiй, с. 571, № 223, Магілёўскі п. Пасля шлюбу ў доме маладой. Н. р.:

А што ў чарніні на вараніні — свёкар мой,
А што ў сіменькім ды на сівенькім — дзевер мой,
А што конік пляша, шабелькай маша — во то мой.

199. Наляцела сакалоў повен бор

ЦНБ АН БССР, ф. 122, л. 18, № 56. Зап. у Лепельскім п.

200. Наляцела галубоў полан двор

Шейн, I, с. 435, № 2. Зап. у в. Прудкі Смаленскага п. У час зговара і папойкі нявесціны свахі спяваюць.

201. Наляцела семсот галубоў на наш двор

Гілевіч, 1979, с. 54.

202. Зазвінелі калакольчыкі на дварэ

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77. Зап. Т. Б. Варфаламеева, 1977 г., в. Парэчча Аршанскага р.

Вар.: в. Люцец Барысаўскага р.; БДУ, папка 3, сш. 52, л. 2, в. Воўча Докшыцкага р.

203. Прыехалі мы на мяцёны двор

Малевіч, с. 87, № 8. Зап. у в. Малевічы Слуцкага п.
Бар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 136, сш. 1, л. 37, 1977 г., в. Бар-
барова Глускага р.; Гілевіч, 1973, с. 169, в. Арэшніца Клецкага р.

204. Казалі, сяло недалечка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 35а, сш. 10, л. 21, № 27. Зап. Н. Гурь-
новіч у 1965 г. у в. Уланава Слуцкага р. ад М. І. Дубаленка.
Бар.: БДУ, папка 6, сш. 36, л. 5, в. Панача Клецкага р.; Гілевіч,
1979, с. 36, в. Драбаўшчына Клецкага р.

205. Ехалі мы за тры мілі

БДУ, папка 12, сш. 31, л. 5. Зап. у в. Рахавічы Нясвіжскага р.

206. Пакажыце сваё золата

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 137, сш. 1, л. 8. Зап. В. І. Скідан у 1977 г.
у в. Рассвет Акцябрскага р. ад М. М. Вежнавец, 77 г. Як прыедзе жа-
ніх па нявесту.

207. Прыехалі да вас пад варота

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 13, сш. 15, л. 16, № 1. Зап. у Слуцкім р.
Бар.: ф. 8, воп. 75, спр. 94, сш. 8, л. 56—57, № 29, 1975 г., в. Кры-
ваносы Старадарожскага р. Н. р.:

Прыехалі на мяцёны двор да вынеслі да цісовы стол;

1975 г., в. Рэдкавічы Любанскага р. Н. р.:

А нашае даражэйшае 2
Да за ваша харашэйшае;

воп. 77, спр. 134, сш. 2, л. 43, 1977 г., в. Зелянковічы Глускага р.;
спр. 130, сш. 1, л. 77, № 73, 1977 г., в. Вялікі Рожан Салігорскага р. Як
прыедуць да маладой. Н. р.:

Яно к нашаму раўнюсенька,
З намі ехаць гатавюсенька;

ф. 13, воп. 10, спр. 79, сш. 16, 1974 г., в. Лазавічы Клецкага р.; спр. 77,
сш. 29, л. 1, 1974 г., в. Вострава Капыльскага р. Прсыць выкуп за ма-
ладую ў прыехаўшых; спр. 73, сш. 3, л. 9, 1973 г., в. Дойнічава Бабруй-
скага р.; БДУ, папка 12а, сш. 17, л. 1, в. Лоша Дзяржынскага р.

208. Лявонька на двор едзіць

АІМЭФ, ф. 13, воп. 2, спр. 10, сш. 1, л. 5. Зап. К. І. Шчарбакова ў
1960 г. у в. Боськава Сіроцінскага р. ад А. С. Кухарэнка, 83 г.
Бар.: Шейн, с. 742, № 19, 1873 г., Гарадоцкі п. Заручыны. Н. р.:

А хто ж там на коніку ў беленькім насовіку
Па двару паязджаець, княгіню выклікаець;

Гілевіч, 1979, с. 321—322, в. Задоры Лепельскага р.

209. Ой, і з'ехаўшы на цесценькаў двор

Шырма, с. 140, № 125. Зап. у 1928 г. у в. Шакуны Пружанскага п.
Вяселле ў маладой.

210. Адкрыў акеначка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 63, сш. 17, л. 7. Зап. М. І. Смалюк у
в. Камянюкі Камянецкага р.

211. Прачыніце акошка

ВП. Зап. у в. Гусак Маларыцкага р. ад П. С. Кучко, 66 г.
Вар.: Чубинский, с. 298, № 757, в. Палоскі Бельскага п. Н. р.:

Ці па казацке сэрданька, ці па баярске дзіцятка?
Не па казацке сэрданька, а па баярске дзіцятка.

ДРУЖЫНА МАЛАДОГА ПРОСІЦЦА У ХАТУ

212. Ай, сват-сватушка

Шейн, I, с. 467, № 21. Зап. у 1859 г. у Смаленскай губ. На дварэ ў
маладой.

213. Ой, на хаце зелле

ГДУ. Зап. у в. Барбароў Мазырскага р. ад С. С. Краўчанка, 84 г.
Вар.: Захарова, 1984, с. 60, № 17, 1975 г., в. Махновічы Мазыр-
скага р.

214. Адчыніце да сені і хату

Гілевіч, 1979, с. 383. Зап. у в. Клешаў Слуцкага р.

215. Пусці, сваце, у хату

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 21, сш. 1, л. 87, № 100. Зап. В. І. Скідан
у 1969 г. у в. Козікі Пінскага р.

Вар.: Довнар-Запольский, с. 6, № 53, в. Дабраслаўка Пінска-
га п. Прыезд жаніха ў дом нявесты; Булгаковский, с. 98, № 9, Пінскі п.
На запоіны або калі бывае зговар жаніха і нявесты; Мат., II, с. 48,
в. Опаль Кобрынскага п. Вызаў радні.

216. Гэй, маршалак, дзе твая дружына?

Гуковский, с. 151. Калі сват заходзіць у хату да маладой без
маладога.

Вар.: Каминский, с. 297, № 14, м. Дрысвяты Нова-Аляксандраўскага п.; Гілевіч, 1979, с. 338, в. Вайшкунны Пастаўскага р.

217. Чыкітала сарока на лазе, на лазе

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 146, сш. 3, л. 8—9. Зап. В. І. Скідан у 1978 г. у в. Вялікія Князікоўцы Іўеўскага р.

218. А сватку наш, сватку

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 87, сш. 3, л. 5. Зап. у г. п. Багушэўск Сенненскага р.

Вар.: спр. 63, сш. 2, л. 32, 1961 г., в. Жыцькава Барысаўскага р.; спр. 47, сш. 3, л. 29, № 1, 1960 г., в. Глушыца Сіроцінскага р.; воп. 81, спр. 189, сш. 2, л. 23, 1981 г., в. Сініцы Бешанковіцкага р.; спр. 187, сш. 1, 1981 г., в. Ухвала Крупскага р.; воп. 79, спр. 162, сш. 1, л. 63, № 72, 1979 г., в. Тумілавічы Докшыцкага р.; воп. 2, спр. 7, сш. 1, л. 54, 1968 г., в. Трасціно Хоцімскага р. Н. р.:

Самі пяшком ішлі, жаніха ў мяшку няслі,
Паджанішніка ў шаньке, запраглі дружка ў санкі;

ф. 13, воп. 10, спр. 77, сш. 23, л. 7, № 23, 1977 г., в. Грабянец Чэрвеньскага р.; сш. 34, л. 1, 1977 г., в. Драбаўшчына Клецкага р.; сш. 29, л. 1, в. Вострава Капыльскага р. Просяць выкуп за маладую ў прыехаўшых. Н. р.:

Адчыніце ж вы нам вароцейкі,
Да пусціце нас да на парожачкі;

Адраджэнне, с. 261, № 49, 1912 г., в. Мікалаеўшчына Мінскага п.; Шлюбскі, с. 182, № 426, в. Смалькі Віцебскага п. Песня, звязаная з гасцямі; Гілевіч, 1979, с. 512, в. Кублічы Ушацкага р.; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 231, 1877 г., в. Парэчча Ушацкага р.; Шейн, с. 601, в. Бабцы Лепельскага п.; Мажэйка, с. 319, 1972 г., в. Шпакоўшчына, Полацкага р.; Бекаревич, Магілёўская губ.

219. А былі ж мы ў дарозе

Мажэйка, с. 306—307, № 156. Зап. у 1973 г. у в. Шалашына Дубровенскага р.

Вар.: Рубцов, с. 10, № 7, в. Альша Руднянскага р. Спявае світа жаніха, прыехаўшы за нявестай; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 75, 1975 г., в. Чарняўскія Аршанскага р. Як прыедуць сваці жаніха па маладую; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 52, сш. 13, л. 7, 1972 г., в. Зарудаўе Мастоўскага р.; воп. 6, спр. 14, сш. 3, л. 2, № 21, 1976 г., в. Кажамякі Сенненскага р.; воп. 9, спр. 8, л. 34, в. Цяцерын Бялыніцкага р.

220. А свату ты наш, свату

БДУ, д., 1976. Зап. А. У. Рогава ў 1976 г. у в. Хацюхова Крупскага р. ад Я. Евароўскай, 1912 г. н.

Вар.: папка 5, сш. 46, л. 12, в. Лозкі Навагрудскага р.; Шейн, I, с. 177, № 34, Барысаўскі п.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 93, сш. 2, л. 8, № 7, 1964 г., в. Лядневічы Сенненскага р.; спр. 79, сш. 4, л. 19, 1963 г., в. Бабцы Глыбоцкага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 78, сш. 43, л. 13, № 28, 1974 г., в. Замасточча Докшыцкага р.; спр. 56, сш. 16, л. 4, № 1, в. Глебаўшчына Плешчаніцкага р.

221. Пусці, пусці, свадейка, у хату

Романов, VIII, с. 491. Зап. у Быхаўскім п. Калі прыедзе малады да маладой, то свацці нявесты выносяць на двор стол, вядро вады, водку, закуску вітаць сватоў жаніха. Свацці жаніха спяваюць.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 128, сш. 5, № 60, 1977 г., в. Новы Крыўск Рагачоўскага р. Н. р.:

Раскажам табе праўдачку ж,
Да што прыехалі па дачку,
Не на сівым каню — на бычку.

222. А мы, свахі, з дарогі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 83, спр. 217, сш. 1, л. 10—11. Зап. І. І. Крук у 1983 г. у в. Бялёў Жыткавіцкага р. ад К. П. Макарэвіч, 1947 г. н.

Вар.: сш. 3, л. 20, 1983 г., в. Снядзін Петрыкаўскага р. Н. р.:

Як не пусціш у хатачку,
То выведзі сваю дачку
Да пастаў на мядочку;

воп. 82, спр. 197, сш. 1, л. 2, 1982 г., в. Карлаўка Брагінскага р.; ф. 2, воп. 7, спр. 7, сш. 7, л. 61, 1963 г., в. Гаўрыльчыцы Лунінецкага р.; Гілевіч, 1979, с. 183—184, в. Вежнаўцы Светлагорскага р. Нат. мел. З. Я. Мажэйка.

223. Пусці, свацця, у хату

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 41, сш. 4, л. 36. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1958 г. у в. Дабраслаўка Лагішынскага р. ад Я. П. Курыльчык. На дварэ жанчыны спяваюць.

Вар.: воп. 2, спр. 15, сш. 1, л. 24, № 20, 1969 г., в. Радчыцк Столінскага р.; Захарава, 1984, с. 65, № 45, 1975 г., в. Парэчча Пінскага р.

224. Прыбілася рыба к гату

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 4, сш. 1, л. 57. Зап. В. Ф. Гусціновіч у 1957 г. у г. п. Кажан-Гарадок Лунінецкага р. ад Л. М. Каратыш.

Вар.: воп. 10, спр. 52, сш. 9, л. 8, 1972 г., в. Касцюкі Любанскага р.; спр. 74, сш. 10, л. 5, № 9, 1974 г., Бабруйскі р.; спр. 52, сш. 30, л. 1, № 2, 1972 г., в. Сурнаўка Талачынскага р.; ф. 8, воп. 77, спр. 142, сш. 1, л. 82, 1977 г., в. Чаланец Салігорскага р.; воп. 80, спр. 179, сш. 4, л. 53, № 56, 1980 г., в. Пятровічы Светлагорскага р.; воп. 2, спр. 18, сш. 3, л. 9, № 6, 1969 г., в. Беражное Столінскага р.; воп. 83, спр. 213, сш. 2, л. 34, 1983 г., в. Замоцічы Жыткавіцкага р. Н. р.:

Нараджона рукавіцаю,
Пасаджона за званіцаю;

ф. 2, воп. 7, спр. 7, сш. 6, л. 49, 1968 г., в. Гаўрыльчыцы Лунінецкага р.
Н. р.:

Нашы рукі пазяблі,
Парабіліся, як граблі.
Нашы зубы заляскацелі,
Сваты есці захацелі;

Чубинский, с. 330, № 877г, г. п. Давыд-Гарадок Мазырскага п.;
с. 330, № 877д, в. Плотніца Пінскага п.; Булгаковский, с. 101,
№ 18, Пінскі п.; Довнар-Запольский, с. 14, № 114, в. Дабраслаўка
Пінскага п.; Захарава, с. 150, 1969 г., в. Жарабковічы Ляхавіцкага р.

225. Ой, сваце, сваце, сватачку

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 182, сш. 1, л. 37, № 28. Зап. Г. А. Бар-
ташэвіч у 1981 г. у в. Асарэвічы Брагінскага р. ад М. Р. Богуш, 1905 г. н.
Нат. мел. З. Я. Мажэйка.

226. Пусці, сватачка, у хатачку

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 144, сш. 1, л. 86. Зап. Г. А. Барташэвіч і
Л. П. Барабанава ў 1978 г. у в. Барсукі Кармянскага р. ад Ю. С. Анішчан-
ка, 1917 г. н.

Вар.: воп. 74, спр. 79, сш. 1, № 90, 1974 г., в. Малыя Хальнявічы
Крупскага р.; воп. 73, спр. 69, сш. 1, л. 93, 1973 г., в. Іскань Быхаўскага р.;
воп. 75, спр. 98, сш. 1, л. 83, 1975 г., в. Маканавічы Лоеўскага р. Н. р.:

Мы твайго нічога не паядзім, толькі маладое паглядзім;

ф. 13, воп. 10, спр. 11, сш. 8, л. 15, № 21, в. Перагон Слаўгарадскага р.
Н. р.:

А не будзем прасіць гарэлкі,
А й будзем прасіць сабе дзеўкі;

Радченко, с. 90, № 85, Дзятлаўская вол. Гомельскага п.; М о s z y ŋ s k i,
с. 266—267, № 714, в. Дарашэвічы Мазырскага п. Н. р.:

А калі пускаеш, то выведзем тваю дочку
З-пад цёмнага ценю к нашаму маладзеню;

Шейн, I, с. 260, № 18, в. Міхалёў Бабруйскага п. Дружына маладога на
дварэ ў маладой. Пасля першага радка:

Будзем сядзеці, маўчаці, маладую к сабе прывучаці;

ГДУ, сш. 68, л. 2, 1982 г., г. Рэчыца, в. Дзяржынск Лельчыцкага р.,
в. Бацунь Буда-Кашалёўскага р. Н. р.:

Будзем глядзець парадачку,
Як сядзець сват дачку;

сш. 30, л. 9, 1981 г., в. Бабічы Рагачоўскага р.; Захарченко, с. 69, Обска-Іртышскае міжрэчча. Н. р.:

Не будзем лучыны паліць,
А будзем вачамі свяціць.

227. Пусці, сваде, у хату пагрэціся

АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 269, л. 19. На двары паязджане.
Вар.: спр. 267, л. 7, Угрынічская вол. Пінскага п. Падыходзячы да хаты маладой. Н. р.:

Бо раскідаемо хату.
Вуглы паадрываемо
І к чорту пазакідаемо.

228. Пусці, свацця, у хату

ГДУ. Зап. у в. Барбароў Мазырскага р. ад С. С. Краўчанка, 84 г.
Вар.: 1976 г., пасёлак «Красная Горка» Гомельскай вобл. і в. Тульнавічы Хойніцкага р.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 74, сш. 9, л. 13, № 27а, 1974 г., г. Мазыр.

229. Мы сягоння ўсю ночачку не спалі

Гілевіч, 1979, с. 184. Зап. у в. Краснае Бярэзінскага р.
Вар.: РГТ, ф. 20, № 19, л. 6, в. Капланцы Ігуменскага п.

230. Мы ехалі чатыры мілі барамі

Гілевіч, 1979, с. 182—183. Зап. у в. Пустаселле Докшыцкага р.

231. Ды ўдарылі буйныя дажджы на дварэ

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 4, сш. 11, л. 10. Зап. С. І. Акуліч у 1964 г. у в. Сялец Смаргонскага р. ад П. Акуліч, 65 г.
Вар.: РГТ, ф. 53, воп. 1, № 110, л. 5. Н. р.:

Да ў караваі шышачкі памерзлі,
У старшай свашкі ручачкі пакрылі;

Добровольскі, с. 187, № 452, в. Інькава Парэцкага п. Смаленскай губ. Сваты стаяць пад вакном і просяцца ў хату; Kolberg, с. 221, каля Любашава ў Пінскім п.

232. Рана, рана

Добровольскі, с. 221, № 534. Зап. у Смаленскім п. Уначы жаніх прыязджае за нявестай.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 195, л. 8, в. Глыбачка Ушацкага р.

233. Я ж вам не старожка

Мат. II, с. 45. Зап. у Кобрынскім п.

234. Ай, даўно, даўно сваты на дварэ

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 10, сш. 3, л. 26. Зап. Л. М. Салавей у 1968 г. у в. Заблялышын Хоцімскага р. ад Е. К. Жураўлёвай, 78 г., Е. В. Мінчанка, 66 г., А. І. Казловай, 1917 г. н.

Вар.: Прозвицкая, с. 158, Сібір. Вясельны пір. Сваякі маладой «пачыналі круціцца». Пасля трэцяга радка:

А сват лапці пляцець, свацця воўну прадзець;

Гарэцкі, с. 40—41, № 97, в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага р. Н. р.:

Ад свата прывету, ад свацці прыгляду. 2
Выслалі слугу — сабаччу нагу: 2
Як далі нам чэсць — сабаччу шэрць. 2

235. Каб я ведала, да мой браценька, што то так

АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 176, сш. 3, № 29. Зап. Л. М. Салавей у 1980 г. у г. Драгічын ад А. Т. Лучыц-Федарэц, 1909 г. н. Як сватоў маладога доўга не пускаюць у хату.

Вар.: Шырма, с. 235, № 221, 1932 г., в. Шэні Пружанскага п. Выязджаюць па маладую.

236. Ці мы тут доўга стаўшы?

ВПІ. Зап. у в. Гусак Маларыцкага р. ад П. С. Кучко, 66 г.

237. І стучыць, і гручыць дарожанька за сялом

БДУ, папка 12, сш. 11, л. 1. Зап. Г. Бычкова ў в. Вялікія Дольцы Ушацкага р. ад В. Н. Дук, 1925 г. н.

Вар.: Гілевіч, 1979, с. 187, с. Пышна Лепельскага р.

238. Чашнічку, мой браценьку

ГДУ. Зап. у 1979 г. у Лунінецкім р.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 15, сш. 3, л. 8, 1969 г., в. Глінка Столінскага р. Н. р.:

Бо нас тут не злюбілі, нас тут асудзілі;

воп. 1, спр. 19, сш. 2, л. 1, № 33, 1948 г., в. Гайкоўка Кобрынскага р. Пасля чацвёртага радка:

З поўнымі паўночкамі, з новымі дзежачкамі;

ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 43, 1888 г., в. Харавя Пружанскага п.; Бел. дыял., с. 299, 1975 г., в. Моладава Іванаўскага р. Як заедуць сваты на падворак, то свахі спяваюць; БДУ, 1979 г., в. Гальцы Столінскага р. Пасля чацвёртага радка:

З ручкаю ды бяленькаю, з пляшачкай ды паўненькаю;

Захарава, 1984, с. 157, № 387, 1969 г., в. Парэчча Пінскага р.;
Гілевіч, 1974, с. 374, 1970 г., в. Вулька Лунінецкага р.

239. Гордага цесця маеш

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 82, сш. 2, л. 36. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1963 г. у в. Лоск Маладзечанскага р. ад С. М. Гнілазуб. Як заязджаюць на двор да маладой, то зачыняюць падвор'е.

Вар.: РГТ, ф. 53, воп. 110, л. 56, № 2. Свашкі едуць да маладой і там застаюцца.

240. У гордага цесця

Шейн, III, с. 433, № 79, 80, 81, с. 433—434. Зап. у в. Верасніца Мазырскага п. Перад закрытымі дзвярмі ў маладой.

Вар.: с. 409, № 33, 1889 г., в. Дзякавічы Мазырскага п.; Пашкова, с. 55, в. Старое Сяло Ракітнеўскага р. Ровенскай вобл. Свахі маладога просяцца пусціць іх у хату маладой; с. 54, в. Альшаны Столінскага р. Свахі, стукаючы разам з дружкамі маладога ў зачыненыя з сярэдзіны хаты дзверы, спявалі; ГДУ, сш. 58, л. 4, 1982 г., г. п. Лельчыцы. У адказ зяць п'яе; Mozynski, с. 267, № 716, в. Галубіца Мазырскага п. Н. р.:

Крый каня хусцінкаю, сам сябе дружынкаю;

Захарава, 1984, с. 184, № 504, 1969 г., в. Бакуны Пружанскага р.;
Zienkiewicz, с. 96, № 25, Пінскі п. Н. р.:

Вып'емо, падскочымо, возьмемо, што схочымо;

Koiberg, с. 221, № 51, каля Любашава (Барава, Пагост) у Пінскім п. Ідучы з баярамі па маладую; Гілевіч, 1973, с. 170, в. Арэшніца Клецкага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 60, сш. 2а, л. 36, № 23, 1973 г., в. Шкураты Брагінскага р.; воп. 83, спр. 213, сш. 2, л. 39, 1983 г., в. Залюцічы Жыткавіцкага р.; спр. 209, л. 78, 1983 г., в. Лучыцы Петрыкаўскага р. Н. р.:

Ці кажушка не маеш, 2
Ці на стол засцілаеш? 2
Стой, зяцю, за варотамі;

воп. 75, спр. 97, сш. 3, л. 6, 1975 г., в. Языль Старадарожскага р.; ф. 13, воп. 9, спр. 10, сш. 2, л. 2, № 4, в. Асавец Мазырскага р. Н. р.:

Будзе цешча ждаці, на вароцях стаяці;

ГДУ, г. Хойнікі. Н. р.:

Мы шкоды не зробім, мы лаўкі не зломім.

241. Стаіць зяць у варотах

БДУ, папка 8, сш. 6, л. 1. Зап. К. Дзенісюк у в. Прыбарава Брэсцкага р. ад М. Я. Дзенісюк, 1919 г. н.

Вар.: ГДУ, 1980 г., в. Чырвонае Поле Брагінскага р. Н. р.:

Не стой, зяцю, за варотамі з чырвонымі да чаботамі,
З яснымі да падкоўкамі, з свахамі да саколкамі.

242. Стой, зяцю, за варотамі

Довнар-Запольский, с. 21, № 175. Зап. у м. Целяханы Пінскага п.

243. У слаўнага цесценька стаіць зяценька перад вароты

Чубинский, с. 326, № 863. Зап. у Бельскім п. Гродзенскай губ.
Вар.: Moszyński, с. 266—267, № 715, в. Дарашэвічы Мазырскага п. Прыехаўшыя сваты спяваюць перад хатай.

244. У гардлівае цешчы стаіць зяць за парогам

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 65, сш. 12, л. 8, № 14. Зап. К. Ф. Маісенкава ў в. Канстанцінава Сенненскага р. ад А. С. Аўфяронак, 1913 г. н.
Вар.: ф. 8, воп. 81, спр. 187, сш. 1, л. 79, 1981 г., в. Шчукі Бешанковіцкага р.; воп. 74, спр. 84, сш. 1, л. 71, № 73, 1974 г., в. Малыя Хальнявічы Крупскага р.; Шлюбскі, с. 120, № 225, 1914 г., в. Смалькі Віцебскага п. Заручыны; Радченко, с. 362, № 105, Дзятлаўская вол. Гомельскага п.; Романов, VIII, с. 490, Быхаўскі п. Калі прыедуць да варот у маладой. Выкуп; Романов, I—II, с. 361—362, № 105, Сенненскі п.; Шейн, с. 750, № 44, Гарадоцкі п. Калі нявесту вязуць у дом жаніха; с. 308, каля Віцебска. Жаніх пасля шлюбу едзе дадому, а потым з дружынай прыязджае па маладую. Цесць у вывернутым кажусе з абразом, хлебам-соллю сустракае маладога і пытае: «З чым прыехаў, зяцюшка?», а той адказвае: «З вечным падаркам»; Добровольский, с. 217, № 521, в. Шылавічы Дарагабужскага п. Калі да нявесты прыедуць увечары паязджане. Н. р.:

На дварэ каплі капаюць,
На зяцю сукны мякнуць.
То сінія, то зялёныя,
Зверх таго чырвоныя;

с. 109, № 227, Смаленскі п.; ГДУ, 1980 г., в. Ветчын Жыткавіцкага р.; ВПІ, в. Лебядзінец Шаркаўшчынскага р.; Дембовецкый, с. 548, № 23. Зап. у вв. Гараны і Рэчкі Магілёўскага п. На заручынах; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 66, сш. 14, л. 3, в. Пятровічы Смалявіцкага р. Н. р.:

Маладзенькі хлопчык проці сенечак стаіць
Да ў сенечкі глядзіць;

Розенфельд, с. 75, № 32, в. Мятлічына Мінскага р. Н. р.:

Наш суджанька паніч, перад ганачкам стаіць.

245. Ой, у гордага цесця

АІМЭФ, ф. 13, воп. 1, спр. 12. Зап. І. І. Лучыц-Федарэц у 1980 г. у г. Драгічын ад А. Т. Лучыц-Федарэц, 1903 г. н.

246. Чаго, цешча, да пабягаеш

АІМЭФ, ф. 2, воп. 7, спр. 7, сш. 6, л. 52. Зап. Г. К. Антонаў у 1963 г. у в. Гаўрыльчыцы Лунінецкага р. ад М. І. Латчэні, 61 г.

247. А сваціца-вутка

ДФК, ф. 15, воп. 10, спр. 75, л. 124. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1975 г. у в. Калышкі Лёзненскага р. ад Е. Н. Каваленка, 69 г.

248. Запалі, мамка, свечку

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 71, сш. 2, л. 5. Зап. К. С. Цвірка ў 1973 г. у в. Старое Сяло Віцебскага р. ад А. Я. Шпунчавай, 65 г.

249. Ой, выйдзь, маці, з хаты

Бессараба, с. 97, № 25. Зап. у 1900 г. у в. Дакудава Бельскага п. Гродзенскай губ.

250. Выйдзі, цешча, выйдзі

Довнар-Запольскі, с. 21, № 176. Зап. у м. Целяханы Пінскага п. Стоячы за парогам.

251. Да пышна цешча, пышна

Пашкова, с. 54. Зап. у в. Альшаны Столінскага р. Свахі, стукаючы разам з дружкамі маладога ў зачыненыя з сярэдзіны хаты дзверы, спявалі, а з хаты маладой ім адказвалі.

Вар.: Мат. II, с. 43, Кобрынскі п. Н. р.:

Чы сарама не знае?
У яе кажух з адным клінам,
Яна выйдзе з медам-вінам;

РГТ, ф. 11, № 9, л. 33, 1888 г., в. Моталь Кобрынскага п. Перад домам поезд маладога спыняецца і свахі спяваюць; Дембовецкі, с. 572, № 230, Магілёўскі п. Пасля шлюбу ў доме маладой; Захарченко, с. 201, № 180. Обска-Іртышкае міжрэчча. Н. р.:

А за то ж яна пышна,
Што шуба із мышша.
А за то ж яна горда,
Што сабачча морда;

ГДУ, 1980 г., в. Чырвонае Поле Брагінскага р. Брат садзіць маладую каля маладога. Н. р.:

Ці кажуха не мала, ці чабот ажыдала;

АІМЭФ, ф. 8, воп. 83, спр. 210, сш. 2, л. 13, 1983 г., в. Турава Жыткавіцкага р.; Гілевіч, 1979, с. 182, в. Крывічы Салігорскага р.

252. Пышна цешча, пышна

Mozyński, s. 267, № 717. Зап. у в. Галубіца Мазырскага п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 80, спр. 178, сш. 3, л. 15, № 11, 1980 г.,
в. Хутар Светлагорскага р. Як прыехалі да цешчы; ГДУ, 1983 г., в. Алек-
січы Хойніцкага р.

253. Няма цешчы ўдома

Довнар-Запольский, с. 21, № 177. Зап. у м. Целяханы Пін-
скага п. Спявае сват.
Вар.: Захарова, с. 122, 1973 г., Брэсцкая вобл.

254. Пышна цешча, пышна

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 41, сш. 4, л. 33. Зап. Г. А. Барташэвіч,
К. Б. Кузняцова ў 1958 г. у в. Дабраслаўка Лагішынскага р. ад М. Ку-
рыльчык, 1942 г. н.
Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 55, сш. 9, л. 7, 1967 г., в. Сычы Драгічын-
скага р.

255. Чаму, цешча, не выходзіш

Довнар-Запольский, с. 8, № 64. Зап. у в. Дабраслаўка Пін-
скага п.
Вар.: с. 29, № 231, в. Краі Пінскага п. Н. р.:

Чы сораму не знаеш?
— Я ж кажушка маю,
Усё сорам знаю;

Бел. дыял. с. 299, 1975 г., в. Моладава Іванаўскага р. Як ужо пусцяць
дружыну маладога на панадворак, то свахі спяваюць; Захарова, 1984,
с. 40; с. 157, № 386, 1969 г., в. Парэчча Пінскага р.

256. Ай, глуха цешча, не чуець

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 13, сш. 17, л. 7. Зап. І. І. Шараговіч у
1964 г.

257. Выйдзі, сваде, нас вітаці

БДУ. Зап. Л. Ч. Міхайловіч у 1979 г. у в. Гальцы Столінскага р. ад
В. І. Хоміч, 1925 г. н.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 44, сш. 2, л. 6—7, 1959 г., в. Сінке-
вічы Ленінскага р.; воп. 77, спр. 141, сш. 3, № 48, 1977 г., в. Чаланец
Салігорскага р. Як забіраюць маладую. Н. р.:

Не хочаце частаваці, 2
Мы ж будзем дачку браці;

Гілевіч, 1979, с. 188, в. Любань Лунінецкага р.

258. Выйдзі, сваце, выйдзі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 21, сш. 1, л. 88. Зап. В. І. Скідан у 1969 г. у в. Козікі Івацэвіцкага р. ад Г. М. Саявец.

259. Ой, знаці, знаці, што цесць багаты

БДУ. Зап. Н. Р. Грыцук у г. п. Камянец Брэсцкай вобл. ад В. В. Скалковіч, 1916 г. н.

Вар.: Крачковскі, с. 69, Навагрудскі п. Н. р.:

Зялёным віном, пшанічным півам;

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 63, сш. 17, л. 7, в. Камянюкі Камянецкага р. Н. р.:

Доўга не выносіць віна зелянога, доўга не вітае зяця маладога.

260. Ой, знаці, знаці, што цесць багаты

Мат., II, с. 23. Зап. у в. Яўсімавічы Кобрынскага п. Калі жаніх прыязджае да нявесты.

261. Маладая Ганначка да каліну ломіць

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 2, л. 7. Зап. у в. Мікалаеўшчына Стаўбцоўскага р. ад А. Ф. Міцкевіч родам з в. Прусінава Уздзенскага р.

262. Як у ласкавай цешчускі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 151, сш. 2, л. 88, № 132. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1978 г. у в. Царкавішчы Усвяцкага р. ад В. Ф. Сяргеевай, 1922 г. н. Як прыедуць да маладой у двор.

Вар.: Славянина, с. 76, № 135, Сеўскі р. Бранскай вобл. Выкуп нявесты.

263. Да прыехаў Колечка

АІМЭФ ф. 8, воп. 75, спр. 97, сш. 2, л. 64, № 54. Зап. А. В. Ільющонак у 1975 г. у в. Закальное Любанскага р. ад Х. А. Ласевіч, 1911 г. н., М. М. Ткачук, 1936 г. н. Як малады прыедзе да маладой.

264. У гордага цесця стаіць зяць за варотамі

Бобровскі, с. 833—834. Зап. у Гродзенскай губ. Маладога вітаюць у доме маладой.

265. Да ў гордага цесця

БДУ, папка 6, сш. 16, л. 1. Зап. Т. Ю. Пшыркова ў в. Янавічы Клецкага р. ад А. І. Велікевіч, 82 г., В. Ф. Слонім, 80 г. Малады прыязджае да маладой.

Вар.: Federowski, с. 385, № 766, каля Ляхавіч і Клецка, у Слуцкім п. Нядзеля. На падворку, калі малады прыедзе. Н. р.:

А дзяцінка да на дварэ стаіць,
У бацюшкі на двор просіць....

— Ці ж вы іх да прымайце,
Ці ж вы іх да адпраўляйце.

266. Наехала сватоў повен двор

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 50, сш. 12, л. 4, № 6. Зап. Л. А. Міненак у 1953 г. у в. Дудчына Расонскага р. ад Н. М. Жураўлёвай, 1895 г. н.

267. А прыехалі, мая мамачка, па мяне

ЦНБ АН БССР, ф. 45, воп. 8, спр. 233, л. 1, № 4.

268. Я ж толькі на двор уз'ехаў

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 18, сш. 2, л. 26. Зап. Л. М. Салавей у 1969 г. у в. Сінкевічы Лунінецкага р. ад Е. Клеўжыц.

269. Як паехаў Вовачка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 97, сш. 7, л. 84, № 83. Зап. Л. У. Ляцко ў в. Рачэнь Любанскага р. ад Н. У. Філені, 1920 г. н.

270. Да ўпалохалася цешча

ГДУ. Зап. у Гомельскім р.

271. Цешча зяця злякалася

Захарава, с. 156. Зап. у в. Сварынь Драгічынскага р.
Вар.: Захарава, 1984, с. 269, в. Дружалавічы Іванаўскага р.; БДУ, папка 6, сш. 49, л. 1, Жабінкаўскі р. Н. р.:

Ано сем сватоў — родных братоў,
Восьма сванечка — сястрыначка,
Межы сватамі, як кветачка;

Мат. II, с. 44, Кобрынскі п. Н. р.:

Не сто коні на двор зыйшло,
Не сто сватоў у сені вайшло,
А коні — пяцёрачка,
А госці — шасцёрачка.

272. Цягніся, Дупай, цягніся

БДУ, папка 6, сш. 26, л. 4. Зап. Л. Каленік у в. Зялёны Бор Смалявіцкага р. ад Х. Кавалеўскай.

273. Цешча зяця злякалася

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 100, сш. 2, л. 92. Зап. А. С. Фядосік, У. А. Васілевіч у 1975 г. у в. Нівы Бярозаўскага р. ад А. С. Мацяш, 1910 г. н.

Вар.: Шырма, с. 12, 1928 г., в. Шакуны Пружанскага п. Калі малады ўваходзіць у хату.

274. Пышна цешча, пышна

Дембовецкі, с. 567, № 185. Зап. у Магілёўскім п. Пасля шлюбу. У доме нявесты.

275. Выйшла маці да зяця вітаці

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. у 1982 г. у в. Агароднікі Капыльскага р.

Вар.: спр. 77, сш. 34, л. 1, в. Драбаўшчына Клецкага р.

276. Ой, знаці, знаці, што не родна маці

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 83, сш. 4, л. 7. Зап. А. С. Ліс у 1974 г. у в. Пруды Стаўбцоўскага р. ад К. Душачкі.

Вар.: воп. 77, спр. 143, сш. 1, л. 22, 1977 г., в. Сіманавічы Глускага р.; воп. 83, спр. 210, сш. 2, л. 13—14, 1983 г., в. Тураў Жыткавіцкага р.; Шейн, I, с. 280, № 17, в. Грычына Мінскага п.; Moszyński, с. 269, № 725, в. Дарашэвічы Мазырскага п.

277. Ці з вялікае прычыны

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 197, сш. 1, л. 52, № 26. Зап. В. І. Скідан у 1982 г. у в. Калыбань Брагінскага р. ад Н. Х. Музычэнка, 80 г.

Вар.: Fedegowski, с. 471, № 1101, каля Моўчадзі ў Навагрудскім п.; ГДУ, 1980 г., в. Чырвонае Поле Брагінскага р. Брат садзіць маладую каля маладога; Крачковскі, с. 64, Лідскі п.; Гілевіч, 1974, с. 372, в. Белавуша Столінскага р.; Чубинскі, с. 651, в. Міхалкова Мазырскага п.; ГДУ, в. Барталамееўка Веткаўскага р.

278. Забаўна цешча, забаўна

Гілевіч, 1979, № 216. Зап. у г. Слаўгарадзе.

Вар.: Романов, VIII, с. 490, в. Гарадзец Быхаўскага п. Жаніх уехаў у двор да маладой; Крачковскі, с. 64, Мінскі п.

279. Убралася цешча ў кажурьнікі

Кнев. телеграф, с. 83. Зап. у Бабруйскім п. Матка маладой сустракае маладога ў вывернутым кажусе. Малады падходзіць да яе з паклонамі, сваякі спяваюць.

280. Тупу, тупу каля дзежачкі

РГТ, ф. 11, № 8, л. 34—35. Зап. у 1888 г. у м. Мотыль Кобрынскага п. Маці маладой выносіць дзяжу і ставіць каля парога для зяця.

281. Да здароў будзь, зяцю

Бел. дыял., с. 299. Зап. у 1975 г. у в. Моладава Іванаўскага р. Цешча з векам і віном выйшла зяця вітаць.

Вар.: Захарава, с. 122, Брэсцкая вобл.: Захарава, 1984, с. 157, № 386, в. Парэчча Пінскага р.; Романов, VIII, с. 491, Быхаўскі п. Цешча ў вывернутым кажусе з вадой і пірагом выходзіць сустракаць зяця. Зяць адпівае крышку вады, а астатнюю вылівае праз галаву назад. Абменьваюцца пірагамі. Гэта сустрэча называецца «вітаннем». Н. р.:

А зяць цешчу пашчупаў і мяккі пірог нашчупаў.

282. Коціцца хмельнічык пад вародіткі

Сахараў, с. 95, № 254. Зап. у 1923 г. у в. Піпіры Даўгаўпільскага п. Калі маладзец (жаніх) уз'язджае на двор маладой са сваёй дружынай, госці маладой спяваюць.

283. Цешчухна-мамухна, я твой зяць буду

ВП. Зап. у 1981 г. у Сенненскім р.

Вар.: Дембовецкый, с. 570, № 217, Сенненскі п. Пасля вянца ў доме нявесты. Н. р.:

То дубінай, то лутам, то качалачкай,
Буду называць усё каханачкай;

БДУ, папка 7, сш. 17, л. 2, № 10, 1966 г., в. Дастоева Іванаўскага р. Н. р.:

То дубінкаю, то ляшчынкаю,
Штоб была ў хаце гаспадынькаю;

Захарава, 1984, с. 169, № 439, 1980 г., в. Рудня-Каменева Ло-
еўскага р.

284. Ай, не будзь, Віцечка, пышным панам

БДУ, папка 6, сш. 41, л. 12. Зап. А. У. Варановіч у в. Солаўе Аршан-
скага р.

285. Матулька роднёвкя

Шейн, I, с. 146—147, № 8. Зап. у в. Латыголычы Барысаўскага п. Маці маладой выходзіць сустракаць жаніха пасля шлюбу вечарам.
Вар.: Гілевіч, 1979, с. 351, в. Гальцэва Талачынскага р.; Шейн, с. 647, № 681, Барысаўскі п. Н. р.:

Не стой дле печы, надзявай кажуюшк;

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 65, сш. 12, л. 4, № 6, в. Канстанцінава
Сенненскага р. Н. р.:

Не стой, цешчухна, у парозе,
Падыйдзі, цешчухна, бліжэй к сталу.
Папытайся ў зяценькі, ці п'яніца;

спр. 80, сш. 22, л. 15, 1974 г., в. Гарадзец Талачынскага р.; ф. 8,
воп. 74, спр. 84, сш. 1, л. 77, № 77, 1974 г., в. Малыя Хальнявічы Круп-
скага р.

286. А чыя то чэшча слаўна

Гілевіч, 1979, с. 189. Зап. у в. Любань Лунінецкага р.
Вар.: Захарава, 1984, с. 263, в. Дружылавічы Іванаўскага р.

287. Цеспю загадзей масты мосце

Шейн, I, с. 344, № 17. Зап. у Гомельскім п.

288. Цешча зяця ждала

Moszyński, с. 266, № 712. Зап. у в. Дарашэвічы Пінскага п. Пры-
ехаўшыя спяваюць перад катой маладой.
Вар.: ГДУ, сш. 52, л. 2, 1981 г., в. Свіднае Лельчыцкага р., Рэчыца;
Шейн, с. 589, в. Старое Сяло Віцебскага п. Калі зяць в нявестай ідзе
да цешчы; Шейн, I, с. 25, № 22, Віцебскі п. Пасля шлюбу ў маладой.

289. Цешча зяця паджыдала

ГДУ. Зап. I. Власава, С. Лаўрова ў 1977 г. у в. Стадолічы Лельчыц-
кага р. ад В. Л. Шур, 68 г., Л. П. Маркевіч, 78 г.
Вар.: в. Казлы Ельскага р.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 86, сш. 40,
1972 г., в. Барбароў Мазырскага р.; Дембовецкый, с. 570, № 211,
Рагачоўскі п. Пасля шлюбу. У доме маладой.

290. Ой, чэшча зяця да жадом жадала

Гілевіч, 1979, с. 357—358. Зап. у г. п. Чырвоная Слабада.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 55, сш. 1, л. 43, 1960 г., в. Леановічы
Нясвіжскага р. Н. р.:

Ой, цешча зяця да на чэсць пазвала.

291. Цешча зяця дажыдала

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 69, сш. 1, л. 17. Зап. I. К. Цішчанка ў
1961 г. у в. Лунінец Лунінецкага р. ад Е. Т. Абравец, 73 г. Пяюць, як
малады едзе за маладой.

Вар.: Захарава, 1984, с. 106, № 174, в. Парэчча Пінскага р.

292. Цешча зяцю жадом жадала

Federowski, с. 482, № 1150. Зап. каля Моўчадзі ў Навагрудскім п.
Заручыны.

293. Выйдзі, мамачка, на ганачак, паглядзі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 78, сш. 46, л. 14. Зап. Г. В. Касмач у 1974 г. у в. Заскавічы Маладзечанскага р. ад В. Р. Дрывень.

Вар.: спр. 66, сш. 21, л. 15, 1966 г., в. Сколіна Маладзечанскага р. Н. р.:

Прыйдзі, мамачка, да століка, паглядзі...
На кветачцы светлая расіца,
За сватачку яго родная сястрыца;

спр. 55, сш. 12, л. 2, 1965 г., в. Куцяняты Валожынскага р.; ф. 8, воп. 1, спр. 83, сш. 6, л. 2, 1963 г., в. Дахны Смаргонскага р.; БДУ, папка 10, сш. 13, л. 1—2, в. Вайдзені Вілейскага р. Н. р.:

Ці ёсць у яго за шапачкай мятлічка,
Ці ёсць за ім родная сястрычка;

Шырма, с. 145, № 132, 1963 г., в. Замошша Слуцкага р.

294. Выйшла маці ды зяця прымаці

Гілевіч, 1979, с. 189. Зап. у в. Паўстынь Слуцкага р.

295. А стучыць-гручыць дарожачка за сялом

Гілевіч, 1979, с. 174. Зап. у в. Ліпнікі Віцебскай вобл.

296. Ой, цешча ж зяця да жадам жадала

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 97, сш. 7, л. 53, № 38. Зап. Л. У. Ляцко ў в. Языль Старадарожскага р. ад Т. Р. Амяльчэні, 1911 г. н., Х. У. Амяльчэні, 1901 г. н. Як да маладой едуць сваты маладога.

297. Ой, цешча зяця жадам жадала

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 81, сш. 4, л. 21—22. Зап. С. Т. Асташэвіч у 1974 г. у в. Стайкі Валожынскага р. ад С. С. Журавец, 67 г.
Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 44, сш. 20, л. 1, 1971 г., в. Падневічы Валожынскага р. Н. р.:

— Якоў ты, зяцю, у п'яным відзе?
— Вот як уп'юся — спаць палажуся,
А як працверажуся — ізноў пахмялюся;

Добровольскій, с. 130, № 297, в. Войніна Меціслаўскага п. За сталом у нядзелю, як жаніх прыязджае па нявесту. Н. р.:

Такой я, цешча, ва хмялю:
Жана дома не сядзі,
Ілбом дзверы знахадзі.

298. Ой, цёмна, цёмна на дварэ

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. Л. А. Малаш у в. Лібараўшчына Докшыцкага р. ад Б. І. Стрымінскай, 1894 г. н.

299. Да вітае чэшча, вітае

Гілевіч, 1979, с. 188. Зап. у в. Любань Лунінецкага р.
Вар.: АІМЭФ, ф. 2, воп. 7, спр. 7, сш. 6, л. 50, 1963 г., в. Гаўрыльчыцы Лунінецкага р. Н. р.:

Да ці ты п'янавачу, 2
Да ці ты разбі ўначу, 2
Ці не жаль дзіцяці 2
За цябе аддаці?

300. Цешча зяця вітала

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 48, сш. 19, л. 1. Зап. В. Драгун у 1952 г. у в. Гарані Свірскага р. ад А. М. Лукша.

Вар.: ф. 9, воп. 5, спр. 6, сш. 2, л. 7, 1929 г., в. Слабада Бягомльскага р.

301. Сонца заходзіць, месяц зыходзіць

Мат. II, с. 28. Зап. у в. Болат Кобрынскага п.

302. Ой, ясна, ясна, гдзе сонца сходзіць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 3, спр. 7, л. 152. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харава Пружанскага п.

303. Да выйшла цешча зяця вітаці

БДУ, папка 12а, сш. 23, л. 7. Зап. А. Зайкевіч у в. Лошкавічы Клецкага р. ад Г. І. Белаш, 80 г.

Вар.: папка 5, сш. 7, л. 2, в. Падмажжа Капыльскага р.; Гілевіч, 1973, с. 170—171, в. Арэшніца Клецкага р.; Гілевіч, 1979, с. 188, в. Драбаўшчына Клецкага р.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 83, сш. 70, 1974 г., в. Чалевічы Слуцкага р.; ф. 8, воп. 77, спр. 139, сш. 1, л. 4, № 3, 1977 г., в. Завеж'е Салігорскага р. Калі малады прыедзе да маладой і цешча сустракае зяця на парозе; спр. 140, сш. 1, л. 64, № 50, 1977 г., в. Чудзін Ганцавіцкага р. Малады прыязджае да маладой; воп. 76, спр. 116, сш. 5, л. 15, № 20, 1976 г., в. Бачаніна Капыльскага р. Як малады прыедзе да маладой.

304. Ай, падыйдзі, наша сваціца, падыйдзі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 14, сш. 4, л. 42. Зап. Н. М. Клімянчонак у 1967 г. у в. Халмоўка Барысаўскага р. ад П. І. Кузуры, 69 г.

305. Цешча зяця на перапой ждала

БДУ, папка 10, сш. 3, л. 20—21. Зап. Т. С. Сербантовіч у в. Ордаць Шклоўскага р. ад М. С. Сікорынай, 1912 г. н.

Вар.: Шырма, с. 137, № 122, 1963 г., в. Сальнікі Горацкага р.; ГДУ, 1982 г., в. Бродніца Лунінецкага р. Н. р.:

Крыллейкам, крыллейкам па сталу разбрасаў...
Верабей на страсе ячка знясе,
А цешча зяцю яешню спячэ.

306. Ай, цешча зяця на вячэру ждала

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 128, сш. 5, № 61. Зап. Л. П. Барабанавы ў 1977 г. у в. Новы Крыўск Рагачоўскага р. ад П. Е. Вусавай, 1915 г. н. Спяваюць маці маладой, як прыедуць забіраць маладую.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 82, сш. 48, 1974 г., в. Янаўка Кармянскага р. На другі дзень вяселля госці вязуць сундукі і спяваюць; ф. 2, воп. 7, спр. 6, сш. 1, л. 26, 1969 г., в. Камароўка Мсціслаўскага р.; ф. 8, воп. 2, спр. 10, сш. 4, л. 15, 1968 г., в. Хатовіж Клімавіцкага р.; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 75, л. 94, 1975 г., в. Колышкі Лёзненскага р.; Радченко, с. 97, № 119, Дзятлаўская вол. Гомельскага п.; Павлова, с. 80, № 626, Смаленская вобл.; ГДУ, 1982 г., в. Літвінавічы Кармянскага р.; 1981 г., в. Залессе Чачэрскага р.; Захарова, 1984, с. 106, № 176, 1977 г., в. Новая Рудня Ельскага р.

307. Ай, цешча зяця

Добровольский, с. 189, № 458. Зап. у в. Інькаў Парэцкага п.

308. Цешча зяця ў госці ждала

ГДУ. Зап. у в. Барбароў Мазырскага р. ад С. С. Краўчанка, 84 г.

309. Чыя-то цешчухна

Шейн, I, с. 262, № 21. Зап. у в. Міхалёў Бабруйскага п. У час асобнага абедна ў маладой.

310. Зяць к цешчы на парог ідзе

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 130, сш. 3, № 73. Зап. Л. Л. Дудкевіч у 1977 г. у в. Вялікі Рожан Салігорскага р. ад Е. С. Варашкевіч, 1909 г. н.

311. Да выехаў Ванечка з дому п'ян

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 99а, сш. 2, л. 5. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1965 г. у в. Бокшыцы Слуцкага р. ад М. Н. Шэлэг, 1910 г. н.

312. Матка наша старая

БДУ, папка 6, сш. 21, л. 2. Зап. Я. М. Дуброўская ў в. Цясова Салігорскага р. ад В. П. Дуброўскай, Г. П. Пятровіч.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 97, сш. 2, л. 65, 1975 г., в. Закаль-
ное Любанскага р. Як малады едзе да маладой. Н. р.:

Ці капустаю, ці буракамі,
Ці ў плечы да кулакамі;

Шейн, III, с. 460, № 137, вв. Дубеі, Жабін Слуцкага п. Пасля шлюбу
абед у маладой; Гілевіч, 1979, с. 216, в. Паўстынь Слуцкага р.

313. Ці багат ты, зяцюхна, ці багат

ГДУ, сш. 58, л. 7. Зап. А. І. Томчык у 1982 г. у г. п. Лельчыцы ад
К. С. Лось, 95 г.

Вар.: БДУ, папка 8, сш. 48, л. 12, 1968 г., в. Карповічы Вілейскага р.;
АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 88, сш. 55, л. 12, в. Рыбалава Дзятлаўскага р.

314. Пад парогам быстра рэчка

Захарава, 1984, с. 108, № 185. Зап. у 1979 г. у в. Пагост Жыт-
кавіцкага р.

315. Сваты хаты да не ведалі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 136, сш. 1, л. 37. Зап. А. С. Ліс у 1977 г.
у в. Барбарова Глускага р. ад К. Радкевіч, 1927 г. н.

МАЛАДЫ З ДРУЖЫНАЙ УВАХОДЗІЦЬ У ХАТУ

316. Памалу, сваткове, на парог ступайце

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 63, сш. 17, л. 8. Зап. М. І. Смалюк у
в. Камянюкі Камянецкага р.

Вар.: АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 104, л. 4, Турнянская вол. Брэсц-
кага п. Н. р.:

Не растапчыце залатой чашкі,
Не разгнявіце маей матушкі;

Грод. губ. вед., 1895, № 1. Н. р.:

Паволі, сватове, за стол заходзіце,
Стола не хібніце, чашы не звярніце;

Захарава, 1984, с. 243, № 768, в. Барыскавічы Магжырскага р.

317. Сціха, баяры, у двор ідзіце

ГДУ. Зап. Л. П. Святошчык, Л. В. Канцавая ў в. Кажаны Гомельскай
вобл. ад Л. І. Назаранка, 29 г.

Вар.: Світова, с. 135, № 94, 1959 г., в. Астраглядава Старадуб-
скага р. Спяваюць свашкі, калі заходзяць у хату да маладой.

318. Ціха, баяры, ідзіце

Захарава, 1984, с. 198, № 575. Зап. у 1978 г. у в. Чамярын Пінскага р.

319. Паціху, сваточки, ідзіце

БДУ, папка 12, сш. 16, л. 4. Зап. у в. Слабодка Ушацкага р. ад Т. Я. Шабловой, 1904 г. н.

Вар.: Романов, VIII, с. 38, Лепельскі п.; Славянина, с. 38, Сеўскі р. Бранскай вобл.; Васильева, Гарабоўская вол. Мазырскага п.

320. Ды стучаць санкі, стучаць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 3, спр. 12. Зап. Я. Драздовіч у 1930 г. у в. Вялец Дзісенскага п. Як сустракаюць маладога.

Вар.: БДУ, папка 12, сш. 28, л. 2, в. Дзіўная Шаркаўшчынскага р.

321. Прыступі, сваха, да мяне

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 184, сш. 3, л. 24. Зап. К. П. Кабашнікаў, І. І. Крук у 1981 г. у в. Слабажанка Хойніцкага р. ад В. Р. Корбіт, 1911 г. н. Калі зводзяць свечкі.

Вар.: воп. 79, спр. 1, сш. 14, л. 5, 1979 г., в. Вялікія Зімовішчы Гомельскай вобл.; ГДУ, сш. 68, л. 10, 1981 г., в. Дуброўная Брагінскага р., в. Казлы Ельскага р.; Чубинский, с. 332, № 8816, в. Міхалкова Мазырскага п. Сустрэча маладога ў маладой Н. р.:

Да чыя свеча вышай,
Таго дзіцятка крашай; 2

Пашкова, с. 58, в. Старое Сяло Ракітнеўскага р. Ровенскай вобл. Н. р.:

Зацвіла да калінанька да на лютым марозе,
Пацалуймося, мая сванечка, да на першым парозе.

322. Да ляпецся, свечы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 204, сш. 5, л. 18. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1982 г. у в. Глушкавічы Лельчыцкага р. ад П. Р. Раманавай, 1914 г. н., і інш.

Вар.: сш. 3, л. 13, 1982 г., в. Красноўка Нараўлянскага р. Н. р.:

Звядзема дзеткі да хаткі, 2
Да ўсё да роднае пані-маткі.

323. Наша ж поле ж шырэй

Можейко, с. 152. Зап. у 1967 г. у в. Олтуш Маларыцкага р.

324. Запалі, маці, свечу

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 204, сш. 3, л. 85. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1982 г. у в. Кавалі Ельскага р. ад Э. С. Хамец.

325. Чый то конь, ой, чый то конь за горы й убягае?

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 204, сш. 3, л. 11—12. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1982 г. у в. Красноўка Нараўлянскага р. ад Г. С. Партыка, 80 г.

326. Альховае, дубовае карэнне

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 47, сш. 1, л. 27. Зап. А. М. Акунькова ў 1971 г. у в. Кураполле Пастаўскага р. ад В. Ю. Хаткевіч, Ф. П. Пронька.

327. А мы думалі, што то месяц узыйшоў

БДУ, папка 8, сш. 6, л. 1. Зап. К. Дзенісюк у в. Прыбарава Брэсцкага р. ад М. Я. Дзенісюк, 1919 г. н.

328. Іванька, мой родненькі

Шырма, с. 287, № 274. Зап. у 1928 г. у в. Шакуны Пружанскага р. Вяселле ў маладой.

329. Вечар добры, добрыя людзі, чужыя

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 101, сш. 1, № 58. Зап. Л. А. Малаш у 1975 г. у в. Фір'янава Докшыцкага р. ад Ю. І. Русаковіч, 1912 г. н.

Вар.: воп. 79, спр. 164, сш. 2, л. 40, 1979 г., в. Мільча Вілейскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 31, сш. 21, л. 6, 1950 г., в. Габы Мядзельскага р.; БДУ, папка 1, сш. 46, л. 11, в. Верацея Лагойскага р.; Гілевіч, 1979, с. 191, г. п. Смалявічы.

330. А мы к вам прыехалі не жыта жаць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 48, сш. 5, л. 17. Зап. А. І. Гурскі ў 1960 г. у в. Слабада Сіроцінскага р. ад Ф. Г. Ляпёшкінай, 53 г.

331. Нех бэндзе пахвалёны

АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 164, сш. 2, л. 41. Зап. А. С. Ліс у 1979 г. у в. Мільча Вілейскага р. ад Н. Рысек, 1915 г. н.

Вар.: воп. 1, спр. 67, сш. 3, л. 35, 1961 г., в. Крупнікі Крывіцкага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 52, сш. 5, л. 6, 1972 г., в. Лапліна Докшыцкага р.

332. Хай будзе пахвалёны

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 118, сш. 2, л. 84. Зап. В. М. Каламыцава ў 1976 г. у в. Стаі Лепельскага р. ад Т. С. Быкавай.

333. Запалеце лучынку

Federowski, с. 434, № 940. Зап. каля Шыдловіц Ваўкавыскага п.

334. А я сяджу, сюды-туды зважаю

БДУ, папка 8, сш. 49, л. 5. Зап. Л. М. Баран у 1968 г. у в. Баяры Вілейскага р. ад Л. І. Усціновіч, 1921 г. н.

335. Сяджу, гляджу, за белым сталом зважаю

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 46, сш. 23, л. 2. Зап. Адамовіч у в. Хадасы Ільянскага р.

Вар.: Гілевіч, 1979, с. 192, в. Вялікія Баяры Вілейскага р.

336. Гляджу, гляджу, мой сваточак, зважаю

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 52, сш. 2, л. 67, № 95. Зап. Л. М. Салавей у 1972 г. у в. Якубаўшчына Міёрскага р. ад М. С. Малец, 1906 г. н., і З. Р. Зазновой, 1905 г. н. Спявае прыданка.

337. Маманька родная

Шейн, с. 648, № 682. Зап. у Барысаўскім п. Нявеста да маці.

338. Мядзведнік ідзець, мядзведзя вядзець

Добровольскій, с. 120, № 265. Зап. у в. Слабада Смаленскага п. Прыехаў жаніх па нявесту. Ён сарамлівы і яго сілком цягнуць у хату.

Вар.: с. 190, № 461, в. Раманаўка Рослаўскага п.; Романов, VIII, с. 505, в. Осялянка Магілёўскага п. Жаніх прыязджае па нявесту; Дембовецкі, с. 556, № 94, Мсціслаўскі п. Напярэдадні вяселля; Гуковскій, с. 152. Маладых абводзяць кругом дзяжы; Людоговскій, с. 2, Дарагабужскі п. Калі зайдуць у хату паязджане, то ім спяваюць; ГДУ, в. Піркі Брагінскага р., Засінцы Ельскага р.

339. Камары гудуць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 184, сш. 1, л. 63, № 52. Зап. І. І. Крук у 1981 г. у в. Крукі Брагінскага р. ад П. П. Шубянок, 1908 г. н.

Вар.: ГДУ, в. Арэвічы Хойніцкага р.

340. Дачакалася наша хатачка вяселля

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 78, сш. 75, л. 4. Зап. Г. В. Касмач у 1974 г. у в. Заскавічы Маладзечанскага р. ад П. Д. Дудко.

Вар.: спр. 75, сш. 7, л. 2, 1973 г., в. Балтагузы Мядзельскага р. Н. р.:

Да прывязлі з цёмнага лесу мядзведзя;

ф. 8, воп. 73, спр. 76, сш. 1, л. 45, № 19, в. Кушляны І. Смаргонскага р. Калі прыязджае малады да маладой, яму спяваюць. Н. р.:

Нехарошы, гарбаты, лупаты,
А ты ж думала, што ён надта багаты.
У што ж, у што ж, млада Галінка, глядзела,
Што за такога нехарошага ляцела.

341. Што то за варона

ГДУ. Зап. у в. Піркі Брагінскага р.

342. Ой, сватоўе-паноўе

БДУ, папка 9, сш. 5, л. 7. Зап. М. Н. Казакевіч у 1968 г. у в. По-вязынь Маладзечанскага р. ад М. П. Пратаповіч, 60 г.

343. Узыйшоў месяц з высот высока, з высот высока

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 81, сш. 3, л. 21. Зап. С. Т. Асташэвіч у 1974 г. у в. Сакаўшчына Валожынскага р. ад А. Ф. Еда, 74 г.

Вар.: воп. 2, спр. 41, сш. 1, л. 15, 1971 г., в. Рымкі Пастаўскага р. Н. р.:

Відаць па стане, што ўсе шляхцяне,
І відаць па ліцы, што ўсе панічы.

344. Зяцю, зяцю, небывалы госцік

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 27, сш. 13, л. 6. Зап. Т. М. Пуйта ў 1966 г. у в. Гудзінішкі Воранаўскага р. ад М. І. Буцько, 80 г.

Вар.: БВУ, ф. 441, IV, л. 244, 1880 г., Лідскі п. Панядзелак. Пасля прыезду маладога. Н. р.:

Ці па маё дзіця, што ў вяночку ходзіць?
— Не па тое зелле, што ў садочку родзіць,
Да па тваё дзіця, што ў вяночку ходзіць.

345. Мы к вам да не так прыйшлі

БДУ, папка 8, сш. 7, л. 3. Зап. у Чэрвеньскім р.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 93, сш. 2, л. 35, № 31, в. Новы Будкаў Чэрвеньскага р. Пасля чацвёртага радка:

Мы ж яе не рушылі, цвет яе не абцярушылі,
А цяпер мы рушым, цвет не абцярушым.

346. А мы былі ўлетку

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 65, сш. 5, л. 27—28, № 49. Зап. М. Я. Грынблат у 1973 г. у в. Зборск Асіповіцкага р. ад С. С. Дастанка, 60 г. Як едуць па маладую.

347. Па што сваты

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 67, сш. 1, л. 38. Зап. Л. А. Малаш у 1973 г. у в. Цялуша Бабруйскага р. ад В. А. Даніловіч, 60 г.

Вар.: спр. 67, сш. 2, л. 39, 1973 г., в. Талька Пухавіцкага р. Як па маладую прыедуць; воп. 81, спр. 187, сш. 2, л. 47, 1981 г., в. Вязок Брагінскага р.; воп. 1, спр. 55, сш. 2, л. 21, 1960 г., в. Баравуха Слуцкага р. Н. р.:

Сачавіцу стараніць будзем,
Галечку заплятаць будзем;

воп. 77, спр. 137, сш. 1, л. 11, № 8, в. Рассвет Акцябрскага р.; воп. 75, спр. 95, сш. 1, л. 96, № 110, 1975 г., в. Языль Старадарожскага р.; ф. 9, воп. 3, спр. 33, л. 10, 1913 г., в. Саламерычы Мінскага п.; ф. 13, воп. 10, спр. 76, сш. 8, л. 2, в. Сітніца Лунінецкага р.; спр. 72, сш. 6, 1973 г., в. Малы Бокаў Мазырскага р.; воп. 6, спр. 15, сш. 4, л. 10, 1977 г., в. Партна Віцебскага р.; воп. 8, спр. 4, сш. 2, л. 8, 1951 г., в. Русаковічы Рудзенскага р.; ф. 2, воп. 7, спр. 7, сш. 1, № 1, 1963 г., в. Скаўшын Любанскага р. Сваты ўваходзяць у хату маладой; РГТ, ф. 11, № 8, л. 34, Бельскі п. Гродзенскай губ.; Булгаковский, с. 97, № 5, Пінскі п. На запойны, або змовіны; Кліш, с. 97, № 4, в. Вяслаў Навагрудскага п.; Kolberg, с. 217, № 35, № 53а, 53б, каля Любашава (Баравая, Пагост) Пінскага п. Ідучы з баярамі па маладую; Васильева, с. 443, Грабаўская вол. Мазырскага п. Як прыедзе малады да маладой, то сваці спяваюць; Fedegowski, с. 369, № 717, каля Ляхавіч у Слуцкім п.; с. 483, № 1153, каля Моўчадзі ў Навагрудскім п.; ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 9, л. 24, № 254, 1936 г., в. Восава Бярэзінскага р.; ГДУ, в. Піркі Брагінскага р.; Радченко, с. 92, № 98, Дзятлаўская вол. Гомельскага п.; Захарава, с. 143, 1970 г., в. Радастава Драгічынскага р.; Захарава, 1984, с. 66, № 47, 1979 г., в. Барысковічы Мазырскага р.; Гілевіч, 1979, с. 178, 344, Пухавіцкі р.

348. Сваточки-паночки

БДУ, папка 10, сш. 19, л. 4. Зап. М. Жоль у в. Повязынь Маладзечанскага р. ад М. Р. Вашкевіч, 84 г.

349. Чаго, сваткі, прыехалі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 13, сш. 1, л. 16. Зап. І. І. Казлоўскі ў 1964 г. у Мядзельскім р.

350. Да прыехалі сваткі

Кліш, с. 165, № 12. Зап. у Навагрудскім п.

351. Да не павук павуцінне ўе

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 116, сш. 5, л. 26—27, № 29. Зап. А. А. Рудаўская ў 1976 г. у в. Морач Клецкага р. ад Г. В. Краўчук, 84 г. Як малады прыедзе да маладой.

Вар.: РГТ, ф. 53, воп. 1, № 110, л. 54, № 24. Свашкі едуць да маладой і там застаюцца. Н. р.:

А паціху-памалу павучок па небе йдзе,
Пацішэй жа таго суджанька за стол йдзе;

БДУ, папка 6, сш. 39, л. 7, Семежава Капыльскага р.

352. Сумежна поле, сумежна

Гілевіч, 1979, с. 177. Зап. у в. Залессе Верхнядзвінскага р.

353. Іграла соне́йка, іграла

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 33, сш. 24, л. 15, № 21. Зап. Е. С. Лагутка ў 1953 г. у в. Гута Полацкага р. ад Т. Літвінавай.
Вар.: спр. 52, сш. 10, л. 2, 1972 г., в. Мінчакі Мядзельскага р.

354. Як уз'ехаў на цесцеў двор

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 67, сш. 14, л. 4. Зап. М. М. Чужавец у 1964 г. у в. Цясноўка Нясвіжскага р. ад К. В. Такача.

355. Як прыехалі к дворыку — двор заззяў

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 67, сш. 32, л. 3, № 2. Зап. Г. М. Рабачук у 1963 г. у г. п. Урэчча Слуцкага р.

356. Наехалі любыя госці на дварэ

БДУ, папка 3, сш. 44, л. 1. Зап. В. М. Булыга, Е. І. Буткевіч у в. Пышна Лепельскага р. ад Е. М. Каралевіч, 60 г.

357. Ой, дзе ж наша та й дзеванька тут у вас, тут у вас?

АІМЭФ, ф. 13, воп. 1, спр. 12, л. 8. Зап. І. І. Лучыц-Федарэц у 1980 г. у г. Драгічын ад А. Т. Лучыц-Федарэц, 1903 г. н. Як малады прыедзе па маладую, то яго сустраюць, маладую схавуюць, а за стол пасадзяць другую, пераапанутую за нявесту. Малады «сплачвае» той, што пераапанутая, і прыводзяць маладую.

358. Не запалай, дружка, лучыны

АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 267, л. 7. Зап. у Угрынічскай вол. Пінскага п. Маршалак запальвае лучыну і шукае маладую сярод дзяўчат, якія яе хаваюць.

Вар.: Ко́лбегг, с. 212, № 10, каля Пінска, Любашава (Мокрае). Як прыедзе малады, маладая хаваецца за печ. Дружкі спяваюць; До́внар-Запольскі, с. 15, № 119, в. Дабраслаўка Пінскага п. Нявесту хаваюць. Н. р.:

Да жонак пытаючы, а дзевак шукаючы;

Мат. II, с. 46, в. Опаль Кобрынскага п. Н. р.:

Канчучком махаючы, дзеванькі шукаючы.

359. Дай жа нам каліны

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 141, сш. 2, № 100. Зап. А. П. Пашкевіч, А. М. Трус у 1977 г. у в. Хорастава Салігорскага р. ад Г. М. Цуба.

360. А мы ехалі, ехалі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 151, сш. 3, л. 13, № 144. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1978 г. у в. Царкавішча Усвяцкага р. ад В. Ф. Сяргеевай, 1922 г. н. Як едуць на маладую.

361. Нядоля, мой брацітка, нядоля

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 1, сш. 8, л. 17. Зап. Я. М. Грыголюн у 1948 г. у в. Парэчча Лепельскага р.

362. Ці я табе не казалы, мой братка

Гілевіч, 1979, с. 172. Зап. у в. Сяліба Бярэзінскага р.

363. Дзе ты, Ванечка, забарыўся

ГДУ. Зап. С. Барычэўская ў 1982 г. у в. Бродніца Лунінецкага р. ад Г. С. Барычэўскай, 68 г.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 154, сш. 1, л. 36, № 32, 1978 г., в. Струмень Кармянскага р. Н. р.:

А як абеду не ўеду,
А як палудню не смею,
К позняй вячэры паспею,
За сталом Тамарку заспею;

воп. 73, спр. 73, сш. 2, л. 77, № 105, 1973 г., в. Ліпаўка Быхаўскага р.; ф. 8, воп. 79, спр. 158, сш. 1, л. 11, № 16, 1979 г., в. Гняздзілава Докшыцкага р.; БДУ, папка 3, сш. 35, л. 5. Н. р.:

А к цёмнай ночы прыбраўся?
— К цёмнай ночы, ка свячы,
А к беламу свету, к абеду,
Я к табе, дзевачка, прыеду;

папка 10, сш. 8, л. 23, в. Жасціннае Лагойскага р.; Гілевіч, 1979, с. 187, в. Сцяпава Магілёўскай вобл.

364. Цесцюхна на зяця сварыўся

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 142, сш. 1, л. 33. Зап. Л. М. Салавей, В. А. Віктаровіч у 1977 г. у в. Чаланец Салігорскага р. Як малады са сватамі прыедзе да дзяўчыны.

365. Грузліва дарога, грузліва

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 144, сш. 2, л. 8, № 6. Зап. Л. П. Барабанова, Г. А. Барташэвіч у 1978 г. у в. Навасёлкі Кармянскага р. ад В. Ермаковай, 85 г.
Вар.: Радченко, с. 104, № 152, Дзятлаўская вол. Гомельскага п.

366. Не пазніся, Сашанька, позненька

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 189, сш. 1, л. 77, № 135. Зап. А. С. Фядосік, Г. А. Пятроўская ў 1981 г. у в. Забелле Бешанковіцкага р. ад Н. А. Ключчанка, 1945 г. н.

367. Не лякайся, цесцю

Шейн, III, с. 432, № 78. Зап. у в. Верасніца Мазырскага п. Пад'язджаючы да хаты нявесты (дзве песні пад адным нумарам).
Вар.: Гілевіч, 1979, с. 192, в. Хільчыцы Жыткавіцкага р.

368. Ідзе Івап чэраз тры сялы

БДУ, папка 8, сш. 6, л. 1. Зап. К. Дзенісюк у в. Прыбарава Брэсцкага р. ад М. Я. Дзенісюк, 1919 г. н.

369. Гудліва дарога настала

Добровольскій, с. 111, № 234. Зап. у в. Данькава Смаленскага п. Малады прыехаў па маладую.
Вар.: БДУ, папка 3, сш. 36, л. 4, г. п. Дзісна Міёрскага р.; Гілевіч, 1979, с. 187, в. Складывава Магілёўскай вобл.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 93, 1981 г., в. Беразцы Столінскага р. Н. р.:

— Зачым, зачым хмелічак не павіўся?
Зачым, зачым жанішок спазніўся?

370. Спазніўся, зяцёчак, спазніўся

Добровольскій, с. 181, № 436. Зап. у Смаленскім п. Вячэрні прыезд жаніха.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 13, сш. 16, л. 3, 1964 г., в. Пустынкі Мсціслаўскага р. Н. р.:

— Памыўся, цешчухна, памыўся,
Шаўкавым венічкам хвастаўся,
К твайму дзіцяці збіраўся.

371. Чаго ты, міленькі, спазніўся

Гілевіч, 1979, с. 172. Зап. у в. Сяліба Бярэзінскага р.

372. Цёмна почанька, цёмна

ВПІ. Зап. С. Калантаева ў в. Сарочына Чашніцкага р. ад С. Ф. Кажарскай, 1915 г. н.
Вар.: Гілевіч, 1973, с. 390, 1970 г., в. Паляны Барысаўскага р.; БДУ, д., 1976, в. Хацюхова Крупскага р. Н. р.:

Чаго ты, Васечка, спазніўся,
Ці доўга богу маліўся, ці ўсёй радзіме кланіўся?

373. Зяценька-баценька, дзе ты бавіўся?

ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, спр. 1, л. 88, № 16. Зап. А. Маслоўскі ў в. Ламы Люцынскага п. ад Е. Маслоўскай.

374. Чаго, сваты, забарыліся?

АІМЭФ, ф. 8, воп. 80, спр. 179, сш. 4, л. 52. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1980 г. у в. Пятровічы Светлагорскага р. ад Г. Ф. Русіновіч, Ф. К. Тукач.

Вар.: ф. 13, воп. 3, спр. 7, сш. 5, л. 23, 1956 г., г. Умань Чаркаскай вобл.; Гілевіч, 1979, с. 380, в. Вяжны Светлагорскага р.

375. Дзе вы, свахі, завурыліся

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 39, сш. 2, л. 2—3. Зап. І. К. Цішчанка ў 1956 г. у в. Студзёная Гута Церахоўскага р. ад Т. Куценка, 27 г.

376. Дзе ж вы, сваты

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 133, сш. 1, л. 92, № 56. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1977 г. у в. Старое Сяло Рагачоўскага р. ад Е. Т. Палевіковай, 1924 г. н.

Вар.: Захарова, 1984, с. 181, № 502, 1980 г., в. Рудня-Каменева Лоеўскага р.

377. Дзе вы, свахі, валачыліся

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 97, сш. 1, л. 55, № 44. Зап. Л. П. Бялясава ў 1975 г. у в. Крычын Старадарожскага р. ад В. М. Несцярэнка, 1920 г. н.

Вар.: спр. 94, сш. 3, л. 36, 1975 г., в. Малыя Гарадзяхыцы Любанскага р. Н. р.:

Ці сабак ды баяліся,
Ці людзей пахаваліся;

воп. 37, спр. 72, сш. 1, л. 73, 1973 г., в. Уюн Быхаўскага р.; ГДУ, 1971 г., в. Першамайск Рэчыцкага р.

378. Дзе ты, сватка, спазніўся

БДУ, папка 6, сш. 37, л. 4. Зап. А. Гурко ў в. Горкі Стаўбцоўскага р. ад А. Міцюк.

379. Сваточки лянівья

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 65, сш. 5, л. 39. Зап. І. І. Лушчыцкая ў 1961 г. у в. Сосенкі Вілейскага р. ад Б. В. Гіль, 1905 г. н.

380. Апаздалі сваты, апаздалі

Людоговский, с. 3. Зап. у Дарагабужскім п. Смаленскай губ. Калі мала даюць за маладую.

381. Ці ты, сваце, п'яны

Federowski, с. 334, № 622. Зап. каля Свіслачы ў Ваўкавыскім п.

382. Дзе ж вы, сваты, спазніліся?

Гілевіч, 1979, с. 384. Зап. у г. Валожыне.

383. За ракой сваты гаманілі, гаманілі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 59, сш. 2, л. 4, № 54. Зап. А. С. Емяльянаў у в. Балоціна Верхнядзвінскага р. ад В. Ф. Мухінай, 78 г. Як доўга чакаюць сватоў, дык іх тады гэтай песняй аббрэшуць.

384. Дуракі мужыкі крутаўскія

Шлюбскі, с. 44, № 59. Зап. у Вязменскай вол. Веліжскага п. Малады едзе да парога да маткі маладой, баяркі спяваюць гасцям.

385. Глумны сваты, глумны

Людоговский, с. 3. Зап. у Дарагабужскім п. Смаленскай губ. Сватам, калі мала даюць за маладую.

386. Дурны сваты, дурны

Шлюбскі, с. 83, № 137. Зап. у 1919 г. у в. Крутое Веліжскага п. Калі сватам адмаўляюць.

387. Ой, сватове-панове

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 93, сш. 5, л. 23, № 15. Зап. Л. П. Барабанова ў 1975 г. у в. Слабада Чэрвеньскага р. ад С. П. Касцевіч, 1916 г. н., і інш.

Вар.: воп. 74, спр. 84, сш. 3, л. 49, № 45, 1974 г., в. Пружанка Бярэзінскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 4, л. 2, 1961 г., в. Ананічы Пухавіцкага р.

388. Сваты хаты дай не ведалі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 70, сш. 5, л. 25. Зап. А. С. Фядосік у 1973 г. у в. Берлеж Пухавіцкага р. ад В. І. Гайдучонак, 42 г.

Вар.: воп. 75, спр. 93, сш. 3, л. 9, № 7, 1975 г., в. Рэчкі Чэрвеньскага р.; воп. 2, спр. 200, № 2, 1982 г., в. Рабак Слуцкага р. Н. р.:

Казе руку падалі,
Тая каза да на плот скача,
А маршалак з сарама плача;

спр. 42, сш. 3, л. 33, 1969 г., в. Загор'е Мінскага р.; воп. 83, спр. 217, сш. 2, л. 93, 1983 г., в. Пухавічы Жыткавіцкага р.; спр. 209, л. 82, 1983 г., в. Лучыцы Петрыкаўскага р.; Гілевіч, 1974, с. 403, в. Карачуны Дзяржынскага р.; БДУ, папка 9, сш. 21, л. 6, в. Чырвоны Мост Рэчыцкага р. Н. р.:

А мы ж свата не зналі,
Двара яго не ведалі;

папка 6, сш. 38, л. 10, в. Цеплень Уздзенскага р.; папка 3, сш. 1, в. Крынічкі Асіповіцкага р. Н. р.:

Быку шапку знялі,
Цялушачцы пакланіліся;

папка 3, сш. 8, л. 2, Мазырскі р.; Шейн, с. 616, № 596, в. Дуброўка Лепельскага п.

389. Прыехалі сваты, да не зная куды

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 40в, сш. 79, л. 2.
Вар.: спр. 75, сш. 2, л. 2, 1973 г., у в. Балтагузы Мядзельскага р.

390. Дурны сваты, дурны

Мажэйка, 1981, с. 310, № 157. Зап. у 1974 г. у в. Вярэчка Гарадоцкага р.

391. Прыехалі сваты з Літвы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 33, сш. 1, л. 38. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1970 г. у в. Альгіняны Астравецкага р. ад С. І. Субель. Як сваты маладога прыедуць да маладой.

392. Сванечка не ведала

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 169. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харава Пружанскага п.
Вар.: ГДУ, 1979 г., в. Халоднікі Калінкавіцкага р. Н. р.:

Да карове добры дзень далі,
А казу гасцінцам частавалі.

393. Сваты хаты да не ведалі

АІМЭФ, ф. 2, воп. 7, спр. 7, сш. 6, л. 55. Зап. Г. К. Антонаў у в. Гаўрыльчыцы Лунінецкага р.
Вар.: Шырма, с. 166, № 152, в. Шакуны Пружанскага п.

394. Дурні сваты, дурні

АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 7, сш. 1, л. 23. Зап. А. А. Крывіцкая ў в. Слаўнае Меціслаўскага р. ад М. К. Карабковай.
Вар.: Гарэцкі, с. 40, № 94, в. Малая Багацькаўка Меціслаўскага р.
Як па маладую прыедуць: Шейн, с. 635, № 651, м. Чашнікі Лепельскага п. Калі прывязуць маладую ў дом свякрові. Н. р.:

Яны думалі вароты,
Ажно сталі пераплёты;

Романов, I—II, с. 339, № 6, Гомельскі п.; Добровольскі с. 112—113, № 236—237, Смаленскі п.; Дембовецкі. Доп., с. 3—4 № 5. Н. р.:

Свіння здэвілася,
З смеху павалілася;

Романов, VIII, № 485, Быхаўскі п. Н. р.:

Ім бачацца дружчатачкі,
Аж то свінні парасятчкі;

Болотская, с. 23, в. Нова-Аляксандраўка Татарскага р. Новасібірскай вобл. Пераехалі з Чарнігаўскай губ. у 1905 г.; Радченко, с. 86, № 66, Гомельскі п.

395. Вашы сваты дурні

Дембовецкі, с. 567, № 184. Зап. у Магілёўскім п.

396. Белы свет. белы

Шейн, III, с. 407, № 27. Зап. у в. Дзякавічы Мазырскага п. Едучы да маладой.

397. Да, сватове-панове

БДУ, папка 8, сш. 5а, л. 1. Зап. М. Р. Крывецкая ў в. Ражаны Маладзечанскага р. ад М. А. Русак, 77 г. Як прыедзе малады і яго сустракаюць.

Вар.: папка 5, сш. 27, л. 3. Н. р.:

- Ці ехаць не маніліся?
- За гарою стаялі, конікаў харчавалі.

398. Ой, сватове, сватове

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 35, сш. 13, л. 6. Зап. Л. Н. Макарава ў 1971 г. у в. Ямінск Любанскага р. ад Р. К. Жартун, 65 г.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 76, сш. 10, л. 3, 1974 г., Пінскі р.

399. Дзе, баяры, забарыліся

ГДУ. Зап. Л. П. Святошчык, Л. В. Канцавая ў в. Кажаны Гомельскай вобл. ад Л. І. Назарэнка, 29 г.

400. Як узыйшоў ясны месячык

БДУ, папка 5, сш. 2, л. 5. Зап. Ф. Ф. Бандаровіч у в. Ячнае Стаўбцоўскага р. ад С. Грамыка, 1900 г. н.

401. Сядзьце, сядзьце, маршалачкі, у нас

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 79, сш. 7, № 14. Зап. Г. У. Лось у 1974 г. у в. Пераможац Вілейскага р. ад Ю. Станкевіч, 1905 г. н.

402. Не відаць соўнушка запаморскага

Романов, VIII, с. 432. Зап. у Веліжскім п. Калі прыязджае жаніх.

403. А чаго ж ты, Ванечка, прыехаў?

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 75, сш. 1, л. 3. Зап. В. Гарановіч у 1973 г. у в. Баяры Маладзечанскага р. ад П. С. Сакалоўскай, 1899 г. н.
Вар.: ф. 8, воп. 75, спр. 96, сш. 2, л. 21, № 16, 1975 г., в. Клінок Чэрвеньскага р. Як малады прыедзе па маладую. Н. р.:

Хоць ты, хлопчычак, стой, не стой...
Прапіў коніка на гарэлачцы,
Прапіў сядзёлку на табаку,
А сам прыехаў на сабаку;

воп. 2, спр. 24, сш. 3, л. 3, 1969 г., в. Загор'е Мінскага р.; воп. 78, спр. 156, сш. 2, л. 7, 1978 г., в. Заберазь Іўеўскага р.; воп. 74, спр. 82, сш. 3, л. 20, 1974 г., в. Сакаўшчына Валожынскага р. Як малады прыедзе па маладую; Гілевіч, 1979, с. 362, в. Чапаева Капыльскага р.; Гілевіч, 1973, с. 227, в. Дзмітравічы Бярэзінскага р.

404. Да напрасна Іванька конікі перагнаў

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 65, сш. 4, л. 29. Зап. І. І. Лушчыцкая ў 1961 г. у в. Сосенка Вілейскага р. ад Я. А. Пацэвіч, 1932 г. н.

405. Там, на загор'ю сінія краскі цвіцелі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 39, сш. 1, л. 61, № 81. Зап. Л. М. Салавей у 1971 г. у в. Груздава Пастаўскага р. ад М. М. Казлоўскай, 1911 г. н.
У маладой перад ад'ездам да маладога.

406. Да паехала ж Літва

ГДУ. Зап. В. П. Кузубава ў 1980 г. у в. Тураў Жыткавіцкага р. ад Г. Н. Балбуцкай, 67 г.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 13, сш. 10, л. 10, 1961 г., в. Сцемявічы Слонімскага р.; Мат. I, с. 199, в. Жытлін Слонімскага п. Калі выкупляюць месца ў дружак. «Скупляюць» дружак; Moszyński, с. 266, № 711, в. Галубіца Мазырскага п. Калі прыедзе малады, то баяркі ў доме маладой спяваюць; Крачковский, с. 68, Навагрудскі п.; Саламевіч, с. 303, усходняя частка Пружанскага п. Калі маладая садзіцца каля маладога; Захарава, с. 158, 1968 г., у в. Боркі Ганцавіцкага р.; Гілевіч, 1979, с. 392, Рэчыцкі р.; АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 269, л. 20, № 1, 1884 г., Палессе; Захарава, 1984, с. 62, № 23, в. Верасніца Жыткавіцкага р.; Васковскій, с. 619, Магілёўская губ.; Шейн, I, с. 260—261, № 19, в. Міхалёў Бабруйскага п. Калі дружнына маладога прыедзе на двор да маладой, то з ле боку спяваюць. Н. р.:

Брат будзе ваяваці
І сястры не аддаваці
За руб, за чатыры,
За два залатых;

Романов, VIII, с. 468, Гомельскі п. Выкупляюць нявесціну касу.

407. Не ўгадала млада Гапка

Шейн, III, с. 409. Зап. у в. Дзякавічы Мазырскага п. Бяседа на дварэ ў маладой чакае, пакуль пад'ядуць дружкі маладога.

ДРУЖЫНА МАЛАДОГА ВЫКУПЛЯЕ МАЛАДУЮ У ДЗЯУЧАТ І ЯЕ РОДУ

408. Ой, мы браму ламалі

АІМЭФ, ф. 2, воп. 7, спр. 7, сш. 6, л. 51. Зап. Г. К. Антонаў у 1963 г. у в. Гаўрыльчыцы Лунінецкага р. ад М. І. Лятчэні, 61 г.

409. Не баімся дружкі

Киев. телеграф, с. 83. Зап. у Бабруйскім п. Калі дружка просіць маладую сесці на падушку для завівання, то дзяўчаты не пускаюць і спяваюць.

410. Не страшы ж мяне, сваде, не страшы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 197, сш. 1, л., 187, № 76. Зап. В. І. Скідан у 1982 г. у в. Кавалі Брагінскага р. ад М. С. Саўко, 1918 г. н.

411. Не ляскай, дружку, канчуком

Шейн, I, с. 313, № 39. Зап. у в. Дварэц Рагачоўскага п. Дружкі свату. Вар.: Киев. телеграф, с. 80, Бабруйскі п. Сваякі маладой, калі дружка маладога б'е тапаром па сцяне. Н. р.:

Не стукай, дружка, тапаром;

Шейн, III, с. 417, в. Дзякавічы Мазырскага п. Дружко выганяе дружак з-за стала, а тыя спяваюць у маладой; АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 98, л. 81, 1975 г., в. Маканавічы Лоеўскага р.

412. Гэй, старшы сват

АФК, ф. 10, воп. 5, спр. 77, л. 179. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. у в. Палессе Пастаўскага р. ад Ю. А. Койра, 77 г.

413. Гэй, старшы сват

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 56, сш. 1, л. 23. Зап. Л. А. Малаш у 1973 г. у в. Мільча Вілейскага р. ад М. К. Рысек, больш 100 год. Вар.: воп. 76, спр. 115, сш. 2, л. 37, 1976 г., в. Озіна Полацкага р. Н. р.:

Старшым сватам назваці, ой, назваці;

воп. 1, спр. 104, сш. 2, л. 14, 1982 г., в. Русакі Пастаўскага р. Н. р.:

Да чым будзеш частаваці?
Ці хлебам, ці віном,
Ці беленькім пірагом;

Гілевіч, 1979, с. 336, в. Турлы Пастаўскага р.

414. Наш дружка харошы

АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 269, л. 19, № 1. Зап. у 1884 г. на Палессі.

415. Не стой, сват, у парозе

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 56, сш. 16, л. 2. Зап. А. І. Баранавы ў 1953 г. у в. Глебаўшчына Плешчаніцкага р. ад С. І. Сяменчык, 1916 г. н. Вар.: ф. 8, воп. 2, спр. 62, сш. 1, л. 15, в. Жасціннае Лагойскага р.

416. На небе хмурно

Мат. II, с. 58. Зап. у в. Опаль Кобрынскага п.

417. Ой, князю, князю Іванку

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 97, сш. 2, л. 85, № 75. Зап. Л. В. Ільюшонак у 1975 г. у в. Рачэнь Любанскага р. ад Х. А. Кукраш, 1903 г. н., С. З. Вяроўкінай, 1901 г. н. Як у сватоў просяць караваю.

418. Не сядзі, жанішок, не сядзі

ГДУ. Зап. В. Р. Пучкова ў 1979 г. у в. Гальцы Столінскага р. ад Г. В. Няўдах, 1917 г. н. Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 44, сш. 2, л. 13, 1959 г., в. Сінькевічы Ленінскага р. Н. р.:

Вішанькамі дзяўчат абмані,
Ды каб тваю Ганначку аддалі;

Захарава, 1984, с. 263, в. Дружылавічы Іванаўскага р.; Гілевіч, 1974, с. 395. Зап. у в. Струга Столінскага р.

419. Да й ўчора Іванка пешкам быў

БДУ, папка 12а, сш. 5, л. 3. Зап. З. М. Зянькевіч у 1973 г. у в. Сежава Капыльскага р. ад М. А. Шчэрба, 61 г. Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 99а, сш. 1, л. 9, № 6, 1965 г., в. Бокшыцы Слуцкага р. Н. р.:

Я ж тыя арэхі ўзяла,
Маладога Сцяпанку прыняла.

420. Да прыехаў Мішачка, прыехаў

Гілевіч, 1979, с. 178. Зап. у в. Скабін Капыльскага р.

421. Чаго ж вы доўга, сваточкі, стаіце

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 45, сш. 1, л. 37. Зап. С. В. Барыс у 1971 г. у в. Казароўшчына Пастаўскага р. ад Г. С. Казаравец, 77 г. Перад ад'ездам да маладога маладую садзяць за стол паміж дзвюма баяркамі, якія патрабуюць за яе выкуп. Торг ідзе.

422. Ідзіце, сваткове, да Шарашова

Мат. II, с. 28. Зап. у в. Болат Кобрынскага п.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 100, сш. 2, л. 28, 1975 г., в. Белаазёрск Бярозаўскага р. Н. р.:

За кучку грэчкі — то й дзве дружачкі,
А за другую — то й маладую;

ф. 13, воп. 9, спр. 6, л. 6, 1960 г., в. Стрыганец Жабінкаўскага р. Н. р.:

А ў нас то ўсе дарагія,
Тысячу кладзіце — адну бярыце.

423. З ранку дружкі дарагі былі

ЦНБ ЛітССР, ф. 457, ВБФ-ХІХ, № 8. Зап. У. Паўлюкоўскі ў 1929 г. у в. Брыксічы Баранавіцкага п.

424. Хоць ты, дружка, вышы нас

Людоговскій, с. 3. Зап. у Дарагабужскім п. Смаленскай губ.

425. Наша нявеста дорага стоіць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 193, сш. 3, л. 16, № 10. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1981 г. у в. Усць-Далысы Невельскага р. ад М. А. Хісцяевай, 87 г.

426. Ой, хочам мы, хочам

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 44, сш. 2, л. 21, № 18. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1971 г. у в. Груздава Пастаўскага р. ад К. М. Крывенькай, Я. Г. Молец.

427. Як бываў Пятрочак, так не бываў

Шейн, I, с. 256, № 7. Зап. у в. Міхалёў Бабруйскага п.

428. Не хадзі, сватка, не хадзі

Адраджэнне, с. 259, № 30. Зап. у 1912 г. у в. Мікалаеўшчына Мінскага п. Пасля шлюбу.

429. Да наш дзядзя харошы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 100, сш. 1, л. 49. Зап. Г. А. Барташэвіч у
у 1965 г. у в. Васілінкі Слуцкага р. ад М. Н. Шэлег, 1916 г. н.
Вар.: Шейн, III, с. 416, 1889 г., в. Дзякавічы Мазырскага п.

430. Не тупай, сваток, не тупай

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 62, сш. 1, л. 115, № 59. Зап. П. П. Альхі-
мовіч у 1973 г. у в. Жасціннае Лагойскага р. ад Е. К. Жук, 40 г.
Вар.: воп. 1, спр. 53, сш. 1, л. 39, № 31, 1960 г., в. Пясочнае Капыль-
скага р. Калі выкупаюць маладую. Н. р.:

Не стой, сватка, ля стала,
Стань сабе, сватка, ля стаўпа;

воп. 81, спр. 184, сш. 3, л. 39, 1981 г., в. Слабажанка Хойніцкага р. Дру-
жок павінен плаціць грошы свахам, якія завіваюць маладую, а ён не дае.
Н. р.:

Кладзі мяшочак, шчэ і другі, шчэ і другі —
Вялеў хлопчычак малады;

воп. 3, спр. 12, л. 60, 1970 г., в. Вялец на Дзісеншчыне. Выкупаюць мес-
ца каля маладой; спр. 37, сш. 1, л. 36, № 20, 1971 г., в. Маркава Мала-
дзечанскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 61 сш. 9, л. 5, № 8, в. Вялікае Стахава
Барысаўскага р.; спр. 56, сш. 16, л. 2, 1953 г., в. Глебаўшчына Пleshча-
ніцкага р.; воп. 2, спр. 10, сш. 1, л. 7, 1960 г., в. Боськава Сіроцінскага р.;
ЦНБ АН БССР, ф. 122, л. 22—23, № 10, 1836—1838 гг., Лепельскі п.
Н. р.:

Вашы чырвонцы, як сліна,
Наша Ульянка вячніна,
Вашы чырвонцы гніць будуць,
Наша Ульянка жыць будзець;

Дембовецкі, с. 554, № 75; Романов, VIII, с. 380, Лепельскі п.;
Шейн, I, с. 212, № 9, в. Семежава Слуцкага п. Н. р.:

Тарговы маршалак, тарговы за гарой козы таргаваў,
Маладу дзевачку выкупаў;

Шлюбскі, с. 53, № 76, 1920 г., в. Кашавічы Парэцкага п.

431. Не гніся, дружка, не гніся

Славянина, с. 82, № 147. Зап. у Сеўскім р. Бранскай вобл.

432. Не гніся, дружка, не гніся

ДГМ, ф. 56, папка 1, л. 400—401.
Вар.: Романов, VIII, с. 483, Быкаўскі п. Торг маладой; Гілевіч,
1973, с. 397, в. Паляны Барысаўскага р.; Гілевіч, 1979, с. 373, г. Сма-
лявічы. Дружына маладога; Довнар-Запольскі, с. 37, № 277в,
в. Святая Воля Пінскага п. Н. р.:

Штоб за шэлег прадавалі.
Не табе, не табе, дружка, дзеўкі скупаваць,
Асцень-пуга да каля луга валоў паганяць.

433. Не гніся, дружка, не гніся

ВПІ. Зап. у 1981 г. у Віцебскім р.

Вар.: Добровольскій, с. 117—118, № 256, в. Слабада Смаленскага п.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 110, сш. 1, л. 10, 1967 г., в. Галёнкі Горацкага р.; Романов, VIII, с. 505, в. Аслянка Мсціслаўскага п.; Дембовецкі, с. 556, № 95, Мсціслаўскі п.

434. Не стой за плячыма

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 35, сш. 19, л. 12. Зап. В. Р. Ілючэнка ў в. Дуброва Нараўлянскага р.

Вар.: спр. 70, сш. 2, л. 21, в. Асавец Мазырскага р. Н. р.:

Дай кварту гарэлкі, то сядзеш каля дзеўкі.

435. Не дасце вы нам залатога

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. Л. А. Малаш у 1982 г. у в. Лібараўшчына Докшыцкага р. ад Б. І. Стрымінскай, 1894 г. н.

Вар.: Свитова, с. 146, № 103, в. Астраглядава Бранскай вобл. За сталом у нявесты.

436. Не жміся, дружка, не жміся

Славянина, с. 85, № 167. Зап. у Сеўскім р. Бранскай вобл. Дружка падсыпаў на талерку срэбраных манет.

437. Да не стой, сватка, тута

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 6, сш. 17, л. 4. Зап. У. Рафальскі ў 1969 г. у в. Дзямідаў Нараўлянскага р. ад Ю. Юневіч, 63 г.

438. Дзе ты, сваце, забавіўся

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 74, сш. 9, л. 12, № 25. Зап. Н. М. Макаравец у 1974 г. у в. Шарэйкі Калінкавіцкага р. ад Л. Халоднай, 62 г.

Вар.: ф. 8, воп. 73, спр. 71, сш. 2, л. 23, 1973 г., в. Звіняцкае Хойніцкага р. Н. р.:

Забытны дружок, забытны, забыўся грошай удому;

ГДУ, 1983 г., в. Глінішча Хойніцкага р.; Захарава, 1984, с. 105, № 169, 1979 г., в. Зімавішчы Мазырскага р.

439. Гэй, старшы сват

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 180. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. у в. Палессе Пастаўскага р. ад Ю. А. Койра, 77 г.

440. Ідзі, дружка, дадому

Грод. губ. вед., 1864, № 42.

441. Дружачкі, не даражыце

БДУ, папка 8, сш. 1, л. 1. Зап. П. Сімановіч у в. Міхайлы Свіслацкага р. ад А. П. Бурак, 79 г.
Вар.: Захарава, 1984, с. 184, № 515, 1980 г., в. Бывалькі Лоеўскага р.

442. Як дзеўку ў нас браў, хваліўся

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 11, сш. 7, л. 14, № 24. Зап. М. М. Аўхімовіч у 1967 г. у в. Гумны Крупскага р. ад М. П. Сіняк, 1900 г. н.

443. Казалі, намётку купілі

Романов, VIII, с. 484. Зап. у Быхаўскім п. Пасля выкупа («вітання») сват звычайнай формулай просіць благаслаўлення «абкрыць баранней шубай». Нявесту пакрываюць шубай і «падпіраюць намёткай». Дзяўчаты спяваюць.

444. Казалі нам людзі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 92, частка II, л. 755. Зап. М. П. Гваздзеў у 1961 г. у в. Прыбыткі Гомельскага р. ад Лявоненка, 88 г.
Вар.: ф. 13, воп. 6, спр. 7, сш. 2, л. 3а, № 2, в. Міхайлоў Бялыніцкага р. Н. р.:

А цераз мясцечка ехалі,
У яўрэяў скавараду ўкралі
І на кусочкі пабілі;

воп. 10, спр. 70, сш. 3, л. 22, в. Вялікія Аўцюкі Калінкавіцкага р. Н. р.:

Дружка на парог лезе,
Кавяла колбу рэжа.
Мы думалі, што вы багатыя;

ГДУ, в. Тульгавічы Хойніцкага р. Чэрцень Ельскага р.; Можейко, с. 147.
1965 г., в. Тонеж Лельчыцкага р.

445. Гаварылі, сваты багаты

Шейн, I, с. 430—431, № 8. Зап. у Духаўшчынскім п. Смаленскай губ.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 4, сш. 1, л. 20, 1968 г., в. Роськаў Клімавіцкага р.; Добровольскій, с. 188, № 454, в. Інькава Парэцкага п. Смаленскай губ. Н. р.:

Пад царковачкай стаялі,
Па капееццы збіралі.

446. Хваліліся нашы сваты, што багаты

АІМЭФ, ф. 8, воп. 80, спр. 178, сш. 3, л. 92, № 68. Зап. Л. П. Барбанава ў 1980 г. у в. Мохаў Лоеўскага р. ад В. Ф. Дзегцярэнка, 1926 г. н.
Вар.: Захарава, 1984, с. 176, № 470, 1969 г., в. Парэчча Пінскага р., 1980 г., в. Пярэдзелка Лоеўскага р.

447. Галыш, сватка, галыш

Шейн, I, с. 184, № 14. Зап. у м. Хатаевічы Барысаўскага п. Як дружкі выкупаюць маладую.

Вар.: ДГМ, ф. 56, папка 1, л. 400. Н. р.:

Казінцы сваты, казінцы.

448. Верабей сваток, верабей

БДУ, папка 3, сш. 29. Зап. А. Крыкала, М. Чартко, В. Хамчук у в. Жасціннае Лагойскага р. ад М. П. Жук, 67 г.

449. Казалі, што сваты багаты

ЦНБ АН ЛітССР, ф. 124, ВБФ, № 59. Зап. Я. Н. Драздовіч у 1930 г. у в. Вялец Дзісенскага п. ад Г. Мірашовай, 37 г.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 158, сш. 1, л. 20, № 36, 1979 г., в. Вардамічы Вілейскага р. Дружкам, якія не плацяць за куфар і падушкі; воп. 81, спр. 190, сш. 3, л. 4, № 9, 1971 г., в. Фатынь Бешанковіцкага р.; воп. 1, спр. 19, сш. 2, л. 41, № 63, 1948 г., в. Ланская Маларыцкага р. Калі за нявесту просяць грошай; воп. 2, спр. 59, сш. 2, л. 2, № 52, 1972 г., в. Балоціна Верхнядзвінскага р.; воп. 76, спр. 117, сш. 3, л. 74, 1976 г., в. Стаі Лепельскага р.; ф. 2, воп. 7, спр. 10, № 20, 1964 г., в. Кадзі Гарастоўскага р.; ф. 13, воп. 2, спр. 10, сш. 1, л. 7, 1960 г., в. Боськава Сіроцінскага р. Н. р.:

Мы думалі, сваты багаты,
Ажно сваты галышы,
Пабілі чэрап на грашы;

Мажэйка, с. 267, 1974 г., в. Дабея Шумілінскага р.; Шейн, с. 592, Віцебскі п. Калі пасля шлюбу сват накідвае на маладую кажух; Саламевіч, с. 300, № 409, усходняя частка Пружанскага п.; Гілевіч, 1979, с. 381, в. Слабада Лепельскага р.; Мосзуйскі, с. 269, № 724, в. Дзякавічы Мазырскага п. Калі дружкі бяруць у дружкоў грошы; Романов, I—II, с. 341, № 15, Магілёўская губ.; Довнар-Запольскі, с. 15, № 122, в. Дабраслаўка Пінскага п. Сваты выкупаюць дружку; Славянина, с. 85, № 168, Сеўскі р. Бранскай вобл. Выкуп нявесты.

450. Наш сват па вуліцы ходзіць

Адраджэнне, с. 260, № 33. Зап. у 1912 г. у в. Мікалаеўшчына Мінскага п.

451. Казалі, сваты багаты

Шейн, I, с. 212—213, № 10. Зап. у в. Семежава Слуцкага п. Як выкупаюць маладую.

452. Зусім, зусім наш Андрушка абяднеў

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 48, сш. 11, л. 6—7, № 7. Зап. А. П. Філістовіч у в. Калодчына Ільянскага р. ад Г. Ю. Нарэйка, 35 г.

453. Казалі, сваты багаты

ІРЛІ, к. 40, воп. 1, л. 13. Зап. М. Ю. Зубаў у 1906 г. у в. Мікулічы
Клімавіцкага п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 7, сш. 1, л. 54, 1968 г., в. Трасціно
Хоцімскага р.

454. Думалі, сваты едуць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 67, сш. 1, л. 27. Зап. Г. А. Барташэвіч у
1961 г. у в. Блізнікі Мядзельскага р. ад А. Г. Смятанка, 1901 г. н.

455. А баяры пяшком ішлі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 98, сш. 1, л. 81. Зап. В. І. Скідан у
1975 г. у в. Маканавічы Рэчыцкага р. ад Г. Ф. Хмяльніцкай, 1902 г. н.
Вар.: ГДУ, в. Красная Ніва Калінкавіцкага р. Н. р.:

А нашы сваткі голы,
Што няма і коней.

456. Мы думалі, што сваты багатыя

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 100, сш. 1, л. 54—55. Зап. А. С. Фядосік,
У. А. Васілевіч у 1975 г. у в. Бастынь Лунінецкага р. ад В. І. Кашловіч,
1912 г. н., А. В. Цяльпук, 1912 г. н.
Вар.: воп. 1, спр. 77, сш. 1, л. 20, 1962 г., в. Дзятлавічы Гомельска-
га р.; ф. 13, воп. 10, спр. 35, сш. 19, л. 12, в. Дуброва Нараўлянскага р.;
спр. 92, сш. 2, л. 43, 1979 г., в. Жгунская Буда Добрушскага р.; воп. 9,
спр. 6, л. 59, 1960 г., Бярозаўскі р.; спр. 64, сш. 41, л. 7—8, 1964 г.,
в. Лапкі Стаўбцоўскага р. Н. р.:

Нашы сваты ганаровыя...
Мяшок жа вы развяжыце,
Маладую ж нам скарэй пакажыце;

спр. 60, сш. 22, л. 9, 1965 г., в. Юсаўшчына Валожынскага р.; Шырма,
с. 299, № 288, 1963 г., в. Замошша Слуцкага р.; Романов, I—II, с. 344,
№ 16, Гомельскі п.; Дембовецкі, с. 566, № 183, Магілёўскі п.;
Славянна, с. 83, № 153, Сеўскі р. Бранскай вобл.; Болотская,
с. 24, в. Нова-Аляксандраўка Татарскага р. Новасібірская вобл.

457. Сорам, маршалкі, сорам

Можейко, с. 153. Зап. у 1967 г. у в. Олтуш Маларыцкага р.

458. А ў свата, свата кароткая ножка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 16, сш. 1, л. 34. Зап. І. М. Маркевіч у
в. Еськаўка Горацкага р.
Вар.: спр. 7, сш. 1, л. 25, в. Слаўнас Мсціслаўскага р.; воп. 10, спр. 32,
сш. 21, л. 2, 1950, г., г. п. Заслаўе Заслаўскага р.; ф. 8, воп. 2, спр. 3,
сш. 2, л. 53, № 5, 1968 г., в. Белая Дуброва Касцюковіцкага р.; спр. 8,
сш. 1, л. 19, № 16, 1968 г., в. Загарэнне Краснапольскага р.; воп. 78,

спр. 144, сш. 1, л. 90, № 63, 1978 г., в. Бародкі Кармянскага р.; воп. 2, спр. 57, сш. 1, л. 40, 1972 г., в. Дзёрнавічы Верхнядзвінскага р.; воп. 73, спр. 69, сш. 2, л. 88, № 77, 1973 г., в. Іскань Быхаўскага р.; Шейн, I, с. 429, № 4, Духаўшчынскі п.; Романов, VIII, с. 496, Мсціслаўскі п.; Добровольскі, с. 222, № 537, в. Прачыстая Духаўшчынскага п.; ВПІ, Глыбоцкі р. Н. р.:

Падстаўце яму дубовую калодку,
Штоб ён вышэй стаў, нам гарэлкі даў;

Захарченко, с. 199, № 176, Обска-Іртышскае міжрэчча.

459. Да ў нашага дружка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 137, сш. 1, л. 9. Зап. В. І. Скідан у 1977 г. у в. Рассвет Акцябрскага р. ад М. М. Вежнавец, 67 г.

Вар.: воп. 75, спр. 98, л. 10, 1975 г., в. Дзяражычы Лоеўскага р.; спр. 98, сш. 1, л. 83, № 30, 1975 г., в. Маканавічы Рэчыцкага р. Бяседа за сталом у маладой слухае песні, якія спяваюць дружкі маладой; воп. 73, спр. 70, сш. 9, л. 38, 1973 г., в. Блужа Пухавіцкага р.; ф. 13, воп. 3, спр. 7, сш. 5, л. 22а, 1950 г., в. Пятровічы Парыцкага р.; Мозуіўскі, с. 268, № 719, в. Дарашэвічы Мазырскага п. Калі дружыну маладога прымаюць у хаце маладой, то дружны спяваюць; Романов, VIII, с. 483, Быхаўскі п. Калі прыедуць па маладую, нявесціна радня садзіцца на кут. Дружына жаніха частуе іх («вітае»), дзяўчаты спяваюць; ГДУ, 1979 г., в. Дудзічы Калінкавіцкага р., в. Барбароў Мазырскага р.; сш. 54, л. 2—3, 1981 г., в. Ванюжычы Петрыкаўскага р.; Шейн, III, с. 410, № 34, в. Дзякавічы Мазырскага п.

460. А ў нашага дружка

Сердюков, с. 218, Мсціслаўскі п.

Вар.: там жа. Н. р.:

А ў нашага дружка
Кудрава галава,
Шаўкова барада.

461. Ды казалі, дружка вельмі харош

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 84, сш. 11. Зап. В. Шуневіч у 1968 г. у в. Старадворцы Смаргонскага р. ад А. І. Русакевіч, 76 г.

Вар.: ГДУ, 1982 г., в. Грабяні Лельчыцкага р. Н. р.:

Ад стала да ложка
Трэба грошай ношка;

в. Кавалі Гомельскага р. Н. р.:

Нас небагацька, толькі пяць.
Пакупляй нам чаравічкі, што рыпяць.

462. Сват кішэню верне

БАН, ф. 45, 8.257, л. 9. Зап. Н. М. Малеча ў 1912 г. у в. Пакулі Чарнігаўскага п. Спяваюць дзяўчаты, калі прышываюць кветкі да шапкі маладога.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 71, сш. 2, л. 29, № 7, 1973 г., в. Вялікі Бор Хойніцкага р. Спяваюць сватам, якія прыбраліся, як дзеяць кашу і надзяляюць маладых; воп. 1, спр. 39, сш. 1, л. 47—48, 1956 г., в. Студзёная Гута Церахоўскага р. На перапоі, калі жаніх прыязджае за нявестай, сват кідае грошы ў чарку. Тады яму дзяўчаты спяваюць; спр. 17, сш. 1, л. 19, 1946 г., в. Доўгае Старобінскага р. Завівальніца спявае; спр. 72, сш. 5, л. 28, в. Скаладзін Мазырскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 35, сш. 19, л. 12, в. Дуброва Нараўлянскага р.; ГДУ, в. Казлы Ельскага р., 1978 г., в. Мілашэвічы Лельчыцкага р. Н. р.:

Ваша гарэлка — вада,
А наша дзеўка — малада.
Ваша гарэлка — сліна,
Наша дзеўка — красіва;

АКЛМШ, ф. 1, воп. 80, спр. 7, сш. 1, л. 11, 1980 г., в. Судкова Хойніцкага р.; Захарова, 1984, с. 180, № 495, 1978 г., в. Скароднае Ельскага р. Н. р.:

Горды, горды сват, горды
Панадуваў морду.
Як мыш над крупамі,
Так сват над дзяўкамі.

463. Не гніся, сватка, не гніся

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 6, сш. 17, л. 4. Зап. У. Рафальскі ў 1969 г. у в. Дзямідаў Нараўлянскага р. ад Ю. Юневіч, 63 г.
Вар.: Пьянкова, с. 4, Ельнінскі р. Смаленскай вобл.

464. Сватка, сватка

БДУ, папка 6, сш. 4, л. 12. Зап. у Віцебскім р.

465. Не пасовай талеркаю

ГДУ, Зап. Л. У. Гайдук у 1978 г. у в. Прыбалавічы Лельчыцкага р. ад Х. І. Акуліч, 50 г.

466. Скупы перапойніку

Шейн, III, с. 411, № 35. Зап. у в. Дзякавічы Мазырскага р.
Вар.: ГДУ, 1975 г., в. Карчовае Хойніцкага р.

467. Гэта ж не серабро — медзь

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 92, частка II, л. 760. Зап. М. П. Гваздзёў у 1961 г. у в. Прыбыткі Гомельскага р. ад Г. Лявоненка, 88 г.

468. О, табе, сваце, медзь, медзь

Federowski, с. 470, № 1096. Зап. каля Моўчадзі ў Навагрудскім п. Маладая выяжджае да маладога.

469. Не кпі, сваце, не кпі

Малевиц, с. 95, № 35. Зап. у в. Малева Слуцкага п.

470. Ты, сватка, харошы

ГДУ. Зап. А. П. Святошчык у в. Казлы Ельскага р. ад Г. С. Харашкевіч.

Вар. АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 72, сш. 5, л. 28, в. Скаладзін Мазырскага р.; БАН, ф. 45.8.257, л. 9, 1912 г., в. Пакулі Чарнігаўскага п.

471. Вазьмі сабе гэта

ДГМ, ф. 56, папка 1, л. 401. Зап. у Барысаўскім п. Дружка дае грошы, каб дзяўчаты пусцілі маладую на падушку завівацца. Дзяўчаты здэкваюцца з таго.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 70, сш. 3, л. 22, в. Вялікія Аўцюкі Калінкавіцкага р. Н. р.:

Наш дружка харошы,
Вазьмі сабе грошы
Да ідзі на места;

воп. 2, спр. 10, сш. 1, л. 7, 1960 г., в. Боськава Сіроцінскага р.; ф. 8, воп. 75, спр. 98, л. 8, 1975 г., в. Дзяражычы Лоеўскага р.; спр. 92а, л. 69, № 66, 1965 г., в. Прыбыткі Гомельскага р.; спр. 41, сш. 4, л. 34, 1958 г., в. Дабраслаўка Лагішынскага р.; ГДУ, в. Красная Ніва Калінкавіцкага р. Н. р.:

А ў нашага свата
Галава, як капіца,
А рот, як мазніца,
Ды ідзі ў лаўку;

АКЛМПІ, ф. 1, воп. 80, спр. 2, сш. 1, л. 10, 1970 г., в. Судкова Хойніцкага р. Н. р.:

Вазьмі, сватка, грошы,
Ты і так харошы,
Ідзі на месечка;

Шейн, с. 593, Віцебскі п. Н. р.:

Дружка голы, ён небагаты,
Больша не імеець дзенег.
Адзін грошык у машне;

Шейн, I, с. 310, № 29, в. Дварэц Рагачоўскага п.; с. 225, № 5, в. Міхалёў Бабруйскага п.; Романов, VIII, с. 505, в. Ослянка Мсціслаўскага п.; с. 468, Гомельскі п. Н. р.:

Ета не грошы, ета медзь,
Садзісь на свінню — дамоў едзь.
А прыехаўшы, пасасай,
З намі, дружкамі, размаўляй;

с. 438, Быхаўскі п. Н. р.:

Не на гэта яе расцілі, каб за гэта пусцілі,
Не на гэта гадавалі, каб за гэта аддалі;

Дембовецкiй, с. 567, № 188, Магілёўскi п.; Світова, с. 147, № 140, в. Мішкавічы Старадубскага р. Бранскай вобл.; БДУ, папка 3, сш. 29, л. 6, в. Жасціннае Лагойскага р.; ГДУ, 1971 г., в. Першамайск Рэчыцкага р. Н. р.:

Дзеці паважалі, бацькам называлі.

472. Не кпі, сватка, не кпі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 5. Зап. у в. Агароднікі Капыльскага р. Калі сват выкупляе маладую і мала дае грошы, то дружкі спяваюць.
Вар.: БДУ, папка, 6, сш. 16 л. 2, в. Янава Клецкага р.; папка 5, сш. 5, л. 11, в. Семежава Капыльскага р.; Гілевіч, 1973, с. 171, в. Арэшніца Клецкага р.; Гілевіч, 1979, с. 374, в. Машукі Клецкага р.; Захарава, с. 124., Брэсцкая вобл.

473. Да прымі, сватка, грошы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 50, сш. 3, л. 11. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1960 г. у в. Пясочнае Капыльскага р.

474. А не можа дружочак

Гілевіч, 1979, с. 382. Зап. у Хойніцкім р.

475. Неўмываты дружок

ГДУ. Зап. Л. Б. Холад у 1980 г. у в. Чырвонае Поле Брагінскага р. ад А. М. Лазавік. Маці нявесты знімае вянок і вешае ў кут, дзе сядзяць маладыя. Завіваць маладую дапамагаюць дружкі жаніха. За гэта свахі ўмываюць іх гарэлкай і перавязваюць ручніком. Дружкам спяваюць.

476. Я думала, дружка харошы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 10, л. 101. Зап. Г. І. Цітовіч у 1964 г. у г. Лунінец ад С. М. Паўлюкавец.

477. Да не бруснічкам быць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 107, л. 10. Зап. А. А. Шамак у 1975 г. у в. Клінок Чэрвеньскага р. ад А. У. Расказёнак.

478. Ай, сваце, мой сваце

Шейн, с. 581, № 551. Зап. у в. Старое Сяло Віцебскага п.

479. Не дружкава дзела

ВПІ. Зап. у Віцебскім р.
Вар.: Людоговскі, с. 3, Дарагабужскі п. Смаленскай губ.

480. Не табе, сватка, не табе

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 52, сш. 2, л. 48. Зап. І. І. Лушчыцкая ў 1960 г. у в. Карцэвічы Нясвіжскага р. ад Е. А. Качура, 1892 г. н.
Вар.: Гілевіч, 1979, с. 376, в. Агароднікі. Дружыне маладога.

481. Не дружкава дзела, не дружкава дзела

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 74, сш. 6, л. 10, № 13. Зап. В. Р. Кушна-
рэнка ў 1973 г. у в. Добрая Горацкага р. ад Л. І. Трусавай, 1928 г. н.,
А. І. Немцавай, 1913 г. н.
Вар.: АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 269, л. 19, 1884 г., Палессе. Ма-
лады ідзе пазнаваць маладую.

482. Не такому маладзенькаму дружком быць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 7, сш. 1, л. 54, № 68. Зап. В. І. Скідан у
1968 г. у в. Трасціно Хоцімскага р. ад Т. Я. Тулікавай.
Вар.: Славянина, с. 83, № 151, Сеўскі р. Бранскай вобл. Выкуп
нявесты; Fedegowski, с. 472, № 1109, каля Моўчадзі ў Навагруд-
скім п. Як маладая едзе да маладога; Довнар-Запольскі, с. 15,
№ 120, в. Дабраслаўка Пінскага п. Хаваюць нявесту.

483. Не спасобен дружок

ГДУ. Зап. Л. Б. Холад у 1980 г. у в. Чырвонае Поле Брагінскага р.
ад А. М. Лазавік. Калі дзяўчатам не падабаецца пачастунак, то спяваюць.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 19, сш. 1, л. 18, 1946 г., в. Доўгае Ста-
робінскага р. Як знялі вянок.

484. За печ, дружкі, за печ

Саламевіч, с. 300, № 412. Зап. ва ўсходняй частцы Пружанскага п.

485. Адкуль гэта лапацьнікі панаехалі

Шлюбскі, с. 43, № 55. Зап. у 1921 г., в. Крутое Веліжскага п.

486. Прыехалі сярмяжнікі

Fedegowski, с. 431, № 930. Зап. каля Сухаволі ў Сакольскім п.

487. Наехалі сваты, як вараняты

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 13, сш. 6, л. 13. Зап. С. П. Сахараў у
1944 г. у в. Субмялі Пасінскай вол. Лудзенскага п.

488. Відаць ты, сватка, у гасцях не бываў

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 52а, сш. 4, л. 26, № 31. Зап. Л. М. Сала-
вей у 1972 г. у в. Таўкачэвічы Уздзенскага р. ад Э. Кораб, 1903 г. н.

Вар.: воп. 1, спр. 50, сш. 3, л. 11, 1960 г., в. Пясочнае Капыльскага р.;
спр. 38, сш. 1, л. 28, № 32, 1951 г., в. Семяжава Краснаслабодскага р.
Н. р.:

Каб у сяле калясо зламіў,
А за сялом і каня згубіў;

Шейн, III, с. 417—418, № 48, в. Дзякавічы Мазырскага п. Н. р.:

Штобы коні колы паламалі,
На спіцы ногі паўзбівалі;

Гілевіч, 1979, с. 372, в. Таўкачэвічы Пухавіцкага р.

489. Ой, казалі, бруснік харошы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 70, сш. 6, л. 36. Зап. А. С. Фядосік у
1973 г. у в. Блужа Пухавіцкага р. ад Н. І. Паўловіч, 35 г.

Вар.: сш. 5, л. 46, 1973 г., в. Берлеж Пухавіцкага р. У гэты час
бруснічкі крычыць: «— Няма, няма нічога, жанчынкі». Яны дзякуюць.

490. А свадейка талмачыў, талмачыў

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 108, сш. 2, л. 18. Зап. М. П. Гваздзёў у
1967 г. у в. Галаўчын Бялыніцкага р. ад А. П. Чупрынскай.

Вар.: воп. 74, спр. 78, сш. 1, л. 10, 1974 г., в. Зацерка Пухавіцкага р.

491. Бадай таму свату

Наша ніва, 1913, № 7, с. 4.

492. Дай бог табе, сватка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 80, спр. 173, сш. 3, л. 29, № 12. Зап. В. І. Скідан
у 1980 г. у в. Паледзі Уздзенскага р. ад Г. А. Аляксейчык, 1902 г. н.

493. А ў нашага бруснічка вараненькія конікі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 70, сш. 9, л. 38. Зап. С. М. Міско ў
1973 г. у в. Блужа Пухавіцкага р. ад В. Доўнар, 86 г.

494. Сзахначка, да галубачка

БДУ, папка 10, сш. 2, л. 8—9. Зап. А. Гуцько ў в. Смалічы Нясвіж-
скага р. ад М. І. Гуцько.

Вар.: папка 9, сш. 26, л. 1, в. Глінішчы Дзяржынскага р.; Гілевіч,
1974, с. 405, в. Цішкаўцы Баранавіцкага р.; Шейн, I, с. 281, № 22,
в. Грычына Мінскага п.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 81, сш. 35, л. 2,
в. Заельня Клецкага р.; спр. 27, сш. 1, л. 24, № 17, 1965 г., в. Падлессе
Ляхавіцкага р.

495. Дзевачкі, мае сястрыцы

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 4, сш. 14, л. 7, № 21. Зап. Е. М. Кама-
роўскі ў 1951 г. у в. Галавенчыцы Стаўцоўскага р. ад М. Барысевіч,
45 г.

Вар.: воп. 10, спр. 23, сш. 6, л. 2—3, 1967 г., в. Лявонавічы Нясвіжскага р. Н. р.:

Катора з вас найвярнейша, да катора найлягчэйша,
Пабяжыце маім слядком, вазьміце піражок з мядком.

496. Сванечка маладая

АІМЭФ, ф. 13, воп. 1, спр. 12, л. 22. Зап. І. І. Лучыц-Федарэц у 1980 г. у г. Драгічын ад А. Т. Лучыц-Федарэц, 1903 г. н. Дзяўчаты маладой адбіраюць ад свашак маладога каравайцы (малыя каравайчыкі), з якімі апошнія прыходзяць па маладую. Свашкі прыносяць і сыр, каўбасу, гарэлку.

497. Сванечка малада

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 62, сш. 18, л. 5. Зап. В. У. Верабей у 1952 г. у в. Падкраічы Бярозаўскага р. ад М. С. Якаўчыц.

498. Свашачка наша, галубачка

БДУ. Зап. у Столінскім р. Дружкі маладой просяць пачастунку ў свашкі маладога. Атрымаўшы па шышцы і грошы, яны выходзілі з-за стала.

499. Ой, скачымо-прыскочымо

Шырма, с. 250, № 237. Зап. у 1928 г. у в. Агароднікі Косаўскага п.

500. Дайце, свахны, пірага

Шырма, с. 172, № 158. Зап. у 1923 г. у в. Замошша Слуцкага п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 110, сш. 1, л. 28, 1975 г., в. Рэд-кавічы Любанскага р.; спр. 93, сш. 4, л. 78, № 62, 1975 г., в. Ліцвяны Уздзенскага р.; *Moszyński*, с. 270, № 730, в. Дарашэвічы Мазырскага п.

501. Добры вечар, свацця, добры вечар

БДУ, папка 6, сш. 36, л. 12. Зап. у в. Цеплень Уздзенскага р.
Вар.: папка 1, сш. 14, 1962 г., в. Юркавічы Лагойскага р. Н. р.:

Трэба было свасе не драмаці,
Да куколь з пшаніцы выбіраці;

папка 9, сш. 10, л. 4—5, в. Дrajня Асіповіцкага р.; сш. 26, л. 1, в. Глінішчы Дзяржынскага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 93, сш. 2, л. 53, 1975 г., в. Сакольшчына Чэрвеньскага р. Н. р.:

Наша поле камяністае — не родзіць жыта-пшаніца,
Толькі кукаль да мятліца;

ф. 13, воп. 10, спр. 34, сш. 6, л. 3, № 5, в. Дудзічы Рудзенскага р.; воп. 8, спр. 4, сш. 14, л. 6а, № 20, 1951 г., в. Галавенчыцы Стаўбцоўскага р.

502. Ой, пойдзем і паглядзім

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 70, сш. 5, л. 35—36. Зап. А. С. Фядосік у 1973 г. у в. Берлеж Пухавіцкага р. ад В. І. Гайдучонак, 42 г., Н. І. Паўловіч, 35 г. Маці аддае пірог, і ўсе ідуць дзяліць яго.

Вар.: воп. 75, спр. 93, сш. 4, л. 79, № 63, 1975 г., в. Ліцвяны Уздзенскага р.; воп. 76, спр. 112, сш. 1, л. 27, 1976 г., в. Падароск Ваўкавыскага р.; воп. 2, спр. 12, сш. 2, л. 52, 1968 г., в. Дзягільна Дзяржынскага р.; ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, спр. 6, л. 109, № 228, 1936 г., в. Цешкаўка Барысаўскага р.; БДУ, папка 1, сш. 22, в. Сінягова Капыльскага р.; папка 9, сш. 1, 1977 г., в. Ліпень Асіповіцкага р.

503. А падай, сваха, з кута пірага

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 66, сш. 6, л. 21, № 13. Зап. С. Т. Бахмет, А. М. Акунькова ў 1973 г. у в. Тажылавічы Бабруйскага р. ад Хронек, 68 г. На заручыны.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 92, 1972 г., в. Устрань Слуцкага р.; Шейн, І, с. 312, № 34, 35, Рагачоўскі п. Пасля абеду свахі жаніха разрываюць ёлку. Сваха маладога дастае пірог і падае дружкам. Дружкі спяваюць.

504. Прыехала сваха

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. Л. А. Малаш у 1982 г. у в. Лібараўшчына Докшыцкага р. ад Б. І. Стрымінскай, 1894 г. н.

Вар.: ф. 8, воп. 2, спр. 18, сш. 4, л. 13—14, № 16, 1969 г., в. Рудня Пінскага р. Н. р.:

Адна пабілася, 2
Другая палілася...
Наце вам другуюю,
Пашліце рабую;

Захарова, 1984, с. 110, № 193, 1975 г., в. Парэчча Пінскага р.

505. Старшая свашачка ехала лёдам, лёдам

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 125. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. у в. Рудобісь Шаркоўшчынскага р. ад М. М. Цітовай, 1904 г. н., К. А. Мелянцёй, 1906 г. н. Як пяроймуць сватоў у маладухі. «Трасуць сватоў».

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 47, сш. 2, л. 31, 1971 г., в. Лабуцеўцы Браслаўскага р.

506. Старшая свацця, не гніся

БДУ, папка 12, сш. 22. Зап. В. Кастручны, А. Літвіновіч у Уздзенскім р.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 34, сш. 17, л. 11, № 9, в. Возера Уздзенскага р.

507. Сядзіць сватка на вулі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 108, сш. 2, л. 40, № 39. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1975 г. у в. Замасточча Чэрвеньскага р. ад В. К. Дзярках, 1928 г. н.

508. Эй, старшы сват

Каминский, с. 297, № 15. Зап. у м. Дрысвяты Нова-Аляксандраўскага п.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 84, сш. 3, л. 51, № 49, 1974 г., в. Пружанка Бярэзінскага р.

509. А Дар'ечка-свацейка

Шлюбскі, с. 212, № 525. Зап. у 1921 г. у в. Павулянкі Віцебскага п.

510. Кривая нага

Добровольский, с. 259. Зап. у Сычаўскім п. Прыехалі па нявесту.

511. Уступіла шэра гусачка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 158, сш. 1, л. 14, № 24. Зап. В. І. Скідан у 1972 г. у в. Гняздзілава Докшыцкага р. ад М. М. Пятровіч, 1911 г. н.

512. Завялі, завялі маладзіду

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 156, сш. 4, л. 51. Зап. А. С. Ліс у 1978 г. у в. Нягневічы Навагрудскага р. ад З. Тур.

513. Не сядзі, сватка, ля сцяны

Гілевіч, 1974, № 402. Зап. у в. Янава Дзяржынскага р.

514. Да сядзіць свацця бліз сцяны

БДУ, папка 9, сш. 10, л. 4—5. Зап. К. Зловіч у в. Дразня Асіповіцкага р. ад З. Злобіч.

Вар.: папка 10, сш. 2, л. 9—10, в. Смалічы Нясвіжскага р.

515. Пакоснічак Ванечка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 60, сш. 22, л. 8, № 16. Зап. В. К. Унучак у 1965 г. у в. Сугвазды Валожынскага р. ад Л. Радына, 38 г.

Вар.: спр. 34, сш. 17, л. 11, в. Возера Уздзенскага р.; спр. 61, сш. 25, л. 2, 1968 г., в. Путчына Дзяржынскага р.; спр. 92, л. 22, 1972 г., в. Устрань Слуцкага р.; ф. 8, воп. 1, спр. 74, сш. 2, л. 16, 1962 г., в. Ганчароўка Капыльскага р.; БДУ, папка 6, сш. 37, л. 4, в. Горкі Стаўбцоўскага р.; ГДУ, 1980 г., в. Замошша Лельчыцкага р.

516. Сванечка маладая

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 62, сш. 14, л. 8—9. Зап. М. І. Смалюк у 1952 г. у в. Камянюкі Камянецкага р. Дзяўчаты, якія на вяселлі не гуляюць, просяць у свахі і дзяўчат, якія ўдзельнічаюць у вяселлі і прыехалі ад маладога. Свахі, калі маюць каравай, то аддаюць дзяўчатам, а калі з сабой не прывезлі, то адказваюць песняй.

517. Сванечка маладая

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 67, сш. 18, л. 5. Зап. В. У. Верабей у 1967 г. у в. Падкраічы Бярозаўскага р. ад М. С. Якаўчыц.

518. Скакаў-плясаў белы сакалец па стале

Шырма, с. 251, № 238. Зап. у 1932 г. у в. Шакуны Пружанскага п.

519. Сваточак мілы госць, мілы госць

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 13, сш. 6, л. 118. Зап. П. Трыбулькевіч у 1944 г. у в. Чорнае Прыдзруйскай вол. Даўгаўпільскага п. ад Т. Орбахі, 60 г.

Вар.: л. 116, № 1, 1952 г., в. Новая Слабада Лудзенскага п. Н. р.:

Ен сырамі хваліцца, сырамі хваліцца,
З кішанёў сыры валяцца, сыры валяцца.

520. Дай нам, свашка, сыра

Бессараба, с. 247, № 95. Зап. у 1902 г. у в. Любенка Бельскага п. Гродзенскай губ.

521. Скакаў-плясаў белы гарнастай па стале

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 29, сш. 7, л. 4, № 6. Зап. В. П. Рама-новіч у 1965 г. у в. Алянец Смаргонскага р. ад Ю. В. Майсак, 1911 г. н.
Вар.: воп. 10, спр. 46, сш. 9, л. 3, № 6, Празароцкі дом інвалідаў Пліскага р; спр. 79, сш. 7, л. 24, 1974 г., в. Пераможац Вілейскага р. Н. р.:

Каб яго пахмеллейка не брала,
Каб яго злыя людзі не зналі,
Каб яго ўсе добрыя віталі;

ф. 8, воп. 74, спр. 92, сш. 3, л. 23—24, № 47, 1974 г., в. Сакаўшчына Валожынскага р.; воп. 1, спр. 79, сш. 1, л. 32, 1963 г., в. Маркава Маладзечанскага р.; сш. 5, л. 9, 1963 г., в. Бабцы Глыбоцкага р.; БДУ, папка 10, сш. 1, л. 11, в. Вайдзені Вілейскага р. Н. р.:

Ды як жа будзе мой мілы ехаць з вяселля,
Ды каб не брала майго мілага пахмелле.
Ды не так пахмелле, як дзявоцкае ўдзіўленне;

Мажэйка, с. 333, № 174, 1974 г., в. Вярэчча Гарадоцкага р.

522. Скакаў-плясаў гарнастайка па сталу

Шлюбскі, с. 176, № 404. Зап. у 1914 г. у в. Смалькі Віцебскага п.
Вар.: Шейн, I, с. 36, № 51, Віцебскі п.; Иванов, с. 294, Віцебскі п.
За сталом у маладога спявае радня маладой; Шейн, с. 304—305, Віцебскі п.

523. Прыданачка-удалачка, дай сыра

Шлюбскі, с. 104, № 181. Зап. у 1914 г. у в. Забулдычына Полацкага п. У двары маладой пасля шлюбу.

524. Не шчупай, Іванька, па запазушшу

Романов, I—II, с. 352, № 68. Зап. у Сенненскім п.

525. А казалі — сват багат

Гілевіч, 1973, с. 172. Зап. у в. Арэшніца Маладзечанскага р.

526. Прыехалі сваты скупыя

Дембовецкый, с. 554, № 72. Зап. у Аршанскім п.

527. А нашы сваточкі скупы

Шлюбскі, с. 60, № 93. Зап. у 1920 г. у в. Кашавічы Суражскага п.

528. Прыехала сванька-клюкавешка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 146, сш. 2, л. 26, № 61. Зап. В. І. Скідан у 1978 г. у в. Новая Жыжма Іўеўскага р. ад М. І. Шалахоўскай, 1901 г. н.

Вар.: воп. 75, спр. 107, л. 50, 1975 г., в. Явішчы Уздзенскага р.

529. Знаці сватку, знаці

Захарава, 1984, с. 204, № 605. Зап. у 1977 г. у в. Новая Рудня Ельскага р.

Вар.: Бессараба, с. 247, № 95, 1902 г., в. Любенка Бельскага п.; Чубинскый, с. 305, № 788, в. Плотніца Бельскага п. Н. р.:

Пірагамі падперазалася,
Каўбасамі засцягнулася.

530. Гожа сваха, гожа

БДУ, папка 8, сш. 6, л. 2. Зап. К. Дзенісюк у в. Прыбарава Брэсцкага р. ад М. Я. Дзенісюк.

531. Сядзіць свацця на куце

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 52а, сш. 1, л. 30. Зап. В. Дзямід у 1970 г. у в. Новыя Крукі Міёрскага р.

532. А каб мы гэта зналі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 31, сш. 2, л. 45. Зап. А. І. Гурскі ў 1970 г. у в. Вялікія Свіранкі Астравецкага р. ад Э. і Ч. Свіло.

533. А наша сваха з Арэхава

БДУ, папка 8, сш. 6, л. 2. Зап. К. Дзенісюк у в. Прыбарава Брэсцкага р. ад М. Я. Дзенісюк, 1919 г. н.

534. Ягорка-сваточак, Ягорка-сваточак

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 115, сш. 2, л. 70. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1976 г. у г. Полацку ад Е. А. Вальковай.

535. Калі чы, сват, харошы, харошы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 110, сш. 1, л. 13. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1967 г. у в. Галёнкі Горацкага р. ад Е. К. Спадбаевай.

Вар.: Дембовецкі, с. 567, № 187, Магілёўскі п.; с. 554, № 70, Аршанскі п.

536. Я на цябе, сватанька, паглядаю

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 198, сш. 4, л. 3—4. Зап. Г. А. Барташэвіч, А. М. Лапкоўская ў 1982 г. у в. Казлы Ельскага р. ад В. П. Сугак, 1910 г. н.

537. Дайце, свахі, пірага, пірага

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 124, сш. 1, № 11. Зап. М. Шэрман, А. Капытка ў 1976 г. у в. Нагорнае Клецкага р. ад Г. В. Несцер, 1910 г. н., В. А. Несцер, 1915 г. н.

Вар.: л. 46, 1976 г., в. Нагорнае Клецкага р. Н. р.:

Няма ганьбы, што ён плох...

Дай, божа, маладым добрую долю;

спр. 123, сш. 4, № 64, 1976 г., в. Ёдчыцы Клецкага р. Н. р.:

Дзякуй свахам за водку, за водку,
Усім нам будзе заліць глотку, глотку;

воп. 1, спр. 57, сш. 1, л. 31, 1960 г., в. Вялікая Быхаўшчына Нясвіжскага р.; воп. 80, спр. 174, сш. 1, л. 10, 1980 г., в. Войнава Уздзенскага р. Н. р.:

Адсяком хваста палавіну,
Панясём яго на таржок
І купім сабе піражок;

воп. 75, спр. 110, сш. 1, л. 28, 1975 г., в. Рэдкавічы Любанскага р.; воп. 84, спр. 1, сш. 2, л. 24, 1984 г., в. Ліпнікі Слуцкага р.; воп. 78, спр. 145, сш. 3, л. 179, № 135, 1978 г., в. Моруна Іўеўскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 56, сш. 4, л. 3, № 6, в. Цялядавічы Капыльскага р.; воп. 8, спр. 4, сш. 14, л. 7, № 22, 1951 г., в. Галавенчыцы Стаўбцоўскага р. Н. р.:

Што бяленькі, салатзенькі,
Да не дзякуем, што маленькі;

БДУ, папка 6, сш. 37, л. 4, в. Горкі Стаўбцоўскага р. Н. р.:

Па капельцы дзялілі,
Ды сямі, сямі а пявіцам не стала,
А табе, сватка, няслава;

папка 12, сш. 17, л. 2, в. Лоша Дзяржынскага р.; папка 1, сш. 14, 1962 г., в. Юркавічы Лагойскага р.; папка 9, сш. 10, л. 4—5, в. Дразня Асіповіцкага р.; ІРЛІ, к. 16, № 50, л. 2, 1929 г., г. Слуцк; ГДУ, в. Кошычы Ельскага р. Н. р.:

Сюды рог, туды рог,
А ты, баба, дай пірог;

Гілевіч, 1974, с. 405, в. Цішкаўцы Баранавіцкага р.; Гілевіч, 1973, с. 171, в. Арэшніца Маладзечанскага р.; Никифоровский, № 2130; Moszyński, с. 270, № 729, в. Дарашэвічы Мазырскага п.; Захарава, 1984, с. 231, № 726, 1979 г., в. Барыскавічы Мазырскага р.

538. Падаймо свацці ў ногі

Бессараба, с. 248, № 97. Зап. у 1902 г., в. Любенка Бельскага п. Калі маршалак дзеліць сыр і пірог пасля шлюб, то свацці за сталом у маладой спяваюць.

539. Дзякуй, сваха, за пірог

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 56, сш. 4, л. 3а, № 7. Зап. Г. Р. Лазоўская ў в. Цялядавічы Капыльскага р. ад А. Замбражыцкай, 74 г.
Вар.: Moszyński, с. 270, № 731, в. Дарашэвічы Мазырскага п.

540. Дзякую, сватоўе, за гасцінец

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 67, сш. 21, л. 4. Зап. В. К. Байдак у 1969 г. у в. Лужаны Дзяржынскага р. ад Г. П. Рындзевіч, 1918 г. н.

Вар.: спр. 37, сш. 1, л. 43, № 2, 1971 г., в. Маркава Маладзечанскага р. Сваты грошы хаваюць пад талерку ці абрус. Спевакі шукаюць, знаходзяць і дзякуюць песнямі; ф. 8, воп. 1, спр. 74, сш. 2, л. 15, в. Сасноўка Капыльскага р.; воп. 75, спр. 93, сш. 4, л. 15, № 12, в. Ліцвяны Уздзенскага р.; воп. 74, спр. 80, сш. 2, л. 12, 1974 г., в. Налібакі Стаўбцоўскага р. Н. р.:

Ваш гасцінец харошы, 2
На рыначку купляны,
Нам, кабетам, дараваны;

спр. 83, сш. 2, л. 25, 1963 г., в. Астраўляны Мядзельскага р. Калі пірог дзеляць; БДУ, папка 9, сш. 10, л. 4—5, в. Дразня Асіповіцкага р.

541. Дзякуй сватам за пірог

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 1, сш. 8, л. 3, № 6. Зап. В. І. Завадская ў 1962 г. на ст. Юрацішкі Іўеўскага р. ад С. С. Дабраловіч, 47 г.

542. Сядзеў сватка на вулі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 80, спр. 173, сш. 3, л. 30. Зап. В. І. Скідан у 1980 г. у в. Паледзі Уздзенскага р. ад Г. А. Аляксейчык, 1901 г. н.
Вар.: БДУ, папка 10, сш. 2, л. 9—10, в. Смалічы Нясвіжскага р.

543. Ой, дзякуй, свату, за пірог

Гілевіч, 1979, с. 373—374. Зап. у в. Шылькі Докшыцкага р.

544. Сваток Васілька

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 82, сш. 1, л. 17—18, № 8. Зап. М. Я. Грынблат у 1974 г. у в. Рум Валожынскага р. ад К. М. Васілеўскай, 73 г. Першаму свату.

Вар.: спр. 80, сш. 2, л. 21, 1974 г., в. Налібакі Стаўбцоўскага р.; Гілевіч, 1979, с. 336, в. Пагарэлкі Валожынскага р.

545. Заплаць, божа, за твой дар, за твой дар

ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, спр. 1, л. 60, № 3. Зап. у Ладгаліі.

546. Абдарыў нас Трахімка, абдарыў

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 45, сш. 3, л. 26. Зап. Л. М. Салавеў, у 1966 г. у в. Навасёлкі Мядзельскага р. ад Н. Е. Скурко, 1910 г. н. Нежанатаму свату.

547. Дзякуй, свату, за падарак

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 79, сш. 5, л. 11. Зап. Л. І. Ткачова ў 1963 г. у в. Бабцы Глыбоцкага р. ад Е. Н. Галомзік, 1900 г. н. Свату.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 67, л. 43, 1971 г., в. Маркава Маладзечанскага р.

548. Як дзень, так ночка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 38, сш. 2, л. 17. Зап. С. Т. Бахмет у 1970 г. у в. Падольцы Астравецкага р. ад М. Г. Міхно.

549. Дзякуй, сваточки, за ваш дар саладзенькі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 31, сш. 3, л. 2. Зап. А. І. Гурскі ў 1970 г. у в. Вялікія Свіранкі Астравецкага р. ад Ю. Сямашка.

550. А й дзе ж вы нашу маладую дзелі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 69, сш. 1, л. 11. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1973 г. у в. Іскань Быхаўскага р. ад Е. К. Семчанка, 1925 г. н., і інш.

Вар.: воп. 78, спр. 148, сш. 2, л. 33, 1978 г., в. Дайнова Іўеўскага р. Н. р.:

Пайшла свацця танцаваць,
Свае блохі вытрасаць;

воп. 75, спр. 104, сш. 1, л. 15, 1975 г., в. Улукі Слаўгарадскага р.;
ф. 13, воп. 6, спр. 7, сш. 3, л. 7, в. Рагач Бялыніцкага р. Н. р.:

А ў кожнай пале вошы па капе,
А ў зборачках — усё і па дзве;

воп. 10, спр. 4, сш. 9, л. 13, в. Старая Рудня Смаргонскага р. Н. р.:

Складка на складку кладзецца,
Каля яе золата льецца.

551. Ехалі мы борам — бары не шумелі

Гілевіч, 1979, с. 389. Зап. у в. Жасціннае Лагойскага р.

552. А вы, свацейкі, не брашыце

БДУ, папка 8, сш. 2. Зап. Л. У. Мележ у в. Хойнікі Гомельскага р.
ад Ю. П. Мележ, 49 г.

553. Каб я знала

БДУ, папка 10, сш. 8, л. 13. Зап. Н. Губановіч, Л. Каралько
ў в. Жардзяжжа Лагойскага р. ад Э. Я. Белай, 40 г.

554. Да не свахі ўехалі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. у Маладзечанскім р.

555. Дамо мы вам па кубачку мёду

Малевиц, с. 94—95, № 32. Зап. у в. Альхоўка Слуцкага п.
Вар.: Захарава, с. 159, 1969 г., в. Парэчча Пінскага р. Развітанне
нявесты з бацькамі.

556. Свашачкі-галубочки

Радченко, с. 108, № 166. Зап. у Дзятлаўскай вол. Гомельскага п.

557. Панове-сватове

Zienkiewicz, с. 106, № 34. Зап. у Пінскім п. Брат або блізкі
сваяк маладой дае ёй у руку адзін канец ручніка, а сам, узяўшыся за дру-
гі, вядзе яе да стала, за якім сядзіць малады, каб яна села побач з жаніхом.
Дружкі спяваюць.

558. Не хваліся, Іванечка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 94, сш. 3, л. 17. Зап. М. П. Гваздзёў у
1965 г. у в. Вялікае Сяло Лёзненскага р. ад А. П. Куляшовай, 55 г.

559. Ты, братка, прыездны

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 55, сш. 32, л. 3—4. Зап. Н. Я. Кудраў-
цава ў в. Слаўкава Нясвіжскага р. ад Н. Я. Тронец, 1889 г. н.
Вар.: Малевиц, с. 93—94, № 28, в. Альхоўка Слуцкага п.

560. Ой, сватка, сватка, баламуце

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 67, сш. 2, л. 8. Зап. Л. А. Малаш у в. Цялуша Бабруйскага р. ад Н. Л. Ступень, 1911 г. н.

561. А сваточак, добры наш

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 63, сш. 1, л. 21. Зап. А. І. Гурскі ў 1961 г. у в. Лошніца Барысаўскага р. ад Е. П. Ахрамовіч, 1911 г. н., і інш.
Вар.: воп. 76, спр. 117, сш. 1, л. 53, 1976 г., в. Абярцы Лепельскага р.

562. Ой, сватка, сватка-ўбожка

Шейн, І, с. 296, № 2. Зап. у в. Дварэц Рагачоўскага п.

563. Устань, дружко, не сядзі

КСД, № 350. Зап. А. Ф. Шаталава, О. В. Лыско ў 1957 г. у в. Парэчча Гродзенскага р. ад Л. Ф. Надзейка, 1889 г. н.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 6, л. 51, 1960 г., в. Каростычы Жабінкаўскага р. Н. р.:

Бо ў нас дзяўчаты смяшлівы,
Прывяжуць хваста да грывы;

воп. 10, спр. 27, сш. 14, л. 14, в. Маскалі Мастоўскага р.

564. Гэй, старшы брат

Сахараў, с. 106, № 290. Зап. у 1931 г. у в. Беллі Лудзенскага п.

565. Забаўны дружчатка забавіўся ў доме

Мозыўскі, с. 268, № 721. Зап. у в. Дарашэвічы Мазырскага п.
Вар.: Мат., II, с. 46, в. Опаль Кобрынскага п. Н. р.:

Ой, там хлопцы коні ўкралі,
Хвостам прывязалі;

Славянина, с. 84, № 161, Сеўскі р. Бранскай вобл.

566. Забаўны дружина

Захарченко, с. 151, № 125. Зап. у Обска-Іртышскім міжрэччы.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 137, сш. 1, л. 9, 1977 г., в. Рассвет Акцябрскага р.; воп. 1, спр. 41, сш. 4, л. 35, 1958 г., в. Дабраслаўка Лагішынскага р. Дружкі спяваюць, як маладую выкупляюць. Н. р.:

Да не вам выкупляці,
Вам свіння заганяці.

567. Адсуньдэся, дзеўкі-падалянкi

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 39, сш. 1, л. 46—47. Зап. І. К. Цішчанка ў 1956 г. у в. Санюкі Ельскага р. ад Г. Я. Мельнік, 67 г.

568. Уставайце, зоранькі

Kolberg, с. 221, № 54. Зап. каля Любашава (Баравая, Пагост) Пінскага п.

Вар.: Чубинский, с. 646, в. Плотница Пінскага п. Свахі маладога заходзяць у хату да маладой і спяваюць.

569. Адступіцеся, созы

Довнар-Запольский, с. 15, № 115—116. Зап. у в. Дабраслаўка Пінскага п. Увайшоўшы ў хату маладой, дружына маладога.

Вар.: с. 8, № 66, там жа. Садзяцца за стол сваты маладога; АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 269, 1884 г., Палессе.

570. Вылятайце, сарокі

Чубинский, с. 333, № 884. Зап. у в. Міхалкова Мазырскага п. Сустрэча маладога ў нявесты.

571. Вон, вон, сарокі, з хаты

ГДУ. Зап. у 1979 г. у в. Новая Рудня Ельскага р.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 83, спр. 217, сш. 3, л. 19. 1983 г., в. Снядзін Петрыкаўскага р.; Можейко, с. 147, 1964 г., в. Тонеж Лельчыцкага р. Мел. на вар. З. Я. Мажэйка.

572. А мы ж не сарокі

АКЛМПІ, ф. 1, воп. 80, спр. 2, сш. 1, л. 9. Зап. Г. Кавальчук у 1980 г. у в. Судкова Хойніцкага р. ад А. П. Гарбар, 50 г.

573. Спукні, свацці, як пірог

АІМЭФ, ф. 13, воп. 4, спр. 8, сш. 2, л. 15. Зап. Л. Міхно ў 1970 г. у в. Каценавічы Астравецкага р. ад А. А. Старук, 1901 г. н.

574. Вон, вон, валяватыя

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 2, сш. 6, л. 10. Зап. А. С. Фядосік у в. Кашэвічы Капаткевіцкага р. ад А. С. Раманоўскай, 60 г. Малады са сваімі сватамі прыходзіць да маладой.

Вар.: воп. 10, спр. 28, сш. 2, л. 7—8, 1967 г., Вялікія Гарадзяцічы Любанскага р. Н. р.:

Вон, вон, гарбаносыя, тут сядуць да харошыя.

575. Суньдэся, госці, з кута

Романов, VIII, с. 381. Зап. у Лепельскім п. Спяваюць сваты маладога, калі прыедуць па маладую.

576. Браніліся перапечы ў печы

Добровольскі, с. 123, № 277. Зап. у в. Шаталава Смаленскага п. Жаніх прыехаў па нявесту. Свашкі сварацца за месца.

577. Сварыліся піражкі

Гілевіч, 1979, с. 386. Зап. у в. Касцевічы Дзяржынскага р. Вар.: РГТ, ф. 38, № 24, л. 36, Смаленскі п.

578. На покуде лён, лён

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 13, сш. 10, л. 11. Зап. В. Дарашэвіч у 1961 г. у в. Сценявічы Слонімскага р.

579. Часала Ніначка белы лён

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 74, сш. 10, л. 5. Зап. В. П. Бобр. Вар.: спр. 86, сш. 30, в. Парафіянава Докшыцкага р.; ф. 9, воп. 5, спр. 7, л. 33, 1958 г., в. Белічы Слуцкага р. Як прыедзе малады і хоча сесці каля маладой; спр. 10, л. 29, 1960 г., в. Сцюдзёнка Барысаўскага р. Н. р.:

Цяпер жа вы ўжо не мае,
Не буду я з вамі хадзіць,
Не буду таночка вадзіць;

ф. 8, воп. 74, спр. 87, л. 34, 1974 г., в. Жорнаўка Бярэзінскага р.; АКЛМПІ, ф. 1, воп. 79, спр. 1, сш. 14, л. 5, 1979 г., в. Вялікія Зімовішчы Мазырскага р.; БДУ, папка 12, сш. 34, л. 4, в. Вітаўцы Вілейскага р.; ГДУ, в. Юшкі Калінкавіцкага р., в. Восаў Хойніцкага р. Н. р.:

Як сядзелі дружачкі, дый цесна было,
Як сеў жанішок, так уцешна было;

Можейко, с. 134, 1964 г., в. Тонеж Лельчыцкага р.; Захарава, 1984, с. 136, № 291, 1975 г., в. Зімавішчы Мазырскага р.; с. 80, № 98, 1975 г., в. Махновічы Мазырскага р.

580. Бралі мы плоскуні, слалі дружак у ростані

Радченко, с. 90, № 87. Зап. у Дзятлаўскай вол. Гомельскага п. Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 184, сш. 2, л. 64, № 54, 1981 г., в. Крукі Брагінскага р. Як завіваюць; воп. 75, спр. 98, сш. 1, л. 3, № 85, 1975 г., в. Дзяражычы Лоеўскага р.; АКЛМПІ, ф. 1, воп. 80, спр. 2, сш. 1, л. 12, 1980 г., в. Судкова Хойніцкага р.

581. Брала Марылька лён, лён

Мозыўскі, с. 270, № 728. Зап. у в. Дзякавічы Мазырскага п. Выганяючы дружак, свахі спяваюць. Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 2, сш. 6, л. 10, 1948 г., в. Кашэвічы Капаткевіцкага р. Н. р.:

— Чохі, свахны, чохі,
Абмачылі панчохі.

582. Бралі дзеўкі лён, лён

Славянна, с. 86, № 171. Зап. у Сеўскім р. Бранскай вобл.
Вар.: Шлюбскі, с. 190, № 460, 1923 г., в. Таўсцюхі Віцебскага п.

583. Слала дзевачка белы лён

ГДУ. Зап. у в. Красна Горка Гомельскай вобл. ад А. М. Ігнатовіч,
68 г. Дружкі развітваюцца з маладой.

Вар.: в. Тульгавічы Хойніцкага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 198,
сш. 4, л. 27, 1982 г., в. Казлы Ельскага р.

584. Ой, часала Манечка белы лён

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 186, сш. 1, л. 24. Зап. Л. М. Салавей у
1981 г. у в. Асарэвічы Брагінскага р. ад Я. І. Заяц, 1923 г. н.

Вар.: спр. 184, сш. 3, л. 30, 1981 г., в. Слабажанка Хойніцкага р.;
воп. 75, спр. 98, сш. 1, л. 7, 1975 г., в. Дзяражычы Лоеўскага р.; ф. 2,
воп. 7, спр. 7, сш. 7, л. 66, 1963 г., в. Гаўрыльчыцы Лунінецкага р.;
Шейн, с. 51, л. 70, Віцебскі п. Калі перап'юць нявесту. Н. р.:

А радзі, божа, лён, лён, лён;

БДУ, папка 12, с. 23, л. 5, в. Логнавічы Клецкага р. Н. р.:

Ідзіце, дружачкі, дзе былі,
Нашто мяне, маладую, замуж аддалі.

585. Сеяла Ніначка лён, лён, лён

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 190, сш. 3, л. 7. Зап. С. Т. Асташэвіч,
У. А. Васілевіч у 1981 г. у в. Фатынь Бешанковіцкага р. ад Г. М. Шумі-
лавай, 1918 г. н. Як прыедзе малады.

Вар.: Мажэйка, с. 266, 1974 г., в. Дабея Шумілінскага р.

586. Да дамоў, дзеўкі, дамоў

ВП. Зап. у Гарадоцкім р.

Вар.: Свитова, с. 152, № 109, в. Астраглядава Старадубскага р.
Бранскай вобл.

587. Ідзіце, шэльмы, прасці

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 98, сш. 1, л. 73, № 7. Зап. В. І. Скідан
у 1975 г. у в. Маканавічы Рэчыцкага р. ад С. Ф. Назарэнка, 1925 г. н.
Баяркі, што сядзяць за сталом, спяваюць дзеўкам, дружкам. Дзевак пачы-
наюць выганяць з-за стала пугай, калі прыедзе малады. Дзеўкі стано-
вяцца на лаўкі і адказваюць баяркам.

Вар.: воп. 81, спр. 184, сш. 1, л. 55, № 51, 1981 г., в. Глінішча Хой-
ніцкага р. Калі маладую прадалі, дружак трэба праганяць; ф. 13, воп. 10,
спр. 70, сш. 3, л. 22, в. Вялікія Аўцюкі Калінкавіцкага р.

588. Двору, дзеўкі, двору

Гарэцкі, с. 11, № 100. Зап. у в. Малая Багацькаўка Мсціслаўска-
га р. Як па маладую прыедуць, і з застоля дзевак выганяюць.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 7, сш. 1, л. 24а, № 9, в. Слаўнае Мсціслаўскага р.

589. Не ўмелі, баяркі

Добровольскі, с. 301—302, № 669. Зап. у Леанпольскай вол. Дзісенскага п. Вячэрні прыезд жаніха па нявесту.

590. Дзевачкі, не шкадуйма ж мы яе

БДУ, папка 8, сш. 7, л. 8.

591. Вы, дзевачкі, не бядуйце

АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 158, сш. 1, л. 25, № 47. Зап. В. І. Скідан у 1979 г. у в. Залазоўе Вілейскага р. ад Б. М. Ляшковіч, 1901 г. н. З вясельнай пікіроўкі. Свацці з яго боку спявалі.

592. Адчыняйце ледзь

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 97, сш. 5, л. 82, № 67. Зап. А. С. Кабяк у 1975 г. у в. Языль Старадарожскага р. ад О. А. Ляўчэня, 1922 г. н. Як прыедуць па маладую.

593. Мы самі не прыйшлі

Шейн, III, с. 416—417, № 45. Зап. у 1889 г. у в. Дзякавічы Мазырскага п. Дружкі маладога выганяюць дзяўчат з-за стала, а яны спяваюць.
Вар.: Мозу́йскі, с. 275, № 749, в. Дзякавічы Мазырскага п. Калі выганяюць дружак з-за стала. Н. р.:

Да часала Марачка каноплі,
Штоб яе дзякаўцы ізмоклі;

Шейн, I, с. 265, № 32, в. Міхалёў Бабруйскага п. Дружко маладога выганяе з-за стала дружак маладой. Яны развітваюцца з маладой, а затым спяваюць:

Волей было не знацца, 2
Як нам растацца. 2
А не самі к вам йшлі, 2
А па нас паслы йшлі. 2
Па тры, па чатыры.

594. А баярачкі-псічкі

Шейн, I, с. 23, № 16. Зап. у в. Мадзеліна Віцебскага п. Чакаючы жаніха, жанчыны спяваюць баярам нявесты.

595. Бразпулі дзенюжкі аб века

Романов, VIII, с. 482. Зап. у Быхаўскім п. Сват кладзе на века грошы за падарункі.

596. Пайшлі дзеўкі із застоля

Добровольский, с. 123, № 275. Зап. у в. Шаталава Смаленскага п. Жаніх прыехаў на маладую. Выкупляе месца і гоніць дружак.

Вар.: Пьянкова, с. 4, Ельнінскі р. Смаленскай вобл.; Шейн, I, с. 498, № 13, 1850 г., Суражскі п. Чарнігаўскай губ. Прыгаворы пры канчатковым прыездзе на маладую.

597. На лаўкі дружкі...

ГДУ. Зап. Пятрэня ў 1971 г. у в. Бывалькі Лоеўскага р. ад Л. І. Пікас, 1906 г. н.

Вар.: 1980 г., в. Чырвонае Поле Брагінскага р.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 70, сш. 3, л. 1, в. Вялікія Аўцюкі Калінкавіцкага р.; ф. 8, воп. 81, спр. 184, сш. 3, л. 29, № 27, 1981 г., в. Слабажанка Хойніцкага р. Калі пасадзяць маладую да маладога; воп. 75, спр. 98, сш. 3, л. 25, 1975 г., в. Галоўкі Рэчыцкага р.

598. Палажыце кладку вярбову

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 27, сш. 14, л. 43. Зап. Н. М. Буйніцкая ў 1966 г. у в. Маскалі Мастоўскага р. ад М. В. Баклага, 60 г.

599. Дзевачкі-сястронкі, пастаньце

БВУ, ф. 441, IV, л. 248. Зап. М. Федароўскі ў 1880 г. у Лідскім п. Панядзелак. Перад ад'ездам да маладога.

600. Дзевачкі мае, сёстрачкі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 97, сш. 6, л. 77, № 56. Зап. Ж. П. Мурзо ў в. Рачэнь Любанскага р. ад Н. І. Філені, 1920 г. н.

601. Дзевачкі-сястрыцы

Шейн, I, с. 147, № 9. Зап. у в. Латыголічы Мінскага п. Калі прыедзе малады.

602. Лятала стада курапатак на полю

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 52а, сш. 28, л. 4. Зап. Л. Анісковіч у 1972 г. у в. Даражылава Верхнядзвінскага р. ад Н. Казачонак.

Вар.: ф. 8, воп. 76, спр. 118, сш. 3, л. 20, 1976 г., в. Зялёнка Полацкага р. У маладой, як садзяць маладых за стол; Шейн, с. 632, № 637, Цяпінская вол. Лепельскага п.; с. 607, № 569, в. Бабцы Лепельскага п.; БДУ, папка 3, сш. 4, л. 7, в. Пышна Лепельскага р.; папка 10, сш. 4, л. 7—8, в. Белякоўшчына Ушацкага р.; ВПІ, в. Янкавічы Расонскага р.

603. А вы, дружкі, к свінням спаць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 69, сш. 1, л. 12. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1973 г. у в. Іскань Быхаўскага р. ад Е. К. Семчанка, 1929 г. н.

604. Наце вам, сватове

Е. П., с. 42, № 1. Зап. у Быхаўскім п.

605. Па полю зелен клён расцілаецца

Шлюбскі, с. 47, № 67. Зап. у Вязменскай вол. Веліжскага п.

606. Зялёны мой падалешнічак

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 87, сш. 41. Зап. В. Маслава ў 1973 .
у в. Бабічы Чачэрскага р. ад Е. Н. Тумасавай, 1911 г. н.
Вар.: Рубцов, с. 9, № 5, в. Альша Руднянскага р. Н. р.:

Рос, рос у вялікі пост, 2
Распускаўся ў мясаед; 2

Эвальд, 1941, с. 71, 1938 г., в. Пратасы Парыцкага р.

607. Недазрэлая макаўка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 55, сш. 18, л. 1—2. Зап. Г. І. Палякоза
ў 1970 г. у в. Навасады Чашніцкага р. ад В. Г. Парцянка, 1903 г. н.
Вар.: сш. 10, л. 4, 1966 г., в. Слабада Крупскага р.; воп. 9, спр. 13,
сш. 16, л. 5, 1964 г., в. Пустынкi Мсціслаўскага р. Н. р.:

Лепш у мамкі за дваром,
Чым у свякроўкі за сталом:

ф. 8, воп. 1, спр. 112, сш. 2, л. 11, 1967 г., в. Стараселле Шклоўска-
га р.; спр. 95, сш. 1, л. 10, 1965 г., в. Зубава Аршанскага р.; Романов
I—II, с. 461—462, № 122, Сенненскі п.; Добровольскі, с. 73,
№ 144, в. Круцілаўка Ельнінскага п.; с. 73, № 145, там жа. Н. р.:

Чымся ў бацьшкі за сталом,
Лучшы ў свёкаркі за стаўбом;

Прозвіцкая, с. 161, Сібір; Дембовецкі, с. 552, № 115,
Мсціслаўскі п.; Гілевіч, 1979, с. 297, в. Новая Зара Чашніцкага р.

608. Недарослая мачынка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 189, сш. 2, л. 13, № 10. Зап. А. С. Фядо-
сік, Г. А. Пятроўская ў 1981 г. у в. Сініцы Бешанковіцкага р. ад Н. Я.
Бабічавай, 1925 г. н.

Вар.: воп. 1, спр. 79, сш. 2, л. 25, 1963 г., в. Бабцы Глыбоцкага р.;
спр. 159, сш. 2, № 21, 1979 г., в. Рабунь Вілейскага р.

609. Шчука-рыбанька, не шатровапа

Шырма, с. 37, № 23. Зап. у 1932 г. у в. Шэні Пружанскага п.

610. Ластаўка-перапёлачка

Гілевіч, 1973, с. 438. Зап. у в. Слабада Лагойскага р.
Вар.: АН СССР, ф. 104, воп. 1, адз. зах. 7, л. 7, в. Лебедзева Вілейскага п.

611. Ягадка маліна, ягадка чырвоная

ГДУ. Зап. Л. Н. Пазнякова ў 1976 г. у в. Чырвонабярэжжа Лельчыцкага р. ад М. В. Жудро, 45 г.

612. А што ж то за зеллейка

Шейн, с. 752, № 50. Зап. у Гарадоцкім п.
Вар.: Шлюбскі, с. 160, № 346, 1915 г., в. Арлоўка Полацкага п.; РГТ, ф. 4, л. 18, 1889 г., ваколіцы Віцебска.

613. Зеляніўся зялёны дуб

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 151, сш. 3, л. 95, № 79. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1978 г. у в. Пустыннікі Усвяцкага р. ад В. І. Палюшчанка.
Вар.: сш. 1, л. 1, 1978 г., в. Блічына Гарадоцкага р. Н. р.:

Хоць нямножна вырасла, красатою вынесла.

614. Сваявольна Варывонька ў свайго бацюшкі

Шлюбскі, с. 55, № 79. Зап. у 1920 г. у в. Кашавічы Парэцкага п.

615. Усе вутачкі з возера пывуць

Косич, с. 246. Зап. у в. Лупенкі Старадубскага п.

616. Ой, хімла, хімла дай па полю лягла

АІМЭФ, ф. 8, воп. 80, спр. 180, л. 13. Зап. у 1980 г. у в. Задзярэўеўка Рэпкінскага р. Чарнігаўскай вол. ад А. В. Тарасевіч, 1933 г. н.
Вар.: ГДУ, 1971 г., в. Бывальнікі Лоеўскага р.

617. Калі б мы зналі, дзе Ванечку сесці

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 3, сш. 2, л. 72, № 9. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1968 г. у в. Белая Дуброва Чашніцкага р. ад Е. К. Кавалёвай.
Вар.: воп. 1, спр. 110, сш. 1, л. 10, 1967 г., в. Галёнкі Горацкага р.; БДУ, папка 12, сш. 27, л. 4, в. Шарэйка Касцюковіцкага р.

618. Каб мы ведалі, дзе свацейкі сядуць

АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 16, сш. 1, л. 67. Зап. І. М. Маркевіч у в. Еськаўка Горацкага р.

619. А наша дружка-пацярушка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 30, сш. 11, л. 4. Зап. у 1967 г. у в. Дзям'янаўцы Дзятлаўскага р. ад М. У. Заяц, 40 г.

Вар.: спр. 27, сш. 14, л. 14, № 10, 1967 г., в. Маскалі Мастоўскага р.
Н. р.:

— А мы яе не пацяралі, не прапілі,
Мы яе на маладачку правялі;

ф. 8, воп. 83, спр. 216, сш. 1, л. 52, 1983 г., в. Малышы Лідскага р.

620. Прыехалі чэрці

Романов, I—II, с. 340, № 10. Зап. у Гомельскім п.

621. Ды жаль маю, мой швагрок, на цябе

ЦНБ АН ЛітССР, ф. 124, № 37. Зап. Я. Н. Драздовіч у 1930 г.
у в. Вялец на Дзісеншчыне ад Г. Мірашовай, 37 г. Перад ад'ездам мала-
дой спявае сястра маладой або баярка.

622. Цяпер жа мне доля горша, чым была

Гілевіч, 1973, с. 392. Зап. у в. Паляны Барысаўскага р.

623. Пасыпаліся шышачкі в ёлачкі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 13, сш. 10, л. 5. Зап. В. Ф. Харанская ў
1964 г. у в. Дворышча Парыцкага р. ад П. М. Ткачовай.
Вар.: Свитова, с. 155, № 112, в. Мішкаўка Старадубскага р. Перад
ад'ездам да маладога, дзяўчаты развітваюцца з сяброўкай; Радченко,
с. 100, № 134, Дзятлаўская вол. Гомельскага п.

624. Падруга наша мілая

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 8, сш. 2, л. 29. Зап. А. І. Гурскі ў 1968 г.
у в. Хатовіж Клімавіцкага р.

625. А й у новенькай святліцы

ВПІ. Зап. С. В. Багамолава ў в. Навікі Віцебскага р. ад І. П. Радзі-
вонай, 1916 г. н.
Вар.: БДУ, папка 9, сш. 12, л. 10—11, 1975 г., Лёзненскі р. Н. р.:

Як былі малыя — не зналіся,
Як пабольшалі — рассталіся;

Дембовецкі, с. 567, № 193. Аршанскі п. Пасля вянца ў доме ня-
весты. Н. р.:

Сядзем мы, сядзем падручкі,
Не хочам аддаць нашай падружкі;

АІМЭФ, ф. 13, воп. 3, спр. 7, сш. 5, л. 23, 1956 г., г. Умань; воп. 10,
спр. 92, Слуцкі р.; спр. 40в, сш. 84, л. 5, Гарадзішчанскі с/с Магілёўска-
га р. Вечарам, як маладую садзяць на воз, дружкі спяваюць. Н. р.:

— Як былі малы, не зналі,
Ніначку сястрыцай не звалі.

Як пабольшалі, сталі знаць,
Ніначку сястрыцай сталі зваць.

626. Там, за борам, за ельнічкам

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 52, сш. 22, л. 8. Зап. Л. Ф. Лакотка ў 1972 г. у в. Узмёны Міёрскага р. ад Г. В. Неплах.

627. А ў садзе вішня дадолу звісла

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 65, сш. 5, л. 2, № 4. Зап. І. І. Лушчыцкая ў 1961 г. у в. Сосенка Вілейскага р. ад М. В. Шалухі, 1934 г. н.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 55, сш. 4, л. 1, 1967 г., в. Палавікі Мядзельскага р.; спр. 40в, сш. 90, л. 4. в. Вярбілкі Шчучынскага р.

628. На моры вутанька купалася

БДУ, папка 6, сш. 33, л. 10. Зап. П. Маляўка ў в. Сапегі Сенненскага р. ад А. В. Дулец, 1895 г. н.

629. Ай, кракнула вутка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 151, сш. 1, л. 49, № 42. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1978 г. у в. Лялеўшчына Гарадоцкага р. ад Г. С. Шарновой.

630. А прадзіце, дзевачкі, вы скубіце

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 187, сш. 1, л. 46. Зап. В. І. Скідан у 1981 г. у в. Ухвала Крупскага р. ад Н. І. Вусік, 1929 г. н.

631. Учора нядзелька

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 77, сш. 27, л. 2. Зап. Т. А. Грабянёк у 1974 г. у в. Забалоцце Вілейскага р. ад М. І. Камель, 60 г.

Вар.: ф. 9, воп. 9, спр. 33, сш. 6, л. 15, 1930 г., в. Стаўрова Відзаўскага п.

632. На моры вутачка купалася

Добровольскі, с. 112, № 235. Зап. у в. Данькава Смаленскага п. Жаніх прыехаў па нявесту.

633. Кракоча ўціца ў траснік пайшла

Захарченко, с. 122, № 95. Зап. у Обска-Іртышскім міжрэччы.

634. Дзевачкі-сястрыцы, неймаверніцы

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 118. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. у в. Люец Барысаўскага р. ад М. Г. Жыжы, 57 г.

635. Гарныя-пышныя падружачкі

Добровольскі, с. 121—122, № 270. Зап. у в. Златава Ельнінскага п. Жаніх прыехаў па нявесту.

Вар.: Шейн, с. 745, № 31, Гарадоцкі п. На панадворку ў маладой; Шейн, I, с. 428, № 2, в. Буланіна Духаўшчынскага п. Калі жаніх пад'язджае да варот нявесты; ВПІ, в. Астраўскія Віцебскага р. Калі жаніх прыязджае да нявесты; Романов, VIII, с. 389, Гарадоцкі п.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 193, сш. 2, л. 40, № 12, 1981 г., в. Усць-Далыск Невельскага р. Як прыедуць ад вянца.

636. Сваты борам едуць і йграюць

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 83, сш. 61. л. 7. Зап. Л. С. Буйніцкая ў 1974 г. у в. Закрынiчча Лагойскага р. ад С. Буглак, 1903 г. н. Увайшоўшы ў хату.

637. Ды сцерагайся, ды зберагайся, Кастулька

Нугуповіч, с. 152, № 43. Зап. у Вішнеўскай гм. Свянцянскага п. Вар.: Сахараў, с. 95, № 252, в. Скершканы Даўгаўпiлскага п. Калі пад'язджае ў суботу жаніх да нявесты і ў вёсцы маладой ужо чуваць званкі.

638. Ужо баяры ў поўдарожанькі

Запольскі, с. 30. Зап. у Мазырскім п. Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 89, сш. 83, л. 5, № 7, 1968 г., в. Вуглы Нараўлянскага р.

639. Ужо ж баяры ў дарозе

Гілевіч, 1979, с. 167. Зап. у в. Палаўкі Гомельскай вобл.

640. Ой, іўла, іўла

Добровольскі, с. 176, № 424. Зап. у в. Холашава Краснінскага п. За сталом пасля шлюбy.

Вар.: Шейн, I, с. 267, № 37, в. Міхалёў Бабруйскага п. Пасля захiлання маладуха прыкладвае галаву да свайго каравая; Дембовецкі, с. 559, № 118, Меціслаўскі п. На заручынах; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 92а, ч. I, л. 61, 1961 г., в. Чорнае Рэчыцкага р. Н. р.:

Вон хлопчык ідзе, ручаньку дае.
— Вой, я не ўстану, не прывітаю,
Не дам ручанькі, ні залатой хустачкі;

Радченко, с. 89, № 79, Дзятлаўская вол. Гомельскага п. Н. р.:

Падыміце імглу і шаўкову траву,
Да і дзевачку Арыначку маладу.

641. Чорная імгла да зямлі прылягла

Шлюбскі, с. 150, № 315. Зап. у 1917 г. у в. Міхалова Веліжскага п. Перад ад'ездам да маладога.

642. Да й вумная-разумная Гаинячка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 60, сш. 1, л. 78, № 11. Зап. В. І. Скідан у 1972 г. у в. Жыцін Асіповіцкага р. ад П. К. Дубіня, А. Д. Клунша.

643. Жанішок на коніку

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 55, сш. 9, л. 2. Зап. Т. С. Ельяшовіч у 1962 г. у в. Сычы Драгічынскага р. ад С. В. Давыдовіч, 57 г.

644. Наехалі госці з чужой валосці

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 106. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харава Пружанскага п.

645. Што ж за тут людзі дзіўныя

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 123. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харава Пружанскага п.

646. Скрыпнулі вароцейкі ў поўпачы

Шырма, с. 101, № 86. Зап. у 1958 г. у в. Пагосцішча Лёзненскага р.

647. Заскрыпелі вароцейка, сваты едуць

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 29, сш. 14, л. 20. Зап. Л. К. Канапліцкая ў 1967 г. у в. Вялікія Арлы Столінскага р. ад А. С. Скулавец, 66 г.

648. Ай, дёмна, дёмна ля бору

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 189, сш. 1, л. 72, № 129. Зап. А. С. Фядосік, Г. А. Пятроўская ў 1981 г. у в. Забелле Бешанковіцкага р. ад Е. М. Білізека, 1913 г. н.

Вар.: воп. 74, спр. 87, сш. 1, л. 29, 1974 г., в. Прошыка Крупскага р.; воп. 73, спр. 64, сш. 4, л. 5, 1973 г., в. Блужа Пухавіцкага р.; ДГМ, ф. 56, папка 276, л. 401. Н. р.:

Сыплюць золата на стале.
— Гэта золата пабярыце,
Толькі Таццянку вядзіце;

Гарэцкі, с. 24, № 51, Малая Багацькаўка Мсціслаўскага р. Свашкі едуць па маладую; Шейн, с. 346, № 632, м. Чашнікі Лепельскага п. Пасля шлюбу, калі прыязджаюць па маладую. Н. р.:

Мне, моладзе, аднакава, маім дзеткам усякава.
Мне, моладзе, сахарны кус, маім дзеткам капусты нет...

649. Баяры варога абнялі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 98, сш. 1, л. 37. Зап. В. І. Скідан у 1975 г. у в. Дзяражычы Лоеўскага р. ад Г. Я. Скідан.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 57, сш. 4, л. 10, № 14, в. Іскра Жлобінскага р. Н. р.:

А ў іх сем чырвонцаў няма дзе ўзяць,
А маладую дзевачку не дзяржаць.

650. Ой, цёмна, цёмна пад лесам

Добровольскій, с. 106, № 221. Зап. у в. Данькава Смаленскага п. Таргі паміж цесцем і зяцем.

Вар.: с. 105, № 218, Смаленскі п. Н. р.:

І ў арэшкі пытаіць: «Ці цот, ці лішка, арэшкі?»
Мае арэшкі поўненькі, Мітруха з Таццянкай роўненькі.
А ці божухна ж іх раўнаваў, ці прачыстая матушка?

Шейн, I, с. 468, № 23, Смаленская губ. На дварэ ў маладой стаіць жаніх са сваімі сваццямі, якія спяваюць; АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 154, сш. 1, л. 56, в. Малянік Кармянскага р. Н. р.:

Сталянога горада недзе ўзяць,
Прыйдзецца Валечку так аддаць;

воп. 73, спр. 66, сш. 7, 1973 г., в. Бірча Бабруйскага р. Н. р.:

Даражыся, татачка, даражыся, за русую касу дзяржыся.

651. Наехалі ільвоўцы

Довнар-Запольскій, с. 14, № 113. Зап. у в. Дабраслаўка Пінскага п. Дружкі нявесты спяваюць дружыне жаніха.

652. Ай, цёмна, цёмна на дварэ

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 84, сш. 1, л. 32. Зап. Л. М. Салавей у 1974 г. у в. Вялікія Хальнявічы Крупскага р. ад Н. К. Красняковай, 1901 г. н.

653. Ай, цёмна, цёмна пры бару

ВПІ. Зап. у в. Каханавічы Верхнядзвінскага р. ад Н. Махоцкай, 74 г.

654. Ой, цёмна, цёмна на зарэ

ГДУ. Зап. Л. Б. Холад у 1980 г. у в. Чырвонае Поле Брагінскага р. ад А. М. Лазавік.

655. Ой, цёмна, цёмна з-пад зары

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 46, сш. 23, л. 1. Зап. Адамовіч у в. Хадасы Ільянскага р.
Вар.: спр. 50, сш. 29, л. 10, сш. 23, л. 3, в. Вялікае Сяло Мядзельскага р.

656. Цёмна, цёмна над борам

Карскій, IV, с. 26, № 8. Зап. у в. Студзёнка Навагрудскага п.

657. Ой, цёмна, цёмна ў лесе

Гілевіч, 1979, с. 34—35. Зап. у Чэрвеньскім р.

658. Па мору, па сінему

Шейн, І, с. 466—467, № 20. Зап. у Смаленскай губ. Уязджаючы ў вёску да маладой.

Вар.: 449—450, № 32, Смаленскі п. Н. р.:

Прывёў ірду ка цесцяву ка двару...
Ай, цешчухна, да матухна, ці тут ты?..
Вывела цешча дзеўку з танку
У залатым вянку;

Добровольскі, с. 107, 141, № 223, 327, в. Данькава Смаленскага п. Жаніх прыязджае да нявесты. Цешча выводзіць яму нявесту.

659. А ў цераме за дзверамі тры браты сядзелі

Шлюбскі, с. 118—119, № 221. Зап. у 1918 г. у в. Крутое Веліжскага п. Заручыны.

660. Што і ў сенечках ізгаворанькі

БАН, ф. 45, 8, 257. Зап. Н. М. Малеча ў 1912 г. у в. Пакулі Чарнігаўскага п.

Вар.: Шлюбскі, с. 118, № 220, 1917 г., в. Міхалова Веліжскага п. Н. р.:

За сцяной лучына гарэла,
За сталом, за дубовым два браты сядзела.

661. Зяць едзе лугамі, лугамі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 195, № 1. Зап. А. С. Фядосік у 1982 г. у в. Глыбачка Ушацкага р. ад В. Ф. Дудко, 1923 г. н.

Вар.: Гілевіч, 1979, с. 398—399, в. Капашчава Навагрудскага р.; Вукowski, с. 280—281, Пінскі п. Пярэзвы.

662. У каморы размова

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 141, сш. 2, № 86. Зап. А. П. Пашкевіч, А. М. Трус у 1977 г. у в. Хорастава Салігорскага р. ад Г. М. Цуба, 87 г.

Вар.: Мозуйскі, с. 272, № 738. Мазырскі п. Вярнуўшыся з пярэзваў, калі маладыя за сталом, спяваюць свахі.

663. Па-за лугам усё дымы дымяць

ГДУ. Зап. у в. Тульгавічы Хойніцкага р. ад М. А. Акуленка, 57 г.

664. Па небу мясячык коціць, коціць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 85, сш. 1, л. 47. Зап. В. М. Іваноўская ў 1964 г. у в. Пасад Сенненскага р. ад Ф. М. Сухадолавай, 70 г.

665. Віўся віхор, віўся віхор перад тучаю

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 151, сш. 3, л. 6, № 138. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1978 г. у в. Царкавішча Усвяцкага р. ад В. Ф. Сяргеевай, 1922 г. н. Спяваюць у двары ў маладой ці ў любы час.

Вар.: Шлюбскі, с. 118, № 219, 1917 г., в. Міхалова Веліжскага п.

666. Воін на вадзе увіваецца

Шлюбскі, с. 135, № 268. Зап. у 1915 г. у г. Лёзна. Малады бярэ маладую.

667. Як задумаў Іван да жаніціся, саколе

Радченко, с. 113, № 7. Зап. у Дзятлаўскай вол. Гомельскага п.

668. Наехалі сваты, як адзён

Чубинский, с. 73, № 276. Зап. у Бельскім п. Гродзенскай губ.
Вар.: с. 175, № 337, в. Харошчанка Бельскага п.

669. Наехалі сваткове, як адзён

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 191. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харава Пружанскага п.

670. Ой, красна-ясна каліна ў лузе

ГДУ. Зап. Л. У. Парашчанка ў 1979 г. у в. Халоднікі Калінкавіцкага р. ад А. М. Булавінай, 64 г.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 75, сш. 6, л. 2, 1973 г., в. Селішчы Светлагорскага р.

671. Сіненькі васілёчак

БДУ, папка 1, сш. 1, л. 3. Зап. М. Жоль, І. Затрымайлава ў в. Пвязынь Маладзечанскага р. ад М. Р. Вашкевіч, 84 г.

672. Перабор, сватоўе, перабор

Романов, VIII, с. 375. Зап. у Віцебскім п.

673. Ехалі баяры цераз бор

Гілевіч, 1979, с. 38. Зап. у в. Масоры Сенненскага р.

674. Павянь, павянь, рута-мята

БДУ, папка 9, сш. 3, л. 9. Зап. В. Казыра ў в. Семежава Капыльскага р. ад Г. В. Яфімчык, 69 г.

Вар.: КСД, № 780, 1949 г., в. Смолічы Капыльскага р.

675. Сцеражыся, Параска

Киев. телеграф, с. 82. Зап. у Бабруйскім п. Пачаставаўшы радню маладой, дружка шукае маладую, дзяўчаты спяваюць. Перапоіны.

Вар.: Гілевіч, 1979, с. 193; АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 184, сш. 3, л. 88, № 80, 1981 г., в. Глінішча Хойніцкага р. Н. р.:

Каля цябе перапой ходзіць.
Хочуць цябе перапіці, 2
Ля Ванечкі пасадзіці.

676. Наш сват багаты

Вукowski, с. 270, № 3. Зап. у в. Віткаўка Пінскага п. Заручыны. Маці маладой сцэле кажух каля маладога.

677. За гарой, за крутой барабаны б'юць

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 45. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. у в. Бірузова Расонскага р. ад Е. Е. Карцель, 65 г.

678. Цяклі рэчачкі цераз сенечкі новымі кладачкамі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 73, сш. 1, л. 16, № 46. Зап. т. Крывенькая ў в. Валоўск Ельскага р. ад К. Лазоўскай, 50 г.

679. А татачка родны перапой прымае

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 64, сш. 3, л. 15. Зап. А. С. Ліс у 1973 г. у в. Блужа Пухавіцкага р. ад В. Прановіч.

Вар.: Киев. телеграф, с. 83, Бабруйскі п.; Бобровский, с. 833, Гродзенская губ. У час заручын.

680. Елле маё, сасонне маё, усё расчосанае

Шлюбскі, с. 150—151, № 317. Зап. у 1918 г. у в. Крутое Веліжскага п. У княгіні перад ад'ездам да маладога (дзве песні пад адным нумарам).

681. У полі ліпа стаяла

Мат. II, с. 45. Зап. у в. Опаль Кобрынскага п.

682. Цераз бор сваты ехалі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 4, сш. 24, л. 8. Зап. С. М. Міско ў 1950 г. у в. Старцавічы Слуцкага р. ад М. Кохціч, 20 г.

683. Мамулька родная, не бяры перапой

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 187, сш. 1, л. 56. Зап. В. І. Скідан у 1981 г. у в. Гібайлавічы Крупскага р. ад Г. Ф. Трус, 1914 г. н.

Вар.: Гілевіч, 1979, с. 397, Івацэвіцкі р.

684. Ехалі да цераз рэчачку

Гілевіч, 1973, с. 170. Зап. у в. Арэшніца Клецкага р.

685. Дзевачка наша, сястрыца

Fedegowski, с. 474, № 1117. Зап. каля Моўчадзі ў Навагрудскім п.
Вар.: с. 379, № 750, каля Ляхавіч і Клецка ў Слуцкім п. Як малады
на двор уз'едзе. Н. р.:

Мы ехалі да цераз рэчку,
Набралі да вады ў бочку,
Дзевачкам да за гарэлачку;

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 41, сш. 4, л. 30, 1960 г., в. Дабраслаўка Ла-
гішынскага р. Н. р.:

Лугавыя сваты нашы...
Мядовае вады ўзялі
Ды нас частавалі.

686. Чэраз чэй-та двор, вой, цёк ручэй мядовы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 144, сш. 3, л. 7, № 4. Зап. Г. А. Барта-
шэвіч у 1978 г. у в. Зяцькавічы Кармянскага р. ад В. Р. Захарэнка, 1913
г. н., і інш.

687. Слаўнае месце Бярэсце

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 93. Зап. у 1981 г. у в. Какорыца Драгі-
чынскага р. ад У. Я. Пратасевіч, 50 г.

688. З-пад пер'я, сваткі, з-пад пер'я

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 190, сш. 2, № 26. Зап. С. Т. Асташэвіч,
У. А. Васілевіч у 1981 г. у г. п. Крупкі Крупскага р. ад Ф. Р. Маласай,
1903 г. н.

689. Ой, сватове-панове

Гілевіч, 1979, с. 345. Зап. у в. Душава Капыльскага р.

690. Станьце, дружачкі, ды ўсе ў рад

БДУ, папка 10, сш. 10, л. 20. Зап. Я. С. Жарская ў в. Кузьмічы Мя-
дзельскага р. ад П. Сідаровіч, 73 г.
Вар.: Г а л у б о к, с. 152, № 58, 1903 г., в. Дабужа Быхаўскага п. Як
выкупаюць касу; ВПІ, в. Ладзейна Лепельскага р.

691. Ой, у каморы, за дзверачкамі

АІМЭФ, ф. 2, воп. 7, спр. 7, сш. 10, л. 97. Зап. Г. К. Антонаў у 1963 г.
у в. Галева Пінскага р. ад Л. С. Салодкінай, 36 г.

692. Наехала жаўнераў поўны двор

ЦНБ АН БССР, ф. 45, воп. 8, спр. 235.

693. А брат сястру за стол вядзе

АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 16, сш. 1, л. 20. Зап. І. М. Маркевіч у в. Еськаўка Горацкага р. Як прыйдзе малады па маладую, то да стала вядзе яе брат.

694. І становіцся, мае брацейкі, усе ў рад

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 117, сш. 3, л. 70—71. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1976 г. у в. Стаі Лепельскага р. ад Т. С. Быкавай, 1911 г. н.
Вар.: ф. 9, воп. 5, спр. 6, сш. 2, л. 6, 1929 г., в. Слабада Бягомльскага р.

695. Мы думалі, што сонейка ўсходзіць

АІМЭФ, ф. 9, воп. 5, спр. 6, сш. 2, л. 6. Зап. А. К. Супінскі ў 1929 г. у в. Слабада Бягомльскага р. Пасля благаслаўлення маладую выводзяць на двор, дзе яе чакаў жаніх з дружынаю. Невесту сустракаюць песняй.

696. А жоначкі-лябёдачкі

ВПІ. Зап. Л. А. Зуева ў в. Дзёрнавічы Верхнядзвінскага р. ад А. П. Марозавай, 1919 г. н.

697. Жоначкі-лябёдачкі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 115, сш. 1, л. 82. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1976 г. у в. Пазнякова Полацкага р. ад Е. А. Вальковай, 1900 г. н., і інш. Як улезуць сваты ў хату да маладой.
Вар.: Р о м а н о в, VIII, с. 401, Гарадоцкі п. Н. р.:

Башмачкі казловыя...
А вяночак пярловы.

698. Ой, братка, братка — татарчук

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 141, сш. 1, л. 44, № 99. Зап. у 1977 г. у в. Хорастава Салігорскага р. ад Г. М. Цуба, 87 г.
Вар.: воп. 83, спр. 213, сш. 2, л. 16, 1983 г., в. Замоцічы Жыткавіцкага р.; ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 163, 1888 г., в. Харава Пружанскага п.; Б р е н, с. 36, Бельскі п. Гродзенскай губ.

699. Няма горшага ката

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 59. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. в. Старое Саколіна Талачынскага р.
Вар.: л. 56, 1977 г., в. Вішкавічы Чашніцкага р. Н. р.:

Валасок вырываець, 2
Галасок унімаець; 2

л. 55, в. Пліса Крупскага р. Н. р.:

А дары, швагра, дары, 2
А, брат, грошы бяры; 2

л. 58, в. Смаляны Аршанскага р. Н. р.:

А ты не даражыся, я і касу адрэжу;

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 86, сш. 2, л. 19, 1964 г., в. Вышадкі Гарадоўскага р. Н. р.:

Не зловіць роднай сястры і русай касы;

воп. 74, спр. 92, сш. 1, л. 49, 1974 г., в. Абчуга Крупскага р. Н. р.:

За касу дзяржыцца, а ўсё даражыцца.

700. Брадіку-намеснічку

Гильтебрандт, с. 211. Зап. у в. Азяты Кобрынскага п.
Вар.: Довнар-Запольский, с. 36, № 277 а. в. Святая Воля Пінскага п.; Саламевіч, с. 300, № 410, Пружанскі п. Падчас торгу маладзіцы прыспеўваюць чашніку маладой; Брен, с. 36, Бельскі п. Маладая развітваецца; АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 104, л. 23, 1890 г., Турнянская вол. Брэсцкага п.; спр. 101, л. 5, Бельскі п. Гродзенскай губ.; Захарова, 1984, с. 158, № 393, 1975 г., в. Парэчча Пінскага р., с. 268, в. Дружылавічы Іванаўскага р. Н. р.:

Ой, я сястры не аддам
І за грошы не прадам.
Мая сястра міла,
Сядзіць як каліна;

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 71, сш. 3, л. 34, 1971 г., в. Шкураты Брагінскага р. Н. р.:

Тыя грошы, як мякіна,
А сястрыца чарнабрыва;

Гілевіч, 1973, с. 171, 1962 г., в. Арэшніца Клецкага р.; Пашкова, с. 60, в. Радастаў Драгічынскага р. Прадаванне сястры. Н. р.:

Не есць то браток — то турчок,
Алдаў сястру за кручок.

701. Брадейка, да намеснічку

Карский, с. 276, № 44. Зап. у в. Беразавец Навагрудскага п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, сш. 2, л. 27, 1979 г., в. Жгунская Буда Добрушскага р. Брат прадае касу сястры; АН СССР, ф. 134, воп. 2, адз. зах. 14, л. 20, № 61, 1914 г., в. Моладава Навагрудскага п. Н. р.:

Таргуйся, як сам знаеш,
Не давай сястры за ніц...

Бела лічка па другому,
Мікалайку маладому;

Захарава, 1984, с. 118, № 220, 1980 г., в. Рудня-Каменева Лоеўскага р.

702. Да братка мой, да меснічку

Малевиц, с. 94, № 29. Зап. у в. Карцэвічы Слуцкага п.

703. Не стой, зяце, за плячыма

Колберг, с. 222, № 55. Зап. каля Любашава (Баравая, Пагост) у Пінскім п. Малады з дружынай пасля шлюбу прыязджае па маладую.

704. Месяцу, месяцу, Гнатка

Мат. II, с. 23. Зап. у в. Падлессе Кобрынскага п. У час выкупа маладой.

Вар.: Пашкова, с. 60, в. Радастаў Драгічынскага р. Прадаванне маладой. Н. р.:

Хоць ты яе, брацік, гадаваў,
А я вальнейшы, штоб шлюб узяў;

БДУ, папка 7, сш. 17, л. 1, № 5, 1966 г., в. Дастоева Іванаўскага р. Н. р.:

Адсунься, браток, ад сястры,
Ужо мне бліжэйша, чым табе;

Захарава, с. 158, 1970 г., в. Салава Драгічынскага р. Пасля шлюбу брат прадае сястру; Захарава, 1984, с. 158, № 394, 1969 г., в. Какорыца Драгічынскага р.

705. Адсунься, браціку, ад сястры

Саламевіч, с. 305, № 435. Зап. у Пружанскім п. Сванька на галаву маладой адзявае чапец і абкручвае намёткай.

706. Агляніся, млада Зіначка, на сябе

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 43, сш. 4, л. 31. Зап. М. Я. Грынблат у 1971 г., у в. Казароўшчына Пастаўскага р. ад М. А. Хадкевіч, 1910 г. н., П. А. Мажэйка, 1907 г. н. Як ад'язджае з маладой.

707. Браток, браток, саколю

Захарава, с. 157. Зап. у 1970 г. у в. Слава Драгічынскага р. Пасля шлюбу брат прадае сястру.

Вар.: Довнар-Запольскі, с. 8, № 67., в. Дабраслаўка Пінскага п. Садзяцца за стол; Захарава, 1984, с. 158, № 392, 1969 г., в. Какорыца Драгічынскага р.; Мат. I, с. 200, в. Жытлін Слонімскага п. Калі выкупляюць месца, маладая звяртаецца да брата і спявае яму; АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 100, сш. 2, л. 87, 1975 г., в. Нівы Бярозаўскага р.

708. Татарын брат сястрэ, татарын

Романов, VIII, с. 400. Зап. у Гарадцкім п.
Бар.: Шейн, I, с. 311, в. Дварэц Рагачоўскага п., с. 37—38, Віцебскі п.
Калі збіраюцца ад'язджаць да маладога; с. 243, № 18, в. Крутаўцы Нава-
грудскага п.; Шейн, III, с. 435, № 84, в. Верасніца Мазырскага п.; Ziemp-
kiewicz, с. 109—110, № 45. Пінскі п. Калі завіваюць наметку; Демб-
векі, с. 657, № 190, Аршанскі п. Пасля шлюбу ў доме маладой; Fede-
rowski, с. 441, № 971, каля Свіслачы ў Ваўкавыскім п.; с. 470, — 1097, ка-
ля Моўчадзі ў Навагрудскім п.; Малевіч, с. 94, № 30, в. Малева Слуцка-
га п.; Захарава, с. 124, Брэсцкая вобл.; Крачковский с. 64,
Мінскі п.; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 58, в. Смаляны Аршанскага р.;
Довнар-Запольский, с. 36, № 2776, в. Святая Воля Пінскага п.;
с. 5, № 41, в. Дабраслаўка Пінскага п.; Рурі́нскі, с. 58, поўнач Белару-
сі. Калі маладую брат прадаваў. У знак завершанай цырымоніі адзявалі ма-
ладай мужчынскую шапку; Саламевіч, с. 301, № 414, Пружанскі п.;
Moszyński, с. 273, № 742, Мазырскі п. Калі брат бярэ грошы за сьст-
ру; Гильтебрандт, с. 212, в. Азяты Кобрынскага п.; Леонова,
с. 73, № 158, 1969 г., в. Цямірка Тарскага р. Омскай вобл. Як распятаюць
касу; АН СССР, ф. 134, воп. 2, адз. зах. 14, л. 120, № 62, в. Моладава На-
вагрудскага п. Выкуп маладой і дружак; Добровольский, с. 301,
№ 666, Дзісенскі п. Н. р.:

Наш надкосінак горшы, як татарын;

Чубинский, с. 674, Бельскі п. Гродзенскай губ. У час торгу за ка-
су маладой; Шлюбскі, с. 178, № 411, 1915 г., в. Арлоўка Полацка-
га п.; Романов, VIII, Гомельскі п. Выкупляюць касу нявесты; Ко-
берг, 28, с. 161, ваколіцы Белавежы; Захарава, 1984, с. 118, № 220,
1980 г., в. Рудня Каменева Лоеўскага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 100,
сш. 2, л. 88, 1975 г., в. Нівы Бярозаўскага р.; воп. 81, спр. 184, сш. 3, л. 88,
№ 81, 1981 г., в. Глінішча Хойніцкага р.; воп. 83, спр. 213, сш. 2, л. 36,
1983 г., в. Залюцічы Жыткавіцкага р.; воп. 79, спр. 171, сш. 1, л. 83, № 60,
1979 г., в. Кагацкія Балсуны Веткаўскага р.; воп. 74, спр. 92, сш. 1, л. 70,
1974 г., в. Абчуга Крупскага р.; воп. 73, спр. 64, сш. 4, л. 6, в. Блужа Пу-
хавіцкага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 92, сш. 2, л. 46, 1979 г., в. Жгунская Буда
Добрушскага р.; спр. 92, л. 23, 1979 г., в. Гоцк Салігорскага р.; ф. 9, воп. 3,
спр. 7, № 150, 1888 г., в. Харава Пружанскага п.

709. Брат з сястрою сядзіць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 184, сш. 3, л. 91, № 84. Зап. І. І. Крук у
1981 г. у в. Глінішчы Хойніцкага р. ад М. В. Сенька.

710. Брат сястру не любіць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 83, спр. 213, сш. 2, л. 15. Зап. Л. М. Салавей у
1983 г. у в. Замоцічы Жыткавіцкага р.
Бар.: ф. 13, воп. 10, спр. 76, сш. 8, л. 4, в. Сітніца Лунінецкага р.

711. Замкі мае нямецкія, замкніце мяне

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 71, сш. 3, л. 32. Зап. В. І. Скідан у 1973 г.
у в. Шкураты Брагінскага р. ад У. У. Лазовік, 85 г.

712. Ой, быў я у Сачковічах, начаваў я у Марковічах

Романов, I—II, с. 343, № 28. Зап. у Гомельскім п.

713. Хадзілі браціткі па святліцы

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 13, сш. 6, л. 115. Зап. С. П. Сахараў у 1952 г. у в. Новая Слабада Лудзенскага п. ад Л. М. Гайкевіч, 67 г.

Вар.: Сахараў, с. 113, № 316, 1939 г., в. Индра Даўгаўпілскага п. Маладой у хаце маладога.

714. На вуліцы на мураўды

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. Л. А. Малаш у 1982 г. у в. Лі-
бараўшчына Докшыцкага р. ад Б. І. Стрымінскай, 1894 г. н.

Вар.: Гілевіч, 1973, с. 372, в. Паляны Барысаўскага р.; Гілевіч, 1979, с. 325—326, в. Гарэлы Луг Барысаўскага р.; Бессонов, с. 16—17.

715. У ліпнічку, у ляшчэўнічку

Гілевіч, 1979, с. 326—327. Зап. у в. Русакі Пастаўскага р.

716. Ай, па возеру, ай, па сінему

Хрэст., с. 92. Зап. у 1948 г. у Шклоўскім р.

717. Поўнае поле галачак

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 4, сш. 1, л. 4. Зап. В. Ф. Гусціновіч у 1956 г. у в. Кажан-Гарадок Лунінецкага р. ад Т. Алесік, 55 г.

718. Хадзіў гусачок каля бору

БДУ, папка 8, сш. 19, л. 10—11. Зап. А. В. Станчык у в. Бычкі Ушац-
кага р. ад Н. А. Галавач, 58 г.

Вар.: папка, 6, сш. 4, л. 29, Віцебскі р.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 27, сш. 2, л. 16, 1961 г., Гарадзішчанскі р.; ф. 8, воп. 73, спр. 64, сш. 1, л. 10, 1973 г., в. Крынкі Асіповіцкага р.

719. А сокалы-лебядзі стараной ляцяць

Фольклор, с. 130—131, № 154. Зап. у в. Ламы Лудзенскага п. Калі сустрэкаюць вясельны поезд пасля шлюбубу.

Вар.: Сахараў, с. 104, № 281, в. Савельнікі Лудзенскага п.

720. Вылятаў салавейка з шчырых бароў

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 117, сш. 5, л. 21. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1976 г. у в. Заенкі Полацкага р. ад А. В. Булаўскай, 1914 г. н.

Вар.: ІРМІ, к. 40, папка 1, л. 41, № 42, 1906 г., Клімавіцкі п.

721. Наехаў зяць на цесцеў двор

БДУ, папка 1, сш. 48. Зап. А. В. Брухан у в. Вулька Радавецкая Драгічынскага р. ад М. Валос, 62 г.

722. Прыехаў зяць да на цесцеў двор, на жалезны мост

Довнар-Запольскій, с. 21, № 174. Зап. у м. Целяханы Пінскага п. Вясельны поезд з маладымі ўз'язджае на панадворак да нявесты. У варотах спяваюць.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 18, сш. 6, л. 30, 1969 г., в. Святая Воля Івацэвіцкага р. Н. р.:

За цісовы стол...

А цісовы стол паваляем...

А цісовы сталы сталяры зробіць;

Захарава, с. 157, в. Бабровічы Івацэвіцкага р.

723. Як наехаў зяць да цесця

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 115. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харава Пружанскага п.

724. А сватове-панове

Гілевіч, 1979, с. 343. Зап. у в. Танежыцы Слуцкага р. Дружыне маладога.

725. У Анечкі на дварэ пшаніца

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 92, сш. 2, л. 31, № 17. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1974 г. у в. Абчуга Крупскага р. ад Х. М. Мясеедавай, 1911 г. н.

Вар.: ф. 13, воп. 9, спр. 8, л. 38, 1960 г., в. Цяцерын Бялыніцкага р.; воп. 10, спр. 11, сш. 8, л. 14—15, 1967 г., в. Перагон Слаўгарадскага р.; Шлюбскі, с. 138—139, № 278, 1914 г., в. Смалькі Віцебскага п. Малады бярэ маладую; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 119, 1977 г., в. Слабада Шумілінскага р.

726. Царыца Анечка, царыца

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 144, сш. 3, л. 15, № 12. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1978 г. у в. Зяцькавічы Кармянскага р.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 11, сш. 8, л. 14—15, 1967 г., в. Перагон Слаўгарадскага р.; Шлюбскі, с. 132—133, № 261, 1914 г., в. Смалькі Віцебскага р. Малады бярэ княгіню. Н. р.:

Сіняя сініца, ці не птушка была —

Сабрала птушчак усіх да кучы,

Пасадзіла птушчак усіх на сучыку,

Сама села яна вышэй усіх на рабінушку.

727. Сам-дзесят мальчышка, сам-дзесят

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 115, сш. 2, № 8. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1976 г. у в. Пазнякова Полацкага р. ад Е. А. Вальковай, 1906 г. н., і Т. І. Барсуковай, 1908 г. н.

Вар.: Прозвіцкая, с. 145, Сібір. За сталом у маладой; Гілевіч, 1979, с. 183, в. Пад'язенне Ушацкага р.

728. Па чэм пазнаць сватні двор?

АІМЭФ, ф. 2, воп. 7, спр. 6, сш. 1, л. 90. Зап. Г. К. Антонаў у 1963 г. у в. Міхеевічы Клімавіцкага р. ад І. А. Штопik, 69 г.

729. Раззеляіўся зялёны сад у гародзе

АІМЭФ, ф. 8, вып. 2, спр. 50, сш. 3, л. 25—27, № 45. Зап. М. Я. Грынблат у 1972 г. у в. Більдзюкі Шаркаўшчынскага р. ад Я. П. Хацкевіч, 80 г. Як маладзён прыедзе да маладой.

730. Пад кім, пад кім вараны конік гарцуець?

Шейн, І, с. 66, № 113. Зап. у в. Арэхаўна Лепельскага п.

Вар.: ЦНБ АН БССР, ф. 122, л. 13—14, № 37, 1836—1838 гг., Быхаўскі п. Н. р.:

Пад кім, пад сім конь вараненькі гаворыць?
Пад Марачкам, як салавейка шчабечыць...
Не насіці табе вяночка ў мяне,
Толькі насіці шаўковы чэпчык у мяне.

731. Ды чый конік вараны некаваны

ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, адз. зах. 1, л. 94, № 1212. Зап. Барысёнак у 1927 г. у в. Бартулі Даўгаўпілскага п.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 85, сш. 21, 1974 г., в. Бушыкі Глыбоцкага р.; БДУ, папка 6, сш. 43, л. 7, в. Далёкія Браслаўскага р. Н. р.:

Куплю чэпчык лепшы за венчык я табе,
Пасаджу, як галубаньку пры сабе.

732. У маго цесценька на двору расцілаецца вінаград, на двору

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 116. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харава Пружанскага п.

733. Дачка ў бацькі красуецца

Гілевіч, 1979, с. 165. Зап. у Грыцавіцкім с/с Бераставіцкага р.

734. Да ехалі сватове

Шейн, ІІІ, с. 451, № 115. Зап. у в. Дубеі і Жабіна Слуцкага п. У нядзелю ў час перапівання маладой. Прыязджае жаніх, і музыканты іграюць заручыны.

Вар.: Довнар-Запольскі, с. 21, № 171, м. Целяханы Пінскага п.; Federowski, с. 384, № 764, каля Ляхавіч і Клецка ў Слуцкім п.; Klich, с. 149, № 5, в. Басіна Навагрудскага п. Н. р.:

Зялёну руту сванькі шчыпалі,
У краснае дзевачкі праўды пыталі;

Дмитриев, с. 175, Навагрудскі п.; Гілевіч, 1979, с. 151—152, в. Хільчыцы Жыткавіцкага р. Едучы да маладой; Захарав, с. 141—142, 1969 г., в. Дарава Ляхавіцкага р. Сваты з жаніхом едуць да нявесты; Саламевіч, с. 284, № 365, Пружанскі п. Седзячы за сталом у маладой; Мат. II, с. 18, в. Бармуты Пружанскага п. Калі прыязджае жаніх да нявесты; ДГМ, ф. 56, папка 1, л. 413; ЦДГА ЛітССР, ф. 1136, адз. зах. 219, 1885 г., в. Трацэвічы Навагрудскага п.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 32, сш. 19, л. 7, № 5, в. Балотца Любчанскага р.; спр. 93, 1981 г., в. Селішча Слуцкага р.; ф. 8, воп. 75, спр. 96, сш. 4, л. 75, № 62, 1975 г., в. Асяродак Уздзенскага р.; воп. 76, спр. 124, сш. 4, № 3, 1976 г., в. Цясноўка Клецкага р.; воп. 78, спр. 156, сш. 4, л. 6, 1978 г., в. Харосіца Навагрудскага р. Як вязуць маладую да маладога.

735. Па двару Дунюшка васількі багровыя

Романов, VIII, с. 434. Зап. у в. Казакова Веліжскага п.

736. Хто ў маім садочку рана быў

БВУ, ф. 135—IV, т. 1, воп. 3, л. 18—19, № 662. Зап. М. Федароўскі ў 1880 г. у Лідскім п. Нядзеля. Калі малады прыедзе да маладой, то дзяўчаты спяваюць.

737. Ой, сватаў конь на вуліцы гардуіць

ВПІ. Зап. А. Е. Емяльянаў у в. Янкавічы Расонскага р. ад А. А. Баграцовай, 68 г.

738. За сеньмі, сеньмі зялён сад

Шейн, с. 759, № 67. Зап. у Гарадоцкім п.
Вар.: Романов, VIII, с. 366, Віцебскі п.; Снгаровіскі, с. 149, поўнач Беларусі; Розенфельд, с. 88, № 62, в. Парасятнікі Барысаўскага р.; Шлюбскі, с. 133, № 262, 1919 г., в. Кашавічы Суражскага п.; Е. П., с. 70—71, № 47, Быхаўскі п.; Шырма, с. 281, № 269, 1958 г., в. Мерзлякова Лёзненскага р.; Добровольскі, с. 301, № 668, Леанпольская вол. Дзісенскага п.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 69, сш. 2, л. 29, 1973 г., в. Іскань Быхаўскага р.; воп. 1, спр. 66, сш. 3, л. 20, 1961 г., в. Сосенка Вілейскага р. Н. р.:

Ой, сад-вінаград, сад зялён
Да рутай-мятай абсаджан.
Да хто ў тым саду прабываў,
Да руту-мяту пасаджаў;

воп. 77, спр. 126, сш. 1, л. 8, 1977 г., в. Нача Крупскага р.; ВПІ, в. Астраўскія Віцебскага р.; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, 1977 г., в. Старое Сяло Ушацкага р.; РГТ, ф. 53, воп. 1, № 110, л. 47, № 13. Ён прыязджае да яе ў хату; БДУ, папка 10, сш. 9, л. 1—2, в. Іскань Магілёўскай вобл. Н. р.:

К сабе Ганнулечку намаўляў:
— Ка мне, Ганнулечка, ка мне,
Куплю хустачку я табе,
Таней лісціны кляновай,
Бялей бумагі гільзовай.

739. Расце расце зялёны сад

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 8, л. 1. Зап. А. С. Емяльянаў у 1968 г. у в. Казлы Віцебскага р. ад А. Д. Фядотавай.

740. Кукавала вязюля ў садочку

ДГМ, ф. 56, папка, 1, л. 465.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 110, сш. 1, л. 16—17, № 13, 1967 г., в. Галёнкі Гарадоцкага р.; ф. 13, воп. 6, спр. 16, сш. 1, л. 44, в. Еськаўка Горацкага р. Выкуп за касу ў маладой; Шейн, I, с. 49—50, № 66, Віцебскі п.; Романов, VIII, с. 370, Віцебскі п.; Гарэцкі, с. 50—51, № 127, в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага р.; Добровольскі, с. 124, № 279, с. 124—125; № 280, с. 125, № 281, в. Данькава Смаленскага п., с. 193, № 468, в. Леташнікі Рослаўскага п.

741. Жалкавалася івалга

Добровольскі, с. 182, № 438. Зап. у в. Холашава Краснінскага п.

Вар.: Дембовецкі, с. 558, № 111, Мсціслаўскі п.

742. Што ты, кукушка, лягаеш, не дбаеш

Е. П., с. 55—56, № 23. Зап. у Быхаўскім п.

743. Лугавая наша вязюля

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 92, сш. 1, л. 64—65. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1974 г. у в. Абчуга Крупскага р. ад П. М. Чарняўскай і інш.

744. Пташанька-чырунька ці не чырка была

Шлюбскі, с. 136, № 271. Зап. у 1918 г. у в. Крутое Веліжскага п. Малады бярэ маладую.

745. Сёння Ганулька прыгожа ўбрана

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 86, сш. 3, л. 8. Зап. А. С. Фядосік у 1974 г. у г. п. Валожын ад Г. М. Рубацкай, 74 г.

746. Клён-дуб, да не дзерава

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 86, сш. 38а, л. 1. Зап. Л. К. Ясенка ў 1974 г. у в. Кнышэвічы Светлагорскага р. ад М. М. Ханенка, 1920 г. н.
Вар.: Радченко, с. 108, № 167, Гомельскі п. Н. р.:

Як прыехалі сваты,
Усе хлопчыка браты;

Гілевіч, 1979, с. 192, в. Хільчыцы Жыткавіцкага р. Маладая чакае і су-
стракае маладога; Дембовецкі, с. 580, № 313, Клімавіцкі п. Н. р.:

Дунай была, ці не рэчанька,
У ёй былі, ці не беражочкі.

747. Разліўся, вадзіца

Шейн, с. 483, № 334. Зап. у м. Чашнікі Лепельскага п.

748. Дзевачка мая красная

Радченко, с. 93, № 101. Зап. у Гомельскім п.

749. А Верачка адзін арэшак мела

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. А. Турок, К. Пугач у в. Замасточ-
ча Докшыцкага р. ад П. Д. Аўласка, 70 г.

750. А стаяла, буяла

АІМЭФ, ф. 8, воп. 80, спр. 178, сш. 4, л. 57. Зап. Г. А. Барташэвіч у
1980 г. у в. Хутар Светлагорскага р. ад М. А. Бачко.

Вар.: воп. 2, спр. 36, сш. 2, л. 10—11, 1970 г., в. Гервяты Астравецка-
га р.; воп. 75, спр. 97, сш. 1, л. 26, 1975 г., в. Языль Старадарожскага р.;
спр. 98, л. 88, 1975 г., в. Маканавічы Лоеўскага р.; воп. 77, спр. 136, сш. 1,
л. 17, 1977 г., в. Дзярабін Акцябрскага р.; спр. 137, сш. 1, л. 59, 1977 г.,
в. Зелянковічы Глускага р.; воп. 73, спр. 72, сш. 1, л. 47—48, 1973 г., в. Ду-
наёк Быхаўскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 19, сш. 4, л. 33, 1967 г., в. Большыя
Бортнікі Бабруйскага р.; спр. 86, сш. 38, в. Карані Светлагорскага р.; воп. 9,
спр. 15, л. 3, 1960 г., в. Бранчыцы Старобінскага р. Н. р.:

Да расплёў ёй косачку, ды разліў ёй слёзачку,
Косачку ды па валасочку, слёзачку ды па белу ліцу;

воп. 8, спр. 1, л. 3, 1948 г., в. Жодзіна Смалявіцкага р.; АКЛМПІ, ф. 2,
воп. 80, спр. 1, сш. 4, л. 13, 1980 г., в. Рассвет Окцябрскага р.; ДГМ, ф. 56,
папка 1, л. 461, 1839 г., Ігуменскі п.; Шейн, I, с. 314, № 41, в. Дварэц
Рагачоўскага п.; Карскі, с. 134, № 17, в. Бярозавец Навагрудскага п.;
Никифоровский, с. 153, № 2179, Мінская губ. Н. р.:

Ва гародзе канпелька зіма-лета зеляненька...
Збіў зеляненькі на жвір жаўценькі;

Гілевіч, 1979, с. 288—289, в. Рудня Светлагорскага р.; БДУ, папка 8,
сш. 33, л. 9—10, г. п. Смалявічы Мінскага р.; Шырма, с. 121, № 106,
в. Пятровічы Светлагорскага р.; Добровольский, с. 62, № 112, 119,
Смаленскі п. Н. р.:

Аббіў пер'ейка па самае карэнне...
Расплёў косаньку па шырокім плячам.

751. А ў гародзе канпелька

Календарь Сев.-Зап. края, 1889, с. 134, № 12.

752. А ў полі канпелька

Дембовецкнй, с. 547, № 13. Зап. у в. Гараны, Рэчкі Магілёўскага п.

Вар.: Романов, VIII, с.437, Віцбскі п.; ГДУ, 1982 г., в. Трылесіна Быхаўскага р., в. Слабада Кармянскага р. Н. р.:

Як раздуў голле, як раздуў белае да самага долу,
Рассыпаў зярно, рассыпаў буйно па сырой зямельцы;

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 11, сш. 8, л. 21, 1967 г., в. Перагон Слаўградскага р.

753. Ой, у полі канпелька сама сабе зеляпенька

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 142, сш. 1, л. 30. Зап. Л. М. Салавей, В. А. Віктаровіч у 1977 г. у в. Чаланец Салігорскага р. ад С. І. Корж, 1907 г. н.

Вар.: ф. 9, воп. 3, спр. 33, сш. 7, л. 2, 1911 г., в. Саламерычы Мінскага р. Н. р.:

Жаль мне на сваю мамку родную,
Што нямножка я ў яе пагуляла,
Русу косу вяночкам звязала;

Бессараба, с. 250, № 104, Бельскі п.; Довнар-Запольскнй, с. 35—36, № 271, в. Святая Воля Пінскага п., с. 11, № 88, в. Дабраслаўка таго ж п. Н. р.:

Авеяў лісточак, да пакрыў пясочак,
Авеяў зялёны, да накрыў бялёны...
Зняў вяночак, да налажыў рубочак,
Да зняў зялёны, да палажыў бялёны.

754. У вагародзе канпелька, у вагародзе зеляненька

ЦНБ АН БССР, ф. Логіна, № 193. Зап. В. і А. Логіны ў 1914 г. у в. Моладава Навагрудскага п.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 1, сш. 14, л. 1, 1948 г., калгас «1 мая» Мінскага р.; АКЛМПІ, ф. 1, воп. 79, спр. 1, сш. 12, л. 9, 1979 г., в. Комлічы Калінкавіцкага р. Н. р.:

Болей пастаяці, русай касой памахаці.
Да ўзяў жа самую за ручаньку белую,
Ды завёў к матулечцы да нясмелую.

755. Не сядзі, Марыся, не сядзі

Шейн, III, с. 477—478. Зап. у в. Ярэмчы Навагрудскага п.

Вар.: Захарава, с. 145, 1968 г., в. Боркі Ганцавіцкага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 117, сш. 3, л. 68., 1976 г., в. Стаі Лепельскага р.

756. Ой, чые то чаравічкі

АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 97, л. 8. Зап. П. Паўлоўскі ў Бельскім п. Гродзенскай губ. Як пасадзяць разам за стол.

757. Садам, за садам ранняя роса

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 13, сш. 11, л. 3. Зап. З. Г. Курыленка ў 1960 г. у в. Шчарчова Пружанскага р. ад Е. Жданюк.

758. Прыехалі заручнікі

Чубинский, с. 335, № 894. Зап. у в. Палоскі Бельскага п.
Вар.: с. 175, № 337, в. Харошчанка Бельскага п.; Грод. губ. вед., 1864, № 44, л. 1. Калі жаніх уваходзіць у хату да маладой, то дружкі спяваюць Н. р.:

Прыехалі дамавічкі, прывязлі чаравічкі,
Тарговы панчошкі на беленькія ножкі.

759. Папытайце ў жабкі

Fedegowski, с. 449, № 1005. Зап. каля Раготны, Дварца, Моўчадзі ў Слоніўскім п. Калі маладая, седзячы на пасадзе, абувае чаравікі, падараваныя ёй маладым.

760. У нядзелю раненька

Захарава, с. 142. Зап. у 1970 г. у в. Радастава Драгічынскага р.

761. Каб ба табе, Піліпка

Добровольский, с. 122—123, № 273. Зап. у в. Золатава Ельнінскага п. Жаніх прыехаў на нявесту і прывёз чаравікі.
Вар.: Романов, VIII, с. 489. Быхаўскі п. Н. р.:

Бярэш падаркі, а ці будуць цешчы боты,
А дзеўцы чаравікі?

762. Рана, рана парэша стала

Шлюбскі, с. 162, № 352. Зап. у 1920 г. у в. Ніжняе Краснае Веліжскага п. Характарыстыка княгіні.

763. Ой, чы з перцам, чы не з перцам

Саламевіч, с. 286, № 368. Зап. ва ўсходняй частцы Пружанскага п. У апошні чацвер перад вяселлем бываюць даведзіны, на якіх дружко ад імя маладога ўручае маладой чаравікі, якія яна абувае, выязджаючы да шлюбу. Па мястэчках гэты звычай адбываецца ў суботу.

764. А бярэш, Стахванька, Хвенечку

Романов, VIII, с. 484. Зап. у Быхаўскім п. У час вячэры ў маладой бацька нявесты бярэ лыка, садзіцца на стоўп каля печы і пачынае плесці лапці. Свацці пачынаюць спяваць. Жаніхоў сват кладзе на талерку рубель і пірог і падае бацьку нявесты.

765. Прапіла Якавіха жываты

ГДУ. Зап. А. П. Святошчык, Л. В. Канцавая ў в. Казлы Ельскага р. ад Г. С. Харашкевіч.

766. Чобаты, чобаты на кручку

ГДУ. Зап. у в. Барбароў Мазырскага р. ад Г. Ф. Карабіновіч, 62 г.
Вар.: в. Казлы Ельскага р. Н. р.:

Гэта тыя чобаты павесце на кручку
Да і дзякуйце за дачку.

767. У нашага Ігнаські такая доля — яго дзяўчаты не любяць

ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, адз. зах. 4, л. 50. Зап. П. Лябёдка ў в. Дайлідава Дзвінскага п. ад Э. Вялічкі.

768. А чаго ж ты, Магдуся, сядзела?

Кушнин, с. 405. Калі малады прыедзе да маладой.
Вар.: Терещенко, с. 465.

769. А ў полі садок не мяцён

Романов, VIII, с. 511—512. Зап. у Чэрыкаўскім п.

770. А наша Манечка паненка

Гілевіч, 1979, с. 44. Зап. у в. Дудзінка Крупскага р.

771. Саколiк на колiку

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 45. Зап. Л. М. Салавей у 1966 г. у в. Навасёлкі Мядзельскага р. ад Н. Е. Скурко, 1910 г. н.

772. Хто ж тыя равы капаў

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 117, № 8, л. 53. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1976 г. у в. Варакумшчына Смаргонскага р. ад М. І. Гладкойць, 1953 г. н.
Вар.: воп. 75, спр. 97, сш. 3, л. 73, 1975 г., в. Рачэнь Любанскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 88, сш. 72, 1971 г., в. Харакова Чашніцкага р.

773. Разумная пташачка жавароначак

Гильтебрандт, с. 280. Зап. у в. Дровашаў Вілейскага п.

774. Дзевачкі-галубачкі мае

ВПІ. Зап. у Клімавіцкім п. Брат прадае касу.
Вар.: Сердюков, с. 218, Мсціслаўскі п.

775. У каго ў нас на куце ды й зазерылася?

Шлюбскі, с. 46, № 65. Зап. у Везменскай вол. Веліжскага п. Як звядуць маладых, то госці спяваюць.

Вар.: Добровольскі, с. 215—216, № 516, в. Шылавічы Дарагабужскага п. Н. р.:

Знаць яго, знаць яго матушка з панічом прыжыла,
У саду выкарміла садовым яблычкам;
Вінаградным віном выпаіла;

РГТ, ф. 4, воп. 1, адз. зах. 6, л. 31, каля Ашмян, Свянцян. Адзяваюць маладой на галаву каптур; Гілевіч, 1979, с. 314—315, в. Повязынь Маладзечанскага р.

776. Па-за ручайку красачкі цвіцелі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 40а, л. 2, № 4. Зап. Г. Посах у м. Лебедзева Маладзечанскай вобл. ад С. Г. Посах.

777. А ў нашага Яшкі, ахці мне

Шлюбскі, с. 177, № 408. Зап. у 1915 г., у в. Арлоўка Полацкага п. Характарыстыка маладога.

Вар.: Шейн, с. 308, каля Віцебска. Маладыя падаюць адзін другому рукі. На іх плечы сват накідвае кажух. Разам за сталом.

778. Сядзіць жаніх за сталом

Добровольскі, с. 186, № 449. Зап. у в. Інькава Парэцкага п.

779. На Амосу шапачка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, сш. 2, л. 69—70. Зап. М. М. Бова ў 1979 г. у в. Жгунская Буда Добрушскага р.

780. На кім, на сім шаўковая хустачка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 84, сш. 3, № 47. Зап. Л. М. Салавей у 1974 г. у в. Жорнаўка Бярэзінскага р. ад Г. А. Жоравай, 1895 г. н.

781. За гарой Хрысцінка пшонку жнець

Шлюбскі, с. 197, № 482. Зап. у 1923 г. у в. Чанавічы Віцебскага п.

782. Прыслаў свёкар адзяванне

Романов, VIII, с. 491. Зап. у Быхаўскім п. Малады прыязджае па маладую, прывозіць для яе шубу і пояс.

783. Сцірагайцеся, рабяты

Романов, VIII, с. 380. Зап. у Лепельскім п. Сяброўкі маладой накідваюць на яе кажух, які прывезлі ад маладога.

784. Чорна чорначапка па бару

БДУ, папка 12, сш. 14, л. 4, Зап. К. Панявіч у в. Старына Ушацкага р. ад М. Н. Калічонак, 75 г.
Вар.: Гілевіч, 1979, с. 321, в. Старына Ушацкага р.

785. Пад памі, баярамі, лаўкі пагнуліся

БДУ, папка 6, сш. 49, л. 1. Зап. В. А. Радкавец у Жабінкаўскім п. Брэсцкай вобл.

786. Дождж ідзе, на дварэ непагодашкка

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 22. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харава Пружанскага п.

787. Пасею руту за гарою

Гілевіч, 1979, с. 342. Зап. у в. Нісімкавічы Чачэрскага р.

788. У гародзе ды па пагодзе дзевачка цвяты поле

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 83, сш. 3, л. 8. Зап. В. М. Іваноўская ў 1963 г. у в. Бабцы Глыбоцкага р. ад Н. А. Ціхановіч, 58 г.
Вар.: ЦНБ АН БССР, ф. 122, воп. 1, адз. зах. 1, л. 23, № 12, 1836—1838 гг., Лепельскі п.; КСД, № 982, 1958 г., в. Маханавічы Ельскага р. Калі маладыя сядзяць за сталом.

789. Там, за гарою, за крамяною, там кітаенька мае

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 63, сш. 17, л. 4. Зап. М. І. Смалюк у 1952 г. у в. Камянюкі Камянецкага р.

790. А Гапулька ў гародзе розаньку палола

Шлюбскі, с. 153, № 322. Зап. у 1914 г. у в. Смалькі Віцебскага п. Княгіня перад ад'ездам да маладога.
Вар.: Шейн, I, с. 420, в. Рыпшава Парэцкага п. На вечарынцы.

791. Ой, паглядзі, дружанятка, па мяне

АІМЭФ, ф. 8, воп. 83, спр. 217, сш. 2, л. 29. Зап. І. І. Крук у 1983 г. у в. Дзякавічы Жыткавіцкага р. ад Г. С. Жураўлёвай, 1927 г. н.

792. Я свайго галубца дый назначыла

ГДУ. Зап. А. Р. Рыбакова ў в. Дзяржынск Лельчыцкага р. ад Н. Алесін, 40 г.

793. Як на морачку, як па сіненькім

Романов, VIII, с. 423. Зап. у в. Казьяны Гарадоцкага п.
Вар.: ІРАІ, к. 40, папка 1; л. 28, 1906 г., в. Будзішчы Клімавіцкага п.
Н. р.:

Платок скіну, наметку парву, сама з дзеўкамі гуляць буду;

РГТ, ф. 53, воп. 1, № 110, л. 66, № 21.

794. Ой, плаве вутка па моры хутка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 6, сш. 2, л. 17—19. Зап. Г. Каламыцава ў 1969 г. у в. Антонаўка Мазырскага р. ад М. Лук'яненка, 73 г.

Вар.: ф. 8, воп. 81, спр. 184, сш. 4, л. 8, № 10, 1981 г., в. Віць Хойніцкага р.; воп. 80, спр. 178, сш. 2, л. 87—88, № 48, 1980 г., в. Хутар Светлагорскага р.; воп. 75, спр. 97, сш. 6, л. 38, № 27, в. Лескі Старадарожскага р. Н. р.:

Таргуюць чэпцы да на тваю галовачку.
— Я чэпчык парву, венчык падзяру,
А сама я к дзеўкам пайду;

спр. 98, сш. 1, л. 10, 1975 г., в. Дзяражычы Лоеўскага р.; ГДУ, 1980 г., в. Чырвоное Поле Брагінскага р.; Радченко, с. 74, № 19, Гомельскі п.; Славянина, с. 89, № 185, Сеўскі р. Бранскай вобл.; БДУ, папка 5, сш. 3, л. 4—5, в. Гальцы Столінскага р.; Шлюбскі, с. 202, № 490, 1914 г., в. Косаўшына Лепельскага п.

795. Ляцела вутка без уцяці

БДУ, папка 10, сш. 15, л. 3—5. Зап. Л. Іваньковіч, Г. Кісялёў у 1970 г. у в. Паляны Барысаўскага р.

Вар.: папка 1, л. 7, в. Забалоцце Вілейскага р.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 81, сш. 32, л. 5—6, 1974 г., в. Буда Лагойскага р. Н. р.:

Нябось, селезень, нябось, сызенькі, калі я не баюся.
Венчык зніму і чэпчык адзену, я ў яго ўбяруся, я ў яго ўбяруся;

Вукowski, с. 283, Пінскі п. Пасля падзела каравая. Н. р.:

Быў я ў стаўку, чуў я слаўку...
Сеткі падыму, дзеткі выпушчу,
Сама я й пералячу;

Довнар-Запольский, с. 11, № 84, в. Дабраслаўка Пінскага п.

796. Плавала вутка па сіняму мору

Добровольский, с. 297—298, № 655. Зап. у Леанпольскай вол. Дзісенскага п.

Вар.: БДУ, папка 2, сш. 1, л. 3, в. Зачысце Ушацкага р.

797. Ходзіць вутачка па сенажаці

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 44, сш. 1, л. 10, № 9. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1971 г. у в. Груздава Пастаўскага р. ад П. В. Крывенькай, Я. М. Альфер.

798. Выйшла Манечка за варотанькі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 111а, л. 55. Зап. В. Новік у 1975 г. у в. Калядзічы Ваўкавыскага р. ад Р. М. Кухарчык, 1921 г. н.

Вар.: спр. 111, л. 43, в. Лынкішкі Астравецкага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 6а, л. 2, 1963 г., в. Варона Ашмянскага р.

799. Выйдзі, выйдзі, Іванка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 11, сш. 2, л. 2. Зап. М. А. Ждановіч у 1946 г. у в. Чыжэвічы Старобінскага р. ад М. С. Прахорчык. Як малады ўваходзіць пазнаваць.

Вар.: БДУ, папка 6, сш. 21, л. 2—3, в. Цясова Салігорскага р. Ідуць сваты; ВПІ, в. Крамок Асіповіцкага р.; Захарава, 1984, с. 263, в. Дружылавічы Іванаўскага р.

800. Маладая дзевачка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 14. Зап. Л. А. Малаш у 1982 г. у в. Лібараўшчына Докшыцкага р. ад Б. І. Стрымінскай, 1894 г. н.

801. Ай, не сядзі, Іванька, не сядзі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 128, сш. 5, № 59. Зап. Л. П. Барабанавы ў 1977 г. у в. Новы Крыўск Рагачоўскага р. ад П. Е. Вусавай, 1915 г. н. За сталом, як будуць садзіць хлапца з дзеўкай.

Вар.: воп. 80, спр. 180, л. 12, в. Задзярэўка Рэпкінскага р. Чарнігаўскай вобл.; Шейн, І, с. 267, № 38, в. Міхалёў Бабруйскага п. Малады падымае галаву маладой ад каравая тройчы, цалуе нявесту і садзіцца з ёй побач.

802. Да чаго стаіш, чаму не сядзеш, жанішок?

Довнар-Запольскі, с. 22, № 182. Зап. у м. Целяханы Пінскага п. Прыпяваюць да танцаў.

ЗЛУЧЭННЕ МАЛАДЫХ

ЯДНАННЕ МАЛАДЫХ

803. К сталу, сватка, к сталу

РГТ, ф. 53, воп. 1, спр. 110, л. 56. Свашкі едуць да маладой і там застаюцца.

804. Ой, зялёненькі качаночак

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 187, сш. 1, л. 61. Зап. В. І. Скідан у 1981 г. у в. Ухвала Крупскага р. ад Г. М. Дудко, 1912 г. н.

Вар.: Гілевіч, 1974, с. 362—363, в. Вуглы Полацкага р.

805. А зялёненькі вінаград

ВПІ. Зап. В. А. Казак у в. Астраўскія Віцебскага р. ад Н. В. Калготкінай, 1906 г. н.
Вар.: АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 75, 1975 г. в. Пунішча Віцебскага р. Як прывязуць маладую ад вянца. Н. р.:

К цёшчы пасодзіце — зяць буду,
К Ніначцы пасодзіце — муж буду;

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 85, сш. 1, л. 73, 1964 г., в. Буева Віцебска р. Н. р.:

А й дзе хочаце садзіце, толькі мне вінаградзінку адарвіце...
А дзе хочаце садзіце, толькі мне Ганну дарыце.

806. Зялёненькі вінаград

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 52, сш. 2, л. 13, № 18. Зап. Л. М. Салавей, П. І. Каруза ў 1972 г. у в. Каханавічы Верхнядзвінскага р. ад К. А. Мажэйка, 1907 г. н.
Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 8, л. 3, 1968 г., в. Струнне Полацкага р.

807. Зялёненькі наш вінаград

БДУ, папка 11, сш. 8, л. 2. Зап. Н. Сіненка ад П. Здрок, 78 г.

808. Шаўковая нітачка сцяну гне

ГДУ, сш. 54, л. 1. Зап. у 1981 г. у в. Ваюжычы Петрыкаўскага р. ад В. А. Ганусевіч, 1930 г. н.
Вар.: сш. 31, л. 1, 1981 г., в. Хоўхла Буда-Кашалёўскага р.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 2, сш. 6, л. 11, 1948 г., в. Кашэвічы Капаткевіцкага р. Н. р.:

У садзе верабейка гняздо ўе;

ф. 8, воп. 81, спр. 184, сш. 3, л. 23, 1981 г., в. Слабажанка Хойніцкага р.;
Захарава, с. 124, Брэсцкая вобл. За сталом у маладой. *Moszyński*, с. 289, в. Галубіца Мазырскага п.

809. Прыляцеў сокал звысока, звысока

Kolberg, с. 222, № 56а. Зап. каля Любашава (Баравая, Пагост) у Пінскім п. Калі малады сядзіць за сталом побач з маладой.

810. У саду салавей гняздо ўе

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 100, сш. 2, л. 14. Зап. У. А. Васілевіч у 1975 г. у в. Белаазёрск Бярозаўскага р. ад К. А. Сініцкай, 1934 г. н.
Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 63, сш. 17, л. 11, 1963 г., в. Камянюкі Камянецкага р. Н. р.:

Дружаньку да места пашліце,
Залатое крэсла купіце,
Такі перазвянку пасадзіце;

РГТ, ф. 11, № 9, л. 37, м. Моталь Кобрынскага п.; БДУ, папка 7, сш. 17, л. 3, 1966 г., в. Дастоева Іванаўскага р., 1970 г., в. Гальцы Столінскага р. Н. р.:

Ляці, салавейка, у гняздоўе...
Залаты крэслетка станавіце,
Да ўжо нашу бяседайку садзіце;

Захарава, с. 169, 1969 г., в. Парэчча Пінскага р. Н. р.:

Усю сваю радзіну садзіце.
А каму не будзе — той стане,
А хто не стане — дастане.

811. Усім баярам месца е

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 62, сш. 12, л. 3. Зап. Н. С. Буякевіч у 1963 г. у в. Тонеж Мазырскага р. ад Т. С. Вянгур, 77 г.

812. Да ў лузе на каліне, рана

АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 45, л. 39. Зап. К. Нарэйка ў м. Вязынь Вілейскага р.

813. Кругла мала балоцітка

ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, адз. зах. 4, л. 72, № 708. Зап. Я. Кірстук у 1935 г. у в. Якубава Ілукстэнскага п. ад Т. Корзан.
Вар.: Гарэцкі, с. 51, № 128, в. Малая Багацькаўка Меціслаўскага р.

814. Да белая да бярозачка, да бярозачка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 94, сш. 8, л. 51—52, № 27. Зап. С. М. Гайцюкевіч у 1975 г. у в. Дарошкавічы Старадарожскага р. ад В. І. Кулявец, 66 г., М. К. Пархімовіч.

Вар.: воп. 79, спр. 165, сш. 3, л. 31—32, № 13, 1977 г., в. Барталамееўка Веткаўскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 75, сш. 6, л. 2, в. Селішчы Светлагорскага р.; Гілевіч, 1979, с. 290, Мядзельскі р.

815. Белая да бярозка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 94, сш. 9, л. 11, № 9. Зап. Л. М. Салавей у 1975 г. у в. Малыя Гарадзяцічы Любанскага р. ад Р. Д. Белай.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 70, сш. 3, л. 1, 1973 г., в. Вялікія Аўцюкі Калінкавіцкага р. Маладую вядуць за стол.

816. Як у садзе ды вішанька, а за садам дзве

Радченко, с. 70, № 7. Зап. у Дзятлаўскай вол. Гомельскага п.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 64, сш. 20, л. 6, в. Церахоўка Церахоўскага р. Як маладую вядуць на пасад.

817. Да па бары, бары куна хадзіла

АН СССР, ф. 134, воп. 2, адз. зах. 14, л. 14, № 22. Зап. В. і А. Логіны ў 1914 г. у в. Моладава Навагрудскага п.

818. А куна па бару хадзіла

БДУ, папка 9. Зап. Г. Агалацкава, А. Грабовік у 1970 г. у в. Замошша Барысаўскага р. ад П. О. Пліска, 67 г.

819. Зазулька гняздзечка звіла

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 78—79. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харава Пружанскага п.

Вар.: Захарава, 1984, с. 66, № 50, 1979 г., в. Зімавішчы Мазырскага р.

820. Цяпер, бацьку, уся праўда

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 2, сш. 12, л. 15. Зап. Л. Царанкоў у 1957 г. у в. Драмідаўшчына Антапольскага р. ад Г. С. Папроцкай, 50 г.

821. Адхілілася верба

Мат., II, с. 38. Зап. у в. Козішчы Кобрынскага п.

822. Ляцеў жа саколчак

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 57, сш. 4, л. 10. Зап. у в. Іскра Жлобінскага р. ад Г. Д. Рудкоўскай, 45 г.

823. А ізлянула два ангелы із неба

АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 97, л. 2, № 3. Зап. П. Паўлоўскі ў Бельскім п. Гродзенскай губ. Калі пасадзяць маладых за сталом.

824. Ой, хітранькі-разумнецькі жанішок

Мат. II, с. 18. Зап. у в. Бармуты Пружанскага п. Калі жаніх прыязджае да нявесты (дзве песні пад адным нумарам).

825. Ай, хіцёр-мудзёр Яначка

БДУ, папка 9, сш. 36, л. 3. Зап. Р. Юйко ў Слонімскім р. ад П. Крамнік, 57 г.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 74, сш. 2, 1973 г., в. Рыжкавічы Шклоўскага р. Н. р.:

Выпляту косаньку да долу, а тады сяду з табою;

Дембовецкый, с. 560. № 122, Магілёўскі п.

826. А хіцёр-мудзёр Яхімка

Шейн, I, с. 352—353, № 8. Зап. у в. Ігрушка Сенненскага п. У доме маладой перад ад'ездам да маладога.

827. Ой, хіцёр-мудзёр мальчышка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 47, сш. 6, л. 13—14. Зап. М. Я. Грынблат у 1960 г. у в. Жаробычы Сіроцінскага р. ад У. Донавай, 65 г.

Вар.: воп. 81, спр. 130, сш. 3, л. 11, 1981 г., в. Фатынь Бешанковіцкага р.; воп. 1, спр. 85, сш. 1, л. 77, 1964 г., в. Буева Віцебскага р.; Романов, I—II, с. 355, № 81, Сенненскі п. Н. р.:

Хоць сядзі, не сядзі, вутачка,
Не будзеш зімаваць тутачка;

Романов, VIII, с. 364, Віцебскі п. Пры ад'ездзе жаніха. Н. р.:

Розныя ўзоры шыючы, жаласныя песні пяючы.
Розныя ўзоры памяшаў, жаласныя песні пераняў,
Красную дзявіцу к сабе ўзяў;

Мажэйка, с. 267, 1974 г., в. Дабея Шумілінскага р.

828. Малады Арсенька

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 197, сш. 1, л. 46, № 17. Зап. В. І. Скідан у 1982 г. у в. Калыбань Брагінскага р. ад В. М. Грынь, 1919 г. н.

829. Ой, вумненькі да разумненькі жанішок

Мат. II, с. 45. Зап. у Кобрынскім п.

830. Ай, вумненькі, ай, разумненькі Пецечка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 190, сш. 3, № 12. Зап. А. С. Асташэвіч, У. А. Васілевіч, І. К. Цішчанка ў 1981 г. у в. Фатынь Бешанковіцкага р. ад Л. М. Шумілавай, 1918 г. н.

Вар.: ф. 13, воп. 6, спр. 7, сш. 1, л. 28, в. Слаўнае Мсціслаўскага р. Н. р.:

На двор едзець чырвонаю рожаю,
А ў хату ідзець пахучаю мятаю,
За сталом сядзіць усё й красівым малайцом;

Шейн, I, с. 17, № 5, в. Мадзеліна, Воранава Віцебскага п. На заручынах. Н. р.:

Саколічак каля аконачак лятаець,
Крыльцам вакошачка адчыняець;

Дембовецкый, с. 553, № 57, Горацкі п. Заручыны; ВПІ, в. Старыя Вайхіяны Гарадоўскага р.

831. Кароль, кароль, каралеўскі сын Іванька

Шлюбскі, с. 63, № 101. Зап. у 1914 г. у в. Забудычына Полацкага п. Пасля злучэння ў сянях княгіню пакрываюць, абкручваюць хустай і, вядучы ў хату, спяваюць.

832. Кароль, кароль

Шейн, I, с. 476, № 40. Зап. у Смаленскай губ.

833. Слаўся, барвіночку, слаўся

Коллегов, с. 217, № 36. Зап. каля Пінска. Перад парогам у маладой.

834. Ай, хідёр-мудзёр Яначка

БДУ, папка 9, сш. 36, л. 1. Зап. у Слоніўскім р. ад П. Крамнік, 57 г.

835. Стучыць-гручыць дарожачка за сялом

Гілевіч, 1979, с. 311. Зап. у в. Замошша Ушацкага р.

836. У нядзельку рана, чуць зара

Гілевіч, 1979, с. 311—312. Зап. у в. Сяледчыкі Маладзечанскага р.

837. А віліся пчолачкі каля бярозачкі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 50, сш. 11, л. 2. Зап. М. Урбан у в. Казлоўка Ветрынскага р. ад С. Чарняўскай, 1881 г. н.
Вар.: Шлюбскі, с. 181—182, № 425, 1920 г., в. Гарбацёнкі Полацкага п.

838. Не садзіся блізка мяне

Федеровскі, с. 451, № 1016. Зап. каля Раготны, Дварца, Моўчадзі ў Слоніўскім п.

839. Не хацелася зязюлі

БДУ, папка 6, сш. 4, л. 19. Зап. у Віцебскім р.
Вар.: папка 10, сш. 3, л. 18, в. Ордаць Шклоўскага р.; БДУ, д., 1976, в. Хацюхова Крупскага р. Н. р.:

З-пад казырка глядзеці;

Романов, VIII, с. 365, Віцебскі п. Н. р.:

З-пад яго шапанькі глядзеці;

Гарэцкі, с. 29, № 61, в. Малая Багацькаўка Меціслаўскага р. Як маладую ў двор маладога вязуць; Шлюбскі, с. 67, № 114, в. Кашавічы Суражскага п. Княгініны сваякі за сталом у маладога; Прозвіцкая, с. 159,

Сібір. За сталом у жаніка пасля вянца; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 88, сш. 1, л. 13, в. Целяшова Гарадоцкага р.; воп. 21, спр. 189, сш. 2, л. 30, № 33, 1981 г., в. Сініцы Бешанковіцкага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 57, сш. 15, л. 3, 1957 г., в. Дроззіна Баранавіцкага р.

840. Ляцела чорна галачка нізенька

ІРЛІ, к. 40, папка 1, л. 33, № 34. Зап. М. Ю. Зубаў у 1906 г. у в. Мікулічы Клімавіцкага п.

841. Не сядзі, малады, бокам

Шейн, І, с. 196—197, № 12. Зап. у в. Лускава Мінскага п. Некалькі песень пад адным нумарам.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 82, сш. 60, л. 6, № 7, 1974 г., в. Дзеразкі Маладзечанскага р.; Адраджэнне, с. 259, № 27, 1912 г., в. Мікалаеўшчына Мінскага п. На шлюбe; Гілевіч, 1973, с. 320, в. Налібакі Стаўбцоўскага р.; Kolberg, 28, с. 133, ваколіцы Белавежы.

842. Уляцеў салавейка

БДУ, 1979. Зап. Л. А. Мянко ў в. Гальцы Столінскага р. ад А. І. Хоміч, 1936 г. н.

843. Прыехаў Мікалайка з канём на двор

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 106, сш. 3, л. 33. Зап. У. Смаршчок у 1975 г. у в. Падлессе Баранавіцкага р. Як прыедзе малады да маладой.

844. Не хадзі, княгінька, бокам, бокам

Романов, VIII, с. 420. Зап. у Гарадоцкім п.

845. Не сядзі, Аніська

Добровольскі, с. 120, № 264. Зап. у в. Слабада Смаленскага п.

846. Не варакуй, галубец, не варакуй

Дембовецкі, с. 564, № 158. Зап. у Аршанскім п.

847. Абмануў, брацейка, абмануў

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 189, сш. 1, л. 49, № 137. Зап. Г. А. Пятроўская, А. С. Фядосік у 1983 г. у в. Забелле Бешанковіцкага р. ад Е. М. Даўгяла.

848. Паўставалі, ідуць

Federowski, с. 443, № 980. Зап. каля Поразава і Лыскава ў Ваўкавыскім п.

849. Выйшла з-за лесу хмара

Г а й д у к, 1961, с. 213, № 7. Зап. у в. Шчыты Бельскага п.

850. Выйшла з-за леса хмара

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 68, л. 63, № 10. Зап. В. Б. Свентахоўская ў 1956 г. у в. Барысаўка Гайнаўскага п.
Вар.: Г а й д у к, 1964, с. 113, № 21, 1958—1960 гг., Беласточчына.
Прыезд да шлюбу.

851. Калены арэшкі поўненыкі

Л ю д о г о в с к и й, с. 3. Зап. у Дарагабужскім п.

852. Як на каліне, так на маліне адзін цвет

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 40, сш. 3, л. 45, № 26. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1971 г. у в. Груздава Пастаўскага р. ад К. М. Крывенькай і інш. Маладым за сталом.

853. Цераз новы будыначак да сіні лясочак

БДУ. Зап. Савіч, Шайтар у в. Бялавічы Бярэзінскага р. ад Н. Белай, 1928 г. н.

854. А на нашых маладзенькіх

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 30, сш. 12, л. 11. Зап. Г. І. Куцько ў 1967 г. у в. Панарцы Астравецкага р. Тое ж ад дружбанта і свацці.

855. Хараша наша нявеста

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 47, сш. 3. Зап. М. Я. Грынблат у 1960 г. у в. Глушыца Сіроцінскага р. ад Ф. Л. Гаравой.

856. Стаська маладзенькі

ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, спр. 5, л. 85, № 1177. Зап. С. П. Сахараў у 1938 г. у в. Індра Даўгаўпілскага п. ад А. Невяроўскай, 66 г.

857. Не зарастай, польца, не зарастай

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 181. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харавы Пружанскага п.

858. Ой, харошы наш малады, харошы

Ніва, № 41, 14.10.1979 г. Зап. у 1979 г. у в. Цісоўка на Беласточчыне.

859. На каліне салавейка, на каліне два

ГДУ. Зап. Н. П. Шпадарук у 1982 г. у в. Бабічы Рэчыцкага р. ад Н. М. Ляпушэнка, 72 г.

860. Проці бору, салавейка, проці бору

ГДУ. Зап. Н. П. Шпадарук у 1982 г. у в. Бабічы Рэчыцкага р. ад Н. М. Ляпушэнка, 72 г.

861. А ўсе людзі дзівяцца

Шейн, I, с. 429, № 3. Зап. у в. Буланіна Духаўшчынскага п. Смаленскай вобл. Калі жаніх выкупіць нявесту ў яе дружак.

862. На печы коцік: «курняў, курняў»

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 93, сш. 1, л. 49. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1964 г. у в. Мазалава Віцебскага р. ад Ф. М. Даўгалавай, 65 г.
Вар.: сш. 2, л. 32, 1964 г., в. Ходцы Сенненскага р.

863. А хто каго любіць

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 97. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. у в. Слабада Шумілінскага р.

864. За новым сталом млада Анечка шурмуе

БДУ, папка 5, сш. 40, л. 20. Зап. С. Булат, I. Барткевіч у 1968 г. у в. Суднікі Вілейскага р. ад Т. Ф. Мароз, 67 г.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 37, сш. 1, л. 29, № 4, 1971 г., в. Маркава Маладзечанскага р.

865. А на ганку слізка

Ни гуповісз, с. 156, № 55. Зап. у Вішнеўскай гм. Свянцянскага п.

866. А на гарэ быкі ў ярме

БДУ, папка 8, сш. 48, л. 7. Зап. З. I. Грышкевіч у 1968 г. у в. Шыпкі Вілейскага р. ад М. Г. Кажура, 1923 г. н.

867. Ой, казалі варогі, гаварылі людзі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 6, л. 10. Зап. В. I. Селівановіч у 1966 г. у в. Каростычы Брэсцкага р. ад Н. I. Селівановіч.
Вар.: Гілевіч, 1973, с. 71, в. Альсевічы Мядзельскага р.

868. Не мела Гапулька веранькі

Шейн, с. 760, № 69. Зап. у Гарадоцкім п. Пасля шлюбу ў доме ма-
ладой.

Вар.: ВПІ, в. Астраўскія Віцебскага р., в. Браздзечына Аршанскага р.;
АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 109, сш. 1, л. 18, № 14, 1967 г., в. Ланькаў Бя-
лыніцкага р. Пасля чавцёртага радка:

А цяпер Васілька верны мой,
Як за столікам сеў са мной.

869. Ды ў барочку шырокі вярбовы лісточак

Сахараў, с. 96, № 255. Зап. у в. Кісялёўцы Даўгаўпільскага п. Жаніха спатыкаюць у панадворку. Маці нявесты з хлебам-соллю, а бацька з віном і водкай. Даюць усім выпіць па чарцы і потым уводзяць у хату.

870. Ягада к ягадзе цераз бор ішла

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 79, сш. 7, л. 18, № 15. Зап. Л. І. Ткачова ў 1963 г. у в. Новыя Валасовічы Лепельскага р. ад М. І. Гайко, 1890 г. н. Калі маладога пасадзяць да маладой.

871. І адна ягадка ў полі расла

АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 162, сш. 1, л. 39, № 32. Зап. І. К. Цішчанка ў 1979 г. у в. Тумілавічы Докшыцкага р. ад Н. Л. Марковіч, 43 г.
Вар.: ф. 13, воп. 2, спр. 11, сш. 1, л. 6, 1972 г., в. Новы Пагост Міёрскага р.; Гілевіч, 1979, с. 333—334, в. Атрубак Докшыцкага р. Маладой і маладому разам; Анімелле, с. 178, № 2; Добровольскі, с. 241, № 542. Н. р.:

Ягада ягаду за ручку ўзяла, за сабой павяла.

872. Пайшоў мілы, да й пайшоў

ГДУ. Зап. Н. Чыркун. З. Чарнабылец у 1978 г. у в. Мілашэвічы Лельчыцкага р. ад Я. С. Ларыёнавай, 1926 г. н.

873. Ай, вумная-разумная Танечка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 94, сш. 2, л. 1. Зап. М. П. Гваздзёў у 1965 г. у в. Зубава Аршанскага р. ад М. Асавіковай, 1912 г. н.
Вар.: Романов, I—II, с. 366, № 116, Сенненскі п.

874. У нас сягоння васкрасенне

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 88, сш. 69. Зап. І. Раманоўская ў 1972 г. у в. Заляддзе Ушацкага р. ад З. А. Клячок, 1901 г. н.
Вар.: Гілевіч, 1979, с. 316, в. Гарадзец Ушацкага р.; Сахараў, с. 97, № 257, 1935 г., в. Скершаны Даўгаўпільскага п. Н. р.:

Вясёлую бяседаньку бог нам даў,
Ды дай, божа, на тэй бяседзе пабыць,
Ды дай, божа, нам таго піва папіць;

БДУ, папка 12, сш. 28, л. 4, в. Дзіўнае Шаркаўшчынскага р.

875. Вялік, вялік Юзэфка

Сахараў, с. 113, № 317. Зап. у 1939 г. у в. Індра Даўгаўпільскага п. Маладой у хаце маладога.
Вар.: ВПІ, г. Орша Н. р.:

Ягада к ягадзе кацілася, Раечка Сашаньку бажылася.

876. Вішанне з ябланнем памяшалася

Дембовецкі й, с. 569, № 206. Зап. у м. Горы Чавускага п. Пасля шлюбу ў доме маладой.

Вар.: БДУ, папка 3, сш. 35, л. 3, Лепельскі р.

877. Ягада з ягадай на бару раслі

ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, спр. 4, л. 73, № 712. Зап. В. Доўгая ў 1923 г. у в. Адамава Лудзенскага п. ад маці.

Вар.: Сахараў, с. 105, № 285, 1939 г., в. Забінякі Рэзэкненскага п. Н. р.:

Ды за адзін столік садзіліся,
Адным кавалачкам дэяліліся,
Адным кубачкам віталіся;

Фольклор, с. 130, № 153, в. Ламы Лудзенскага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 93, сш. 2, л. 38, 1964 г., в. Ходцы Сенненскага р. Н. р.:

Скаціўшыся, скаціўшыся, не раскоцяцца...
Сышоўшыся, сышоўшыся, не разойдуцца;

воп. 2, спр. 51, сш. 2, л. 8, № 6, 1972 г., в. Сардыкі Верхнядзвінскага р.; ВПІ, в. Навікі Віцебскага р. Н. р.:

Росшы, яны, росшы, яны падружыліся і ўзялі пажаніліся;

Шейн, с. 744, № 25, Гарадоцкі п. Заручыны; Карскі й, Отчет, с. 721, № 2, в. Іоціно Бельскага п. Смаленскай губ.

878. Ягада маліна на бару расла

Шлюбскі, с. 46, № 64. Зап. у Вязменскай вол. Веліжскага п. Зводзяць маладых.

Вар.: с. 108, № 197, 1918 г., в. Крутое Веліжскага п.

879. Караяй расцвітаець

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 151, сш. 2, л. 65, № 116. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1978 г. у в. Пустыннікі Усвяцкага р. Пскоўскай вобл. ад В. І. Памощчанка, 1907 г. н.

Вар.: воп. 1, спр. 92а, частка II, л. 43, № 41, 1961 г., в. Прыбыткі Гомельскага р. Н. р.:

Што харошы да прыгожы ўрадзілісь.
Дай ім бог савет і любоў,
А ў савеце да ў любові харашо жыць;

Захарченко, с. 113, № 87, Обска-Іртышкае міжрэчча.

880. Вінаград у гародзе

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 151, сш. 1, л. 95, № 79. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1978 г. у в. Шмакі Гарадоцкага р. ад Г. С. Кіраёнак, 1902 г. н. Песня маладым. У любы час вяселля.

Вар.: Гілевіч, 1979, с. 324, Ваўкавыскі р.

881. Райскае дрэва над раём стаяла

Вукоўскі, с. 284. Зап. у Пінскім п.
Вар.: Славянина, с. 112, № 239, Сеўскі р. Бранскай вобл.

882. Хмель з аўсом сыпліцца

Шейн, с. 575. Зап. у Віцебскім п. Маці сустракае зяця. Маладую вы-
водзяць з хаты, і на парозе яна сустракаецца з маладым.

883. Да як табе, бяроза

Шейн, I, с. 301, № 10. Зап. у в. Дварэц Рагачоўскага п. Зводзяць.
Вар.: с. 254, № 2, в. Міхалёў Бабруйскага п. Калі зводзяць маладых.
Брат праводзіць маладую да стала; Дембовецкі, с. 565—566, № 175,
Магілёўскі п. Пасля шлюбу ў доме маладой; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 81,
сш. 33, л. 6, № 23, в. Чэрнін Светлагорскага р.; Бекаревич, с. 86:
в. Нежкава Магілёўскага п. Н. р.:

Адкуль-адсюль чужыя людзі, а ад нас усё радзіна.

884. Да вілася бяроза, вілася, вілася

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 110, сш. 1, л. 63, № 60. Зап. у 1975 г. у
в. Сінягова Старадубскага р. ад В. П. Петрушэня, 71 г. На заручынах.
Вар.: воп. 77, спр. 137, л. 36, 1977 г., в. Рассвет Акцябрскага р. Н. р.:

Дарагія гасцінцы даючы, даючы.
Ужо ж тыя абаранкі падманкі, падманкі,
Адманілі мяне ад мамкі, ад мамкі.

885. Нашы пчоланькі параіліся

БВУ, ф. 442, I, 3, л. 41. Зап. М. Федароўскі ў 1880 г. у Лідскім п.
Вар.: Kolberg, с. 222, № 566, каля Любашава (Баравая, Пагост)
Пінскім п. Калі малады побач з маладой садзіцца за стол. Н. р.:

Звіўся раёк з ярых пчалок.
Дай, божа, асад добры.

886. Сучыся, пер'ейка, сучыся

Дембовецкі, с. 577, № 99. Зап. у Мсціслаўскім п.

887. Благаславі, ацец, маці

Дембовецкі, с. 560, № 126. Зап. у Магілёўскім п.

888. Уецца хмель

ГДУ. Зап. Л. П. Святошчык, Л. В. Канцавая ў в. Кажаны Гомельскай
вобл. ад Л. І. Назаранка, 29 г.

889. Звіўся, звіўся хмель з аўсом

Дембовецкнй, с. 570, № 216. Зап. у Сенненскім п. Пасля шлюбу ў доме маладой.

Вар.: с. 572, № 236, Магілёўскі п. Пасля шлюбу ў доме маладой; с. 557, № 10, Мсціслаўскі п.; БДУ, папка 3, сш. 46, л. 5, с. Купліна Барысаўскага р.; папка 6, сш. 24, л. 8, в. Іванавічы Брэсцкага р.; Романов, VIII, с. 484, Быхаўскі п. Зводзяць маладых. Н. р.:

Перамог зяць цяця, а ўзяў дачку з вянца;

Гарэцкі, с. 49, № 125, в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага р. Н. р.:

А й лучшы, лучшы зяць за цяця.
Паваліў, паваліў хмель ды ўса;

Прозвицкая, с. 143, Сібір. Зводзяць маладых; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 75, л. 115, в. Сураж Віцебскага р.; Добровольскій, с. 22, № 17, в. Шаталава Смаленскага п. Заручыны; Шейн, I, с. 470, № 27, Смаленская губ. Перад ад'ездам да маладога на дварэ ў маладой зводзяць маладых; с. 22, в. Мадзеліна, Воранава Віцебскага п. Пачынальная песня пасля шлюбу ў маладой. Н. р.:

Звіўся хмель з тычынкаю, злюбіўся Паўлюська з Матрункаю;

Гілевіч, 1979, с. 366, в. Слабодка Лепельскага р.

890. Рад салавейка — вясны даждаў, божа, божа

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 35, сш. 23, л. 3. Зап. І. У. Супрановіч у 1971 г. у в. Рабунь Вілейскага р. ад А. А. Супрановіч, 85 г.

Вар.: ф. 8, воп. 1, спр. 64, сш. 2, л. 20, 1961 г., в. Пронькі Мядзельскага р.; ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 184, 1888 г., в. Харава Пружанскага п. Н. р.:

Не так вясны, як летачка,
Не так летачка, як зязюльку...
Не так цяця, як цящчанькі,
Маладыя чэсценькі.

Гілевіч, 1979, с. 313, в. Сутокі Вілейскага р.

891. Сэрданька міленька

Мозу́нскі, с. 271, № 733. Зап. у в. Дарашэвічы Мазырскага п.

892. Знаць Мішачка пасылаў лісты да бога

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 104, сш. 2, л. 13. Зап. А. С. Ліс у 1966 г. у в. Русакі Пастаўскага р.

893. Не стой, каліна, блізка бярозы

Грод. губ. вед., 1864, № 44, с. 1. У суботу вечарам у маладой чакаюць маладога.

Вар.: АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 14, 1888 г., в. Харава Пружанскага п. Н. р.:

— Няхай нападаюць, я не баюся,
Ад бярозы не адхілюся...
— Няхай дэвіцца, я не баюся,
Я ад Цімоха не адхілюся.

894. Не цёсан явар, не цёсан

Романов, VIII, с. 361. Зап. у Віцебскім п.

895. А ў садзіку галубушка гуркуіць

Добровольский, с. 126, № 283. Зап. у в. Войніна Мсціслаўскага п. Жаніх сеў побач з нявестай за сталом.

896. Невялік месячык, невялік

Fedegowski, с. 442, № 972. Зап. каля Свіслачы ў Ваўкавыскім п.

897. Галубок з галубою

Гілевіч, 1979, с. 322. Зап. у в. Повязынь Маладзечанскага р.
Вар.: Розенфельд, с. 59, № 93, в. Слабада Мінскага п.

898. За баняй кукушка кукуіць

Добровольский, с. 126, № 284. Зап. у в. Войніна Мсціслаўскага п.
Жаніх прыехаў па нявесту.

899. Сядзіць голуб на пераплёце, боб клюець

Митропольская, с. 68, № 52. Зап. у в. Кімбарцішкес Зарасайскага р.
Вар.: Гильтебрандт, с. 262, в. Дровашаў Вілейскага п. Н. р.:

— Ой, бліжай, мая нявеста, да мяне,
Прыпала маё сьрдзечка да цябе,
Любі мяне, Манечка, я цябе.

900. Што гэта за зеллейка

Гілевіч, 1979, с. 257. Зап. у в. Жасціннае Лагойскага р.

901. Божа, божа, маладая Надзечка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 37, сш. 1, л. 27, № 17. Зап. Н. М. Шнаркевіч у 1971 г. у в. Маркава Маладзечанскага р. ад К. Асіповіч. За сталом.

902. Няўдалыя хараўскія маладцы

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 134. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харава Пружанскага п.

903. На моры да на сінюсенькім

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 81, сш. 45, л. 4. Зап. А. І. Чэрнік у 1974 г. у в. Каўшары Іўеўскага р. ад В. І. Русаковіч, 50 г.
Вар.: воп. 6, спр. 7, сш. 3, л. 30, № 55, в. Рагач Бялыніцкага р.

904. А што ў нас да ў вас за вечар быў!

Гілевіч, 1979, с. 312. Зап. у в. Кублічы Ушацкага р.

905. Зваяваў дзевак танок

Kolberg, с. 220, № 476. Зап. каля Любашава (Баравая, Пагост) у Пінскім п. Пасля шлюбу.

906. Перабор, перабор ясен месяц

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 13, л. 93. Зап. У. Рачко ў 1942 г. у в. Ка-тылова Пасінскай вол.

Вар.: ф. 8, воп. 73, спр. 66, сш. 4, л. 17, 1973 г., в. Дрычын Асіповіцкага р.; воп. 1, спр. 82, сш. 5, л. 31, № 15, 1963 г., в. Бабцы Глыбоцкага р.; спр. 65, сш. 6, л. 24, 1961 г., в. Крупнікі Крывіцкага р.; Романов, VIII, с. 51, Дзісенскі п.; Фольклор, с. 121, № 138, 1967 г., в. Ламы Лудзенскага р.; Гілевіч, 1979, с. 319, в. Жардзяжжа Лагойскага р.

907. Ды з-за бору, ды з-за бору, з-за лесу

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 39, сш. 2, л. 25, № 32. Зап. Л. М. Салавей, І. П. Каруза ў 1970 г. на хут. Шынаўшчына Пастаўскага р. ад С. Л. Вайлюян, 1909 г. н.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 67, сш. 8, л. 8, 1963 г., в. Дуброва Пастаўскага р. Н. р.:

Учора з вячора белыя гусі ляцелі,
На беражочку каля рэчкі паселі.

908. Пераборчык месячык

АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 11, сш. 2, л. 2. Зап. М. М. Маскалёў у 1961 г. на Магілёўшчыне.

Вар.: ф. 8, воп. 2, спр. 9, сш. 2, л. 3, 1968 г., в. Трасцяно Хоцімскага р.; воп. 73, спр. 69, сш. 1, л. 10, 1973 г., в. Іскань Быхаўскага р.; Добравольскі, с. 70, № 136, в. Правержанка Смаленскага п. Як прыедуць з-пад вянца; с. 278, № 615, в. Хацькова Сычоўскага п.; Гарэцкі, с. 22, № 46, в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага п.; Шлюбскі, с. 102, № 173, 1919 г., в. Сінякі Веліжскага р. Ад царквы да двара; Дембовецкі, с. 549, № 31, в. Канічы Клімавіцкага п. На заручынах; Е. П., с. 57—58, № 26, Быхаўскі п.; ВПІ, в. Беркавічы Верхнядзвінскага р.; ІРЛІ, к. 40, папка 2, л. 30, № 33, 1906 г., в. Мікулічы Клімавіцкага п. Н. р.:

Па вадзіцу бяжыць скоранька,
Вадзіцу нясець, не разальцець.

909. Ты салавей, ты лугавы

АН СССР, ф. 104, воп. 1, № 6, л. 1, № 2. Зап. К. Нарэйка ў 1886 г.
у м. Вязынь Вілейскага п.

910. Да вумны-разумны Ванечка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 169, сш. 1, л. 41. Зап. А. С. Ліс у 1979 г.
у в. Вараны Докшыцкага р. ад М. Люлько, 1918 г. н.

911. А не мы дзевачку выклікалі

Е. П., с. 77—78, № 68. Зап. у Быхаўскім п. Невеста выходзіць да жа-
ніха.

912. Усе пташачкі-канарэчкі лятаюць па волі

Шлюбскі, с. 169—170, № 381. Зап. у 1918 г. у в. Крутое Веліжска-
га п. Пасля шлюбу.

Вар.: Шейн, I, с. 422, № 7, в. Рыпшава Парэцкага п. Смаленскай губ.
Н. р.:

У мяне, маладой, у мяне, маладой, прыданага многа,
Ёсць і падушкі, ёсць і дзяружкі,
Шубанька нова, платочки шаўковы,
Платочки шаўковыя, я замуж гатова.

913. Асоценька зялёненька, пара цябе касіці

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 51, сш. 4, л. 7. Зап. вучань VII класа Сар-
дыцкай школы П. Урбан у 1972 г. у в. Пакаёўцы Верхнядзвінскага р. ад
Я. П. Міцкевіча, 1893 г. н.

914. Кацілася, кацілася бочачка з пчы

Гілевіч, 1979, с. 366. Зап. у в. Забор'е Вілейскага р.
Вар.: Добровольскій, с. 159, № 389, в. Войніна Мсціслаўскага п.;
Шырма, с. 260, № 247, 1934 г., в. Гарыдзянты Вілейскага п. Каравай,
благаслаўляюць маладых; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 35, сш. 6, л. 5,
1971 г., в. Купля Смаргонскага р. Пасля шлюбу. Н. р.:

А ці часта цябе будзе калодачка біці?
Ці заўсёды цябе будзе Манюська любіці;

воп. 4, спр. 8, сш. 2, л. 9, 1970 г., в. Каценавічы Астравецкага р. Н. р.:

Бадай тая, бадай тая кадушачка біла,
Абы мяне, абы мяне Людачка любіла;

ф. 8, воп. 75, спр. 111, л. 36, 1975 г., в. Калядзічы Ваўкавыскага р. Першы
дзень.

915. Звонка, звонка сасонка

Добровольскій, с. 200, № 480. Зап. у в. Круцілаўка Ельнінска-
га п.

916. Стаяла сосанка ў край бору

Романов, I—II, с. 353, № 71. Зап. у Сенненскім п.
Вар.: Романов, VIII, с. 372, Віцебскі п. Н. р.:

Ой, тонка, тонка сасонка,
Ад таго тонка, што ў бару...
А мне на кані не ваяваць,
А з Сахвейкаю век векаваць.

917. Ой, тонка сасонка

БВДУ, ф. 34-Г, 669, № 2.

918. А хто ў нас, а хто ў нас невясёл сядзіць?

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 151, сш. 1, л. 46, № 39. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1978 г. у в. Лялеўшчына Гарадоцкага р. ад Г. С. Шарковай, 1914 г. н.
Песні гасцям. Спяваюць у любы час вяселля.
Вар.: воп. 1, спр. 91, сш. 3, л. 39, 1964 г., в. Мазалава Віцебскага р.

919. Чом-чаму камора

Добровольскі, с. 177—178, № 427. Зап. у в. Холашава Кра-
сінскага п.

920. Ой, беленькі, малодзенькі Ванечка

Добровольскі, с. 111, № 233. Зап. у в. Данькава Смаленскага п.
Жаніх з поездам прязджае на нявесту.

921. У Міхалачкі дый матачка пытала

Добровольскі, с. 201—202, № 486. Зап. у в. Круцілаўка Ель-
нінскага п.

922. Альжбетка наша

Крачковскі, с. 65. Зап. у Навагрудскім п. Калі селі разам за
сталом пасля шлюбу.

Вар.: Шейн, I, с. 203, № 7, м. Шацк Слуцкага п. Малады выкупае
ў брата маладой месца; Гілевіч, 1979, с. 323, в. Чыжэвічы Вілейскага р.

923. Маладзенькі Колечка

Гілевіч, 1973, с. 314. Зап. у в. Налібакі Стаўбцоўскага р.

924. Наша Арынка, наша

Романов, I—II, с. 350, № 60. Зап. у Сенненскім п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 52, сш. 2, л. 70, № 100, 1972 г., в. Ка-
ханавічы Верхнядзвінскага р.; Гілевіч, 1979, с. 261, в. Масоры Сеннен-
скага р.

925. Па зарэччу зелле

Шырма, с. 104, № 89. Зап. у 1928 г. у м. Мядзел Пастаўскага п.

926. А пташачка-заламай прыехаў

Шейн, I, с. 185, № 18. Зап. у м. Хатаевічы Барысаўскага п. Калі сажваюць нявесту на пасады.

927. Наша дзевачка, наша

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 50, л. 3, № 12. Зап. Л. А. Мінаёнак у 1953 г. у Расонскім р. ад Н. М. Жураўлёвай.
Вар.: Романов, VIII, с. 515, в. Завулкі Дзісенскага п. Пасля вянца.

928. Чаго ж ты, дзевачка, ручку жмеш

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 57, сш. 4, л. 10. Зап. І. Ф. Лагімахаў у в. Іскра Жлобінскага р. ад Г. Д. Рудкоўскай, 45 г.

929. Пайшла Кацярынка ў садок па краскі

РГТ, р. 4, воп. 6, л. 26, № 1. Зап. у 42 вярстах ад Ашмян, на мяжы Свянцянскага і Вілейскага п.

Вар.: АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 43, л. 38, м. Вязынь Вілейскага п.; Нугуновіч, с. 151, № 40, Вішнеўская гм. Свянцянскага п.; АІМЭФ ф. 13, воп. 10, спр. 40в, сш. 5, л. 1, № 3, Пранчэўскі с/с Маладзечанскага р.

930. На крамяніцы да дзеўкі танцуюць

БВУ, ф. 441, IV, л. 236. Зап. М. Федароўскі ў 1880 г. у Лідскім п.

931. Да ляцеў салавейка да цераз тры лясы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 67, сш. 2, л. 18. Зап. Л. А. Малаш у 1973 г. у в. Цялуша Бабруйскага р. ад Х. П. Дудаль, 1901 г. н. У нядзелю на заручынах маладая дорыць ручнікі гасцям маладога.

Вар.: ф. 13, воп. 9, спр. 3, сш. 1, л. 35, 1959 г., в. Веснаў Глускага р.; Киев. телеграф, с. 80, Бабруйскі п.; Гілевіч, 1979, с. 150, в. Крамок Асіповіцкага р. Едучы да маладой.

932. Ляці, ляці, сокалу

Булгаковский с. 99, № 12. Зап. у Пінскім п. Малады едзе да маладой.

Вар.: Свитова, с. 133, № 92, 1953 г., в. Астраглядава Старадубскага р. Едучы да маладой.

933. Ляцеў саколе чэраз тры поле

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 91, сш. 4, л. 6. Зап. К. Б. Кузняцова ў 1964 г. у в. Целяшова Гарадоўскага р. ад Т. І. Конышавай, 1914 г. н.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 80, сш. 20, № 13, 1974 г., в. Залессе Гродзенскага р.; воп. 8, спр. 1, сш. 7, л. 5, 1948 г., в. Жодзіна Смалявіцкага р.; Шлюбскі, с. 120, № 224, 1920 г., в. Верхняе Альгова Веліжскага п. Заручыны; Шейн, I, с. 421—422, в. Рыпшава Парэцкага п. Перад прыездам жаніха.; Гарэцкі, с. 13, № 23, в. Малая Багаўкаўка Мсціслаўскага р. Як прыедзе малады да маладой на заручыны; ДГМ, ф. 56, папка 1, л. 413, № 34, поўнач Беларусі. Н. р.:

Што раненька ўстае, позна лажыцца,
Да свайго дзела спяшыцца;

Гілевіч, 1979, с. 315, в. Бярозаўка Слаўгарадскага р.

934. Ехалі мы цераз тры бары, цераз чатыры

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 2, сш. 13, л. 4. Зап. у 1949 г. у в. Востраў Рудзенскага р.

Вар.: воп. 6, спр. 7, сш. 2, № 7, № 20, в. Міхалёў Бялыніцкага р.; воп. 9, спр. 3, сш. 2, л. 2, 1959 г., в. Веснаў Глускага р.; воп. 10, спр. 45, сш. 3, л. 28, 1967 г., в. Агароднікі Мядзельскага р.; спр. 56, сш. 10, л. 3, 1953 г., в. Глебаўшчына Плешчаніцкага р.; воп. 5, спр. 24, сш. 2, л. 23, Завідзенецкі с/с Свірскага р.; спр. 55, сш. 12, л. 6, 1965 г., в. Куцяняты Валожынскага р.; спр. 77, сш. 33, л. 5, 1971 г., в. Бялевічы Смаргонскага р.; спр. 61, сш. 4, в. Цялядавічы Капыльскага р.; спр. 86, сш. 72, л. 1, в. Харакова Чашніцкага р.; спр. 65, сш. 3, л. 4, № 6, в. Станіслаўцы Докшыцкага р.; спр. 406, сш. 42, л. 4, в. Новы Койцін Бярэзінскага р.; ф. 8, воп. 81, спр. 190, сш. 1, л. 66, № 63, 1981 г., пас. Крупкі Крупскага р. Н. р.:

Па цёмных вулачках хадзіла, з крыніцы вадзіцу насіла;

воп. 78, спр. 151, сш. 1, л. 44, № 37, в. Лялеўшчына Гарадоцкага р.; спр. 144, сш. 2, л. 9, № 7, 1978 г., в. Навасёлкі Кармянскага р.; воп. 73, спр. 75, сш. 1, л. 12, 1973 г., в. Іскань Быхаўскага р.; воп. 1, спр. 64, сш. 2, л. 12, 1961 г., в. Пронькі Маладзечанскага р. Н. р.:

Як прыйшла тая нядзелька, села ля Сашы блізенька.
Села ля Сашы блізенька, сказала слоўца вернецька;

воп. 77, спр. 128, сш. 6, № 13, 1977 г., в. Асмолавічы Рагачоўскага р.; АКЛМПІ, ф. 1, воп. 79, спр. 1, сш. 15, л. 3, 1979 г., в. Дворышча Хойніцкага р.; ГДУ, сш. 9, л. 3, 1981 г., в. Башыца Чачэрскага р.; сш. 65, л. 2, в. Дабрамыслі Лёзненскага р., в. Прудок Хоцімскага р.; папка 8, сш. 48, л. 2, 1965 г., в. Рудня Дзяржынскага р.; папка 3, сш. 44, л. 4, в. Навасёлкі Лепельскага р.; папка 6, сш. 4, л. 9, Віцебскі р. Н. р.:

Па імені яго назвала і пасцельку яму паслала;

Терещенко, с. 561—562; Косич, с. 239, в. Жукава Мглінскага п.; Шырма, с. 114, № 99, 1934 г., в. Гарыдзяняты Вілейскага п.; Гілевіч, 1973, с. 66, в. Альсевічы Мядзельскага р.; Романов, I—II, с. 360, № 100, Сенненскі п. Н. р.:

Як прыйшла восень, дык пайшла,
Яна свайго суджаньку спалюбіла.
— Ці ў слядок яго ўступіла,
Што ты яго, маладога, палюбіла?
— Не ў слядок яго ўступіла,
Так я яго, маладога, спалюбіла;

с. 341, № 17, Гомельскі п.; Шлюбскі, с. 148, № 308, 1923 г., в. Чанавічы Віцебскага п. Княгіня перад ад'ездам да маладога; Fedegowski, с. 424, № 908, в. Султанаўшчына каля Нясвіжа Слуцкага п.; Радченко, с. 79, № 70, Дзятлаўская вол. Гомельскага п.; ВП, г. п. Багушэўск Сенненскага р., в. Заточча Верхнядзвінскага р., Сідараўка Аршанскага р., Біцялёва Віцебскага р.

935. Да ляцеў саколiк да цераз тры бары

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 96, сш. 2, л. 39, № 33. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1975 г. у в. Клінок Чэрвеньскага р. ад Д. М. Хілько, 1910 г. н. Вар.: ф. 2, воп. 7, спр. 6, сш. 1, л. 48, в. Міхневiчы Клімавіцкага р.

936. Ляцi, ляцi, салавейка

Шейн, III, с. 412—413, № 36. Зап. у в. Дзякавічы Мазырскага п. Пярэзвы. Вар.: Гілевіч, 1979, с. 173, в. Падневiчы Валожынскага р.

937. Прыляцелi гусi

БДУ, папка 3, сш. 42, л. 4. Зап. В. В. Цвірка ў в. Жардзяжжа Лагойскага р.

Вар.: папка 1, сш. 1, л. 4, в. Повязынь Маладзечанскага р.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 20, сш. 9, л. 6, в. Ракаў Валожынскага р.; Захарава, с. 141, 1970 г., в. Сварынь Драгічынскага р.; Романов, VIII, с. 361, Віцебскі п.; Гарэцкі, с. 42—43, № 104, в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага р. У гасцях; ДГМ, ф. 56, папка 1, л. 413, № 32; Шейн, I, с. 24, № 19 в. Воранава Віцебскага п. Сустрэўшы маладога, усе ўваходзяць у хату (дзве песні пад адным нумарам); Шлюбскі, с. 181, № 422, 1918 г., в. Крутое Веліжскага п. Госці; Добравольскі, с. 214—215, № 515, в. Шыловічы Дарагабужскага п.; с. 78, № 156, в. Данькава Смаленскага п. Калі прыедуць ад вянца; ЦДГА ЛітССР, ф. 1135, воп. 10, № 203—207, л. 24; Шейн, с. 582—583, в. Старое Сяло Віцебскага п. Калі прыедуць госці да свата.

938. Наляцелi гусi з Белыя Русі

Романов, I—II, с. 362, № 106. Зап. у Магілёўскай губ. Вар.: Романов, VIII, с. 417, Гарадоцкі п.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 50, сш. 3, л. 9, № 10, 1953 г., в. Пахомава Ільянскага р.; спр. 32, сш. 22, л. 3, в. Савенка Ульскага р. Полацкай вобл.; ф. 8, воп. 81, спр. 189, сш. 2, л. 32, № 35, 1981 г., в. Сініцы Бешанковіцкага р.; ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, спр. 4, л. 47, № 612, 1935 г., в. Скершканы Дзвінскага п. Як прыедзе малады да нявесты; ЦНБ АН ЛітССР, ф. 124, № 26, 1930 г., в. Вялец Дзісенскага п. Застольная; Фольклор, с. 120—121, № 137, в. Ламы Лудзенскага р.; Шлюбскі, с. 180—181, № 421, 1914 г., в. Забудычына Полацкага п.; БДУ, папка 5, сш. 11, л. 2, в. Галадушша Ушацкага р. Н. р.:

Наляцелi гусi не з нашай вадзіцы,
Селі-палі на крыніцы...
Наехалі госці не з нашай валосці...
Не станеце віна піць.

939. Да наляцелі гусі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 144, сш. 4, л. 82, № 96. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1978 г. у в. Пятровічы Кармянскага р. ад Т. П. Медзвядзэвай і інш. Як прыедуць па маладую.

940. Прыляцелі гусі із далёкай Русі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 40а, сш. 32, л. 1. Зап. Т. Я. Клімчанка ў в. Аргуны Лёзненскага р. ад М. І. Свірыдзенка, 61 г.
Вар.: Гілевіч, 1973, с. 276, в. Лебедзева Маладзечанскага р.

941. Села Тонечка ў таты за сталом выпіваць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 159, сш. 2, № 28. Зап. С. Т. Асташэвіч, У. А. Васілевіч у 1979 г. у в. Рабунь Вілейскага р. ад Я. Р. Баслык, 1924 г. н.

942. Узыйшоў месяц з высок-высоку

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 40в, сш. 66, л. 3. Зап. М. А. Уланчык у г. п. Валожын ад К. Ф. Кавалевіч, 1887 г. н., Е. Ф. Ёда, 1895 г. н.
Вар.: спр. 35, сш. 6, л. 5, 1971 г., в. Купля Смаргонскага р. Спяваюць дзяўчаты тым, хто прыехаў, гасцям; ф. 8, воп. 74, спр. 81, сш. 2, л. 17, 1974 г., в. Рум Валожынскага р. Як прыедуць сваты. Н. р.:

Відаць па сукенках, што ўсе паненкі;

воп. 2, спр. 31, сш. 2, л. 10, 1970 г., в. Плехаці Астравецкага р. За сталом у маладой; Клісн, с. 120, № 13, в. Лычыцы Навагрудскага п. Як прыедуць сваты, то гэта спяваюць маладой. Н. р.:

Наехалі сваты з багатай хаты.
Знаці іх па вубрані, што яны прысланы;

Гілевіч, 1979, с. 183, в. Ракаў Валожынскага р. Маладая чакае і сустракае маладога.

943. Скацілася вішня з высок-высока

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 10, 1982 г., в. Лібараўшчына Докшыцкага р.

Вар.: Довнар-Запольскій, с. 14, 111—112, в. Дабраслаўка Пінскага п. Пасля прыезду дружкі нявесты спяваюць дружыне жаніха. Н. р.:

— Мы не панове, да просты людзі,
Да на нас світкі з чорнай авечкі,
А паясы з чырвонай нітачкі.

944. Чые ж гэты сваты каля стала ходзяць

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 147. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харава Пружанскага п.

945. Не было вятрэй — панавеяла

Гілевіч, 1979, с. 174. Зап. у в. Асташова Чашніцкага р. Маладая чакае і сустракае маладога.

946. Ляцелі гусі з далёкай Русі

БДУ, папка 12, сш. 3, л. 8. Зап. у в. Гарадок Маладзечанскага р.

947. Ой, вясёла наша Паўлінка, вясёла

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 39, сш. 1, л. 78, № 108. Зап. Л. М. Салавей, П. І. Каруза ў 1970 г. у в. Груздава Пастаўскага р. ад М. М. Казлоўскай, 1911 г. н. Апошняя застолле ў хаце маладой.

948. Цяпер табе, млада Анечка, вясёла

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 67, сш. 29, л. 5, № 11. Зап. В. І. Мураўская ў 1967 г. у в. Нарач Мядзельскага р. ад Г. Крыштафовіч.

949. Асперагайся, Вольчачка

Гілевіч, 1973, с. 72. Зап. у в. Альсевічы Мядзельскага р.

950. Ці не жалка табе, дзевачка

Е. П., с. 83—84, № 74. Зап. у Быхаўскім п. Перад ад'ездам маладых. Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 69а, сш. 4, л. 52, 1973 г., в. Цейкавічы Кіраўскага р.; Шейн, І, с. 265, № 34, в. Міхалёў Бабруйскага п. Брат расплятае касу маладой; Дзобровольскі, с. 123, № 276, в. Шаталава Смаленскага п.; Гарэцкі, с. 36, № 82, в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага р. Як сядуць за стол, прыехаўшы па маладую. Н. р.:

А свая радня вон пайшла...
Заняла Маланка бацькаў кут,
Што яе Іванка вешны плут;

Камінскі, с. 300, № 21, Нова-Аляксандраўскі п. Н. р.:

Чужая старана кут заняла,
А свая старана ў запечку.

Мел. на вар. М. Гарэцкага.

951. Наехала чужына

Мат. II, с. 48. Зап. у в. Опаль Кобрынскага п. Вызаў радні.

952. Маладая, да ты вішанька

БДУ, папка 6, сш. 20, л. 2. Зап. Канопліч у в. Стайкі Лунінецкага р. ад К. Белькавец, 1903 г. н.

953. Зборная нядзеля настала

ДФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 65. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г.
у в. Абчуга Крупскага р. ад І. М. Чарняўскай, 67 г.
Вар.: ГДУ, сш. 67, л. 8, 1981 г., в. Дуброўнае Брагінскага р.

954. Агляніся, Зосечка, каля сябе

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 61, сш. 21, л. 20. Зап. А. А. Боган у
1966 г. у в. Ваўкалата Крывіцкага р. ад Я. Ф. Кішкурна, 50 г.

955. Да абселі, абселі

Шейн, с. 643, № 665. Зап. у Барысаўскім п. На другі дзень у гумне.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 64, сш. 2, л. 22, 1961 г., в. Пронькі
Мядзельскага р. Н. р.:

Шыцікі, махавішчы, чарвівыя казлячышчы;

ф. 13, воп. 10, 133, сш. 6, л. 7, в. Купля Смаргонскага р.

956. Абселі, абселі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 80, сш. 1, л. 5. Зап. К. А. Цвірка ў 1974 г.
у в. Белакорац Валожынскага р. ад В. Л. Шачун, 1919 г. н.

957. Аселі, аселі нашу пралесачку

Довнар-Запольскі, с. 15, № 117. Зап. у в. Дабраслаўка Пінскага п. Жаніх ходзіць кругом стала.

958. Ой, рэчка-рэчанька

ГДУ. Зап. Р. Андруш, Н. Прохарава ў в. Засінцы Ельскага р. ад М. С.
Ладыжанка, 25 г.
Вар.: 1982 г., в. Трылесіна Быхаўскага р.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10,
спр. 33, сш. 13, л. 4, № 25. Н. р.:

Пачнуць яны мяне, маладую, да тужыць-журыць,
А я буду маладзенькая, ой, слёзачкі ліць;

ф. 8, воп. 74, спр. 87, л. 34, 1974 г., в. Жорнаўка Бярэзінскага р.; воп. 75,
спр. 98, л. 19, 1975 г., в. Дзяражычы Лоеўскага р. Н. р.:

Абселі лугі вакругі,
Ніцыя лозы — берагі;

Moszyński, с. 275, № 750, в. Галубіца Мазырскага п.; Fedegowski,
с. 488, № 1176, каля Моўчадзі ў Навагрудскім п.; ВПІ, в. Навікі Віцебскага
р. Н. р.:

Завалілася рабіна,
Абрыла суччайкам зямельку,
Закрыла лісточкам вадзіцу;

Радченко, с. 73, № 16, Гомельскі п. Н. р.:

Да сцішыла мяне лозанька,
Ой, сама на бераг палягла і лістом запала;

Довнар-Запольскі, с. 15, № 118, в. Дабраслаўка Пінскага п. Жаніх ходзіць кругом стала. Н. р.:

Каля мяне лозачкі наляглі,
А на мяне чаўночкі паплылі;

Гілевіч, 1979, с. 300—301, в. Селязні Гарадоўкага р.; Ziempkiewicz, с. 109—112, № 39, Пінскі п.; БДУ, папка 10, сш. 14, л. 17—18, в. Бродніца Лунінецкага р., в. Бярозаўка Чэрвеньскага р.; Е. П., с. 78—79, № 64, Быхаўскі п. Маладых садзяць на ганаровае месца; Можейко, с. 134, 1964 г., в. Тонеж Лельчыцкага р. Мел. на вар. З. Я. Мажэйка.

959. Ой, рэчка, рэчка быстрая

Мат. II, с. 37. Зап. у Кобрынскім п. Калі забіраюць маладую.
Вар.: ВПІ, в. Клецшча Шумілінскага р. Н. р.:

Абсела яе кустоўе,
Усё ніца я лазіца...
А каля яе — залоўкі,
А наўпроціў яе — дзевяры,
Усё глядзяць на яе, як сакалы;

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 38, 1888 г., в. Харавы Пружанскага п. Н. р.:

Падпусціла карэнне пад мяне,
Навісела голечка над яе...
Наперад мяне — два дружка,
Перапасаўшы ручнічкі,
Залатыя канчучкі;

ф. 8, воп. 1, спр. 48, сш. 5, л. 14, 1960 г., в. Слабада Сіроцінскага р. Н. р.:

Проціў сердзечка — дзевяры,
Глядзяць на яе, як звяры;

спр. 42, сш. 4, л. 12, 1959 г., в. Князі Суражскага р. Н. р.:

Абнялі яе ручайкі,
А ўсё дробныя лужайкі.
З левага боку сам сядзіць,
З правага боку — княгіня яго;

ф. 13, воп. 10, спр. 62, сш. 17, л. 6, 1952 г., Віцебскі р.; Шырма, с. 133, № 118, в. Мерзлякова Лёзненскага р.; Шейн, с. 627, № 618, м. Чашнікі Лепельскага п. Н. р.:

З правага боку — суджанька,
З левага боку — сваценька,
Напроціў мяне — дружына,
Уся суджанькава радзіна;

РГТ, ф. 38 № 24, л. 35, Смаленская губ. Н. р.:

А навіс на мяне цёмны лес,
А ўсё горкая каліна;

БДУ, папка 9, сш. 15, л. 1—2, в. Капаткевічы Петрыкаўскага р. Н. р.:

Што наплылі шэры вуткі на мяне,
Да крыллямі вадзіцу сунялі,
Мне праходу не далі;

ГДУ, 1970 г., в. Барталамееўка Веткаўскага р.; Шейн, I, с. 311, № 31,
в. Дварэц Рагачоўскага п. У час распятання касы. Н. р.:

Абсела мяне ракіта сваімі корнямі глыбокімі...
А чужая чужына мёд-віно п'е, а мая ж радзіна слёзкі лье.
Чужая чужына за сталом, а мая ж радзіна проці печы;

с. 31, № 37, в. Воранава Віцебскага п.

960. Ой, рэчка, рэчка-рэчачка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. у Вілейскім р.

Вар.: Гілевіч, 1979, с. 269, г. п. Капаткевічы Петрыкаўскага р.

961. Ай, рэчка, рэчка быстранька

Дембовецкый, с. 573, № 241. Зап. у Магілёўскім п.

Вар.: Чубинский, с. 652, в. Міхалкова Мазырскага п. Месца каля
нявесты займаюць прыбыўшыя з жаніхом сваты. Сваякі нявесты ўстаюць
з-за стала і спяваюць. Н. р.:

А па левы бачок — завіцы,
Усе Марусіны судніцы;

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 24, сш. 6, л. 40, № 20, 1967 г., в. Вербаўцы
Валожынскага р. Н. р.:

Наўкола мяне лазіца.
Лазіца корань запляла,
Вадзіцы ходу не дала.

962. А ўчора рэчанька быстра ішла

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 187, сш. 1, л. 74. Зап. В. І. Скідан у
1981 г. у в. Сватаўка Бешанковіцкага р. ад Г. Я. Пляхневіч, 1903 г. н.

Вар. 78, спр. 151, сш. 1, л. 58, № 50, 1978 г., в. Лялеўшчына Гарадоц-
кага р. Н. р.:

Абнялі яе круты берагі,
Да ўсё жоўтыя, усё пяскі;

ф. 13, воп. 10, спр. 85, сш. 22, л. 4, № 8, 1971 г., в. Машкова Аршанскага р.
Н. р.:

Асела яе вада,
Памуціла беражкі-карашкі;

спр. 61, сш. 23, л. 2, в. Млын Лепельскага р.; Н. р.:

А ўчора была, як рожа цвіла,
А сяння стала, як рыба звяла...
З левага боку — баяры,
З правага боку — Андрэйка;

Шейн, с. 748, № 39, Гарадоцкі п. Н. р.:

А ўссеў на мяне белы снег,
Паверху нарао люты мароз;

с. 760, № 71, там жа; Гілевіч, 1979, с. 263, в. Тоўпіна Чашніцкага р.

963. А ўчора рэчанька быстра йшла

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 189, сш. 1, л. 78, № 136. Зап. Г. А. Пятроўская, А. С. Фядосік у 1981 г. у в. Забелле Бешанковіцкага р. ад Е. М. Даўгяла, 1913 г. н.

Вар.: воп. 2, спр. 60, сш. 1, л. 42, 1972 г., в. Ваўкоўшчына Міёрскага р.; БДУ, д. 1976, в. Хацюхова Крупскага р. Н. р.:

Абсела мяне каліна,
Лісцейкам беражкі ўкрыла:

папка 5, сш. 42, л. 9, в. Рагозіна Аршанскага р.; ВПІ, 1980 г., в. Малыя Лётцы Віцебскага р. Н. р.:

Чужая старана кут заняла,
А свая старана ў запечку.
Чужая старана за сталом мёд-віно п'ець;

Дембовецкі, с. 566, № 186, Магілёўскі п. Пасля шлюбу ў доме нявесты; Іванов, с. 283, Віцебскі п. Радня маладой, калі прыедзе малады па маладую.

964. Ды не гневайся, мая братоўка, на мяне

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 78, сш. 43, л. 13. Зап. Г. В. Якіменка ў 1974 г. у в. Замасточча Докшыцкага р. ад М. В. Шыла, 1903 г. н.

Вар.: воп. 9, спр. 10, л. 19, 1960 г., в. Будзенічы Барысаўскага р. За сталом, як прыедзе жаніх. Н. р.:

Мы прыехалі не за кім-небудзь за чужым,
Мы прыехалі за родным братам, за сваім;

ф. 8, воп. 1, спр. 67, сш. 3, л. 36, № 26, 1961 г., в. Крупнікі Крывіцкага р. Як за стол сядуць, то сястра маладога п'яе. Н. р.:

Хоць жа я села за столікам за тваім,
Я ж прыехала за браціткам за сваім.

965. Нявестачка мая

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 187, сш. 1, л. 75. Зап. В. І. Скідан у 1981 г. в. Станіслаўка Бешанковіцкага р. ад Р. Т. Мігун, 1912 г. н.

Вар.: спр. 191, сш. 1, л. 10, № 12, в. Вярхоўе Бешанковіцкага р. Спявае сястра маладога, як прыедзе малады; воп. 1, спр. 47, сш. 3, л. 35, 1960 г., в. Глушыца Сіроцінскага р.; ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, адз. зах. 4, л. 40, № 590, 1936 г., м. Краслаўцы Даўгаўпільскага п.; ВПІ, в. Астраўскія Віцебскага р.; Р о м а н о в, VIII, с. 399, Гарадоцкі п. Сястра жаніха спявае.

966. А не гневайся, мая братоўна, на мяне

БДУ, папка 12, сш. 28, л. 6. Зап. Я. Савік у в. Дзіўная Шаркаўшчынскага р. ад А. В. Шпіронак, 76 г.

967. Не гневайся, мая братоўка, на мяне

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 24, сш. 4, л. 24, № 27. Зап. П. І. Пратасевіч у 1967 г. у в. Строкты Ушацкага р. ад А. Ярмаш.
Вар.: л. 25, № 28, 1967 г., в. Каначы Ушацкага р. Н. р.:

Было не есці бараначкі ў мяду,
Не сядзела б за маім браціткам у раду;

ф. 8, воп. 76, спр. 115, сш. 3, л. 44, 1976 г., в. Дзмітраўшчына Полацкага р. Н. р.:

Хоць я сяджу за столікам за тваім,
А я сяджу за браціткам за сваім;

ДФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 90, 1977 г., в. Двор, Жэрчаніцы Ушацкага р. Як толькі прыехалі жаніх і свацці да маладой; ЦНБ АН ЛітССР, ф. 124, № 42, 1930 г., в. Вялец Дзісенскага п. Н. р.:

Было ж табе віна-мёду не піці,
Было ж табе з майго браціткі не кпіці.

968. Не гневайся, мая братоўка, на мяне

БДУ, папка 3, сш. 29, л. 8. Зап. М. Чартко ў в. Жасціннае Лагойскага р. ад М. П. Жук, 67 г.

Вар.: папка 12, л. 15, 1970 г., в. Рабы Слуп Смалявіцкага р.; папка 10, сш. 4, л. 9, в. Беякоўшчына Ушацкага р. Н. р.:

Кожную нядзельку піла гарэлку ад яго,
Кожны дзянёчак ела мядочак ад яго;

папка 12а, сш. 13, л. 6, 1973 г., в. Суцін Пухавіцкага р.; папка 8, сш. 7, л. 3, Маладзечанскі р. Н. р.:

Да дарагіх гасцінцаў не браці...
А ігрушачкі-саладущачкі звядуць
Ды і з дому звязуць;

папка 8, сш. 14, л. 9, в. Гурнавічы Маладзечанскага р. Н. р.:

Было табе з маім брацейкам не сесці...
Абараначкі-спадманачкі,
Спадманулі ад мамачкі;

Розенфельд, с. 75—76, 34, в. Мятлічына Мінскага п.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 60, сш. 6, л. 2, 1953 г., в. Ухвала Крупскага р. Н. р.:

Узышоў мясячык з-пад зары,
Прыехаў жанішка з-пад гары.
Узышоў мясячык з зоркай,
Прыехаў жанішка з сёстрай;

спр. 62, сш. 7, л. 4, в. Асавец Любанскага р. Н. р.:

Я прыехала на братоўку падзівіцца,
А ты думала, што гарэлкі напіцца;

спр. 14, сш. 4, л. 41, № 48, 1967 г., в. Халмоўка Барысаўскага р.; спр. 82, сш. 56а, л. 9, 1974 г., в. Новы Гарадзец Талачынскага р.; спр. 3, сш. 1, л. 5, № 4, 1964 г., в. Цуцкі Пастаўскага р. Н. р.:

Што села за столікам за новым,
Прыехала за браціткам за родным;

воп. 5, спр. 6, л. 23, 1948 г., Мінскі р.; ф. 8, воп. 75, спр. 93, сш. 1, л. 40, № 20, 1925 г., в. Тадулічы Чэрвеньскага р. Як забіраюць маладую. Н. р.:

Гасцінчыкі — абманачкі на ўвесь свет,
Абманулі цябе, маладую, на ўвесь век;

воп. 2, спр. 61, сш. 1, л. 32, № 22, 1972 г., в. Дзегцярова Верхнядзвінскага р. Н. р.:

Было ж табе майго брацітку не звадзіць,
Было ж табе канфетачкі не есці,
А цяпер села з маім браціткам умесце;

воп. 1, спр. 82, сш. 2, л. 32, 1963 г., в. Лохаўшчына Маладзечанскага р. Яго сястра за сталом. Н. р.:

Было не слухаць тых пташачкаў, што пяюць,
Было не есці абараначкаў, што даюць;

969. Ці я табе, Аўдодейка, не казала

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 19, сш. 4, л. 34, № 35. Зап. Т. А. Фіцнер у в. Бортнікі Бабруйскага р.
Вар.: Запольскій, с. 28, № 1, Мазырскі п.; ГДУ, в. Кажушкі Хойніцкага р. Н. р.:

Бо сівыя галубочки раненька гудуць,
Яны цябе, маладзеньку, із ума ізвядуць
Да у чужую староначку замуж аддадуць.

970. Вото ж табе, маладая дзевачка, за тое

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 27, сш. 2, л. 9. Зап. у 1961 г. у Гарадзішчанскім р.
Вар.: воп. 10, спр. 60, сш. 19, л. 5, 1966 г., в. Ліпск Ляхавіцкага р.; ф. 8, воп. 73, спр. 69а, сш. 5, л. 10, 1973 г., в. Віркаў Клічаўскага р.; воп. 1,

спр. 80, сш. 3, л. 12, № 11, в. Крэва Смаргонскага р. У маладой за сталом;
Rurinski, с. 57, поўнач Беларусі. На заручыны, калі маладая чакае су-
джанька; Малевіч, с. 86, № 2, в. Малева Слуцкага п.; Federowski,
с. 402, № 834, каля Ляхавіч і Клецка ў Слуцкім п. Калі прыданыя ў паня-
дзелак прывязуць кубел.

971. Скацілася лблычка із клеці

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 128, сш. 1, № 15. Зап. Г. А. Барташэвіч,
Л. П. Барабанова ў 1977 г. у в. Асмаловічы Рагачоўскага р. ад Н. Р. Ціш-
ковай, 84 г., і інш.

972. Вот табе, Леначка, пагуляшнейка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 11, сш. 8, л. 26. Зап. Е. Н. Лукашкова ў
1967 г. у в. Перагон Слаўгарадскага р. ад У. Ю. Чапкінай.

973. Ой, ужо апошня нядзелька

Мат., II, с. 36. Зап. у Кобрынскім п. Калі забіраюць маладую.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 62, сш. 4, л. 8, 1952 г., Камянецкі р.

974. Мы ж табе гаварылі

Е. П., с. 61, № 32. Зап. у Быхаўскім п. Падвянечная.

975. Ці мы табе, Лідачка, не гаварылі

БДУ, папка 9, сш. 41, л. 10. Зап. А. Панкратава ў в. Пушкары Сеннен-
скага р. ад М. П. Пушкаровай, 1902 г. н.
Вар.: БДУ, папка 9, сш. 36, л. 1, Слоніўскі р.

976. Гэта табе, Хвенечка, за тое

Романов, VIII, с. 484. Зап. у Быхаўскім п. Перад ад'ездам маладых.

977. Ці мы табе, Дунечка, да не гаварылі

Добровольский, с. 133, № 304. Зап. у в. Шаталава Смаленска-
га п. Пасля шлюбу.

Вар.: Гарэцкі, с. 48, № 120, в. Малая Багацькаўка Мсціслаўска-
га р.; АН СССР, ф. 104, воп. 1, № 44, л. 1, № 3. Н. р.:

К чужому-ліхому прыманіваюць,
Ад таткі роднага канём вязуць,
Ад чужога-ліхога пехатой пашлюць;

Романов, VIII, с. 375, Бабініцкая вол. Віцебскага п.; Шейн, с. 588,
№ 562, в. Старое Сяло Віцебскага п.; ВПІ, в. Малыя Летцы Віцебскага р..
г. п. Багушэўск Сенненскага р.; Терещенко, с. 562. Заручыны.

978. Казала сарока чы-чы-чы

Шейн. с. 628, № 626. Зап. у м. Чашнікі Лепельскага п.
Вар.: Шлюбскі, с. 145, № 301, 1915 г., в. Пласкае Сенненскага п.;
РГТ, ф. 53, воп. 1, № 110, л. 57, № 41. Калі свашкі едуць да маладой і там
застаюцца; Дембовецкі, с. 572, № 227, Чавускі п. Пасля вянца. У до-
ме нявесты.

979. Скрыпнулі вароты з паўначы

Романов, VIII, с. 421. Зап. у Гарадоцкім п.
Вар.: с. 438, Веліжскі п.

980. Была у бацька адная дочка

Вукowski, с. 275, № 22. Зап. у в. Віткаўка Пінскага п. Снеданне
пасля шлюбу ў маладой (некалькі песень пад адным нумарам).

981. Пераманачка-вутачка

Добровольский, с. 74, № 146. Зап. у в. Данькава Смаленска-
га п. З-пад вянца прыедуць.

Вар.: Прозвицкая, с. 146, Сібір. Жаніхова радня пела. Заручыны (пер-
шы дзень). Пасля злучэння мецілі; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 11, сш. 8,
л. 25, 1967 г., в. Перагон Слаўгарадскага р.; спр. 15, сш. 4, л. 2, 1972 г.,
г. п. Бялынычы; воп. 6, спр. 16, сш. 1, л. 23, в. Еськаўка Горацкага р.; ф. 8,
воп. 73, спр. 69, сш. 2, л. 76, 1973 г., в. Іскань Быхаўскага р.; Дембовец-
кі, с. 549, № 32, Клімавіцкі п.; Радченко, с. 83—84, № 55, Го-
мельскі п. Н. р.:

Ляцеў жа ён нізенька, сеў ля мяне блізенька...
Ехаў ён на коніку ціхенька, стаў ля мяне блізенька.

982. Перамананька-вутачка

БДУ, д., 1976. Зап. А. У. Рогава ў 1976 г. у в. Хацюхова Крупскага р.
ад П. Скумс, 1916 г. н.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 74, сш. 1, л. 15, 1973 г., в. Баркалаба-
ва Быхаўскага р.; воп. 81, спр. 191, сш. 1, л. 5, № 6, 1981 г., в. Вярхоўе Бе-
шанковіцкага р. Н. р.:

Што мае палёты нізкія,	2
Што мае паплавы ціхія.	2
Што мая панука ціхая,	2
Што мая работка сціплая;	2

воп. 1, спр. 82, сш. 5, л. 34, № 18, 1963 г., в. Бабцы Глыбоцкага р.; Е. П.,
с. 56—57, № 24, Быхаўскі п. Заручыцкая.

983. Пераманька-вуціда пераманіла селезня

Шлюбскі, с. 60, № 92. Зап. у 1920 г. у в. Кашавічы Суражскага п.
Перад прыездам жаніха.

984. Пераманачка-вугачка

Дембовецкі, с. 553, № 58. Зап. у Горацкім п. На заручынах.
Вар.: Романов, I—II, с. 463, № 127, Сенненскі п.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 84, сш. 1, л. 3, № 5, 1969 г., в. Паставічы Старадарожскага р.

985. Пераманачка-павачка

Романов, VIII, с. 375. Зап. у Бабініцкай вол. Віцебскага п.

986. Не дзіві, княгінька, ні на кога

Шейн, с. 744, № 27. Зап. у Гарадоцкім п.
Вар.: с. 578, № 548, в. Старое Сяло Віцебскага п.; Шлюбскі, с. 148—149, № 310, 1914 г., в. Нікраполле Віцебскага п. Маладая перад ад'ездам да маладога.

987. Ты не дзіві, галубка, ты на голуба

Шлюбскі, с. 149, № 311. Зап. у 1920 г. у в. Нівы Веліжскага п.
Маладая перад ад'ездам да маладога.
Вар.: Романов, VIII, с. 420, Гарадоцкі п.

988. Не стойце, свахі, ля варот

БДУ, папка 8, сш. 32, л. 1. Зап. Н. А. Русаковіч у 1969 г. ад А. Ключэня, 65 г.

989. Баравая цяцера

Гілевіч, 1973, с. 66—67. Зап. у в. Альсевічы Мядзельскага р.

990. Непраўдзівая калінка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 3, сш. 1, л. 3—4, № 3. Зап. А. А. Шчыт у 1964 г. у в. Шкіралі Пастаўскага р. ад К. К. Пяткевіч, 66 г.

991. Непраўдзівая каліна

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 40в, сш. 89, л. 6, № 16. Зап. Л. В. Сакалоўская ў в. Латыгаль Ільянскага р. ад Н. І. Смаль, 40 г.

Вар.: спр. 4, сш. 12, л. 4, № 5, 1964 г., в. Сазоны Смаргонскага р. Н. р.:

Прышла вясенка, цёплы дзень,
Стаіць каліна бяленька,
На ёй ягад чырваненька.
Прышла нядзелька, святы дзень,
Верачка ў шлюбце цэлы дзень;

спр. 3, сш. 12, л. 8, 1964 г., в. Чухны Смаргонскага р. Н. р.:

Ніначка за столік сядзе,
Да сябе Яся валае:

— Хадзі, Ясю, сядзь пры мне,
Бо я ж буду ў цябе;

спр. 58, сш. 19, л. 7, в. Шашкі Стаўбцоўскага р. Н. р.:

Каля Пятра раненька, раненька
Расцвіла калінка бяленька, бяленька
І на ёй ягадак чырваненька...
А ў нядзельку раненька, раненька
Зачасала косачку гладзенька
І прыбралася да шлюбу радзенька;

спр. 47, сш. 23, л. 3—4, 1953 г., в. Галімшчына Іўеўскага р. Н. р.:

Не любіла, дзеванькі, не любіла,
У зялёны сад гуляць пайшла,
У яго слядок ступіла,
Так адразу і палюбіла;

спр. 55, сш. 27, л. 1, в. Тоўпіна Чашніцкага р.; спр. 80, сш. 22, л. 1, 1974 г.,
в. Замосце Талачынскага р.; спр. 61, сш. 23, л. 2, в. Млын Лепельскага р.;
спр. 52, сш. 6, л. 1, 1972 г., в. Худаўцы Крупскага р.; спр. 85, сш. 22, л. 2,
№ 5, 1971 г., в. Немерава Аршанскага р. Н. р.:

У садок яго звадзіла,
Па іменю яго назвала,
Усю радзінку яго спазнала;

воп. 78, спр. 40, сш. 2, 1947 г., г. Мінск; воп. 9, спр. 24, сш. 1, л. 12, 1961 г.,
Чачэрскі р.; воп. 13, спр. 3, сш. 11, л. 11, 1964 г., в. Рымуцеўцы Свіслацка-
га р.; воп. 6, спр. 16, сш. 1, л. 21, в. Еськаўка Горацкага р. За сталом у ма-
ладой. Н. р.:

За адным столікам сядзела, з-пад яго ручанькі глядзела;

спр. 7, сш. 2, л. 6, № 19, в. Міхайлоў Бялыніцкага р. Н. р.:

Паўгода за ім хадзіла,
У руках хустачку насіла,
Залатога персня прасіла.
Ён тую хустачку сцёр-змяў,
Залатога персня ей не даў;

ф. 8, воп. 79, спр. 158, сш. 1, л. 12, № 20, 1979 г., в. Гняздзілава Докшыц-
кага р.; воп. 76, спр. 123, сш. 2, л. 82, 1976 г., в. Варопічы Полацкага р.; воп.
воп. 2, спр. 10, сш. 4, л. 15—16, 1968 г., в. Хатавіж Клімавіцкага р.; воп.
77, спр. 128, сш. 4, л. 37, 1977 г., в. Курганне Рагачоўскага р.; воп. 78,
спр. 151, сш. 1, л. 120, № 17, 1978 г., в. Блічына Гарадоцкага р. Маладой
за сталом; воп. 1, спр. 82, сш. 5, л. 33, № 17, 1963 г., в. Бабцы Глыбоцка-
га р. Н. р.:

На адным ручнічку стаялі,
У адны слоўцы гукалі;

спр. 59, л. 6, 1964 г., в. Шыпяны Смалявіцкага р.; АФК, ф. 10, воп. 15,
спр. 77, л. 20, 1977 г., в. Палессе Пастаўскага р.; спр. 21, л. 21, 1975 г.,
в. Кошышкі Лёзненскага р.; БДУ, папка 8, сш. 28, л. 6, в. Ліпяні Маладзё-
чанскага р. Н. р.:

А як прыйшла нядзеля, дзевачка з малоўцам сядзела.
А як прыйшла другая, дзевачка шлюб брала;

БВУ, ф. 441, IV, л. 242, 1880 г., Лідскі п. Нядзеля. Сабраўшыся, дзяўчаты.

992. Непраўдзівая каліна

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 101, сш. 67. Зап. А. А. Шпак у 1975 г. у в. Волма Чэрвеньскага р.

Вар.: спр. 103, сш. 1, л. 81, № 86, 1975 г., в. Магільнае Уэдзенскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 35, сш. 6, л. 7—8, 1971 г., в. Купля Астравецкага р. Н. р.:

Як прыйшла тая гадзінка,
Села Валечка блізенька,
Загаварыла шчырэнька;

БДУ, папка 5, сш. 8, л. 1, пас. Першамайскі Капыльскага р.

993. Каліна непраўдзівая казалла

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 62, сш. 2, л. 7. Зап. П. П. Альхімовіч у 1973 г. у в. Салтанаўка Магілёўскага р. ад А. А. Шкрэдавай, 1911 г. н.

Вар.: воп. 81, спр. 190, сш. 2, л. 8, 1981 г., в. Фатынь Бешанковіцкага р. Н. р.:

І ў слядок яго ступіла,
І хлеба-солі спытала,
Маладога Пецечку спадабала;

спр. 189, сш. 2, л. 9, № 6, 1981 г., в. Сініцы Бешанковіцкага р. Н. р.:

І ў садок яго хадзіла,
І ў слядок яго ўступіла,
Вішанькі яго ірвала;

воп. 73, спр. 72, сш. 1, л. 48, 1973 г., в. Дунаёк Быхаўскага р. Н. р.:

Не дзівіце, дзевачкі, на ета,
Цеснымі вулкамі хадзіла,
На яго слядочак ступіла;

ф. 13, воп. 9, спр. 13, сш. 16, л. 4—6, 1964 г., в. Пустынкi Мсціслаўскага р.; ГДУ, 1982 г., в. Хлядно Кармянскага р.; Шейн, 1, с. 339—340, № 3, Гомельскі п.; Е. П., с. 58—59, № 27, Быхаўскі п. Заручынская; Павлова, с. 71, № 566, Смаленская вобл.; Шырма, с. 128, № 113, 1928 г., м. Мядзель Пастаўскага п.; с. 129, № 114, 1912 г., в. Саламерычы Мінскай губ.; Добровольскій, с. 32—33, № 42, в. Данькава Смаленскага п. Н. р.:

Еш, мой Ванечка, не ўкапся,
На табе хустачку — уцірайся,
Што ўкапнешся, ватрэшся,
Другой ручнічок пад бачок;

с. 32, № 41, там жа; Прозвицкая, с. 127—128, Сібір. Н. р.:

Бяры мяне, моладу, не кайся.
Будзеш капацца — каяцца,
Будзеш ліцца — хваліцца;

Нечаяв, с. 112, № 237, в. Ільбова Старадубскага п.

994. Непраўдзівая каліна

Шлюбскі, с. 87, № 146. Зап. у 1918 г. у в. Крутое Веліжскага п.

995. Непраўдзівая каліна гаварыла

Шлюбскі, с. 148, № 309. Зап. у 1896 г. у в. Пышнікі Віцебскага п.
Княгіня перад ад'ездам да маладога.

996. Непраўдзівая калінка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 46, сш. 18, л. 3, № 5. Зап. В. Барыскевіч.

997. Непраўдзівая каліна

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 50, сш. 22, л. 7. Зап. Г. І. Серажонак у
в. Селішча Барысаўскага р. ад Х. Даўгаполец, 60 г.

998. Непраўдзіва калінка

РГТ, ф. 5, № 9, л. 24. Зап. у ваколіцах Віцебска.

999. Мутліва зязюля, мутліва

Мат. II, с. 20. Зап. у в. Вежня Пружанскага п.

1000. Ой, казала Галечка, што замуж не пайду

ГДУ. Зап. у в. Барбароў Гомельскай вобл. ад М. Я. Астапенка, 60 г.
Бар.: в. Цясны Лоеўскага р. Н. р.:

Пакуль вашы чарнабрыўцы расцвітуць,
Тады вашы, дзеўкі, косы расплятуць;

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 197, сш. 1, л. 204, № 92, 1982 г., в. Ясені Бра-
гінскага р. Пасля чацвёртага радка:

А ўжо тыя чарнабрыўцы вада паняла,
А ўжо ж нашу Галечку журба абняла;

воп. 81, спр. 184, сш. 4, л. 9, № 11, 1981 г., в. Віць Хойніцкага р.; воп. 80,
спр. 179, сш. 2, л. 47, № 30, 1980 г., в. Палессе Светлагорскага р.; ф. 13,
воп. 10, спр. 74, сш. 9, л. 12, № 24, 1974 г., в. Шарэйкі Калінкавіцкага р.

1001. Было лета, было лета, цяпер зіма

Радченко, с. 107, № 164. Зап. у Гомельскім п.

1002. Казала дзевачка: «Замуж не пайду»

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 182, сш. 2, л. 80, № 90. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1981 г. у в. Рашаў Хойніцкага р. ад С. Ц. Якіменка, 65 г. Як прыедуць па маладую.

Вар.: спр. 6, сш. 12, л. 9, 1969 г., в. Абухаўшчына Калінкавіцкага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 89, сш. 83, л. 18, № 10, 1968 г., в. Вуглы Нараўлянскага р.; АКЛМШ, ф. 1, воп. 80, спр. 2, сш. 1, л. 8, 1980 г., в. Судкова Хойніцкага р.; ГДУ, в. Тульгавічы Хойніцкага р., в. Піркі Брагінскага р.

1003. Ой, казалася дзевачка: «Замуж не пайду»

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 6, сш. 17, л. 5. Зап. У. Рафальскі ў 1969 г. у в. Дзямідаў Навагрудскага р. ад Н. Юневіч, 63 г.

Вар.: воп. 10, спр. 72, сш. 2, в. Рудня Лельчыцкага р.; ф. 8, воп. 82, спр. 198, сш. 4, л. 23, 1982 г., в. Казлы Ельскага р. Н. р.:

Раслі, раслі чарнабрыўцы да й не вялі,
Як я пайшла ўвосень замуж, ой, паўсыхалі;

спр. 6, сш. 17, л. 23, 1969 г., в. Дзмітраў Нараўлянскага р. Н. р.:

Маім сёстрам на насенне астаўляйце.

1004. Хвалілася каліна

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 83, сш. 3, № 8. Зап. А. С. Ліс у г. п. Валожын ад Г. Рубацкай, 1900 г. н.

Вар.: воп. 75, спр. 94, сш. 4, л. 9, 1975 г., в. Крываносы Старадарожскага р. Н. р.:

Без нажа, без сабелькі, без вострай сякеркі.
Абазваўся ціхі, дробны дожджык...
Без віна, без перапою, без салодкага мёду;

воп. 81, спр. 189, сш. 1, л. 74, № 131, 1981 г., в. Забелле Бешанковіцкага р.; ГДУ, 1980 г., Гомельскі р.; Добровольскі, с. 146—147, № 344, в. Круцілаўка Ельненскага п. Н. р.:

Хвалілася каліна, што ніхто не зломіць
Без ветру, без буры, без дробнага дожджу.
Как прыйшлі дзевачкі, зламлі каліну
Без ветру, без буры, без дробнага дожджу;

Гілевіч, 1973, с. 230, 1971 г., в. Дзмітравічы Бярэзінскага р.; Анімелле, с. 194—195, поўнач Беларусі. Н. р.:

Ні без чална, ні без вясла,
Ні без крутога беражка...
Ні без нізкага паклону;

Нугуповіч, с. 150, № 38, Вішнеўская гм. Свянцянскага п. Н. р.:

А гдзе браўся малады Вінцюк,
Ён жа яе вывез без каня варанога,
Без браціткі раднога;

Славянина, с. 19, № 9, Сеўскі р. Бранскай вобл.; Шейн, I, с. 287,
№ 333, Чавускі п.

1005. Хілялася каліначка за ракой

БДУ, папка 6, сш. 30, л. 2. Зап. А. Курчыцкая ў в. Дудзінка Крупска-
га р. ад Е. Р. Самсонавай, 65 г.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 1, сш. 8, л. 19, в. Латыголічы Чашніц-
кага р. Н. р.:

Ніхто мяне не выведзець за раднёй.
Як прыехаў молад Іванька з дружнай,
Ан вывеў, вывеў маладу Ніначку з радзінай.

1006. Схілілася каліначка над ракой

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 65, сш. 25, л. 5, № 11. Зап. Н. М. Супра-
новіч у в. Восава Мядзельскага р. ад В. А. Пятроўскай, 65 г.

1007. Хілілася калінінка над вадой

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 115, сш. 2, № 7. Зап. К. П. Кабашнікаў у
1976 г. у в. Пазнякова Полацкага р. ад Е. А. Вальковай, 1900 г. н. Як жа-
ніх к нявесце прыехаў.
Вар.: ф. 2, воп. 7, спр. 10, сш. 1, № 23, в. Новыя Вайханы Гарадоцка-
га р. Н. р.:

А я цябе ад мамухны адбяру,
Мамкіну волю, а таткіну негу выганю;

воп. 1, спр. 97, сш. 3, л. 10—11, № 8, 1965 г., в. Стасева Лёзненскага р.;
воп. 78, спр. 151, сш. 1, л. 92, № 76, 1978 г., в. Шмакі Гарадоцкага р. Н. р.:

Усё суччайка, усё веццейка абаб'ю,
Усю красную ягадушку аббяру...
— А я ж цябе, Танюшка, абманю,
На вароненькага коніка пасаджу,
Ад татушкі, ад матушкі ўвязу;

Шейн, с. 743, № 22, Гарадоцкі п.; Шлюбскі, с. 158, № 338, 1921 г.,
в. Гарбаўенкі Полацкага п. Княгіня перад ад'ездам да маладога; Леоно-
ва, с. 72, № 155, в. Тунзы Тарскага р. Омскай вобл. За сталом у маладой.
Н. р.:

Дзявічча гулянне разганю,
А русую косаньку растрапляю.

1008. Хвалілася красна каліна за ракой

БДУ, д. 1976. Зап. А. У. Рогава ў в. Хацюхова Крупскага р. ад Х. Ро-
гавай, 1913 г. н.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 80, сш. 8, л. 10, в. Завер'е Браслаўскага р. Н. р.:

Адазваўся бел марозік да яе:
— Чэраз рэчку я кладачку намашчу,
Я каліну чырвоную змаражу;

ф. 9, воп. 3, спр. 33, сш. 6, л. 15, 1930 г., в. Стаўрова Відзаўскага п.; Гілевіч, 1979, с. 284, в. Чараты Пастаўскага р.

1009. Хвалілася каліна над ракой

Романов, VIII, с. 372. Зап. у Віцебскім п.
Вар.: с. 515, в. Завулкі Дзісенскага п. Н. р.:

Абабраўся на яе шэр салавей:
— Хоць я цябе не выламлю, дак сагну,
Да я твае ягадачкі аклюю;

Саўгоўска, с. 44, № 25, Навагрудскі п. Н. р.:

— Да я ж цябе хоць не вазьму заручу,
Да я ж цябе ад дзевачак адлучу,
Да я ж цябе да жоначак прылучу;

ЦНБ АН ЛітССР, ф. 124, 1930 г., в. Вялец Дзісенскага п. Застольная ў маладухі.

1010. Хвалілась каліна сваім ростам вялікім

Е. П., с. 49, № 14. Зап. у Быхаўскім п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 2, л. 70, № 80, 1979 г., в. Вялікія Нямкі Ваўкавыскага р.

1011. Хвалілася каліначка за ракой

Шырма, с. 109, № 94. Зап. у 1934 г. у в. Задубенне Вілейскага п. Пасля шлюбу.

Вар.: БДУ, папка 12а, сш. 21, л. 6, в. Палавікі Мядзельскага р.; Гілевіч, 1979, с. 293, в. Андрэйчыкі Ушацкага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 60, сш. 1, л. 45, № 46, в. Ваўкошчына Міёрскага р. Н. р.:

Накасаўся на яе мароз:
— Я цябе, каліна, змаражу,
На быструю рэчку палажу.

1012. Стаяла каліначка над ракой

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 43а, сш. 2, л. 1. Зап. вуч. Алабадской СШ у в. Жукоўшчына Шаркаўшчынскага р. ад М. Лысёнак.

1013. Хадзіла козанька па лукам

Романов, VIII, с. 376. Зап. у Бабініцкай вол. Віцебскага п.

1014. Хадзіла козачка па гарэ

Е. П., с. 54—55, № 22. Зап. у Быхаўскім п.
Вар.: РГТ, ф. 20, № 19, л. 7, 1906 г., в. Капланцы Ігуменскага п.

1015. Хадзіла козанька па лугу

Рурі́нскі, с. 100—101. Зап. на поўначы Беларусі. Пасля заручын і заповядзей спяваюць дзяўчаты, калі рыхтуюць выправу.

1016. Хадзіла козачка па саду

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 190, сш. 2, л. 22. Зап. С. Т. Асташэвіч, У. А. Васілевіч у 1981 г. у пас. Крупскі Крупскага р. ад Ф. Р. Маласай, 1903 г. н. Як ехалі да маладога.
Вар.: БДУ, д., 1976, в. Хацюхова Крупскага р.; Шейн, с. 744, № 28, Гарадоцкі п. Н. р.:

Цягацца кішкам па пясам...
Цягацца вянкам пад лаўкам,
Валяцца істужкам пад падушкам.

1017. Хадзіла козанька па гарэ

Добровольскі, с. 110, № 230. Зап. у в. Данькава Смаленскага п. Жаніх прыехаў па нявесту.

1018. Хадзіла каза па бярэзнічку

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 45, сш. 2, л. 5. Зап. Л. М. Салавей у 1967 г. у в. Агароднікі Валожынскага р. ад А. Ф. Салавей, 71 г.

1019. Ой, да скакала козка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 140, сш. 1, № 62. Зап. І. І. Крук у 1977 г. у в. Добрая Лука Салігорскага р. ад групы жанчын. Як забіраюць маладую.

1020. Хадзіла козачка па крутой гарэ

Дембовецкі, с. 551, № 43. Зап. у в. Сабалі Чэрыкаўскага п. На заручынах.

1021. Ходзя лісіца па крутой гары

АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 7, сш. 2, л. 11, № 26. Зап. А. А. Крывіцкая ў в. Рагач Бялыніцкага р. ад Т. Атрошкінай.
Вар.: ф. 8, воп. 1, спр. 94, сш. 1, л. 23, 1965 г., в. Зубава Аршанскага р.

1022. Ішла Ніначка па полю

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 3, сш. 2, л. 54—55, № 2. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1968 г. у в. Белая Дуброва Касцюковіцкага р. ад Е. А. Фраленка.

1023. Што ў полі далёка

Нечаев, с. 62—63. Зап. у в. Абарынкi Старадубскага п.

1024. Ішла Дунечка на пасад

ГДУ, сш. 55, л. 1. Зап. Л. Данская ў 1982 г. у в. Савічы Брагінска-
р. ад А. В. Рэбка, 68 г.

Вар.: 1978 г., в. Прыбалавічы Лельчыцкага р.; РГТ, ф. 53, воп. 1,
№ 110, л. 46; Дембовецкiй, с. 570, № 212, Рагачоўскi п.; Неча-
ев, с. 114, № 241, в. Семешкаў Старадубскага п.; Радченко, с. 90,
№ 89, Гомельскi п. Н. р.:

Як скачыла Парасачка з руты-мяты ў барвінак...
Галоўка мая бедная, чужому дастанецца...
Слава богу, што мне ды й дасталася;

Романов, VIII, с. 369, Віцебскi п.; Добровольскiй, с. 17, № 6,
в. Шаталава Смаленскага п.; Прозвицкая, с. 144, Сібір; АІМЭФ,
ф. 8, воп. 2, спр. 15, сш. 1, л. 14—15, 1969 г., в. Радчыц Столінскага р.
Н. р.:

Пайшла Любачка ў вішнёвы сад,
Захавалася ў вінаград...
З тым і сядзе на пасадзе...
Ой, я знайшоў яе ў вінаградзе
Да й сяду на пасадзе;

воп. 81, спр. 184, сш. 2, л. 66, № 58, 1981 г., в. Крукі Брагінскага р. Н. р.:

Абазваўся Іванка ў зялёным саду:
— Цябе найду, на пасадзе сяду;

АКЛМПІ, ф. 1, воп. 79, спр. 1, сш. 16, л. 5, 1979 г., в. Скрыгалаў Мазыр-
скага р. Н. р.:

Дзіця маё раджонае, каму ты суджонае?..
— Жана мая раджоная, ты мне суджоная;

Хрэст., с. 257, 1953 г., в. Пясочнае Лельчыцкага р.

1025. Пайшла за варотцы Ганулька

Tyszkiewicz, с. 334. Зап. у в. Данішэва Свянцянскага п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 77, сш. 21, л. 2, 1974 г., г. п. Радаш-
ковічы Мінскага р.; ф. 8, воп. 1, спр. 84а, сш. 3, л. 29, 1963 г., в. Крэва
Смаргонскага р.

1026. Дробнае зеллейка на бары

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 28, сш. 9, л. 4. Зап. Р. К. Шахнюк у
1967 г. у в. Стаўпяняты Астравецкага р. ад М. І. Міхновіч, 36 г.

1027. А на гарэ васілёчкі расцвілі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 19, сш. 4, л. 35. Зап. Т. А. Фіцнер у
в. Борнікі Бабруйскага р.

Вар.: ф. 8, воп. 78, спр. 144, сш. 6, л. 86, 1978 г., в. Рудня Нісімкаўская
Чачэрскага р.; воп. 77, спр. 126, сш. 1, л. 15, 1977 г., в. Нача Крупскага р.
Н. р.:

А пастой, дачушка, са мною,
Пагаворым мы з табою;

Кліч, с. 164, № 10, в. Сеняжыцы Навагрудскага п. Н. р.:

Бо не маю размовы з табою,
Маю размову з кім іншым,
З сваім міленькім наймільшым;

Радченко, с. 101, 102, № 142, с. 102, № 153, Гомельскі п.; Довна р-
Запольскі, с. 20, № 163, в. Чухава Пінскага п. Н. р.:

Е ў мяне параданька ад бога,
Е ў мяне жанішок — размова.

1028. Урадзілі васілёчкі, урадзілі

ГДУ. Зап. А. Н. Гукевіч у г. п. Азарычы Гомельскай вобл. ад С. С.
Трацяковай, 1909 г. н.

1029. А ў полі бярозка, залаты лісток

Гілевіч, 1979, с. 283. Зап. у в. Кублічы Ушацкага р.

1030. Над ракой сосенка, залатыя веткі

Людоговскі, с. 2. Зап. у Дарагабужскім п.

1031. Белая зара-зорушка занімалася

Шейн, I, с. 424—425, № 12. Зап. у в. Рыпшава Парэцкага п.
Вар.: Сахараў, с. 85, № 224, в. Краслава Даўгаўпільскага п. Н. р.:

Пад гарой, за ракой вішанька расла.
Цёмная ночка, гразна дарожка — не пайду з табой...
Відная ночка, сухая дарожка — я пайду з табой;

Дембовецкі, с. 561, № 137, Магілёўскі п. Н. р.:

За ракой цэркаўка — свечы цеплюцца,
Там наша Маланка богу моліцца...
Кладзь зыбка ды вада глыбока,
Баюся — я ўтаплюся...
Кладзь не гібка, вада неглыбока,
Не баюся — не ўтаплюся...;

Добровольскі, с. 297, № 654, Леанпольская вол. Дзісенскага п.
Н. р.:

Быстрыя рэчачкі (не) памощчаны,
Гібучыя кладачкі (не) паложаны;

ГДУ, 1978 г., в. Прудок Хоцімскага р. Н. р.:

А ў полі бярозанька —залатыя лісточкі,
Там Ганначка шчыпала кветкі на вяночкі.

1032. Раннія зоранькі зацімаліся

Шлюбскі, с. 151. Зап. у 1918 г. у в. Крутое Веліжскага п.

1033. А ў сеньшках, за дзвярамі

Добровольскі, с. 77, № 154. Зап. у в. Данькава Смаленскага п.
Вар.: Шлюбскі, с. 152, № 320, 1918 г., в. Крутое Веліжскага п.

1034. Зачынілася наша Ніначка ў новую камору

БДУ. Зап. П. С. Кучко ў в. Гусак Маларыцкага р. ад П. С. Кучко, 66 г.

1035. Ай, сват жа мой, імбіравы карашок

Добровольскі, с. 75—76, № 151. Зап. у в. Данькава Смаленскага п.

1036. Ступай, Ванюшка, дамоў

Нугуповіч, с. 156, № 56. Зап. у Вішнеўскай гм. Свянцянскага п.

1037. Пайшла Маруся па ваду

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 46, сш. 19, л. 6. Зап. А. Наркевіч у в. Воўкаўшчына Вілейскага р. ад С. П. Кубліцкай, 1915 г. н.

1038. У садзіку, у зялёненькім розанька цвіцела

Шлюбскі, с. 41, № 48. Зап. у в. Крутое Веліжскага п.

1039. Ціхонькі Дунай

Шейн, I, с. 472, № 30. Зап. у Смаленскай губ. Пасля зводзін спяваюць за сталом у маладой.

1040. Да ў нядзелю парану

Киев. телеграф, с. 80. Зап. у Бабруйскім п.

1041. Чэраз бор дарожанька-чарназём

Леонава, с. 71, № 154. Зап. у Тарскім р. Омскай вобл. Жаніх прыязджае да нявесты. Спяваюць за сталом.

1042. Чэраз гай, чэраз гай ды зялёненькі

Дембовецкнй, с. 548, № 21. Зап. у вв. Гараны, Рэчкі, Таўкачы
Магілёўскага п.

Вар.: с. 549, № 29, Магілёўская губ.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 55,
сш. 26, л. 4, в. Цярэшкі Шаркаўшчынскага р. Н. р.:

Вараненькі конічак — па коніках,
Маладзенькі Юзічак — па дзевачках;

ВПІ, в. Дзёрнавічы Дэвінскага р.

1043. З чыстага су поля ветры веюць

Шейн. I, с. 53—54, № 77. Зап. у в. Запожанкі Віцебскага п.
Вар.: Фольклор, с. 120, № 136, в. Ламы Лудзенскага р.; Гілевіч,
1974, с. 370, в. Глушчынская Слабада Ушацкага р.; Шейн, с. 755, № 59,
Гарадоцкі п.; Шлюбскі, с. 116, № 213, 1914 г., в. Забудычына По-
лацкага п. Заручыны; с. 139, № 279, 1913 г., в. Хаершчына Віцебскага п.;
Романов, VIII, с. 437, Веліжскі п.; Романов, I—II, с. 350, № 58,
Магілёўская губ.; с. 468, № 143, Сенненскі п.; Сахараў, с. 94, № 251,
1932 г., в. Навумкі Лудзенскага п.; Гарэцкі, с. 35—36, № 80, в. Малая
Багацькаўка Мсціслаўскага р.; АФК, ф. 15, воп. 10, спр. 77, л. 85, 1977 г.,
в. Шайцерава Верхнядзвінскага р. Н. р.:

Вараненькі конік, прылягай к зямлі,
Маладзенькі Колечка, прылягай к душы;

в. Усомля Полацкага р., в. Бірузова Расонскага р.; ВПІ в. Біцялёва Віцеб-
скага р.; БДУ, папка 6, сш. 4, л. 15, Віцебскі с/с. Н. р.:

Пасадзі Віцечку ды на лавачку,
Сама сядзь з правае ручкі;

сш. 7, л. 9, в. Друсевічы Браслаўскага р.; ЦНБ АН БССР, ф. 122, л. 18,
№ 53, 1836 г., Лепельскі п.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 91, сш. 3, л. 43,
1964 г., в. Мазалава Віцебскага р.; воп. 2, спр. 29, л. 43, № 12, 1970 г.,
в. Палушы Астравецкага р.; спр. 60, сш. 1, л. 8, 1972 г. у в. Белая Ушац-
кага р.; воп. 76, спр. 115, сш. 1, л. 23, в. Чаромушкіна Полацкага р.; воп. 74,
спр. 84, сш. 1, л. 74, 1974 г., в. Малыя Хальнявічы Крупскага р.; ф. 13,
воп. 6, спр. 14, сш. 9, л. 8, 1976 г., в. Рускі Шумілінскага р.

1044. Ай, борам, борам, барамі

Сахараў, с. 97, № 256. Зап. у 1928 г. у в. Кісялёўцы Даўгаўпіл-
скага п.

Вар.: ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, спр. 4, л. 75, № 719, 1929 г., в. Яні-
ны Даўгаўпілскага п. Н. р.:

Гэты конікі здалёку прыбеглі,
Ды нада ж іх да стаенкі загнаці,
Ды нада ж ім дабраданькі даці;

Фольклор, с. 117—118, № 133, в. Ламы Лудзенскага р. Н. р.:

Беглі конікі лугамі,
Ой, рана-раненька, лугамі,
Збілі травухну нагамі:

Каминский, с. 297, № 16, м. Дрысвяты Нова-Аляксандраўскага п.
Н. р.:

Узяла мілога за ручачку,
Вяла мілога ў новы двор,
Пасадзіла мілога за цясовы стол,
Дала мілому мёду і віна.

1045. Ой, з гары, з гары, з даліны

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 52, сш. 6, л. 1—2. Зап. Н. В. Буднік у
1972 г. у в. Худаўцы Крупскага р. ад Г. Ц. Цэхавай.

Вар.: Леонова, с. 74—75, № 162, 1971 г., в. Малыя Тунзы Тарска-
га р. Омскай вобл. Перад увозам маладой да маладога.

1046. З гары, з гары, з даліны

БДУ, папка 12а, сш. 20, л. 7. Зап. Г. Давыдоўская ў 1970 г. у в. Кімія
Барысаўскага р.

Вар.: Дзюбовольскі, с. 299, № 661, Леанпольская вол. Дзі-
сенскага п.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 62, сш. 1, л. 171, 1973 г., в. Капіе-
вічы Мінскага р.; Гілевіч, 1973, с. 427—428, в. Слабада Лагойска-
га р.

1047. Румяна падвор'е, румяна

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 40в, сш. 62, л. 2—3, Зап. Л. М. Пачыкоў-
ская ў 1950 г. у в. Яшкавічы Валожынскага р. ад М. Жыдаловіч, 1891 г. н.

Вар.: воп. 2, спр. 11, сш. 1, л. 11, 1972 г., в. Новы Пагост Міёрскага р.;
ф. 8, воп. 76, спр. 117, сш. 4, л. 21, 1976 г., в. Пышна Лепельскага р. Н. р.:

І вяліка поле, немало...
Гэтыя коні па мяне,
Паеду, бацітка, я ад цябе;

БДУ, папка 3, сш. 31, л. 12, в. Жасціннае Лагойскага р. Н. р.:

Ды не бротачкі не пабраў...
Вараному каню болей дай,
Ен мяне павязе ў чужы край;

1980 г., в. Заборцы Докшыцкага р.

1048. Румяна поле, румяна

БДУ, папка 6, сш. 7, л. 8. Зап. І. Варановіч у в. Агальніца Шаркаў-
шчынскага р. ад А. М. Мядзюха, 1916 г. н.

1049. Невяліка поле, нямала

ЦНБ АН БССР, ф. 122, л. 14, № 40. Зап. Т. Стафаноўская ў 1836 г.
у Лепельскім п.

1050. Широка ніванька таптана

Вукоўскі, с. 28. Зап. у Пінскім п.

1051. З поля ў поле вятры дзьмуць

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 16, сш. 1, л. 15. Зап. 1. Маркевіч у в. Есь-каўка Горацкага р.

Вар.: воп. 9, спр. 8, л. 22, 1960 г., в. Цяцерын Бялыніцкага р.; ф. 8, воп. 73, спр. 74, сш. 1, 1973 г., в. Баркалабава Быхаўскага р.; Дембовец-кнй, с. 549, № 29, в. Канічы Клімавіцкага п. Н. р.:

Стой, мая дзевачка, не дрыжы,
Не ў тых рукі папала,
Да штоб ты ў іх дрыжала.

1052. Прыехала Зіначка ад вянца

БДУ, папка 5, сш. 39, л. 5. Зап. Т. Я. Кулакоўская, Р. А. Косач у 1970 г. у в. Пагранічча Барысаўскага р. ад А. А. Ранёнак, 80 г.

1053. Ай, з гары, з гары, з даліны

БДУ, папка 9, сш. 41, л. 3. Зап. А. Панкратава ў в. Запруддзе Сенненскага р. ад Т. С. Кавалёвай, 1906 г. н.

Вар.: АФК, ф. 15, воп. 10, спр. 77, л. 151, 1977 г., в. Слабада Шумілінскага р.; Шырма, с. 229, № 215, 1958 г., в. Пагосцішча Лёзненскага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 91, сш. 3, л. 34, 1964 г., в. Мазалава Віцебскага р. Н. р.:

Шырока, шырока дарога,
А шырэй таго — карэта...
А мяне, маладу, к сабе ўзяў.

1054. З гары, з гары, з даліны

Добровольскі, с. 180, № 432. Зап. у в. Холашава Краснінскага п.

Вар.: с. 120, № 267, в. Слабада Смаленскага п. Н. р.:

Ай, на полі дарога торная,
А ехала карэта чорная.

1055. Стаіць у садзе вішня

БДУ, папка 10, сш. 13, л. 7. Зап. І. В. Карнач у в. Вайдзяні Вілейскага р. ад В. В. Талерка.

1056. Да ў садочку вішня

БДУ, д., 1976, л. 80. Зап. А. А. Крупская ў в. Калодчына Віцебскага р. ад С. Суднік, 66 г.

Вар.: папка 3, сш. 18, л. 5—6, 1970 г., в. Кімія Барысаўскага р.; сш. 30, л. 2, в. Жардзіжжа Лагойскага р.; Гілевіч, 1973, с. 385, в. Паляны Барысаўскага р.; Гілевіч, 1979, с. 275.

1057. У лузе каліца веткамі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 128, сш. 3, л. 35. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1977 г. у в. Малашкавічы Рагачоўскага р. ад Г. І. Віцэсенка, 60 г. Спяваюць дзеўцы на змовіны.

1058. Ой, у саду шаўлеенка расцвітае

АКЛМПІ, ф. 1, воп. 79, спр. 1, сш. 16. Зап. А. У. Розенберг у 1979 г. у в. Козенкі Мазырскага р. ад І. Г. Судзько, 1919 г. н.

1059. Ой, лугі, лугі, лугамі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 11, сш. 2, л. 32. Зап. М. С. Шушкевіч у 1968 г. у в. Забялышыні Хоцімскага р. ад Н. Пастушонкавай, 60 г.

1060. Баравая ты зязюлечка

Карский, IV, с. 27—28. Зап. у в. Студзёнка Навагрудскага п. Вар.: Гильтебрандт, с. 263, в. Дровашаў Вілейскага п. Н. р.:

Хоць будзеш красавацца —
Не ў паненскім станочку,
А ў руцьвяным вяночку;

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 57, сш. 28, л. 6, Зап. у 1969 г. у в. Ратынцы Валожынскага р.; спр. 82, сш. 57, № 4, 1974 г., в. Качкі Свіслацкага р.; ф. 8, воп. 76, спр. 117, сш. 8, л. 46, в. Карабы Ашмянскага р. Н. р.:

Паненскае пагуляннейка.
Дзеўкі пойдуць у сад гуляць,
А ты, млада, у ложа спаць.
Дзеўкі пойдуць вянкі віці,
А ты, млада, каптуры шыці.

1061. Сівая да зязюлечка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 200, л. 41. Зап. У. А. Васілевіч у 1982 г. у в. Рабак Слуцкага р. ад А. Д. Статневіч, 1900 г. н.

Вар.: ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 9, л. 180, № 401, 1936 г., в. Мікулічы Бярэзінскага р. Летняе вяселле; Гілевіч, 1979, с. 263, в. Вялікі Бор Чэрвеньскага р.

1062. Шэрая зязюленька

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 12, сш. 8, л. 40—41. Зап. Г. А. Маслёнак у 1967 г. у в. Вербяўцы Валожынскага р.

Вар.: Шейн, с. 623, № 608, в. Дуброўка Лепельскага п. Заручыны. Н. р.:

Палявое паляваннейка і лесавос кукаваннейка.

1063. Ой, зазуля, зазуля

ЦДГА ЛітССР, ф. 1135, воп. 3, № 64, л. 26. Зап. у Гродзенскай губ.

1064. Ужо тваё, вязюлька, мінае

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 80, сш. 2, л. 5, № 105. Зап. К. А. Цвірка ў 1974 г. у в. Налібакі Стаўбцоўскага р. ад А. А. Лысай, 1919 г. н.

1065. Маладая Марылька

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 35, сш. 7. Зап. І. І. Мазанік у 1971 г. у в. Пятрылавічы Стаўбцоўскага р. ад Я. П. Трубіш.
Вар.: спр. 44, сш. 2, л. 2, 1971 г., в. Камень Валожынскага р.

1066. Маладая Ганулька

Гайдук, 1961, с. 211. Зап. у в. Падазераны Беластоцкага п.

1067. Маладая Валечка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 103, сш. 2, л. 58, № 138. Зап. В. М. Каламыцава ў 1975 г. у в. Клінок Чэрвеньскага р. ад В. М. Толкач.

1068. Хоць куй, вязюля, не куй

БВУ, ф. 441, IV, л. 238. Зап. М. Федароўскі ў 1880 г. у Лідскім п. Пандзелак. Збіраюцца завіваць маладую.
Вар.: Карскі, IV, с. 26—27, № 9, в. Студзёнка Навагрудскага п.

1069. Ох, у полі да размай-грэчка

БДУ, д., 1980, л. 38. Зап. Л. М. Ермаковіч у в. Манасеева Лунінецкага р. ад Н. А. Саўчук, 41 г. Спяваюць сяброўкі маладой у час развітання з ёю.
Вар.: Гілевіч, 1979, с. 268, в. Стайкі Лунінецкага р.

1070. Прыляцела цяцерачка, села-пала

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 63, сш. 6, л. 4, № 5. Зап. М. С. Вашчанка ў в. Бухава Расонскага р. ад П. М. Лапкінай, 1885 г. н.

1071. Мінецца да, Надзечка, гуляне тваё

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 18, сш. 1, № 28. Зап. Л. М. Салавей у 1981 г. у в. Асарэвічы Брагінскага р. ад Я. І. Заяц, 1923 г. н.

1072. Ой, дзяўчышка, падружанька наша

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 72, сш. 5, л. 28, № 47. Зап. Г. А. Цалко ў 1957 г. у в. Скалодзін Мазырскага р.
Вар.: Можейко, с. 146, в. Тонеж Лельчыцкага р.

1073. Ой, куды ж вы, шэры гусі, паляцеце

Гілевіч, 1979, с. 298, в. Кавалі Бабруйскага р.

1074. Ці не жаль табе, галубачка

ІРЛІ, к. 10, папка 1, л. 31, № 32. Зап. М. Ю. Зубаў у 1906 г. у в. Мікулічы Клімавіцкага п.

1075. Цёмна, цёмна на дварэ

Е. П., с. 82, № 70. Зап. у Быхаўскім п. Перад прыездам жаніха. Перад ад'ездам маладых.

УЗВЯЛІЧВАННЕ І ГАНЬБАВАННЕ МАЛАДЫХ

1076. Наш Іванка на коніку

ІРЛІ, к. 16, папка 1, № 53, л. 7. Зап. В. Пагарэльская ў 1929 г. у г. Слуцку ад В. Ф. Пагарэльскай, 48 г.

1077. А што ж у лузе і квокча і квокча?

Шейн, I, с. 365. Зап. у г. Шаўлях Гродзенскай губ.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 44, сш. 1, л. 97, 1971 г., в. Груздава Пастаўскага р.

1078. Наша маладая, як дуб скача

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 7. Зап. у в. Устронь Слуцкага р. Ідзе замуж з дзіцем.
Вар.: ф. 8, воп. 83, спр. 217, сш. 2, л. 2, 1983 г., в. Лутное Жыткавіцкага р.

1079. Чаго, Васілёк, позна спаў

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 83, сш. 3, л. 7. Зап. В. М. Іваноўская ў 1963 г. у в. Бабцы Глыбоцкага р. ад К. А. Ціхановіч, 1912 г. н.
Вар.: воп. 75, спр. 101, сш. 1, л. 50, 1975 г., в. Фір'янова Докшыцкага р.

1080. А на гародзе рэпінка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 16, сш. 1, л. 26. Зап. І. М. Маркевіч у в. Еськаўка Горацкага р.

1081. Не па рэпіцы паціна

Шлюбскі, с. 45, № 63. Зап. у Вязмінскай вол. Веліжскага п.

1082. Не да кветкі шапка, не да кветкі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 67, сш. 2, л. 8. Зап. Л. А. Малаш у 1973 г. у в. Цялуша Бабруйскага р. ад Х. П. Дудаль, 1903 г. н.

1083. Наша Марылька хараша

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 65, сш. 3, л. 38. Зап. І. І. Лушчыцкая ў
1961 г. у в. Крупнікі Крывіцкага р. ад К. Ф. Цюрлік, 76 г.
Вар.: ф. 13, воп. 4, спр. 8, сш. 2, л. 13, 1970 г., в. Каценавічы Астравец-
кага р.

1084. А на гары ярыца, ярыца

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 37, л. 54—55. Зап. Н. М. Шнаркевіч у
1971 г. у в. Маркава Маладзечанскага р. ад К. С. Асіповіч.
Вар.: ф. 8, воп. 79, спр. 158, сш. 1, л. 21, 1979 г., в. Вардамічы Вілей-
скага р.

1085. Нямыцька, нямыцька малады

Шлюбскі, с. 177, № 409. Зап. у 1919 г. у в. Кашавічы Суражска-
га п.

1086. Нямыцька, нямыцька жаніх

ВПІ. Зап. у 1981 г. у Віцебскім р.
Вар.: КСД, № 121, 1952 г., в. Навасёлкі Суражскага р.; АІМЭФ, ф. 13,
воп. 10, спр. 76, сш. 13, л. 8, 1973 г., в. Лукавец Вілейскага р.

1087. Ой, сватове-панове

Гілевіч, 1979, с. 362. Зап. у в. Мікалаеўшчына Стаўбцоўскага р.

1088. А вы, свацейкі, борах ехалі

Гілевіч, 1979, с. 362. Зап. у в. Ордаць Шклоўскага р.

1089. Свахначкі, да галубачкі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 200, л. 17. Зап. У. А. Васілевіч у 1982 г. у
в. Кублішча Слуцкага р. ад А. А. Дашкевіч, 1916 г. н.
Вар.: воп. 75, спр. 96, сш. 4, л. 40, 1975 г., в. Явішчы Уздзенскага р.
Н. р.:

Наша маладая лыжкі мае, ваш малады за платом вые;

воп. 80, спр. 173, сш. 3, л. 31, 1980 г., в. Палядзі Уздзенскага р. Н. р.:

Наша маладая, як золата, а ваш малады, як долата;

воп. 78, спр. 147, сш. 3, л. 13, 1978 г., в. Малая Обрына Карэліцкага р.
Н. р.:

Наша маладая з вянца едзе, а ваш малады з хляўца лезе;

воп. 2, спр. 18, сш. 3, л. 23, 1969 г., в. Беражное Столінскага р.; воп. 77,
спр. 130, сш. 7, л. 55, 1977 г., в. Вялікі Рожан Салігорскага р.; воп. 1,
спр. 50, сш. 3, л. 11, 1960 г., в. Пясочнае Капыльскага р.; воп. 83, спр. 213,
сш. 2, л. 13, 1983 г., в. Залюцічы Жыткавіцкага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 80,
сш. 25, л. 2, 1974 г., в. Весніно Лагойскага р.; спр. 13, сш. 15, л. 6, Слуц-
кі р. Н. р.:

А наш малады, як цвяточак, ваша маладая, як грыбочак;

спр. 83, сш. 61, л. 11, 1974 г., в. Весніно Лагойскага р.; БДУ, папка 3,
сш. 54, л. 3, в. Цеплень Уздзенскага р. Н. р.:

Наша маладая, як у садзе вішня; ваш малады, як свіння пышна;
папка 5, сш. 46, л. 8—9, в. Лозкі Навагрудскага р.; ГДУ, 1982 г., в. Брод-
ніца Лунінецкага р.; 1978 г., в. Жукаўка Хойніцкага р.; ІРЛІ, к. 40, папка 2,
с. 5, 1906 г., в. Будзішча Клімавіцкага п. Н. р.:

А ваш князь, а ваш князь чорап, як гразь, 2
А наша княгіня, як сыр бела, 2
Яна бела, як бела папера; 2

к. 16, спр. 1, л. 10, 1929 г., г. Слуцк; АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 269,
л. 19, № 4, 1884 г., Палессе. Н. р.:

Мы чэраз места ехалі,
Мыла куплялі, маладога ўмывалі;

ф. 134, воп. 2, спр. 14, л. 20, № 64, 1914 г., в. Моладава Навагрудскага п.;
Захарава, 1984, с. 175, № 467, 1975 г., в. Махновічы Мазырскага р.;
Гілевіч, 1974, с. 402, в. Бакшты Іўеўскага р.; Гілевіч, 1973, с. 173,
в. Арэшніца Клецкага р.; Розенфельд, с. 53—54, № 78, в. Мігаўка
Вілейскага п. Н. р.:

Аддалі ягодачку ды за гэту калодачку;
Аддалі брусніцу ды за гэту маэніцу;

РГТ, ф. 11, спр. 9, л. 33, 1889 г., в. Моталь Кобрынскага п.

1090. Наш малады— сыр наліты

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 144, сш. 1, л. 78. Зап. Г. А. Барташэвіч,
Л. П. Барабанова ў 1978 г. у в. Барсукі Кармянскага р. ад Ю. С. Анішчан-
ка, 1917 г. н.

Вар.: воп. 75, спр. 98, сш. 1, л. 81, 1975 г., в. Маканавічы Рэчыцкага р.
Н. р.:

Ваш малады, як баба,
Вытарашчыў вочы, як жаба;

Леонава, с. 75, № 164, 1963 г., Сібір, в. Сухімка Сядзельнікаўскага р.
Омскай вобл. Н. р.:

Наша Танечка — белы сыр,
А ваш Ванечка, як пузыр;

Захарава, 1984, с. 175, № 468, в. Рамязы Ельскага р.

1091. Мы думалі, прыехалі

Шейн, I, с. 353—354, № 9. Зап. у в. Ігрушка Сенненскага п.

Вар.: с. 349, № 29, Гомельскі п.; Косич, с. 244, в. Ябланка Мглін-
скага п.; Дембовецкі, Доп., с. 4, Магілёўская губ.; Прозвиц-
кая, с. 141, Сібір. Заручыны (першы дзень вяселля). Дзяўчаты бралі
падарункі і патрабавалі грошай за нявесту; Пашкова, с. 54, в. Альшаны
Столінскага р.; Можейко, с. 148, 1965 г., в. Тонеж Лельчыцкага р.;
Захарава, с. 143, в. Магілёўцы Пружанскага р.; Захарава, 1984,
с. 180, № 498, 1977 г., в. Новая Рудня Ельскага р.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10,
спр. 21, л. 32, 1967 г., в. Малешава Столінскага р. Н. р.:

Зачапілі за плацішча,
Адарвалі рукавішча;

спр. 83, сш. 70, в. Чалевічы Слуцкага р.; спр. 49 сш. 14, л. 14, № 7,
в. Селішча Пінскага р.; спр. 44, сш. 10, л. 18, № 13, 1971 г., в. Навасёлкі
Ляхавіцкага р. Н. р.:

Яго ногі цяляпаліся,
За іх сабакі чапляліся;

спр. 23, сш. 9, л. 4, 1967 г., в. Буда Шаркаўшчынскага р.; воп. 9, спр. 5,
сш. 6, л. 12, 1961 г., в. Гарадок Жлобінскага р.; ф. 8, воп. 79, спр. 166,
сш. 1, л. 56, № 35, 1979 г., в. Перарост Добрушскага р.; вопр. 83, спр. 213,
сш. 2, л. 11, 1983 г., в. Залюцічы Жыткавіцкага р.; воп. 82, спр. 204, сш. 5,
л. 69, 1982 г., в. Глушкавічы Лельчыцкага р.; воп. 75, спр. 28, сш. 1, л. 20,
№ 36, Лоеўскі р.; воп. 81, спр. 190, сш. 1, л. 81, № 79, 1981 г., пас. Крупкі
Крупскага р.; воп. 77, спр. 133, сш. 1, № 59, в. Старое Сяло Рэчыцкага р.;
спр. 137, сш. 1, л. 12, № 2, в. Рассвет Акцябрскага р.; спр. 128, сш. 6,
№ 14, 1977 г., в. Асмолавічы Рагачоўскага р.; воп. 1, спр. 68, сш. 2, л. 21,
№ 33, 1961 г., в. Пасынкі Мядзельскага р.; БДУ, папка 2, сш. 45а, л. 4,
в. Ілья Вілейскага р.; папка 8, сш. 46, л. 5, в. Макраны Капыльскага р. Н. р.:

Паўз платы да туляліся,
Ад сабакаў да хаваліся;

папка 5, сш. 36, л. 16. Н. р.:

Аж яны скупаваты...
Яго ногі цяляпаліся,
Ледзьве к нам прыківаліся;

ГДУ, в. Барбароў Мазырскага р., в. Красная Горка Гомельскай вобл., в. Лю-
бань Буда-Кашалёўскага р.; сш. 59, л. 4, 1982 г., г. п. Лельчыцы.

1092. Наша Валечка

ГДУ, сш. 5. Зап. Р. Андруш у в. Кавалі Брагінскага р. ад Н. С. Халец,
66 г.

1093. Мы Івана абманілі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 193, сш. 3, л. 17. Зап. Т. К. Цяпкова ў
1981 г. у в. Усць-Далысы Невельскага р. ад М. Н. Хісцеевай, 87 г.
Вар.: Кушнін, с. 407, № 8, поўнач Беларусі.

1094. Наша маладая, як дзень мілы

Захарава, с. 160. Зап. у 1969 г. у в. Мінічы Ляхавіцкага р.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 98, сш. 1, л. 81, 1975 г., в. Маканаві-
чы Рэчыцкага р.; воп. 84, спр. 1, сш. 2, л. 23, 1984 г., в. Ліпнікі Слуцка-
га р.

1095. Наша маладая, як вішанька, што ў садзе

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 93, сш. 3, л. 82. Зап. Л. М. Салавей, Л. П.
Барабанова ў 1975 г. у в. Старыя Ляды Чэрвеньскага р. ад М. К. Бабіч,
1924 г. н.

Вар.: воп. 1, спр. 79, сш. 7, л. 9, 1956 г., в. Дзяляцічы Любанскага р.; ГДУ, 1972 г., в. Мікалаеўка Буда-Кашалёўскага р.

1096. Адалі, адалі сваю сыравежку за гэту галавешку

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 82, сш. 47, № 8. Зап. С. С. Варакса ў 1974 г. у в. Караліна Стаўбцоўскага р. ад І. А. Татарыцкай, 78 г.
Вар.: Розенфельд, с. 54—54, № 78, в. Слабада Мінскага п.; Шейн, I, с. 182, № 7, Барысаўскі п.

1097. Што за сватове, што за панове на дварэ?

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 117, сш. 1, л. 75. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1976 г. у в. Абярцы Лепельскага р. ад Е. К. Клімянцёнак, 1908 г. н., і інш. Ганьба жаніха, як ён прыедзе да маладой.

1098. А ў нашай рэчце платушкі

Захарченко, с. 193, № 170. Зап. у Обска-Іртышскім міжрэччы.
Вар.: с. 199, № 177, с. 193, № 170, там жа.

1099. Наша Манечка, як сыр з-пад масла

БДУ, папка 12, сш. 27, л. 2. Зап. Р. В. Зайцава ў в. Шарэйкі Касцюковіцкага р. ад Г. Казловай, 50 г.
Вар.: ГДУ, в. Літвінавічы Кармянскага р., 1983 г., в. Вялікі Бор Хойніцкага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 197, сш. 1, л. 188, 1982 г., в. Кавалі Брагінскага р.

1100. Ляцела сарока шчыкача

Романов, VIII, с. 366. Зап. у Мішкаўскай вол. Віцебскага п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 73, сш. 2, л. 18, 1973 г., в. Баркалабава Быхаўскага р. Калі прыязджаюць па маладую. Н. р.:

Паглядзі, свацейка, скрозь бёрда,
Што ваш хлопчычак, як торба;

Шлюбскі, с. 45, № 9, 1921 г., в. Крутое Веліжскага п.

1101. А не нада там свяціць

Шырма, с. 176, № 162. Зап. у в. Заборцы Глыбоцкага р.

1102. Гдзе княгінька сядзіць

Шейн, с. 744, № 26. Зап. у Гарадоцкім п.
Вар.: Романов, VIII, с. 427, Гарадоцкі п.

1103. Дзе сядзіць Юзэпка, бацькава дзіця

ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, адз. зах. 5, л. 99, № 1225. Зап. С. П. Сахараў у 1939 г. у в. Шушкава Лудзенскага п. ад В. Дашчонак, 80 г.

1104. Дзе Ганначка сядзела

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 13, сш. 3, л. 6. Зап. І. І. Рагіня ў 1964 г. у Тучырэўскім с/с Крывіцкага р. ад І. Л. Аўласевіч, 56 г.
Вар.: ф. 8, воп. 2, спр. 43, сш. 1, л. 12, 1971 г., в. Дунілавічы Пастаўскага р. Як адвозяць прыданае, то спяваюць сваці.

1105. Дзе маладая сядзела

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 4, сш. 9, л. 11. Зап. Г. Я. Шумкоўская ў 1964 г. у в. Старая Рудня Смаргонскага р. ад А. Б. Курмель, 1938 г. н.

1106. Ай, не ўзнаць Натачку ў карагодзе

ДФК, ф. 10, воп. 15, спр. 74, л. 191. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1974 г. у в. Бірузова Расонскага р. ад Е. Е. Коцел, 65 г.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 53, сш. 1, л. 15, 1972 г., в. Большое Абухава Верхнядзвінскага р. Н. р.:

Не пазнаць Манечку ў народзе,
Да пазнаць Манечку па прыродзе.

1107. Мала цэркаўка, мала

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 108, сш. 1, л. 20. Зап. М. П. Гваздзёў у в. Галоўчын Бялыніцкага р. ад В. Хадасевіч.

1108. Сівья галубочки

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 10, спр. 66, сш. 14, л. 1. Зап. В. Семяжон у 1966 г. у в. Пятровічы Смаргонскага р.

1109. А хула ж табе, божа

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 93, сш. 2, л. 11. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1964 г. у в. Ледневічы Сенненскага р. ад Г. С. Цыва, 1922 г. н. Як вядуць нявесту ў хату, маладому пяюць.

1110. Да харошая дзевачка

БДУ, папка 12, сш. 18, л. 9. Зап. І. Шкраба ў в. Налібакі Стаўбцоўскага р. ад С. У. Ліпніцкай, 56 г.

1111. Красіва Манечка, красіва

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 126, сш. 1, № 27. Зап. Г. А. Барташэвіч, Л. П. Барабанава ў 1977 г. у в. Нача Крупскага р. ад Э. А. Занямонец, 1921 г. н., і інш.
Вар.: воп. 75, спр. 104, сш. 1, л. 65, в. Улукі Слаўгарадскага р.; воп. 78, спр. 144, сш. 3, л. 12, 1978 г., в. Зяцькавічы Кармянскага р.; БДУ, папка 9, сш. 19, л. 4, 1968 г., в. Сяледчыкі Маладзечанскага р.; Захарава, 1984, с. 111, № 198, в. Махнавічы Мазырскага р.; № 199, в. Парэчча Пінскага р.

1112. Ці ж цябе, дзевачка, сонейка ўрадзіла

Federowski, с. 374, № 732. Зап. каля Ляхавіч і Клецка ў Слуцкім п.

1113. Хараша, прыгожа Магдуся

Сахараў, с. 113, № 319. Зап. у 1923 г. у в. Адамава Лудзенскага п.
Вар.: Chgarowski, с. 52, поўнач Беларусі.

1114. Ой, гладка, гладка нашай Фенечкі галоўка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 51, сш. 2, л. 22. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1972 г. у в. Дзямешкі Міёрскага р. ад Л. М. Янушонок, 59 г.

1115. Маладая Барбарка, за што ж харошанька

ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, адз. зах. 4, л. 74, № 715. Зап. І. Ігнатэвіч у 1929 г. у в. Іаніцы Дзвінскага п.

1116. Наша Манечка й рукадзельніца

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 118, сш. 3, л. 30. Зап. В. М. Каламыцава ў 1976 г. у в. Дзмітраўшчына Полацкага р. ад К. В. Семчанка.

1117. На моры лялее

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 109. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харавя Пружанскага п.
Вар.: Мат., II, с. 59, в. Опаль Кобрынскага п.

1118. Бела млада, бела, бела

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 37, сш. 1, л. 89. Зап. С. Барыс у 1970 г. у в. Міхалішкі Астравецкага р. ад Я. Якавіцкай.

1119. Бела Ганначка, бела

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 67, сш. 29, л. 2. Зап. В. І. Мураўская ў 1967 г. у в. Нарач Мядзельскага р. ад Г. Крыштафовіч.
Вар.: ф. 8, воп. 1, спр. 51, сш. 3, л. 42, 1960 г., в. Свінкі Капыльскага р. Брату; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 232, 1977 г., в. Палессе Пастаўскага р.; Гілевіч, 1979, с. 340, в. Турлы Пастаўскага р.

1120. Міленька дзевачка, міленька

АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 7, сш. 2, л. 4. Зап. А. А. Крывіцкая ў в. Міхайлоў Бялыніцкага р. ад І. В. Ганаковай.

1121. Як селі баяркі, як бялянкі

Шлюбскі, с. 58, № 88. Зап. у Узкаўскай вол. Веліжскага п.
Вар.: Карский, с. 268, № 24. Зап. у в. Беразавец Навагрудскага п.

1122. Ай, сядзяць баяркі, як бялянкі

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 75, л. 113. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1975 г.
у в. Стайкі Ветрынскага р. ад А. Е. Грыгор'евай, 48 г., І. М. Андрэевай,
61 г.

1123. Што ў нядзелечку рапа

Нечаев, с. 62, № 116. Зап. у в. Абарынкi Старадубскага п.
Вар.: с. 24, № 19, в. Гарцава Старадубскага п. У доме маладой. Н. р.:

На камені на бялюсенькім,
На моры на сінюсенькім.

1124. А наша Манечка прыгожа

ВПІ. Зап. у в. Старыя Шчаўры Крупскага р. ад Г. Ф. Кошалевай, 58 г.

1125. Гонар, гонар маладому

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 4, сш. 9, л. 11. Зап. Г. Я. Шумкоўская ў
1964 г. у в. Старая Рудня Смаргонскага р. ад А. Б. Крумель, 1938 г. н.

1126. Яблань, ябланіна

Вукowski, с. 283. Зап. у Пінскім п. Пярэзвы.

1127. Ёсць чым Іваньку хваліцца

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 93, сш. 6, л. 9. Зап. Л. М. Салавей у
1975 г. у в. Заўруткі Мядзельскага р. ад Г. Р. Яновіч, 1900 г. н.

1128. Ці табе, Ванечка, так бог даў

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 82, сш. 2, л. 33. Зап. Г. А. Барташэвіч у
1963 г. у в. Лохаўшчына Маладзечанскага р. ад Е. С. Сымановіч.

1129. Ці не бог табе даў, Пецечка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 88, л. 12. Зап. А. М. Пахомава ў 1974 г.
у в. Абчуга Крупскага р. ад П. М. Чарняўскай.
Вар.: Чубинский, с. 70, № 16, г. Давыд-Гарадок Мазырскага п.

1130. Ці не бог табе даў, Сярожа

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 76, сш. 1, л. 2. Зап. Л. І. Апанасёнак у
1974 г. у в. Красніца Чашніцкага р. ад С. В. Апанасёнак.
Вар.: Шейн, І, с. 92, № 74, Віцебскі п.

1131. Прылядеў салавей у павегачку

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 39, сш. 1, л. 63. Зап. Л. М. Салавей у 1971 г.
у в. Груздава Пастаўскага р. ад М. М. Казлоўскай, 1911 г. н. У маладога
за сталом, калі хочуць падхваліць маладую.

1132. Наш Валерачка смяецца

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 2, л. 37. Зап. А. С. Фядосік у 1968 г. у в. Бялынкавічы Касцюковіцкага р. ад К. Ф. Парчэўскай, 1902 г. н.

1133. Маладая Ганначка, маладая

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 27, сш. 14, л. 13. Зап. Н. М. Буйніцкая ў 1966 г. у в. Маскалі Мастоўскага р. ад П. М. Мармыш, 61 г.

1134. Анютачка, як душа

Романов, VIII, с. 428. Зап. у Гарадоцкім п.

1135. Анютачка, як паня

Романов, VIII, с. 428. Зап. у Гарадоцкім п.

1136. Не агонь гарыць, а не полымя палае

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 22, сш. 1, л. 27—28. Зап. Г. І. Цітовіч у 1948 г. у в. Ланская Маларыцкага р. ад М. Е. Кацёл.

Вар.: ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 127, 1888 г., в. Харава Пружанскага п. Н. р.:

А ў чырвоны запас ўзялася;

Добровольскій, с. 157, № 376, 377, в. Войніна Мсціслаўскага п.

1137. Да харошанькі, да ўдаленькі Мішачка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 81, сш. 4, л. 40. Зап. С. Т. Асташэвіч у 1974 г. у в. Слабодка Стаўбцоўскага р. ад С. М. Сасноўскай, 65 г.

Вар.: воп. 2, спр. 24, сш. 3, л. 37, 1969 г., в. Загор'е Мінскага р.; воп. 78, спр. 148, сш. 4, л. 31, 1978 г., в. Крываногова Навагрудскага р. Н. р.:

То я купіў бы ды два вяночкі з чыбrotchкі,
Яшчэ да тога чорную шубу з бабрамі;

Довнар-Запольскій, с. 30, № 236, в. Краі Пінскага п.; Шырма, с. 123, № 108, 1965 г., в. Заборцы Глыбоцкага р. Н. р.:

Купіў бы я ёй шаўковую сукню з атласу,
Справіў бы ёй кунью шубу з бабрамі,
А яшчэ да таго тулевы чапок з стужкамі.

1138. І сядзіць Іванка да на стуллейку, думае

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 116, сш. 1, л. 43. Зап. Л. М. Грышэль у в. Заастравечча Клецкага р. ад А. М. Мінец, 1920 г. н.

1139. Раззеляніўся дубочак

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 84, сш. 2. Зап. Л. В. Старавойтава ў 1969 г. у в. Дуброўкі Крупскага р. ад С. Ф. Старавойтавай, 45 г.

Вар.: ф. 8, воп. 81, спр. 191, сш. 1, л. 9, в. Вярхоўе Бешанковіцкага р.;
воп. 1, спр. 63, сш. 1, л. 26, 1961 г., в. Лошніца Барысаўскага р.; спр. 62,
сш. 1, л. 19, 1961 г., в. Шыпяны Смалявіцкага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 88,
сш. 72, 1971 г., в. Харашова Чашніцкага р.; Мажэйка, с. 270, 1973 г.,
в. Аношкі Лепельскага р.

1140. Раззеляніўся зелен дуб

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 91, сш. 1, л. 27. Зап. К. Б. Кузняцова ў
1964 г. у в. Гаршчэўшчына Талачынскага р. ад А. А. Грунтовай, 1913 г. н.

1141. Зеляніўся зялёны дуб

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 151, сш. 1, л. 1. Зап. Т. К. Цяпкова ў
1978 г. у в. Блічына Гарадоцкага р. ад М. Н. Кібіс, 1912 г. н.

1142. Па сітнічку, па ракітнічку

Шейн, І, с. 438, № 9. Зап. у в. Прудкі Смаленскага п.
Вар.: ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, адз. зах. 5, л. 91, № 1203, 1939 г.,
в. Шушкава Лудзенскага п. Н. р.:

Па белы плечы ў чыстае серабро.
Пусціла касу па залатому паясу;

Иванов, с. 293, Курьинская вол. Віцебскага п. Н. р.:

А дай, божа, на два двары ўсё дабро.

1143. Там Юзічак на вутачак страляе

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 48, л. 44. Зап. В. І. Скідан у 1971 г. у в. Ра-
зэта Браслаўскага р. ад С. П. Станкевіч, 1915 г. н.
Вар.: БДУ, папка 12а, сш. 19, л. 1, 1967 г., в. Лук'янавічы Мядзель-
скага р.

1144. Ой, пад тым, пад сім конь харош

Шлюбскі, с. 160, № 347. Зап. у 1915 г. у в. Пlosкае Сенненскага п.

1145. У гародзе пастарпак зіму зімаваў

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 85, сш. 1, л. 54. Зап. В. М. Іваноўская ў
1964 г. у в. Пасад Сенненскага р. ад Г. Сухадолавай.

1146. Мы ж думалі, што ясён месяц узышоў

АФК, ф. 15, воп. 10, спр. 78, л. 32. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў в. Шай-
церава Верхнядзвінскага р. ад Е. Х. Шыманскай, 78 г.

1147. У агародзе тры каліны і розы

ВПІ. Зап. у 1981 г. у Верхнядзвінскім р.

Вар.: Митропольская, с. 68, № 50, 1964 г., в. Букінінкай Швенчонскага р.

1148. Ой, пойдзем у зялёненькі садочак

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 64, сш. 2, л. 37. Зап. А. І. Гурскі ў 1961 г. у в. Целякі Мядзельскага р. ад Е. М. Гарбусёнак, 75 г.

Вар.: воп. 2, спр. 59, сш. 2, л. 38, 1972 г., в. Томкі Міёрскага р.

1149. А ўсе госці харошы

Шейн, с. 586. Зап. у в. Старое Сяло Віцебскага п.

1150. А хто ў нас харошанькі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 85, сш. 1, л. 79. Зап. В. М. Іваноўская ў 1974 г. у в. Пасад Сенненскага р. ад Ф. Н. Сухадолавай, 60 г.

Вар.: сш. 3, л. 13, 1963 г., в. Фралова Гарадоцкага р.

1151. А як на нашай, на вуліцы

ВПІ. Зап. Р. У. Беякова ў 1979 г. у в. Доўжа Віцебскага р. ад С. І. Духноўскай.

1152. У каго ў нас лічайка размалёвана

Шлюбскі, с. 103, № 177. Зап. у 1918 г. у в. Крутое Веліжскага п.

1153. Сядзіць жа Жэначка, што князёва дзіця

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 59, сш. 1, л. 13. Зап. А. І. Гурскі ў 1972 г. у в. Большое Абухова Верхнядзвінскага р. ад Т. І. Качан, 65 г.

1154. Наш Міколка маладзенькі, маладзенькі

Романов, VIII, с. 519. Зап. у Дзісенскім п.

1155. Ой, нету, нету краснейшага цвету

АІМЭФ, ф. 8, воп. 3, спр. 24. Зап. у 1885 г. у Навагрудскім п.

1156. На малайцу кашуля

БДУ, папка 9, сш. 39, л. 6. Зап. В. Садоўская ў в. Пруды Стаўбцоўскага р. ад Б. Лукашэвіч, 65 г.

1157. Ой, знаць, знаць Олечка, што князё дзіця

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 61, сш. 1, л. 23. Зап. І. К. Цішчанка ў 1972 г. у в. Дзегцярова Верхнядзвінскага р. ад К. Р. Ясюкевіч, 1896 г. н.

1158. Наш пан млоды за сталом

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 60, сш. 4, л. 5. Зап. М. В. Коржунава ў 1965 г. у в. Бузуны Валожынскага р. ад Я. Супрановіч.
Вар.: ф. 8, воп. 2, спр. 24, сш. 1, л. 36, 1969 г., в. Загор'е Мінскага р.

1159. Наш маладзенькі, як белы мак расцвітаець

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 31, сш. 2, л. 32. Зап. А. І. Гурскі ў 1970 г. у в. Вялікія Свіранкі Астравецкага р. ад Э. і Ч. Свіло.

1160. Дзе сядзіць Іванечка

Шейн, I, с. 35, № 47. Зап. у вв. Мадаліна, Воранава Віцебскага п. У час агульнага застоля ў маладога ўзвядлічваюць кожнага члена вяселля.

1161. Ой, лебедзь, лебедзь беленькі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 23. Зап. у Маладзечанскім р.

1162. Маладзенькі Васілька

БДУ, папка 11, сш. 1, л. 7. Зап. у в. Падневічы Валожынскага р. ад К. М. Гуд, 60 г.

1163. Ой, харошы пан Лёша, харошы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 47, сш. 2, л. 12. Зап. А. М. Акунькова ў 1971 г. у в. Кураполле Пастаўскага р. ад В. Ю. Хадкевіч, 1919 г. н.

1164. Зялёныя да дубкі ўюцца

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. у 1981 г. у в. Беразцы Столінскага р. ад Г. Д. Герасімовіч, 1923 г. н.

1165. Казалі, Мішанька красівы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 144, сш. 1, л. 68. Зап. Г. А. Барташэвіч, Л. П. Барабанова ў 1978 г. у в. Барсукі Кармянскага р. ад Ю. С. Анішчанка, 1917 г. н.

Вар.: спр. 154, сш. 1, л. 80, 1978 г., в. Лесавая Буда Кармянскага р. Н. р.:

А як глянулі, так далі;
А ізадзі ён, як паніч,
А іспераду свінны лыч;

воп. 77, спр. 133, сш. 3, 1977 г., в. Лучыні Рагачоўскага р.; воп. 1, спр. 83, сш. 4, л. 6, 1963 г., в. Валасовічы Лепельскага р.; ГДУ, 1982 г., в. Бродніца Лунінецкага р.

1166. Казалі, Мішачка прыехаў

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 69, сш. 1, л. 13. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1973 г. у в. Іскань Быхаўскага р. ад Е. К. Семчанка, 1925 г. н.
Вар.: Захарава, 1984, с. 67, № 52, 1973 г., в. Дзёрбічы Буда-Кашалёўскага р.

1167. Табанюх Колечка, табанюх

ДФК, ф. 10, воп. 15, спр. 75, л. 126. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1975 г. у в. Пунішча Віцебскага р.

1168. Пасадзілі маладога

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 42, сш. 2, л. 13. Зап. С. М. Міско ў 1969 г. у в. Пронькі Мядзельскага р. ад М. М. Балаш, 1910 г. н.
Вар.: спр. 79, сш. 3, л. 34, 1963 г., в. Астраўляны Мядзельскага р. Н. р.:

Косыя вочы, доўгі нос...
Сеў за столік, уздыхнуў,
Брухам столік адпіхнуў;

воп. 75, спр. 101, сш. 1, л. 50, 1975 г., в. Фір'янова Докшыцкага р.

1169. Казалі, Мішачка што харош

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 69, сш. 1, л. 14. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1973 г. у в. Іскань Быхаўскага р. ад Е. К. Семчанка, 1925 г. н.

1170. Пойдзем ды паглядзім

Захарава, 1984, с. 180, № 497. Зап. у 1973 г. у в. Дзёрбічы Буда-Кашалёўскага р.

1171. Казалі, Іванка харош, прыгож

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 91, сш. 3, л. 36. Зап. К. Б. Кузняцова ў 1964 г. у в. Мазалава Віцебскага р. ад А. Н. Чудакавай, 1897 г. н.
Вар.: Гарэцкі, с. 46, № 115, с. 35, № 78, в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага р. Н. р.:

На рыла, на рыла ды цадзіць піва,
На губу, на гарбу тапары каваць;

Шлюбскі, с. 213, № 528, 1921 г., в. Павулянкі Віцебскага п. Н. р.:

Ногі, як табурэткі, зубы рэдкі,
Нос кручком, барада капылом.

1172. Казалі ў нас, што жаніх харош

Шлюбскі, с. 43, № 52. Зап. у Вяземскай вол. Веліжскага п.

1173. Гаварылі, Самуська наш харош

Терещенко, с. 467.

Вар.: Радченко, с. 107, № 162, Дзятлаўская вол. Гомельскага п. Н. р.:

Аўсяна лічка, саламяны нос,
Ды чаго цябе, Маўрачка, за яго чорт нёс?

АІМЭФ, ф. 8, воп. 83, спр. 217, сш. 1, л. 18, 1983 г., в. Бянёў Жыткавіцкага р.

1174. Хвалілася млада Зосечка сама

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 65, сш. 2, л. 37. Зап. І. І. Лушчыцкая ў 1961 г. у в. Пронькі Мядзельскага р. ад Л. О. Роліч, 1896 г. н.

1175. Маладая дзевачка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 24, сш. 6, л. 46—47. Зап. Г. І. Яблонская ў 1967 г. у в. Баяры Валожынскага р. ад В. М. Шумель, 1912 г. н.
Вар.: ф. 8, воп. 75, спр. 106, сш. 1, л. 2, 1975 г., в. Гарадок Маладзечанскага р.

1176. У што й, у што й, маладая Манечка глядзела

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 81, сш. 3, л. 40. Зап. С. Т. Бахмет у 1974 г. у в. Сакаўшчына Валожынскага р. ад Г. І. Ракавец, 65 г.
Вар.: воп. 2, спр. 52, сш. 2, л. 17, 1972 г., в. Каханавічы Верхнядзвінскага р.; воп. 82, спр. 197, сш. 1, л. 51, № 25, 1972 г., в. Калыбань Брагінскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 29, сш. 7, л. 5—6, 1965 г., в. Алянец Смаргонскага р.; спр. 37, л. 28, 1971 г., в. Маркава Маладзечанскага р.; спр. 47, сш. 27, л. 3, 1953 г., Докшыцкі р.; Гуковскі, с. 333, Нова-Аляксандраўскі п. Н. р.:

Руда барода, як у смурода,
Чорныя вусы, як у пакусы;

Ў Сегну, с. 195, № 6, Дзісенскі п.; Шейн, с. 609, № 573, в. Дуброўкі Лепельскага п.; ЦНБ АН БССР, ф. 3, воп. 1, адз. зах. 4, л. 46, 1936 г., м. Краслава Дзвінскага п.; Нугуповіч, с. 119, 1877 г., в. Пілімы Свянцянскага п.; Гілевіч, 1979, с. 310, в. Карані Смаргонскага р.

1177. А ў гародзе жоўта маркоўка сядзела

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 8, л. 25. Зап. А. С. Емяльянаў у 1960 г. у в. Цяцерын Бялыніцкага р. ад Я. М. Каратковай, 1907 г. н.
Вар.: ф. 8, воп. 78, спр. 144, сш. 4, л. 46, 1978 г., в. Пятровічы Кармянскага р.; воп. 73, спр. 75, сш. 3, л. 32, 1973 г., в. Папоўшчына Кіраўскага р. Н. р.:

На ім світа лыкам шыта — чужая...
Боты новыя, пяты голыя — чужыя;

воп. 77, спр. 133, сш. 1, л. 90, 1977 г., в. Старое Сяло Рагачоўскага р.; ГДУ, в. Бабічы Рэчыцкага р.; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 76, л. 116, в. Старое Сяло Ушацкага р.

1178. А ў гародзе жоўта маркоўка сядзела

ГДУ, сш. 51, л. 2. Зап. В. І. Ваўчкова ў 1981 г. у в. Хоўхла Буда-Кашалёўскага р. ад Т. А. Сярбуновай, 1913 г. н.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 164, сш. 5, л. 6, 1979 г., в. Крыпулі Докшыцкага р.; воп. 1, спр. 67, сш. 3, л. 31, 1961 г., в. Крупнікі Крывіцкага р.; воп. 73, спр. 72, сш. 3, л. 68, 1973 г., в. Стаўпішчы Кіраўскага р., Гілевіч, 1974, с. 72—73, в. Альсевічы Мядзельскага р.

1179. А ў гародзе жоўта морквачка сядзела

Ніва, № 18, 6 мая 1979 г. Зап. на Беласточчыне.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 54, л. 198, Гайнаўскі п.; ф. 8, воп. 73, спр. 71, сш. 1, л. 80, 1973 г., в. Пяшчанка Асіповіцкага р. Н. р.:

Да што ж бы вам, мае сястрыцы, да таго, да таго,
Прыхінулася маё сэрдацька да яго, да яго.
Сам харошы, кішэні грошай у яго.

1180. Ой, на што ты, млада дзяўчына, глядзела

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 116, сш. 6, л. 81. Зап. А. А. Рудаўская ў 1976 г. у в. Казлы Нясвіжскага р. ад М. М. Галяк, 1896 г. н.

1181. Ці табе, дзевачка, сораму не было

ГДУ. Зап. А. Губанова ў 1976 г. у пас. Новая Ніва ад Я. В. Перапеча, 76 г.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 4, сш. 8, л. 3, 1951 г., в. Васільчыцы Капыльскага р.

1182. Ён чоран, як воран

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. С. М. Лобач у 1979 г. у в. Дзёрнавічы Верхнядзвінскага р.

1183. Не плач, Анечка, не тужы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 144, сш. 1, л. 77. Зап. Г. А. Барташэвіч, Л. П. Барабанова ў 1978 г. у в. Барсукі Кармянскага р. ад Ю. С. Анішчанка, 1917 г. н.

1184. А ўелі дачку, уелі

БДУ, папка 10, сш. 3, л. 11. Зап. Т. С. Сербантовіч у в. Ордаць Шклоўскага р. ад М. С. Сідорынай, 1912 г. н.

1185. Ты глянь, Мар'ечка, пад лаўку

Добровольскі, с. 118—119, № 260. Зап. у в. Слабада Смаленскага п.

Вар.: с. 118, № 259, там жа; Шейн, 1, с. 430, № 7, в. Буланіна Духаўшчынскага п. Н. р.:

Да куды ж ты, Машанька, глядзела,
Што за грыбатага захацела?
А ён жа грыбат, непрыгож;

Шлюбскі, с. 104, № 182, 1918 г., в. Крутое Веліжскага п.; Р у р і і с к і,
с. 105—106, поўнач Беларусі; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 110, сш. 1, л. 9,
1967 г., в. Галёнкі Горацкага р.

1186. Што ты, Даротка, замуж хацела

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 13, л. 136. Зап. Я. Пруцкая ў 1844 г. у
в. Брэмяры Індраўскай вол. Даўгаўпільскага п.

1187. Вішанне-грушанне садовае

Шлюбскі, с. 40—41, № 47. Зап. у Вязменскай вол. Веліжскага п.

1188. Маладая Марыська

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 44, сш. 8, л. 7. Зап. С. А. Арцюкевіч у
1971 г. у в. Узбалаць Валожынскага р. ад Г. І. Іванчык.

1189. Ой, чыкель, чыкель, пакрый дарожкі

ГДУ. Зап. Т. Лычакова ў 1980 г. у г. п. Тураў Жыткавіцкага р. ад
Н. М. Амельчышынай, 54 г.

1190. Хто вам, баяры, прыказаў

Людоговскі, с. 2. Зап. у Дарагабужскім п. Смаленскай губ.
Вар.: Д об р о в о л ь с к і й, с. 118, № 257, в. Слабада Смаленскага п.
Н. р.:

А ў яго ногі крывыя, падстаўце яму другія...
А ў яго зубы рэдкі, як у чорта клеткі;

с. 118, № 258, в. Слабада Смаленскага п.; Ш е й н, I, с. 357, № 7, в. Ма-
настыршчына Мсціслаўскага п.

1191. Што на нашым маладым, маладым

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 150, сш. 2, л. 73, № 50. Зап. К. П. Кабаш-
нікаў у 1978 г. у в. Глыбочыцы Чачэрскага р. ад групы жанчын.

1192. Шкода цябе, Настулька, што ты хараша

Романов, VIII, с. 366. Зап. у Каралеўскай вол. Віцебскага п.
Вар.: Р а д ч е н к о, с. 98, № 123, Дзятлаўская вол. Гомельскага п.

1193. Чаго ты, Гагначка, паквапіла за яго

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 40в, сш. 77, л. 8. Зап. Е. С. Адамовіч у
Валожынскім р.
Вар.: воп. 9, спр. 13, сш. 2, л. 7, в. Янова Барысаўскага р.

1194. Што табе, мая дзеванька, за дзіва, за дзіва

Романов, I—II, с. 348, № 49. Зап. у Сенненскім п.

Вар.: Добровольскі, с. 188, № 456, в. Інькава Парэцкага п.

1195. А ў гародзе рута, ляля сядзела

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 146, сш. 1, л. 11. Зап. В. І. Скідан у 1978 г. у в. Дзяляцічы Навагрудскага р. ад І. К. Хацяловіч, 1924 г. н.

1196. На каго ты, Пёклячка, паўпавала

Радченко, с. 80, № 43. Зап. у Дзятлаўскай вол. Гомельскага п.

Вар.: АКЛМПІ, ф. 1, воп. 80, спр. 2, сш. 1, л. 13, 1980 г., в. Судкова Хойніцкага р. Н. р.:

— На каго ты, дзевачка, заглядзелася,
Што ты сабе да такога да выгледзела...
— Заглядзелася я, дзевачкі, на балота,
Палюбіла я хлопчыка, як злота;

Дембовецкі. Доп., с. 15—16, № 71, Магілёўская губ.; Захарава, 1984, с. 109, № 187, 1977 г., в. Рамязы Ельскага р.; Бессараба, с. 248—249, № 99, Бельскі п.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 72, сш. 6, л. 42, в. Бокаў Мазырскага р. Н. р.:

А конікі варанья на стайні стаяць,
А жупанікі зялёныя ў суседа ляжаць;

спр. 92, в. Лібараўшчына Докшыцкага р. Н. р.:

— Ой, што ж ты, маладая Ганначка, надумала,
Што нялюбаму правую ручку дала?
— Ой, што ж вам, добрыя людзі, да таго,
Як нам бог спаможа, то будзем мець і свайго.

1197. Ай, вумная-разумная Настулька

Шейн, I, с. 52, № 73. Зап. у Віцебскім п.

1198. Ой, што ты сабе, малада Галечка, зрабіла

ГДУ. Зап. І. А. Галуза ў 1979 г. у в. Дудзічы Калінкавіцкага р. ад С. А. Піліпейка, 66 г.

1199. Ой, куды ж ты, дзевачка, глядзела

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 150, сш. 1, л. 15. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1978 г. у в. Кляпіна Кармянскага р. ад групы жанчын.

Вар.: воп. 76, спр. 119, сш. 2, л. 22, 1976 г., в. Пятрылавічы Стаўбцоўскага р.

1200. Наш Бронечка — прастата

Сахараў, с. 109, № 304. Зап. у в. Шушкі Лудзенскага п.

1201. Наш малады

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 39, сш. 7, л. 15. Зап. І. К. Цішчанка ў 1956 г. у в. Дзяляцічы Любчанскага р. ад М. І. Клімавіч.

1202. Гонар, гонар маладому

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 55, сш. 32, л. 4. Зап. Н. Я. Кудраўцава ў в. Слаўкава Нясвіжскага р. ад П. Я. Пронец, 1889 г. н., Ю. І. Рымашэўскай, 1893 г. н.

Вар.: спр. 52, сш. 3, л. 3, 1972 г., в. Асавец Любанскага р.; спр. 69, л. 91, в. Ласінка Гайнаўскага п. Беластоцкага ваяв.; ф. 8, воп. 84, спр. 1, сш. 1, л. 3, 1984 г., Кармянскі р.; Шейн, III, с. 417, в. Дзякавічы Мазырскага п.

1203. А нашаму да маладому

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 143, сш. 1, л. 27. Зап. Л. А. Малаш у в. Сіманавічы Глускага р. ад А. Р. Мігас, 1911 г. н.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 52, сш. 1, л. 5, 1972 г., в. Нарэйшы Мядзельскага р. Н. р.:

Пасціць свіння каля дому.
Ён баіцца ў лес гнацца,
Каб з ваўком не спаткацца.

1204. Ходзь маленька, адважненька Манечка

БДУ, папка 1, сш. 37, л. 12. Зап. А. І. Камінская, А. С. Федзюковіч у в. Жасціннае Лагойскага р. ад Е. М. Гатоўка, 70 г.

1205. Ой, у полі, полі дубовая лазня

БДУ, папка 5, сш. 7, л. 4. Зап. Л. Круглая, З. Кулеш у в. Падмажжа Капыльскага р. ад С. Д. Галоцік, 73 г.
Вар.: Fedegowski, с. 373, № 730, каля Ляхавіч і Клецка ў Слуцкім п.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 50, сш. 2, л. 40, 1942 г., в. Гусакі Нясвіжскага р.

1206. На каго ж ты, красна Валечка, глядзела

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 145, сш. 5, л. 54—55. Зап. Л. А. Малаш у 1978 г. у в. Моруна Іўеўскага р. ад Я. М. Ліхарад, 1904 г. н.

1207. Ды куды, куды, малада дзевачка, глядзела

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 10. Зап. у 1978 г. у в. Лібараўшчына Докшыцкага р. ад Б. І. Стрымінскай, 1894 г. н.

1208. А я ў свае мамкі на адыходзе

ГДУ. Зап. у в. Барбароў Мазырскага р. ад Г. М. Васько, 61 г.
Вар.: КСД, № 350, 1957 г., в. Парэчча Гродзенскага р. Н. р.:

Расла я ў мамкі на выгодзе,
Садзіла парэчкі я на гародзе.

1209. Сеяла чорны рэшкі ў агародзе

БДУ. Зап. Е. Лявончанка ў 1979 г. у в. Дудзічы Калінкавіцкага р. ад
Н. Ф. Змушко, 77 г.

1210. Да куды ты, Марышка, глядзела

Шейн, I, с. 348, № 30. Зап. у Гомельскім п.

1211. Каб табе, дзевачка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 45, сш. 2, л. 13. Зап. Л. М. Салавей у
1966 г. у в. Агароднікі Валожынскага р. ад А. Ф. Салавей, 71 г.
Вар.: БДУ, папка 5, сш. 25, л. 2, 1980 г., в. Цеснавая Івянецкага р.;
Янчук, с. 60, № 46, в. Строчыца Мінскага п.

1212. Трэба было, Волечка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 96, сш. 4, л. 10. Зап. Г. А. Барташэвіч у
1975 г. у в. Явішчы Уздзенскага р. ад Я. К. Лукашэвіч, 68 г.
Вар.: БДУ, в. Дабрынёва Дзяржынскага р.

1213. Што будзеш, Манечка

БДУ, папка 8, сш. 28, л. 1. Зап. В. В. Іўчанка, А. М. Кушаль у в. Лі-
пяні Маладзечанскага р. ад Г. І. Дарожка, 67 г.

1214. Ці ты, зязюля, ў цёмным лесе не жыла

БДУ, папка 8, сш. 51, л. 2, № 5. Зап. З. В. Нікіціна ў 1969 г. у в. Рэк-
та Горацкага р. ад Е. Д. Нікіцінай, 65 г.

1215. Ты, кукушачка, у цёмным лесе не была

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 54, л. 194. Зап. у в. Пасынкі Гайнаўска-
га п. ад Я. Грыгарук.

1216. Не глядзі, Танечка, што красіў

ВПІ. Зап. у г. п. Багушэўск Сенненскага р. ад Л. Д. Соладава, 1935 г. н.

1217. Ці я ў цябе, мая маці, не дзяцінка была

ГДУ. Зап. Ефімовіч у 1982 г. у в. Беразнякі Жыткавіцкага р. ад Т. Ні-
кановіч.

1218. Маладая Ганначка

Гілевіч, 1979, с. 309, в. Слабін Капыльскага р.

1219. Да куды іду, да не ведаю

Малевиц, с. 89, № 13. Зап. у в. Карцэвічы Слуцкага п.

1220. Маладзенька дзевачка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 45, сш. 3, л. 2. Зап. Л. М. Салавей у 1967 г. у в. Агароднікі Валожынскага р. ад А. Ф. Салавей, 71 г.

Вар.: спр. 29, сш. 7, л. 6, 1965 г., в. Алянец Смаргонскага р.; спр. 37, сш. 1, л. 57, 1971 г., в. Маркава Маладзечанскага р. Н. р.:

Прап'е каня і сядзельца,
Прап'е і твае палаценца;

спр. 67, сш. 21, л. 5, 1969 г., в. Лужаны Дзяржынскага р.; спр. 77, сш. 23, л. 7, в. Грабянец Чэрвеньскага р.; воп. 9, спр. 13, сш. 12, л. 3, 1964 г., в. Пухавічы Пухавіцкага р.; воп. 8, спр. 1, сш. 29, л. 1, 1948 г., в. Гатава Мінскага р. Н. р.:

Прыйдзе дамоў ды напіўшыся,
Сядзе за сталом ды не мыўшыся.
— Мой любку, ды вада ў кубку,
Ручнічок ды на колічку,
Утрыся, мой саколічку,
Да спаткі лажыся;

ф. 8, воп. 78, спр. 156, сш. 2, л. 29, 1978 г., в. Бакшты Іўеўскага р. Н. р.:

Дзе пойдзе — забавіцца,
Дзе ночку начуе,
Там дзянёк перадное;

сш. 6, л. 5, 1978 г., в. Тучына Маладзечанскага р. Н. р.:

Дзе гарэлка і мядок,
Там і ночка, і дзянёк,
Дзе чаркі зазвоняць,
Туды яго чэрці гоняць;

воп. 74, спр. 83, сш. 4, л. 9, 1974 г., в. Пруды Стаўбцоўскага р.; ВПІ, в. Весніна Верхнядзвінскага р.; Гілевіч, 1979, с. 300, в. Пуцяўшчына Мінскага р.; РГТ, ф. 4, № 13, л. 4, № 6, 1840—1850 гг., м. Валожына Ашмянскага п.

1221. Маладая дзевачка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 17. Зап. у 1978 г. у в. Скірдзімі Смаргонскага р.

1222. Маладая дзевачка, ты сядзіш, абедзеш

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 13, сш. 2, л. 10. Зап. М. І. Смаленская ў в. Янова Барысаўскага р.
Вар.: воп. 10, спр. 68, л. 64, 1956 г., в. Барысаўка Гайнаўскага п. Н. р.:

— Што ж ты, Марыся, думала,
Як на тую гібку кладку ступала.
— Ой, думала я, мае дзеванькі, ўтануці,
Як за такою горкаю п'янічэнькаю жыці.

1223. І прыляцелі два галубчкі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 139, сш. 1, л. 23. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1977 г. у в. Завеж'е Салігорскага р. ад групы жанчын.
Вар.: воп. 1, спр. 74, сш. 2, л. 22, 1962 г., в. Ганчароўка Капыльскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 406, сш. 47, л. 4, в. Ананчыцы Старобінскага р.; спр. 93, 1981 г., в. Беражцы Столінскага р.; спр. 59, л. 220, в. Барысаўка Гайнаўскага п. Н. р.:

Усе ночанькі п'е, гуляе, прыйдзе дадому — разбой мае,
Ён усю дружыну разганяе, дзяўчыненьку пакідае;

Адраджэнне, с. 259, № 25, 1912 г., в. Мікалаеўшчына Мінскага п.; Малевич, с. 88, № 11, в. Малева Слуцкага п. Н. р.:

Прыляцелі да саколікі да й селі за столікам,
Мёд-віно п'юць, за столікам пахаджаюць
Да дзевачку падмаўляюць;

ГДУ, 1980 г., г. п. Тураў Жыткавіцкага р., в. Верхні Млын Гомельскай вобл.; Васильева, с. 443, Грабоўская вол. Мазырскага п. Пасля прыходу маладога свацці спяваюць. Н. р.:

Прыляцела сарока, села на акенца да сказала:
— Чэ-чэ-чэ, твой Іванка на двор едзе.
Сівы голубы наляцелі, белы жэмчуг развярцелі,
Сталі буркаваці, Ганначцы праўду казаці.

1224. У што, у што наша Валечка глядзела

БДУ, папка 8, сш. 49, л. 1. Зап. Л. Баран у 1968 г. у в. Баяры Вілейскага р. ад П. В. Усціновіч, 1914 г. н.
Вар.: папка 9, сш. 1, 1977 г., в. Ліпень Асіповіцкага р.; ДГМ, ф. 56, папка 1, л. 457, 1839 г., Ігуменскі п.; Дембовецкі, с. 569, № 205, м. Горы Чавускага р.; с. 69, № 554, Аршанскі п.; Дембовецкі. Доп., с. 15, № 70, Магілёўская губ. Н. р.:

— Што вам, дзевачкі, да таго,
Хоць п'яніца й няўдаліца, а ён мой;

Шейн, І, с. 27, в. Паляны Барысаўскага п.; с. 230, в. Дзмітравічы Бярэзінскага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 99, сш. 2, л. 40, № 9, 1965 г., в. Бальшая Міцькаўшчына Аршанскага р. Н. р.:

А ў гародзе маркоўка завяла,
Тамарачка за харошага папала,
А ў гародзе марковачка прапала,
Наша Томачка за п'яніцу папала;

спр. 64, сш. 3, л. 24, 1965 г., в. Луды Дубровінскага р.; спр. 94, сш. 3, л. 24,
1965 г., в. Вялікае Сяло Лёзненскага р.; спр. 43, сш. 3, л. 7, 1959 г., в. Не-
крашава Багушэўскага р. Н. р.:

А ў гародзе вярцінечка цвіцела,
Наша Волечка за харошага хацела,
Як прыйшлося, за п'яніцу заляцела;

воп. 75, спр. 93, сш. 3, л. 65, 1975 г., в. Старыя Ляды Чэрвеньскага р. Н. р.:

Што сем жа год ён на сметніку валяўся,
На восьмы гадок табе, маладой, астаўся.
Ён п'яніца, ён нядбайніца, штодзень п'е;

ф. 13, воп. 9, спр. 13, сш. 15, л. 2, 1964 г., в. Панкратаўка Горацкага р.
Н. р.:

Ці ў сук, ці ў пень наша Настачка глядзела,
Што за такога, за п'яніцу хацела;

спр. 27, сш. 4, л. 1, 1959 г., в. Прыяміна Крупскага р.; воп. 10, спр. 83,
сш. 68, л. 6, 1975 г., в. Кімія Барысаўскага р.; спр. 52, сш. 21, л. 9, 1972 г.,
в. Зябкі Глыбоцкага р. Н. р.:

А сам рабы, а нос даўгі, некрасіў;

воп. 4, спр. 8, сш. 2, л. 14, 1970 г., в. Каценавічы Астравецкага р. Н. р.:

Даўганосы, крываногі, гарбаты,
А ты думала, што ён вельмі багаты;

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 27, 1977 г., в. Парэчча Аршанскага р.

1225. Ой, прапала мая доля, прапала

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 1, сш. 4, л. 10. Зап. А. В. Бізук у 1963 г.
у в. Барцякі Шчучынскага р. ад М. І. Сакель, 60 г.

1226. Ой, у агародзе да рута-мята расцвіла

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 145, сш. 2, л. 15. Зап. Л. А. Малаш у
в. Ятра Навагрудскага р. ад А. К. Ясевіч, 1909 г. н.

1227. На гарэ жыта, не ярыца

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 86, сш. 1, № 52. Зап. А. С. Ліс у 1964 г. у
в. Расла Смаргонскага р. ад Н. Р. Аўласенка, 1909 г. н., і інш.

1228. А што мамачка зрабіла

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 36, сш. 1, л. 34. Зап. Л. М. Салавей у 1970 г. у в. Гіры Астравецкага р. ад С. П. Бароўскай, 1923 г. н.

1229. А наш малады, як барсук руды, без вусоў

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 75, сш. 7, л. 2. Зап. Я. Курыла ў 1973 г. у в. Балтагузы Мядзельскага р. ад М. І. Курыла, 53 г.

1230. Не дарос, не дарос Ванечка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 6, сш. 2, л. 33. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1968 г. у в. Белая Дуброва Касцюковіцкага р. ад К. Кавалёвай.

Вар.: воп. 78, спр. 150, сш. 1, л. 36, 1978 г., в. Струмень Кармянскага р. Н. р.:

Яму думалася, што ў дарозе,
Ажно ў цёшчы на парозе;

спр. 9, сш. 2, л. 2, 1968 г., в. Трасцяно Хоцімскага р.; БДУ, папка 6, сш. 4, л. 5, Віцебская вобл.; Романов, I—II, с. 351, № 62, Сенненскі п.; Шейн, I, с. 357, № 6, в. Манастыршчына Мсціслаўскага п.

1231. Не дарос Мішачка, не дарос

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 93, сш. 3, л. 16. Зап. Л. М. Салавей, Л. П. Барабанава ў 1975 г. у в. Рэчкі Чэрвеньскага р. ад М. К. Каляда, 1917 г. н., Н. П. Шалупенка, 1915 г. н.

1232. Кукавала зязюля, што лес гол

Романов, VIII, с. 504. Зап. у Мсціслаўскім п.

Вар.: Романов, I—II, с. 346, № 38, Сенненскі п.; Гарэцкі, с. 49, № 122, в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага п.; АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 32, сш. 21, л. 3, г. п. Заслаўль Мінскага р. Н. р.:

Кувала зязюлечка, што бор мал,
Куды ні палячу — блізка край.
Ні гняздзечка ў ім савіваць,
А ні зімачку зімаваць;

сш. 13, л. 10, 1965 г., в. Балотцы Любчанскага р.; спр. 40а, сш. 27, л. 4, в. Карабы Глыбоцкага р.; спр. 56, сш. 2, л. 6, в. Данюшава Смаргонскага р.; ф. 8, воп. 81, спр. 190, сш. 2, л. 22, 1981 г., в. Фатынь Бешанковіцкага р.

1233. Кукавала зязюля, аж лес вяў

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 16. Зап. у Слуцкім р.

1234. Сядзела Ніначка дваццаць лет

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 69, сш. 2, л. 30. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1973 г. у в. Іскань Быхаўскага р. ад А. С. Ганчаровай і інш.

Вар.: воп. 77, спр. 128, сш. 6, № 15, 1977 г., в. Асмолавічы Рагачоўскага р.; воп. 80, спр. 178, сш. 5, л. 79, 1980 г., в. Якімава Слабада Светлагорскага р.; ф. 13, воп. 9, спр. 8, л. 28, 1960 г., в. Цяцерын Бялыніцкага р. Н. р.:

Пайду я, малада, па дровы,
Я ж яго панясу ў прыполе;

воп. 10, спр. 82, сш. 47, № 4, 1974 г., в. Караліна Стаўбцоўскага р. Н. р.:

Ой, іду я, малада, з вадою,
А ён памаленьку за мною;

спр. 45, сш. 1, л. 8, 1947 г., в. Агароднікі Валожынскага р.; БДУ, папка 6, сш. 12, л. 6, в. Дудзінка Крупскага р.; Гілевіч, 1973, с. 277, в. Лебедзева Маладзечанскага р.; Радченко, с. 71, № 11, Дзятлаўская вол. Гомельскага п.; Шырма, с. 280, № 268, 1928 г., м. Мядзел Пастаўскага п.

1235. Ой, бор-барочак гарненькі

АКЛМП, ф. 1, воп. 80, спр. 2, сш. 2, л. 42. Зап. А. Андросік у 1980 г. у в. Судкова Хойніцкага р. ад А. А. Нельпо.

1236. Плакала Дуначка да тры вечары

Добровольскій, с. 161, № 394. Зап. у в. Войніна Мсціслаўскага п.

1237. А я, маладзенька, заручона

Шейн, с. 580. Зап. у в. Старое Сяло Віцебскага п.

1238. Ужо ў цябе, Каролька, вус і барада

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 64, сш. 38, л. 1. Зап. Я. І. Кастэцкая ў 1964 г. у в. Лучыцы Дзяржынскага р. ад Г. І. Голуб.

1239. Наш дзяцінка вус-барада

Fedegowski, с. 378, № 747. Зап. каля Ляхавіч і Клецка ў Слуцкім п.

1240. Да сядзела дзевачка за сталом

Малевиц, с. 88, № 10. Зап. у в. Альхоўка Слуцкага п.
Вар.: Fedegowski, с. 465, № 1074, каля Моўчадзі ў Навагрудскім п.; с. 403, № 838, каля Ляхавіч і Клецка ў Слуцкім п.

1241. Ляцела зязюля цераз сад куючы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 54, сш. 2, л. 15—16. Зап. С. Т. Бахмет у 1972 г. у в. Лявонаўцы Міёрскага р. ад З. К. Рублеўскай.

1242. Не трапячыся, асіна

ДГМ, ф. 56, папка 276, л. 426. Зап. у Ігуменскім п.

1243. Да ты, ластаўка вілаватая

АН СССР, ф. 134, воп. 2, адз. зах. 14, л. 37, № 159. Зап. В. К. Логін у 1914 г. у в. Моладава Навагрудскага п.

1244. Пайду я, малада, па ваду

ДГМ, ф. 56, папка 276, л. 425. Зап. у Ігуменскім п.

1245. За што цябе, Манечка, бог пакараў?

Гілевіч, 1979, с. 308, в. Мікалаеўшчына Стаўбцоўскага р.

1246. За што цябе, млада Вэрцечка, бог скараў

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 52, сш. 10, л. 3. Зап. А. Вярцінская ў 1972 г. у в. Мінчакі Мядзельскага р. ад А. Н. Вярцінскай.

Вар.: спр. 83, сш. 61, л. 10, 1974 г., в. Весніно Лагойскага р. Н. р.:

Харошыя любілі, брыдкі ўзяў,
Не п'е ні гарэлкі, ні віна,
А сядзіць пры боку, як змяя;

Гілевіч, 1974, с. 373, в. Янова Дзяржынскага р.; БДУ, папка 3, сш. 54, л. 1, в. Цеплень Уэдзенскага р.

1247. Да ці я табе, мая мамка, дадзела

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 156, сш. 1, л. 39. Зап. А. С. Ліс у 1978 г. у в. Ягадзень Івянецкага р. ад Г. Боська, 1903 г. н.

Вар.: воп. 1, спр. 39, сш. 3, л. 25, 1956 г., в. Тонеж Тураўскага р.; воп. 2, спр. 19, сш. 1, л. 73, 1969 г., в. Харомск Столінскага р.; воп. 76, спр. 116, сш. 5, л. 40, 1976 г., в. Заастрэчча Клецкага р.; спр. 116, сш. 6, л. 83, 1976 г., в. Казлы Нясвіжскага р.; Розенфельд, с. 52, № 74, в. Мігаўка Вілейскага п.; Fedegowski, с. 373, № 729, каля Ляхавіч і Клецка ў Слуцкім п.; БДУ, папка 9, сш. 42, л. 12, 1970 г., в. Паляны Барысаўскага р.; Гілевіч, 1974, с. 396, м. Целяханы Пінскага п.; Гілевіч, 1979, с. 353, в. Пяцеўшчына Мінскага р. і с. 357.

1248. Яхім дзевушак запрасіў

Добровольскі, с. 119, № 261. Зап. у в. Слабада Смаргонскага п.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 98, л. 78, 1975 г., в. Маканавічы Лоеўскага р.

1249. Да па чом пазнаць удаўца?

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 67, сш. 1, л. 33. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1961 г. у в. Блізнікі Мядзельскага р. ад А. Г. Смятанка, 1901 г. н.

Вар.: воп. 76, спр. 117, сш. 4, л. 34, 1976 г., в. Пышна Лепельскага р.
Н. р.:

Па чым узнаць, што дзеткі?
Сеў за столікам без кветкі;

Гілевіч, 1979, с. 316, в. Кулікова Мядзельскага р.

1250. Па чым пазнаць удаўца!

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 6. Зап. у Вілейскім р.

1251. Не ідзі, Манечка, за ўдаўца

Пол. этн. сб., с. 270, № 19. Зап. у 1957 г. у в. Сіманавічы Драгічынскага р.

1252. Знаць, знаць, удаўца

Federowski, с. 483, № 1154. Зап. каля Моўчадзі ў Навагрудскім п.

1253. Чым цябе, дзевачка, бог пакараў

Малевиц, с. 103—104, № 61. Зап. у в. Малева Слуцкага п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 124, сш. 3, № 46, 1976 г., в. Панюцічы Нясвіжскага р.

1254. Хорошая-прыгожая Настуська

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 25. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1978 г. у в. Родабысь Шаркаўшчынскага р. ад К. А. Мелянцей, 71 г., М. М. Цітовіч, 73 г.
Вар.: Sielicki, с. 119, 1971 г., в. Будслаў Вілейскага р.

1255. Ці ж табе, Янечка, жаніха не стала

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 23, сш. 7, л. 7. Зап. Т. С. Гайдук у 1967 г. у в. Калюк Бярэзінскага р. ад Л. С. Гайдук, 60 г.

1256. Шэрая вязюлечка на дубочках лятала

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 5. Зап. у в. Маргі Ашмянскага р.

1257. Чаму, дзевачка, паквапілася на ўдаўца?

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 4. Зап. у в. Бярозаўка Смаргонскага р.

1258. Ой, смуцен, смуцен селезень на моры

АН СССР, ф. 134, воп. 2, адз. зах. 14, л. 32, № 145. Зап. В. К. Логін у 1914 г. у в. Моладава Навагрудскага п.

1259. Ад таго я стар і галованька сіва

ГДУ. Зап. у 1979 г. у Мазырскім р.

1260. Ці табе, Іванку, дзевак не стала

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 27, сш. 15, л. 13. Зап. М. С. Аўтух у 1966 г. у в. Шалясты Свіслацкага р. ад Д. С. Шыпуль, 78 г.

Вар.: ф. 8, воп. 78, спр. 145, сш. 4, № 79, 1978 г., в. Морына Іўеўскага р.; воп. 75, спр. 107, сш. 1, л. 7, 1975 г., в. Клінок Чэрвеньскага р. Н. р.:

Ці табе, бяроза, ды бяроз не стала,
Што тваё голлейка і к дубу прыстала?

АН СССР, ф. 135, воп. 2, адз. зах. 14, л. 32, № 146, 1914 г., в. Моладава Навагрудскага п.; Шырма, с. 161, № 147, 1932 г., в. Шакуны Пружанскага р.

1261. Ці табе, малойчык, дзевак не стала

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, л. 2. Зап. у Смаргонскім р.

1262. Хадзіла ўдовачка па садочку, хадзіла

Романов, VIII, с. 387. Зап. у Дрысенскім п.

1263. Лятуць пташачкі на тры стадачкі

Романов, VIII, с. 514. Зап. у Дзісенскім п.

1264. Ой, не ўсякайце ў полі таполі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 166, сш. 1, л. 59. Зап. І. І. Крук у 1979 г. у в. Перарост Добрушкага р. ад Е. М. Ананчанка.

1265. Ведер бярозу з караня хіляе

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 111а, л. 46. Зап. В. Новік у 1975 г. у в. Калядзічы Ваўкавыскага р. ад Р. М. Кахарчык, 1921 г. н.

1266. Дзяўчыначка мая заручоная

Гілевіч, 1974, с. 388. Зап. у в. Падбалоцце Зэльвенскага р.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 104, сш. 60, 1975 г., в. Улукі Слаўгарадскага р.

1267. Ах ты, дзяўчына, заручоная

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 1, сш. 2. Зап. А. І. Капітанчык у 1962 г. у в. Горка Слонімскага р. ад Ю. Казлоўскай, 55 г.

1268. Быстрая рэчка ваду замуділа

Гаўгоўска, с. 52—53. Зап. у Навагрудскім п.

1269. Між горачак, між даліначак

АІМЭФ, ф. 13, воп. 8, спр. 6, сш. 12, л. 6. Зап. В. Давыдчык у 1969 г.
у в. Абухаўшчына Калінкавіцкага р. ад А. Давыдчык.
Вар.: ГДУ, Піркі Брагінскага р.

1270. Мая ж ты мамачка, мая міла

ГДУ, сш. 16, л. 4. Зап. Т. Сапліцкая ў 1981 г. у в. Лапаціна Гомельскага р. ад М. І. Аўсеенкавай, 76 г.

1271. Завалілася мне дарожанька

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 145, сш. 5, л. 70—71. Зап. Л. А. Малаш у 1978 г. у в. Морына Іўеўскага р. ад В. А. Грыбоўскай, 1922 г. н.

1272. Цераз садочак, цераз зялёны

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 65, сш. 2, л. 28. Зап. І. І. Лушчыцкая ў 1961 г. у в. Пронькі Мядзельскага р. ад Л. О. Роліч, 1896 г. н.

1273. Закукавала вязюлечка ў майго бацькі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 84, сш. 13, л. 7. Зап. Н. К. Барсук у в. Рог Салігорскага р. ад К. А. Пузевіч, 71 г.

1274. Ой, чэраз сад, чэраз вінаград

ГДУ, 1982 г. Зап. у Кобрынскім р.

1275. Ойчанька мой родненькі, чаго мною чужаешся

ВПІ. Зап. у Глыбоцкім р.

1276. Прыляцела пава

ІРЛІ, к. 16, папка 1, л. 39. Зап. В. Падгарэльская ў 1929 г. у в. Слуцку ад В. Ф. Падгарэльскай, 48 г.

1277. Старое бёрда, новыя нічальніцы

РГТ, ф. 20, № 18, л. 16, л. 36. Зап. у 1904 г. у м. Турэц Навагрудскага п.

1278. Вой ні раз, ні два

ІРЛІ, к. 30, папка 3, № 2, л. 2. Зап. у 1932 г. у в. Рудня Жыткавіцкага р. ад М. Ф. Майстровіч, 42 г.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 67, сш. 21, л. 9, 1969 г., в. Лужаны Дзяржынскага р.; спр. 40, сш. 47, л. 5—6, 1953 г., в. Жабін Салігорскага р.; воп. 9, спр. 8, л. 73, 1960 г., в. Цлцерын Бялыніцкага р.; ф. 8, воп. 78,

спр. 147, сш. 1, л. 7, 1978 г., в. Крывічы Іўеўскага р.; БДУ, папка 5, сш. 18, л. 9, в. Пячное Лагойскага р.; Розенфельд, с. 22, № 28, в. Мігаўка Вілейскага п.; Мат., II, с. 51, в. Опаль Кобрынскага п.; Бессараба, с. 249, № 101, 1902 г., в. Любенка Бельскага п.; Радченко, с. 110, № 172, Гомельскі п.; Прозвицкая, с. 132—133, Сібір; Гілевіч, 1979, с. 262—263, в. Нявелічы Дзяржынскага р.; Гілевіч, 1973, с. 436, в. Слабада Лагойскага р.; Захарава, 1984, с. 244, № 773, в. Харомцы Акцябрскага р.; Бобровскій, с. 639, Сакольскі п. Гродзенскай губ.,

1279. Закукавала зязюлечка

АІМЭФ, ф. 2, воп. 7, спр. 6, сш. 2, № 120. Зап. Г. К. Антонаў у 1963 г. у в. Вынашэўка Рагачоўскага р.

Вар.: ф. 13, воп. 10, спр. 61, сш. 30, л. 4, 1953 г., в. Маляцічы Крычаўскага р.

1280. Цераз мой двор зеляненькі цяцера ляцела

БДУ, папка 12а, сш. 6, л. 7. Зап. у в. Жардзяжжа Лагойскага р.
Вар.: ГДУ, сш. 53, л. 7, 1982 г., Кармянскі р.

1281. Кляповая лісціначка ад ветру зляцела

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 47, сш. 8, л. 4—5. Зап. А. Л. Нікіпяровіч у 1952 г. у в. Чарты Пастаўскага р. ад В. А. Нікіпяровіч, 1912 г. н.
Вар.: спр. 31, сш. 25, л. 4, 1952 г., в. Слабада Заслаўскага р.

1282. Я думала, я гадала за пісара-пана

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 85, сш. 21, л. 7. Зап. А. Ю. Карлік у 1974 г. у в. Бушыкі Глыбоцкага р. ад А. І. Лагунёнак, 1900 г. н.

1283. Маладая дзеванька

Адраджэнне, с. 253, № 26. Зап. у 1912 г. у в. Мікалаеўшчына Мінскага п.

1284. Павалілася памяло

Гарэцкі, с. 29, № 62. Зап. у в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага р.
Вар.: Шлюбскі, с. 190, № 461, 1923 г., в. Таўсцюкі Віцебскага п.

1285. Шэрая зязюлечка

БДУ, папка 12, л. 3. Зап. В. Бабіч у в. Казлы Вілейскага р. ад А. П. Доўгай, 67 г.

1286. Перабіралась, млада Марысю

Бессараба, с. 249, № 100. Зап. у в. Любанка Бельскага п.

1287. Вот табе, вутачка, вот табе, шэрая

Гарэцкі, с. 25—26. Зап. у в. Малая Багацькаўка Мсціслаўскага р.

1288. Вось табе, дзевачка, вось табе, сястрыца

БДУ. Зап. Г. К. Хромчанка, Русак у в. Ластавічы ад П. В. Ермаловіч.

1289. Ездзіла маці штопанядзелка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 77, сш. 20, л. 15. Зап. П. М. Івашка ў в. Светлая Клецкага р. ад М. Івашка.
Вар.: ф. 8, воп. 81, спр. 190, сш. 1, л. 80, 1981 г., пас. Крупкі Крупскага р.; БДУ, в. Суцін Пухавіцкага р.; Клісн, с. 77, № 6, в. Палонка Навагрудскага п.

1290. Цесценька-айцец

Шырма, с. 148, № 134. Зап. у 1963 г. у в. Замошша Слуцкага р.

1291. Хвалілася цешча зяцем, што зяць маладзенькі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 67, сш. 29, л. 2. Зап. В. І. Мураўская ў 1963 г. у в. Швакшты Мядзельскага р. ад А. Пляшак.
Вар.: спр. 77, сш. 23, л. 5, в. Грабянец Чэрвеньскага р.; ф. 8, воп. 1, спр. 67, сш. 1, л. 28, 1961 г., в. Блізнікі Мядзельскага р.; Гілевіч, 1973, с. 73, в. Альсевічы Мядзельскага р.

1292. Ах ты, цёшчына ды лукавая

Романов, VIII, с. 496. Зап. у Мсціслаўскім п. Малады з дружынай уваходзіць у хату да маладой, затрымліваюцца ў парозе каля печы. У гэты час ім дзяўчаты спяваюць.
Вар.: Добровольскій, с. 119, № 262, в. Слабада Смаленскага п.

1293. Хвалілася цешча зяцем

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 89, сш. 87, л. 4. Зап. Т. А. Цітовіч у 1968 г. у в. Новы Пагост Міёрскага р. ад А. С. Цітовіч, 84 г.

1294. Мая матуля, ох, валаўніца

КСД, № 37. Зап. Ф. Д. Клімчук у 1976 г. у в. Талейкі Швянчонскага р. ад С. В. Паўкшта, 1903 г. н.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 27, сш. 13, 1967 г., в. Гудзішнікі Воранаўскага р.; Карскі, с. 276, № 42, в. Беразавец Навагрудскага п.

ДАРЭННЕ

НАДЗЯЛЕННЕ МАЛАДОП

1295. Мой татачка, хлеб-соль стаўляеш

Гілевіч, 1979, с. 403. Зап. у в. Бабцы Докшыцкага р. Дораць і блага-слаўляюць.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 61, сш. 25, л. 3, в. Будзілаўцы Докшыцкага р. Пасля другога радка:

Сваю дачушку — людзям за служку...
Калі жыва буду, я табе адбуду.

1296. Выйду на даліну

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 39, сш. 5, л. 46. Зап. І. К. Цішчанка ў 1956 г. у в. Глінка Бярозаўскага р. ад Н. П. Налібовіч, 53 г.

Вар.: Захарова, 1984, с. 139, № 299, в. Парэчча Пінскага р.

1297. Госцейкі сабраныя, сазваныя

Шлюбскі, с. 96, № 163, 1920 г., в. Ужляціна Віцебскага п.
Вар.: Прозвіцкая, с. 125, Сібір. Н. р.:

Баццюшка (матушка) родны,
Чым будзеш сваю дачку дарыць:
Ці канём, ці валом,
Ці чыстым серабром?

Брат нявесты з такімі словамі падходзіць да бацькі і маці.

1298. Да збярыся, племячка, блізкае і далёкае

АН СССР, ф. 134, воп. 2, адз. зах. 14, л. 19, № 60. Зап. В. К. Логін у 1914 г. у в. Моладава Навагрудскага п.

1299. Збярыся, збярыся, племячка

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 56, сш. 9, л. 2. Зап. Т. Д. Макарэвіч у в. Швабы Лагойскага р. ад Г. М. Нарушэвіч.

Вар.: Шейн, І, с. 229, № 13, Навагрудскі п.; Мажэйка, с. 328, № 168, 1972 г., в. Шпакоўшчына Полацкага р. Н. р.:

Чужыя, свае родныя...
Запамагайце ж вы яе.

1300. Сабірайцесь людзі

Митропольская, с. 64, № 42. Зап. у в. Букінінкяй Швянчонскага р.

1301. Да перапiтая, ай, чарачка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 92а, ч. 1, л. 19. Зап. М. П. Гваздзёў у 1960 г.
у в. Азершчына Рэчыцкага р. ад Т. Лапацінай, 69 г.

1302. Дружка каравай нясе

ГДУ, сш. 32, л. 1. Зап. І. А. Каляда ў 1982 г. у в. Багуцічы Ельска-
га р. ад А. С. Каляда, 52 г.

1303. Кавалёў нанялі, штобы кузенькі кавалі

ГДУ, сш. 55, л. 4. Зап. Л. Данская ў 1982 г. у в. Савічы Брагінскага р.
ад А. В. Рэбна, 68 г.

1304. А хто ж купіць каравай

АІМЭФ, ф. 8, воп. 82, спр. 197, сш. 1, л. 179, № 62. Зап. В. І. Скідан
у 1982 г. у в. Кавалі Брагінскага р. ад М. С. Саўко, 1918 г. н.

1305. Я ж вам свашка-брашка

АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 269, л. 21, № 3. Свацця збірае дары.

1306. Даруйце, сватушкі

ВПІ. Зап. у 1981 г. у Віцебскім р.
Вар.: Захарава, с. 151, в. Гаравіца Драгічынскага р.; Барто-
шевнч, с. 151, 1902 г., м. Забычанне Магілёўскай губ. Н. р.:

Коні каваць, вазкі маляваць,
У вялікую дарогу ехаць;

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 10, сш. 1, л. 49, 1975 г., в. Бастынь Лунінецка-
га р. Н. р.:

А хто не будзе дары дараваці,
То той будзе з-за парожанька пазіраці.

1307. Пойдзем мы на вяселле маладуху дарыць

Сахараў, с. 81—82, № 211. Зап. у 1937 г. у в. Прыздайне Ілукстан-
скага п.

1308. Ці ў цябе, Ганначка, радзіны няма?

Захарава, 1984, с. 268. Зап. у в. Дружылавічы Іванаўскага р.
Вар.: Мат., II, с. 47, в. Опаль Кобрынскага п. Н. р.:

Майго баценьку злюбiла,
Ёсць каму сталу стаці
Да песенькі спяваці.

1309. Не дарыце Манечку

БДУ, папка 2, сш. 3, л. 3. Зап. Л. Андруш, В. Сцяпанавя ў 1970 г. у в. Закаліўе Лепельскага р. ад К. І. Размысловіч.

1310. А дарыце нашу Мар'ечку, дарыце

БДУ, папка 3, сш. 44, л. 5. Зап. В. М. Булыга ў в. Навасёлкі Лепельскага р. ад Д. І. Буйніцкай, 75 г.

1311. Дарыце сіротап'ю

Захаравя, 1984, с. 140, № 311. Зап. у 1970 г. у в. Салава Драгічынскага р.

1312. Ой, горкая каліначка ягадка

КСД, № 298. Зап. С. Х. Александровіч у 1950 г. у в. Красналуці Халопеніцкага р. ад Н. І. Гаспадарык.

Вар.: Sielicki, с. 132—133, 1975 г., в. Мікуліна Вілейскага р. Н. р.:

— Ой, абдорым, маё дзіцятка, абдорым,
Ну мы табе шчасця-долі не ўложым;

Гілевіч, 1979, с. 399, в. Асіпавічы Вілейскага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 158, сш. 1, № 13, 1979 г., в. Гняздзілава Докшыцкага р.; спр. 159, сш. 2, л. 92, № 91, 1975 г., в. Рабунь Вілейскага р.; воп. 75, спр. 102, сш. 2, л. 33, 1975 г., в. Восава Глыбоцкага р. Н. р.:

Не хаці ад іх ані злата, ні срэбра,
Толькі хаці долі, шчасця і хлеба;

ф. 13, воп. 10, спр. 40в, сш. 82, л. 1, 1950 г., в. Крыўкі Пліскага р.; БДУ, д., 1977, л. 84, в. Сваткі Мядзельскага р. Н. р.:

Хоць хочаць, хоць не хочаць — не ўложачь,
Хіба мамку тваю родную папросяць.
Яна шчасце, яна долю табе ўложыць;

папка 12, сш. 34, л. 1, в. Вітаўцы Вілейскага р. Н. р.:

Няхай цябе, маё дзіцятка, бог дарыць,
Няхай табе шчасце, долю ўложыць;

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 76, л. 40, 1976 г., в. Восава Глыбоцкага р. Н. р.:

Да палажы, ацец, матулька, на веку,
Ды каб было нам, маладзенькім, да веку.

1313. Нязвонкі цымбалы

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 151, сш. 1, л. 89, № 73. Зап. Т. К. Цяпкова ў 1978 г. у в. Газьба Гарадоцкага р. ад Г. З. Ткачовай, 1910 г. н.

1314. Ой, божа, божа, учыні нам гожа

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 141. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Ха-
рава Пружанскага п.

1315. Ай, божа, божа, я сына жаню

Куба, с. 246, № 122. Зап. у в. Данькава Смаленскай губ.

1316. А не дарыце — абнаравіце

БДУ, папка 9, сш. 25, л. 7. Зап. Г. Жыдко ў 1970 г. у в. Паляны Бары-
саўскага р. ад В. П. Муха, 1908 г. н.

Вар.: папка 2, сш. 1, л. 5, Крупскі р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 61,
сш. 2, л. 37, 1961 г., в. Шыпяны Смалявіцкага р.; Гілевіч, 1973, с. 238,
в. Дзмітравічы Бярэзінскага р.; Гілевіч, 1979, с. 401, в. Таўкачэвічы
Уздзенскага р., с. 402, в. Лапінцы Маладзечанскага р.; АФК, ф. 10, воп. 15,
спр. 77, л. 43, 1977 г., в. Лошніца Барысаўскага р.

1317. У дарогу, дзеванька, у дарогу

АІМЭФ, ф. 8, воп. 78, спр. 156, сш. 5, л. 5. Зап. А. С. Ліс у 1978 г. у
в. Моладава Карэліцкага р. ад Н. Новік, 1917 г. н.

Вар.: спр. 148, сш. 6, л. 88, № 28, 1978 г., в. Бурдзевічы Карэліцка-
га р. Н. р.:

А што я маю — усё табе даю,
Шчасця-долі не ўгадаю;

воп. 1, спр. 104, сш. 2, л. 17, 1966 г., в. Русакі Пастаўскага р.; Fedegow-
ski, с. 451, № 1017, каля Раготны, Дворца, Моўчадзі ў Слонімскім п.
Н. р.:

Да белы талер на талерцы палажы...
Добрым бытам, буйным жытам запаможа;

Захарава, 1984, с. 267, в. Дружылавічы Іванаўскага р.

1318. Пасадзілі нашу Лёлечку дарыці

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 74, л. 41. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1974 г.
у в. Двор Жэрчаніцы Ушацкага р. ад Е. Ф. Падсаднік, 61 г.

1319. Татулька мой родненькі

Шейн, I, с. 145, № 7. Зап. у в. Латыголычы Мінскага п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 13, л. 92, 1942 г., в. Каталава Лудзен-
скага п.; Шлюбскі, с. 72, в. Забудычына Полацкага п. Фольклор,
с. 132, № 158, в. Ламы Лудзенскага р. Песня-плач. Зварот нявесты да род-
ных і прысутных; Романов, VIII, с. 380, Лепельскі п.

1320. Як з раю, з раю сонечка ўстае

Чубинский, с. 666. Зап. у Кобрынскім п.

1321. Іванька ў татулькі дары просіць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 117, сш. 3, л. 66. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1976 г. у в. Стаі Лепельскага р. ад Т. С. Быкавай, 1911 г. н.

Вар.: БДУ, папка 6, сш. 4, л. 26, Віцебскі р.; Мажэйка, с. 303, № 153, 1973 г., в. Сталюгі Лепельскага р.

1322. Зязюля ад салаўя шчабятання ждзэць

Романов, VIII, с. 512. Зап. у Чэрыкаўскім п.

Вар.: Шейн, I, с. 23, № 14., вв. Мадзеліна, Воранава Віцебскага п.; Романов, I—II, с. 467, № 142, Сенненскі п.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 93, сш. 2, л. 12, в. Мазалава Віцебскага р.

1323. Бедавала дзевачка: «Мой божа»

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 45, сш. 1, л. 4. Зап. Л. М. Салавей у 1966 г. у в. Агароднікі Валожынскага р. ад А. Ф. Салавей, 71 г.

1324. Закукавала зязюлечка за сялом

Гілевіч, 1979, с. 402. Зап. у в. Бязярвічы Слаўгарадскага р.

1325. Сядзела Валечка на ганку

ВПІ. Зап. у в. Славені Талачынскага р.

1326. Да Колічак бацька просіць

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 130, сш. 2, л. 42, № 49. Зап. А. Канановіч у 1977 г. у в. Вялікі Рожан Салігорскага р. ад М. К. Гайдучэні, 59 г.

Вар.: воп. 1, спр. 59, сш. 1, л. 22, 1961 г., в. Шыпяны Смалявіцкага р.; ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 4, л. 130, № 126, 1936 г., в. Навасёлкі Барысаўскага р.; Гілевіч, 1973, с. 433, в. Слабада Лагойскага р.

1327. Села сабе Матрунка за сталом

Шейн, I, с. 20, № 10. Зап. у вв. Мадзеліна, Воранава Віцебскага п.

Вар.: Гілевіч, 1979, с. 399, в. Навасёлкі Лепельскага р., с. 399, в. Двор-Суша Лепельскага р.

1328. Ступіла Галечка на ганак

АІМЭФ, ф. 8, воп. 74, спр. 92, сш. 4, л. 50, № 96. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1974 г. у в. Абчуга Крупскага р. ад Г. Клімовіч і інш.

1329. Маладая Манечка

Захарава, 1984, с. 196, № 569. Зап. у 1979 г. у в. Гальцы Столінскага р.

1330. Не гніся, татачка, не гніся

Гілевіч, 1973, с. 75. Зап. у в. Альсевічы Мядзельскага р.

1331. Надзечка, здагадайся

Захарава, с. 152. Зап. у 1970 г. у в. Салава Драгічынскага р.

1332. Баценька каля стала стаіць

БДУ, папка 1, сш. 48. Зап. А. В. Брухан у в. Вулька Радавецкая Драгічынскага р. ад Э. Бычык, 60 г.

1333. Дзівіцеся, людзі, што за двіва будзе

Довнар-Запольскі, с. 37, № 279. Зап. у в. Святая Воля Пінскага п.
Вар.: с. 16, № 130, в. Дабраслаўка Пінскага п. Як дружкі ідуць да ма-
ладой. Абмен падарункамі. Н. р.:

Нашу дзеваньку да племячка даруе;

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 52, сш. 1, л. 87, № 94, 1972 г., в. Каханавічы
Верхнядзвінскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 37, сш. 1, л. 45, № 9, 1976 г.
в. Маркава Маладзечанскага р.

1334. Праступіце, добрыя людзі

Крачкоўскі, с. 73. Зап. у в. Гарадок Вілейскага п. Перапой пас-
ля адзявання чапца, перад падзелам каравая.

1335. У старану, сваток, у старану

БДУ, папка 1, сш. 48. Зап. А. В. Брухан у в. Вулька Радавецкая Дра-
гічынскага р. ад Э. Бычык, 60 г.

1336. Расступіцеся, баяры

Шейн, I, с. 473, № 31. Зап. у Смаленскай губ.

1337. Расступіцеся, баяры

Гілевіч, 1979, с. 404. Зап. у в. Камсамолец Мінскага р.
Вар.: Прозвіцкая, с. 125—126, Сібір; Дембовецкі, с. 554,
№ 74, Аршанскі п. Н. р.:

А вялікім дарам — пірагом,
Вечным падаркам — здароўем;

с. 569, № 201, Клімавіцкі п. Н. р.:

Прыступіце, міране, даруець татка хлебам-соллю;

Шлюбскі, с. 45, № 60, Вяэменская вол. Веліжскага п. Жаніх і яго госці заходзяць у хату, баяркі маладой садзяцца за стол і пачынаюць дарыць маладую. Баяркі спяваюць. Н. р.:

Ці серабром, ці дабром?
Не так серабром, як дабром;

ВПІ, в. Астраўскія Віцебскага р.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 110, сш. 1, л. 14—15, 1967 г., в. Галёнкі Горацкага р.; ф. 13, воп. 6, спр. 7, сш. 1, л. 28, в. Слаўнае Мсціслаўскага р. Н. р.:

Ці хлебам-соллю напярод,
Добрым шчасцем пасярод;

ф. 2, воп. 7, спр. 6, сш. 1, л. 28, 1963 г., в. Камароўка Мсціслаўскага р. Н. р.:

Ці хлебам-соллю сваёю,
Ці гаручаю слязою?
Даруець татачка ўсім дабром,
Усім дабром — серабром;

л. 33, 1963 г., в. Міхневічы Клімавіцкага р.

1338. Ой, слухайце, баяры, слухайце

АІМЭФ, ф. 8, воп. 83, спр. 209, л. 70. Зап. К. П. Кабашнікаў у 1983 г. у в. Лучыцы Петрыкаўскага р. ад К. М. Яўхімчык, 1908 г. н.

Вар.: воп. 81, спр. 184, сш. 3, л. 46, № 54, 1981 г., в. Слабажанка Хойніцкага р.; воп. 2, спр. 52, сш. 1, л. 55, № 53, 1972 г., в. Каханавічы Верхнядзвінскага р.; воп. 82, спр. 197, сш. 1, л. 15, № 19а, 1982 г., в. Карпаўка Брагінскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 71, сш. 1, л. 8, в. Бабруйкі Ельскага р.; спр. 61, сш. 12, л. 10, в. Тонеж Мазырскага р.; БДУ, в. Прыбалавічы Лельчыцкага р.; Можейко, с. 138, № 132, в. Вялікі Бор Хойніцкага р.; Чубинский, с. 652, в. Міхалкова Мазырскага п. Мел. на вар. З. Я. Мажейка.

1339. Пасядзьце, баяры, шаром

Захарава, 1984, с. 183, № 514. Зап. у 1975 г. у в. Скрыгалава Мазырскага р.

1340. Ой, дераз сад — дарога

Мозу́нскі, с. 293, № 821. Зап. у в. Галубіца Мазырскага п. Вярнуўшыся ў дом маладога, калі рэжуць яго каравай.

Вар.: с. 272, № 738, в. Дзякавічы Мазырскага п.

1341. І мая мамачка, ты дорыш мяне

Гілевіч, 1979, с. 404. Зап. у в. Бабцы Докшыцкага р.

1342. Татулечка мой, што дорыш мяне?

БДУ, папка 3, сш. 52, л. 4—5. Зап. А. М. Сэй у в. Воўча Докшыцкага р. ад Н. А. Батура, 60 г. Галашэнне маладой.

1343. Ды, брацітка мой, не дары цяпер

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 78, сш. 43, л. 11—12, № 24. Зап. Г. В. Якіменка ў 1974 г. у в. Замасточча Докшыцкага р. ад М. Б. Шыла, 1903 г. н. Маладая п'е брату.

1344. Стапавісь, радзіма, у адзіп рад

Захарава, 1984, с. 268. Зап. у в. Дружылавічы Іванаўскага р.

1345. Не стой, радзіма, за плячыма

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 19, сш. 2, л. 40, № 61. Зап. В. М. Мінкялевіч у 1948 г. у в. Гайкаўка Кобрынскага р. ад А. А. Панкраўчук, 1902 г. н. Вар.: Захарава, с. 152, 1970 г., в. Салава Драгічынскага р.

1346. Ой, родзе, родзе вельмі багаты

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 6, л. 47. Зап. В. І. Селівонік у 1960 г. у в. Тэльмы Брэсцкага р. ад Н. І. Селівонік, 1902 г. н.

1347. А каля стала сіняе мора

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 19, сш. 2, л. 40. Зап. В. М. Мінкялевіч у 1948 г. у в. Ланская Маларыцкага р. ад К. В. Аўдзялюк, 73 г. Калі за нявесту просяць грошы ў сватоў.
Вар.: Захарава, с. 144, 1970 г., в. Гаравіца Драгічынскага р.

1348. Шэрая зязюля, пер'е рабое

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 39, сш. 4, л. 21. Зап. І. К. Цішчанка ў в. Пяршаі Валожынскага р. ад Т. І. Вобрык, 56 г.

1349. Да дарыць маладую, да дарыць

БДУ, папка 3, сш. 36, л. 9. Зап. Л. Балабановіч у г. п. Дзісна Міёрскага р. ад П. Р. Кавалеўскай.

1350. Як гарэлачку пілі

ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 4, л. 132, № 129. Зап. А. Валевіч у 1936 г. у в. Навасёлкі Барысаўскага р. ад В. П. Ваўкавец.

1351. Як гуляць — поўна хата

АІМЭФ, ф. 13, воп. 9, спр. 7, л. 43. Зап. І. С. Курбека ў 1960 г. у в. Заборцы Докшыцкага р. ад Г. А. Януковіч.

Вар.: воп. 10, спр. 67, сш. 23, л. 3, 1967 г., в. Кабылкі Маладзечанскага р.; ф. 8, воп. 79, спр. 160, сш. 3, л. 11, 1979 г., в. Лібараўшчына Докшыцкага р. Н. р.:

Піць, гуляць — пазбіраліся,
Як дарыць — пахаваліся.

1352. І цётчкі і дзядзенькі пазбіраліся

Sieliicki, с. 135. Зап. у 1975 г. у в. Габітацыя Вілейскага р.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 123, сш. 2, № 17, в. Варонічы Полацкага р. Н. р.:

Старыя-малыя па запеччыках, 2
Дзядзечкі-цётчкі па заплеччыках. 2

1353. А ці ёсь у рыбішкі

Романов, VIII, с. 376. Зап. у Віцебскім п.

Вар.: Иванов, с. 280—281, Курынская вол. Віцебскага п.; АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 48, 1977 г. в. Вішкавічы Чашніцкага р.

1354. Садовая яблынька, што ў цябе кветак многа

Сахараў, с. 98, № 261. Зап. у в. Іоніны Даўгаўпільскага п. У суботу за сталом часта адбываецца абрад абдарывання ці «напявання» маладой.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 47, сш. 2, л. 35, 1971 г., в. Лабуцеўцы Браслаўскага р.; воп. 1, спр. 79, сш. 7, л. 17, № 14, 1963 г., в. Валосавічы Лепельскага р.

1355. Казалі, што ў возеры рыбы многа

АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 7, сш. 3, л. 13—14, № 30. Зап. А. А. Крывіцкая ў в. Рагач Бялыніцкага р. ад А. Багровай.

Вар.: воп. 10, спр. 94, сш. 7, 1973 г., в. Грынцы Ваўкавыскага р.; ф. 8, воп. 81, спр. 189, сш. 2, л. 6, № 3, 1981 г. в. Сініцы Бешанковіцкага р.; воп. 78, спр. 144, сш. 4, л. 85, № 59, 1978 г., в. Пятровічы Кармянскага р.; воп. 1, спр. 46, сш. 5, л. 6, 1959 г., в. Пронькі Мядзельскага р.; спр. 88, сш. 1, л. 12, 1964 г., в. Целяшова Гарадоцкага р.; воп. 74, спр. 92, сш. 2, л. 58, № 24, 1974 г., в. Абчуга Крупскага р. Н. р.:

Толькі адзін татуська з доўгім носам
Дарыць Анечку медным грошам.
Толькі адна матуська высокія грудзі
Дарыць Анечку, як усе людзі;

воп. 2, спр. 12, сш. 14, л. 54, № 23, 1968 г., Дзягільна Дзяржынскага р.; спр. 36, сш. 2, л. 10, 1964 г., в. Герваты Астравецкага р.; БДУ, папка 9, сш. 41, л. 7, в. Запруддзе Сенненскага р. Н. р.:

А дзе ж тая цётчачка з бальшым гарбом,
Ці не падарыць яна хоць адным рублём?

папка 5, сш. 12, л. 21, в. Трэці Гарадзец Ушацкага р.; ВПІ, в. Аўстраўскія Віцебскага р. Н. р.:

А ей жа грошай многа нада:
Масточки масціці, да таткі ў госці хадзіць;

ДФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 46, 1977 г., в. Смаляны Аршанскага р.
Н. р.:

Дзядзечкі-цётачкі — усе спаць пайшлі,
Братулькі-сястрыцы танцаваць пайшлі;

спр. 75, л. 50, 1975 г., в. Пунішча Віцебскага р.; спр. 77, л. 47, 1977 г. в. Ва-
сіліны Пастаўскага р. Н. р.:

Блізкая радзіна пахавалася,
А далёкая — адчуралася,
Томачку дарыці пабаялася;

л. 48, 1977 г., в. Вішкавічы Чашніцкага р. Н. р.:

Цётачкі-дзядзечкі — па заплеччайку,
Татусі-мамусі — па запеччайку,
Суседзі-лябедзі — па дамам пайшлі;

Хрэст., с. 64, № 238, в. Красналукі Лепельскага р. Н. р.:

Казалі, на моры вады многа,
Як сталі ваду браць — нет нічога...
У жоўтыя пяскі паўбіралася;

Шлюбскі, с. 173, № 27, 1915 г., в. Арлоўка Полацкага п.; Леонава,
с. 74, № 160, в. Усюльган Тарскага р. Омскай вобл.; РГТ, ф. 5, № 12,
л. 18, 1911 г., в. Наўліцы Віцебскага п.; Мажэйка, с. 305, № 155,
в. Пушкі Лёзненскага р.

1356. Казалі людзі, казалі людзі

Шырма, с. 255, № 242. Зап. у в. Заборцы Докшыцкага р.
Бар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 159, сш. 2, № 93, 1979 г., в. Рабунь
Вілейскага р.; спр. 164, сш. 1, л. 45, 1979 г., в. Крыпулі Докшыцкага р.;
ф. 13, воп. 10, спр. 67, сш. 21, л. 22, 1963 г., в. Кабылкі Маладзечанска-
га р.; спр. 45, сш. 2, л. 22, 1966 г., в. Агароднікі Валожынскага р.; Гіле-
віч, 1973, с. 433—434, в. Слабада Лагойскага р.

1357. Казалі, у Дунаі вады многа

Гілевіч, 1979, с. 400. Зап. у в. Чарневічы Глыбоцкага р.

1358. Казалі, у Дунаі вады многа

АІМЭФ, ф. 8, воп. 79, спр. 160. Зап. Л. А. Малаш у 1982 г. у в. Ліба-
раўшчына Докшыцкага р. ад Б. І. Стрымінскай, 88 г.
Бар.: воп. 1, спр. 83, сш. 3, л. 11, 1963 г., в. Бабцы Глыбоцкага р.;
спр. 42, сш. 2, л. 17, № 14, 1959 г., в. Пронькі Мядзельскага р. У маладога
дораць маладую. Малады пераадзяецца пеўнем або катом, скача на стол і
забірае падарункі маладой; воп. 2, спр. 45, сш. 1, л. 35, 1971 г., в. Казароў-
шчына Пастаўскага р.; спр. 58, сш. 2, л. 20, № 18, 1972 г., в. Лявонаўцы

Міёрскага р.; спр. 60, сш. 1, л. 17, № 16, в. Залесе Верхнядзвінскага р.; спр. 62, сш. 1, л. 113—114, № 57, 1973 г., в. Жасціннае Лагойскага р.; воп. 76, спр. 117, сш. 5, л. 77, 1976 г., в. Зялёнка Полацкага р.; воп. 77, спр. 126, сш. 1, л. 32, № 28, в. Нача Крупскага р.; воп. 75, спр. 96, сш. 2, л. 10, 1975 г., в. Клінок Чэрвеньскага р. Н. р.:

Калі па каморах — адчыніцеся,
Калі па куточках — прыхініцеся;

спр. 95, сш. 3, л. 28, № 14, 1975 г., в. Закальное Любанскага р.; ф. 2, воп. 7, спр. 9, сш. 2, л. 92, 1963 г., в. Валасовічы Лепельскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 83, сш. 61, л. 12, 1974 г., в. Весніно Лагойскага р.; спр. 65, сш. 17, л. 3—4, № 6, 1960 г., в. Вязынь Вілейскага р. Н. р.:

Цябе, Ванечка, татачка дорыць,
Пастой, пакарыся, нізенька пакланіся;

спр. 11, сш. 8, л. 18, 1967 г., в. Перагон Слаўгарадскага р.; спр. 47, сш. 10, л. 1, № 3, в. Ляпунова Пліскага р.; воп. 9, спр. 32, сш. 11, л. 3, 1950 г., Сморгонскі р.: ВП, в. Клетчына Шумілінскага р.; БДУ, папка 12а, сш. 16, л. 1, в. Слабодка Ушацкага р.; Гілевіч, 1973, с. 75, в. Альсевічы Мядзельскага р. і с. 400, в. Нядаль Барысаўскага р.; Гілевіч, 1974, с. 384, в. Скупліна Барысаўскага р.; Sielicki, с. 135, 1975 г., в. Мікуліна Вілейскага р.; Шырма, с. 256, № 243, в. Касічы Вілейскага р.; Романов, VIII, с. 382, Дрысенскі п. і с. 512, Чэрыкаўскі п.; Сахараў, с. 91, № 240, 1935 г., в. Ляўдэры Лудзенскага п. Пры надзяленні маладога; Фольклор, с. 125, № 145, поўдзень Лудзенскага п.

1359. А века сакоча

Романов, VIII, с. 482. Зап. у Быхаўскім п.

1360. У нашае дзеванькі

Довнар-Запольскій, с. 16, № 131. Зап. у в. Дабраслаўка Пінскага п.

1361. На паўдарозе кветка

Захарава, с. 151. Зап. у 1970 г. у в. Гаравіца Драгічынскага р.

1362. Даруйце, жончкі, даруйце

Дембовецкі, с. 569, № 202. Зап. у Клімавіцкім п.

1363. Даруйце, сваты, даруйце

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 111, л. 77. Зап. В. Новік у 1974 г. у в. Варняны Астравецкага р. ад Я. Лісоўскай.

Вар.: л. 73, в. Карвелі Астравецкага р. Пасля другога радка:

Па сметнічку не капайцеся,
Да стала ўжо збірайцеся;

воп. 1, спр. 39, сш. 4, л. 19, 1956 г., в. Пяршаі Валожынскага р. Прыносяць каравай. Сват кладзе яго на стол перад маладымі і выразае ім сярэдзіну з каравая.

1364. Дарыце маладога князя і княгіню

ВПІ. Зап. у 1981 г. у Гарадоцкім р.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 39, сш. 5, л. 56, № 57, 1956 г., в. Любішчыцы Івацэвіцкага р. Н. р.:

Хто будзе кароўкаю дарыці,
Таго будзем віном паіці.

1365. Даруйце, папачка, даруйце

БДУ, папка 6, сш. 4, л. 17. Зап. у Віцебскім р.

Вар.: Мажэйка, с. 267, 1973 г., в. Дабея Шумілінскага р. Н. р.:

На рукавачкі гатуйце...
За харошанькі падарак
А вам жа нальюць сем чарак.

Мел. на вар. З. Я. Мажэйка.

1366. Дарыце, не маніце

ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 9, л. 135, № 347. Зап. А. Валевіч у 1936 г. у в. Жорнаўка Бярэзінскага р. ад П. М. Цішкевіч, 49 г.

1367. Кароткі світкі

ГДУ. Зап. І. Дзяхцяр у в. Ветчын Жыткавіцкага р. ад А. П. Панко, 1922 г. н.

1368. А дарыце, дарыце

ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 4, л. 130, № 125. Зап. А. Валевіч у 1936 г. у в. Навасёлкі Барысаўскага р. ад В. П. Ваўкавец.

1369. Збірайся, родзе багаты

ГДУ. Зап. у 1982 г. у в. Азераны Жыткавіцкага р.

1370. Дарыце, не маніце

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 44. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. у в. Пліса Крупскага р. ад А. Ф. Шкаруба, 75 г., Г. А. Белаўскай, 76 г.

1371. Ой, родзе, родзе, родзе багаты

АІМЭФ, ф. 8, воп. 76, спр. 116, сш. 7, л. 89—90, № 98. Зап. Т. А. Яроменак у в. Казлы Нясвіжскага р. ад М. М. Галяк, 1896 г. н., якая прыехала з ПНР. Падыходзяць да стала, бяруць хустачкай чарку, выпіваюць і кладуць грошы.

Вар.: воп. 2, спр. 59, л. 4, 1972 г., в. Задашчэне Пухавіцкага р.; воп. 1, спр. 17, сш. 1, л. 5, 1946 г., в. Кірава Слуцкага р.; спр. 39, сш. 3, л. 24, 1956 г., в. Тонеж Тураўскага р.; воп. 77, спр. 134, сш. 2, л. 38, в. Зелянковічы Глускага р. Н. р.:

А вы цётчкі — падцёлачкі,
А вы дзядначкі гадайце 2
Да па намётачцы складайце;

воп. 73, спр. 74, сш. 2, л. 8, 1973 г., в. Баркалабава Быхаўскага р. Н. р.:

А вы малойцы — чырвонцы,
А вы малодкі — намёткі,
А вы дружачкі — стужачкі;

воп. 75, спр. 93, сш. 2, л. 36, № 34, 1976 г., в. Рэчкі Чэрвеньскага р. Н. р.:

Вы ж мае браткі — жарабкі, 2
Цётчыны дочкі — платочки; 2

ф. 9, воп. 3, сш. 7, л. 72, 1888 г., в. Харава Поужанскага п.; ф. 13, воп. 10, спр. 68, сш. 1, л. 64, № 146, 1956 г., Гайнаўскі п.; Шейн, III, с. 442, № 100, в. Верасніца Мазырскага п. Н. р.:

А вы прыданачкі — тонкія сярпаначкі,
Тонкія, бяленькія, з паперам раўненькія;

Zienkiewicz, с. 112, № 41, Пінскі п.; Мат. I, с. 177, в. Свішчы Пружанскага п. Н. р.:

Старшыя сястрыцы, хоць па курыцы,
А каравайніцы, хоць па цяліцы,
А старшыя брацця — па жарабіцы;

Романов, VIII, с. 490, Быхаўскі п.; Вukowski, с. 276, № 25, Пінскі п. Н. р.:

Збярыцеся, радзіна, дарыці княгіню.
Скіньцеся па шэляжку, то будзе грошай скрыня;

Чубинский, с. 666, Кобрынскі п.; с. 648, в. Плотніца Пінскага п.; Fedegowski, с. 471, № 1105, каля Моўчадзі ў Навагрудскім п. У нядзелю рана пірагі дораць; АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 339, л. 14, 1890 г., Лосінская вол. Бельскага п.

1372. Сабірайся, роду багаты

ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 9, л. 136, № 348. Зап. А. Валевіч у 1936 г. у в. Жорнаўка Бярэзінскага р. ад П. М. Цішкевіч, 49 г.

1373. О, родзе, родзе багаты

ГДУ. Зап. Л. І. Гацко ў 1980 г. у в. Вятчын Жыткавіцкага р. ад А. С. Мірановіч, 1914 г. н.

Вар.: Захарава, 1984, с. 37, Палессе. Н. р.:

Авечкамі ды бычкамі, каб былі яны багачамі.

1374. Ой, сватове-гардове

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92. Зап. Л. А. Малаш у в. Лібараўшчына Докшыцкага р. ад М. І. Стрымінскай, 1894 г. н.

Вар.: ф. 8, воп. 75, спр. 93, сш. 2, л. 20, 1975 г., в. Тадулічы Чэрвеньскага р.; Гілевіч, 1979, с. 401, в. Таўкачэвічы Уздзенскага р., с. 401, в. Седча Пухавіцкага р.

1375. Ой, родзе, родзе, родзе багаты

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 100, сш. 2, л. 13, № 7. Зап. У. А. Васілевіч у 1975 г. у в. Нівы Бярозаўскага р. ад А. І. Самута, 1922 г. н.

1376. Родзе, родзе багаты

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1. спр. 99а, сш. 1, л. 6. Зап. Г. А. Барташэвіч у 1965 г. у в. Бокшыцы Слуцкага р. ад М. Н. Шэлег, 1910 г. н.

Вар.: спр. 11, сш. 1, л. 19, 1946 г., в. Чапялі Старобінскага р. Н. р.:

Цялушку-рабушку пад хвастом рабое,
Пад хвастом рабое, каб ездзілі ў госці абое;

воп. 2, спр. 59, сш. 1, л. 4, 1972 г., в. Задашчэнне Пухавіцкага р.

1377. Ой, родзе, родзе багаты

Эвальд, 1979, с. 59, № 14. Зап. у 1934 г. у в. Тонеж Тураўскага р.

1378. Адзываецца племя

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 100, сш. 1, л. 48. Зап. А. С. Фядосік, У. А. Васілевіч у 1975 г. у в. Бастынь Лунінецкага р. ад В. І. Кашловіч, 1912 г. н., і інш.

Вар.: Захарава, с. 151, 1970 г., в. Салава Драгічынскага р.

1379. Дарыце, госцікі, дарыце

Мажэйка, с. 286. Зап. у в. Чарняўская Аршанскага р.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 81, спр. 190, сш. 2, л. 86, № 73, 1981 г., в. Фатынь Бешанковіцкага р. Н. р.:

А наша Манечка не ўдава,
Кладзіце чырвонцы па два;

Саламевіч, с. 306, № 436, ваколiцы Пружанаў, Бярозы, Шаршова Сяльца, Малеча і Белавежы.

1380. Цётчкі, дзядзечкі, прыступіцесь

Романов, VIII, с. 388. Зап. у Дрысенскім п.

1381. Ой, родзе, родзе, родзе багаты

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 54, л. 105. Зап. у 1956 г. у Гайнаўскім п. Беластоцкага ваяв.

1382. Блізкія, далёкія

Шейн, с. 653, № 697. Зап. у Дзісенскім п.

1383. Дарыце, цётчкі, цёлачкі

Гілевіч, 1973, с. 237—238, 1971 г., в. Дзмітравічы Бярэзінскага р.

1384. Цётчкі-лябёдачкі, кладзіце намётчкі

Сзeczot, 1946, с. 43. Зап. у Лепельскім п.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 6, спр. 7, сш. 1, л. 28а, в. Слаўнае Меціслаўскага р.; Гілевіч, 1979, с. 402, в. Ладасна Лепельскага р.; Шейн, с. 602, в. Бабчы Лепельскага п.; Романов, VIII, с. 380, Лепельскі п.; с. 512, Чэрыкаўскі п. Н. р.:

Мужыкі-мужовікі, кладзіце рублёвікі;

ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 4, л. 128, 1936 г., в. Навасёлкі Барысаўскага р.; Шырма, с. 259, № 246, в. Шакуны Пружанскага п.

1385. Ой, беленькі гарошак

Гілевіч, 1973, с. 439. Зап. у в. Слабада Лагойскага р.

Вар.: АН СССР, ф. 134, воп. 2, адз. зах. 14, л. 28, № 118, 1914 г., в. Моладава Навагрудскага п.

1386. Учора пілі на карову

Шейн, I, с. 14. Зап. у вв. Мадзеліна, Воранава Віцебскага п.
Вар.: ГДУ, 1982 г., г. Рэчыца.

1387. Цякла рэчка, цякла

Ўсегну, с. 198, № 12. Зап. у 1889 г. у вв. Падліпкі, Камянополе Дзісенскага п. У пачатку адорвання маладога.

1388. Відна Надзю па паходцы

Захарава, с. 151. Зап. у 1970 г. у в. Салава Драгічынскага р.

1389. Ой, скупая, скупая

Гілевіч, 1979, с. 401. Зап. у в. Седча Пухавіцкага р.

1390. Да дарылі, да дарылі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 97, сш. 6, л. 76, № 56. Зап. Ж. П. Мурзо ў 1975 г. у в. Рачэнь Любанскага р. ад Н. І. Філені, 1920 г. н.

1391. Ой, дарылі, дарылі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 95, сш. 2, л. 8, № 72. Зап. Л. П. Барабанавы ў 1975 г. у в. Засмужжа Любанскага р. ад А. А. Душынскай, 1903 г.

Вар.: спр. 94, сш. 2, л. 56, № 125, 1975 г., в. Прусы Старадарожскага р.; воп. 2, спр. 59, л. 4, 1972 г., в. Задашчэне Пухавіцкага р.

1392. Ой, дарылі, дарылі

Гілевіч, 1973, с. 434. Зап. у 1970 г. у в. Слабада Лагойскага р.

Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, 1982 г., в. Лібараўшчына Докшыцкага р. Н. р.:

І каня варанога, і Іваньку маладога,
І каляску залатую, і Марыльку маладую;

спр. 37, 1971 г., в. Маркава Маладзечанскага р. Н. р.:

Ганначцы хустачку, 2
Мішачку на шапачку 2

ф. 8, воп. 81, спр. 190, сш. 1, л. 39, № 41, 1981 г., в. Хацюхова Крупскага р.; ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 4, л. 129, № 124, 1936 г., в. Навасёлкі Барысаўскага р. Н. р.:

І цялушку-дравушку, і курачку-сакатушку;

адз. зах. 9, л. 169, № 387, 1936 г., в. Жорнаўка Бярэзінскага р.; БДУ, папка 1, сш. 52, 1970 г., в. Паляны Барысаўскага р.; папка 5, сш. 46, л. 32, г. Мінск.

1393. Дарылі дароў, дарылі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 84а, сш. 1, л. 34. Зап. А. С. Ліс у 1954 г. у в. Лоск Мядзельскага р.

Вар.: спр. 78, сш. 6, л. 15, 1963 г., в. Крэва Смаргонскага р.; Шырма, с. 260, № 248, в. Спягліца Вілейскага р.

1394. Заспала свацця, заспала

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 111, л. 37. Зап. В. Новік у 1975 г. у в. Калядзічы Ваўкавыскага р. ад Р. М. Кухарчык, 1921 г. н.

1395. Каб мой татка добры быў

ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 4, л. 128, № 123. Зап. А. Валевіч у 1936 г. у в. Навасёлкі Барысаўскага р. ад В. П. Ваўкавец, 32 г.

1396. Новая камора, а не мецена

Романов, I—II, с. 359—360, № 98. Зап. у Сенненскім п.

1397. А калініца, а малініца ломіцца

ДФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77, л. 39. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. у в. Парэчча Аршанскага р.

Вар.: Гілевіч, 1979, с. 403, в. Скляпава Магілёўскай вобл.

1398. Цябе, дзевачка, цябе, малада

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 47, сш. 13, л. 4. Зап. Г. П. Сасноўская ў в. Клідзеняты Смаргонскага р. ад Ф. Шылко, 1903 г. н.

1399. Вялікія падаркі ад матулькі

Ўсё п. у, с. 198, № 13. Зап. у 1889 г. у вв. Падліпкі, Кам'янполле Дзісенскага п. Перш-наперш дораць бацькі хлебам-соллю, потым сёстры, браты і г. д. Маладая ўсім кланяецца за падарункі, акрамя маладога.

Вар.: ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 4, л. 132, № 130, в. Навасёлкі Бярэзінскага п.

1400. Заплаць, божа, за твой дар, за твой дар

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 13, сш. 4, л. 116, № 3. Зап. С. П. Сахараў у 1952 г. у в. Новая Слабада Лудзенскага п. ад Л. М. Гайкевіч, 67 г.

1401. Дзякуй, дзякуй, татачка

Гілевіч, 1973, с. 434. Зап. у 1970 г. у в. Слабада Лагойскага р.

1402. Спасіба, мой радзімы татанька

РГТ, ф. 5, № 7, л. 61. Зап. у Себежскім п.

Вар.: Шейн, с. 770, № 104, Себежскі п.

1403. А дзякуй, дзякуй, мая мамачка, за твае падаркі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 73, спр. 72, сш. 4, л. 36а, № 54. Зап. Л. М. Салавей у 1973 г. у в. Зарэчча Клічаўскага р. ад Ю. Харлан, 1920 г. н.

АБДОРВАННЕ МАЛАДОЙ РОДУ МАЛАДОГА

1404. А стаяла бяроза край ракі

ДГМ, ф. 56, папка 1, л. 458, № 15. Зап. Р. Падбярэзскі ў 1839 г. у Ігуменскім п.

1405. Ой, рэчкі, рэчкі і раўчачкі

КСД, № 842. Зап. А. В. Балай, Т. І. Сцяпанавы ў 1953 г. у в. Бабунічы Петрыкаўскага р. ад П. В. Цімашышы, 20 г., В. Ф. Загорац, 25 г.

Вар.: ГДУ, сш. 34, л. 4, 1981 г., в. Забалоцце Буда-Кашалёўскага р.; БДУ, папка 7, сш. 17, л. 6, № 27, 1966 г., в. Дастоева Іванаўскага р. Н. р.:

Ужо сівы коні на дворы
Па твае нізенькія паклоны,
Па тваю дробную слёзаньку,
Па тваю русую косаньку,
Па цябе саму, маладу.

1406. За гарою даліна

ГДУ. Зап. А. П. Святошчык, Л. В. Канцавая ў в. Засінцы Ельскага р.
ад К. І. Харашкевіч, 49 г. У маладой, чакаюць маладога.

1407. Што з-пад алешніку, з-пад ракі

Нечаяев, с. 23—24, № 18. Зап. у в. Гарцава Старадубскага п.
Вар.: с. 11, № 245, в. Семяшкова Старадубскага п. Даюць падаркі.
Н. р.:

У варот, варот арэшнік,
Каля таго арэшніку рэчачка,
Каля тых рэчачкі дзевачка
Бяліла падаркі беленька.

1408. У новай клеці-пераклеці

Шырма, с. 155, № 141. Зап. у 1932 г. у в. Шэні Пружанскага п.

1409. Звінела камора, звінела

Карский, с. 256—257, № 78. Зап. у в. Навасёлкі Затроцкія, Троцкага п. Віленскай губ.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 4, сш. 12, № 4, 1964 г., в. Сазоны Смаргонскага р.; спр. 18, сш. 1, л. 6, в. Лебедзева Маладзечанскага р.; Шейн, с. 488, № 346, м. Чашнікі Лепельскага п.; Гілевіч, 1973, с. 276, 1964 г., в. Лебедзева Маладзечанскага р.; РГТ, ф. 4, № 6, л. 26, каля Ашмян на мяжы Свянцянскага і Вілейскага пп.

1410. Звінела камора, звінела

БДУ, папка 9, сш. 35, л. 5. Зап. Ю. Нагорны.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 81, сш. 39, л. 3, 1974 г., в. Марцулі Навагрудскага р.; Fedegowski, с. 460, № 1053, каля Свіслачы ў Ваўкавыскім п. Н. р.:

То не дарма ж яна звінела,
Марыля ручнікі заткала,
Слёзкамi прасестку абліла.

1411. Ды звінела камора, звінела

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 13, сш. 1, л. 13, № 14. Зап. І. І. Казлоўскі ў 1964 г. у в. Паўстынь Слуцкага р.

1412. Звінела камора, звінела

АФК, ф. 10, воп. 15, спр. 77. Зап. Т. Б. Варфаламеева ў 1977 г. у в. Палесе Пастаўскага р. ад Ю. А. Койра, 1900 г. н. Як малады прыязджае да маладой.

1413. Вы. сватоўе, вы. паноўе

Гілевіч, 1979, с. 344. Зап. у в. Сяледчыкі Маладзечанскага р.

1414. Сваткі любімыя, дружкі любезныя

РГТ, ф. 5, спр. 7, л. 56. Зап. Альхімовіч у 1882 г. у Себежскім п. Вар.: Шейн, с. 482, Себежскі п.

1415. Ваша маладая

Захарава, 1984, с. 176, № 473. Зап. у 1980 г. у в. Страдубка Лоеўскага р.

1416. Наша маладая

Захарава, 1984, с. 176, № 474. Зап. у 1979 г. у в. Верхні Церабяжоў Столінскага р.

1417. Ваша нявеста

Добровольскій, с. 260. Зап. у в. Бехтава Сычоўскага п. Сваты маладога частуюць радню нявесты, якая ў гэты час спявае, а нявеста дорыць сваякоў маладога.

1418. Кавала зазуля на клуні

Гильтебрандт, с. 87—88. Зап. у в. Азяты Кобрынскага п. Вар.: Саламевіч, с. 313—314, № 463, ваколіцы Пружан, Бярозы, Шаршова, Сяльца, Малеча і Белавежы. Пад вечар ідучы ў стадолу, дзе спяць маладыя; АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 65, 1888 г., в. Харава Пружанскага п. Н. р.:

Н сені, хату перайду,
Рукаў золата набяру;

БВУ, ф. 442, 1, 3, л. 24, 1880 г., Лідскі п.; Захарава, 1984, с. 278, в. Дружылавічы Іванаўскага р.

1419. Ясная зоранька на страху ўпала

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 62, сш. 4, л. 7. Зап. Г. А. Хоміч у 1952 г. у Капыльскім р. ад Х. В. Такарчук, 67 г.

1420. Не стой, ігрушачка, раскідайся

Нечаев, с. 22, № 15. Зап. у в. Гарцава Старадубскага п. У доме нявесты.

1421. Не шчабячы, ластаўка, не шчабячы

Довнар-Запольский, с. 4, № 30. Зап. у в. Дабраслаўка Пінскага п.
Вар.: Гілевіч, 1974, с. 387, Пінскі р.

1422. А ў каморы сувалак

Радченко, с. 107, № 163. Зап. у Дзятлаўскай вол. Гомельскага п.

1423. Як жа нашай Гавначцы

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 44, сш. 9, л. 5. Зап. Н. В. Макарэвіч у 1971 г. у г. п. Быцень Івацэвіцкага р. ад Ф. А. Шавель, 1887 г. н.

1424. Уступіла прыданка ў новую хату

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 71. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Харавя Пружанскага п.
Вар.: Захаравя, 1984, с. 216, № 661, 1979 г., в. Забалоцце Мазырскага р. Н. р.:

Што ні паліца, то залвіца,
Што ні кутчак, то дзевярочак.

1425. Паглянь, Надзечка

Захаравя, с. 167. Зап. у 1968 г. у в. Вялікае Сяло Пружанскага р.

1426. Чаму, зязюлька, у густому лесе не куеш

БДУ, папка 1, сш. 48. Зап. А. В. Брухан у в. Вулька Радавецкая Драгічынскага р. ад З. Бычк, 60 г. Перад перапоем, калі прыедуць сваты па маладую.

1427. Выбегла мурашачка

Довнар-Запольский, с. 4, № 29. Зап. у в. Дабраслаўка Пінскага п.

Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 41, сш. 4, л. 29, 1958 г., в. Дабраслаў-ка Ляхавіцкага р. Н. р.:

Тонкія, бяленькія, з кужалю раўненькія.

1428. Прабачайце, маршалкі

ГДУ. Зап. Л. П. Святошчык, Л. В. Канцавая ў в. Засінцы Ельскага р.
Вар.: АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 72, сш. 6, л. 41, в. Малы Бокаў Мазырскага р.; Дембовецкый, с. 555, № 84, Клімавіцкі п.

1429. Не дзівіце, маршалкі

Васильева, с. 443. Зап. у Грабоўскай вол. Мазырскага п. Баяры забіраюць ручнік, якім выціралі рукі. Ім прыданкі спяваюць.

Вар.: М о s z y ŋ s k i, с. 268—269, № 723, в. Дзякавічы Мазырскага п.; Мат. II, с. 11, Пружанскі п.; С л а в я н и н а, с. 113—114, Сеўскі р. Бранскай вобл.; АН СССР, ф. 104, воп. 1, спр. 269, л. 17, № 1. Н. р.:

Матка стара не зрабіла,
А я, млада, не зразумела,
Што падарачкі трэба.

1430. Выбачайце, маршалачкі

Fe d e r o w s k i, с. 439, № 962. Зап. каля Свіслачы ў Ваўкавыскім п.

1431. Выбачайце, сватове

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 14, сш. 3, л. 35. Зап. М. Я. Грынблат у 1969 г. у в. Глінка Столінскага р. ад Е. І. Ярашэвіч, О. І. Вароха.

Вар.: ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 96, 1888 г., в. Харавя Пружанскага п.; ГДУ, 1978 г., в. Мілашэвічы Лельчыцкага р. Н. р.:

Вона спала, пацягалася,
А прасці ленавалася.

1432. Не гневайдзь, сваточки

Радченко, с. 108, № 165. Зап. у Дзятлаўскай вол. Гомельскага п.
Вар.: АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 48, сш. 2, л. 27, 1960 г., в. Сураўні Сіроцінскага р. Н. р.:

Наша княгінька мала
І ў поле ганяла,
Платкоў не наткала.

1433. Не талкуйцеся, сваточки

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 11, сш. 1, л. 86. Зап. М. Шушкевіч у 1968 г.
у в. Забялышын Хоцімскага р. ад М. Хамянкавай, 62 г.
Бар.: БДУ, папка 12, сш. 27, л. 4, в. Шарэйкі Касцюковіцкага р.; Дем-
бовецкі й, с. 559, № 120, Магілёўскі п.; ГДУ, 1882 г., в. Хляўно Кар-
мянскага р.

1434. Не крыўдуйце, маршалкі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 13, сш. 4, л. 1. Зап. А. М. Качура ў 1961 г.
у в. Ананічы Пухавіцкага р. Спяваюць на заручынах. Маладых садзяць за
стол, даюць падаркі і спяваюць.
Бар.: ф. 8, воп. 1, спр. 99а, сш. 2, л. 42, 1965 г., в. Харавічы Пухавіц-
кага р.; Дембовецкі й, с. 555, № 84, Клімавіцкі п. Н. р.:

Льны не зрадзілі, падаркі ўкарацілі.

1435. Не крыўдуйце, баяркі

Гілевіч, 1979, с. 52—53. Зап. у в. Седча Пухавіцкага р.

1436. Крамніца наша Хвенечка

Романов, VIII, с. 482. Зап. у Быхаўскім п.
Бар.: Дембовецкі й, с. 553, № 59, Рагачоўскі п. Н. р.:

А прадзіва не ўрадзіла,
А мяне маці не будзіла;

Шлюбскі, с. 213, № 530, 1914 г., в. Смалькі Віцебскага п. Н. р.:

Наша поле не ўрадзіла —
Княгіня драмліва;

Шейн, с. 580, в. Старое Сяло Віцебскага п.; Шейн, I, с. 495, № 1, Су-
ражскі п.;

АІМЭФ, ф. 8, воп. 2, спр. 8, сш. 1, л. 25, № 22, 1968 г., в. Загаранне
Краснапольскага р.

1437. Наша Агапка хоць невялічка — разумца, разумна

Анимелле, с. 205. Зап. на поўначы Беларусі.
Бар.: Фольклор, с. 133, № 160, в. Ламы Лудзенскага р.

1438. Дарую першаму свату

Захарава, 1984, с. 249, № 794. Зап. у 1979 г. у в. Забалоцце Ма-
зырскага р.

1439. Кругла, мала балацініпка

Шлюбскі, с. 181, № 423. Зап. у 1914 г. у в. Забулдычына Полацкага п.

1440. Белая лебядзіна, ці ўвесь лес пабяліла?

Мат. II, с. 32. Зап. у в. Салава Кобрынскага п.

1441. Ой, наша Гапка субруса раскаціла

Шейн, III, с. 425—426, № 68. Зап. у в. Дзякавічы Мазырскага п. Вешаюць ручнікі маладухі ў маладога.

1442. Чырвоная каліна ўвесь луг акрасіла

Шейн, III, с. 419. Зап. у в. Дзякавічы Мазырскага п.

1443. Між гор — на двор

Добровольскі, с. 193, № 467. Зап. у в. Леташнікі Рослаўскага п.

1444. Мала піванька, невялічанька

Мат. II, с. 59. Зап. у Кобрынскім п.

1445. Наша дзеванька не дасыпала

Захарова, 1984, с. 274. Зап. у в. Дружылавічы Іванаўскага р.

1446. Ой, казалі ж людзі

БДУ. Зап. Г. Е. Калачына ў 1979 г. у в. Гальцы Столінскага р. ад Г. І. Хоміч, 1936 г. н.

Вар.: ГДУ, 1970 г., в. Казлы Ельскага р.; ВПІ, в. Боркавічы Верхнядзвінскага р.; Шейн, I, с. 218, № 19, в. Семежава Слуцкага п.; Мезерніцкі, с. 99, г. Старадуб Чарнігаўскай губ.; Славяніна, с. 114, № 246, Сеўскі р. Бранскай вобл.; АІМЭФ, ф. 2, воп. 7, спр. 7, сш. 10, л. 101, 1963 г., в. Галева Пінскага р.; ф. 13, воп. 10, спр. 83, сш. 61, л. 7, 1974 г., в. Закрынічча Лагойскага р.

1447. Гаварылі людзі, гаварылі людзі

Гілевіч, 1979, с. 302. Зап. у в. Лоша Дзяржынскага р.

1448. Казалі, рэчанька без берагоў

Шейн, I, с. 32, № 40. Зап. у в. Воранава Віцебскага п.

1449. А на мяне, харошую маладзіцу

Гарэцкі, с. 44—45, № 109. Зап. у в. Вялікая Багацькаўка Мсціслаўскага р.

1450. Ой, на моры, моры

БДУ, папка 6, сш. 2, л. 13. Зап. Т. Д. Міханюк у в. Кірава Слуцкага р. ад Ф. Крывашэй, 1918 г. н. Пасля карава я спяваюць маладой.

1451. У цёмным лесе на верасе

Гильтебрандт, с. 278. Зап. у в. Дровашаў Германішскай вол. Вілейскага п.

1452. Да белыя бяліцы

БДУ, папка 9, сш. 3, л. 5. Зап. В. Казура ў в. Семежава Капыльскага р. ад А. С. Манах, 76 г.

1453. Ой, знаці дзеванькі, знаці

Вукоўскі, с. 271, № 4. Зап. у Пінскім п.
Вар.: Чубинский, с. 648, в. Плотніца Пінскага п. Маладая ўваходзіць у хату да маладога і накрывае стол сваім абрусом.

1454. Упада раса на верасе

АІМЭФ, ф. 9, воп. 3, спр. 7, л. 176. Зап. І. Харсевіч у 1888 г. у в. Хавава Пружанскага п.

1455. Праз Дунай да й ціхенькі

Шлюбскі, с. 146, № 303. Зап. у 1919 г. у в. Барадзеншчына Парэцкага п.
Вар.: с. 90, № 150, 1919 г., в. Крутое Веліжскага п.

1456. Прыехаў наш сватанек із полку

БДУ. Зап. А. Н. Марчук у 1979 г. у в. Гальцы Столінскага р. ад О. Л. Малашэвіч.

1457. Да спіўся свацейка, спіўся

БДУ. Зап. В. Р. Пучкова ў 1979 г. у в. Гальцы Столінскага р. ад Т. В. Няўдах, 1917 г. н.

1458. Наша Галенка — полацкая мяшчанка

Сахараў, с. 108, № 299. Зап. у 1939 г. у в. Ластаўкі Рэзекненскага п.

1459. А за тое мне прыпала

ГДУ. Зап. у Гомельскім р.

Вар.: Славянина, с. 114, 115, № 245, 247, Сеўскі р. Бранскай вобл.

1460. Жалься, божа, дароў

Чубинскі, с. 667. Зап. у Кобрынскім п. Як дзеляць каравай і маладая дае палатно радні жаніха.

1461. Да падзякуймо маладусі

Довнар-Запольскі, с. 4, № 28. Зап. у в. Дабраслаўка Пінскага п.

Вар.: АН СССР, ф. 134, воп. 2, адз. зах. 14, л. 26, № 109, 1914 г., в. Моладава Навагрудскага п.; АІМЭФ, ф. 8, воп. 1, спр. 41, сш. 4, л. 29, 1958 г., в. Дабраслаўка Лагішынскага р. Як ручнікі маладая павязвае сватам, то сваха спявае.

1462. Падзякуймо маладусі

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 92, сш. 2, л. 23. Зап. Г. У. Багуцкая ў 1979 г. у в. Гоцк Салігорскага р. ад Г. М. Ермаковіч, 76 г.

1463. Дзенькую свату, свацці

Романов, VIII, с. 381. Зап. у Лепельскім п.

Вар.: с. 359. Віцебскі п.; Мат. II, с. 49, в. Опаль Кобрынскага п. Вызаў радні; Шейн, I, с. 469, № 24, Смаленская губ.

1464. Дзякуй, дзякуй, мая дзетачка

ЦДАЛМ, ф. 1429, воп. 1, адз. зах. 4, л. 131, № 127. Зап. А. Валевіч у 1936 г. у в. Навасёлкі Барысаўскага р. ад В. П. Ваўка.

Вар.: БДУ, папка 10, сш. 5, л. 13, в. Кімія Барысаўскага р.

1465. Ой, дарэ, да, мае дарэ

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 51, сш. 5, л. 4—5. Зап. С. С. Дрозд у 1972 г. у в. Прэціма Шчучынскага р. ад С. С. Будзіловіч, 1890 г. н.

1466. Крача, крача вутачка

АІМЭФ, ф. 8, воп. 75, спр. 97, сш. 7, л. 40, № 29. Зап. Л. У. Лецка ў 1975 г. у в. Языль Старадарожскага р. ад Т. Р. Амьяльчэні, 1911 г. н., і інш.

1467. Кукавала зязюлечка

Гілевіч, 1974, с. 376. Зап. у в. Ладасна Лепельскага р.

1468. Кукавала зязюленька, у зелен сад прылятая

Романов, VIII, с. 426. Зап. у в. Каз'яны Гарадоцкага п.

1469. Гула пчолка, гула

АІМЭФ, ф. 13, воп. 10, спр. 72, сш. 1, л. 14. Зап. В. М. Лагун у в. Людзінавічы Жыткавіцкага р. ад С. Я. Лагун, 44 г.
Вар.: *Moszyński*, с. 250, № 651, в. Дарашэвічы Мазырскага п. Н. р.:

Што за год нанасіла,
То за час разнасіла...
Што за век нарабіла,
То за вечар раскаціла.

1470. А гулі, гулі пчолкі

АІМЭФ, ф. 8, воп. 62, спр. 4, сш. 2, л. 26. Зап. А. С. Ліс у в. Трысціно Азёрнае Хоцімскага р. ад В. Войценка, Т. Хайноўскай.
Вар.: ф. 13, воп. 6, спр. 11, сш. 2, л. 4, Клімавіцкі р.

1471. А гула пчолка, гула

АІМЭФ, ф. 8, воп. 77, спр. 141, сш. 3, л. 36. Зап. У. У. Губская. З. М. Зуй у 1977 г. у в. Чалапец Салігорскага р. ад П. Д. Корж, 1925 г. н., і інш.
Вар.: воп. 79, спр. 166, сш. 2, л. 68, № 79, 1979 г., в. Вялікія Нямкі Веткаўскага р. Н. р.:

Не нядзелю цябе скубла,
Не нядзелю валіла...
Таму-сяму па пяньковаму;

Я не год і не два прала, 2
І не нядзелюшку ткала, 2
Не лета бяліла, 2
А за час раздзяліла.

1472. Між каморак ды каморачка

БДУ, папка 7, сш. 1, л. 1—2. Зап. Г. Семашчук у саўгасе «Дрычынскі»
Пухавіцкага р. ад Э. С. Лапіцкай, 50 г.

ГЕАГРАФІЧНЫ ПАКАЗАЛЬНІК

Акцябрскі р.— 13, 43, 89, 206,
347, 459, 566, 750, 884, 1091,
1278

Антопальскі р.— 820

Аршанскі п.— 526, 535, 607, 625,
699, 708, 846, 1224

Аршанскі р.— 72, 86, 159, 202,
219, 284, 868, 873, 875, 934,
962, 963, 991, 1021, 1224,
1337, 1355, 1379, 1397

Асіповіцкі р.— 141, 346, 388, 501,
502, 514, 537, 540, 642, 718,
799, 906, 931, 1179, 1224

Астравецкі р.— 114, 195, 391, 532,
548, 549, 573, 750, 798, 854,
914, 942, 992, 1026, 1043, 1083,
1118, 1159, 1224, 1228, 1355,
1363

Аўгустоўская губ.— 192

Ашмянскі п.— 1220, 1409

Ашмянскі р.— 194, 798, 1060,
1256

Бабруйскі п.— 156, 159, 226, 279,
309, 406, 409, 411, 427, 471,
593, 640, 675, 679, 801, 883,
950, 1040

Бабруйскі р.— 86, 169, 179, 207,
224, 347, 503, 560, 650, 750,
931, 969, 1027, 1073, 1082

Багушэўскі р.— 1224

Баранавіцкі п.— 423

Баранавіцкі р.— 494, 537, 634,
839, 843

Барысаўскі п.— 74, 88, 107, 178,
220, 285, 447, 471, 738, 926,
1096, 1224

Барысаўскі р.— 1, 11, 31, 151, 200,
202, 218, 304, 372, 430, 432,
502, 505, 561, 579, 622, 714,
795, 818, 889, 955, 964, 968,
997, 1046, 1052, 1056, 1139,
1143, 1193, 1222, 1224, 1247,

1316, 1326, 1350, 1358, 1368,
1384, 1392, 1395, 1464

Белавежа Беластоцкага ваяв.— 708,
841

Беластоцкі п.— 1066

Беласточчына — 850, 858, 1179

Бельскі п. Гродзенскай губ.— 129,
211, 243, 249, 347, 520, 529,
538, 668, 698, 700, 708, 753,
756, 758, 849, 1196, 1278,
1286, 1371, 1381

Бельскі п. Смаленскай губ.— 52,
190, 877

Бераставіцкі р.— 733

Бешанковіцкі р.— 21, 27, 29, 42,
218, 244, 366, 449, 585, 608,
648, 827, 830, 839, 847, 938,
962, 963, 965, 982, 993, 1004,
1139, 1355, 1379

Брагінскі р.— 4, 222, 225, 240,
241, 251, 277, 321, 338, 339,
341, 347, 410, 475, 483, 580,
584, 597, 654, 700, 711, 794,
828, 953, 1000, 1002, 1024,
1071, 1092, 1099, 1176, 1269,
1303, 1304, 1338

Бранская вобл.— 435

Браслаўскі р.— 49, 192, 731, 1008,
1043, 1354

Брэсцкая вобл.— 253, 281, 472,
708, 785, 808

Брэсцкі п.— 34, 75, 316, 700

Брэсцкі р.— 241, 327, 368, 530,
533, 867, 889, 1346

Буда-Кашалёўскі р.— 226, 808,
1091, 1095, 1166, 1170, 1178,
1405

Быхаўскі п.— 31, 84, 102, 118,
136, 221, 244, 278, 281, 394,
432, 443, 459, 471, 595, 604,
690, 730, 738, 742, 761, 764,
782, 889, 908, 911, 950, 958,
974, 976, 982, 993, 1010, 1014,

1075, 1100, 1359, 1371, 1436
Быхаўскі р.— 65, 187, 195, 226,
363, 377, 458, 550, 603, 738,
750, 752, 908, 934, 958, 981,
982, 993, 1051, 1166, 1169,
1234, 1371
Бягомльскі р.— 300, 694, 695
Бялыніцкі р.— 54, 168, 219, 444,
490, 550, 725, 868, 903, 934,
981, 991, 1021, 1051, 1107,
1120, 1177, 1234, 1278, 1355
Бярозаўскі р.— 273, 422, 456, 497,
517, 707, 708, 810, 1296, 1375
Бярэзінскі р.— 69, 102, 160, 165,
183, 185, 229, 347, 362, 371,
387, 403, 508, 579, 780, 853,
934, 958, 1004, 1061, 1224,
1255, 1316, 1366, 1372, 1383,
1392, 1399
Валожынскі р.— 25, 28, 89, 180,
195, 293, 297, 343, 382, 403,
456, 515, 521, 544, 745, 934,
936, 937, 942, 956, 961, 1004,
1018, 1047, 1060, 1062, 1065,
1158, 1162, 1175, 1176, 1188,
1199, 1211, 1220, 1234, 1323,
1349, 1356, 1363
Ваўкавыскі п.— 333, 381, 708,
848, 896, 1430
Ваўкавыскі р.— 502, 798, 880,
914, 1010, 1265, 1355, 1394,
1410
Веліжскі п.— 51, 145, 173, 384,
386, 402, 485, 641, 659, 660,
665, 680, 735, 744, 762, 775,
878, 912, 933, 937, 979, 987,
994, 1032, 1033, 1038, 1043,
1081, 1100, 1121, 1152, 1172,
1185, 1187, 1337, 1455
Верхнядзвінскі р.— 1, 50, 51, 139,
352, 383, 449, 458, 602, 653,
696, 806, 877, 908, 913, 924,
934, 968, 1043, 1106, 1146,
1147, 1153, 1157, 1176, 1182,
1220, 1333, 1338, 1358, 1446,
1471
Веткаўскі р.— 123, 277, 708, 814,
959
Ветрынскі р.— 1, 95, 837, 1122
Відзаўскі п.— 631, 1008
Вілейскі п.— 149, 610, 773, 899,
909, 914, 929, 934, 1060, 1247,
1278, 1451
Вілейскі р.— 14, 95, 111, 119, 137,

293, 313, 329, 331, 334, 335,
379, 401, 404, 413, 449, 521,
579, 591, 608, 627, 631, 738,
795, 812, 839, 864, 866, 890,
914, 922, 991, 960, 1011,
1037, 1055, 1084, 1086, 1091,
1224, 1250, 1254, 1285, 1312,
1352, 3156, 1358, 1392
Віцебская вобл.— 295, 1230
Віцебскі п.— 30, 33, 51, 53, 90,
91, 92, 159, 182, 186, 191,
218, 244, 288, 449, 471, 478,
509, 522, 582, 584, 594, 612,
672, 708, 725, 726, 738, 740,
752, 777, 781, 790, 827, 830,
839, 882, 889, 894, 916, 934,
937, 959, 963, 977, 983, 986,
995, 998, 1009, 1013, 1024,
1043, 1089, 1093, 1100, 1142,
1149, 1160, 1171, 1192, 1197,
1237, 1284, 1297, 1322, 1327,
1334, 1353, 1355, 1386, 1436,
1448
Віцебскі р.— 100, 131, 146, 189,
248, 347, 433, 464, 479, 625,
635, 718, 738, 739, 805, 827,
862, 868, 877, 889, 918, 934,
958, 959, 963, 965, 977, 1043,
1053, 1056, 1151, 1167, 1171,
1306, 1321, 1322, 1337, 1355,
1365.
Воранаўскі р.— 344, 1294
Гайнаўскі п. Беластоцкага ваяв.—
850, 1179, 1202, 1215, 1222,
1223, 1371
Ганцавіцкі р.— 303, 406, 755
Гарадзішчанскі р.— 718, 970
Гарадоцкі п.— 18, 55, 72, 208,
244, 612, 635, 697, 708, 738,
793, 844, 868, 877, 938, 962,
965, 979, 986, 987, 1007,
1016, 1043, 1102, 1134, 1135,
1313, 1468
Гарадоцкі р.— 12, 48, 161, 390,
449, 521, 586, 613, 629, 699,
740, 839, 880, 918, 933, 958,
962, 991, 1007, 1141, 1150,
1355, 1364
Глускі р.— 203, 207, 276, 315,
750, 931, 934, 1203, 1371
Глыбоцкі р.— 1, 2, 49, 147, 187,
220, 458, 521, 547, 608, 731,
906, 982, 991, 1079, 1101,
1137, 1224, 1232, 1275, 1282,

1288, 1312, 1357, 1358
Гомельская вобл.— 19, 47, 161,
228, 317, 321, 399, 583, 639,
888, 1028, 1091, 1223
Гомельскі п.— 90, 116, 123, 176,
226, 244, 287, 306, 347, 365,
394, 406, 456, 471, 556, 580,
620, 623, 640, 667, 708, 712,
748, 794, 816, 934, 958, 981,
993, 1001, 1024, 1027, 1091,
1173, 1192, 1196, 1210, 1234,
1278, 1422, 1432
Гомельскі р.— 90, 270, 444, 456,
461, 467, 471, 552, 879, 1004,
1270, 1459
Горацкі п.— 830, 984
Горацкі р.— 27, 305, 433, 458,
481, 535, 617, 618, 693, 740,
934, 981, 991, 1051, 1080,
1185, 1214, 1224, 1337
Гродзенская губ.— 103, 264, 440,
679, 823, 1063, 1077, 1278
Гродзенскі р.— 563, 933, 1208

Дарагабужскі п. Смаленскай губ.—
244, 358, 380, 385, 424, 478,
775, 851, 937, 1030, 1190
Даўгаўпілскі п. Латвіі — 283, 519,
637, 713, 731, 856, 869,
874, 875, 965, 1031, 1044,
1186, 1354
Даўгаўпілскі р. ЛатССР — 31
Дзвінскі п. Латвіі — 767, 938,
1115, 1176
Дзвінскі р. ЛатССР — 1042
Дзісенскі п.— 1, 110, 141, 178,
320, 430, 449, 589, 621, 708,
738, 796, 906, 927, 938, 967,
1009, 1031, 1046, 1154, 1176,
1263, 1382, 1387, 1399
Дзяржынскі р.— 86, 207, 388,
494, 501, 502, 513, 515, 537,
540, 577, 934, 1212, 1220,
1238, 1246, 1278, 1355, 1447
Дзятлаўскі р.— 313, 618
Добрушскі р.— 456, 701, 708, 779,
1091, 1264
Докшыцкі р.— 31, 109, 116, 117,
178, 202, 218, 220, 230, 298,
329, 331, 363, 435, 504, 511,
543, 579, 714, 749, 800, 871,
910, 934, 943, 964, 991, 1047,
1079, 1168, 1176, 1178, 1196,
1207, 1295, 1312, 1341, 1342,

1343, 1351, 1356, 1358, 1374,
1392
Драгічынскі р.— 132, 196, 235,
245, 254, 271, 347, 357, 496,
643, 687, 700, 704, 707, 721,
760, 937, 1251, 1306, 1311,
1331, 1332, 1335, 1345, 1347,
1361, 1378, 1388, 1426
Дрысенскі п.— 1262, 1358, 1380
Дубровенскі р.— 219, 1224
Духаўшчынскі п. Смаленскай
губ. 445, 458, 635, 861, 1185

Ельнінскі п. Смаленскай губ.—
120, 128, 607, 635, 761, 915,
921, 1004
Ельнінскі р. Смаленскай вобл.—
463, 596, 1338
Ельскі р.— 20, 41, 116, 131, 154,
196, 289, 306, 321, 324, 444,
462, 470, 529, 536, 537, 567,
571, 583, 678, 765, 766, 788,
958, 1003, 1090, 1091, 1196,
1302, 1406, 1428, 1446

Зарасайскі р. ЛітССР — 899
Заслаўскі р.— 458, 1281
Зэльвенскі р.— 1266

Жабінкаўскі р.— 271, 422, 563
Жалудоцкі р.— 187
Жлобінскі р.— 135, 649, 822, 928,
1091
Жыткавіцкі р.— 9, 45, 105, 166,
196, 222, 224, 251, 276, 314,
367, 388, 406, 698, 708, 711,
734, 746, 791, 1078, 1089,
1091, 1173, 1189, 1217, 1223,
1278, 1367, 1369, 1373, 1469

Іванаўскі р.— 169, 238, 255, 271,
281, 283, 286, 418, 700, 704,
788, 799, 810, 1308, 1317,
1344, 1405, 1418, 1445
Івацэвіцкі р.— 258, 683, 722,
1364, 1423
Івянецкі р.— 1211, 1247
Ігуменскі п.— 40, 229, 750, 1014,
1224, 1242, 1244, 1404
Ілукстанскі п. Латвіі — 813, 1307
Ільянскі р.— 49, 335, 452, 655,
938, 991
Іўеўскі р.— 217, 403, 528, 537,
541, 550, 903, 991, 1089, 1206,
1220, 1260, 1271, 1278

Калінкавіцкі р.—392, 438, 444,
455, 459, 471, 579, 587, 597,
670, 754, 815, 1000, 1002,
1198, 1209, 1269
Камянецкі р.—210, 259, 316, 516,
789, 810, 973
Капаткевіцкі р.—574, 581
Капыльскі р.—207, 218, 275, 303,
351, 403, 419, 420, 430, 472,
473, 488, 502, 515, 537, 539,
540, 674, 689, 934, 992, 1089,
1091, 1119, 1181, 1205, 1218,
1223, 1419, 1452
Кармянскі р.—59, 62, 166, 188,
192, 226, 306, 363, 365, 458,
650, 686, 726, 752, 934, 939,
993, 1090, 1099, 1111, 1165,
1183, 1199, 1202, 1230, 1280,
1355, 1433
Карэліцкі р.—1089, 1317
Касцюковіцкі р.—3, 176, 458, 617,
1022, 1099, 1132, 1230, 1433
Кіраўскі р.—58, 950, 1177, 1178
Клецкі р.—15, 113, 180, 203, 204,
207, 218, 240, 265, 275; 303,
351, 472, 494, 537, 584, 684,
700, 734, 1089, 1138, 1247,
1289
Клімавіцкі п.—48, 175, 453, 720,
746, 793, 840, 908, 981, 1051,
1074, 1089, 1337, 1362, 1428,
1434
Клімавіцкі р.—306, 445, 624, 728,
774, 935, 991, 1337, 1470
Клічаўскі р.—970, 1403
Кобрынскі п.—75, 196, 215, 233,
251, 260, 271, 280, 301, 358,
416, 565, 681, 700, 704, 708,
810, 821, 829, 951, 959, 973,
1089, 1117, 1274, 1278, 1308,
1320, 1418, 1440, 1444, 1460,
1463
Кобрынскі р.—238, 1345
Косаўскі п.—499
Краснапольскі р.—458, 1436
Краснаслабодскі р.—488
Краснінскі п. Смаленскай губ.—
120, 147, 640, 741, 919, 1054
Крупскі р.—5, 6, 31, 42, 65, 66,
72, 90, 159, 178, 191, 218, 220,
226, 244, 285, 372, 442, 607,
630, 648, 652, 683, 688, 699,
708, 725, 738, 743, 770, 804,
839, 934, 953, 963, 968, 982,
991, 1005, 1008, 1016, 1027,

1043, 1045, 1091, 1111, 1124,
1129, 1139, 1224, 1234, 1289,
1316, 1328, 1355, 1358, 1370,
1392
Крычаўскі р.—1279
Лагішынскі р.—223, 254, 471,
566, 685, 1461
Лагойскі р.—140, 159, 192, 200,
329, 363, 415, 430, 448, 471,
501, 537, 551, 553, 610, 795,
900, 906, 937, 968, 1046,
1047, 1089, 1204, 1246, 1278,
1280, 1299, 1326, 1356, 1358,
1385, 1392, 1401, 1446
Латгалія—155, 545
Лельчыцкі р.—46, 167, 169, 270,
288, 289, 313, 322, 444, 461,
462, 465, 515, 571, 579, 611,
792, 872, 958, 1003, 1024,
1072, 1091, 1338, 1431
Ленінскі р.—257, 418
Лепельскі п.—32, 83, 90, 110, 136,
143, 191, 192, 199, 218, 319,
388, 394, 430, 575, 602, 648,
730, 747, 783, 788, 794, 959,
1043, 1049, 1062, 1176, 1319,
1384, 1409, 1463
Лепельскі р.—1, 16, 31, 42, 55,
56, 151, 189, 192, 208, 237,
332, 356, 361, 449, 561, 602,
690, 694, 755, 870, 876, 889,
962, 991, 1047, 1097, 1139,
1165, 1249, 1309, 1310, 1321,
1327, 1354, 1355, 1358, 1384,
1467
Лёзненскі р.—247, 306, 558, 625,
646, 666, 738, 934, 940, 959,
1007, 1053, 1224, 1355
Лідскі п.—115, 277, 344, 599,
736, 885, 930, 911, 1068
Лідскі р.—619
Лоеўскі р.—226, 283, 376, 411,
441, 446, 459, 471, 580, 584,
597, 616, 649, 702, 708, 750,
794, 958, 1000, 1248, 1415
Лудзенскі п. Латвіі—32, 487,
519, 564, 713, 719, 877, 1043,
1103, 1113, 1142, 1200, 1358,
1400
Лудзенскі р. ЛатССР—877, 906,
938, 1043, 1044, 1319, 1358,
1437
Лунінецкі р.—10, 60, 81, 132,
157, 171, 222, 224, 238, 246,

- 257, 268, 286, 291, 299, 305,
347, 363, 393, 408, 456, 476,
584, 710, 717, 952, 958, 1069,
1089, 1165, 1306, 1378
- Любанскі р.— 98, 105, 207, 224,
269, 312, 347, 377, 398, 417,
500, 537, 574, 600, 772, 815,
968, 1095, 1358, 1390, 1391
- Любчанскі р.— 734, 1201, 1232
- Люцынскі п. Латвіі — 373
- Ляхавіцкі р.— 35, 224, 494, 734,
970, 1091, 1094, 1427
- Магілёўская вобл.— 369, 738,
908, 1397
- Магілёўская губ.— 48, 51, 72, 178,
218, 363, 406, 449, 938, 1042,
1043, 1091, 1196, 1224, 1306
- Магілёўскі п. — 180, 198, 244, 251,
274, 338, 395, 456, 471, 752,
825, 883, 887, 889, 961, 963,
1031, 1042
- Магілёўскі р.— 625, 993
- Мазырскі п.— 103, 132, 197, 224,
226, 240, 243, 252, 276, 277,
319, 321, 347, 367, 396, 406,
407, 411, 429, 449, 459, 488,
500, 537, 539, 565, 570, 581,
593, 638, 662, 708, 808, 891,
936, 958, 961, 969, 1129, 1202,
1223, 1338, 1340, 1371, 1429,
1441, 1442, 1469
- Мазырскі р.— 169, 213, 228, 240,
289, 308, 316, 347, 388, 434,
438, 459, 462, 470, 537, 579,
766, 794, 811, 819, 1024, 1058,
1072, 1089, 1091, 1111, 1196,
1208, 1259, 1338, 1339, 1424,
1428, 1438
- Маладзечанская вобл.— 776
- Маладзечанскі р.— 28, 104, 192,
239, 293, 340, 342, 348, 397, 403,
430, 521, 525, 537, 540, 554,
671, 775, 836, 841, 864, 897,
929, 934, 940, 946, 968, 991,
1084, 1111, 1128, 1161, 1175,
1176, 1213, 1220, 1234, 1316,
1333, 1351, 1356, 1392, 1409,
1413
- Маларыцкі р.— 211, 236, 323,
449, 457, 1034, 1136, 1347
- Мастоўскі р.— 219, 563, 598, 619,
1133
- Мглінскі п. Чарнігаўскай губ.—
934, 1091
- Міёрскі р.— 1, 336, 369, 531,
626, 871, 964, 1011, 1047,
1114, 1148, 1241, 1293, 1349,
1358
- Мінская губ.— 750, 993
- Мінскі п.— 31, 218, 276, 278, 347,
428, 450, 494, 601, 708, 841,
897, 968, 1096, 1211, 1223,
1283, 1319
- Мінскі р.— 244, 388, 403, 750,
753, 754, 968, 991, 1025, 1046,
1137, 1158, 1220, 1232, 1247,
1337, 1392
- Мсціслаўскі п.— 48, 297, 338,
433, 458, 460, 471, 607, 640,
741, 774, 830, 886, 889, 895,
898, 914, 1136, 1190, 1230,
1232, 1236, 1292
- Мсціслаўскі р.— 48, 112, 234, 306,
370, 394, 458, 588, 607, 648,
740, 813, 839, 889, 908, 933,
937, 950, 977, 993, 1043, 1171,
1232, 1284, 1287, 1337, 1384,
1449
- Мядзельскі р.— 195, 329, 340,
349, 353, 389, 454, 540, 546,
627, 655, 690, 771, 814,
867, 890, 901, 934, 948, 949,
955, 989, 1006, 1011, 1091,
1119, 1127, 1143, 1148, 1168,
1174, 1178, 1203, 1229, 1246,
1249, 1272, 1291, 1312, 1330,
1355, 1358, 1393
- Навагрудскі п.— 1, 46, 73, 78, 80,
138, 259, 277, 292, 347, 350,
406, 468, 482, 656, 685, 701,
708, 734, 750, 754, 755, 817,
922, 942, 958, 1009, 1027,
1060, 1068, 1089, 1121, 1155,
1243, 1252, 1258, 1260, 1268,
1277, 1289, 1294, 1298, 1299,
1371, 1385, 1461
- Наварудскі р.— 73, 221, 512,
661, 1003, 1089, 1137, 1195,
1226, 1410
- Нараўлянскі р.— 196, 322, 325,
434, 437, 456, 462, 463, 638,
734, 1002, 1003
- Невельскі р. Пскоўскай вобл.—
425, 635, 1093
- Нова-Аляксандраўскі п. — 216,
508, 950, 1044, 1176
- Нясвіжскі р.— 79, 184, 205, 290,

- 354, 480, 494, 495, 514, 537,
542, 559, 1180, 1202, 1205,
1247, 1253, 1371
- Обска-Іртышскае міжрэчча — 134,
226, 251, 458, 566, 633, 879,
1098
- Палессе — 406, 414, 481, 569,
1089, 1373
- Парыцкі р.— 116, 459, 606, 623
- Парэцкі п. Смаленскай губ.— 12,
26, 94, 231, 307, 430, 445,
614, 778, 790, 912, 933, 1031,
1194, 1455
- Пастаўскі п.— 925, 993, 1234
- Пастаўскі р.— 192, 195, 215, 326,
343, 405, 412, 413, 421, 426,
439, 706, 715, 797, 852, 892,
907, 947, 968, 990, 991, 1008,
1077, 1104, 1119, 1131, 1163,
1281, 1355, 1358, 1412
- Петрыкаўскі р.— 103, 169, 222,
240, 388, 459, 571, 808, 959,
960, 1338, 1405
- Пінскі п.— 23, 87, 93, 97, 127,
132, 133, 163, 169, 197, 215,
224, 227, 231, 240, 242, 250,
253, 255, 288, 347, 358, 432,
449, 482, 557, 568, 569, 651,
661, 676, 700, 703, 707, 708,
722, 734, 753, 795, 802, 809,
833, 881, 885, 905, 932, 943,
957, 958, 980, 1027, 1050,
1126, 1137, 1247, 1333, 1360,
1371, 1421, 1427, 1453, 1461
- Пінскі р.— 39, 169, 223, 238, 255,
281, 291, 318, 446, 504, 555,
691, 700, 810, 1091, 1111,
1296, 1358, 1446
- Плешчаніцкі р.— 220, 415, 430,
934
- Пліскі р.— 124, 159, 215, 521,
1312
- Полацкі п.— 71, 190, 523, 612,
708, 777, 831, 837, 938, 1007,
1043, 1319, 1355, 1439
- Полацкі р.— 189, 218, 353, 413,
534, 602, 697, 720, 727, 804,
806, 967, 991, 1007, 1043,
1116, 1299, 1352, 1358, 1384
- Пружанскі п.— 75, 76, 77, 125,
141, 152, 162, 192, 209, 235,
238, 240, 273, 302, 392, 393,
406, 449, 484, 518, 609, 644,
645, 669, 698, 700, 705, 708,
723, 732, 734, 763, 786, 819,
824, 857, 890, 893, 902, 944,
959, 999, 1117, 1136, 1260,
1314, 1371, 1379, 1385, 1408,
1418, 1424, 1429, 1431, 1454
- Пружанскі р.— 9, 328, 757, 1091,
1425
- Пухавіцкі р.— 86, 347, 387, 388,
459, 488, 489, 490, 493, 502,
648, 679, 708, 968, 1220, 1289,
1371, 1374, 1376, 1389, 1391,
1434, 1435, 1472
- Рагачоўскі п.— 289, 471, 503, 562,
708, 750, 883, 959, 1024, 1436
- Рагачоўскі р.— 58, 59, 185, 221,
226, 306, 376, 934, 971, 991,
1057, 1091, 1165, 1177, 1234,
1279
- Ракітнеўскі р. Ровенскай вобл.—
240, 321
- Рассонскі р.— 49, 266, 602, 677,
737, 927, 1043, 1070, 1106
- Рослаўскі п. Смаленскай губ.—
126, 338, 740, 1443
- Рудзенскі р.— 106, 347, 501, 934
- Руднянскі р. Смаленскай вобл.—
219, 606
- Рэзэкненскі п. Латвіі — 877, 1458
- Рэпкінскі р. Чарнігаўскай вобл.—
616, 801
- Рэчыцкі п.— 63
- Рэчыцкі р.— 288, 377, 388, 406,
455, 459, 471, 587, 597, 640,
859, 860, 1090, 1091, 1177,
1301, 1386
- Сакольскі п. Гродзенскай губ.—
486
- Салігорскі р.— 9, 10, 36, 38, 62,
103, 132, 147, 207, 224, 251,
257, 303, 310, 312, 359, 364,
662, 698, 708, 753, 799, 1019,
1089, 1223, 1273, 1278, 1326,
1462, 1471
- Светлагорскі р.— 18, 90, 147, 169,
222, 224, 252, 324, 670, 746,
750, 794, 814, 883, 1000, 1234
- Свірскі р.— 42, 300, 934
- Свіслацкі р.— 441, 991, 1060, 1260
- Свянцянскі п.— 637, 865, 929,
1004, 1025, 1036, 1176
- Свянцянскі р.— 24, 149, 775,
1147, 1294, 1300

- Лебежскі п. Віцебскай губ.—
 1402, 1414
- Сенненскі п.— 17, 27, 61, 65, 66,
 67, 68, 85, 90, 96, 166, 178,
 191, 244, 283, 524, 607, 673,
 826, 827, 873, 889, 916, 924,
 934, 978, 984, 1043, 1091,
 1144, 1194, 1230, 1232, 1322,
 1396
- Сенненскі р.— 42, 65, 159, 168,
 172, 192, 218, 219, 220, 244,
 283, 285, 628, 664, 862, 877,
 924, 934, 975, 977, 1053, 1109,
 1145, 1150, 1216, 1355
- Сеўскі р. Бранскай вобл.— 1, 262,
 319, 431, 436, 449, 456, 482,
 565, 582, 794, 881, 1004, 1429,
 1446, 1459, 1471
- Сібір — 96, 121, 132, 189, 192,
 234, 607, 727, 839, 889, 981,
 993, 1024, 1091, 1278, 1297,
 1337
- Сіроцінскі р.— 90, 99, 101, 208,
 218, 330, 430, 449, 471, 827,
 855, 959, 965, 1432
- Слаўгарадскі р.— 161, 226, 278,
 550, 725, 726, 752, 933, 972,
 981, 1111, 1266, 1324, 1358
- Слонімскі п.— 78, 96, 406, 707,
 759, 838, 1317
- Слонімскі р.— 406, 578, 825, 834,
 975, 1267
- Слуцкі п.— 46, 105, 109, 158, 203,
 265, 312, 347, 430, 451, 500,
 537, 555, 559, 685, 702, 708,
 734, 922, 934, 970, 1076, 1089,
 1112, 1205, 1219, 1223, 1239,
 1240, 1247, 1253, 1276, 1290,
 1446
- Слуцкі р.— 22, 25, 37, 86, 130,
 158, 159, 183, 204, 207, 214,
 293, 294, 303, 311, 312, 347,
 355, 388, 419, 429, 456, 503,
 515, 537, 579, 625, 682, 724,
 734, 1061, 1078, 1089, 1091,
 1094, 1233, 1371, 1376, 1411,
 1450
- Смаленская вобл.— 306, 993
- Смаленская губ.— 1, 52, 64, 195,
 212, 650, 658, 832, 889, 959,
 1039, 1315, 1336, 1463
- Смаленскі п.— 48, 70, 90, 120,
 121, 181, 189, 198, 232, 244,
 338, 369, 370, 394, 433, 576,
 577, 596, 632, 650, 658, 740,
 750, 845, 889, 908, 920, 937,
 950, 977, 981, 993, 1017,
 1024, 1033, 1035, 1054, 1142,
 1185, 1190, 1292
- Смалявіцкі р.— 150, 244, 272,
 329, 432, 750, 933, 968, 991,
 1139, 1316, 1326
- Сморгонскі р.— 195, 231, 293,
 340, 461, 521, 550, 772, 914,
 934, 942, 955, 970, 991, 1025,
 1105, 1108, 1125, 1176, 1220,
 1221, 1227, 1232, 1248, 1257,
 1261, 1393, 1398, 1409
- Старадарожскі р.— 25, 86, 147,
 184, 207, 240, 296, 347, 377,
 592, 750, 794, 814, 984, 1004,
 1391, 1466
- Старадубскі п. Чарнігаўскай
 губ.— 153, 615, 993, 1023, 1024,
 1123, 1407, 1420, 1446
- Старадубскі р. Бранскай вобл.—
 166, 317, 471, 586, 623, 884,
 932
- Старобінскі р.— 23, 147, 276,
 462, 483, 750, 799, 991, 1223,
 1376
- Стаўбцоўскі р.— 8, 86, 105, 276,
 378, 400, 456, 495, 501, 515,
 537, 540, 544, 841, 923, 1064,
 1065, 1087, 1096, 1110, 1137,
 1156, 1199, 1220, 1234, 1245
- Столінскі р.— 87, 90, 132, 170,
 223, 224, 238, 240, 251, 257,
 277, 369, 418, 498, 647, 794,
 810, 842, 1024, 1089, 1091,
 1164, 1223, 1247, 1329, 1416,
 1431, 1446, 1456, 1457
- Суражскі п. Чарнігаўскай губ.—
 122, 527, 596, 738, 839, 959,
 983, 1085, 1436
- Суражскі р. Бранскай вобл.—
 1086
- Сычаўскі п. Смаленскай губ.—
 159, 510, 908, 1417
- Сядзельнікаўскі р. Омскай
 вобл.— 1090
- Талачынскі р.— 174, 180, 189,
 192, 224, 285, 699, 968, 991,
 1140, 1325
- Тарскі р. Омскай вобл.— 1007,
 1041, 1045, 1355
- Татарскі р. Новасібірская вобл.—
 394, 456
- Троцкі п. Ковенскай губ.— 1409
- Тураўскі р.— 1247, 1371, 1377

Уздзенскі р.— 184, 192, 261, 388,
488, 492, 500, 501, 502, 506,
515, 528, 537, 540, 542, 734,
992, 1089, 1212, 1246, 1316,
1371, 1374

Уманьскі р. Чаркасай вобл.—
374, 625

Усвяцкі р. Пскоўскай вобл.— 262,
360, 613, 665, 879

Ушацкі р.— 1, 49, 55, 95, 142,
144, 159, 166, 178, 189, 193,
218, 232, 237, 319, 602, 661,
718, 727, 738, 796, 784, 835,
874, 904, 938, 967, 1011, 1029,
1043, 1177, 1318, 1355, 1358

Халопеніцкі р.— 1312

Хойніцкі р.— 4, 57, 90, 228, 240,
252, 321, 339, 430, 438, 444,
462, 466, 471, 474, 572, 579,
580, 583, 584, 587, 597, 663,
675, 708, 709, 794, 808, 934,
969, 1000, 1002, 1089, 1196,
1235, 1338

Хоцімскі р.— 218, 234, 453, 482,
908, 934, 1031, 1059, 1230,
1433, 1470

Церахоўскі р.— 375, 462, 816

Чавускі п.— 876, 978, 1004, 1224

Чарнігаўскі п.— 462, 470, 660

Чачэрскі р.— 147, 306, 345, 606,
787, 934, 991, 1027, 1191

Чашніцкі р.— 42, 372, 607, 617,
699, 772, 934, 945, 962, 978,
991, 1005, 1139, 1353, 1355

Чэрвеньскі р.— 7, 44, 108, 156,
164, 185, 218, 387, 388, 403,
477, 501, 507, 657, 935, 958,
968, 992, 1061, 1067, 1095,
1220, 1224, 1231, 1260, 1291,
1358

Чэрыкаўскі п.— 769, 1020, 1322,
1358, 1384

Шаркаўшчынскі р.— 244, 320,
505, 729, 874, 966, 1012, 1042,
1048, 1091, 1254

Шклоўскі р.— 305, 607, 716, 825,
839, 1088, 1184

Шумілінскі р.— 449, 585, 725,
827, 863, 959, 1043, 1053,
1358, 1365

Шчучынскі р.— 627, 1225, 1465

ЗМЕСТ

Вяселле ў маладой 5

ПРЫЕЗД МАЛАДОГА ПА МАЛАДУЮ

Вясельны поезд маладога каля варот і ў двары	25	503
Дружына маладога просіцца ў хату	100	534
Малады з дружынай уваходзіць у хату	131	552
Дружына маладога выкупляе маладую ў дзяўчат і яе роду	156	566

ЗЛУЧЭННЕ МАЛАДЫХ

Яднанне маладых	273	622
Узвядлічванне і ганьбаванне маладых	365	668

ДАРЭННЕ

Надзяленне маладой	429	698
Абдорванне маладой роду маладога	458	714
Музычны дадатак	478	

КАМЕНТАРЫ

Геаграфічны паказальнік 725

ПАПРАУКА

Стар.	Радок	Надрукавана	Трэба чытаць
5	7 зверху	да 70-х гадоў	да 20-х гадоў

БЕЛОРУССКОЕ НАРОДНОЕ ТВОРЧЕСТВО

СВАДЬБА. ПЕСНИ

Издательство «Наука и техника»

На белорусском языке

Загладжк рэдакцыі Г. Ф. Юрчанка. Рэдактар М. М. Дубоўская. Мастак В. А. Малахаў. Мастацкі рэдактар В. А. Жахавец. Тэхнічны рэдактар Т. В. Лецьск. Карэктар В. В. Кляновік.

ІБ № 2207

Друкуецца па пастанове РВС АН БССР. Здадзена ў набор 29.03.85. Падпісана ў друк 23.05.85. АТ 17246. Фармат 60×84¹/₁₆. Папера друк. № 2. Гарнітура акадэмічная. Высокі друк. Ум. друк. арк. 42,78. Ум. фарб.-адб. 43,02. Ул.-выд. арк. 38,54. Тыраж 1150 экз. Зак. № 847. Цана 3 р. 50 к.

Выдавецтва «Навука і тэхніка» Акадэміі навук БССР і Дзяржаўнага камітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. 220600. Мінск, Ленінскі праспект, 68. Друкарня імя Францыска (Георгія) Скарыны выдавецтва «Навука і тэхніка». 220600. Мінск, Ленінскі праспект, 68.

У выдавецтве
«НАВУКА І ТЭХНІКА»
У СЕРЫІ «БЕЛАРУСКАЯ НАРОДНАЯ ТВОРЧАСЦЬ» (БНТ)
выйшлі наступныя тамы.

1970

Песні савецкага часу. Аб'ём 21,5 арк.
Цана 2 р. 02 к.

1971

Казкі пра жывёл і чарадзейныя казкі.
Аб'ём 25,2 арк.
Цана 1 р. 64 к.

Радзінная паэзія. Аб'ём 22,9 арк.
Цана 2 р. 53 к.

1972

Дзіцячы фальклор. Аб'ём 31,2 арк.
Цана 2 р. 07 к.

Загадкі. Аб'ём 11,2 арк.
Цана 87 к.

1973

Чарадзейныя казкі. Аб'ём 35,3 арк.
Цана 2 р. 21 к.

1974

Жартоўныя песні. Аб'ём 36,0 арк.

Цана 2 р. 36 к.

Жніўныя песні. Аб'ём 39,5 арк.

Цана 2 р. 57 к.

1975

Зімовыя песні: калядкі і шчадроўкі.

Аб'ём 35,4 арк.

Цана 2 р. 33 к.

1976

Сацыяльна-бытавыя казкі. Аб'ём 32,3 арк.

Цана 2 р. 14 к.

Прыказкі і прымаўкі.

У дзвюх кнігах. Кн. 1. Аб'ём 18,0 арк.

Цана 1 р. 28 к.

Прыказкі і прымаўкі.

У дзвюх кнігах. Кн. 2. Аб'ём 19,0 арк.

Цана 1 р. 34 к.

1977

Балады. У дзвюх кнігах. Кн. 1. Аб'ём 39,0 арк.

Цана 3 р. 50 к.

1978

Балады. У дзвюх кнігах. Кн. 2. Аб'ём 34,1 арк.

Цана 3 р. 10 к.

Песні пра каханне. Аб'ём 31,1 арк.

Цана 2 р. 90 к.

Вяселле. Абрад. Аб'ём 39,85 арк.

Цана 3 р. 60 к.

Чарадзейныя казкі. Частка II. Аб'ём 42,0 арк.

Цана 3 р. 80 к.

1979

Веснавыя песні. Аб'ём 34,3 арк.

Цана 3 р. 20 к.

Выслоўі. Аб'ём 22,3 арк.

Цана 2 р. 20 к.

1980

Валачобныя песні. Аб'ём 31,6 арк.

Цана 2 р. 90 к.

Вяселле. Песні. У шасці кнігах. Кн. 1.

Аб'ём 34,7 арк.

Цана 3 р. 10 к.

1981

Вяселле. Песні. У шасці кнігах. Кн. 2.

Аб'ём 39,8 арк.

Цана 3 р. 50 к.

Восеньскія і талочныя песні. Аб'ём 36,4 арк.

Цана 3 р. 20 к.

1983

Вяселле. Песні. У шасці кнігах. Кн. 3.

Аб'ём 41,9 арк.

Цана 3 р. 70 к.

Народны тэатр. Аб'ём 29,4 арк.

Цана 2 р. 70 к.

Легенды і паданні. Аб'ём 35,3 арк.

Цана 3 р. 30 к.

1984

Сямейна-бытавыя песні. Аб'ём 40,1 арк.

Цана 3 р. 70 к.

Жарты, анекдоты, гумарэскі. Аб'ём 27,3 арк.

Цана 2 р. 60 к.

1985

Купальскія і пятроўскія песні. Аб'ём 37,25 арк.

Цана 3 р. 40 к.

